

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

48 inci Birleşim

12 . 8 . 1999 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	431
II. - GELEN KÂĞITLAR	432
III. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	435
A) GÜNDEMĐĐŐ KONUŞMALAR	435
1. - Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa'nın, fındık üreticilerinin sorunlarına ve fındık taban fiyatlarına ilişkin gündemdiŐi konuşması ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun cevabı	435:438
2. - Manisa Milletvekili M. Necati Çetinkaya'nın, Ege tuzlu üreticilerinin sorunlarına ilişkin gündemdiŐi konuşması ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun cevabı	438:441
3. - Osmaniye Milletvekili Birol Büyükköztürk'ün, çiftçilerin sorunlarına ve zorunlu tarım sigortasına ilişkin gündemdiŐi konuşması	441:443
B) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ	443
1. - Ankara Milletvekili Cemil Çiçek ve 20 arkadaşının, Kuzey Irak'ta yaşanan gelişmeler ve uygulanan politikalarla ilgili olarak genel görüşme açılması ilişkin önergesi (8/4)	443:444
C) TEZKERELER VE ÖNERGELER	444
1. - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında kurulan Ortaklık Konseyinin 19 Temmuz 1999 tarihinde Lefkoşa'da	

yapılan üçüncü toplantısına ve 20 Temmuz Barış ve Özgürlük Bayramı 25 inci yılı kutlamalarına katılmak üzere Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine yapılan resmi ziyarete katılmaları uygun görülün milletvekillerine ilişkin Başbakanlık Tezkeresi (3/336)

444:445

2. - Tarım ve Köyişleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp'in, vaki davete icabetle Kırgızistan'a yaptığı resmi ziyarete, Muğla Milletvekili Metin Ergun'un da dahil edilmesine ilişkin Başbakanlık Tezkeresi (3/337)

445:446

IV. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

446

1. - Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın, Siyasî Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/258) (S. Sayısı : 136)

446:517

2. - İşsizlik Sigortası Kanunu Tasarısı (Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun Bazı Maddeleri ile İş Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi, İşsizlik Sigortası Kurulması, Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanunun İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması ile Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/495) (S. Sayısı : 114)

517:547,551:561,

561:595,603:626,

627:650

V. - SATIŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

547,561

1. - İstanbul Milletvekili Tansu Çiller'in, Afyon Milletvekili Gaffar Yakın'ın, ileri sürmüş olduğu görüşlerden farklı görüşleri kendisine atfetmesi nedeniyle konuşması

547:550

2. - Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın, Bingöl Milletvekili Mahfuz Güler'in, partisine sataştığı iddiasıyla konuşması

561

VI. - SORULAR VE CEVAPLAR

596

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

596

1. - Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, 1999 Mali Yılı Bütçe yatırım ödeneklerinden Erzincan İline ayrılan miktara ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Devlet Bahçeli'nin yazılı cevabı (7/247)

596:598

2. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Batuk'un, Gebze Çoban Mustafa Paşa Kervansarayının tesciline ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Devlet Bakanı Şuayip Üşenmez'in yazılı cevabı (7/249)

599:600

3. - Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, Emlak Bankasının araç satışına ve bunların tahsisine ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Sadı Somuncuoğlu'nun yazılı cevabı (7/269)

601:602

I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 10.00'da açılarak üç oturum yaptı.

Adana Milletvekili İsmet Vursavuş, Çukurova yöresinde üretilen ve önemli ekim alanlarına sahip olan mısır, soya ve yerfıstığı 1999 yılı ürününün değerlendirilmesine, üreticilerin mağdur edilmemesine,

Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız, 3 ve 30 Temmuz'da Balıkesir'de meydana gelen tabii afetlerde zarar gören çiftçilerin sorunları ile alınması gereken önlemlere,

İstanbul Milletvekili Abdülkadir Aksu, 21 inci yüzyıla girerken, 21 inci Dönem Meclisinin yapması gereken işlere,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 2 nci sırasında bulunan, Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Emlak Vergisi Kanunu, Belediye Gelirleri Kanunu ve Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının (1/500) (S. Sayısı : 135) görüşmelerinden sonra yapılan açık oylama sonucunda, kabul edildiği ve kanunlaştığı açıklandı.

İstanbul Milletvekili Masum Türker, Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın, kendisine satışta bulunması nedeniyle bir konuşma yaptı.

11.8.1999 tarihli gelen kâğıtlarda yayımlanan ve bastırılıp dağıtılan 136 sıra sayılı Siyasî Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifinin 48 saat geçmeden gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 3 üncü sırasına alınmasına ilişkin Danışma Kurulu önerisi kabul edildi.

Siyasî Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifinin (2/258) (S. Sayısı : 136) görüşmelerine başlanarak 4 üncü maddesine kadar kabul edildi.

Alınan Karar gereğince, 12 Ağustos 1999 Perşembe günü saat 10.00'da toplanmak üzere, birleşime 00.04'te son verildi.

Mehmet Vecdi Gönül

Başkanvekili

Şadan Şimşek

Vedat Çınaroğlu

Edirne

Samsun

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Burhan Orhan

Bursa

Kâtip Üye

II. - GELEN KÂĞITLAR**12.8.1999 PERŞEMBE****Teklifler**

1. - Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili ve Konya Milletvekili Ömer İzgi'nin; Konya İlinin Doğanhisar, Hadim, Taşkent, Bozkır, Güneysınır, Yahıhüyük, Ahırlı İlçelerinin Kalkınmada Öncelikli Yörelere Kapsamına Alınmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/270) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.8.1999)

2. - İzmir Milletvekili Işıl Saygın'ın; Kadastro Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/271) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.8.1999)

3. - Denizli Milletvekili Melmet Gözükaya'nın; Memurlar ile Diğer Kamu Görevlilerinin Disiplin Cezalarının Affı Hakkında Kanun Teklifi (2/272) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 5.8.1999)

4. - Kayseri Milletvekili Sadık Yakut'un; Bazı Suç ve Cezaların Affı Hakkında Kanun Teklifi (2/273) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.8.1999)

5. - Trabzon Milletvekili Nail Çelebi ve 12 Arkadaşının; Ortaöğretim Kurumlarında Lise I. Sınıfta İki Yıl Üst Üste Sınıfta Kalarak Okulla İlişkileri Kesilen Öğrencilerin Bir Defaya Mahsus Olmak Üzere Affedilmelerine Dair Kanun Teklifi (2/274) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.8.1999)

6. - Gaziantep Milletvekili Mustafa Taşar'ın; Memurlar ile Diğer Kamu Görevlilerinin Disiplin Cezalarının Affı Hakkında Kanun Teklifi (2/275) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 9.8.1999)

7. - Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün; 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununa Geçici Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/276) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 9.8.1999)

8. - Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün; Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/277) (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 9.8.1999)

9. - Elazığ Milletvekili Mustafa Gül'ün; Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere İstihdam Yaratılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/278) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.8.1999)

10. - Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ve 3 Arkadaşının; Memurlar ile Diğer Kamu Görevlilerinin Disiplin Cezalarının Affı Hakkında Kanun Teklifi (2/279) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.8.1999)

11. - Adıyaman Milletvekili Mahmut Göksu ve 15 Arkadaşının; 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununa Üç Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi (2/280) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.8.1999)

Rapor

1. - Türk Ceza Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/441) (S. Sayısı : 141) (Dağıtım tarihi : 11.8.1999) (GÜNDEME)

Sözlü Soru Önergeleri

1. – Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, Şanlıurfa'daki taşmalı eğitime ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/154) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.8.1999)
2. – Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde tohumluk buğday dağıtımında yapılan yolsuzlukla ilgili bir soruşturma açılıp açılmadığına ilişkin Tarım ve Köy İşleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/155) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.8.1999)

Yazılı Soru Önergeleri

1. – İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, İzmir-Konak İlçe Belediyesinin bazı uygulamalarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından yazılı soru önergesi (7/427) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.8.1999)
2. – İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, İsrail İşçi Partisi Merkez Komitesi üyesi bir kişinin ERNK temsilcileriyle görüştüğü iddialarına ilişkin Dışişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/428) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.8.1999)
3. – İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, İsrailde yayınlanan bir gazetede Türkiye aleyhinde çıkan yazılara ilişkin Dışişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/429) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.8.1999)
4. – Balıkesir Milletvekili Agah Oktay Güner'in, İstanbul ve Anadolu basımının Devletten aldığı teşvik ve kredi miktarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/430) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.8.1999)
5. – Balıkesir Milletvekili Agah Oktay Güner'in, Balıkesir İlinde bir zeytinyağı borsası kurulmasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/431) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.8.1999)
6. – Balıkesir Milletvekili Agah Oktay Güner'in, vergi yasalarında öngörülen değişikliklere ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi (7/432) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.8.1999)
7. – Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız'ın, basın ve yayın kuruluşlarına son üç yılda verilen Devlet kaynaklı kredilere ve Anadolu basımına ilişkin Devlet Bakanından (M.Ali İrtemçelik) yazılı soru önergesi (7/433) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.8.1999)
8. – Siirt Milletvekili Ahmet Nurettin Aydın'ın, Siirt Küçük Sanayi Sitesi inşaatına ve Siirt Organize Sanayi Bölgesi Projesine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi (7/434) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.8.1999)
9. – Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Ankara-Doğubeyazıt hattında bir otoban projesi çalışması olup olmadığına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/435) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.8.1999)
10. – Van Milletvekili Maliki Ejder Arvas'ın, DSİ 17. Bölge Müdürlüğü'nün teknik eleman ve ekipman ihtiyaçlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından yazılı soru önergesi (7/436) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.8.1999)
11. – Van Milletvekili Maliki Ejder Arvas'ın, Van'a yapılan uçak seferlerine ve Kuzey Van gölü Demiryolu Geçişi Projesine ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/437) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.8.1999)
12. – Van Milletvekili Maliki Ejder Arvas'ın, Van İlinde turizmi teşvik edici tedbirler alınmasına ilişkin Turizm Bakanından yazılı soru önergesi (7/438) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.8.1999)
13. – Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, kemik iliği bankası kurulmasına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi (7/439) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.8.1999)

14. - Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, Şanlıurfa İlinde korsan tüp dolum tesislerine karşı alınacak tedbirlere ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi (7/440) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.8.1999)

15. - Erzurum Milletvekili Fahrettin Kucaracı'nın, YÖK Başkanı ve İstanbul Üniversitesi Rektörü hakkındaki bazı iddialara ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/441) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.8.1999)

16. - Balıkesir Milletvekili Agah Oktay Güner'in, esnaf ve sanatkârlarla ilgili sosyal ve ekonomik tedbirler ile Balıkesir İlinin Kalkınmada Öncelikli Yörelere kapsamına alınıp alınmayacağına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi (7/442) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.8.1999)

17. - Balıkesir Milletvekili Agah Oktay Güner'in, zeytin sineği ile mücadeleye ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi (7/443) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.8.1999)

Genel Görüşme Önergesi

1. - Ankara Milletvekili Cemil Çiçek ve 20 arkadaşının, Kuzey Irak'ta yaşanan gelişmeler ve uygulanan politikalarla ilgili olarak Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/4) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.8.1999)

BİRİNCİ OTURUM**Açılma Saati : 10.00****12 Ağustos 1999 Perşembe****BAŞKAN : Başkanvekili Melmet Vecdî GÖNÜL****KÂTİP ÜYELER : Burhan ORHAN (Bursa), Şadan ŞİMŞEK (Edirne)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 48 inci Birleşimini en iyi dileklerimle açıyor, saygılar sunuyorum.

Toplantı yetersayısı vardır; görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce, üç arkadaşına gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, fındık taban fiyatları konusunda söz isteyen, Ordu Milletvekili Sayın Eyüp Fatsa'ya aittir.

Buyurun Sayın Fatsa. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

III. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) GÜNDEM DİŞİ KONUŞMALAR**

1. – *Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa'nın, fındık üreticilerinin sorunlarına ve fındık taban fiyatlarına ilişkin gündem dışı konuşması ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrıku'nun cevabı*

EYÜP FATSA (Ordu) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; fındık üreticisinin sorunlarını dile getirmek amacıyla söz almış bulunuyorum; sizleri ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Fiskobirlik'in, üreticiye, geçen sezondan kalan, yaklaşık 4,5 trilyon borcu, depolarında ise 1997-1998 yıllarından, yaklaşık 260 000 ton fındık mevcut iken, Fiskobirlik tarafından yayımlanan bir basın bildiriyle, fındık taban fiyatı 1 020 00 Türk Lirası/kilogram olarak açıklanmıştır; ancak, bu açıklama, şimdiye kadar hiç görülmemiş bir yöntemle olmuştur. Bu basın bildiriyle, hükümetin fındık politikası var mı yok mu belli değil. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, açıklanan bu fiyatın neresinde? Hükümet, açıklanan bu fiyatın neresinde? Böyle fındık fiyatı açıklamanın anlamı "biz, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı olarak, biz, hükümet olarak, fındığa sahip çıkmayacağız; Fiskobirlik Genel Müdürlüğü ne yaparsa yapsın, fındık üreticisinin ne hali varsa görsün" demektir. Hükümet, fındık taban fiyatını açıklamayarak, sorumluluktan kaçmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; içerisinde Fiskobirlik'in de bulunduğu bölge ziraat odaları ve ticaret odalarının kapsamlı araştırmaları sonuçlarına göre, fındığın maliyet hesabı yapılmıştır. Bu hesaba göre, fındığın üreticiye maliyeti, yaklaşık 800 000 Türk Lirası/kilogramdır; bu sonuç ortadayken, 1 020 000 Türk Lirası/kilogram olarak açıklamak, fındık üreticisini memnun etmemiştir. Bütün bu şartlara rağmen, Fiskobirlik tarafından yapılan açıklama, üreticinin tedirginliğini bir kat daha artırmıştır; çünkü, açıklamada, geçmiş yıllardan uygulanagelen, dövize endekslilik fiyat artışı kaldırılmıştır; peşin ödeme yapılacağına dair bir taahhüt de yapılmamıştır. Yayımlanan bu basın bildirisinde, fındık parasının nasıl ödeneceği belli değildir. "Gereken, titizlikle yerine getirilecektir" denilmektedir; yani "olursa veririm, olmazsa canınız sağ olsun..."

Fındığın alım tarihi de belli değildir; oysa, fındık toplanmaya başlanmış, hatta, fındığını kurutup çuvallayanlar varken, alım tarihinin hâlâ belli olmamasını anlamak mümkün değildir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında, fındık üretiminde ve pazarlamasında yapısal bir sorun mevcuttur. Üretimle ilgili olarak, 16.06.1983 tarihinde kabul edilen 2844 sayılı Fındık Üretiminin Planlanması ve Dikim Alanlarının Belirlenmesi Hakkında Kanun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana, uygulaması ve denetimi yapılmadığı için, Çarşamba, Terme, Bafra ve Düzce gibi başka zengin ürünlerin üretilmesine de imkân sağlayan taban arazilerde fındık dikilmektedir; bu ise, arz ve talep dengesini, büyük ölçüde üretici aleyhine bozmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir başka problem de, dünya fındık fiyatlarının oluşumundaki eksikliğimizdir. Dünya fındık üretiminin yaklaşık yüzde 80'i Türkiye'de üretilmektedir; fakat, ne gariptir ki, dünya fındık fiyatları, Almanya Hamburg'da belirlenmektedir. Bunun en büyük sebebi, ülkemizde bir fındık borsasının kurulmamış olmasıdır. Halbuki, ülkemizde fındık üretimi ve işlemesiyle uğraşan yaklaşık 600 esnaf mevcuttur; bu, dünyadaki diğer ülkelerle kıyas götürülmeyecek bir rakamdır; bunun, 270 adedi de Ordu İlimizdedir. Bütün bu göstergeler, Ordu İlimizde, bir fındık borsasının oluşturulmasını zarurî hale getirmiştir. Ülkemizde, yıllık 1 milyar dolar döviz girdisi sağlayan fındık ürününü, hükümetimizin, biraz daha ciddiye almasında zaruret vardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, ürettiği fındığın yüzde 80'ini ihraç etmektedir. Bu, ilk bakışta çok sevindirici bir oran olarak değerlendirilebilir; ancak, fındığı uç ürünler halinde işleyecek fabrikalara teşvik ve destek verildiğinde, bugün elde edilen kazancın ikiye katlanacağı açıktır.

Bu teşvik ve desteklemenin bir başka faydası ise, bölgemizde had safhada bulunan işsizlik probleminde de büyük ölçüde çözüm getirecektir; çünkü, bizden ham fındık alan Avrupa ülkelerinin pek çoğu, elde ettikleri uç ürünleri, yine, bizlere geri satmaktadır. Bunun çözümü, bölge insanına hak ettiği desteği sağlamakla mümkün olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Fatsa, 1 dakika eksüre veriyorum; buyurun efendim.

EYÜP FATSA (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; millî ekonomiye 1 milyar dolara yakın döviz girdisi sağlayan ve 8 milyon Karadenizli insanın geçim kaynağı olan fındığa verilen tabanfiyatın yeniden gözden geçirilmesini ve bundan daha önemlisi, üreticiye, ürününün karşılığı olan bedelin peşin olarak ödenmesini sağlayacak kaynakların bir an evvel Fiskobirlik'e aktarılması hayati önem taşımaktadır.

Fındık üreticisine, hasat mevsiminin hayırlı ve bereketli olmasını temenni ediyor, bu fırsatı bana veren Sayın Başkana teşekkür ediyor, Muhterem Heyetinize saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Fatsa.

Gündem dışı konuşmayı cevaplamak üzere, Sanayi ve Ticaret Bakanımız Sayın Ahmet Kenan Tanrıku sözü istemişlerdir; buyurun efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakika.

SANAYİ VE TİCARET BAKANI AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Ordu Milletvekili Sayın Eyüp Fatsa'nın gündem dışı konuşmasına cevap vermek üzere huzurlarımdayım; sözlerime başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Fındık, Karadeniz Bölgesi insanının vazgeçilmez gelir kaynağı olduğu gibi, ülkemizin önemli bir ihraç ürünüdür. Ayrıca, ürettiği bölgenin büyük kısmında alternatif üretim imkânı da bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, yıllardan beri, ülkemiz fındık üretiminin, tüketimden fazla olduğu bilinmektedir. Bu üretim fazlasının, ihraç fiyatları ve üretici üzerindeki olumsuz etkisinin giderilmesi için gerekli politikalar oluşturulmaktadır. Esasen, fındık konusundaki politikamızı, ayrıntılı olarak, 13 Temmuz 1999'da,,, Genel Kurulda bir gündem dışı konuşmayı cevaplandırırken anlatmıştım.

Ülkemiz fındık üretimi tüketilememektedir. Devlet destekleme alımları dönemlerinde olduğu gibi, destekleme sonrası dönemde de, Fiskobirlik, piyasadan, dengeyi sağlayacak miktarda ürün alarak, fiyatlardaki düşmeyi engellemiş ve üreticinin gelir düzeyi korunmuştur.

Hükümetimiz de fındığa gereken önemi vermiştir ve bundan sonra da verecektir. Fiskobirlik alımlarının finansmanı, 1995 yılından itibaren Destekleme Fiyat İstikrar Fonu kaynaklı kredilerden sağlanmaktadır. Bunun yanında, arz fazlası stokların piyasa üzerindeki olumsuz etkisinin giderilmesi amacıyla, Bakanlar Kurulunda, 1996, 1997 ve 1998 yılı ürünü fındıkların yağlığa ayrılması kararlaştırılmıştır. Fiskobirlik'in bu stoklarının yağlık olarak işlenmesi sonucu uğrayacağı zarar hazinece karşılanacaktır.

Fiskobirlik satış politikasının belirlenmesinde, piyasa dengesinin üzerinde hassasiyetle durulmaktadır. Bu anlamda, Fiskobirlik, talebi aşan miktarda, dolayısıyla, fiyat çöküntüsü yaratacak şekilde piyasaya fındık sürülmemesine de özen göstermektedir. Bunun yanında, satışlar ve şartları tüm ilgililere duyurulmak suretiyle satış yapılmakta ve haksız rekabete neden olunmamaktadır.

Fiskobirlik stoklarındaki ürünün yararlı bir şekilde tüketilmesi için de ayrıca çaba harcanmaktadır. Millî Savunma Bakanlığına uygun şartlarla fındık verilmiş, Millî Eğitim Bakanlığı aracılığıyla okullara fındık verilme çabaları da devam etmekte ve bu konuda da anlaşılmıştır.

Ayrıca, fındığın, tanıtımı yoluyla tüketiminin artırılması için, Türk Hava Yollarına ve Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla da yurtdışı temsilciliklerimize fındık verilmesi çalışmalarını da sürdürülmektedir.

Üreticinin mağdur olmaması, piyasa şartlarıyla, ürün hasat dönemi gözetilerek, kabuklu fındık alım fiyatları, birkaç gün değişmekle birlikte, genellikle ağustos ayının ortalarında açıklanmakta. 1998-1999 -yani geçen dönem- ürün alım döneminde de fiyatlar, Fiskobirlikçe, 19 Ağustos 1998 tarihinde açıklanmıştı. Bu yıl da, fındık alım fiyatları, 10 Ağustos 1999 tarihinde, bir basın açıklamasıyla 1 020 000 TL/kilogram olarak, yani 2,36 dolar olarak ilan edilmiştir. Bu fiyat, kampanya süresince yeniden değerlendirilebileceğinden, ürün teslimi konusunda üreticinin, acele davranmasına da gerek bulunmamaktadır. Bu bağlamda, fındık alım fiyatlarının açıklanmasında bir gecikme söz konusu olmayıp, üreticinin lehine olan politikaların uygulanmasına da devam edilecektir.

Birlikler, 1994 yılından itibaren, kendi nam ve hesabına alım yaptıklarından, fiyat açıklamasını da, bu arada, birliğimiz, yani, Fiskobirlik yapmıştır.

Özetlemek gerekirse, bizim fındık politikamız -hükümetimizin- şu şekildedir: Fındık, esas itibarıyla, bir ihracat ürünüdür; ihracatının yüzde 97'si özel sektör, yüzde 3'ü de Fiskobirlikçe yapılmaktadır. İhracatçı ve tüccarın ticarî faaliyetlerini bir düzen içinde yürütebilmesi için devlet, bu konuda bir aracı kullanılarak -yani, Fiskobirlikçe- izlenecek politikalarını açık ve istikrarlı bir şekilde uygulamaktadır.

Fındık ihracatından fona kesilen paraların, yine, fındığın sorunlarının çözümü için kullanılması isabetli olacaktır. Bugünkü şartlarda, arz fazlası fındığı alıp, yağlığa ayırmak, buna karşılık ihracat gelirini yüksek düzeyde oluşturmak uygun bulunmaktadır. Fiskobirlikçe üreticiden alınan fındığın, bedellerinin geciktirilmeden ödenmesini sağlayacak tedbirlerin alınması büyük önem taşımaktadır. Bu suretle, Fiskobirlik'e güven duyan üreticimiz de mağdur edilmemiş olacaktır.

Fındık fiyatları, Hamburg Borsasında belirlenmektedir; ancak, Türkiye'nin izlemiş olduğu kararlı tutum sonucu, fiyatların ülkemizce belirlenmesi yolu da açılmıştır. Böylece, fındık ihracından elde edilen döviz geliri yıllık yaklaşık 1 milyar dolar düzeyine erişmiştir. Fındık fiyatının talep esnekliği düşük olduğundan, fiyat ile talep arasında bir bağlantı bulunmamakta; dolayısıyla, fındık fiyatlarının, ülkemiz döviz gelirlerini maksimize edecek şekilde belirlenmesi, kısa ve orta dönem politikalar olarak mümkün görünmektedir.

Fındık üretim alanları daraltılmalı, orta ve uzun vadede, talebi aşan üretim ortadan kaldırılmadır. Bugün için önemli olan husus, Türkiye'nin milli fındık politikası esaslarının, ne tamamen ekonomik ne de tamamen sosyal ihtiyaçların baskısıyla popülist olunamayacağı bir noktaya gelmiş olmasıdır.

Bakanlık olarak, 1999 ürünü kampanya döneminde de bütün tedbirleri aldığımızı bir kez daha belirtiyor, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Sanayi ve Ticaret Bakanımıza, verdiği izahattan dolayı teşekkür ediyoruz.

Gündem dışı ikinci söz, Ege üzüm üreticilerinin sorunları konusunda söz isteyen Manisa Milletvekili Sayın Necati Çetinkaya'ya aittir. (DYP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Çetinkaya.

Süreniz 5 dakikadır.

2. – *Manisa Milletvekili M. Necati Çetinkaya'nın, Ege üzüm üreticilerinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrıku'nun cevabı*

M. NECATİ ÇETİNKAYA (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama başlamadan önce, Yüce Meclisi, şahsım ve Doğru Yol Partisi Grubu adına saygıyla selamlıyorum.

Evliya Çelebi'nin "dağlarında yağ, ovalarında bal akan" diye tarif ettiği Manisa'nın Gediz Vadisi, tarih boyunca bir uygarlık vadisi ve tarihte en nefis üzümleri yetiştirmesiyle tanınan bir bölgemiz olarak nitelendirilmiştir.

Türkiye, takribi 700 bin tonluk dünya üzüm üretiminde,, 250 bin tonla Amerika Birleşik Devletlerinden sonra ikinci, yine 450 bin tonluk dünya ihracatında ise, 200 bin tonla yüzde 44 nispetindeki ihracatı elinde tutan bir ülke olarak birinci sırada yer almaktadır.

Türkiye açısından önemi büyük olan çekirdeksiz kuru üzüm, ağırlıklı olarak yetiştirildiği Ege Bölgemiz için büyük bir önem arz etmektedir. Üzüm, Ege Bölgemizde 60 bine yakın üretici ailenin tek geçim kaynağıdır. Dışpazarlama sırasındaki değişik aşamaları da dikkate alacak olursak, ülke ekonomisine büyük bir katkı sağlamaktadır.

Ülkemizin ve Ege Bölgemizin ekonomisinde önemi bu denli büyük olan çekirdeksiz kuru üzüm sektöründe üreticilerimizin büyük sorunları vardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; uygulanan tarım politikaları, çiftçilerimizi âdetanın bezdirmiştir. Ekonomik kriz nedeniyle, ülkemiz ekonomisinin sıkıntısının faturası çiftçimize kesilmektedir. 1998 yılında yaşanan yüzde 70'lik enflasyonla ürün yetiştiren üreticilere, 1999 yılında, ürün fiyat artışı olarak, yüzde 28 ilâ azami yüzde 50 oranında fiyat verilmiştir. Oysa, akaryakıtta yüzde 126; diğer girdilerde yüzde 150; tarım asgari ücretinde yüzde 132 dolayında zam yapılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülke ekonomisinin bugün dahi yüzde 80'inin kaynağını sağlayan tarım sektörü ve ülke nüfusunun yüzde 45'ini teşkil eden üreticilerimiz, bu dönemde, zarar ettikleri için, borçlarını ödeyemez hale gelmişlerdir. Ülke ekonomisinin kaynağını teşkil eden

tarım sektörünün üreticileri, bugün serbest ekonomi modelinin uygulanmasıyla ve dünya tarım ürünleri fiyatlarıyla desteksiz yarışılması sonucu, âdeta iflas etmiştir.

Tarım sektöründeki sorunların yanı sıra, Ege üzüm üreticimizin de sorunları mevcuttur ve finansman, bağ sahalarındaki artış ve sınır ticareti kapsamına sokulan İran üzümü, Ege üzüm üreticimizin büyük sorunudur; çünkü, "sınır ticareti" adı altında, maalesef, yetiştirilen ve evsafı son derece düşük olan İran üzümünün, gümrüksüz olarak ülkemize sokulması ve ürünlerimizle karıştırılarak, gerek Tekele gerek yurtdışına ihraç edilmesi bakımından, ürünlerimize karşı olan talebi de son derece düşürmüştür.

Üreticilerimizin rahatlatılması için gerekli finansmanın sağlanması gerekmektedir. Bu konuda, üreticilerimizin yardımına koşan Tarış'ın mali kaynaklarının artırılması, sorunu, bu konuyu büyük ölçüde çözecektir.

1998-1999 üretim yılında 19 trilyon 831 milyar Türk Lirası tutarında 75 171 ton ürün Tarış tarafından alınmış ve bunun 5 trilyon 746 milyar 600 milyon Türk Lirası, Ziraat Bankası köprü kredisi, 9 trilyon 990 milyarı DFİF kaynaklı kredi, 4 trilyon 94 milyar 851 milyonu da birlik kaynaklarıyla, toplam, 19 trilyon 831 milyar...

Birlik kaynakları, ürün alımları için gerekli finansmanı, ancak yüzde 20.6'yı karşılamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çetinkaya, sürenize 1 dakika ilave ediyorum; buyurun.

M.NECATİ ÇETİNKAYA (Devamla) – Bu ürünlerin tamamının satışı, alıcı talepleri doğrultusunda 1,5-2 yıl içerisinde gerçekleştirilmektedir. 63 bin ton olarak alımı gerçekleştirilen 1997 yılı üzümünün tamamının satış ve sevkiyatı, 1999 Haziran ayı içerisinde gerçekleştirilmiş; ama, gelin görün ki, bugün depolarımızda bunların, 41 bin ton serbest üzüm stoku bulunmaktadır.

İran üzümü, bir problemdir; bunu, biraz önce kısaca arz etmiştim. Bunun mutlaka önü alınmalıdır ve kapılarımızda gerekli tedbirler alınmalıdır. Hem üretici hem de tüketici olan üreticilerimizin alım gücünün yitirilmesi neticesinde, esnaf, tüccar ve sanayicimiz de kriz ateşinin ortasına çekilmiştir.

Yine, çiftçilerimizin talepleri arasında, kısa vadeli faizli ürün bedeli ödemelerinde kullandırılan Ziraat Bankasının vadesi geçmiş köprü kredi borçlarının da, kullanıldığı tarih itibariyle yüzde 50 faizli DFİF kredi borcuna dönüştürülmesi yararlı olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız Sayın Çetinkaya.

M.NECATİ ÇETİNKAYA (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Bu konuda gerekli desteğin verilmesini özellikle istirham ediyorum.

Bugün, kuru üzüm piyasasında yapılan hesaplarda masraflar dahil olmak üzere, 363 000 lira kilo başı maliyeti. Buna yüzde 30 kârı da ilave edildiği takdirde -84 bin lirayı da ilave edersek- bu sene, üzüm üreticisi, asgari 447 bin lira fiyat beklemektedir.

Bunu, hükümetin dikkatine arz ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çetinkaya.

Hükümet adına bu konuda açıklamayı, Sanayi ve Ticaret Bakanımız Sayın Ahmet Kenan Tanrıkulu yapacaklardır.

Buyurun efendim. (MHP ve DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakikadır.

SANAYİ VE TİCARET BAKANİ AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Manisa Milletvekili Sayın Necati Çetinkaya'nın, üzüm üreticilerinin sorunlarına dair gündem dışı konuşmasını cevaplamak üzere bir kez daha huzurlarınızdayım.

Öncelikle, bu gündem dışı konuşmayla, bana, kuru üzüm kampanya dönemi öncesi bu konuda konuşma fırsatı veren Sayın Çetinkaya'ya teşekkür ediyorum.

Kırsal alanda yaşayan ve geçimini tarımdan sağlayan nüfusa kaynak transferi, birliklerin, DFİF kaynaklı satın alımıyla sağlanmaktadır. Bu şekilde, köyden kente göçün hızı yavaşlatılarak, kentlerde, çok pahalı altyapı, eğitim ve diğer kentsel yatırım maliyetleri hafifletilmekte ve ortaya çıkabilecek diğer sorunlar kısmen önlenmektedir.

Diğer taraftan, kırsal alanda tutulan nüfusa, ülke arazileri değerlendirilmekte ve arazinin işlenmesiyle katmadığı üretilmektedir. Ülke ekonomisine katmadığı sağlayan ve ihracatıyla döviz kazandıran ürünlerin desteklenmesi, her dönemde temel ilke olmalıdır. Burada önemli olan, destekleme alımlarının nasıl yapılacağı, üreticinin, hangi ölçüde destekleneceğidir. Belli miktarın ve fiyatın altında alımlar, üreticinin, spekülasyonlara mahkûm olması sebep olmaktadır. Yetersiz kaynak transferi, üretim çarkının döndürülmesine katkıda bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, alım miktar ve fiyatlarının, gerektiğinden cazip olması, yeni üretim alanlarının açılmasına ve dolayısıyla arz fazlasına yol açmaktadır. Arz fazlası, piyasa fiyatlarını düşürmekte, bunun sonucunda da, yine üretici mağduriyeti ortaya çıkmaktadır. Ülkemiz çekirdeksiz kuru üzüm üretimi, her geçen gün, üretim alanlarındaki gelişmeye paralel olarak artmaktadır. Üretimimiz, son yıllarda, ortalama 220 bin ton civarındadır. İç tüketimimiz ise yaklaşık 25 bin tondur. Çekirdeksiz kuru üzüm üretiminde ülkemiz, Amerika Birleşik Devletlerinden sonra ikinci sırada yer almakta olup, dünya üretiminin de yaklaşık üçte birini gerçekleştirmektedir.

Ülkemizin tarımsal ürün ihracat gelirleri içinde önemli bir paya sahip olan çekirdeksiz kuru üzüm ihracatı, her yıl artan bir seyir izlemektedir. İhracatımızın, son üç yıllık ortalamasını dikkate aldığımızda, yaklaşık yüzde 80'inin ihraç edildiğini görüyoruz. 1998 yılında ihracat gelirimiz, bu meyanda 212 milyon dolar civarındadır. Çekirdeksiz kuru üzüm ihracatımızın önemli bir bölümü, Avrupa Birliği ülkelerine, özellikle de, İngiltere, Hollanda ve Almanya'ya yapılmaktadır.

Son yirmi yıldır, Ege Bölgesindeki çekirdeksiz üzüm ekim alanları sürekli genişlemektedir. 1981 yılında 540 400 dekar olan bağ alanı, 1998 yılında yüzde 38 oranında artarak 746 690 dekara ulaşmıştır. Üretimdeki bu artış, ihraç fiyatları ve Tarış Üzüm Birliği stokları açısından, zaman zaman sıkıntıları da beraberinde getirmektedir.

1994 yılından bu yana, Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinin alım yaptığı diğer ürünlerde de olduğu gibi, çekirdeksiz kuru üzümde de, devlet destekleme alımları yapılmamaktadır. 1995 yılından itibaren Tarış Üzüm Birliği, alımlarını, Destekleme Fiyat İstikrar Fonu kaynaklarından sağlanan kredilerle gerçekleştirmektedir. Birlik, üretimdeki fazlalık nedeniyle, üreticinin olumsuz yönde etkilenmesini önlemeyi amaçlamaktadır. Son üç yıl ortalamasına baktığımızda, Tarış Üzüm Birliği, ülkemiz üretiminin yaklaşık yüzde 26'sını alarak, yine, piyasada düzenleme görevini başarıyla yerine getirmektedir.

Çekirdeksiz kuru üzüm ihraç fiyatlarının son dört yıllık ortalamasına baktığımızda, ürünün, ülkemiz ihraç fiyatının 1 110 dolar/ton olduğunu görüyoruz; birliğin ihraç fiyatının ise, ortalama, 1 180 dolar/ton. Fiyatların açıklandığı tarihler itibarıyla bir göz attığımızda, eylül ayı ortalama dolar kuru üzerinden Tarış, 1994 yılında 0,59; 1995 yılında 0,84; 1996, 1997 ve 1998 yıllarında da ortalama 0,95 dolar karşılığı fiyatla alım yapmıştır.

Tarış Üzüm Birliği, 1998-1999 ürün döneminde 260 000 TL/kilogram fiyatla 75 171 ton çekirdeksiz kuru üzüm satın almıştır. Söz konusu alıma ilişkin olarak, üreticilere 19,8 trilyon ödemede bulunulmuş olup, şu anda üreticilerin alacaklarında bir gecikme yoktur.

Alımların yüzde 21'i birlikçe karşılanmış olup, yüzde 79'u DFFB dediğimiz Destekleme Fiyat İstikrar Fonu kaynakları ve diğeri de Ziraat Bankası kredileriyle ödenmiştir.

Tarış Üzüm Birliği, 1998 yılı ülkemiz çekirdeksiz kuru üzüm rekoltesinin yüzde 30,1'ini almıştır. Tarış Üzüm Birliği, yine, 1998-1999 sezonunda, 15 Temmuz 1999 tarihi itibarıyla 6 506 ton çekirdeksiz kuru üzüm ihraç ederek, karşılığında 7 milyon 513 bin dolar tutarında döviz geliri elde etmiştir. Aynı dönemde içpiyasaya da 16,3 trilyon lira tutarında yaklaşık 59 bin ton ürün satışı gerçekleştirmiştir.

Tarış Üzüm Birliği, üreticiyi koruma amacına yönelik alımlarını yürütmekle birlikte, aldığı ürünün bir kısmını değerlendirirken sorunlar yaşamaktadır. Bu kapsamda Tarış ile Tekel arasında yapılan protokolle, Tekele, geçen dönemlerde 15 bin ton, Millî Savunma Bakanlığıyla yapılan protokolle de, bu Bakanlığa 2 bin ton civarında satış gerçekleştirmiştir.

Birliğimizce, 1999-2000 alım döneminde, yaklaşık 30 bin ton civarında bir stok devrolunacağı söylenmektedir; ancak, bu yıl, Amerika Birleşik Devletleri ve İran'da çekirdeksiz kuru üzüm rekoltesinin düşük olacağı tahmin edildiğinden, bu stok miktarının sorun yaratmayacağı tahmin ediliyor.

Öte yandan, çekirdeksiz kuru üzüm sınır ticareti kapsamından çıkarılmış olmasına rağmen, İran'dan ülkemize kaçak üzüm girişleri devam etmektedir. Bu durumsa, Birlik ve tilke stoklarının artmasına, fiyatın düşmesine, ülkemiz ürününün kalitesinin bozulmasına ve ihraç ettiğimiz tilke altılarının da şikâyetlerine neden olmaktadır.

İran'dan kaçak üzüm girişinin engellenmesi amacıyla, gümrüklerin disiplin altına alınması, girişlerde tam tespit yapılması ve ayrıca, Tekel tarafından bu tür ürünlerin alınmaması konusunda dikkatli davranılması gerekmektedir. Bakanlığımız, bu hususlardaki tedbirleri almaya devam ediyor.

Önümüzdeki dönem için, çekirdeksiz kuru üzüm üreticilerinin, ürünlerini makul fiyattan satabilmesi ve ihraç fiyatlarının düşürülmemesine yönelik olarak, Hazine imkânlarının da elverdiği ölçüde, gereken çalışmalar yapılacaktır.

Bu kampanya döneminde de bütün tedbirleri alacağımızı belirtiyor, Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bakanımıza teşekkür ediyorum.

Gündemdişi üçüncü söz, tarım sigortası konusunda söz isteyen Osmaniye Milletvekili Sayın Birol Büyükköztürk'e aittir.

Buyurun Sayın Büyükköztürk. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

3. – Osmaniye Milletvekili Birol Büyükköztürk'ün, çiftçilerin sorunlarına ve zorunlu tarım sigortasına ilişkin gündemdişi konuşması

BİROL BÜYÜKKÖZTÜRK (Osmaniye) – Sayın Başkan, değerli üyeler; Türkiyemizdeki değerik nedenlerle zarar gören çiftçilerimizin sıkıntıda kurtulması için öngördüğüm zorunlu tarım sigortası yapılması hakkında söz almış bulunuyorum.

Sayın Başkan, kıymetli üyeler; bildiğiniz gibi, memleketimizde, değerik bölgelerde, değerik zamanlarda, kuraklık, dolu, sel baskını gibi sebeplerden ötürü çiftçilerimizin mahsulleri yok oluyor

ve dolayısıyla, büyük bir maddi zarara giriyorlar. Ayrıca, bu nedenle, değişik kurumlardan aldıkları kredi borçlarını ödeyemez duruma gelerek büyük bir faiz borcu altına giriyorlar. Bu da, felaketin başlangıcı oluyor. Bunu bilen Tarım ve Köyişleri bakanları, zarar gören çiftçilerimizin tohumluk gider ihtiyaçlarını karşılıyor; ama, kredi borçlarının faizsiz ertelenmesi için yetki kendilerini aştuğundan dolayı, konuyu Bakanlar Kuruluna götürüyorlar, orada bazen kabul ediliyor bazen kabul edilmiyor. Tabii, burada, Bakanlar Kurulu ve hükümetleri de suçlamak istemiyorum; onlar da, biliyor ve inanıyorum ki, yeterli maddi imkânlar olsa, bu talepleri karşılayacaklardır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; burada, sizlere bazı bilgiler sunmak istiyorum: 18 Nisandan bu yana; yani, 21 inci Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisimizde 85 gündem dışı konuşma yapılmış; bunun 21 tanesi, yani yaklaşık yüzde 24'ü çiftçilerimizin sorunlarıyla ilgili; ikinci sırada, 6 taneyle dışışleri gelmekte, diğerleri de yüzde 2 ve yüzde 1 diye gitmektedir.

Bu da göstermektedir ki, çiftçilerimizin afet ve diğer nedenlerden dolayı karşılaştıkları sorun, hiç de küçümsenmeyecek boyuttadır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 1997 yılında, 57 bölgede, 161 786 çiftçi ve 8 833 673 dekar alan zarar görmüş; 1998 yılında ise 61 bölgede, 116 656 çiftçi ve 4 508 380 dekar alan zarar görmüştür. Memleketimizde, yaklaşık 40 milyon dekar alan sulanabilir, 45 milyon dekar alan sulamaya açılabilir durumdadır ve yaklaşık 90 milyon dekar alan da tarıma elverişlidir. Ayrıca, 50 milyon dekar alan da, nadasa kalacak şekildedir; yani, kısaca, yaklaşık 235 milyon dekar alan, tarım yapılabilecek şartlarda; ancak, 50 milyon dekar alan nadasa kaldığından, yaklaşık 185 milyon dekar alan her sene tarıma elverişli durumdadır.

Zarar gören alanları tarım yapılan alanlara oranlarsak, 1997 yılında, yüzde 4,5'i 1998 yılında da yüzde 2,4'ü zarar görmüştür. Bu da göstermektedir ki, zorunlu tarım sigortası yapılarak, dekar başına çiftçilerden alınacak cüzi bir miktar ve devletin katkısıyla oluşacak olan, Tarım ve Köyişleri Bakanlığına bağlı, Ziraat Bankası aracılığıyla zorunlu tarım sigortasında toplanacak para sayesinde, o yıl büyük bir felaketin eşiğine gelen mağdur çiftçilerimizi koruyarak, bir sosyal yararın oluşmadan önlenmesi sağlanmış olacaktır.

Burada örnek olarak, zorunlu taşıt sigortasını da verebiliriz. Taşıtlarda kasko sigortası olduğu gibi, bir de, zorunlu taşıt sigortası işlemi var. Bu, taşıtların kazalarda hata oranı kadar birbirlerinin zararlarını karşılayarak, kısmi bir rahatlama sağlamaktadır. Tarım sigortasında da, ürünleri oluşacak muhtemel miktar ve gelirine göre sigorta yapılmaktadır. Bu, taşıtlardaki kasko gibi, biraz da maddi yönden ağır geldiğinden, çiftçilerimizin büyük çoğunluğu bu sigortayı yaptırmamaktadır; ama, zorunlu tarım sigortası uygulamasıyla, çiftçiden alınacak cüzi bir miktar ile devletin katkıları da eklendiğinde oluşacak olan zorunlu tarım sigortası, çiftçilerimize rahatlama sağlayarak, muhtemel felaketleri de hafifletecektir.

Sayın Başkan, sayın üyeler; tüm bu bilgilerin ışığı altında, devamlı olarak çiftçilerimizin başına böyle afetler geldiğinde, yok Tarım Bakanı ilgilenecek mi, yok hükümet bu talebi karşılayacak mı diye çiftçilerimizin kara kara düşünmelerini önlemek için, bir an önce zorunlu tarım sigortasına geçiş yapılarak, davulu eline verip tokmağını sakladığımız Tarım ve Köyişleri Bakanlığına tokmağı vermiş olmuyoruz; ama, yine de, ince bir çubuk vererek, kısmi ses getirmesini sağlamış oluruz diyerek, Yüksek Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, böylece, üçüncü gündem dışı söz de tamamlanmış oldu.

Sayın milletvekilleri, Başkanlığın Genel Kurula diğer sunuşları vardır.

Bir genel görüşme önergesi vardır; okutuyorum:

B) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

1. - Ankara Milletvekili Cemil Çiçek ve 20 arkadaşının, Kuzey Irak'ta yaşanan gelişmeler ve uygulanan politikalarla ilgili olarak genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/4)

10.8.1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Son zamanlarda Kuzey Irak'ta Türkiye'nin millî güvenliğini yakından ilgilendiren önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Yaşanan bu gelişmeler, kaydedilen merhaleler, endişe ederiz ki, ülkeyi bir gün bir emrivaki ile karşı karşıya bırakabilir. O sebeple, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu gelişmelerin ve uyguladığımız politikaların gözden geçirilmesinde, gerekiyorsa, yeni politikaların Türkiye Büyük Millet Meclisince belirlenmesinde millî bir zaruret olduğu kanaatini taşıyoruz. Bu konuda kendimizi tarihimize, milletimize ve devletimize karşı sorumlu hissediyoruz.

Bu sebeple, Anayasanın 98, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddelerine göre, öncelikle ve ivedilikle bir genel görüşme açılmasını saygılarımızla arz ve talep ederiz.

1.- Cemil Çiçek	(Ankara)
2.-Bülent Arıncı	(Manisa)
3.-Şükrü Ünal	(Osmaniye)
4 - Mehmet Bedri İncetahtacı	(Gaziantep)
5 - Azmi Ateş	(İstanbul)
6 - Fahrettin Kukaracı	(Erzurum)
7 - Mehmet Çiçek	(Yozgat)
8 - Sabahattin Yıldız	(Muş)
9 - Mehmet Bekaroğlu	(Rize)
10 - Mahmut Göksu	(Adıyaman)
11 - Mehmet Ali Şahin	(İstanbul)
12 - Mehmet Özyol	(Adıyaman)
13 - Süleyman Akif Güllü	(Amasya)
14 - Metin Kalkan	(Hatay)
15 - Maliki Ejder Arvas	(Van)
16 - Musa Uzunkaya	(Samsun)
17 - Rıza Ulucak	(Ankara)
18 - Mustafa Geçer	(Hatay)
19 - Ahmet Sünnetçioğlu	(Bursa)
20 - Mustafa Niyazi Yanmaz	(Şanlıurfa)
21 - Avni Doğan	(Kahramanmaraş)

Gerekeç :

Türkiye, birkaç yıldan beri, içpolitika sorunları, seçimler, yeni hükümet çalışmaları, ekonomik ve sosyal rahatsızlıklarla uğraşırken, dışpolitikada çok önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Özellikle

Kuzey Irak'ta meydana gelen gelişmeler, ABD'nin inisiyatifinde ve hatta yönlendirmesinde başlayan süreç, Türkiye'nin millî güvenliğini, toprak bütünlüğünü, hatta bu süreç başarıyla tamamlanursa, devletin üniter yapısını etkileyecek bir mahiyet ve derinlik kazanmaktadır.

Kuzey Irak'daki aşiret reisleri Barzani ve Talabani sık sık ABD'ye çağrılmakta, aralarındaki ihtilaf söne erdirilerek Kuzey Irak için yeni bir statünün tesisi noktasında yoğun çabalar harcanmaktadır. Bunda da epey mesafe alındığı da aşikârdır. Nitekim, bu bölgede seçimler yapılmakta, parlamento ve hükümet kurulmaktadır. İç güvenliği sağlayacak birimler oluşmuş bulunmaktadır. İhtilaf, bu bölgede, Irak kanunlarına göre değil yerel anlayış ve kurallara göre çoğu zaman çözülmektedir. Barzani ve Talabani'nin silahlî güçleri, giderek, silahlî kuvvetler standardına yükseltilmektedir.

Bunlara ilaveten, geçtiğimiz günlerde Barzani'nin yeni bir bayrak çekeceği ve millî marşını da ilan edeceği açıklanmıştır. Bir süre sonra da kendi adına para basacağı iddiaları vardır.

Bütün bu gelişmelerin nereye gittiği açıktır. Türkiye'nin çoğu zaman bu konuda yeterli bir müdahalede bulunduğunu söylemek de mümkün değildir. Ortadoğu'da başlayan barış süreci bir süre sonra bu bölgede müstakil bir devletin kurulmasına yardımcı olabilir. Türkiye, bir başka bölgede uğraşırken, Kuzey Irak'ta bir emrivaki ile karşı karşıya kalabilir.

Türkiye Irak'ın toprak bütünlüğünün korunması, Kuzey Irak'taki Türkmen varlığını ve neticede kendi millî güvenliğini, toprak bütünlüğünü ve üniter devlet yapısını koruyabilmesi açısından Kuzey Irak'ta olup bitenleri ciddiyle takip etmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin olumlu katkılarının sağlanması, uyguladığı politikaları bir de Türkiye Millet Meclisinin zemininde gözden geçirmesi şarttır.

Bu genel görüşme önergesi böyle bir maksadın temini için verilmiştir.

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Önerge, gündemdeki yerini alacak ve genel görüşme açılıp açılmaması konusundaki öngörüşme, sırası geldiğinde yapılacaktır.

Başbakanlığın, Anayasanın 82 nci maddesine göre verilmiş tezkeleri vadır; sırasıyla okutuyorum :

C) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. – *Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında kurulan Ortaklık Konseyinin 19 Temmuz 1999 tarihinde Lefkoşa'da yapılan üçüncü toplantısına ve 20 Temmuz Barış ve Özgürlük Bayramı 25 inci yıl kutlamalarına katılmak üzere Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine yapılan resmî ziyarete katılmaları uygun görülen milletvekillerine ilişkin Başbakanlık Tezkeresi (3/336)*

10.08.1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti arasında kurulan Ortaklık Konseyinin 19 Temmuz 1999 tarihinde Lefkoşa'da yapılan 3 üncü toplantısına ve 20 Temmuz Barış ve Özgürlük Bayramı 25 inci yıl kutlamalarına katılmak üzere, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine yapılan resmî ziyarete, ekli listede adları yazılı milletvekillerinin de iştirak etmesi uygun görülmüş ve bu konudaki Bakanlar Kurulu kararının sureti ilişikte gönderilmiştir.

Anayasamızın 82 nci maddesine göre gereğini arz ederiz.

Bülent Ecevit

Başbakan

Ali İliksoy	(Gaziantep)
Murat Sökmenoğlu	(İstanbul)
Mehmet Vecdi Gönül	(Kocaeli)
Aydın Tümen	(Ankara)
Ali Güngör	(İçel)
Turhan Güven	(İçel)
İsmail Kahraman	(İstanbul)
Işıl Saygın	(İzmir)
Cumali Durmuş	(Kocaeli)
Fehim Adak	(Mardin)

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, tezkerenin oylamasında karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN – Başbakanlık tezkeresini oylarınıza sunacağım; ancak, karar yetersayısının aranması istendiği için de, oylamayı elektronik cihazla yapacağım.

Oylamanın elektronik cihazla yapılması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 5 dakika süre vereceğim, bu süre zarfında, Başbakanlık tezkeresini kabul edenler ve kabul etmeyenler, oylarını, elektronik oylamayla, lütfen, belli etsinler.

Elektronik cihaza giremeyenler, lütfen, yardım istesinler.

Veçâleten oy kullanacak sayın bakanlar, lütfen, usulüne göre oylarını kullansınlar.

Oylamayı başlatıyorum

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, karar yetersayısı vardır; tezkere kabul edilmiştir. (DSP, ANAP MHP ve FP ve sıralarından alkışlar)

İkinci tezkereyi okutuyorum:

2. – *Tarım ve Köyişleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp'in, vaki davete icabette Kırgızistan'a yaptığı resmî ziyarete, Muğla Milletvekili Metin Ergun'un da dahil edilmesine ilişkin Başbakanlık Tezkeresi (3/337)*

10.08.1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Tarım ve Köyişleri Bakanı Prof. Dr. Hüsnü Yusuf Gökalp'in, vaki davete icabette, görüşmelerde bulunmak üzere bir heyetle birlikte 20-24 Temmuz 1999 tarihlerinde Kırgızistan'a yaptığı resmî ziyarete, Muğla Milletvekili Metin Ergun'un da iştirak etmesi uygun görülmüş ve bu konudaki Bakanlar Kurulu kararının sureti ilişikte gönderilmiştir.

Anayasamızın 82 nci maddesine göre gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

BAŞKAN – Başbakanlık tezkeresini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Tezkere kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

Malumları olduğu üzere, gündemin 1 inci sırasında, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Ecevit, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Sayın Devlet Bahçeli ile Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Sayın Mesut Yılmaz ve 282 milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu raporu yer almaktadır.

Teklifin birinci görüşmesi, 11 Ağustos 1999 Çarşamba günü, saat 03.54'te bitmiştir.

İçtüzüğün 93 üncü maddesinde, Anayasamın değiştirilmesine dair tekliflerin ikinci görüşmesine, birinci görüşmenin bitiminden 48 saat geçmeden başlanamayacağı hükmü yer almaktadır. Bu sebeple, teklifin ikinci görüşmesine başlayamıyoruz.

Gündemin 2 nci sırasında yer alan, Amasya Milletvekili Sayın Ahmet İyimaya'nın Siyasal Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifinin müzakeresine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. – *Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın Siyasal Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/258) (S. Sayısı : 136) (Devam) (1)*

BAŞKAN – Komisyon?.. Hazır.

Hükümet?.. Hazır.

Komisyon ve Hükümet yerlerini aldılar.

Hatırlanacağı üzere, geçen birleşimde, teklifin 3 üncü maddesi kabul edilmişti; şimdi, teklifin 4 üncü maddesini okutuyorum:

MADDE 4. — Siyasal Partiler Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrası ile ikinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiş ve ikinci fıkrasının (b) bendinin (6) numaralı alt bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

“Onsekiz yaşını dolduran, medeni ve siyasal hakları kullanma ehliyetine sahip bulunan her Türk vatandaşı bir siyasal partiye üye olabilir.

Ancak;

a) Hâkimler ve savcılar, Sayıştay dahil yüksek yargı organları mensupları, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri, yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri, Silahlı Kuvvetler mensupları ile yükseköğretim öncesi öğrencileri siyasal partilere üye olamazlar.”

“Yükseköğretim elemanları, yasaklamamanın dışındadır. Bunlar hakkında Yükseköğretim Kanunu uygulanır.”

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, madde üzerinde...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, Grubum adına ben konuşacağım efendim.

(1) 136 S. Sayılı Basmayazı 11.8.1999 tarihli 47 nci Birleşim tutanağına eklidir.

BAŞKAN – Doğru Yol Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Saffet Arıkan Bedük; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan Siyasî Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifinin 4 üncü maddesi üzerinde, Doğru Yol Partisinin görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi, şahsım ve Partim adına, saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, görüştüğümüz bu kanun teklifi, aslında 1995 yılında, özellikle Anayasamızda yapılan bir kısım değişikliklerden sonra, yasalarda yapılması gereken yeni düzenlemeleri ihtiva etmektedir. Anayasamızın 1995 yılında 4121 sayılı Kanunla yapılan değişikliğinde, 68 ve 69 uncu maddelere açıklık getirilmiş ve siyasî partilerin Türk demokrasisindeki yeriyle ilgili daha açık, daha berrak, daha şeffaf bir şekilde ve daha işler bir hale getirilmesine yönelik bir gayretin içerisinde olunmuştur. O sebeple, bu getirilen kanun, aslında, 1995 yılında Anayasada yapılmış olan değişikliğin bir sonucu ve bir uyum yasası olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Görüşmekte olduğumuz bu 4 üncü maddeyle, Siyasî Partiler Kanununun, siyasî partilere üye olma esasını düzenleyen 11 inci maddesinde bazı değişiklikler yapılmakta ve bazı ilaveler getirilmekte ve bazı hükümlerini de yürürlükten kaldırmaktadır.

Bilindiği gibi, 2820 sayılı Kanunun 11 inci maddesine göre, 21 yaşını doldurmuş, medenî ve siyasî hakları kullanma ehliyetine sahip bulunan her Türk vatandaşının bir siyasî partiye üye olabileceğine dair hüküm ihtiva etmekteydi. Bu kanun maddesi halen yürürlükte; ama Anayasamızda 18 yaş getirilmiş ve 18 yaşına basmış olan ve medenî ve siyasî hakları kullanma ehliyetine sahip olan her kişinin bir siyasî partiye üye olabileceğini hükme bağlamıştır. Görülüyor ki, Anayasayla yasa arasında bir tenakuz söz konusu olmaktadır.

İşte, bu noktadan hareket etmek suretiyle 68 inci maddenin birinci fıkrasında "parti üyeleri olabilmek için 18 yaşını doldurmuş olmak gerekir" hükmü böyle bir yasanın çıkmasına da özellikle neden olmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasada yapılan değişiklikler çerçevesinde, Siyasî Partiler Kanununda yapılan diğer bir değişiklik ise, yükseköğretim üyelerine, Yüksek Öğretim Kanunu hükümleri içerisinde siyasî partilere üye olmalarına imkân da tanınmaktadır. Diğer yandan, yükseköğretim öğrencilerinin de istemleri halinde siyasî partilere üye olmalarına da fırsat verilmektedir ve bütün bunların hepsinin gerçekleştirilebilmesi için, Yüksek Öğretim Kanununda özellikle bir değişiklik yapmak suretiyle, hangi hallerde ve nerelerde görev yapacağı da yine hükme bağlanması gerekmektedir.

Sonuç olarak, müzakere etmekte olduğumuz 4 üncü madde, Siyasî Partiler Kanununun 11 inci maddesi olumlu yönden değerlendirilmekte, siyasî partilere üyelik yaşı 18'e indirilmekte ve siyasî partilere üye olamayacaklar da, yine, Anayasamızın 68 inci maddesinde ifadesini bulan yargı mensupları ve özellikle Silahlı Kuvvetler mensuplarının olamayacağı hususundaki konuyu da yine hükme bağlanmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, siyasî partiler, demokrasinin en önemli unsuru, vazgeçilmez temel ögesidir. Siyasî partiler, özellikle demokrasinin yaşatılmasını sağlayan en önemli örgütlerdir. Demokrasi, 20 inci Asrın bütün insanlığa hediye ettiği en önemli emanettir. Dolayısıyla, demokrasiyi 20 inci Asırda aldığımız noktadan, 21 inci Asırda toplumların bilim ve teknolojiye rekabet edebileceği, yarışabileceği bir ortamda daha ileri noktalara götürmek bütün toplumların,

bütün milletlerin ana hedefi olması gerekir ve öyledir de. Aksi halde, demokrasinin olmadığı yerde, insan haysiyetinden de bahsetmek mümkün değildir. İnsanların, özellikle yaradılmışların en mükemmeli olduğu noktastan hareket etmek suretiyle, çağımızda ve gelecek çağlarda da hür ve bağımsız yaşayabilmesi için mutlak surette demokrasinin tüm unsurlarıyla gerçekleşmesi ve uygulanması gerekmektedir. İnsan hak ve hürriyetleriyle güçlendirilmiş olan bir demokrasi, bütün toplumların da hedefidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; siyasi partiler, aslında, partiler demokrasisini yaşatan temel unsurdur ve bir demokrasi, siyasi partisiz olamaz. Siyasi partilerin olmadığı yerde demokrasi-den bahsetmek mümkün değildir; ama, siyasi partiler, bazen, demokrasinin ölümlüne neden olabilecek bir kısım davranışlar da sergileyebilmektedir, bunu kabul etmek lazım. O halde, yapılması gereken şey ne? Siyasi partilerin mevcudiyetlerinin sebebi olan ortamı korumak ve özellikle kendilerini meydana getiren o düzenlemelerin hepsine uymak ve bu suretle de, var oluş sebeplerini, gerçekten, hiçbir surette unutmamaları lazımdır. Eğer siyasi partiler var oluş sebeplerini unuturlarsa, eğer siyasi partiler korumak durumunda oldukları demokrasiyi o ülkede yok edecek bir kısım davranışlar sergilerlerse, orada sonuç almak mümkün değil; önce kendilerine, sonra da temsil ettikleri toplumlara büyük zarar verirler.

Bu itibarla, siyasi partilerin, kendilerine dönük, hem iç bünyelerinde parti içi demokrasiyi yaşatmaları gerektiği gibi, dışa dönük de, mensup oldukları toplumun tüm demokratik ilkelerini yaşatmaları, geliştirmeleri, statükocu değil, daha dinamik, daha aktif ve daha evrensel boyutta meseleleri tahlil ve değerlendirmeleri de gerekir. Partinin en önemli özelliği de budur.

Eğer bir yerde parti varsa, o, çöksesliliğin bir ifadesidir. Bir toplum düşünün, o toplumu içerisinde çeşitli düşünceler vardır, ihtiyaçlar vardır ve bu ihtiyaçların giderilmesiyle ilgili çareler vardır. İşte, gerek o toplumun içerisindeki ihtiyaçlar, düşünce ve fikirler ve gerekse onların çözüm önerilerini ortaya koyan temel örgütler de siyasi partilerdir.

O halde, biz, bir taraftan siyasi partileri mutlaka koruyacağız; ama, siyasi partilerin de, temsil ettikleri görüşün, düşüncenin ve var oldukları toplumun veya ülkenin düzenine ve nizamına uymak ve ona göre hareket etmek mecburiyetinde olduklarını da unutmamaları gerekir.

İşte, siyasi partilerin bir diğer noktası da; özellikle, bir programa bağlı olmalarıdır, sözleridir ve taahhütleridir. Eğer, bir siyasal parti, seçime gittiği zaman veyahut seçimden önce, topluma yansıttığı fikirleriyle bir taahhütte bulunuyor, bir program ifade ediyor, sözler veriyor ve sonra da bunları yerine getirmiyorsa, onlar da demokrasiye zarar verir ve aynı zamanda, gerçekten, halkı dikkate almamaya neden olur. Bu da, bir güvensizlik işaretidir; güvenin olmadığı yerde, demokrasi zafı uğrar.

Değerli milletvekilleri, bugün üzerinde durduğumuz nokta şudur: Demokrasi, tam demokrasi ve demokrasiye gerçekleştirmenin ana hedefi insan, insanın huzur ve güvenini temin etmek, refahını sağlamak; ama, bütün bunların hepsini gerçekleştirirken de, siyasi partileri de korumaktır.

Ancak, demokrasinin mabedi, Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Eğer, Türkiye Büyük Millet Meclisinin hükmi şahsiyetini rencide edecek bir kısım yazılara, değerlendirmelere neden olursak; eğer, bir kısım siyasi partilerin tutum ve davranışları, halkın beklentilerine, halka vaat ettikleri şartlar içerisinde yerine getirmeyecek bir anlayışı sergilerlerse, o zaman, hem o demokrasiye zarar veririz hem milletvekillerine zarar veririz hem Türkiye Büyük Millet Meclisinin güven yitirmesine neden oluruz. Netice itibarıyla, en büyük zararı demokrasiye vermiş oluruz.

Bu itibarla, ben, altını çizerek belirtmek istiyorum; partisiz bir rejim, kesinlikle demokrasi olmaz, çokpartili rejim demokrasidir; ama, demokraside, siyasal partilerin kendisini mutlak suretle ifade etmesi gerekir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Siyasî Partiler Kanununa bakıyorsunuz, bir partiye üye olan vatandaş, birden fazla partiye üye... Ben yaşadım, öyle zannediyorum ki, bir kısım milletvekili arkadaşımız da yaşadı; vatandaş geliyor, cebinden cüzdanını çıkarıyor, bir bakıyor, kartlar arasında Doğru Yol Partisinin üye kartını gösteriyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bedük, sürenize 2 dakika ilave ediyorum, buyurun efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Devamla) - Diyorum ki "o cüzdanınızda başka kartlar da var, ona bakabilir miyim?" Bakıyorsunuz, DSP de var, MHP de var, Fazilet de var, ANAP da var, Cumhuriyet Halk Partisinin kartını da gördüm; biz, bunları yaşadık.

Değerli milletvekilleri, size bir şey daha ifade edeyim: Bir önseçim yapılır; önseçimde oy kullanılacak kişileri takip edersiniz, o oy kullanan kişiler, inanın, başka başka siyasal partilere mensup. Benim başımdan geçen, bizzat takip ettiğim bir ildeki önseçimde, Cumhuriyet Halk Partisinin bir ilçedeki ikinci başkanı bizde oy kullanmaya geldi, "ben üyeyim, eskiden öyleydim, siz de kaydetmişsiniz" dedi.

Değerli arkadaşlar, netice itibarıyla şunu söylemek istiyorum: Demokrasiyi tam anlamıyla gerçekleştirebilmek için, siyasal partilerin kendi iç düzenini, sağlıklı kayıtlarını ve sağlıklı altyapılarını mutlaka hazırlamaları lazım. Bu sağlıklı altyapı olmadığı takdirde, partiler, gerçekten, kendileriyle ilgili değerlendirmeleri yapamayacakları gibi, kendi iç bünyelerindeki demokrasiyi de gerçekleştiremezler, parti içi demokrasiyi de gerçekleştiremezler. O itibarla, üye kayıtlarının yenilenmesi şarttır.

Üye kayıtlarının yenilenmesiyle birlikte, özellikle hâkimlerin nezaretinde üye kayıtlarının yapılması ve daha sonra delege seçimlerinin yine hâkim nezaretinde yapılması, delegelerin de belediye başkanları ve milletvekillerini, yine hâkim nezaretinde tespit etmesi gerekir. Böylelikle, gerçekten, tabana dayanan bir milletvekilinin, tabana dayanan ve katılımcı demokrasinin daha ağır bastığı bir parlamenter sistemi, bir demokratik sistemi Türkiye'de de gerçekleştirmiş olabileceğimiz kanaatini taşıyoruz. O itibarla, biz ikinci demokrasi programına bunları koyduk. Hatta, siyasî parti genel başkanları 5 olağan kongrede seçildikten sonra, bir daha seçilmemesi hususunda da bir madde koyduk. Bu suretle lider sultasını ortadan kaldıracak bir anlayışı, ikinci demokrasi programına yerleştirmiş bulunuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Devamla) - Bunu da Sayın Çiller, bizzat kendisi koydu.

BAŞKAN - Sayın Bedük, lütfen tamamlayınız efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Devamla) - Tamamlıyorum efendim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; işte, bu anlayış içerisinde, gelişen toplumun, gelişen çağın ortaya koyduğu bir kısım demokratik ilkeleri, Türk demokrasisine, Türk yönetimine, Türk parlamenter sistemine de getirmek, hepimizin boynunun borcudur.

Bu anlayış içerisinde, Siyasî Partiler Kanunu Teklifinin 4 üncü maddesine olumlu baktığımı zı belirtiyor, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Bedük.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahıslar adına olan söz taleplerini sırasıyla okuyorum:

İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak, Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya, Van Milletvekili Sayın Fethullah Erbaş, Diyarbakır Milletvekili Sayın Osman Aslan, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç, İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Ali Şahin ve Ankara Milletvekili Sayın Zeki Çelik.

İlk söz, İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak'ın.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; siyasi partiler, demokrasinin vazgeçilmez unsurlarıdır. Dolayısıyla, bu yolda atılan adımlar, doğru yolda atılan adımlardır.

Hepinizi tebrik ediyor, sevgilerimi ve saygılarımı sunuyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya?.. Yok.

Van Milletvekili Sayın Fethullah Erbaş?.. Yok.

Diyarbakır Milletvekili Sayın Osman Aslan?.. Yok.

Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç; buyurun.

Süreniz 5 dakikadır.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Siyasi Partiler Kanunu gibi çok önemli bir kanunu müzakere ediyorum.

Aslında, benim bu teklif üzerinde yaptığım konuşmalar, Siyasî Partiler Kanunu Teklifini engellemek için değil, bunun arkasından gelecek Sosyal Sigortalar Kanunu Tasarısıyla ilgili engellemeye öncülük etmektir. Tabii, bu teklif, Fazilet Partili arkadaşlarımızı çok yakından ilgilendirmeydi, onlar da bunu herhalde bu şekilde rahat rahat geçirmezlerdi. Nitekim, dün, Vergi Yasası geçti; baktım, hiç konuşmadılar. Bakıyorum, bu kanunun da çok süratle geçmesi için sabırsızlık içindeyim. Tabii, biz aynı düşüncede değiliz, onu, peşinen söyleyeyim. Bizim amacımız engellemek değil; ama, daha sonra gelen kanun tasarısının geçmesini engellemek; çünkü, bu tasarının karşısında bütün emek kesimi var. Bu emek kesiminin istekleri karşısında, burada, tasarımı kolay kolay geçirmemeleri için, bu kanun tasarısında da normal olarak hakkımızı kullanıyoruz; bundan dolayı da kimsenin bize kızmaması gerekir; ama, kızarlarsa da, ben de kendilerine kırılmam.

Değerli milletvekilleri, bu, siyasî partilere üye olmayla ilgili 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun değişikliği; yani, Anayasadaki değişikliğe uygun olarak yapılan bir uyum kanunudur. Biliyorsunuz, 1982 Anayasası, siyasî partilere üye olmayı çok dar bir kadroya inhisar ettirmişti. İşte, öğrenci üye olamıyor, öğretmen görevlisi olamıyor, belirli kamu görevlileri olamıyor; dolayısıyla, üyeliği, kala kala, sokaktaki, yani çalışan esnaf ve emekli memurlara bırakmışlardı. Bu, tabii, Türkiye'deki katılcılığı büyük miktarda tahrip eden; yani, siyasî partilerin bünyesinde var olması gereken çoğulculuk ve katılcılık ilkesini yok eden bir düzenlemeydi.

Bu kanun teklifiyle, Anayasada son yapılan değişiklikle, özellikle yükseköğretim gören gençlerin, üniversite hocalarının; ki, bu iki potansiyel bir siyasî partinin bünyesinde çok önemlidir; çünkü, hem gençliği siyasî partiye kazandıyoruz hem de öğretim görevlilerini. Biliyorsunuz, 1980 öncesindeki birçok partinin yönetim kurullarında, denetim kurullarında öğretim görevlileri, üniversitede ders veren hocalarımız vardı. Bunlar, siyasî partilere büyük bir dinamizm kazandırıyordu.

Dolayısıyla, siyasî partileri böyle bir kaynaktan yoksun bırakmak, siyasî partilerin siyasî faaliyette bulunmasına engel olabilecek önemli birtakım engeller getirmektir; bu da rejime çok büyük sıkıntılar yaratıyordu.

Bilgiden beslenmeyen, ilimden beslenmeyen bir siyasî parti bilgi yoksunuysa, dolayısıyla, dünyadaki gelişmelerden yoksunsa -ki, bunların en güzel takipçisi üniversite hocalarıdır- bunların, siyasî partilerin yönetim kadrolarına aksetmemesi, o siyasî partinin memleketteki birçok şeyden habersiz olması, hatta, doğru dürüst bir program yapmaması, siyasî partilerin bünyesindeki birçok dar kadronun oluşması ve üretim yapmaması, bu sebepten meydana geldi. Bu kanun teklifi, tabii, bunları önlemek için getirilen çok önemli bir adımdır. Keşke, bugün değil de bundan on sene önce getirilseydi; hiç olmazsa, siyasî partilerimiz içindeki bu üretimsizlik, bilgisizlik ortadan kalkardı; belki de, siyasî partilerin, şu aşamada, Parlamentonun şu kadrosunda, Türkiye'ye, daha sağlıklı, daha isabetli hizmet edebilecek kadroları oluşurdu. Yine de, şu safhada bunun getirilmesi bir kazanımdır.

Ancak, şurada bir şey belirtmek istiyorum. Son zamanlarda, özellikle hâkimlerin, siyasî partilerle ilgili konularda, ben, bir hususu kabul etmiyorum. Özellikle, bakıyorsunuz, bir hâkim veya bir Yargıtay üyesi, geliyor, bir siyasî partiden aday oluyor, ondan sonra dönüyor, tekrar, eski görevine geliyor.

Değerli arkadaşlarım, bence, bu, adalet mekanizmasının sağlıklı çalışmasını engelleyen bir konudur. Bir kişi Yargıtay üyesi ise, hâkim ise, gelip, bir siyasî partiden aday olduktan sonra, bana göre, hâkimlikten çekilmesi lazım. Aksi takdirde, siyasî düşüncesi açık olan bir hâkim, ne kadar dürüst karar verirse versin, ne kadar tarafsız karar verirse versin, daima, denilir ki, bu, bağlı olduğu siyasî partinin düşünceleri paralelinde oy verir. Bu da, bence, yargı mensubu gibi, hâkimler gibi, olgun, dolgun, tarafsız, bilgili bir meslek mensubunu zedeleyen bir görünümdür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Genç, sürenize 1 dakika ilave ediyorum.

Buyurun efendim.

KAMER GENÇ (Devamla) – Bence, siyaset yapmak, hâkimlerin de, savcılarının da doğal hakkıdır; ama, hâkimlik ve savcılık mesleğinin gerektirdiği tarafsızlık görüntüsünün çevrede zedelenmemesi için, bu arkadaşlarımızdan, hakikaten, hâkimlik ve savcılık statüsünde olup da siyasete atılanların, tekrar mesleğe dönmemesi lazım. Nitekim, ben, 1980'lerde, siyasî konulardaki düşüncelerimi belli ettikten sonra, o zaman Danıştay savcısıydım, daha, çok genç olmama rağmen, bu düşünceyle Danıştaya gidip bir daha göreve başlamadım. Ben, orada, ne kadar tarafsız karar verirsem veririm, insanlar, bize, işte, belli bir düşüncenin insanıdır diye, verdiğimiz kararlara şüpheyle bakar.

Bazı arkadaşlarımız gültüyor... Bunları kavramak için, memleketin bazı gerçeklerini anlayacak kabiliyette olmak lazım. Bunları anlamayınca da, tabii, bizim söylediklerimize gültüyorsunuz. Ben, doğruları söylediğime inanıyorum.

Saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Genç.

Sayın milletvekilleri, 4 üncü madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Önerge yoktur.

Maddeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5. — Siyasî Partiler Kanununun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 31. — Siyasî partilerin merkez teşkilâtı Ankara il merkezinde; il ve ilçe teşkilâtları, il-gili il ve ilçe merkezlerinde; belde teşkilâtları, il ve ilçe merkezleri hariç olmak üzere, belediye teşkilâtı olan yerlerde; yan kuruluşları ve yurtdışı temsilcilikleri ise tüzüklerinde belirtilen yerlerde bulunur.”

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, 5 inci madde üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini, Eskişehir Milletvekili Sayın Sadri Yıldırım ifade edeceklerdir.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Streniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA MEHMET SADRI YILDIRIM (Eskişehir) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yüce Heyetinizi ve televizyonları başında bizi izleyen tüm vatandaşlarımı saygılarımla selamlıyorum.

Siyasî Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifinin, kanunun 31 inci maddesini değiştiren 5 inci maddesi üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Demokrasinin temel unsuru olan siyasî partiler, kurulurken, izin alınmadan kurulur; ancak, çalışmalarında, faaliyetlerinde kanunlara uygun olmaları gerekir. Her vatandaş siyasî parti kurabilir ve üye olabilir.

Siyasî partiler, insanların amme hizmetini görmelerini sağlayan siyasî kuruluşlardır. Siyasî partiler, millî iradenin temsil edildiği yerlerdir. Millî irade olmazsa demokrasiden bahsedilemez. Bir memlekette demokrasinin yerleşmesi ve o ülkenin demokratik ülke olabilmesi, ancak, çok partili devirle ve rejimle mümkün olur. Yani, 1'den fazla parti olmazsa, idareler, demokratik kurullar içinde çalışmaz. Öyleyse, siyasî partiler, demokratik rejimin işlenmesini sağlayan unsurlardır. Daha doğrusu, toplumu, demokratik ve hukuk kuralları içinde ayakta tutan, siyasî partilerdir.

Değerli milletvekilleri, hepimizin partisi vardır. Siyasî partiler olmazsa, demokrasiden bahsetmek mümkün olmadığı gibi, halkın, millî iradenin oyuyla seçilip gelmek de mümkün olmaz. Öyleyse, hepimiz, siyasî partilerin önemini bilelim, eksikliklerini de tespit edelim ve çok yakında, Siyasî Partiler Kanununu yeniden gözden geçirelim.

Siyasî Partiler Kanununu, önseçimin ve üyelerin daha sıhhatli ve gerçekçi olması için, üye yazımını nazara alarak yeniden düzenleyelim. Hâkim huzurunda üyeyle seçim olabilmesi için gerçekçi üye yazımını yapalım. Bu da, ancak, seçim kurullarına bağlı olarak çalışacak siyasî sicil bürosu veya memurluğu kanalıyla mümkündür. Bu büroyu, 1'den fazla partiye kaydı önlemek için kuralım.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz 5 inci maddeyle değiştirilen Siyasî Partiler Kanununun 31 inci maddesine göre, teşkilatlar düzenlenmiştir. Kurulan siyasî partiyi ayakta tutan teşkilatlardır. Siyasî partilere gerçekçi üye yazımını ve teşkilatlarının eksikliklerini düzenlemek, ancak -yukarıda belirttiğim gibi- Siyasî Partiler Kanununu yeniden düzenlemekle olur.

Kısacası, siyasî partiler, demokratik siyasî hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır. Siyasî partiler, Anayasamızın İkinci Kısımının Dördüncü Bölümünde "Siyasî Haklar ve Ödevler" başlığıyla yer almış; 66 nci maddesinde Türk vatandaşlığı, 67 nci maddesinde seçme, seçilme ve siyasî faaliyette bulunma hakları düzenlenmiş. Seçme ve seçilme hakkına sahip her vatandaş, bağımsız olarak veya bir siyasî parti içinde siyasî faaliyette bulunma ve halkoylamasına katılma hakkına sahiptir denilmektedir. Yine, Anayasamızın 68 inci maddesinde siyasî partilerle ilgili hükümler düzenlenmiş.

Buna göre; parti kurma, partilere girme ve partilerden çıkma, açık ve teferruatlı olarak düzenlenmiştir. Anayasamızın 69 uncu maddesinde, siyasî partilerin uyacakları esaslar düzenlenmiştir.

Siyasî Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifinin 5 inci maddesiy-le, Siyasî Partiler Kanununun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir...

Siyasî partilerin 1'den fazla olması, yani, çokpartitli sistem, demokrasinin varlığının sebebidir.

Anayasamızın 2 nci maddesine göre, Türkiye Cumhuriyeti, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir. Öyleyse, siyasî partiler, demokrasinin vazgeçilmez unsurlarıdır.

Madde 5'le değiştirilen 31 inci maddede "siyasî partilerin merkez teşkilatı Ankara il merkezinde" denilmiştir. Partilerin diyalogu ve demokrasinin birlik ve beraberlik içinde yürütmesi için bu uygundur.

Siyasî partilerin, Anayasada düzenlendiği ve hak verildiği halde, bu kanun teklifiyle, teşkilat kanunu olacaktır ve eksiklikler tamamlanacaktır. Ancak, partilerin binaları nerede olursa olsun, yani, beldelerde olsun, ilçelerde olsun, illerde olsun, merkezde olsun, Emniyet tarafından korunması gerekir ve korunmalıdır. Yine, 31 inci maddede yapılan önemli bir değişiklik de "yurtdışı temsilciliklerinin kuruluşu" denilmiştir ki, bu husus da demokratik bir adımdır; çünkü, yurt dışında bulunan işçilerimizin ve vatandaşlarımızın da hakları nedeniyle belirtilmiştir; bu husus da uygundur.

Değerli milletvekilleri, yine, bu teklifle yapılan değişiklikle, kadın kolları ile gençlik kolları düzenlenmiştir. Bunlar da, biliyorsunuz, demokrasinin birer unsurlarıdır.

Değerli milletvekilleri, görüşüğümüz kanun teklifine, Türkiye'de demokrasinin kurumsallaşması ve siyasî partilerin demokratikleşmesi için, Doğru Yol Partisi Grubu ve şahsım adına olumlu oy vereceğimizi bildirir. Yüce Heyetinize saygılarımı sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Yıldırım.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahısları adına söz talebinde bulunan sayın milletvekillerini sırasıyla okuyorum: İstanbul milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak, Samsun milletvekili Sayın Musa Uzunkaya, Diyarbakır milletvekili Sayın Osman Aslan, Van milletvekili Sayın Fethullah Erbaş, Tunceli milletvekili Sayın Kamer Genç, İstanbul milletvekili Sayın Mehmet Ali Şahin, Ankara milletvekili Sayın Zeki Çelik.

Sırasıyla davet ediyorum.

İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak...

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Efendim, ben, söz hakkımı, Sayın Mehmet Ali Şahin'e devrediyorum.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Mehmet Ali Şahin. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

MEHMET ALİ ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin bu çerçevede 5 inci maddesiyle, Siyasî Partiler Kanununun 31 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 1995'te yapılan anayasa değişikliğiyle, artık, siyasî partilerimizin yan kuruluş yasağı kalkmış, yurt dışında da temsilcilik bulundurabilecekleri hükümlü getirilmiştir. Çok isabetli bir şekilde, geç de olsa, dört yıllık bir gecikmeden sonra da olsa, 1995'teki anayasa değişikliğine paralel olarak, Siyasî Partiler Kanunumuza bu değişiklik yansımaktadır. Siyasî hayatımıza, Türk demokrasisine ve siyasî partilerimize hayırlı olsun diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya?..Yok.

Diyarbakır Milletvekili Sayın Osman Aslan; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Sayın Aslan, süreniz 5 dakikadır.

OSMAN ASLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan, Siyasî Partiler Yasasını değiştiren teklifin 5 inci maddesi üzerinde şalışını adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, demokrasi denilince ilk akla gelebilecek olgu, Siyasî Partiler Yasası ve siyasî ortamın istikrarıdır. İnsan hayatının her ortamında, her yer ve her zeminde, siyasetin, insan için vazgeçilmez müspet bir unsur olduğu herkesçe kabul edilmektedir. Özellikle, demokrasiyle idare edilen ülkelerde olduğu gibi, bugün, Türkiyemizde de, Siyasî Partiler Yasasının görüşülmesinin, demokraside eksik olan bir konunun giderilmesi konusunda atılmış bir adım olduğunu memnuniyetle ifade etmek isterim.

Siyasî Partiler Yasasıyla ilgili tadilatların yapılabilmesi için emek veren, bu konuyu gündeme getiren ve özellikle, Yüce Meclisin huzuruna getiren muhterem milletvekili arkadaşlarımıza, ağabeylerimize, bu konunun hassasiyetine binaen şükranlarımı, teşekkürlerimi sunar, hepinizi saygıyla selamlarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Aslan.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, Komisyona soru soracağım...

BAŞKAN – Buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Fazilet Partili arkadaşlar beni engelleyince...Beni engelleyemezsiniz; bakın, soru soracağım...

Sayın Başkan, bu maddenin orijinalinde, matlabı, "teşkilat merkezleri" diyor.

HASAN METİN (İzmir) – Böyle bir usul yok!

KAMER GENÇ (Tunceli) – Biraz dinleyin, ondan sonra öğreneceksiniz...

Şimdi "31 inci madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir" diyoruz da, maddenin başlığı ne olacak? Bu, bir. ("Mikrofona konuşsun" sesleri)

BAŞKAN – Cevap, mikrofondan verilecektir

KAMER GENÇ (Tunceli) –Evet, isterseniz, mikrofonu açarsanız, ben buradan....

BAŞKAN – Efendim açmakta sıkıntı var; zatuâlinizin sesi, maşallah, duyuluyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Evet, bu maddenin matlabı "teşkilat merkezleri " dir. Komisyondan soruyorum; bu, ne olacaktır?

İkinci sorum...

Tek tek mi cevaplandırılacak; yoksa, hepsini sorayım, ondan sonra mı cevaplandırılacak?

BAŞKAN – Soru, Komisyonce anlaşıldı mı efendim?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Soruyu anlayamadık efendim.

BAŞKAN – Soruyu tekrarlar mısınız; anlaşılmamış...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Biliyorsunuz, maddenin orijinalinde, matlabı, teşkilat merkezleri... Siz "Siyasî Partiler Kanununun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir" demişsiniz,

maddenin başlığını almamışsınız. Maddeyi tam değiştirdiğinize göre, başlık ne olacak ? Bunu öğrenmek istiyorum.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Başlık, yani "teşkilat merkezleri" efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yani, orada kalacak... Tutanaklara geçsin diye söylüyorum.

İkinci sorum: Partilerin yan kuruluşları...Komisyon olarak, partilerin yan kuruluşları olarak hangilerini kabul ediyorsunuz? Yani, yan kuruluş olarak, kadın kolları ve gençlik kolları dışında herhangi bir yan kuruluş var mıdır yok mudur; varsa, bunlar nelerdir ?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) -- Herhangi bir sınırlama getirilmemiştir "ve benzerleri denilmek suretiyle fevkalade geniş tutulmuştur; herhangi bir sınırlandırma yoktur.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Benzerleri, biraz tutanağa geçseydi; iyi olurdu.

Efendim, yurtdışı temsilcilikleri... Biliyorsunuz, siyasî partilerin yurt dışında para toplamaları, Türk tabiyetinde olmayan kişilerin bağışta bulunmaları yasaktır. Peki, yurt dışında teşkilat kurulan partilerin, bu yasaklara aykırı gelir sağlayıp sağlamadığını nasıl kontrol edeceksiniz?

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Duyamıyoruz Sayın Başkan...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sağladıkları takdirde, nasıl bir tedbir almayı düşünüyorsunuz?

YAŞAR ERYILMAZ (Ağrı) -- Kaç soru var!

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bitmedi canım, daha sorularımız bitmedi.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) -- Bununla ilgili düzenlemeler vardır. Bunlar, Siyasî Partiler Kanununa tabi olan hususlardır, yurtdışı yasaklara da tabidir. Söyleyeceklerimiz bunlardan ibaret.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sorularım daha bitmedi Sayın Başkan.

YAŞAR ERYILMAZ (Ağrı) – Ses gelmiyor, yazılı ver yazılı...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Şimdi, efendim, bu değişiklik, siyasî partilerin tüzüklerinde belirtilir diyor. Biliyorsunuz, Siyasî Partiler Kanununa göre, siyasî partilerin tüzüklerini değiştirmeleri; ancak, büyük kongrenin görevindedir. Yani, büyük kongrenin görevinde olunca ve herhangi bir siyasî parti, kendi büyük kongresini yapmadıkça, bu değişiklikleri yapamaz.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Bu konuyu düzenleyen geçici madde bulunmaktadır.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, bir dakika; sonuna kadar söyleyeyim de...

Dolayısıyla, bazı partilerin kongreleri yakın bir tarihte, bazılarının, Siyasî Partiler Kanununun, üç yılda bir yapılır hükmü karşısında, bu kongreler yapılmadığı zaman -gerçi, siz, geçici madde diyorsunuz; ama, ben daha böyle bir şeye rastlamadım- bazı partiler de kongrelerinin toplanması için üç yıl beklemek zorundadırlar. Bu konuda bir kolaylık getirmeyi düşünüyor musunuz?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Bu, geçici madde konuşulurken tartışılacak bir husustur; geçici maddede bunlar düzenlenmiştir.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, arkadaşları daha fazla üzmemek için sorularımı burada kesiyorum efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Nezaketinize teşekkür ediyoruz efendim.

Sayın milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Herhangi bir önerge yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

MADDE 6. – Siyasî Partiler Kanununun 61 inci maddesinin başlığı "Gelirler ve kaynakları" şeklinde değiştirilmiş ve aşağıdaki birinci fıkraya eklenmiştir.

"Siyasî partilerin gelirleri amaçlarına aykırı olamaz."

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına ilk söz, Doğru Yol Partisinin görüşlerini ifade etmek üzere, Aksaray Milletvekili Sayın Murat Akın'a aittir.

Buyurun Sayın Akın. (DYP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA MURAT AKIN (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Siyasî Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifinin 6 ncı maddesiyle ilgili söz almış bulunmaktayım; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Siyasî Partiler Kanununun 61 inci maddesini değiştiren söz konusu maddeyle, kanunun 61 inci maddesinin "Gelir Kaynakları" olan başlığı "Gelirler ve Kaynakları" şeklinde değiştirilmiş olmaktadır.

Anayasanın 69 uncu maddesinin üçüncü fıkrasındaki "Siyasî partilerin gelir ve giderlerinin amaçlarına uygun olması gereklidir. Bu kuralın uygulanması kanunla düzenlenir" amir hükmü çerçevesinde, söz konusu teklif görüşülmektedir.

61 inci maddenin tamamına şöyle bir baktığımız zaman; "Siyasî partiler aşağıda belirtilen gelirleri elde edebilirler" denilerek; (a) bendine göre "Parti üyelerinden alınacak giriş aidatı ile üyelik aidatı"; (b) bendine göre "Partili milletvekillерinden alınacak milletvekili aidatı" denilerek, (h) bendine kadar sayılmış çeşitli gelir kaynaklarından oluşmaktadır.

Siyasal partiler, toplumun geniş kesimlerinin artan siyasal katılma ihtiyaçlarından doğmuşlardır, bu katılmanın daha da genişlemesine, etkilenleşmesine büyük katkıda bulunmuşlardır. O kadar ki, modern demokrasilerde, partiler olmaksızın düşünmeye imkân kalmamıştır. Partilerin faaliyetleri, siyasal demokrasiye sosyal ve ekonomik muhteva kazandırmaktadır. Diğer bir deyimle, partilerin, sosyal eşitliği daha geniş ölçüde gerçekleştirmekte büyük rol aldığı söylenebilir. Gerçekten, sosyal ve ekonomik bakımdan zayıf olan toplumların sosyal haklarını elde etmelerinde en önemli etken, bu sınıfların, siyasal partiler çerçevesinde girişikleri örgütlenmiş siyasal eylemleri olmaktadır. Dolayısıyla, siyasal partiler, aynı zamanda, insanlara, millete hizmet etmekte bir araçtır. Bu araç, ülke lehine iyi bir şekilde kullanıldığı takdirde, iyi bir hizmet verilmiş olacaktır.

Bu vesileyle, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akın.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Kişisel söz talebinde bulunan sayın üyeleri -listeyi okumuyorum; çünkü, aynı liste- sırasıyla davet ediyorum.

Birinci sırada, İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Sayın Ilıcak, süreniz 5 dakikadır.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben, bu vesileyle, bazı gazetelerde çıkan pazarlık konusuna değinmek istiyorum. Hiç demokrasinin pazarlığı olur mu; demokrasi bir temel hakktır ve Türk Milleti demokrasiye layıktır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ilıcak.

İkinci söz talebi, Samsun Milletvekili Sayın Musa Üzünkaya'nın.

Buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Sayın Uzunkaya, süreniz 5 dakikadır.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan Siyasal Partiler Kanunundaki değişikliklerle alakalı teklifin 6 ncı maddesindeki parti gelirlerinin amaçları dışında kullanılmamasının doğru ve halkı bir talep olduğuna inanıyor, Yüce Meclisin aynı duygularla maddeyi geçireceğine duyduğum saygıyla hepimizi selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Herhangi bir önerge yoktur.

Maddeyi, Komisyondan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

MADDE 7. — Siyasal Partiler Kanununun 66 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bağışlar

Madde 66. — Genel ve Katma bütçeli dairelerle mahallî idareler ve muhtarlıklar, kamu iktisadî teşebbüsleri, özel kanunla veya özel kanunla verilen yetkiye dayanılarak kurulmuş bankalar ve diğer kuruluşlar, kamu iktisadî teşebbüsü sayılmamakla beraber ödenmiş sermayesinin bir kısmı Devlete veya bu fıkrada adı geçen kurum, idare, teşebbüs, banka veya kuruluşlara ait müesseseler, siyasal partilere, hiçbir suretle taşınır veya taşınmazmal veya nakit veya haklar bağışlayamaz ve bu gibi mal veya hakların kullanılmasını bedelsiz olarak bırakamazlar; bağlı oldukları kanun hükümleri dışında siyasal partilere aynı hakların devrine dair tasarruflarda bulunamazlar. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, işçi ve işveren sendikaları ile bunların üst kuruluşları, dernekler, vakıflar ve kooperatifler, özel kanunlarında yer alan hükümlere uymak koşuluyla siyasal partilere madde yardım ve bağışta bulunabilirler.

Yukarıdaki fıkranın dışında kalan gerçek ve tüzel kişilerin her birinin bir siyasal partiye aynı yıl içerisinde iki milyar liradan fazla kıymette aynı veya nakdî bağışta bulunması yasaktır. Bağış veya bağışların bağışta bulunana veya yetkili temsilcisine veya vekiline ait olduğunun partice verilen makbuzda açıkça belirtilmesi gerekir. Böyle bir belgeye dayanılmaksızın siyasal partilerce bağış kabul edilemez.

Siyasal partiler, yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan, Türk uyruklığında olmayan gerçek ve tüzel kişilerden herhangi bir suretle aynı veya nakdî yardım ve bağış alamazlar.

BAŞKAN – Doğru Yol Partisi Grubunun madde üzerindeki görüşlerini Van Milletvekili Sayın Hüseyin Çelik ifade edeceklerdir.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA HÜSEYİN ÇELİK (Van) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan Siyasî Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifinin 7 nci maddesi üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini arz etmek üzere söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Malum olduğu üzere, siyasî partiler sivil kuruluşlardır; gerek kuruluşları ve gerekse de kaynakları itibariyle, hazine yardımı aldıkları halde, kamusal alanın dışındadırlar ve olmak zorundadırlar. Belli ilke ve esaslar çerçevesinde devletin siyasî partilere yaptığı hazine yardımının dışında, devlet kuruluşlarının, genel ve katma bütçeli daireler, mahallî idareler, muhtarlıklar, KİT'ler ve ödenmiş sermayesinin bir kısmı devlete ait olan kurum, teşebbüs, banka veya diğer kuruluşların siyasî partilere yardım yapamaması son derece isabetlidir; çünkü, devlet, siyasî partiler karşısında hâkim olma konumundadır. Demokrasilerde, sadece maddî değil, devlet, manevî olarak da bir partiye meyledemez, destek olamaz veya bir partinin karşısında yer alamaz. Devlet partisi veya devletten destekli parti anlayışı, son olarak, komünist ülkelerde mevcuttu ve bu da, günümüzde fiilî olarak ortadan kalkmış bulunmaktadır. Bizim tarihimizde, özellikle, tek partili dönemlerde, devletle özdeşleşmiş olan partilerin bulunması, aslında, onların yaptıkları, tek partili dönemde yapılan icraatların toplumu son derece rahatsız ve rencide etmiş olması, devletin partiler karşısında tarafsız ve mesafeli olması gereğinin bir tezahürüdür. Dolayısıyla, 22.4.1983 tarihinde çıkarılan Siyasî Partiler Kanununun 66 nci maddesindeki bu anlamdaki hükümlerin, halihazırda ele aldığımız değişiklikte de korunuyor olması isabetlidir. Ancak, 12 Eylül darbesinden sonra, bütün toplum kesimlerine teşmil edilen depolitizasyon politikasının bir sonucu olarak, siyasî partilerle paralel kuruluşlar arasında yatay ilişkinin, maddî destek meselesinin yasaklanması antidemokratik bir uygulamaydı.

Meslek kuruluşlarının, işçi ve işveren sendikalarının, derneklerin, vakıfların, kooperatiflerin, 7 nci maddeyle getirilen değişikliklerle, özel kanunlarında yer alan hükümlere uymak şartıyla siyasî partilere yardım ve bağışta bulunabilmelerinin sağlanması, demokratik bir tavır olduğu gibi, sivilleşme yönünde atılmış olumlu bir adımdır. Biz, Doğru Yol Partisi Grubu olarak, bu değişikliği destekliyoruz.

Gerçek ve tüzelkişilerin, aynı yıl içerisinde siyasî partilere 2 milyardan fazla nakdî ve aynî yardımda bulunamaması da, siyasî yözlaşmanın önüne geçilmesi açısından son derecede önemlidir. Kanunun eski şeklinde 50 milyon olarak belirtilen bu miktarın bu değişikliklikle güncelleştirilmesi de rasyonel bir teşebbüstür.

Siyasette kirlenmenin gündemde olduğu bir dönemde, gerçek ve tüzelkişilerin siyasî partilere yaptıkları yardım ve bağışların sınırlı ve kontrollü olması, bir zarurettir. Aksi takdirde, yardım ve bağış adı altında siyasî partilere yapılan yardımlar, ülke yönetimine talip olan siyasî partilerin, şu veya bu şahsın vesayetine girmesini doğurabilir, böyle bir sonuç ortaya çıkarabilir. Yapılan nakdî ve aynî yardımların adının yardım veya bağış olması da çok önemli değildir.

Saygıdeğer milletvekilleri, bildiğiniz gibi, eski hukukta bir prensip vardır. Eski hukuktaki bu prensip der ki: Tebdilî esma ile hakikat tebeddül etmez". Yani, bugünkü Türkçeyyle, isim değiştirmekle gerçeği değiştiremezsiniz. Bir şeyin adının ne olduğundan ziyade, o şeyin mahiyeti önemlidir. Yapılan bu şeyin adının yardım veya bağış olması mahiyetini değiştirmez. Bildiğiniz gibi, dünyanın çeşitli ülkelerinde, şahıslara, kuruluşlara veya kurumlara verilen bazı rüşvetler vardır. Ülkelere göre, bunların ismi değişiyor. Mesela, İran'da dolaştığımız zaman, sizden rüşvet isteyen insanlar, hiçbir zaman "bana rüşvet ver" demezler "bana yadigâr ver" derler; orada, rüşvetin adı "yadigâr"dır. Türkî cumhuriyetlerde rüşvetin adı "bene hürmet et" şeklindedir; orada da, rüşvetin adı "hürmet"tir. Adına ister "hediye" deyin ister "behiye" deyin ister "bağış" deyin ister "eşantiyon" de-

Yin ne dersenez deyin... Bakın, Namık Kemal'in güzel bir tespiti var; Namık Kemal "simsiyah bir zenci kansına gülbeyaz adı takmakla beyazlatamazsınız" der. Yani, bir şeyin ismini değiştirmekle, ona başka isimler vermekle, o şeyin mahiyetini ve manasını değiştiremezsiniz.

Saygıdeğer milletvekilleri, siyasî kirlenmenin, siyasî yozlaşmanın gündemde olduğu, Parlamento üzerinde, siyasî partiler üzerinde spekülasyonların yapıldığı günümüzde, özel ve tüzelkişilerin siyasî partilerle olan ilişkileri, siyasî partilere yapmış oldukları yardımlar meselesi son derece hassas bir konudur.

Dolayısıyla, 7 nci maddeyle getirilmiş olan bu değişiklik, her ne kadar miktar ile ilgili ise de, ancak bunların sınırlı ve kontrollü olması gerekmektedir. Aksi takdirde, ülke yönetimine talip olan partiler, ülke yönetimine talip olan siyasî kadrolar, bir başka kurumun, bir başka kişinin veya bir başka sermayenin vesayeti altına girer; bu da siyasetimiz için, demokrasimiz için ve ülkemiz için son derece olumsuz bir sonuç olur.

Bu vesileyle, Siyasî Partiler Kanunu, yeni şekliyle, demokrasimiz için, siyasî hayatımız için hayırlı olsun diyorum. En eski partimizin son derece genç olduğu, siyasî parti kapatmanın, siyasî partilere yönelik yaptırımların dünyanın hiçbir yerinde görülmediği kadar antidemokratik olduğu ülkemizde, Siyasî Partiler Kanununun, demokrasimiz için, ülkemiz için hayırlara vesile olmasını diliyorum, Doğru Yol Partisi Grubu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çelik.

Grupları adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahsı adına söz sırası, Sayın Nazlı Ilıcak'ın.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Sayın Başkan, ben söz hakkımı Sayın Mehmet Ali Şahin'e devrediyorum.

BAŞKAN – Sayın Mehmet Ali Şahin; buyurun efendim.

Süreniz 5 dakika.

MEHMET ALİ ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; görüşmekte olduğumuz teklifin 7 nci maddesiyle, Siyasî Partiler Kanununun "Bağışlar" başlıklı 66 ncı maddesinde iki önemli değişiklik yapılıyor. Bunlardan birisi, bir yıl içerisinde bir gerçek ve tüzelkişi bir siyasî partiye 50 milyon liradan fazla yardım ve bağışta bulunamazken, bunun üst sınırı 2 milyara çıkarılıyor. Ayrıca, sivil toplum örgütlerinin de özel kanunlarındaki koşullara uyma şartıyla, siyasî partilere bağış yapabilecekleri hususu düzenleniyor. Böylece, sivil toplum örgütlerinin de siyasete ilgi duymalarının yolu açılıyor ki, demokrasimiz açısından bunun fevkalade önemli olduğunu düşünüyorum ve diğer demokratik adımların da arkasından gelmesini temenni ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Şahin.

Şahsı adına ikinci söz, Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya'nın.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Vazgeçtim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Şimdi, söz sırası, Diyarbakır Milletvekili Sayın Osman Aslan'ın.

Buyurun.

Sayın Aslan, süreniz 5 dakika.

OSMAN ASLAN (Diyarbakır) -- Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; görüşülmekte olan Siyasî Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifinin 7 nci maddesi üzerinde, şahsım adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Burada, şunu ifade etmek istiyorum: İnsanlara insanca yapılacak hizmetlerin huzur, refah ve mutluluk oluşumunun teminatı demokrasidir. Demokrasi hür iradenin ürünü, gerçek insan anlayışının en güzel mahsulüdür ve biz, bugün, bu güzellikler üzerinde görüşüyoruz. Demin de ifade ettiğim gibi, gerçekten mutluyuz, zannediyorum bütün arkadaşlarımız da mutludur.

Bu mutluluğu tekrar paylaşırken, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aslan.

Sayın milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz 7 nci madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Herhangi bir önerge yoktur.

Maddeyi Komisyondan geldiği şekliyle oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

8 inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8.—Siyasî Partiler Kanununun 67 nci maddesinin başlığı ile birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ticari faaliyet, kredi ve borç alma yasağı”

“Siyasî partiler ticari faaliyette bulunamazlar, kredi veya borç alamazlar.”

BAŞKAN – Madde üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini, Hatay Milletvekili Sayın Mehmet Dönen ifade edeceklerdir.

Buyurun efendim.

Sayın Dönen, süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA MEHMET DÖNEN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 8 inci maddesi üzerinde, Grubum adına söz almış bulunuyorum; Grubum ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, yapılan Anayasa değişiklikleriyle ilgili uyum yasalarının Meclisten ittifakla çıkması, gerçekten, hepimizi memnun etmektedir. 1980 sonrası yasaklanan birçok hakkın yeniden elde edilmesi, yani, 1980 öncesine dönülebilmesi için, hiç olmazsa, bu değişiklikleri yapabilmek bizi mutlu etmektedir. Biz isterdik ki, Siyasî Partiler Yasası günün koşullarına göre yeniden düzenlensin ve demokrasinin bütün erdemlerini içinde taşıyan yeni bir yasa çıkarılsın.

Değerli arkadaşlarım, Siyasî Partiler Yasası, daha önce, feodal toplum ilişkilerinin hüküm sürdüğü dönemlerde çıkarılmış bir yasadır. Siyasî partilere bakacak olursak, o dönemin koşullarına göre örgütlenmişlerdir. Aslında, devlet de öyle örgütlenmiştir; yani, devletin merkezi örgütlenme biçiminin bir değişik versiyonu da siyasî partilerimizin örgütlenme biçimidir. Siyasî partilerimizin devlet gibi örgütlenmesinden kaynaklanan en büyük sıkıntı, siyasî partilerimizin değişen koşullara uyum gösterememeleri ve özellikle, toplumla, toplumun sorunlarıyla kucaklaşan bir anlayışı gündeme getirememeleridir.

Değerli arkadaşlarım, siyasî partilerin aldıkları oylara bakarsak, siyasî partiler yeni programlarla ortaya çıktıklarında, belirli dönemlerde çok yüksek oylar alırlar; ama, iktidarda kaldıkları sürede o oylarını hızla kaybetmeye başlarlar ve belirli bir oranın altına düşerler.

Değerli arkadaşlarım, bugün Türkiye'de en büyük partinin aldığı oy yüzde 21'dir veya 22'dir. Bu da gösteriyor ki, siyasî partilerin yaptıkları programlar, toplumun taleplerini karşılayacak nitelikte değildir veya o nitelikte, örgütlenmeleri gereği, toplumla iç içe giremedikleri için, toplumla uzlaşamadıkları için, kendi programlarını anlatamamışlardır.

Bugün, özellikle, sanayi-üretim ilişkisinin hâkim olduğu toplumumuzda, siyasî partilerimiz, daha yatay bir örgütlenme biçimini kabul etmek durumundalar. Eğer, bunları kabul edemezsek, bunları Siyasî Partiler Yasamıza uygulayamazsak, yine toplumun taleplerini karşılayacak programları, projeleri yapmakta zorlanırız; elit insanların yaptıkları projelerle toplumun karşısına çıkarız; bir müddet sonra da, onu uygulayamadığımızı görtüp, oy kaybetmeye başlarız ve bundan da demokrasimiz yara alır.

Değerli arkadaşlarım, bugün, Ankara'yı örnek verecek olursak, Ankara'da, "Siteler" diye tabir edilen organize sanayi bölgesinde 45 000 işyeri, aşağı yukarı 300 000 çalışan var; ama, hiçbir siyasî partinin, buralarda örgütlenme şansı yok, bunların talepleriyle, bunların sorunlarıyla ilgilenme şansı yok. İşte, siyasî partilerin örgütlenme yasaklarıyla ve özellikle, ekonomik kaynak elde etme yasaklarıyla dolu bu Siyasî Partiler Yasası, gerçekten, değerli arkadaşlarım, günümüzün koşullarına uygun gözükmemektedir. Bugünün koşullarında, elde edebildiğimiz nispette, 12 Eylül hukukunun ne kadarını üstümüzden kaldırabilirsek, onunla yetinmek zorunda olduğumuzu görüyorum bu yasa teklifinde.

Değerli arkadaşlarım, konuştuğumuz, özellikle gördüğümüz 8 inci maddede, siyasî partiler kredi alamaz deniliyor. Devlet kredi alıyor, siyasî partiler niye kredi alamazın?! Yani, örneğin, geliriyle giderinin denk düşmediği bir noktada, siyasî partiler de, kredi, borç alabilmeli. Ha, siyasî partiler, bu yasağa rağmen borç almıyorlar mı; elbette ki, alıyorlar. Siyasî partiler, bu yasaklara rağmen, birtakım yerlerden daha yüksek bağışlar almıyorlar mı; alıyorlar. Çünkü, siyasî partilerin, bu yasa da belirlenen şartlar doğrultusunda, bugünkü örgütlenme yapılarını bile sürdürebilmeleri mümkün değil.

Değerli arkadaşlarım, onun için, bizim görüşümüz, siyasî partilerin, daha ileri düzeyde bir siyasî partiler yasasına kavuşması ve Türk demokrasisinin temel taşları olan siyasî partilerimizin için, daha demokratik ortamda, daha açılımcı, toplumun bütün katmanlarıyla kucaklaşabilen, demokrasinin bütün kanallarını açmış yeni bir siyasî partiler yasasını getirmek, elbette ki gönlümüzden geçer; ama, bulduğumuzla yetinerek, 12 Eylül hukukunun bir ölçüde toplumun üstünden kaldırılmasını sağlayan bu yasa teklifine de destek veriyor, hepimizi saygılarla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Döner.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahsi adına, birinci sırada, Sayın Nazlı Ilıcak..

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Talebimi geri aldım efendim.

BAŞKAN – Bu madde için talebinizi geri aldınız.

Sayın Musa Uzunkaya?..

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Efendim, ben de geri aldım.

BAŞKAN – Sayın Osman Aslan?..

OSMAN ASLAN (Diyarbakır) – Ben de talebimi geri aldım.

BAŞKAN – Sayın Fethullah Erbaş?..

FETHULLAH ERBAŞ (Van) – Geri aldım.

BAŞKAN – Sayın Kamer Genç, konuşacak mısınız efendim?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Konuşacağım efendim.

BAŞKAN – Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; konuşmama başlamadan önce, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu maddede, siyasi partilere, ticari faaliyet, kredi ve borç alma yasağı getiriliyor; "siyasi partiler, ticari faaliyette bulunamazlar, kredi ve borç alamazlar" deniliyor. Şimdi, bu madde, tabii, öteden beri, siyasi partilerin, sermayeden özgür, sermayedarın emrine girmeden siyasi faaliyette bulunması için getirilen bir maddedir. Tabii, siyasi partilerin özgür iradesiyle siyasi faaliyette bulunması için, Anayasa koyucu ve kanun koyucu, siyasi partilere devletin yardım etmesini öngörmüştür. Aksi takdirde -ama tabii fiiliyat böyle midir- siyasi partiler, birtakım holdinglerin emrine girer; ki, maalesef giriliyor da çağımızda. Büyük sermaye grupları, siyasi partilere, onlar üzerinde söz sahibi olabilecekleri kadar büyük ekonomik yardımlar yapmaktadırlar ve gizli yardımlar yapılmaktadır. Bu, siyasi partiler ticari faaliyette bulunamazlar, kredi veya borç alamazlar yolundaki hüküm niye uygulanmıyor? Tabii ki, siyasi partilerin hesaplarının denetimi Anayasa Mahkemesi tarafından yapılmaktadır, Anayasa Mahkemesi bu konudaki denetim görevini, bana göre, sağlıklı yapmaktadır.

Bir bakıyorsunuz, bir siyasi parti seçimlerde trilyonlar harcıyor, altınlar dağıtıyor, un dağıtıyor; yani vatandaşın oyunu almak için her türlü melanetler yapıyor; ama bir bakıyorsunuz, ya bu para nereden geliyor?..

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI YAŞAR OKUYAN (Yalova) – Nereden geliyor?

KAMER GENÇ (Devamla) – Nereden geliyor?.. Bu para nereden geliyor?

Değerli arkadaşlarım, bakın, bir insanın oyu, namusu ve haysiyetidir. Ben her yerde söylüyorum. Haysiyetini ve namusunu dışılınan insan... Başkasının oyunu parayla satın alan kişi, haysiyetli ve namuslu insan değildir. Ben bunu kabul ediyorum. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar) Parti de değildir. Zaten, partiler insanlar kanalıyla idare ediliyor.

Dolayısıyla, siyasi ahlak, siyasi sorumluluk, siyasi bilinç eğer ülkede ve insanlarda teşekkül edilse, bu memlekette ne rejim tehlikeye girer, ne de holdingler burada çıkan kanunları telefonlarla idare ederler. İşte, dün burada gördük, kanun çıktı, cep telefonları çalıştı ve ondan sonra maalesef kanunun birçok maddesinde şu fonlar, bu fonlar vergilendirme dışı kaldı; dolayısıyla devlet trilyonlar kaybetti. Bunlar nereden kaynaklanıyor; burada, siyasi partilerin ekonomik olarak bazı kurumlara bağlı olmasından kaynaklanıyor.

Bunları önlemek bizim görevimiz, Parlatmentonun görevi; bunları önlemedikten sonra... Haa, önlemek, tabii, kanunla olmaz; kanun ne kadar mükemmel çıkarsa çıkımsın, maalesef bu kanunlar deliniyor, bu kanunların gizliliği aşıyor. Bence, özellikle seçimler zamanında ev ev dolaşarak altın dağıtan, gıda dağıtan insanları yakalayıp, bunlara şiddetli ceza vermek lazım. Yani, bir siyasi partiyi kapatırken bazı kurallar koymuşuz; bana göre, seçimlerde vatandaşın oyunu almak için rüşvet verneyi para dağıtmayı, gayri meşru yollara sapmayı, partiler için bir kapatma sebebi kabul etmemiz lazım; aksi takdirde Türkiye'de rejimi çıkmaza götürüyoruz.

MEHMET GÜL (İstanbul) – Destekliyoruz.

KAMER GENÇ (Devamla) – Birçok parti, hakikaten, halkın karşısına, yaptıklarıyla, gerçek programlarıyla, üyelerinin ve kadrolarının dürüstlükleriyle çıksa ve halk, onlara o haliyle oy verse, o zaman Türkiye'de sağlıklı bir rejim oluşur; ama maalesef insanlarımız oylarını dahi... İşte, aç insan çok memleketimizde, adam, ne olacak diyor.. Bir de, bazıları getirip Kur'an üzerine yemin ettiriyorlar, bunlar gerçek şeyler sayın milletvekilleri, bunları yapmamak lazım.

Bu memlekette, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin hakikaten çağdaş bir ülke olduğu, insanların, fertlerinin dünyanın en uygar ülkelerdeki insanlardan daha çağdaş, daha tarafsız, daha ülke sever, daha objektif kriterlerle kendi yönetimlerini, yöneticilerini belirleyecek bir ehliyet ve nitelikte ve kişilikte olduklarını ispat etmeleri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Genç, sürenize 1 dakika ilave ediyorum.

KAMER GENÇ (Devamla) – Peki efendim, çok teşekkür ediyorum.

Dolayısıyla bu siyasî partilerin gelirlerinin kontrolünü, harcamalarının kontrolünü çok özel bir şekilde yapmak lazım ve buna aksi hareket edenlerin de gözünün yaşına bakmamak lazım.

Dün, belki, Sayın Başkanla fazla da kırıncı konuşmamızın nedeni şudur:

Siyasî Partiler Kanunu, çok hayati bir kanundur. Bu teklifin daha dağıtılmadan, ondan sonra, sunuşlarda Danışma Kurulu kararıyla gündeme alınmadan, gündemin kanunlar sırasında müzakerede edilirken, oradan dönüp tekrar gündeme alınmasını... Bakın, bu kadar sıkıntı yaratmasının nedeni budur. Çok önemseyemediğim bir kanundur, rejimin Anayasası kadar, Türkiye Cumhuriyetinin Anayasası kadar, rejim için önemli olan bir kanundur. Bunun, çok ince, ayrıntılı düşünerek konuşulması ve bunun da, konuşmaktan ziyade, tedbir alması lazımdır. İşte, bir seçim geliyor. Yani, bakan, hakikaten, vatandaşın gerçek oyu sandığa yansımıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMER GENÇ (Devamla) – Hepinize saygılar sunarım. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Genç.

Şahıslar adına ikinci söz, İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Ali Şahin.

MEHMET ALİ ŞAHİN (İstanbul) – Vazgeçtim.

BAŞKAN – Ankara Milletvekili Sayın Zeki Çelik?.. Mevcut değil.

Böylece, madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde değişikliğiyle ilgili herhangi bir önerge yoktur.

Maddeyi, Komisyondan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

MADDE 9. – Siyasî Partiler Kanununun 70 inci maddesinin ikinci fıkrasında geçen "beşbin" kelimesi "beş milyon" olarak değiştirilmiş ve aşağıdaki birinci fıkraya eklenmiştir.

"Siyasî partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz."

BAŞKAN – Görüşmekte olduğumuz madde üzerinde Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini, Bursa Milletvekili Sayın Oğuz Tezmen ifade edeceklerdir.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA OĞUZ TEZMEN (Bursa) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

9 uncu maddeyi görüşüyoruz. Bu 9 uncu maddede konuşulacak fazla bir şey yok gibi gözüktüyor; ama, aslında, çok ciddi bir hata var. Ben, onu vurgulamak için burada söz aldım.

Şimdi, bazı düzenlemeler yapılırken, tabii, işin tekniğine de dikkat etmek lazım. Özellikle mali düzenlemeler yaparken, konunun uzmanlarından da yararlanmak lazım. Ben, Anayasa Komisyonunun bu konuda bir teknik yardım alıp almadığını bilemiyorum; ancak, şimdi söyleyeceğim konulara dikkat ederseniz, gerçekten, istenenin ötesinde bir düzenleme yapılmış gibi görünüyor. Ayrıca "Siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz" diye de bir hüküm eklenmiş. Tabii, giderlerin, amaçlarına aykırı olmaması gayet doğaldır; o zaman, gider olmaz zaten. Yani, bunu anlamak zordur; daha doğrusu, buraya yazılmasının çok fazla anlamı yok. Tabii ki, bir gider amacına uygun değilse, o onun gideri değildir zaten; başka türlü yapılmış bir harcama reddedilir.

Şimdi, burada "Siyasi Partiler Kanununun 70 inci maddesinin ikinci fıkrasında geçen "beşbin" kelimesi "beş milyon" olarak değiştirilmiş ve aşağıdaki birinci fıkraya eklenmiştir" deniliyor. Şimdi, bu nedir?.. 70 nci madde maddenin ikinci fıkrasında "Beşbin liraya kadar harcamaların makbuz, fatura gibi belge ile tevsik edilmesi zorunlu değildir. Ancak, bütün harcamaların yetkili organ veya mercii kararına dayanması şarttır. Şu kadar ki, yetkili organca onaylanan bütçede öngörülen bulunmak kaydıyla beşbin lirayı aşmayan harcamalar ile genel tarifeye bağlı giderler için ayrıca karar alınmasına gerek yoktur" deniliyor.

Şimdi, bu görüşmekte olduğumuz teklifin 22 nci maddesine geçiyorum. 22 nci maddesinde, sistemde bir endekslemeye geçiliyor sistemde ve "Ek madde 6.– Bu Kanunun 66, 70, 111, 114 ve 115 inci maddelerinde yer alan para cezaları ve parasal değerler 1 000 kat artırılmıştır" deniliyor. Şimdi, bakıyorsunuz, 66 nci maddede, 50 milyon liradan 1 milyar liraya burada çıkarıldı partilere yapılacak bağışlar. Şimdi bunu 1 000 kat artırıyoruz, sonradan gelecek maddeyle 1 000 kat artıracğız. 1 milyar liraya burada çıkarıp Meclis kabul ettikten sonra, 22 nci maddeyle, bu, tekrar 1 000 kat artırılıyor. Aynı şekilde, 5 000 lira 5 milyon liraya çıkarılıyor 9 uncu maddede. Bu 5 000 lira 5 000 000 000 lira olduktan sonra, 22 nci maddede yine 1 000 kat artırıyoruz. Aslında, bu bir teknik hata olmuş; yani, amaçlanan bu değil. O zaman, 66 ve 70'i, burada, 22 nci maddede bahsetmemek lazım, endekslemeye tabi tutmamak lazım. Ya buradaki limitleri artırmayacağız, eski haliyle bırakacağız ve "buradaki limitleri 1 000 kat artırıyoruz" diyeceksiniz... O zaman mantıklıdır. Ancak, hem burada artırılıyorsunuz, ondan sonra da "1 000 kat artırılmıştır" diyerek, bir de yeniden değerlemeye tabi tutuyorsunuz. O zaman 1 milyar lira bağış haddi 1 trilyon lira olur; 5 000 000 000 lira da, 1 000 kat artırırsanız 5 000 000 000 000 lira olur. Dolayısıyla -benim tavsiyem- yeniden değerlendirme maddesi geldiğinde, yani 22 nci madde geldiğinde, Komisyonun bunu geriye çekmesinin ve redakte etmesinin doğru olacağına inanıyorum.

Aslında, tabii, bu tür düzenlemeler yapılırken, mali uzmanlardan da yararlanmak doğru olur; aynı şekilde, mali düzenlemeler yapılırken de hukukçulardan yararlanmak daha yararlı olur ki, bu tür hatalar olmasın, bu tür açıklara düşülmesin, çok ciddi bir yanlışlığa yol açmasın.

Ben, bu doğrultuda sözlerimi tamamlarken, hepinize saygılar sunuyorum. Tahmin ediyorum ki, Komisyon bu hususu değerlendirecek ve teklifi düzeltecektir.

Teşekkür ediyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tezmen.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahıslar adına -deminki sıranın aynı olduğu için tekrarlamıyorum- birinci sırada, İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak; buyurun efendim.

Sayın Ilıcak, süreniz 5 dakika.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında, bu madde, tabii, bir bütünün parçası. Dolayısıyla, Türkiye'ye demokrasiyi getirmeye hizmet etme yolunda bir adım daha atılıyor. Türk siyasî tarihi, maalesef, siyasetçilere konulan yasakların ve bu yasakları kaldırma yolunda girişilen gayretlerin tarihidir. Eğer bir nebze bunu bertaraf edebileceksek, ne mutlu bize.

Hepinize saygılar sunuyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ilıcak.

İkinci söz, Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya'ya ait.

Buyurun efendim.

Sayın Uzunkaya, süreniz 5 dakika.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan bu 9 uncu madde, partilere yapılan yardımlar, harcamaları ve harcamaların belgelendirilmesiyle alakalıdır. Kanaatimce, 5 000 000 liralık belgenin de gösterilmesi, bugün için düşük bir rakamdır; ama, yapılan bu değişikliğe, şahsım adına söz aldığım bu noktada olumlu oy vereceğimi belirtiyor, hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Uzunkaya.

Böylece, görüşmekte olduğumuz 9 uncu madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmış oldu.

Madde üzerinde önerge yoktur.

Maddeyi, Komisyondan geldiği şekliyle oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

MADDE 10. – Siyasî Partiler Kanununun 74 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 74. – Siyasî partilerin mali denetimi Anayasa Mahkemesince yapılır. Anayasa Mahkemesi, siyasî partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin Kanuna uygunluğu denetler.

Siyasî partilerin genel başkanları, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilâtının kesin hesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına vermek zorundadırlar. Bu belgelere, ilgili siyasî partinin aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri eklenir.

BAŞKAN – Görüşmekte olduğumuz madde üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini, Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Mehmet Sağlam ifade edeceklerdir.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Sayın Sağlam, süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA MEHMET SAĞLAM (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 10 uncu maddesi üzerindeki görüşlerimi Doğru Yol Partisi Grubu adına arz etmek üzere huzurunuzdayım; Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Siyasî partilerin siyasî sistem içerisinde en önemli fonksiyonları, örgütlü toplum yapısı içerisinde halkın istek ve ihtiyaçlarını karar mekanizmalarına ulaştırma, bu karar mekanizmalarının kararlarının uygulanmasından sonra ortaya çıkacak eksiklikleri de, tekrar, örgütlü toplum yapısı kalitesiyle, siyasî sisteme getirebilme yetenekleridir. Onun için, siyasî partilerin varlığı, demokrasinin vazgeçilmez unsuru olarak Anayasamızda belirlenmiş.

Şimdi, bunların denetimiyle ilgili 74 üncü maddeyi, gördüğümüz kanun teklifi, 10 uncu maddesiyle, biraz daha ayrıntılı bir biçimde düzene sokuyor. Şimdi, bu düzene sokma, siyasî partilerin denetimiyle ilgili. Temelde, eski maddede de bu maddede de -yenisinde de- Anayasa Mahkemesi bu denetimle görevlendirilmiş. Bu maddeyle, siyasî partilerin her türlü mal edinmelerini, gelir ve giderlerini ayrıntılı bir biçimde, aşağı yukarı sonuna kadar, parti genel başkanlarının, onaylanmış listeler halinde, Anayasa Mahkemesine bildirme ve cumhuriyet savcılığına da bilgi vermesi şeklinde bir düzenleme getirilmiş ve elbette ki, siyasî partilerin her türlü edinilmeme mallarının ve belli bir miktarı -ki, teklifte 100 milyon lirayı- geçen taşınır mallarının aşınmaz şekilleri de bildirilmek suretiyle, listeler halinde, Anayasa Mahkemesine bildirileceği öngörülmüştür.

Esasen, değiştirilen 74 üncü maddede de buna benzer hükümler var; fakat, asıl benim üzerinde durmak istediğim şudur, özellikle bu 10 uncu maddede, siyasî partilerin, yalnız genel merkezlerinin değil, il, hatta ilçe teşkilatlarının mal edinmelerinin bile, listeler halinde, Anayasa Mahkemesine bildirilmesi zorunluluğunun getirilmesidir.

Şimdi, dünyanın birçok eski demokrasilerinde, mesela, demokrasinin beşiği sayılan İngiltere'de -ondan sonra- ikiyüz yıldır seçim yapan Birleşik Amerika'da partilerin bu kadar büyük teşkilatları yok. Parti teşkilatlarını, âdeta, halkın istek ve ihtiyaçlarını siyasî sisteme ulaştırma göreviyle görevli olan siyasî partilerin de ötesinde bir amaç gibi ele almak, bizim demokrasilerde benzeyen demokrasilerde var. Geçmişine bakarsanız, partilerin, en küçük köy, bucak, belde birimine kadar teşkilat kurmaları ve şimdi, gençlik ve kadın kollarını da kattık, yan kuruluşları da katıyoruz... Parti teşkilatlarını bir amaç haline getirmek, acaba, demokrasilerde, demokrasiye hizmet etmek bakımından yararlı mıdır; yoksa, belli sınırlar içerisinde tutmak mı daha yararlıdır; Bunun da tartışılmasının zamanı gelmiş iken, il ve ilçe teşkilatlarına kadar ayrıntılı biçimde -mal edinmeleri dahil- denetime tabi tutmak ne derece yararlıdır sorusunun sorulması zamanı gelmiştir diye düşünüyorum. Halbuki, biz, şimdi bunu yeniden düzenliyoruz. Bugün birçok ülke var ki, artık, parti teşkilatlarının sürekli teşkilatlar olarak, hele de il ve ilçe düzeyinde, belde düzeyinde teşkilat olarak kalmalarında sakınca görmeye başlamış. Bu ülkelerin birçoğunda, mesela Birleşik Amerika'da, seçimlere birkaç ay kala kendiliğinden oluşan gruplar belirli seçimler için bir araya gelirler, seçim biter, herkes de işine gücüne döner.

Bir zamanlar, Türkiye'de siyasî faaliyeti meneden bir zihniyet hüküm sürüyor eleştirileri olmuştur. Daha sonra da, siyasî faaliyetin en küçük yerleşim birimine kadar yaygınlaştırılması, buna tepki olarak ortaya çıkmıştır. Öyle zannediyorum ki, her iki yönden -yani, ifrat ve tefritten- kaçınarak belli ölçüler içerisinde parti genel merkezlerinde yapılacak bir düzenleme ve siyasî partilerin teşkilatlarını bütün ayrıntısıyla toplumda bir amaç olarak ele alma, siyasî sistemin gelişmesine fazla bir katkıda bulunmayacaktır.

Çağdaş siyasî sistem teorisyenleri veya bilim adamları, aslında, siyasî sistemlerde üç ayrı parçadan bahsediyorlar. Birincisi, örgütlenmiş toplum yapısı. İşte, meslek kuruluşlarıyla, üçüncü sektörüyle, vakıflarıyla, dernekleriyle toplumun çeşitli kesimlerinin siyasî sisteme istek ve ihtiyaçlarını duyuracakları bir mekanizma.

Şimdi, toplum ne kadar örgütlenmiş biçimdeyse, siyasî partilerin halkın istek ve ihtiyaçlarını siyasî karar mekanizmalarına ulaşturmaları da o kadar kolay; çünkü, onların kendi kesimleri için is-

tek ve arzularını, organize biçimde, örgütlenmiş biçimde siyasî partilere ulaştırmaları kolaylaştırıyor. Yani, siyasî partiler, halkın istek ve ihtiyaçlarını ne kadar fazla biçimde, ne kadar gerçekçi biçimde karar organlarına taşıyabiliyorlarsa, orada demokratik yapının daha gelişmişliğinden söz ediliyor; halkın istek ve ihtiyaçları siyasî karar mekanizmalarına taşınmıyorsa, toplumda çeşitli kesimlerin örgütlenmesi, teşkilatlanması tamamlanamamışsa, o zaman, siyasî sistemde gelişmemişlikten söz ediliyor.

Dolayısıyla, daha çok ideal olan, toplumdaki çeşitli kesimlerin kendi menfaatlarını, daha doğrusu kendi hak ve menfaatlarını savunacak bir teşkilatlanma yapısına kavuşturulmaları ve bu teşkilatlanma yapısına, siyasî sistemin, sosyal yapının, hukuksal yapının zemin hazırlamasıdır. Onun için, bugün, siyasî partilerin ayrıntılı bir biçimde teşkilatlanmaları ve bunların denetimleri mi daha doğrudur; yoksa, toplumun çeşitli kesimlerinin, işte dernekler, vakıflar, kamu tüzelkişilikleri, meslek kuruluşları şeklinde örgütlenerek, kendi menfaatlarını, toplum içinde savunmaları ve çeşitli siyasî partilere daha gerçekçi bir biçimde yansıtılmaları mı daha doğrudur tartışması yapılmaktadır ve birçok ileri ülkede, siyasî parti teşkilatları, daha çok, halkın istek ve ihtiyaçlarını siyasî mekanizmalara yansıtma yönünde, toplumun organize olmuş kesimlerini kullanmaktadırlar. Türkiye'de de, bunun daha çok geliştirilmesinden yanayız; toplumun çeşitli kesimlerinin örgütlenmelerini, teşkilatlanmalarını tamamlamaları ve siyasî partiler kanalıyla siyasî sisteme, karar mekanizmalarına istek ve ihtiyaçlarını ulaştırmalarından yanayız.

Son günlerde, görüyoruz ki, çeşitli kesimlerde, çeşitli problemler halkın gündeminde bulunmasına rağmen, bir türlü, siyasî karar mekanizmalarına halkın bu istekleri yansımıyor. İşte, 1,5 milyon öğrencinin, bir hafta daha, on gün daha süre verdiğiniz takdirde, üniversiteye girişte ağırlıklı başarı puanlarını bilerek seçim yapmaları kendileri için hayatî bir önem taşımasına rağmen, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanı "biz toplandık; ama, gündemimizde böyle bir madde yok" diyor. Şimdi, düşününüz, bütün bir kamuoyu ayağa kalkmış, Türkiye'nin en büyük gazetesi "bu nasıl bir inatlaşmadır" diye manşet atmış, Türkiye'nin çok önemli bir gazetesi 5 gün üst üste manşet atmış "bu sorunu çözün" diyor; yani, bir hafta daha, on gün daha bu çocuklara süre verin... Bununla görevli olan kamu kuruluşunun başı "bizim gündemimizde böyle bir olay yok" diyor. İşte, size, duyarsız bir siyasal sistemin, karar mekanizmalarının örgütlenmiş toplum yapısı kanalıyla, siyasal partiler kanalıyla bir baskıya maruz kalmadığı zaman ne kadar duyarsız olacağını, halkın istek ve ihtiyaçları karşısında ne kadar sessiz kalacağını, âdeta görevini kabul etmeyeceğinin tipik bir örneği.

Bakınız, önümüzdeki ekim ayında, üniversiteler açılacak. Üniversiteler Kanunu "üniversiteler ekim ayının ilk haftasında açılır" der. Hepiniz göreceksiniz ki, 1 Ekimde açılan üniversite de olacaktır, 8 Ekimde açılan üniversite de olacaktır, hatta, bazı devlet büyükleri açılışa geleceksa, 10'unda, 15'inde açılan üniversite de olacaktır. Demek ki, bir üniversitenin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sağlam, sürenize 2 dakika ekliyorum; lütfen, toparlayınız.

MEHMET SAĞLAM (Devamla) – Bugünkü sistem içerisinde, bir üniversitenin 1 Ekimde açılması ile 8 Ekimde açılması aynı derecede yasaldır. Öyleyse, bu gençlere bir hafta daha süre verildiğinde telafisi imkânsız şeyler olacağını Sayın Başbakanımıza söylemek, ne derecede bir mesuliyet duygusuyla bağdaşır; Yüce Meclisin takdirine bırakıyorum. Burada, göreceksiniz, 1 Ekimde de üniversite açılacaktır, 5 Ekimde de, 8 Ekimde de, 10 Ekimde de. Öyleyse, bu çocuklara vereceğiniz on günlük bir sürenin, hiç de, Sayın Başbakana arz edildiği gibi, yanlış bir biçimde arz edildiği gibi, büyük sakıncalar doğuracak bir sonucu olmamasına rağmen, bu gençlerin, doğru dürüst,

istikballerini yüzde yüz etkileyecek bir on günlük süreden mahrum bırakılmaları... İşte, biraz evvel arz etmeye çalıştığım, siyasi sisteme, karar mekanizmalarına duyarlı siyasi partilerin baskıları ile halkın ihtiyaç ve arzuları.

Şimdi, 1,5 milyon öğrenci, 5 kişi deseniz, 7,5 milyon nüfus eder bu ülkede. Yani, ülke nüfusunun 7,5 milyonunu direkt ilgilendiren bir konuda, bir karar mekanizması "benim gündemimde yoktur" diyebilmektedir. Halbuki, neredesinden bakarsanız bakın, sakıncalı bir durum çıkaracak bir şey yoktur. Kaldı ki, dahası da var, gerekirse, üniversitelerin birinci sınıfları on gün sonra başlayabilir eğitime. Buna gerek bile yoktu ve bu sorun, bu gençlerin istediği şekilde çözümlenebilirdi.

Değerli milletvekilleri, bu örneği vermemin sebebi -tekrar ediyorum- şudur: Siyasi partilerin özellikle halkın ihtiyaç ve arzularını karar mekanizmalarına ulaştırma yönündeki fonksiyonlarını en ufak bir biçimde engelleyecek denetim mekanizmalarından çekinmek gerekir, sakınmak gerekir. Başka türlü, halkın -işte, her iktidar değişikliğinde gördüğünüz- bu koridorların alamayacağı kadar Meclise hücümünün sebebi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen bitiriniz efendim.

MEHMET SAĞLAM (Devamla) - ... sistemin, halkın istek ve ihtiyaçlarına duyarsızlığıdır.

Hepinize saygılar sunuyorum. (DYP, MHP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Sağlam.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahisler adına söz talepleri, aynı liste ve Sayın Nazlı Ilıcak'la başlıyor.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Sayın Mehmet Ali Şahin'e devrediyorum efendim.

BAŞKAN - Peki efendim.

Önce İstanbul Milletvekilimiz Sayın Mehmet Ali Şahin konuşacaklar, sonra Komisyon Başkanımıza söz vereceğiz.

Buyurun Sayın Şahin.

Konuşma süreniz 5 dakikadır.

MEHMET ALİ ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; şu anda görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 10 uncu çerçeve maddesi üzerinde görüşmeler yapıyoruz. 10 uncu çerçeve madde, 74 üncü maddede değişiklik içeriyor.

Bu, kanun teklifi içerisinde en önemli maddelerden biridir; çünkü, siyasi partilerin güvencede olmadığı bir ülkede, demokrasi de güvencede değildir; demokrasi de gelişemez, ülke de gelişemez. Siyasi partilerin malî denetiminin münhasıran Anayasa Mahkemesinde olduğu, 1995 Anayasa değişikliğinde vurgulanmış ve şimdi de, bu düzenlemeyle, aynen, Siyasi Partiler Kanununa geçmektedir. Çok isabetli bir düzenlemedir.

Ayrıca, burada, para miktarı itibarıyla de, artık kullanılmayan para birimi bugün kullanılan bir para limitine çıkarılmakta; böylece, isabetli bir değişiklik yapılmış olmaktadır.

Ülkemiz için hayırlı olmasını diliyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

Komisyon Başkanımıza söz veriyorum.

Buyurun Sayın Başkan.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çerçeve 7 nci maddede bir yazım hatası olmuştur. Özne ile fiil arasındaki uygunluğa baktığımızda, burada "bağışlayamaz" olması gerekirken, bir yazım hatasıyla "bağışlanamaz" şeklinde yazılmıştır; bunun düzeltilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, Sayın Komisyon Başkanımız tarafından bir yazım hatası olduğu ifade edildi. Maddede geçen bu kelimeyi, Sayın Komisyon Başkanının ifade ettiği şekliyle düzeltiyoruz efendim.

Şahısları adına söz isteyen sayın milletvekillerimizi sırasıyla okuyorum:

Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya?..

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Konuşmayacağım.

BAŞKAN – Konuşmayacaksınız.

Diyarbakır Milletvekili Sayın Osman Aslan?..

Buyurun Sayın Aslan.

Sayın Aslan, süreniz 5 dakikadır.

OSMAN ASLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 10 uncu maddesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, her kurum ve kuruluşta olduğu gibi, denetim gerekliyse, siyasi partilerin de Anayasamızın emirleri doğrultusunda denetlenmesi olgusuna memnuniyetle katılıyoruz; ancak, şunu ifade etmek istiyorum: Demokrasi platformunda siyasetle uğraşan ve siyasi oluşumlar teşkil eden insanların, her türlü baskıdan, kısıtlayıcı ve hürriyeti bağlayıcı sıkıntı ve ıstıraplardan uzak olmaları gerekir. Siyaset, insanoğlunun varlığında ve ruhunda yaratılışıyla birlikte gelmektedir. Siyasete ve siyasi düşünceye sınır getirmek, insan anlayışıyla bağdaşmaz. Bugünkü görüşmelerimizden de anlaşılmaktadır ki, bu sıkıntı ve ıstırap yaratan hürriyeti kısıtlayıcı müteahhidlerden de kurtulma umudu, hissiyle hepimizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aslan.

Sayın milletvekilleri, böylece, görüşmekte olduğumuz 10 uncu madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmış oldu.

Madde üzerinde herhangi bir değişiklik önergesi yoktur.

Maddeyi, Komisyondan geldiği şekliyle oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

MADDE 11. — Siyasi Partiler Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin son fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bu denetimi, Sayıştaydan yardım sağlanarak hazırlatacağı raporlar üzerinden yapabileceği gibi, siyasi partilerin genel merkezlerinde ve mahalli teşkilâtlarında doğrudan doğruya veya kendi üyeleri arasından görevlendireceği bir naip üye veya mahallin en kıdemli adli veya idari yargı hâkimi niyabetinde yaptıracağı inceleme ve araştırmalar üzerinden de yapabilir."

"Anayasa Mahkemesinin bu denetim sonucunda vereceği kararlar kesindir."

BAŞKAN – Madde üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini, Trabzon Milletvekili Sayın Ali Naci Tuncer açıklayacaklar.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Sayın Tuncer, süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA ALI NACİ TUNCER (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 11 inci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

11 inci maddede neyi düzenliyoruz; Siyasal Partiler Kanununun 75 inci maddesini düzenliyoruz. Bu düzenleme, Anayasadaki değişikliğe uygundur. Maddenin başlığı "Denetim." Yani, siyasi partilerin Anayasa Mahkemesince mali yönden denetlenmesini hüküm altına almaktadır. Anayasa Mahkemesinin siyasi partileri denetlerken nelerden yararlanacağını, nasıl yapacağını bu maddesle düzenlemiş bulunuyoruz. Halen yürürlükte olan Siyasal Partiler Kanununda, Anayasa Mahkemesinin bir siyasi partiyi mali yönden denetlerken, bizzat kendisi bu işi yapabileceği gibi, bir naiplüye tayin etmek suretiyle, parti merkezlerine veya teşkilat merkezlerine göndermek suretiyle denetimini yapabileceği veya mahallindeki adli ve idari yargı hâkimlerine görev verebileceği belirtilmektedir.

Burada önemli olan husus, bunlarda, kendisine yardımcı olacak kurumlarda değişiklik yapılmıştır. Halen yürürlükte olan yasada, Sayıştay denetçilerinden, Maliye uzmanlarından ve kamu kuruluşlarının diğer uzmanlarından yararlanılabileceği ifade edilmesine rağmen, şimdi, yalnız Sayıştaydan yardım istenebileceği belirtilmektedir. Anayasada bu değişikliğe niye lüzum hissedilmiş? Saygıdeğer arkadaşlar, biz, siyasilere güven olmamasından dolayı, Maliye uzmanına güven duyamıyoruz, Maliye uzmanını çıkarıyoruz, diğer kamu kuruluşlarının -örneğin, Başbakanlık Teftiş Kurulunun, gümrük müfettişlerinin vesaire- raporlarına itibar edemeyeceğimizi belirtiyoruz. Bu, partilere, Anayasamızın verdiği değeri ifade etmektedir. Çünkü, bu kurumların başında siyasi bir otorite bulunabilmekte; bu otoritenin, bu kurumların uzmanlarına tesir edebileceğini Anayasada tescil ediyoruz.

Saygıdeğer arkadaşlarım, devlet yapısında ne kadar acı bir görüntü; devletin elemanlarına, devletin kurumlarına güvenemiyoruz. Bunların tesir altında kalabileceğini ve demokrasinin vazgeçilmez unsuru olan partilerin Anayasaca denetlenmesinde hakikate ulaşamayacağımızı düşünerek Anayasayı değiştirdik; ama, aynı kurumların raporlarına, bir siyasi parti liderini linç etmede verdiği raporlara, hiç tereddütsüz itibar etmekteyiz. Saygıdeğer arkadaşlar, gelin, bürokrasiden bu siyasetin çirkin elini çekelim ve devletin kurumlarına güvenelim.

Tabiî, bu uyum yasası, Anayasaya uygun, ona diyeceğimiz bir şey yok; ama, kendi elimizle, devletin bazı kurumlarına güvenemeyeceğimizi Anayasamızla sokmak zorunda kaldık. Onun için, hep ifade ediyoruz ki, devleti yeniden yapılandıralım ve devlet kurumlarına siyasi bir müdahale yapmayalım ve bu kurumlara güvenelim.

Saygıdeğer arkadaşlarım, daha ileriki maddelerde de konuşacağım. Siyasal partiler, demokrasinin vazgeçilmez unsurlarıdır. Siyasal partisiz demokrasi olmaz ve Anayasamız bunlara çok büyük değer vermiştir. Bundan sonraki maddede yapacağım konuşmamda belirteceğim; bunların kapatılmasını zorlaştıralım, mümkünse hiç kapatmayalım. Devletin egemenlik haklarına, devletin hürkümranlığına tesir etmeyecek hiçbir olayda parti kapatmayalım. Bu değişiklikleri korkmadan yapalım; ama, bürokrasimizi de zedelemeyelim, bürokratlarımızı iyi yetiştirelim ve bürokratlarımızın memleket hayrına yapacağı işlere de müdahale etmeyelim.

Burada, yüksek yargı olmamasına rağmen, mali mahkeme olan Sayıştaya işi gönderiyoruz, oradan yardım alabiliriz diyoruz.

Burada mahkemelere inandık; ama, birkaç gün sonra görüşeceğimiz tahkim yasasında, Anayasada yapacağımız değişiklikte, yargı denetiminden kaçıyoruz, Danıştayı devre dışı bırakıyoruz. Böyle, ikilem içinde olmamız lazım. Kendimize güvenelim; biz partiler olarak, memleketin hayrına olan her şeyi yapacağız; ne Anayasa denetimi olsun ne yargı denetimi olsun, biz kendi kendimizi denetleyelim; kendimize güvenemiyorsak, o zaman, bari, devletin kurumlarına güvenelim.

Ama, maalesef, çirkin örneklerini görmüş bulunuyoruz. Artık, eski huylarımızdan vazgeçip, yeni bir asra girmekte olduğumuz bugünlerde, demokrasimize yeni işlerlikler kazandıralım; partilerimiz, Anayasanın emrettiği hükümlerin çizgisi dışına çıkmasın ve demokrasi için çok acı olan kapatılma davaları ve onun neticelerini ortadan kaldırmak için, şuradaki tabloyu, halkımızın önünde bir daha sergilemeyelim arkadaşlar.

Hepinize saygılar sunuyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tuncer.

Gruplar adına başka söz talebi yok.

Şahıslar adına ilk söz sırası, İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak'ın.

Buyurun Sayın Ilıcak.

Süreniz 5 dakika.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çerçeve 11 inci madde hakkında söz almış bulunuyorum. Çerçeve 11 inci madde, 75 inci maddede değişiklik yapmaktadır.

Bu değişikliğe göre, Anayasa Mahkemesi haricinde hiçbir kurum, siyasi partileri malî olarak denetleyemeyecektir. Bu, son derece yerinde bir hükümdür. Şahsım adına aldığım sözde, bu hükümü destekliyorum.

Yalnız, bu vesileyle küçük bir şeye işaret etmek istiyorum. Zamanımızda, maalesef, konjonktür icabı, siyasetçiliğe kuşkuyla bakıldığı, siyasetçinin "vur abalıya" gittiği bir ortamdan geçiyoruz. Hatta, ben buna biraz latife olarak "konjonktür hazretleri" diye takılıyorum; ama, eğer bizler elele verirse, zannediyorum bu konjonktür hazretlerini yenebileceğiz.

Hepinize saygılarımı sunuyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ilıcak.

Şahısları adına ikinci söz talebi Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya'nın

Buyurun Sayın Uzunkaya.

Süreniz 5 dakika.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 10 uncu ve 11 inci maddeler, birbirlerinin mütemmimi durumunda olan maddelerdir. Siyasi partiler, bilindiği üzere, hem malî açıdan hem diğer denetimler açısından, daha önceki yasada da, Anayasa Mahkemesinin sürekli kontrolüne tabi idi.

Buradaki değişikliği tasvip ettiğimizi arz ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Uzunkaya, teşekkür ediyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, soru soracağım. Şimdi arkadaşlara "konuşmyacağım" dedim de o nedenle...

BAŞKAN – Efendim, herhangi bir mütalaa eklemeden yalnız soruyu lütfen.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Tabii efendim.

Şimdi, biliyorsunuz, Anayasa hükmü gereğince bütün siyasî partilerin merkezleri Ankara'dadır. Şimdi, bu kanun teklifinin 11 inci maddesi diyor ki: "... Sayıştaydan yardım sağlanarak hazırlanacağı raporlar üzerinden yapabileceği gibi, siyasî partilerin genel merkezlerinde ve mahallî teşkilâtlarında doğrudan doğruya veya kendi üyeleri arasından görevlendireceği bir naip üye veya mahallin en kıdemli adli veya idarî yargı hâkimi niyabetinde yaptıracağı..." Şimdi, siyasî partilerin bütün hesapları Ankara'da toplandığına göre, buradaki "mahallî" kelimesi, bana göre, füzuli değil midir?

İkincisi, bu, Ankara'da olduğuna göre, bunu Anayasa Mahkemesine bırakmaktansa -şunu tayin et, bunu tayin et diyeceğine- meselâ Ankara'daki en kıdemli bir yargı kişisini burada belirtmek mümkün değil midir efendim, onu sormak istedim

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Başkan.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Denetimle ilgili yapılabilecek işlem, merkezde olabileceği gibi mahallî teşkilatta da olabilir. Buna cevap vermek üzere düzenlenmiştir ve bu denetimin, bağımsız, tarafsız kişiler eliyle, yargı eliyle, Sayıştay eliyle yapılması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Ancak, Anayasa Mahkemesi adına yapılacaktır.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Şüphesiz...

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Herhangi bir değişiklik önergesi yoktur.

Maddeyi komisyondan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

MADDE 12. – Siyasî Partiler Kanununun 76 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak bağış kabul ettiği, mal veya gelir edindiği, Anayasa Mahkemesince tespit edilen siyasî partilerin, bu yolla elde ettikleri gelirlerin tamamının, Kanunda belirtilen miktarlardan fazla gelirlerle, taşınmaz malların kanunî miktarı geçen kısmının karşılığının Hazineye irad kaydedilmesine, taşınmaz malların ise Hazine adına tapuya tesciline karar verilir"

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına ilk söz, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini belirtmek üzere, Sakarya Milletvekili Sayın Nevzat Ercan'ın.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi, şahsım ve Doğru Yol Partisi Grubu adına saygıyla selamlıyorum.

Görmüşmekte olduğumuz Siyasî Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yasa Teklifinin 12 nci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum.

Değerli milletvekilleri, tabii, bu maddede getirilen düzenlemeyle, siyasî partiler, kanuna aykırı olarak elde ettikleri değerleri, devletin hazinesine aktarmak zorundadırlar. Bu değerler, eğer taşınmazsa, Hazineye tescil edilecek, değilse -yani taşınmaz değilse- devletin gelir hanesine geçecektir. Elbette ki, bundan tabii bir şey olamaz. Ancak, Türkiye'de, bundan böyle olmasını istemediğimiz, ama geçmişte yaşanan, siyasî partilere yönelik müdahalelerle, kapatmalarla, tasfiyelerle ilgili olarak, zaman zaman, siyasî partilerin, taşınır, taşınmaz mallarına el konulmuş ve bu şekilde tasfiyesi yoluna gidilmiştir.

Değerli milletvekilleri, siyasî partiler, demokrasimizin temel dokusudur. Bir sistemde partilerin var oluşu ile partilerin, partileşmenin gerçekleşmesi, birbirlerine karıştırılmamalıdır. Türkiye'de partiler vardır; ama, itiraf etmek gerekir ki, partileşme oluşmamıştır. Takdir edersiniz ki, bugün Türkiye'de en yaşlı parti 16 yaşındadır. Bu, Türkiye için bir nakıstır, büyük bir eksiklik. Devlet idaresi, politikası olmaz. Zaman zaman darbeler de olsa, ihtilaller de olsa, siyasî partiler kapatılsa, tasfiye edilse, kadrolar biçilse, yasaklansa da, ama iki sene sonra ama üç sene sonra -neyse yani- yeniden, Türkiye, siyasî partilerin kuruluşuna, siyasî faaliyetlere fırsat vermek, imkân vermek, o yolda düzenleme yapmak gereğini duyuyor; ama, bütün bu acı tebrübelerden ders almamız gerektiğinin altını bir defa daha çiziyorum.

Nasıl oluşsun partileşme? Batı'da 100-150 yaşında partiler var. Bu partiler okul görevi üstlenmiş; buralarda, cemiyetçi, toplumu, devleti sevk ve idare etme sanatı öğretiliyor; buralarda, pişe pişe, deneyim kazana kazana ve birtakım tecrübeler edinerek yetişiyor insanlar. Churchill'in çok güzel bir sözü var: "Siyasî kültür, siyasî tecrübe ve siyasî olgunluk, siyasî yaşamın en önemli kriterleridir" diyor; ama, bizde çok ucuz bu. Haydi, eskidi, atın... Efendim, şu kadar yıl, bunlar, devletin belirli kesimlerinde çöreklenmiş; şu kadar yıllık lider, falan, vesaire... Bunlar, çok ucuz Türkiye'de. Oysa, Türkiye'nin dışında, bunlar, çok pahalı şeyler; yani, Türkiye dışındaki siyasî gelişmelere, siyasî tarihe baktığımız zaman, otuz kırk yıl siyasî hayatın içinde bulunmuş insalara rastlıyoruz; yirmi yıl sonra, siyaseti terk etmiş politikacılara, o ülkelerin yeniden ihtiyaç duyduğunu ve onların yeniden davet edildiğini biliyoruz, okuyoruz bunları.

Değerli milletvekilleri, ben, parti var diyorum da -bilmiyorum, kaç parti var- ama, partileşme oluşmamıştır diyorum. Aslında, tartışılacak olan önemli konu bu.

Parlamento, bir kanunun hukuk sınırlarını, elbette ki tartışacaktır; ama, kurumlaşma sorunu, hukuklaşma sorunundan daha temel ve öncelikli bir sorun olmalı. Kendileri sayesinde -yani, biz politikacılar olarak söylüyorum- var olduğumuz partilerin partileşme sorununu tartışmamız kadar doğal bir şey olamaz. İşin bu boyutu, tartışma ve değerlendirme dışında bırakıldıkça, problemin kalıcı şekilde çözümlü mümkün değildir. Partileşmenin sosyal zemini, engelleri, kapatılmaları, mali yardımları, tümüyle, bilhassa partiler tarihindeki olaylar gerçekleştiğinde, o noktada, o çizgide ele alınarak tespit edilmeli.

Siyasî partiler, milleti ve bireyi yönetime ve karara katan önemli kuruluşlardır. Türkiye'de partileşmenin oluşup oluşmadığına, partilerin yaşam süreleri değerlendirilerek hükmedilebilir. İşte onu ifade ettim; 16 yaşında en yaşlı parti. O zaman, tabii, halkın, politikacıya, partilere bakışı farklı.

Değerli milletvekilleri, hepimiz biliyoruz, halkın içindeyiz; bilhassa seçim dönemlerinde, propaganda dönemlerinde, kampanya çalışmalarında, bunu, yoğun bir biçimde hissediyoruz. Devamlı, Türkiye'de, belirli kesim, maksatlı olarak, siyasetçiyi kötülemiştir siyaseti kötülemiştir; "politikacı, siyasetçi çirkin adam, politika da çok çirkin bir iş..." Hep böyle söylenilmiştir, hep öyle söylene söylene gelinmiştir. Şimdi, biri, Anayasaya aykırı bir biçimde müdahale edecek, bir darbe olacak, ihtilal yapacak, partileri kapatacak -hukuk bir tarafa- sonra kapattığımız partilerin bütün men-

suplarını, liderlerini ve kadrolarını biçeceksiniz; elbette ki, onları kötüleyeceksiniz, karalayacaksınız, meydan meydan dolacaksınız. Bunları hep gördük, yaşadık biz. Siyaseti ve siyasetçiyi kötüleyerek... Zaten, böyle müdahalelerle, darbelerle, siz birilerini kıyım uğrattığınız zaman, onları kötülemenin dışında başka bir argümanınız yok; dayanağınız o, hep kötüleyeceksiniz. Hep böyle oldu, bugünlere böyle gelindi. O zaman "politikacı, çirkin adam, çok köttl bir adam, siyaset de çok köttl bir iş..." İşte, asıl tehlikeli olan nokta da budur Türkiye için. Türkiye'de siyasetle meşgul olmak, âdeta tehlikeli bir iş noktasına getirilmiş. Ne olacağı belli değil; sabahleyin kapısı çalındığında kim gelecek, o belli değil; nereye gidecek, o da belli değil. Bunları yaşadık. Değerli milletvekilleri, Türkiye bunları öylesine yaşadı ki, 6 defa gidip 7 defa gelen bir politikacı, devlet adamı, bugün Cumhurbaşkanı ve elbette ki olmalı; büyük bir devlet adamı; bugün, Türkiye'nin ona daha çok ihtiyacı var, bundan böyle de ihtiyacı var. Ama, bunlardan ders almamız lazım.

Burada birtakım şeyleri konuşuyoruz, bu iyi de, güzel de; ama, asıl tartışma konusu, bana göre, partileşme noktasında, kurumlaşma noktasında, demokratikleşme noktasında, demokrasi noktasında olmalı; o zaman, ancak, belki, siyasetçiye bakış farklılaşabilir; politikaya, vatandaşın, halkın yaklaşımı farklılaşabilir.

Öyle zannediyorum ki, bir ortak görüşteyiz. Vardığınız köyde, mahallede, bir sohbette, hemen onu hissediveriyorsunuz, vatandaşın size bakışını. Bunu gidermek, hepimizin görevi. Saygınlık ve güvenirlik noktasındaki asıl zaf zaten bundan kaynaklanıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ercan, sürenize 2 dakika ilave ediyorum.

Buyurun efendim.

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Hemen tamamlayacağım.

Kapat partiyi, biç kadroları... Kolay mı?! Partiler kapandı, ben tabelayı aldım, mensup olduğum partinin tabelasını asmak için kasabaya vardığımda, ilçeye vardığımda, o günün konjonktüründe, ihtilalin, darbenin yarattığı korku, dağına taşına, mezrasına sinmiş, hiçbir vatandaşın ses çıkarmıyor; boş bir binaya, boş bir yere, mülk sahibi, mal sahibi, size, bir partinin tabelasını asturmak noktasında tereddüt duyuyor; belki sorgulanabilecek, belki birileri onu alıp götürebilecek gibi bir kaygı taşıyor. O zaman, nereye varacak bu Türkiye?! O zaman, politikacıdan, siyasetçiden şikâyet hakkımız olabilir mi?! O bakımdan, partilerin kapatılması olayını da, gelin, Batı'daki standart neyse, yani, demokrasinin standardı neyse, onları yasal düzenlemelere taşıyarak, Anayasaya ve ilgili yasalarına taşıyarak ele alalım. Bu, benim partimin, senin partinin, onun partisinin bir meselesi değil; bu, bizim ortak meselemiz, ortak sorunumuz; ona değinmek istiyorum.

Bana söyleyebilir misiniz; kapatılmadan, sürekli yaşayan bir parti örneği gösterin bana; hanginiz varsınız?! Grubu olan 5 siyasî partiden hangisi kapatılmamış; hangisi var, kilit vurulmamış kapısına?! Devletin kilit vurmadığı bir parti gösterin bana. Bunları tartışmamız lazım değerli arkadaşlar.

Partileri, kanun merciinden, kültür ve zihniyet merciine aktarmamız lazım ve kurumlaşmamız lazım; ancak o zaman biz bu çıkmazdan kurtulabiliriz diyor, bu duygularla, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ercan.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahıslar adına -aynı liste, tekrarlamıyorum- birinci sırada, Sayın Nazlı Ilıcak.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Sayın Mehmet Ali Şahin'e devrediyorum söz hakkımı.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Ali Şahin; buyurun.

Süreniz 5 dakika.

MEHMET ALİ ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Siyasî Partiler Kanunumuzun 76 ncı maddesinde yapılan değişikliği görüştüyoruz.

Bugün sabahtan beri görüştüğümüz 5 madde, siyasî partilerin gelirleri ve giderleriyle ilgili uygulamaları gereken esasları düzenliyordu. 76 ncı madde de, bu esaslara uyulmaması halinde hangi müeyyidenin uygulanacağını düzenlemiştir. Hiç şüphesiz ki, müeyyidesiz kural işlevsiz kalır, hiçbir işe yaramaz. Her siyasî parti, kurallara uymalıdır; gelir ve giderlerini, mutfaka, Siyasî Partiler Kanunundaki usullere göre yapmalıdır; aksi halde, 76 ncı madde yürürlüğe girer ve Hazine el koyar.

Ben, tüm siyasî partilerin bu kurallara uyma noktasında gerekli hassasiyeti göstereceklerine inanıyor, hepinize saygılar sunuyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, bu maddenin tamamlanması için bir konuşmaya ihtiyaç var. Süremiz tamamlanmak üzere. Bu maddenin tamamlanmasına kadar çalışmalara devam etmeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.. Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Son konuşma, Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya'nın.

Buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Siyasî Partiler Kanununun 76 ncı maddesindeki "kayıtdışı" tabir edebileceğimiz gelirlerin, malların, edinilen menkul ve gayrimenkullerin Hazineye irat kaydedilmesine dair olan bu madde, tabii, diğer yasaların da gerektirdiği bir husustur. Eğer, hakikaten, yukarıdaki maddelere rağmen, partilerin edindiği mallar, belgeler kapsamı dışındaysa, yapılması gereken işlemin bu olduğuna inanıyor, maddenin hayırlı olması dileğiyle saygılar sunuyorum. (FP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Uzunkaya.

Görüşmekte olduğumuz madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Maddeyi geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, çalışma süremiz tamamlanmıştır. Saat 14.00'te toplanmak üzere, 48 inci Birleşime ara veriyor, hepinize saygılar sunuyorum.

Kapanma Saati : 12.58

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 14.00

BAŞKAN : Başkanvekili Mehmet Vecdi GÖNÜL

KÂTİP ÜYELER : Burhan ORHAN (Bursa), Şadan ŞİMŞEK (Edirne)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 48 inci Birleşiminin İkinci Oturumunu en iyi dileklerle açıyor, saygılar sunuyorum.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. – *Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın Siyasal Partiler Kanununda Değişiklik Yapılması na İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/258) (S. Sayısı : 136) (Devam)*

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet yerinde.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin kaldığımız maddesinden müzakerelere devam edeceğiz.

Maddeyi okutuyorum:

MADDE 13.— Siyasal Partiler Kanununun 79 uncu maddesinin (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (b) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

“c) Yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan, Türk uyruğunda olmayan gerçek ve tüzel kişilerden herhangi bir suretle, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak, yardım kabul edemeler, bunlardan emir alamazlar ve bunların Türkiye'nin bağımsızlığı ve ülke bütünlüğü aleyhindeki karar ve faaliyetlerine katılamazlar.”

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına ilk söz, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Mehmet Sağlam'ın.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Sayın Sağlam, süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA MEHMET SAĞLAM (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 13 üncü maddesiyle ilgili Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini açıklamak üzere huzurunuzdayım; Grubum ve şahsım adına, Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Madde, temelde, yurt dışında teşkilat kurulmasına ilişkin Siyasal Partiler Kanununun 79 uncu maddesinin (b) bendini yürürlükten kaldırıyor ve (c) bendiyle de siyasi partilere bazı yasaklar getiriyor.

Şimdi, ilk önce, bu “yurt dışında teşkilat kuramazlar” hükmünü, 79 uncu maddenin (b) bendini yürürlükten kaldırıyoruz. Şimdi, medenî dünyaya baktım; hiçbir ülkenin bir başka ülkede parti teşkilatı zaten yok. Anayasayı değiştirirken buna niye gerek görmüşler, anlamakta güçlük çekiyorum; yani, yurt dışında teşkilat kurma konusunu, kuramazlar konusunu yürürlükten kaldırıyorsunuz ya da kaldırıyoruz. Herhalde bunun amacı şu olsa gerek: Arkadaşlardan öğrendiğim kadarıyla, Anayasa değişikliğiyle uyum kanunu olarak getirildi bu. Demek ki, herhalde, yurtdışında siyasi parti teşkilatı kuracağız gibi bir iddiamız var. Şimdi, böyle bir uygulama yok dünyada; yani, o ülkenin mevzuatı var, o ülkenin kendine göre kuralları var. Bizim ülkemizde herhangi bir ülkenin

siyasî partisi gelip teşkilat kursa, bizim yasalarımız da müsait mi? Bu da ayrı bir konu. Şimdi, bu, olsa olsa, yurtdışına çalışmaya gönderdiğimiz vatandaşlarımızın, şimdiye kadar olduğundan daha fazla bir şekilde, herhalde paralarından istifade etme gibi gerçekten meşruluğunun sorgulanması gereken bir amaca yönelik olsa gerek. Ümit ederim ki böyle değildir; ama, böyle de değilse, bugünkü dünya pratiği karşısında hiçbir maksada hizmet edebileceğini sanmıyorum; ama, uyum yasası olarak 79'un (b)sini kaldırıyoruz; yani, herhalde, belirli yerlerde, siyasî partilerimiz, gidip teşkilat kurabileceklerini umuyorlar; ama, böyle bir uygulama yok. Böyle bir uygulamaya hiçbir devletin de müsaade edeceğini sanmıyorum.

Şimdi, 79'un (c)si ise, bazı yasaklar getiriyor. Bunlardan birisi, yabancı devletlerden yardım alma, emir alma. Elbette ki, herhalde, Türkiye'de hiçbir siyasî parti, yabancı bir devletten emir alarak, yardım alarak ya da Türkiye'nin bağımsızlığı ya da ülke bütünlüğü aleyhindeki kararlarını ya da faaliyetlerini tasvip edecek bir şeye girmemelidir. Buradaki, getirilen hükümler bunlar.

Bir ikincisi de, uluslararası kuruluşlardan yardım ve emir almama var. Son zamanlarda Avrupa Birliği ile ilgili bazı şikâyetlerin gittiğini biliyoruz. Geçmişte de bazı kurumların, Türkiye'yi bazı uluslararası kuruluşlara şikâyet ettiklerini de biliyoruz; ama, en azından, şimdiye kadar, ciddi, meşru bir siyasî partimizin böyle bir davranışı da görülmedi, iyi ki de görülmedi.

Şimdi, Türkiye Cumhuriyeti uyruğunda olmayan gerçek ve tüzelkişilerden de yardım almayı, emir almayı menediyor siyasî partilerimize. Burada, belki, asıl üzerinde durulması gereken, son zamanlarda, globalleşme dolayısıyla, Türkiye'nin uluslararası ilişkilerinde, özellikle, ülke bağımsızlığını, ülke bütünlüğünü tehdit eder düzeyde, uluslararası kuruluşlarla, özellikle bilgi aktarma bakımından bazı yanlışlara düşmemizdir. Burada, daha çok, ülke gerçeğini ifade ederim düşüncesiyle, bazı yayın organlarında çıkan, ülke gerçekleriyle bağdaşmayan şeylerin, uluslararası düzeyde aleyhimize kullanıldığı çok oluyor. Siyasî partilerimizin, en azından, bu konularda belirli bir sorumluluk duygusu içerisinde hareket ettikleri kesin; ama, özellikle ülke bütünlüğü ve bağımsızlığıyla ilgili faaliyetlerde, kararlarda, bazen, araştırılmadan, hatta uluslararası düzeyde nasıl kullanılacağı bilinmeden atılan manşetlerin, yapılan yayımların, çoğu zaman, ülke aleyhine kullanıldığına da şahit oluyoruz.

Burada, işte, asıl dikkat edilmesi gereken noktanın, siyasî partilerimizin bu konuda faaliyetlerinin bulunduğu dair imalar veya doğru olmayan haberlerin, yayımların Türkiye aleyhine kullanılma tehlikesinin, buradaki uygulama bakımından, çok daha dikkatle üzerinde durulması, yoğunlaşılması gereken bir konu olduğunu Yüce Meclise belirtmek istiyorum. Aksi takdirde, gerek Anayasada gerekse uyum yasası şeklinde getirilen, 13 üncü maddede konulan bu kurallar, bir ölçüde, evrensel kurallar. Hiçbir medenî ülkenin, çağdaş ülkenin kendi siyasal kendi siyasal kuruluşlarının, ülke dışındaki kuruluşlardan şöyle veya böyle yardım almasını kabul ettiğini de sanmıyorum, emir almasını da kabul etmeyecektir; kendi ülke ve milletinin bütünlüğü için, bağımsızlığının devamı için, siyasî partilerin, ülke toprakları içerisinde faaliyetine müsaade edeceğini de sanmıyorum. Yani, bence, burada getirilen hükümler ve biraz önce arz ettiğim 79 uncu maddenin (b) bendi hariç -o da yürürlükten kaldırılmış- çağdaş, demokratik, medenî ülkelerin kendi siyasî partilerinden beklentileridir. Dolayısıyla, bunlara ülkemizin siyasî partilerinin uymalarının, demokrasimizin yaşaması, ülkemizin bütünlüğü, bağımsızlığı açısından fevkalade önemli olduğu düşüncesindeyiz. Dolayısıyla da, olumlu karşıyoruz.

Bir kere daha ifade ediyorum ki, yurt dışında teşkilat kurma konusunun yürürlükten kaldırılmasının, siyasî partilerimizin yurtdışı teşkilatı kurma konusunda tek taraflı bizim düzenlemelerimizin veya faaliyetlerimizin, uluslararası hukuk veya o ülkelerin kendi millî hukukları

düzeyinde fazla bir anlam ifade edeceği kanaatinde değilim; ama, buna rağmen, maddenin, özellikle (c) bendiyle ilgili düzenlemelerin, ülkemize, siyasi hayatımıza yarar getireceğine inanıyoruz. Dolayısıyla da, bu konuda olumlu oy vereceğimizi arz ediyor; hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sağlam.

Madde hakkında, Sayın Komisyon Başkanımız bir açıklamada bulunmak istiyorlar.

Buyurun Sayın Başkan.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 82 Anayasasında var olan "siyasi partiler yurt dışında teşkilatlanıp faaliyette bulunamaz" hükmü, 68 inci maddenin altıncı fıkrası, 1995 değişikliğiyle kaldırıldığı için, ona paralel olarak, yasada da kaldırma söz konusudur; ayrıca, getirilen düzenlemede teşkilatlanma değil temsilcilik kurma söz konusudur; bunları arz etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Grupları adına müzakereler tamamlanmıştır.

Şahsı adına, İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak; buyurun efendim.

Konuşma süreniz 5 dakika.

AYŞE NAZLI İLİCAK (İstanbul) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; çerçeve 13 üncü madde hakkında söz almış bulunuyorum.

Çerçeve 13 üncü madde, Siyasî Partiler Kanununun 79 uncu maddesinde değişiklik getirmekte ve burada, (b) bendini yürürlükten kaldırarak yurt dışında teşkilatlanma hakkını partilere tanımakta; aynı zamanda, yurt dışındaki Türk uyruklu vatandaşların, Türkiye'deki siyasî partilere yardım yapması imkânını da getirmektedir. Dolayısıyla, dar sokakta siyaset yapılan bir ortamda siyasal alanın genişletilmesi yolunda atılan her adımı olumlu karşıladığımı ifade etmek isterim.

Hepinize saygılarımı sunuyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ilıcak.

Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya?.. Yok.

Diyarbakır Milletvekili Sayın Osman Aslan?.. Yok.

Van Milletvekili Fethullah Erbaş?.. Yok.

Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç?.. Yok.

İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Ali Şahin?..

MEHMET ALİ ŞAHİN (İstanbul) – Vazgeçiyorum efendim.

BAŞKAN – Ankara Milletvekili Sayın Zeki Çelik?.. Yok.

Sayın milletvekilleri, böylece, madde üzerindeki müzakereler tamamlanmış bulunuyor.

Madde hakkında herhangi bir önerge yok.

Maddeyi komisyondan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenter... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mütenakip maddeyi okutuyorum:

MADDE 14. - Siyasî Partiler Kanununun 95 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kapatılan siyasî partiler ve mensuplarının durumu

Madde 95. - Kapatılan siyasî parti bir başka ad altında kurulamaz. Bir siyasî partinin kapatılmasına söz veya eylemleriyle neden olan kurucuları dahil üyeleri, Anayasa Mahkemesinin kapatmaya ilişkin kesin kararının Resmî Gazete'de gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak beş yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve denetçisi olamazlar. Siyasî partiler bu kişileri hiçbir suretle seçimlerde aday gösteremezler."

BAŞKAN - Madde hakkında, gruplar adına ilk söz, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Amasya Milletvekili Sayın Ahmet İyimaya'ya aittir; aynı zamanda teklif sahibidir.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Sayın İyimaya, süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA AHMET İYIMAYA (Amasya) - Değerli Başkan, Yüce Parlamento'nun değerli üyeleri; sözlerimin başında hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Şu anda görüşülmekte olan uyum maddesi, gerek basında gerek bilim ve yorum kamuoyunda en yoğun şekilde tartışılan bir madde. Maddenin özüne geçmeden önce, iki üç temel değer veya değerlendirme konusunda, Yüce Heyetle bir düşünce paylaşımında bulunmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, bir ülkenin siyasal partiler sistemi, o ülkede varolan rejim hakkında hüküm verilerek için kullanılan temel bir ölçüdür. Bir ülkede, siyasal partiler sistemi oturmamış, çok aralıklı ve kısa süreli şekilde değiştiriliyorsa, orada, rejim istikrarlı değildir ve tam oturmuş değildir denilebilir.

Yine, bir ülkede siyasal partilerle ilgili zihniyet algılamaları ve kültür biçimlenmesi çok önemli bir sorundur ve değerlidir. Bugün, Türkiye'de, siyasal partilere yüklenmek istenilen görev ve misyon, seçime girmek, iktidar olmak veya muhalefet olmaktır. Bu, doğru değildir, noksanıdır. Değerli Mehmet Sağlam Beyefendi, sabahleyin, tahlillerinde, sistem analizlerinde kullanılan bir değer dile getirdi; eğer, siyasî partilere toplum talepleri gereğince taşınmıyor, siyasî partiler ve sistem o talepleri çözemiyorsa, geri tepme kuralına göre, sorunları havuzda biriktirirsiniz, o havuz baraj olur ve ondan sonra, işte, ararejimler dersiniz, o buzullarla karşı karşıya kalabilirsiniz. Bugün, Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu, özel alanda, kamu alanı dışında, kamu alanı karşısındaki en büyük sorun, dar ufuklu ortak ilgisizlik sorunudur. Ufuk, genişletilir ve ortak ilgisizlik de ilgiye dönüştürülürse, zannediyorum, çoğulculuğun ve bilimselliğin ışığında, sorunları rahat bir tarzda çözebileceğiz.

Değerli arkadaşlar, 1982 siyasal partiler rejimi, tartışmakta olduğumuz 95 inci madde bağlamında, özgürlükler değil, demokrasiye hayır, bireysel üye olma özgürlüğüne hayır rejimi idi. Bugün, şunun seslendirilmesini dilerdim: Aslında, tartışmakta olduğumuz ve yürürlükte bulunan Siyasî Partiler Yasası, demokratik bir yasa değil, antidemokratik dönemden demokrasi dönemine, o rejim aktörlerince çıkış garantisi olarak düşünülen bir model idi. Orada, gerçekten, dava tarihinde, sözcüselimi bir kapatma davası tarihinde, bütün milletvekillerinin milletvekilliği düşüyor idi ve her kademedeki yönetim ve disiplin kurulu üyelerinin, bir partinin kurucusu, yöneticisi, denetçisi olma hakları süreli olarak, ömür boyu elinden alınıyordu ve kapatmaya neden olan kişilerin siyasete belli türde katılma hakları da on yıl süreyle kısıtlanıyor idi. Ceza hukukunun, Anayasa hukukunun illiyet bağı, cezaların şahsiliği gibi temel kriterler tamamen bir tarafa atılmış idi. Yani, hukukun hukuku değil, ideolojinin hukuku idi. İşte, 1995 yılındaki demokratik dalga, meseleyi ulaştığına demokrasi standartlarına uygun bir şekle getirdi, olabildiğince diyorum. 1996 yılında - ki, 1995 yılında değişiklikten kısa bir süre sonra seçim yapıldı - uyum komisyonu kuruldu ve

uyarlama çalışmaları eşit temsilli o komisyonda yürütüldü ve bir formül oluşturuldu. Tam o yasa teklifini o dönemde götürecektik ki, konjonktürel dalgalanmalar oldu, belli hassasiyetler içerisinde o teklif buraya gelmedi, yine, bu dönemde, Anayasa Komisyonu, benimseme yoluyla, o yasa teklifini mützakere etmeksizin kabul etti ve şu anda görüşüyoruz. Soruluyor; kanun teklifinin bu maddeyle Anayasa Mahkemesinin müteyyidelendirdiği ve üyelikleri, milletvekillikleri düşen kişilere bir kapı mı aralamıyor?

Değerli arkadaşlar, Parlamentonun şu anda yaptığı yasama faaliyeti, 1995 yılında gerçekleşen temel iradenin, Anayasa normunun uygulama kuralına aktarılmasından başka bir şey değildir. Anayasa ne emrediyorsa o yazılmıştır, hatta belli bir çekinme duygusu içerisinde, belli bir hassasiyet duygusu içerisinde yazılmıştır. Bu kanun teklifi hangi anlamı ifade ediyorsa, kimleri kapsıyorsa, kanunların genelliği ilkesi içerisinde, kapsam dışındakiler yararlanamayacak, kapsam içerisindekiler yararlanacaktır; ancak, parlamentonun itibarı veya muteber parlamento kriteri bakımından ben bir yaklaşımda bulunmak istiyorum: Gerçekten, şu anda, 95 inci madde, şu anda uyarlanması yapılmamış olan, meri, yürürlükte olan 95 inci madde, kapatmaya sebebiyet verenlerin milletvekilliğine -bağımsız olsun, bir partiden olsun- aday olamayacaklarını düzenlemekte; Anayasa ise, burada tersine bir hüküm veya tersine düzenlemeye imkân veren bir hükümü öngörmektedir.

Yasama organı olarak şunu yapmamız gerekmez miydi; Anayasanın, milletvekilliği parti kapatmasına sebebiyet veren kişinin, milletvekilliği düşen kişinin bağımsız olarak aday olup olmaması meselesini uygulamaya mı bırakmalıydık; yasama organı mı bu konuda bir hüküm sevk etmeliydi? Bana sorarsanız, bir anayasacı olarak bana sorarsanız, bir hukukçu olarak bana sorarsanız, demokratik özgürlüklerin veya demokratik yasaların, yorum makamlarınca değil, bizzat yasama organınca, irade izharı yoluyla açığa çıkarılması gerekirdi diye düşünüyorum. Eğer milletvekili aday olamayacaksa "olamaz" demeliydik, milletvekili aday olabileceksen "olabilir" demeliydik ve burada asıl kuruluşu, hikmeti vücudu, özgürlükleri ortaya koymak, kamusal alan ile özel alandaki farklılıkları veya sınır çizgilerini çizmek zorunda olan yasama organının meskûl davranmaması ve tercihini bir kurucu organ olarak ortaya koyması gerekirdi.

Bu vesileyle, değerli milletvekili arkadaşlarım, bir temennimiz de, partimizin ve bizlerin bir temennisi de, gerçekten, Anayasa Mahkemesinin denetimine götürülemeyen ve karakteri itibarıyla yumuşak anayasa niteliğinde olan 1982 siyasal partiler rejimini, demokratik konsept içerisinde yeniden gözden geçirilmesini ve uyumla yetinmeyerek, çok yakın gelecekte, Avrupa standartlarına, demokratik evrensel standartlarla bağdaşır bir siyasal partiler kodunu oluşturmak zorunda olduğumuzu düşünüyorum.

Bu vesileyle Yüce Parlamentiye göntülden selamıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın İyimaya.

Sayın milletvekilleri, gruplar adına başkaca söz talebi yoktur.

Şahısları adına ilk söz, İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak'ın.

Buyurun efendim.

Konuşma süreniz 5 dakikadır.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çerçeve 14 üncü madde hakkında konuşmak üzere söz almış bulunuyorum, 95 inci maddeye ilişkin.

95 inci maddedeki değişiklik, zaten, Anayasanın 69 üncü maddesinde yer almaktadır. Anayasanın 69 üncü maddesine göre, bir partinin kapatılmasına sebebiyet verenler, bir başka par-

tinin sadece kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olamazlar; dolayısıyla, aslında, milletvekili seçilmelerine mani bir hal yoktur. Bunu, yoruma bırakmayan 95 inci madde değişikliğini görüşüyoruz.

Mesefelere, yasakçı bir zihniyetle yaklaşmak yerine, özgürlükçü bir zihniyetle yaklaşmanın daha doğru olduğuna inanıyorum. Çünkü, eğer bir insan, bağımsız milletvekili seçilmek üzere, arkasında, aşağı yukarı 40 bin oy varsa, bırakalım, milletin dediği olsun.

Türkiye’de, maalesef, siyasetçiyi karalamak son derece kolaydır, bilhassa özel konjonktürlerde... Zaten, siyasi partiler de, her zaman özel konjonktürlerde kapatılmış, siyasetçiler de o tip konjonktürlerde yasaklanmıştır.

Biz politikacılar için “tencereyi pislettiler” denilen bir siyasi kültürden gelmekteyiz ve işte, şimdi “tencereyi pislettiler” dediklerinin biri, çok şükür ki, Başbakan, diğeri de Cumhurbaşkanı mevkindedir. Dolayısıyla, millet, özgürlükçü zihniyetle hareket etmektedir. Bizim de, onun istikametinde yol alıp, yasaklayıcı değil, özgürlükleri genişletici adımlar atmamız gerektiğine inanıyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ilıcak.

Şahısları adına ikinci söz sırası Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya’da.

Buyurun Sayın Uzunkaya.

Süreniz 5 dakikadır.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; 95 inci madde, az önce de ifade edildiği gibi, Anayasanın 69 uncu maddesindeki yapılan değişikliğe paralel olarak bir değişime uğramıştır. Sayın İyimaya’nın az önce ifade buyurduğu gibi, gerçekten, Avrupa standartlarına uygun bir siyasi partiler kanunu ve gerekirse Anayasada böyle bir düzenlemenin olmasının hepimizin özlemi olduğuna inanıyorum; ama, zannediyorum, bugünkü konjonktürde bu kadarı yapılabildi.

Bu maddenin de hayırlı bir değişim olduğuna inanıyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, bir soru sormak istiyorum.

BAŞKAN – Mütalaa eklemen, buyurun efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, zaten, mütalaa pek eklemiyorum; yani, bir soruyu sormak için biraz açıklık getirmek lazım.

Temelli kapatılan bir siyasi partinin üyesi veya yöneticisi olan arkadaşlar, bu getirilen kanunla bağımsız milletvekili adayı olabiliyor mu? Yani, aslında, siyasi partilerin kapatılmasına sebebiyet verecek derecede ağır bir suç işlemiş bir kişi, siyasi idamına kendisi karar vermiş demektir. Eğer, Türkiye’yi düzenli korumuyorsa, Türkiye’de demokratik ve laik cumhuriyeti korumuyorsa veyahut da bütünlüğüne aykırı hareket ediyorsa, bu tıyneteki bir kişinin, siyasi hayattan da yasaklanması lazım. Sayın Komisyonumuz, getirilen bu teklifle temelli olarak bir partinin kapatılmasına sebebiyet veren bir kişinin, bağımsız milletvekili olma hakkının var olup olmadığını Komisyon Başkanından öğrenmek istiyorum efendim.

BAŞKAN - Uygulamaya taalluk eden bir konu; ancak, Sayın Başkanın takdirlerine bırakıyorum.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) - Sayın Başkan, biz, burada, bir genel düzenleme yapmış bulunuyoruz. Sayın İyimaya, bu konuda kendi şahsî görüşlerini söyledi. Ona katılan arkadaşlarımız olabilir; ancak, biz, genel düzenlemeyi, Anayasanın 69 uncu maddesinin yedinci ve sekizinci fıkrasını maddeye aynen dahil etmekle ve ona da, genel telakkileri de dikkate almak suretiyle bir ek cümle ilave etmekle düzenlemiş bulunuyoruz. O ek cümlede de "siyasî partiler bu kişileri hiçbir surette seçimlerde aday gösteremezler"dir. Onun üzerindeki düzenleme, Anayasa hükümlerinin maddeye aynen geçirilmesine dairdir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim efendim.

Sayın milletvekilleri, herhangi bir değişiklik önergesi yok. Müzakeresini tamamladığımız maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

İSMAİL AYDINLI (İstanbul) - Sayın Başkan, usul hakkında söz almak istiyorum.

Benim önergem, konuşma istemimi gündeme almadınız. Bu, usule, csasa, Anayasaya, Tüzüğe hepsine aykırıdır.

BAŞKAN - Sizin önergeniz bana intikal etmedi.

İSMAİL AYDINLI (İstanbul) - 14 üncü madde hususunda ben dilekçemi gönderdim.

BAŞKAN - Sayın Aydınlı, özür dilerim, sonradan yan tarafa ilave edilmiş, göremedim; ancak, Tüzüğümüze göre, iki kişiye söz verebiliyorum; ama, usul hakkındadır; buyurun efendim.

İSMAİL AYDINLI (İstanbul) - Değerli Meclisin saygıdeğer üyeleri, aslında öntümüze getirilen Siyasî Partiler Yasası, genelde, ben de, kişisel olarak, olumlu buluyorum; ancak, şimdi tartıştığımız ve oylamasına geçilecek olan 14 üncü madde ile muhtak ifadeler bulunan 17 nci madde ve mülteakip 18 inci madde üzerinde kuşkularımız vardır. Öncelikle, 14 üncü madde üzerinde açıklamada bulunmayı, bir milletvekili olarak, vicdanımın gereği kabul ettim.

Hepinize teşekkür ederim.

Muhakkak ki, siyasî partiler, siyasî hayatımızın ayrılmaz parçasıdır; ancak, siyasî partiler de, başta Anayasa olmak üzere, yasalar, tüzükler...

BAŞKAN - Affedersiniz, bir dakika efendim... Müsaade eder misiniz...

Usul hakkında söz aldınız; yani, size, şahsınız hakkında söz talep etmenize rağmen, söz vermemem konusunu tartışacağız.

İSMAİL AYDINLI (Devamla) - Başkan, bu sizin yaptığımız usulsüzlüktür.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Ben teşekkür ediyorum efendim.

MEHMET ALİ ŞAHİN (İstanbul) - Daha öğreneceksin bu işleri.

BAŞKAN - Maddeyi okutuyorum:

MADDE 15. - Siyasî Partiler Kanununun 98 inci maddesinin birinci ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Siyasî partilerin kapatılması davaları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından Anayasa Mahkemesinde açılır."

“Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı siyasi partilerden incelenmek üzere gerekli gördüğü belgeleri isteyebilir.”

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, gruplar adına ilk söz, Doğru Yol Partisi Grubu adına görüşlerini ifade etmek üzere, Trabzon Milletvekili Sayın Ali Naci Tuncer'in; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Sürünüz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA ALİ NACİ TUNCER (Trabzon) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 15 inci maddesi üzerinde Grubum adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

15 inci maddede ne getirilmektedir? 15 inci madde, Anayasanın 69/4 maddesinde yapılan değişikliğe uygun olarak, siyasi partilerin kapatılması davalarının Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından açılabilirliğini hükmetmektedir; son fıkrada da, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının, istediği her belgenin kendisine verileceği ifade edilmektedir. Yürürlükteki yasamızda ne vardı; davaların, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya vekili tarafından açılabilirliği ifade ediliyordu. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve başsavcı vekili -her ikisi de Yargıtay üyesidir, yüksek yargı mahkemesi üyesidir- yüksek yargı mahkemesi üyelerine verilen teminatlardan istifade eden hâkimlerdir. Bu değişikliğe neden zaruret hissedilmiş; -Anayasamızın, partilere verdiği, dolayısıyla, demokrasiye verdiği değer in ifadesidir- aynı statüde olan iki şahıs dava açabilirken, Anayasamız, çok önemli gördüğü için, bu yetkiyi, münhasıran Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısına vermiştir.

Saygıdeğer milletvekilleri, Anayasanın, partilerimize attığı bu saygınlığa biz de layık olmaya çalışmalıyız. Maalesef, geçtiğimiz dönemlerde, Anayasanın, demokrasiye ve partilere verdiği değeri bazı gruplar hiçe saymış ve Türkiye’de çalkantıya sebep olmuştur. Ümit ediyorum ki, bundan sonra, Anayasanın, demokrasinin vazgeçilmez unsuru olan partilere verdiği bu değeri hepimiz bileceğiz ve en erdemli meslek olan politikaya ve politikacılığa yakışan tutum içerisinde olacağız.

Saygıdeğer arkadaşlarım, 98 inci maddede değişiklik yaparken terminoloji birliğini kaybettik. Teklifle “Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı” sıfatı getirilmiş -doğrudur- ama, aynı madde içerisinde, üçüncü fıkrada, bugün mevzuatta olmayan “cumhuriyet savcılığı” sıfatı, sorgu hâkimliği kaldırıldığı halde “sorgu hâkimliği” sıfatı, “Yargıtay cumhuriyet savcı yardımcılığı” sıfatları kalmıştır. Bugün mevzuatta olmayan Yargıtay cumhuriyet savcı yardımcılığı -ki, bu isim Yargıtay savcısı olarak değiştirilmiştir- sorgu hâkimliği müessesesi hukukî sistemimizden çıkmıştır. Hiç olmazsa, yasanın tamamında değiştiremediğimiz bu sıfatları, ele aldığımız bu maddede değiştirelim. Birinci fıkrada “Yargıtay cumhuriyet başsavcısı” deniliyor; üçüncü fıkrada “cumhuriyet başsavcısı” deniliyor; “Cumhuriyet Başsavcısı” sıfatı bugün mevzuatta yok. Ümit ediyorum ki, komisyon, bu maddeyi, bu yönden yeniden tedvin eder, hiç olmazsa bu madde içerisinde terminoloji birliğini sağlamış olur veya -yasanın daha birçok maddelerinde bu sıfatlar devam etmektedir- komisyon bunu geri çekip, bu sıfatların yeni sığata dönüştürülmesini de bir geçici maddeyle sağlayabilir.

Saygıdeğer milletvekilleri, Grubumuz, her madde üzerinde söz almaktadır. Biz, bu söz almaları, bu teklifi engellemeye yönelik yapmıyoruz. Zaten, elimizdeki, dağıtılan gündeme baktığımızda, Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın, Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporunu; yani, mensubu olduğum Gruptan bir arkadaşımın, bir hukukçu arkadaşımın, büyük hukukçu olduğu tartışılmaz bir arkadaşımın verdiği kanun teklifini görüşüyoruz, ki, Anayasaya göre de, yapılması zorunlu olan bir

uyum yasaıdır. Keşke, seçimden önce getirilebilseydi; ama, bugüne kısmet oldu. Biz, buna muhalefet etmiyoruz; ama, bazı teknik hususları düzenlemek gerekiyor.

Kanunların en idealini çıkarmak Parlatentonun görevidir. Bizler, burada yön vereceğiz. Tatbıkatta, bizim konuşmalarımız, bizim tutanaklardaki sözlerimiz dahi değerlendiriliyor; ama, bakıyorum ki, diğer gruplardan hiç ses çıkmıyor. Hele, Anamuhalefet Partisinin alışık olmadığımız kanun müzakere tarzını sizlerin takdirine ve milletimizin takdirine sunuyorum. Uyumlu olmak çok iyi bir şey. Ümit ederim ki, Anamuhalefet Partisi olan Fazilet Partisi, bundan sonraki kanun çalışmalarında da, eğer doğrusya, eğer millet yararınaysa, aynı uyum içinde hareket eder.

Hepinize saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Ne yapacağımızı senden mi öğrenceğiz?!

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tuncer.

Gruplar adına başka bir söz talebi yoktur.

Şahıslar adına talepler aynı listeyi taşımaktadır.

İlk sırada, Sayın Ilıcak var.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Söz hakkımı Mehmet Ali Şahin Beye devrediyorum.

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Ali Şahin; buyurun efendim.

Süreniz 5 dakika.

MEHMET ALİ ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, Meclisimizin saygıdeğer üyeleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 15 inci maddesiyle, Siyasî Partiler Kanununun 98 inci maddesinde değişiklik yapılıyor.

Siyasî Partiler Kanunumuzun beşinci kısmı, siyasî partilerin kapatılmasıyla ilgili maddeler içermektedir; 10 maddedir ve bu maddelerden ilki de 98 inci maddedir. 98 inci madde, siyasî partilerin kapatılmasını veya kapatılmasıyla ilgili davayı hangi organın yerine getireceğini ve bu davanın nerede açılacağını düzenlemiştir. 1 inci madde, şu andaki mevcut kanunda oldukça uzundur, bu Anayasaya uygun olarak yeniden düzenlenmiş ve 1 inci maddenin birinci fıkrasında, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekilliği gibi bir makam varken, bu, şu anda uygulanmadığından, madde metninden isabetli olarak çıkarılmış ve ayrıca, Cumhuriyet Başsavcılığının, siyasî partilerin kongrelerini izleme gibi bir yetkisini de ortadan kaldırmış, sadece siyasî partilerle ilgili Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının, incelenmek üzere, gerekli gördüğü takdirde belgeleri isteyebileceği hükmü, yine 1995 anayasa değişikliğine paralel olarak madde metnine getirilmiştir. Böylece, bu düzenleme 1995 anayasa değişikliği paralelinde mutlaka yapılması gereken bir düzenlemeydi. Bu bakımdan isabetli bir düzenlemedir.

Anamuhalefet Partisi olarak kanun teklifinin görüşmelerinde bizim takip ettiğimiz usulü biraz önce DYP Grubu adına konuşan arkadaşımız eleştirdi, ama hemen şunu söyleyeyim ki, iki yıldan beri üzerinde anlaşılmış olan bir kanun teklifidir, üstünde de herhangi bir ihtilaf yoktur, hiç şüphesiz ki, Anamuhalefet Partisi olarak da böylesine önemli bir kanunun çıkarılmasına yardımcı olmak, bir an önce yasallaşması konusunda elimizden gelen yardımı göstermek de herhalde görevimizdir. Bunun eleştirecek bir yönü olduğu kanaatinde değilim.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Şahin.

Sayın Komisyon Başkanımız bir açıklamada bulunacaklar; buyurun efendim.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 136 sıra sayılı kanun teklifinin evveliyatına baktığımızda; bu teklif 20 inci Dönemde uyum komisyonunda üç ay süreli yoğun bir çalışmanın escriidir. Teklif, uyum komisyonunun çalışmalarından sonra Kasım 1997’de Anayasa Komisyonuna gelmiş ve Anayasa Komisyonunda 7 ayı birleşimde yoğun çalışmalar sonucu kabul edilmiştir. Komisyonumuz, bu çalışmayı benimseme yoluyla görmüş ve bu sonuca varmıştır. Bu birlik, Anayasanın 68 ve 69 uncu maddelerinin uyumunu sağlama yolunda yapılan yoğun çalışmaların sonucudur. Ben, bunu özellikle Sayın Tuncer’in beyanından sonra arz etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Şahısları adına son söz, Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya’nın.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Benim yerime Yahya Bey konuşacak.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yahya Bey sırada var mı efendim?

BAŞKAN – Sırada söz talebi yok.

YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) – Sayın Uzunkaya, söz hakkını bana devrediyor.

BAŞKAN – Hayır, demin Mehmet Ali Şahin’e, onun söz talebi daha önceden olduğu için söz verdim.

Sayın Uzunkaya, buyurun.

Süreniz 5 dakikadır.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Anayasaya uyum çerçevesinde yapılan bu değişiklik, 20 nci Dönemde yapılan genel çalışma içerisinde, partilerin kapanmaları veya akabinde yapılacak adli muamelelerle ilgili olan çalışmalardır. Anayasaya uyum açısından faydalı olduğuna inandığımız bu değişikliği tasvip ettiğimizi, kişisel olarak da oyumun beyaz olduğunu arz ediyorum, saygıları sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Herhangi bir değişiklik önergesi yoktur.

Maddeyi, komisyondan geldiği şekliyle oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

MADDE 16. – Siyasî Partiler Kanununun 101 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Anayasadaki yasaklara aykırılık halinde partilerin kapatılması

Madde 101. – Anayasa Mahkemesince bir siyasî parti hakkında kapatma kararı;

a) Bir siyasî partinin tüzük ve programının Devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, insan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, millet egemenliğine, demokratik ve laik cumhuriyet ilkelerine aykırı olması, sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlaması, suç işlenmesini teşvik etmesi,

b) Bir siyasî partinin, Anayasanın 68 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı eylemlerin işlendiği odak haline geldiğinin Anayasa Mahkemesince tespiti,

c) Bir siyasî partinin, yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyruklığında olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddî yardım alması,

Hallerinde verilir.”

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Madde hakkında siyasî parti grupları olarak ilk görüş, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Saffet Arıkan Bedük'ün; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan Siyasî Partiler Kanununun 16 ncı maddesi üzerinde Doğru Yol Partisinin görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum. Yüce Heyetinizi, şahsım ve Grubum adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 20 nci Asrın en önemli sistemi demokrasidir dedik ve bu demokrasinin 21 inci Asırdaki en önemli özelliği olarak da, katılımcı demokrasinin, millete, topluma ve kendi ülkesine daha fazla hizmet verme anlayışının hâkim olacağı bir döneme doğru gidiyoruz. Dolayısıyla, katılımcı demokrasilerde en önemli unsurlar, sivil toplum örgütleri ve siyasî partiler olduğuna göre, siyasî partilerin ve sivil toplum örgütlerinin, belli ilkeler çerçevesinde, halkın beklentilerine cevap verebilecek, meselelerini çözümlenebilecek bir kısım arayışları ve kendi çözümlerini belli bir program dahilinde sunmak ve ona paralel olarak hizmet etmek mecburiyetinde oldukları da muhakkaktır.

Devlet yönetiminde, ülke yönetiminde, özellikle, milleti temsil edenlerin, yine millet tarafından, halk tarafından seçildiğini gördüğümüz demokrasilerde, siyasî partilerin programları, vaatleri ve sözleri, gerçekten, yerine getirilmesi gereken çok önemli görevler ve ilkelerdir.

Bu anlayış içerisinde, pek tabii ki, siyasî partiler, bir taraftan kendi isteklerini, programlarını yerine getirecekler; ama, bir taraftan da içinde buldukları ortamın, yaşadıkları toplumun değer yargılarını ve devleti, özellikle anayasal rejimi de koruyacaklar ve kollayacaklardır. Nasıl, bir milletvekili, milletvekilliğine başlarken, and içtiğinde, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü dahil olmak üzere, cumhuriyetin temel ilkeleri de dahil olmak üzere, onları korumak ve kollamakta yemin ediyorsa, siyasî partilerin de, aynı anlayış içerisinde, kendi ülkelerinin temel nizamını korumak ve kollamakta hassas ve özellikle, ülke için gerekli bir kısım hassasiyetleri korumak için ellerinden geleni gayreti göstermek durumunda oldukları muhakkaktır.

Değerli milletvekilleri, söz konusu edilen bu madde -yani 16 ncı madde- Anayasanın 68 inci maddesinin dördüncü fıkrasının bir devamı, aynı zamanda, kanunla ortaya konmuş olan uygulamasını özellikle içermektedir. “Siyasî partilerin tüzük ve programları ile eylemleri, devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, insan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, millet egemenliğine, demokratik ve laik cumhuriyet ilkelerine aykırı olamaz; sınıf veya zümre diktatörlüğüne veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlayamaz ve suç işlenmesini teşvik edemez” deniliyor. İşte, bu Siyasî Partiler Kanun Teklifinin 16 ncı maddesiyle, 101 inci maddede derpiş edilen ve esas alınan, hükme bağlanan, Anayasadaki yasaklara aykırılık halinde, partilerin hangi hallerde kapatılacağı ifadesi tespit edilmiş, hükümleri esas alınmış ve bu suretle, bu maddenin özellikle (a) fıkrası, doğrudan doğruya, Anayasadaki biraz evvel okuduğum şekilde burada da yer almıştır.

Bir diğer husus da, bir siyasî partinin, Anayasanın 68 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı eylemlerin işlendiği odak haline geldiğinin Anayasa Mahkemesince tespiti halinde, yine, siyasî parti kapatılabilecektir.

Değerli milletvekilleri, odaklaşma hadisesi, geçmişte, sadece yargıya bırakılan bir husustu. Bu şekilde, Türkiye Büyük Millet Meclisi, kendi yetkisine sahip çıkarak, odaklaşmanın tarifini yaparak, bir noktada, uygulamacılara da bir işaret vermektedir. Dolayısıyla, biraz evvel okunan maddedeki odaklaşma noktasından hareket etmek suretiyle eğer bir odaklaşma varsa, eğer siyasal partinin, biraz evvelki ifade ettiğim, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü dahil, cumhuriyetin temel nitelikleri dahil, insan hakları ve hürriyetleriyle ilgili birkısım haksızlıklara, eşitsizliklere, adaletsizliklere aykırı davranışlar veya faaliyetler içerisinde olduğu tespit edilirse, o takdirde, pek tabii ki, Anayasa Mahkemesi, bu getirilen hüküm çerçevesinde kapatma durumunda olacaktır.

Bir siyasî partinin, yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyruğunda olmayan gerçek ve tüzelkişilerden maddî yardım alması da, yine, bir kapatma sebebi olarak, Anayasa Mahkemesine, özellikle bir hak, bir yetki, bir görev olarak verilmiştir.

Değerli milletvekilleri, aşında, bir siyasal partinin, özellikle mensupları tarafından işlenen bir suçtan dolayı kapatılmasını, kendi demokratik anlayışımızla bağdaştırmıyoruz. Çağdaş demokrasilerde, partiler demokrasisinde de, gerçekten, bu anlayış içerisinde kapatılan bir parti anlayışı veya mevzuatı söz konusu değildir. Bizim altını çizerek belirtmek istediğimiz husus şudur: Partiler demokrasisinin hâkim olduğu parlamenter demokratik sistemlerde, mensuplar, eğer suç işliyorsa, cezayı, şahsî olarak onlar almalıdır; ama, siyasî partileri kapatmak, gerçekten, çağımıza uygun bir davranış değildir. Ancak, siyasî partilerin de, mensuplarına yönelik, iç bünyelerindeki birkısım sistemleri çalıştırmak suretiyle, yemin ettikleri ve mensubu oldukları ülkenin, içinde buldukları düzenin getirdiği birkısım temel ilkelere uymak durumunda olduklarını da unutmamak gerekir.

İşte, bu iki ekstrem örnek içerisinde, özellikle siyasî partilerin kapatılması gündeme gelmekte ve bu suretle de bugün bu münakaşayı burada yapmak durumunda olmaktayız. Keşke, gerçekten, siyasî partileri kapatma anlayışını sadece millete bıraksak ve böylece, siyasî partiler, seçilen siyasî parti mensupları ve genel başkanları, millete vaat ettiklerini, söz verdiklerini, ortaya koydukları programları yerine getirmedikleri takdirde, o sözleri ve o taahhütleri yerine getirmedikleri takdirde, yanlış bir uygulamaya ve saplantıya girdikleri takdirde, sadece millet tarafından cezalandırılacak bir sistem olsa; gerçekten, o, hepimizin kabul edeceği, çağdaş demokrasilerin de kabul ettiği, benimsediği bir uygulamadır.

İşte, bu anlayış içerisinde, gelecekte, o noktaya gidebileceğimizi düşünmüyoruz; ama, gelin, bu anlayış içerisinde, siyasî partilerin, önce kendi iç bünyelerindeki sistemleri değiştirmeleri ve demokrasiyi tam olarak uygulayacak bir anlayışı hem kendi iç bünyelerinde hem de millete ve söz verdikleri, özellikle, toplumlara ne yapmaları gerektiğini de çok iyi bilmelerini hatırlamaları gerekir. Milleti, demokrasi vakasında ve ortamında yaşatmak mı istiyoruz; partinin milleti terkiibini hafızalardan silmek lazım. Bunu gerçekten kabul etmek mümkün değil; ama, milletin partisi tanımlamasını bütün unsurlarıyla hayata geçirdiğimizde hem Meclis hem siyaset itibarını doruğuna çıkacak ve gerçekten, bugün içerisinde bulunduğumuz şartlar itibarıyla, milletvekilleri ve parlamento, millet tarafından, bu kadar güvensiz bir anlayış içerisinde değerlendirmeye tabi tutulmamış olacaktır. Partilerin sistemi, sürekli ameliyata yatırılan bir sistem, adı ne olursa olsun tam demokratik olmaz; devamlı olarak, ille de, bu partileri veya bu demokrasiyi istediğimiz gibi yapacağız diye bir anlayış olamaz. İleri ülkelerdeki, çağdaş ülkelerdeki demokrasi neyse, insan hak ve özgürlükleri neyse, o insan hak ve özgürlükleriyle güçlendirilmiş olan bir demokrasi, çağdaş demokrasi, ileri ülkelerde uygulanan demokrasi bizim de vazgeçemeyeceğimiz ve mutlak surette uygulamak durumunda olduğumuz demokrasi anlayışdır.

Yine, bu demokrasinin en önemli temel felsefesi uzlaşmadır. Siyasal partilerin kendi aralarında uzlaşması da, keza, aynı şekilde, hem bu partiler sisteminin daha iyi çalışmasına neden olacak hem de partilerin birbirlerini yıpratma anlayışını ortadan kaldıracak ve daha gerçekçi bir ortam içerisinde, ülkenin ekonomik, sosyal ve siyasal meselelerini tartışılır duruma getirecektir. O sebeple, biz, uzlaşmayı hem kişisel hem de siyasal parti olarak, gerçekten, üzerinde durulması gereken vazgeçilmez temel unsur olarak görüyoruz. Uzlaşma, şafaktan ürktüp, gündüze tahammül edemeyip, ülke ve ülke insanının dışında çözümsüzlük senaryoları üretip, demokrasiyi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bedük, sürenizi 2 dakika uzatıyorum.

Buyurun efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

...engizisyon ruhuyla arkadan hançerleyip, zar atıp, millet iradesine, millî iradeye ipotek koymak değildir. Uzlaşma, kendilerinin, hayallerinde bile göremeyecekleri büyük medeniyet projelerine imza atanları, sırf bu imzalarından dolayı, gece kadar karanlık bir ruhla, iftiralarla çürütmek, mantık ilmini iftiranın kör kuyusuna atmak, hakaret etmek veya adabımuâşerete aykırı davranışlarda bulunmak da değildir. Demokrasi ve uzlaşma, ararejim senaryolarını ayağa düşürmek ise hiç değildir. Bizim için, uzlaşma, tüm sahteliklerden yüz çevirmek için atılan ilk adım, bütün insanî yükselişlerin şahika noktası, insanımızın asırlık ıstıraplarının, sevgide var olma olarak kutlu bir nefesle dindirme ve insanımızla bütünleştirmenin tek dili, müşterek dili ve müşterek noktasıdır.

Bu anlayış içerisinde, demokrasimizin geleceğine umutla bakıyor ve Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bedük.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahıslar adına, yeni bir talep yok. Sırasıyla davet ediyorum; İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak; buyurun.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Efendim söz hakkımı Sayın Mehmet Ali Şahin'e veriyorum.

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Ali Şahin; buyurun.

Sayın Şahin, süreniz 5 dakikadır.

MEHMET ALİ ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; yeniden hepinize sevgiler, saygılar sunuyorum.

Şu anda, çerçeve 16 ncı madde üzerinde görüşme yapıyoruz. 16 ncı madde, Siyasal Partiler Kanununun 101 inci maddesinde değişiklik içeriyor; zannediyorum, şu anda görüşmekte olduğumuz Siyasal Partiler Kanunundaki değişiklik teklifinin en önemli maddelerinden biridir; çünkü, bu madde, siyasal partilerin kapatılma hallerini yeniden düzenlemektedir. 1995 anayasa değişikliği, artık, siyasal partilerin ancak üç nedenle kapatılabileceğini düzenlemiştir. Bunlar da, biraz önce Başkanlık Divanı tarafından okundu; buraya isabetli şekilde girmiştir.

Dikkat ederseniz, şu anda yürürlükte bulunan kanunun 101 inci maddesinin başlığı, dördüncü kısımdaki yasaklara aykırılık halinde partilerin kapatılması; ama, şu anda getirilmekte olan teklifteki başlık, Anayasadaki yasaklara aykırılık halinde partilerin kapatılması. Bu ikisi arasında, çok büyük bir fark var; çünkü, dördüncü kısımdaki yasaklara aykırılık hali kaldırılıyor, böylece,

dördüncü kısımdaki 20 tane maddedeki kapatılma sebepleri artık kapatılma nedeni sayılmayacaktır, sadece o üç neden sayılacaktır.

Bu, siyasî partiler için 1995 yılında atılmış çok önemli demokratik bir adımdır. Dört yıl gecikmeyle de olsa, bunu, Siyasî Partiler Kanununa yansıtılmış olmayı, Türkiye Büyük Millet Meclisi açısından fevkalade önemsediyimi belirtmek istiyorum.

Bir misal vererek huzurunuzdan ayrılacağım. Mesela, 89 uncu maddesi var Siyasî Partiler Kanununun, dördüncü kısımda; Diyanet İşleri Başkanlığının mevcut durumunu, genel idare içerisindeki durumunu, tartışma ortamına getiren bir siyasî parti kapatılabilir, hakkında dava açılabilir; ama, 1995 Anayasa değişikliğinden sonra, artık, 89 uncu maddenin tabikatu mümkün değildir. İşte, bu değişiklikle, böylesine önemli bir adım atıyoruz.

Ülkemiz için hayırlı olmasını diliyorum, hepinize saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

Söz sırası, Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya'da.

Süreniz 5 dakikadır; buyurun efendim.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Muhterem Başkan, değerli milletvekilleri; 16 ncı maddenin getirdiği değişiklik, Siyasî Partiler Kanununun 101 inci maddesini değiştirmeyi amaçlayan değişikliktir.

Tabii, her madde üzerinde konuşan arkadaşlarımızın ifadesi ve beyanları şu olmuştur: 1982 Anayasası, bir darbenin ardından gelmiş bir Anayasadır; bir yığın yasaklar getirmiştir. Neticede, çok enteresandır, Anayasada dört yıl önce yapılan değişiklik, maalesef, Parlamentomuzda, ancak, bir dört yıl zaman geçtikten sonra, yasakların, âdeta, zımnem devamını arzu eder tarzda bir gecikmeye uğramıştır.

Bu gecikmeye rağmen yapılan değişikliğin hayırlı olacağına inanıyor; hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Uzunkaya.

Sayın milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Herhangi bir değişiklik önergesi yoktur.

Maddeyi, Komisyondan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Mütacakip maddeyi okutuyorum; buyurun efendim:

MADDE 17.— Siyasî Partiler Kanununun 102 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Parti büyük kongresi, merkez karar ve yönetim kurulu veya bu kurulun iki ayrı kurul olarak oluşturulduğu haller, Türkiye Büyük Millet Meclisi grup yönetim kurulu, Türkiye Büyük Millet Meclisi grup genel kurulu, parti genel başkanı, dışında kalan parti organı, mercii veya kurulu tarafından Anayasanın 68 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan hükümlere aykırı fiilin işlenmesi halinde, fiilin işlendiği tarihten başlayarak iki yıl geçmemiş ise, Cumhuriyet Başsavcılığı söz konusu organ, mercii veya kurulun işten el çektilmesinin yazılı ile o partiden ister. Parti üyeleri 68 inci maddenin dördüncü fıkraya hükümlerine aykırı fiil ve konuşmalarından dolayı hüküm giyerler ise Cumhuriyet Başsavcılığı bu üyelerin partiden kesin olarak çıkarılmasını o partiden ister.

Siyasî parti, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde istem yazısında belirtilen hususu yerine getirmediği takdirde, Cumhuriyet Başsavcılığı Anayasa Mahkemesinde o siyasî partinin

Kapatılması hakkında dava açar.Cumhuriyet Başsavcılığınca düzenlenmiş iddianamenin tebliğinden itibaren otuz gün içinde ilgili siyasi parti tarafından söz konusu parti organı, mercii veya kurulun işten el çektilmesi ve parti üyesi veya üyelerin partiden kesin olarak çıkarılmaları halinde, o partinin kapatılması hakkındaki dava düşer. Aksi takdirde Anayasa Mahkemesi, dosya üzerinde inceleme yaparak, Cumhuriyet Başsavcısının ve siyasi parti temsilcilerinin sözlü açıklamalarını, gerekli gördüğü hallerde diğer ilgilileri ve konu üzerinde bilgisi olanları da dinlemek suretiyle açılmış bulunan davayı karara bağlar.”

BAŞKAN -- Görüşmekte olduğumuz 17 nci madde üzerinde grupların söz talepleri var mı?..
Yok.

Şahısları adına, müzakerelerin başında arz ettiğim listeye ilaveten İstanbul Milletvekili Sayın İsmail Aydınlı, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman da söz talebinde bulunmuşlar ve sıradaki yerlerini almışlardır.

Şimdi, sırasıyla, iki arkadaşımıza söz vereceğim.

Birinci sırada, İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak.

Buyurun efendim.

Konuşma süreniz 5 dakikadır.

AYŞE NAZLI İLİCAK (İstanbul) – Değerli Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; 17 nci madde hakkında söz almış bulunuyorum.

17 nci madde, Siyasi Partiler Kanununun 102 nci maddesini değiştirmektedir. Aslında, 101 inci maddede daha önce düzenlenen uyarı sistemi 102 nci maddeye aktarılmakta; kanuna aykırı bir durum hâsıl olduğu takdirde, cumhuriyet başsavcısının, gerek o siyasi partinin organları, gerekse üyeleri hakkında uyarı mekanizmasını kullanması bu maddeye derç edilmektedir.

Aslında, gönül isterdi ki, odaklaşma konusunda da böyle bir uyarı mekanizması işletilsin; ama, maalesef, bu konu, şimdilik gündeme getirilmemiştir. Çünkü, amaç, esas itibarıyla, siyasi partileri kapatmak değil, siyasi partilerin kanuna aykırı davranmasını önlemektir. Zaten, 1995 Anayasa değişikliği de, demokrasi paketi içinde getirilmiştir. Dolayısıyla, daha büyük bir demokrasiye, daha ileri bir demokrasiye geçilen bir adımdır; ama, maalesef, ters dönmüş ve sanki, siyasi partiler daha kolay kapatılır hale gelmiştir. Dolayısıyla, bugün bu uyum yasalarıyla, bu yanlış uygulamaların önünü kesmeye gayret ediyoruz.

Bu adımı, daha da ileri adımların takip edeceği umuduyla, hepinize saygılarımı sunuyorum.
(FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ilıcak.

İkinci ve son söz, Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya'nın.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Yahya Akman Bey'e devrediyorum; talebi var.

BAŞKAN – Peki, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman; buyurun.

Süreniz 5 dakikadır.

YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan 136 sıra sayılı Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapan Kanun Teklifiyle ilgili şahsî görüşlerimi açıklamak üzere, huzurlarınıza gelmiş bulunuyorum.

Değerli milletvekilleri, çerçeve 17 nci maddede, aslında, Siyasi Partiler Kanununda mevcut olan 54 üncü madde ve devamındaki disiplini düzenleyen hükümler, bir nevi, işler duruma getirilmek isteniyor. Türkiye'de, halihazırda, herhangi bir memurun dahi, suç işlediği zaman, Memurün

Muhakematı Hakkında Kanuna göre, kendi iç mekanizması içerisinde savunması alındıktan, lüzumu muhakeme kararı verildikten sonra hakkında muhakeme edilip edilmeyeceğiyle ilgili olarak karar verilmektedir.

Türkiye çapına hitap eden, her tarafta teşkilatlanmış olan siyasî partiler gibi müesseselerde, muhakkak ki, bir insanın veya bir kurumun hata yapabilmesi mümkündür. Bu tip hataların parti tarafından telafi edilmesine imkân tanıyan bir madde olduğu için, olumlu bir değişiklik olarak görüyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, oylama sırasında karar yetersayısının aranmasını istiyorum.

BAŞKAN – Görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 17 nci maddesinin oylanması sırasında karar yetersayısı istenmiştir.

Oylamayı elektronik cihazla yapmak suretiyle, karar yetersayısı arayacağım.

Oylama için 5 dakikalık süre vereceğim. Bu süre zarfında cihaza giremeyenler lütfen, yardım istesinler. Vekâleten oy kullanacak olan sayın bakanlar da, o istikâmette iradelerini beyan buyursunlar.

Oylamayı başlatıyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli)– Sayın Başkan, oylamanın elektronik cihazla yapılması için karar almadınız.

BAŞKAN – Açık oylama için karar alınır.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN– Sayın milletvekilleri, karar yetersayımız vardır ve görüşmekte olduğumuz 17 nci madde, elektronik cihazla yapılan oylama sonucu kabul edilmiştir.

18 inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 18. – Siyasî Partiler Kanununun 103 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bir siyasî partinin yasak eylemlere odak olması hali

Madde 103. – Bir siyasî partinin Anayasanın 68 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükmüne aykırı eylemlerin odak halini oluşturup oluşturmadığı hususu Anayasa Mahkemesince belirlenir.

“Bir siyasî parti; birinci fıkrada yazılı fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlendiği ve bu durum o partinin büyük kongre, merkez karar ve yönetim kurulu veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zımnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiiller doğrudan doğruya anılan parti organlarıınca kararlılık içinde işlendiği takdirde, söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır.”

BAŞKAN – Görüşmekte olduğumuz tasarının 18 inci maddesiyle ilgili olarak, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini, Amasya Milletvekili Sayın Ahmet İyimaya ifade edeceklerdir.

Buyurun Sayın İyimaya. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA AHMET İYİMAYA (Amasya) – Değerli Başkan, değerli üyeler; sözlerimin başında, hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

Demokrasi, siyasal partilerin, diktatörlükler ise kişilerin rejimidir. Demokrasinin var olabilmesi ve düşük yoğunluktan kurtulabilmesi için, siyasal örgütlenme özgürlüğünün başlangıcından sonuna kadar, bir bütün olarak, çağdaş, demokratik standartlara uygun şekilde kurulması lazımdır.

Bu noktada ifade edilebilir ki, devlet, bireye veya siyasal örgütlere güvensizlik içinde yaklaşıyorsa, orada, sivil alan ile kamusal alan arasında tam bir denkleme, bağdaşma ve uyum sağlanamamıştır.

Yine denilebilir ki, kurallar ideolojik hassasiyetlerle yorumlanıyor, demokratik tutarlılık ve duyarlılık esirgeniyorsa, yine demokrasi düşük yoğunluktadır.

Değerli arkadaşlar, demokrasilerin siyasal örgütlenme özgürlüğündeki en büyük yapısal ve kurumsal sorunları, antisistem partileri, sisteme karşı savaş veren partiler konusunda alması gereken tavır ve korumanın hangi seviyede meşru olup olmayacağını belirlenmesi problemidir.

Değerli arkadaşlar, demokrasilerde tehlikeli örgütler olabilir; ama, hiçbir şekilde tehlikeli düşünceler olamaz. Demokrasilerde, her demokratin tüylerini ürpertecek düşünceler, hayretler içerisinde bırakacak ifadeler olabilir; ama, demokrasinin, onu hoşgörülle karşılaması ve oradaki, az da olsa, doğrudan zenginlik noktasında payesini ve payını alması gerekir.

Demokrasilerde, partilerin kapatılmasında kural, istisnailiktir. Demokrasilerde partiler, seçimler yoluyla seleksiyona uğrarlar, tarihe karışırlar ve antisistem partilerinin de entegrasyonu, evvela kapatma yoluyla değil, koalisyon yollarıyla entegrasyondur. Koalisyon, belki tarihî gelişimi içerisinde, liberal partilerin, bilhassa Belçika'da tarihten silinmesinin bir çaresiydi; ama, diyelim ki, 1920 yılında Fransa'da Sosyalist Parti iktidara gelseydi, Fransa, belki de şu anda, şu demokrasi seviyesinde olamayacaktı; çünkü, belli dönemlerde, zor toplumların, örgütlere karşı hassasiyetleri vardır. Örgütlere karşı hassasiyetin yoğunlaştığı noktada, örgütlerin entegrasyonunu ihmal anlayışı içerisinde olursanız, o zaman, imkânsız toplumlara doğru, parçalanmalara doğru, bölünmelere doğru sosyolojik bir yol alırsınız.

Değerli arkadaşlar, şu anda, Türkiye'de, gerçekten, parti kapatma noktasında, 1995 yılında öngörülen ölçütlerden, kriterlerden bir tanesinin yasaya uyarlanması gayreti içerisindeyiz, bir uyum yasası gayreti içerisindeyiz.

Bir defa, bugün, Anayasamızın 69 uncu maddesi, parti kapatma sebeplerini 3 ana kategoride toplamış ve onun dışında, parti kapatmaları yasaklamış; parti kapatma sebeplerini öngörmemiştir. Numerus clausus diyoruz. Anayasanın 69 uncu maddesinde varolan sebeplerin dışında, partilerin kapatılması mümkün değil; ama, şu anda, uyumunu sağladığımız yasada, maalesef, Anayasanın 69 uncu maddesinin sebepleri dışındaki kapatma sebeplerini de -mesela 104 vesaire, bakalm- öngörmüştür. Bu, tamamen, Anayasaya aykırı, anayasal öngörüye aykırı bir kapatmadır.

Zaten, bu kanunların adı, demokratik literatürde (lelois kontre chemise) demokrasinin zırh kanunlarıdır ve demokrasiler, şu anda, genellikle 2 kategoride mütalaa edilmektedir; bunlardan bir tanesi militan demokrasiler; yani, korumalarını, yasal önlemlerle, kapatmalarla, zırh kanunlarıyla sağlayan demokrasiler; öbürüyse, sosyolojik entegrasyonlarla, evrimin akıyla hareket eden demokrasiler ki, biz, herhalde, bu anlayış içerisinde, bu zihniyet içerisinde o noktaya varmamız için, birkaç nesil, gömleği değiştirmek zorunda kalacağız.

Değerli arkadaşlar, 69 uncu maddede, parti kapatma sebeplerinden birisi olarak, odaklaşma öngörülmüştür.

Odaklaşma, 1982 döneminin Siyasal Partiler Yasasında -halen değiştirilmiş şekliyle, yine önümüzde var- tarif edilmişti; fakat, bir partimizin hakkında açılan kapatılma davası sebebiyle,

Anayasa Mahkememiz, odaklaşmayı, belli bir anlam çerçevesinde ele aldı ve uyum komisyonumuz, bu odaklaşmayı, Anayasanın 69 uncu maddesine uygun olarak tanımlamaya çalıştı. Öntütizdeki metin, o metindir ve gelecekte uygulamaya da ışık tutmak bakımından, o noktada, birkaç hususu açmak istiyorum değerli arkadaşlarım.

Anayasa Mahkememizin verdiği kararla, Anayasamızın 69 uncu maddesinin birlikte yorumu yoluyla odak noktasında çıkan prensipleri, menfi ve müspet yönleriyle şu şekilde belirleyebiliriz:

1- Şu anda, Anayasa Mahkemesince iptal edilen kanunda, odağın teşekkül etmesi için, behe-mehal odak oluşturduğu iddia olunan partinin fiilleri noktasında bir uyarı mekanizmasının öngörülmesi gerekirdi. Bu, cumhuriyet savcısı olabilir; bu, parti yasakları kurulu olabilir; ama, Anayasa Mahkememiz, Anayasanın 69 uncu maddesi çerçevesinde, böyle bir mekanizmanın öngörüleceğini karara bağladı.

2- Bir alt mahkemenin sübutu olabilirdi. Yine, Anayasa Mahkememizin kararı ve Anayasamızın sistemi, böyle bir kriteri kullanmamıza mani oldu ve Anayasa Mahkememiz, bana göre, yorumunda, Anayasanın da anlamını daraltacak şekilde bir yöntem belirledi. Gerçekten, bir bilimsel, bir analitik ve akademik tahlil içerisinde, Anayasa Mahkememizin ara dönemlerindeki kararları ve kriterleri ile demokratik dönemdeki kararları mukayese edildiğinde, demokratik sınav bakımından çok menfilikler taşıdığı söylenebilir.

Şimdi şu deniliyor: "Biz, Parlamento olarak "odak"ı tanımlar isek, tespiti Anayasa Mahkememize ait olan yetkiyi Anayasa Mahkememizden almış olmaz mıyız?" Arkadaşlar, bu düşünce tarzı çok yanlıştır. Gerçekten, Anayasamız, Anayasanın 68 inci maddesinin dördüncü fıkrasında sayılı yasa eylemin veya eylemler topluluğunun "odak" oluşturup oluşturmadığını tespit edecektir, sübutunu arayacaktır. O halde, burada, eylemler kategorisinin odak oluşturup oluşturmadığı belirleyecektir. Ama, yetmiyor, Anayasa Mahkememiz, belirsiz kavram olan "odak"ı nasıl tarif edecektir? İşte bunu tarif, 69 uncu maddesinin son fıkrasına göre Parlamente'ye verilmiş "Odak"ın kriterlerini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın İyimeya, sürenizi 2 dakika uzatıyorum.

Buyurun efendim.

AHMET İYİMAYA (Devamla) – ...odaklaştığı iddia edilen eylem topluluğunun tartışılacağı ve tartışılacağı hukuk terazisini yasama organı belirleyecektir.

Bugün, değerli bilim adamı, değerli hocam Sayın Hikmet Sami Türk'le birlikte yaptığımız, Anayasanın anlamına uygun, Anayasanın Parlamente'ye yüklediği görevler çerçevesinde kalan bir faaliyettir ki, orayı teşrih ederseniz, önünüze çıkacak kriterler, alt organlar ve tiyeler bakımından "odak"ın teşekkül edebilmesi için, eylem veya eylemler topluluğunun belli bir yoğunluğa ulaşması ve merkez organlarının, bu eylemler topluluğunu ve bu aykırılığı, zımnen veya açık olarak benimsemiş olması lazımdır. Zımnî ve açık benimsemenin, artık, hukukta tartışmasız bir tarifi vardır. Diyelim ki, bir alt örgüt, il örgütü, eylemleri, toplu şekilde veya bir eylem grubu değil de, tekerrür eden sayıda işlemesi halinde, merkez organının onu görevden almaması veya disiplin yoluyla ihraç etmemesi halinde, rahat rahat, zımnî benimseme ortaya çıkabilecektir.

Merkez organlarında ise, o eylem veya eylem topluluğunun, bir yoğunluğa ulaşmakla birlikte, kararlılık içerisinde işlenmesi lazımdır. Tekerrür yerine, kararlılık kriteri benimsemiştir; fakat, bütün bunlar, demokratik hassasiyetin değil, ideokratik hassasiyetin, ideoloji devleti hassasiyetinin normları olarak görülmeli ve gerçekten, militan demokrasiden veya demokrasinin zırh kanunlarından, özgürlüğün erdemine ulaşacak yolda yürütmeliyiz diye düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın İyimaya.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahıslar adına, arz ettiğim talep listesine yeni bir ilave yok; sırasıyla davet edeceğim.

İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak...

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Efendim, Sayın Mehmet Ali Şahin'e devrediyorum söz hakkımı.

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Ali Şahin; buyurun efendim.

Süreniz 5 dakika.

MEHMET ALİ ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; bu kanun teklifinin en önemli ve kamuoyunda en çok tartışılan maddelerinden biri üzerinde kişisel görüşlerimi arz etmek üzere huzurunuzdayım.

Biraz önce, 101 inci maddenin değerlendirmesiyle ilgili görüşlerimi arz ederken de ifade etmiştim: Artık, siyasî partiler, 1995 Anayasa değişikliğine göre, üç nedenle kapatılabilecekler; bunlardan bir tanesi de, odak olma halidir. Hiç şüphesiz ki, bir siyasî partinin, parti yasaklarına eylemlerin odağı haline gelip gelmediğinin tespitini, Anayasanın 69 uncu maddesine göre, Anayasa Mahkememiz yapacaktır. Ancak, hangi haller zuhur ederse, bir siyasî parti, yasak eylemlerin odağı haline gelir? Bunun kriterlerini koymayı, yine, Anayasanın 69 uncu maddesinin son fıkrası yasama organına vermektedir. O bakımdan, 103 üncü maddede bu kriterleri mümkün olduğunca ortaya koymuş olmak, bir noktada, 1995 anayasa değişikliğinin de gereğini yerine getirmek anlamına geliyor; bu da, büyük ölçüde yerine getirilmiştir. Belki, daha mükemmeli olabilirdi; ama, Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa Komisyonumuz, şu anda, Anayasaya paralel olarak, uyum sâdedinde, böylesine bir değişiklikle Genel Kurulun huzuruna gelmiştir. Biz, şu aşamada, böyle bir değişikliği dahi yeterli görmekteyiz. İleride; inaniyorum ki, Parlamentomuz, siyasî partilerin, demokratik hayatın vazgeçilmez unsurları olması sâdedinde, önündeki engelleri, özgürlük bakımından daha da açıcı çalışmalar yapacaktır.

Bu temennilerle hepinize, yeniden, sevgiler, saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

İkinci ve son konuşma, Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya'nın.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Konuşma hakkımı Sayın Yahya Akman'a veriyorum.

BAŞKAN – Sayın Akman, talebiniz devamlı mıydı?

YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) – Maddeler üzerinde devamlı söz istedim.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz Siyasî Partiler Kanununda değişiklik yapan kanun tasarılarının 103 üncü maddede değişiklik yapan bu maddesinde, özellikle olumlu gelişme olarak kabul edebileceğimiz husus, odak tanımının yapılmış olması.

Doğru Yol Partisi hatibi Sayın Ahmet İyimaya'nın çok veciz ve güzel bir şekilde tarif ettiği gibi, odak tanımı yapılırken bazı eksiklikler olduğunu görüyoruz. Örneğin -benim dikkatimi çeken bir eksiklik- üyelerin yoğun bir şekilde, Anayasanın 69 uncu maddesinde öngörülen bazı suçları işlediğinden ve bunların da partinin büyük kongresi ve diğer karar organlarıncâ tasvip görmesin-

den bahisle, partinin odak olabileceğinden söz edilmektedir. Bu durumda, bir önceki gördüğümüz maddede, esasında, suç teşkil edebilecek bir eylemde bulunan şahsın ihraç edilebileceği, ihraç edilmesi hususunda Cumhuriyet Başsavcısının partiye uyarıda bulunacağı gibi bir mekanizma kurulmuş; ama, bu odak tarifinde, bu ihraca rağmen, partinin odak olmaya devam edip etmeyeceği konusunda bir açıklık, ben göremedim. Yalnız, yine de, bir önceki yürürlükteki kanuna göre yapılan değişikliğin, hiç olmazsa, bir tanım getirilmiş olması hasebiyle olumlu bir gelişme olduğunu görüyorum ve belirtiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Böylece, görüşmekte olduğumuz maddeler üzerindeki müzakereler tamamlanmış oldu.

Maddeyi, komisyondan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

MADDE 19.— Siyasî Partiler Kanununun 104 üncü maddesinin kenar başlığı "Diğer sebeplerle başvuru" ve birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bir siyasî partinin bu Kanunun 101 inci maddesi dışında kalan emredici hükümleriyle diğer kanunların siyasî partilerle ilgili emredici hükümlerine aykırılık halinde bulunması sebebiyle o parti aleyhine Anayasa Mahkemesine, Cumhuriyet Başsavcılığınca re'son yazı ile başvurulur."

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına ilk söz, Doğru Yol Partisi Grubu adına Kayseri Milletvekili Sayın Sevgi Esen'in.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA SEVGİ ESEN (Kayseri) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Siyasî Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifinin Yüce Mecliste görüşülmesi nedeniyle, teklifin 19 uncu maddesi hakkında, Doğru Yol Partisi Grubu ve şahsım adına görüşlerimizi arz etmek üzere söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle, Yüce Meclisi saygılarla selamlarım.

Siyasî Partiler Kanununda değişiklik yapılmasının bir Anayasaya uyum gerekliliği olduğu noktasında şüphe yok. Bu gereklilik, söz alan sayın milletvekilleri tarafından da açıkça ifade edilmiştir. Kanunlar hiyerarşisine dikkat etmek ve kanunların Anayasaya uyumunu ivedi kılmak, demokrasinin temel kurallarından biri olduğu noktasında Meclisimizde görüş ayrılığı yoktur. Bunu, bir şans olarak değil, bundan sonraki uzlaşmalara kapı olarak görüyorum. Bu nedenle, oluşan bu değerlin hassas bir biçimde kullanılması ve yeni düzenlemelerde de hata yapılmaması gerekir.

Değerli milletvekilleri, konumuz siyasî parti. Anayasamın 68 inci maddesinde izin almadan kurulacağı hükme bağlanan bir kurumun, kapatılması söz konusu olunca da aynı ruh ve hassasiyetle konuyu ele almak gerekir.

Siyasî Partiler Kanununun 104 üncü maddesi, siyasî partilerin "Diğer sebeplerle dava açılması" başlığının taşımaktadır. "Diğer sebep" kavramının üzerinde ciddi bir biçimde durmak gerekir. Gerçekte beklenen odur ki, kanunlaşma çalışmalarında hedefin belirlenmesinden sonra, sınırların altının kesin olarak çizilmesi ve hiçbir şekilde yoruma yer verilmemesi, dolayısıyla toplum düşüncesiyle özdeşleşmesi sağlanmalıdır. Toplum yargısından farklı bir konum yaratılması, demokratikleşme yolundaki hedefi yok eder.

Şu anda, Parlamentoda siyasetin içinde filizleneceği, hayat bulacağı yapıyı yeniden inşa etmeye çalışıyoruz. Sosyal fırtınalara dayanıklı, buzlardan ve yağmurlardan etkilenmeyecek mükemmellikte inşa etmek beceri sınırlarımız içindedir; ama, geçmiş zamanda bunun başarılı olduğunu söylemek mümkün değildir. Kuşkusuz, yakın gelecekte, bizim için de bir hüküm cümlesi kurulacaktır.

Değerli milletvekilleri, özgürlük, bir şeyi yapma ya da yapmama serbestliğidir. Bu öz kavramın sınırının dahi çizilmesi, bir şeyi yapmanın serbestlik ilkesiyle buluşması, görtüştülmekte olan yasanın önemini vurgulamaktadır.

Buna karşılık "hak" terimi, ifade edilen serbestlikleri ve özgürlük haklarını içermenin yanı sıra, devletten ve özel kişilerden birtakım somut edimleri isteyebilme yetkilerini de bağrında taşır; bu nedenle, daha geniş kapsamlıdır. "Hak" kavramının başına "insan" kelimesinin getirilmesiyle de "insan hakları" tamlaması, insanların sahip olmaları gereken bütün hak ve özgürlükleri ifade eder ve pozitif hukukun dışında ve üstünde bir anlam taşır.

Bu ideal oranın aranması, ulaşılması gereken hedefe yönelmesi, demek odur ki, sürekli bir arayışı ve yitirilişü ifade eder. Bu yüzden de, insan hakları teriminin içeriğini dolduran hammadde hukuk ise, ona yön çizen ve ivme kazandıran asıl itici güç, kendini dar hukuk kalıpları içine hapsedemeyen düşünce ve siyasal eylemdir.

Hukuk, gerçek yaşamın kaynaşmalarından doğan kıvılcımları daima geriden ve gecikerek sap-tar, yazıya ve kurala döker; ancak, felsefesi insana saygı olan düşünce, tarihinde de en öndedir; şüphesiz yok ki, bundan sonra da temel hedef olacaktır.

Yine, hiç kuşku yok ki, Türkiye'nin ya da başka ülkelerin insan hakları tablosu, yüzlerce, belki de binlerce sorundan örülmüştür. Bu sorunları en aza indirme yarışı, demokrasi yarışıyla aynı yöndedir.

Gerçekten, demokratik bir toplum sayılabilmek için, gerekli ortalamaların somutlaştırılması, bir ölçü konulması, ölçünün netlik arz etmesi, farklı yargılama düşüncelerini ortadan kaldıracaktır.

Partilerin kurulması amacından başlayan topluma hizmet değerinin, her zaman yükselen değer olması dilekleriyle, Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Esen.

İSMAİL AYDINLI (İstanbul) - Sayın Başkanım, bir dakikanızı rica ediyorum.

Demin, 17 inci maddenin görtüştülmesinde, listede olmasına ve kürsüde belirtmenize rağmen, bana söz hakkı vermediniz; böylece, benim söz hakkımı gasp ettiniz ve bir anlamda da, usulsüzlük yaptınız.

Bunun böyle bilinmesini istiyorum; size teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - İsmail Bey, usulü biraz okuyun.

Bu arkadaşlar listelere girebilmek için...

İSMAİL AYDINLI (İstanbul) - Beyefendi, siz ismimi belirttiniz -iki kişi belirttiniz- ama, bana söz hakkı vermediniz; yani, burada tüm arkadaşlar biliyor, zabıtlar açık.

BAŞKAN - Bana müsaade eder misiniz...

Bu arkadaşlarımız söz hakkı alabilmek için, sıra sayısı basıldığı ilk gün, sabahleyin, erkenden gelip sıraya girdiler. Zatiâliniz de bu zahmete katılırsanız; emriniz olacaktır efendim!.. (FP sıralarından alkışlar)

İSMAİL AYDINLI (İstanbul) - Ben, onu, daha maddelerin başında belirtmiştim; ama, siz, ince bir taktik yaptınız, yoklamaya geçtiniz. Böylece, konuşma hakkımı gasp ettiniz.

BAŞKAN – Takdir sizin efendim.

Sayın milletvekilleri, şahısları adına söz isteyen milletvekillerimizin isimlerini -aynı listeye Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman da dahil oldu- zamanınızı almamak için tekrarlamıyorum.

Birinci sırada, İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak var.

Buyurun efendim.

Süreniz 5 dakika.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 19 uncu madde hakkında söz almış bulunuyorum.

19 uncu madde, Siyasal Partiler Kanununun 104 üncü maddesini düzenlemekte; esas itibariyle, mevcut Siyasal Partiler Yasasının ilgili maddesinin bir tekrarı mahiyetindedir.

Yalnız, burada, şu noktaya kısaca temas etmeyi arzu ediyorum: Siyasal Partiler Yasasının 101 inci maddesine göre, bir siyasal parti sadece üç sebeple kapatılabilir; tüzük ve programının kanuna aykırı olması sebebiyle, odaklaşma sebebiyle veya dış yardım sebebiyle. Dolayısıyla, daha önce, Doğru Yol Partisi sözcülerinin temas ettikleri hususa ben de katılıyorum. Siyasal partilerin başka sebeplerle de haklarında dava açılmasına müsait olan bu hüküm, umut ediyoruz ki, ileride değiştirilecektir; çünkü, siyasal partilerin üzerinde Demokles'in kılıcını sallandırmak, arzu edilen verime ulaşılmasını engellemektedir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sırayla okumaya devam ediyorum:

Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya.

Buyurun efendim.

Konuşma süreniz 5 dakika.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Değerli Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; 19 uncu madde, eski Siyasal Partiler Kanunundaki 101 inci madde kapsamı dışında, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının resen başvurusuyla, partilerin kapatılabileceğine dair bir hükmü ihtiva etmektedir. Zaten, uygulamanın da böyle olduğu malumdur.

Ben bu maddenin de hayırlı olmasını diliyorum; hepimizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Uzunkaya.

Görüşmekte olduğumuz madde üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

Herhangi bir değişiklik önergesi yoktur.

Maddeyi, komisyondan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

MADDE 20. – Siyasal Partiler Kanununun 116 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kanuna aykırı bağış, kredi veya borç alınması, borç verilmesi

Madde 116. – Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak bağışta bulunan kimse ve bağışı kabul eden parti sorumlusu, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak kredi veya borç veren veya alanlar ile bu krediyi veya borcu alan veya veren parti sorumlusu hakkında da yukarıdaki fıkrâ hükmi uygulanır.

Yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan, Türk uyrukluğunda olmayan gerçek ve tüzel kişilerden yardım veya bağış kabul eden parti sorumlusu veya aday veya aday adayı bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

BAŞKAN - 20 nci madde üzerinde, gruplar adına ilk söz talebi, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Van Milletvekili Sayın Hüseyin Çelik'e aittir; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA HÜSEYİN ÇELİK (Van) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; madde üzerinde, grubum ve şahsım adına görüşlerimi arz etmeden önce, salı günü Van'ın Özalp İlçesinin Aşağı Sağmali Beldesinde meydana gelen ve büyük tahribata yol açan sel felaketinden dolayı zarar gören vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimi bildiriyor ve sayın hükümetten, bu zarar görmüş vatandaşlarımızın yaralarını bir an önce sarması için istirhamda bulunuyorum.

Efendim, madde üzerinde görüşlerimizi arz etmeden önce, burada, birkaç maddi hataya değinmek istiyorum. Bir kanun teklifindeki üç ayrı maddede, bir kelime, üç ayrı biçimde kullanılmış ve işin garip tarafı, üçünde de yanlış kullanılmış.

Bakın, 13 üncü maddede "Yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan, Türk uyruğunda olmayan..." diye bir ifade yer almaktadır. Aslında, Türk uyruğu meselesi, bu "uyruk" kelimesi, kulağa son derece hoş gelmeyen, sevimsiz bir kelime olmakla beraber, bugün "tebaiyyet" kelimesi karşılığında kullanılmaktadır.

Ancak, 16 ncı maddede, bu sefer, bu "uyruk" kelimesi "Türk uyrukluluğu" şeklinde geçmekte ve şu anda, üzerinde grubumun görüşlerini arz edeceğim 20 inci maddedeyseniz, bu "uyruk" kelimesi, bu sefer "uyrukluluk" şeklinde geçmektedir.

Efendim, bakın, akabinde de, sadece "gerçek kişilerin uyrukluluğu"ndan değil -bunu tırmak içerisinde söylüyorum- "tüzel kişilerin de uyrukluluğu"ndan söz edilmektedir. Bizim bildiğimiz "uyruk" meselesi, "tebaiyyet" karşılığında kullanılan bu kelime, gerçek şahıslar için geçerli olan bir kelimedir.

YILMAZ KARAKOYUNLU (İstanbul) - Nüfusa nispet...

HÜSEYİN ÇELİK (Devamla) - Evet, bu, nüfusa nispetle kullanılan bir kelimedir, vatandaşlığa nispette kullanılan bir kelimedir. Şu veya bu firmanın, şu veya bu tüzel kişiliğinin uyruğu falan olmaz.

Türkçemiz, aslında, son derece zengin ve güzel bir dildir. Türkçe, bir imparatorluk dilidir. Böyle "uyrukluluk" gibi sevimsiz bir kelimeyi bir kanun maddesine yazarak, Türkçeyi katletmeye hiçbirimizin hakkı yoktur.

Bakın, bu konuda, Sayın Kültür Bakanımız da buradayken, bunu özellikle vurgulamak istiyorum. Türkiye Cumhuriyeti Devletinin adı, buradaki üç kelimenin hiçbirisi Türkçe değildir. "Türkiye"nin "iya"sı Türkçe değildir orijin itibarıyla, "cumhuriyet" kelimesi orijin itibarıyla Türkçe değildir, "devlet" kelimesi orijin itibarıyla Türkçe değildir, "Meclis" değildir, "Parlamento" değildir. Özellikle, bu dil politikamız konusunda ırkçı yaklaşımlardan kaçınmamız gerektiğine inanıyorum. Dilin bir selaseti vardır, dilin bir müzikalitesi vardır ve aslında, Türkçe buna sahiptir. Bunu, bu şekilde "uyrukluluk" gibi kelimelerle bozmaya hiçbirimizin hakkı yoktur.

Sayın hükümet, hükümet programında, Türkçenin doğru kullanılması ve yazılmasıyla ilgili gereken hassasiyetin gösterileceğine dair bir taahhütte bulunmuştur. Her ne kadar, hükümet pro-

gramında da, bendeniz, onlarca cümle düştüklüğü ve ifade bozukluğu tespit ettimse de, bunu, burada tekrar dile getiriyorum. İsteyenlere, bu altını çizdiğim kitapçığı takdim edebilirim. Türkçe konusunda, Türkçe üzerindeki hassasiyet konusunda, Sayın Parlamento'nun, bence çok daha duyarlı olması gerektiğine inanıyorum.

Bu işlerin üstadı olan Sayın Milletvekilimiz Ahmet İyimaya Bey'e, bu "uyrukluluğu" meselesini nereden buldunuz diye sorduğumda "efendim, Anayasada var" dedi. Şimdi, bakın, hukukta "suimsal, misal olamaz" diye bir kural vardır; yani, yanlış örnek, örnek olamaz. Anayasada böyle bir şeyin yer almış olması, ille de bunun doğru olduğu anlamına falan gelmez. Anayasanın neresi doğru ki!..

Değerli milletvekilleri, bu Parlamento, istediği zaman günde 15, 16 saat çalışarak -Tahkim Yasasında olduğu gibi- Anayasada bazı maddeleri değiştirebiliyor. Gelin, hep birlikte, elbirliğiyle onyedici onsekiz yıldır bir askerî darbenin, bir askerî darbeden sonra oluşan olağanüstü şartlarda, hatta "oluşan" demek belki doğru olmaz, bir askerî darbeden sonra oluşturulan, fevkalade olağanüstü şartlarda hazırlanan bu Anayasayı hep birlikte değiştirelim ve bu 21 inci Dönem milletvekilleri olarak da hayırlı bir hizmet yapmış olalım. Bunları belirttikten sonra, esas mevzua geçmek istiyorum.

Bu madde, yurt dışında faaliyet gösterdiği halde Türkiye Cumhuriyeti Devletine bağlı olan; yani, tüzelkişiliği Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından verilmiş olan kuruluşların siyasi partilere yardımda bulunabileceği hükmünü getirmektedir. Şahsım ve partim adına söylüyorum, bu, doğru bir yaklaşımdır; çünkü, Türkiye, 1930'lu yılların Türkiye'si değildir ve Türkiye, şu anda Avustralya'dan Kanada'ya kadar olan, çok büyük bir alanda mensupları bulunan, vatandaşları bulunan ve oralarda işadamlığı yapan insanlara sahip büyük bir ülkedir. Dolayısıyla, bu yaklaşımı olumlu buluyorum.

İşin diğer tarafına gelince; yabancılardan, yabancı kuruluşlardan; yani, Türkiye Cumhuriyeti Devletiyle hukuki bir bağı bulunmayan firmalardan veya yabancı insanlardan yardım alınması son derece sakıncalıdır.

Burada, bir hassasiyetin ifadesi olarak, ben, tarihî bir anekdot anlatarak sözlerime son vermek istiyorum:

Sultan Abdülhamid döneminde, Sultan Abdülhamid'in padişahlığının ilk yıllarında -yıl 1878- Ruslarla Osmanlı Devleti arasında Osmanlı-Rus savaşı çıkmış, son derece hassas bir dönem var. Sultan Abdülhamid, İngiliz Büyükelçiliğinin, o zamanki "birinci kâtip" dedikleri genel sekreterini huzuruna çağırıyor ve çok kıymetli elmaslarla süslü olan bir enfiye kutusu hediye etmek istiyor - bunları, bendeniz, İngiliz gizli belgeleri arasında buldum, ilginç bir yazıymaydı, bunu dikkatlerinize arz ediyorum- Mr. Sandison, Sultan Abdülhamid'e diyor ki: "Majesteleri, bu hediyenizi kabul etmeden önce Sayın Büyükelçi'ye danışmam lazım." İngiltere'nin o zamanki İstanbul Büyükelçisi Henry Layard. Layard'a geliyor, diyor ki: "Majeste Sultan bana böyle böyle bir hediye vermek istiyor; ne diyorsunuz?" Henry Layard diyor ki: "Ben bu konuda karar veremem; istersen, bunu, Dışişleri Bakanı Lord Salisbury'ye yazalım." Büyükelçi, Lord Salisbury'ye bir yazı yazarak, Sultan Abdülhamid'in Mr. Sandison'a bir enfiye kutusu hediye etmek istediğini, Mr. Sandison'un alıp almamakta tereddüt gösterdiğini, kendisinin ne buyuracağını sorar. Bunun üzerine, uzun selam ve kelamdan sonra, Lord Salisbury mektubunda, yani cevabî yazısında diyor ki: "Mr. Sandison'un bu hediyeyi alıp almaması, Padişahın bundan beklediği hizmete bağlıdır!"

Türkçede güzel bir atasözü vardır: "Kaz gelen yerden, tavuk esirgenmez." Özellikle menfaatin, maddî menfaatin hâkim olduğu Batı âleminde, eğer birileri bize bir tavuk yumurtası veriy-

orsa, bilin ki, mutlaka, bunun karşılığında devekuşu yumurtası beklediği içindir. Biz bunlardan doğrudan almıyoruz.

Saygıdeğer milletvekilleri, ayrıca şunu belirtmem lazım: Biz, millet olarak hulleciligi çok iyi beceririz -buna "hülle" deyin "hulle" deyin- yabancı firmalardan doğrudan doğruya almamız veya yabancılardan bazı lobilerinden almamız; ama, onların Türkiye'de taşeronları vardır; özellikle bu taşeronlara son derece dikkat etmemiz lazım, bu konuda da gerekli duyarlılığı ve hassasiyeti göstermemiz lazım; siyasî partiler, bu yönüyle topluma ayna olmak zorundadır.

Bu duygu ve düşüncelerle, şahsım ve Grubum adına Yüce Meclisi en derin saygılarımla selamlıyorum efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Çelik.

Gruplar adına başka söz talebi yok.

Şahısları adına söz talebi listesinde yeni isimler yer aldı. Ben, belki Sayın İsmail Aydın'ı da tatmin ederiz diye listeyi baştan aşağıya okuyorum:

Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan, İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak, Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya, Adıyaman Milletvekili Sayın Mehmet Göksu, Diyarbakır Milletvekili Sayın Osman Aslan, Van Milletvekili Sayın Fethullah Erbaş, Osmaniye Milletvekili Sayın Şükrü Ünal, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç, İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Ali Şahin, Ankara Milletvekili Sayın Zeki Çelik, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman, İstanbul Milletvekili Sayın Nevzat Yalçıntaş, Ağrı Milletvekili Sayın Celal Esin.

Şahısları adına söz talebinde bulunan sayın milletvekillerimizden; Sayın Yasin Hatiboğlu, Sayın Cevat Ayhan, Sayın Mahmut Göksu ve Şükrü Ünal, verdikleri dilekçelerle, söz haklarından vazgeçmişler ve bu sebeple, diğer maddelerde uyguladığım sıra yürürlüğe girmiştir.

Şimdi, birinci sırada, İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak var.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 5 dakikadır.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; 20 nci madde hakkında söz almış bulunuyorum. 20 nci madde, Siyasî Partiler Yasasının 116 ncı maddesini değiştirmektedir.

Biraz önce konuşan değerli Doğru Yol Partisi sözcüsü, Türkçe hataları üzerinde durdu. Biz -hem şahsım hem de Fazilet Partisi- güzel Türkçeye itina gösteren bir partiyiz. Bu "uyrukluluk" kelimesi, bana "mutluluk" kelimesini hatırlatıyor. Bir zamanlar bu "mutluluk" kelimesi yeni çıktığında, hem "bahtiyar"ın hem "mesut"un hem "saadet"in hem keyifli bir hayatın, hepsinin yerine geçmiş ve Türkçeyi zayıflatmıştır. O bakımdan, gerçekten, bu kanunları kalente alırken, güzel bir Türkçeyle kalene alınması hususunda itina göstermemiz gerektiğine ben de şahsen inanıyorum.

Burada, 116 ncı madde, maddî konularda itina gösterilmesi gerektiğini vurgulamakta. Gerçekten, siyasetçiler gibi gündemde olan, vitrinde olan insanlar, maddî meselelere değer vermek ve kamuoyunda her zaman hesabını vermek zorunda olmalı; ama, siyasetçiye kuşkuyla bakan, siyasetçiyi potansiyel bir suçlu gibi gören zihniyet de bir an önce giderilmeli.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Ilıcak.

İkinci sırada Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya var.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Başkan, söz hakkımı Nevzat Yalçıntaş Hocama devrediyorum.

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Sayın Nevzat Yalçıntaş konuşacaklar.

Buyurum Sayın Yalçıntaş.

Süreniz 5 dakikadır.

NEVZAT YALÇINTAŞ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iki noktayı belirtmek için huzurlarımızı işgal ediyorum, bundan sonraki demokrasinin gelişmelerinde nazarı dikkate alınır ve zabıtlara geçer diye. Birincisi, yine aynı davranış şekli, hapisler, efendim altı ay, bir yıl, üç sene -zaten bizim demokrasimiz yasaklı bir demokrasi sınıfında- polis, zabıt tutmalar, ifadeler, savcılar, hapisler, kelepçeler ve bunların etrafında uyanan sansasyonel gelişmeler... Bu, bir zihniyetin bize intikali. Suçların maksatla ölçülmesi lazım gelir.

Şimdi, 1946'dan bu yana, acaba şu bahsettiğim zihniyetin kurbanı olanların bir araştırması yapılsa; yani, en üst seviyesinden, siyasi partilerimizin lider kademesinden, merkezlerde -eskiden- ocaklarda bucaklarda, sonra ilçelerde çalışan parti mensupları, binlerce kişi mahkemelere gitmiştir, binlerce kişi hapse girmiştir. Hayatını kaybedenler, hayatı sönen insanlar... Bu, bir zihniyet, bir yasaklı demokrasi. Yani, Sayın İyimaya, "bir idiokrasi" diye gayet güzel belirtti. İdeolojije oturtursanız devleti... Çağı bitmiş ideolojiler bunlar. İdeoloji devri geçmiş. İlim var, hukuk var, vicdan var, insan hakları var; işte, böyle bir madde karşımıza çıkar. Herhalde zarurî; çünkü, kendisinin hukuk bilgisine çok güvendiğim Sayın İyimaya da teklifinin başına koymuş; ama, sonradan bağış alanlar hakkında, onu, para cezası olarak geçiştirmiş, koymuş.

Arkadaşlar, maksat, bir politikacıyı satın almak, bir partiyi satın almak, bir ülke üzerinden siyasi ve ekonomik menfaat temin etmek maksadıyla yabancılar, kuruluşlar -tüzel ve özel kişiler- hareket ederlerse, elbette bunun cezası olacaktır ve ağır olacaktır. İşte, Amerika'da son cereyan eden Çinli, Koreli bazı para babalarının Başkanın kampanyasına yardımları meselesi; ama, böyle cereyan etmiyor ki modern demokraside her şey, istisnai şeyler; çok daha aşağıda, çok daha masumane cereyan ediyor.

Örnek olarak arz edeyim: Londra'da belediye seçimleri olur, Kuzey Londra ve bazı semtlerde Türk asıllılar adaylıklarını koyar, Yunanlılar koyar; oradaki Türkler, bizler bile talebe olarak para veririz, destekleriz, ederiz. Neden? Çünkü, işte, Türk asıllı olan; ama, bir İngiliz Commonwealth vatandaşı olan kişi kazansın diye belediye başkanlığını veyahut da belediye üyeliğini. Kimse gelip sizin yanınıza yapışmaz, böyle bir şey olmaz, siz, yabancıydınız, Türktünüz, desteklediniz diye. Bunu belirtmek isterim; bir.

Bir demokrasinin işleminde, her şey, böyle, dramatik ölçülerde -satın almalar, iktisadi, ekonomik çıkarları sağlamalarla- cereyan etmiyor, normal zeminlerde ediyor. Buralara, böyle, ağır şeyler, hapisler falan koyarak yapmak yerine, belki para cezası vesaire...

İkinci nokta: Bu teklifle, yine, biz, dışarıda -bence normal- mümessillikler, yani siyasi partilerimiz, dış ülkelerde mümessillikler açacaklar, temsilciler olacak. Bunlar nerede olacak; Türklerin yoğun olduğu yerlerde olacak. O Türklerin çoğu çifte vatandaş ve biz, bunu teşvik ediyoruz; yerinde bir şey yapıyoruz.

Peki, o vatandaşlar, Türkiye'ye gelerek veya orada bağışta bulunamazlar mı; bulunurlar. Nitekim, son Almanya seçimlerinde, onların partilerinden birini desteklemek için, bizim siyasi partilerimizden biri harekete geçti. Geçmese dahi bu olur; siyasetçilerimiz gider, Türkiye'nin menfaati

icabı böyledir der. Alman Hükümeti harekete geçmedi. O Türkleri bir bir arayıp, siz şu partiyi desteklediniz demedi. Bu iş bize de döner. Yani, oradaki Türk vatandaşları, şu veya bu partiye başta bulunabilir veyahut o başışı almış olan bir aday, aday adayı vesaire... Bunların cezaları üç yıla kadar hapis. Kelepçeleri vuracağız... Doğru dürtüst de ispat edilemez.

Efendim, hâkimler bunları nazarı dikkate alsun... Hâkimlerimizin çoğu normatif hukuk kural-larına göre yetiştirilmiş. Biz, bunlara soruyoruz, yahu kardeşim, niçin bu kadar ağır ceza veriyor-sunuz? Talebemiz oluyor, tanıdığımız oluyor... Bundan önceki dönemde...

BAŞKAN – Sayın Yalçıntaş, sürenize 1 dakika ilave ediyorum.

Buyurun efendim.

NEVZAT YALÇINTAŞ (Devamla) – Teşekkür ederim.

Komünizmin "k"sini bilmeyen bir kişiyi, komünizm suçundan bilmem kaç sene hapis... Allah'tan bize gelir, bunları inceleriz. Bu zatın ne komünizmden ne teorisinden hiçbir şeyden haberi yok. Bir sosyal infial içindedir; bir yerde bir şeyler söylemiştir; müesses nizama, ırk, cinsiyet vesaire, bir sınıfı, öbür sınıfa... Ne alakası var?! Ne sınıfı bilir, ne şeyi bilir...

İşte, Türkiye'nin ve dünyanın realiteleri bunlar. Dolayısıyla, bu madde, elbette, şimdi kabul edilecek -ben de elimi kaldıracığım- ama, hiç olmazsa zabıtlara geçsin; demokrasimizi, yasaklı demokrasiden normal bir demokrasiye götüreceksak, siyasî partilerde çalışmayı, yer almayı, rizikolu bir şey, tehlikeli bir şey, tehlikeli bir alan haline sokmayalım, herkes için bu hale sokmay-alım. Kanunları biz yapıyoruz, siyasî hizmet, önemli bir kamu hizmetidir; oradaki insanları, hapislerle, cezalarla, kelepçelerle, mahkemelerle, bilmem nelerle uğraştıracak bir anlayışı terk edelim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan, teşekkür ediyorum arkadaşlar. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yalçıntaş.

Sayın milletvekilleri, böylece, görüşmekte olduğumuz madde üzerindeki konuşmalar tamam-lanmış oldu.

Madde tizerinde herhangi bir değişiklik önergesi yok.

Maddeyi, Komisyondan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenter... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

MADDE 21. – Siyasî Partiler Kanununun Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cüm-lesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bu ödenek yukarıdaki fıkra gereğince Devlet yardımı yapılacak siyasî partiler arasında, bu partilerin genel seçim sonrasında Yüksek Seçim Kurulunca ilan edilen toplam geçerli oy sayıları ile orantılı olarak bölüştürülmek suretiyle her yıl ödenir."

"Bu Kanunun 76 ncı maddesi hükmü dairesinde gelirleri Hazineye irad kaydedilen ve taşınmaz malları Hazine adına tapuya tescil edilen siyasî partilere, bu madde gereğince yapılacak Devlet yardımından, Hazineye irad kaydedilen gelirin Hazine adına tapuya tescil edilen taşınma-zların toplam değerinin iki katı indirilir."

BAŞKAN – Siyasî parti grupları adına söz talebi?.. Yok.

Şahısları adına, demin arz ettiğim söz taleplerine, Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak da ilave edilmiş bulunuyor, diğer isimler baki kalmak kaydıyla.

Sayın milletvekillerini sırasıyla kürsiye davet edeceğim.

İlk söz, İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak'ın.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Efendim, söz hakkımı Sayın Celal Esin'e devrediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Esin. (FP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 5 dakikadır.

CELAL ESİN (Ağrı) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; 21 inci madde üzerinde şahsım adına söz aldım, hepinizi saygıyla selamlarım.

Türkiye, demokratik bir hukuk devletidir. Bizim de, bu hukuk devletinde, amacımıza ulaşabilmemiz ve faydalı olabilmemiz açısından, Türkiye için, ayrıca Ağrı İlini de temsilen, görevimizi layıkıyla yapmamız lazım. 21 inci Dönem milletvekilleri olarak, bu görevi yerine getirirken, ilham kaynağımız, milletimizdir.

Bayrağın son dalgalandığı il, Ağrı İlidir.

Türkiye Büyük Millet Meclisindeki 5 parti, bu kanuna destek vermektedir. Halkın sözcüsü olan ve halkın kendisini temsil eden bu Parlamento, halkı memnun etmiştir ve biz de bu memnuniyetimizi Parlamento kürsüsünden dile getirmekten mutluluk duyuyoruz.

Bu kanunlar, uyum kanunlarıdır. 1995'te değişiklik yapılmıştır; bugüne kadar, maalesef, bekltilmiştir.

Bugün, Mecliste görüşmeleri devam eden ve bütün partilerin destek verdiği bu teklifin, ülkemize, milletimize ve insanlarımıza hayırlı olmasını temenni ediyor; bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Esin.

Şahıslar adına ikinci konuşma hakkı, Sayın Musa Uzunkaya'da.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Başkan, söz hakkımı Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak'a devrediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Ramazan Toprak.

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Değerli Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; Siyasal Partiler Yasasında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifinin 21 inci maddesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum; hepinizi, şahsım ve Partim adına saygıyla selamlıyorum.

Kanun teklifinin 21 inci maddesinde açıkça izah edildiği üzere, siyasal partilere, Yüksek Seçim Kurulunca ilan edilen son genel seçimde almış oldukları geçerli oy sayıları nazara alınmak suretiyle, devlet tarafından bir yardım yapılmaktadır.

Yine, bunun yanında, Siyasal Partiler Yasasının 76 ncı maddesinde, bağışların alınma şekliyle ve usulsüz bağışlarla ilgili birtakım düzenlemeler getirilmiştir. Siyasal Partiler Yasasının 76 ncı maddesi kapsamında, usulsüz olarak alınan bağışların Hazineye irat kaydedilmesi, gelir kaydedilmesi ya da bu şekilde alınan taşınmazların Hazine adına tescil edilmesine ilişkin hükümler mevcuttur. Bu getirilen değişikliklerle, siyasal partilerin, 76 ncı madde uyarınca gerek Hazineye irat kaydedilen gelirlerinin ve gerekse Hazine adına tapuya tescil edilen taşınmazlarının tescilli değerlerinin iki katı miktarınca, yapılan devlet yardımından kesinti yapılmaktadır.

Bu, rutin bir düzenlemedir; ancak, burada, bizim, bu düzenlemenin bir tür sonucu olduğunu düşündüğümüz, bugüne kadar, anayasa değişiklikleri üzerinde, bütün siyasal partilerin birlikte çalışmak suretiyle, bir konsensüs içerisinde, ülke yararlarını, yüce milletimizin yararlarını göz,

önünde bulundurmak suretiyle, ne denli güzel uygulamalar, yasal düzenlemeler yapılacağını ortaya koyması açısından, biz, bu değişikliği son derece yerinde; ancak, yetersiz buluyoruz. Bu yüce milletimiz, bu Yüce Meclis her şeyin en güzeline layıktır; Meclisimiz bunu yapabilecek kapasitededir. Yeter ki, taraflar birbirlerine karşı olumlu yaklaşım içerisinde bulunsunlar, iktidar ya da muhalefet ayırımı yapılmaksızın karşılıklı bir anlayış havası hâkim olsun. Bu takdirde, bu Yüce Meclisin üstesinden gelemeyeceği bir sorun asla olmayacaktır. Siyasî Partiler Kanunu Teklifi üzerinde - her ne kadar geçen dönemde kadük olarak, yenilenmiş olarak tekrar gelse de- böyle bir uyumun, gecikerek de olsa ortaya konulmuş olmasından dolayı, gerçekten memnün olduk. Biz, bu ahengin bundan sonraki çalışmalarla da devam ettirilmesi yönündeki temennilerimizi sunuyor; hepinize saygılarımı arz ediyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın milletvekilleri, böylece, görüşmekte olduğumuz madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Değişiklik önergesi yoktur.

Maddeyi, Komisyondan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Mültekip maddeyi okutuyorum:

MADDE 22. – Siyasî Partiler Kanununun, 111 inci maddesinin (a) ve (b) bentlerinde yazılı “beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezası” ibareleri “onbeş milyon liradan otuz milyon liraya kadar hafif para cezası”, aynı maddenin (c) bendinde geçen “ellibin liradan az olmamak üzere ağır para cezası” ibaresi, “altmış milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası”, 114 üncü maddesinin birinci fıkrasında yazılı “onbin liradan yirmibeş bin liraya kadar hafif para cezası” ibaresi, “otuz milyon liradan yetmişbeş milyon liraya kadar hafif para cezası”, 115 inci maddesinin birinci fıkrasında yazılı “beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezasına” ibaresi “onbeş milyon liradan otuz milyon liraya kadar hafif para cezasına” olarak değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde ilk söz, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Bursa Milletvekili Sayın Oğuz Tezmen’in.

Buyurun.

Sayın Tezmen, süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA OĞUZ TEZMEN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, Türkiye’de yüksek enflasyon, gerek para cezalarını gerekse parasal hadleri zaman içinde büyük ölçüde erozyona uğrattıyor ve sistemi bir şekilde enflasyona uyumlu hale getirmediğiniz zaman, gerek parasal hadler gerekse cezalar anlamını yitiriyor; verilen cezalar komik duruma dönüşüyor, parasal hadler gerçekçi olmaktan uzaklaşıyor, bunun sonunda fiili durumlar oluşuyor. Nasıl fiili durumlar oluşuyor?! İşte, bir partiye yapılacak bağış en fazla 50 milyon lira derseniz, o zaman ne olacaktır; ihtiyaç vardır, ihtiyacı yasal olarak karşılayamayınca kayıt dışına itecektir.

Yine, partiler, kampanyalarını yapmak için, belli bağışları bir şekilde toplama ihtiyacı içindedirler; ama, ne oluyor; sistemin kayıt dışına itilmesine yol açıyor. Bu, bir şekilde finanse ediliyor ve bu paralar alınarak kampanyalar finanse ediliyor.

Aynı şekilde, parasal cezalar da zaman içinde anlamını yitiriyor. İşte, 10 bin lira, 5 bin lira... Komik! 5 bin lirayı, bugün istesenez, aranız bulamazsınız; ama, 5 bin liralık cezalar var. Nitekim, bu maddeyle, bu parasal cezaların limitleri artırılmış ve Meclisten bu dönemde çıkan ve 1 Ağustos’ta Resmî Gazetede yayımlanan, para cezalarının artırılmasına ilişkin yasayla da, artık, bundan

böyle, para cezaların, her yıl enflasyon oranında endekslenmektedir. Gerçekten de, bu endeksleme sistemi sayesinde, yeniden değerlendirme oranında, her yıl, cezalar ayarlanacaktır ve caydırıcılığı da sürdürmeye devam edecektir.

Ancak, burada unutulmuş bir konu vardır, o da, 66 ncı ve 70 inci maddelerdir. Siyasal partilere yapılacak bağışlarla ilgili olan 66 ncı maddede bir endeksleme sistemi düşünülmemiş, getirilmemiş.

Bir diğeri de, 70 inci maddedir. Bu madde de, mabuz düzenleme limitine ilişkin bir düzenlemedir. Bunların da burada yer alması ve endekslenmesi gerekirdi.

Bu eksikliği gidermek üzere, sayın teklif sahibiyle birlikte bir önerge verdik; sanıyorum, bundan sonraki maddede görüşülecek. Böylelikle, 66 ncı ve 70 inci maddelerdeki parasal hadler, yeniden değerlendirme oranına endekslenerek yeniden değerlendirme oranında artacak ve güncel olarak yerini koruyacaktır. Gerçekten, bağış, anlamlı olacak, parasal hadler anlamını kazanacak ve böylelikle, sistemin, rasyonel olması ve sistemin kayıt dışına itilmesi büyük ölçüde önlenmiş olacaktır.

Bu nedenle, bu madde, doğru bir maddedir; ancak, dediğim gibi, bu eksikliğin de giderilmesi gerekiyor. Bundan sonraki maddede görüşülecek önergenin kabulü halinde bu eksikliğin de giderileceğini ümit ediyorum. Maddeyi destekliyoruz.

Hepinize teşekkür ediyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahıslar adına yapılan taleplere ilaveten, İstanbul Milletvekili Sayın Nevzat Yalçıntaş, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman, Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak da söz istemişlerdir.

Sırayla davet edeceğim.

Birinci söz, İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak'a ait.

Buyurun efendim.

Süreniz 5 dakikadır.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; 22 nci madde hakkında söz almış bulunuyorum.

22 nci madde, Siyasal Partiler Yasasının 111 inci maddesini düzenlemekte ve para cezalarını enflasyon oranında artırmaktadır. Türkiye'de, enflasyon, bir türlü son bulmuyor. Bu yüzden, diğer kanunlarda da ceza artırımına gidiliyor. Eğer, Hazinesinin gelirlerinin çok önemli bir bölümü faizlere gitmeye devam ederse, zannediyorum, biz, bu enflasyon belasını alt edemeyeceğiz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, sabahtan beri, yoğun bir gayret içinde, çok önemli bir başarıya imza atmak üzere. Siyasal partileri teminat altına alan her adımı, biz, Fazilet Partisi olarak destekliyoruz ve şu düşünüyoruz: Hem ekme hem hürriyet hem güvenlik... Eğer, insanlar, güvenlikleri uğruna hürriyetlerinden vazgeçerlerse, bir gün gelir, her ikisinden de olurlar.

Rahmetli Özal Amerika'ya gittiğinde, kendisine, Türkiye'deki hürriyetlerin sınırlı olduğu söylenilmiş; o da "bir gün, biz, Amerika kadar zengin olursak, biz de, vatandaşlarımıza bu kadar hürriyet veririz" cevabını vermiştir. Oysa, Amerika, özgür bir ülke olduğu için, vatandaşlarına geniş hürriyetler tanıdığı için zengin bir ülke olmuştur; bunu bilmemiz gerekir.

O bakımdan, sabahtan beri girişilen faaliyetleri son derece hayırlı faaliyetler olarak niteliyor, saygılarımla huzurlarınızdan ayrıyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ilıcak.

İkinci söz, Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya'ya ait:

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Efendim, söz hakkımı Sayın Ramazan Toprak'a devrediyorum.

BAŞKAN – Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak; buyurun efendim.

Süreniz 5 dakika.

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; görüşülmekte olan Siyasî Partiler Yasasında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifinin 22 nci maddesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Takriben onbeş yirmi gün kadar önce, benim de alt komisyon üyesi olarak görev yaptığım, Türk Ceza Kanunu ve Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda değişiklik içeren, gerek tasarı ve gerekse bizim alt komisyon tarafından yapılan kanun teklifiyle ilgili olarak, Genel Kurulda, oybirliğiyle bir yasa çıkarmıştık. İki hafta aradan sonra, yine, aynı şekilde, oybirliğiyle, aynı içerikte yeni bir yasa çıkarmak üzereyiz. Bu getirilen kanun teklifinin 22 nci maddesindeki değişiklikle, iki hafta önce, mahkemelerce verilen para cezalarının yüksek enflasyon karşısında caydırıcı niteliğinin kaybolması nedeniyle, bir yeniden değerlendirme oranı getirilmişti. Her ne kadar, bu kanun teklifinde, yeniden değerlendirme oranıyla getirilen bu para cezaları artırılmamış olsa da, bu, rutin bir düzenlemedir, olumlu bir düzenlemedir.

Bu maddeyle, Siyasî Partiler Kanununun 111 inci maddesindeki, cumhuriyet başsavcılıklarınca istenen sicilleri vermeyen görevliler hakkında feri para cezası niteliğindeki çok komik sayılabilecek rakamların artırılmasına ilişkin, keza, yine aynı yasanın 114 üncü maddesindeki, mükerrer kayıt yapan siyasî parti görevlileriyle ilgili verilecek para cezaları ile 115 inci maddesindeki resmî mercilere bildirim görevini gereği gibi yerine getirmeyen siyasî parti görevlileri hakkında verilecek olan para cezalarının artırılmasına yönelik rutin bir düzenleme getirilmektedir.

İki hafta önce, Yüce Meclisin oybirliğiyle çıkarılan bir kanundan sonra, yine, aradan iki hafta geçti, yeni bir kanun oybirliğiyle çıkmak üzere. Biz, bu birlikteliğin, bu hoşgörünün, bu anlayışın, Meclisin bütün faaliyetlerinde egemen olmasını diliyor, hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Toprak.

Böylece, görüşmekte olduğumuz 22 nci madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmış bulunmaktadır.

Madde hakkında herhangi bir değişiklik önergesi yoktur.

Maddeyi komisyondan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, yeni bir madde ihdası mahiyetinde bir önerge var. Önergenin konusu, üzerinde çalışmakta olduğumuz teklifle çok yakından ilgilidir. 87 nci maddenin dördüncü fıkrası, bu gibi önergelerde, komisyonun, salt çoğunlukla önergeye katılması halinde, önergeye, yeni bir madde işlemi yapılacağı; aksi takdirde, önergenin işleme konmayacağı hükümlünü taşımaktadır. Komisyonumuz 25 kişiden müteşekkildir, 13 kişiyle katılması gerekmektedir.

Önergeyi okutup, komisyonun katılıp katılmayacağını soracağım.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

136 sıra sayısıyla görüşülmekte olan Siyasî Partiler Kanununa 23 üncü madde olarak aşağıdaki hükmün eklenmesini ve madde numaralarının teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Sevgi Esen	Nevzat Ercan	Ahmet İyimaya
Kayseri	Sakarya	Amasya
İsmet Attila	Oğuz Tezmen	
Afyon	Bursa	

Madde 23. – Siyasî Partiler Kanununa aşağıdaki 6 ncı ek madde eklenmiştir.

Ek Madde 6.– Bu Kanunun 66 ve 70 inci maddelerinde yer alan parasal değerler, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, o yıl için, 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirme oranında artırılır.

BAŞKAN – Komisyonumuz katılıyor mu efendim?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Katılıyoruz efendim; çoğunluğumuz var.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, yeni bir madde olarak müzakereye açacağım için, metni yeniden okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

136 sıra sayısıyla görüşülmekte olan Siyasî Partiler Kanununa 23 üncü madde olarak aşağıdaki hükmün eklenmesini ve madde numaralarının teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Sevgi Esen	Nevzat Ercan	Ahmet İyimaya
Kayseri	Sakarya	Amasya
Oğuz Tezmen	İsmet Attila	
Bursa	Afyon	

Madde 23. – Siyasî Partiler Kanununa aşağıdaki 6 ncı ek madde eklenmiştir.

Ek Madde 6- Bu Kanunun 66 ve 70 inci maddelerinde yer alan parasal değerler, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, o yıl için, 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirme oranında artırılır.”

BAŞKAN – Gruplar adına söz talebi?..

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, maddeyle ilgili kişisel söz talebinde bulunuyorum.

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Ben de istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki.

Gruplar adına söz talebi?.. Yok.

Şahsı adına ilk söz, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu'na ait.

Buyurun efendim.

Süreniz 5 dakikadır.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, Yüce Heyetin değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten, bendeniz, senelerdir hep onu söyleyegeldim; keşke, demokratik anlamda, edep ve adabı bozmadan, eğer, kavga edeceksek, usulle, sühuletle bunu komisyonlarda yapsak, yani, bütün tartışmalarımızı orada bitirsek...

MEHMET MAIL BÜYÜKERMAN (Eskişehir) – Çok güzel!

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Sonra, Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı olması iddiasında hangimizin eksikliği var? Türkiye Cumhuriyetini sevmek babında hangimizin kusuru var? Ya da birimizin bir başkasına aksini isnatta ne hakkı var?

Biz, ülkemizi seviyoruz. Biz, ülkemizin esenliğine, ümrânına ömrümüzü vakfetmeye söz vermiş insanlarız. Bunu göstermek zorundayız; göstermezsek, tırnak içi ve mealen ifade ediyorum: "Yapmadığımızı niye söylüyorsunuz" diye, bize sorarlar.

Onun için, ben biliyorum ki, bütün arkadaşlarımız aynı fikri, aynı niyeti taşıyor, hiç eksikliği yoktur.

O halde, biz, meselelerimizi komisyonlarda tartışalım, komisyonlarda bitirelim ve burada, sırf, milli iradeye mazhar olup olmadığımızın testini yapalım; yani, oylamasını burada yapalım.

Ha, olabilir; komisyonlar nihayet, 25 kişilik üyelere dönüşüyor, burada çok değerli 550 insan var, katkıları olabilir; ama, kavgası bitmiş bir tartışmaya yapılacak katkı başkadır, tartışması yarıda kalmış "efendim, mademki itiraz ediyorsunuz, haydi, oylayalım" mantığıyla Genel Kurula inmiş meseleler başka; bu meseleler bizi kördüğüm hale getiriyor. Eğer, o düğümü kendimiz çözeceksek, çabaladıkça düğüm sıkır; olan, bu.

Ben bunu Muhterem Heyetinize niye arz ediyorum; şunun için arz ediyorum: Bakan, bunun çok güzel bir örneği var; anayasa değişikliğinin birinci tur görüşmesini yaptık, yedi defa oylama yaptık; onyedinci defa daha yapsak hiçbir sıkıntı olmazdı. Arkasından, çok önemli bir kanun, 2820 sayılı Kanun... Anayasa; bir üst hukuk normudur, onun uygulanmasının metnidir bu, çok önemlidir; ama, bakan, pırl pırl konuşuyor ve gayet rahat da geçiyor.

Heyetinize arz etmek istediğim şu: -Hep öteden beri, kürsüde bulunduğum zaman da, zaman zaman arz ve ifade etmişim- Ne olursunuz, bu kavgalarımızı -modern kavgalarımızı, o anlamda söylüyorum- tartışmalarımızı komisyonlarda yapalım, uyuşalım. Biz uyuşamazsak, temsil ettiğimiz halkı, kendi arasında uyuşturmamız mümkün olmaz; o bakımdan, uyum komisyonuna teşekkül ediyorum. Bu, yeni teklif edilen ve madde niteliğinde müzakere edilen hususa da olumlu oy vermemiz lazım. Zaten, arkadaşım da ifade etti, Adalet Komisyonunda; bundan bir süre önce, cezaların, enflasyon da dikkate alınarak, Türkiye'nin, bugün içerisinde bulunduğu ekonomik değer kayıpları dikkate alınarak, zaten düzenlemeleri yapılmıştı... Böylece, uyumlu Parlamentomuz, bu iki ayrı kanun arasında da uyumu sağlamış olur.

Efendim, Sayın Karakoyunlu dostuma, buradan özellikle saygı sunuyorum; zaman babında bendenizi ikaz buyurduğum için.

Saygı sunuyorum, teşekkür ediyorum (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Hatiboğlu.

İkinci ve son söz, Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak'a ait.

Buyurun efendim.

Konuşma süreniz 5 dakikadır.

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; görüşülmekte olan Siyasal Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifine bir ek madde ile... Biraz önce, gerek mükerrer ka-

yıt gerekse cumhuriyet savcılıklarına istenen bilgileri gereği gibi bildirmeyen görevliler hakkında, resmî mercilere gerekli bildirimleri zamanında ve gereği gibi yapmayan görevliler hakkında verilecek olan gerek aslı ve gerekse ferî ceza niteliğindeki para cezalarına yeniden değerlendirme oranı getirilmediğini ifade etmiştim. Aslında, Hükümetin Komisyona gönderdiği tasanda, bu değişiklik önergesinde belirtilen husus ifade edilmiş; ancak, zannediyorum zühulen geçilmiş. Bu verilen önergeyle, bu noksanlık giderilmiş bulunmaktadır. Dolayısıyla, onbeş gün önce, gerek Türk Ceza Kanununda ve gerekse 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkındaki Kanunda getirilen değişikliklere paralel para cezalarının artırılması ve artırılan bu para cezalarının her takvim yılı için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca belirlenen ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranı nispetinde her yıl artırılmasına ilişkin getirilen bir düzenlemedir.

Bu düzenleme, yargı mensupları tarafından verilen ve yüksek enflasyon karşısında ceza olma niteliğini âdeta kaybeden para cezalarının, sürekli artırmak ve güncelleştirilmek suretiyle, tam olmasa da, bir tür bu para cezalarının caydırıcı niteliğini muhafaza etmesi bakımından olumludur.

Bu uyumlu çalışmanın devamını temenni ediyorum, hepinize saygılarımı sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Toprak.

Sayın milletvekilleri, İçtüzüğün 87 nci maddesinin dördüncü fıkrası gereğince yeni bir madde olarak gördüğümüz önerge metni üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Önergenin, teklifin 23 üncü maddesi olarak metinde yer almasını ve bundan sonraki maddelerin ona göre teselsül etmesi de dahil olmak üzere, önergeyi bu şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir; böylece, teklifte 23 üncü madde olarak yer almıştır.

23 üncü maddeyi 24 üncü madde olarak okutuyorum:

MADDE 24. – Siyasî Partiler Kanununa aşağıdaki geçici madde “Geçici Madde 18” olarak eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 18. – Siyasî partilerin merkez karar ve yönetim kurulları, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay içerisinde gerekli görülen tüzük değişikliğini yapmaya yetkilidir. Bu değişiklikler izleyen ilk büyük kongrenin onayına sunulur.

BAŞKAN – Gruplar adına ilk söz, Doğru Yol Partisi Grubu adına, teklif sahibi, Amasya Milletvekili Sayın Ahmet İyimaya'nın.

Buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA AHMET İYİMAYA (Amasya) – Değerli Başkanım, saygıdeğer üyeler; sözlerimin başında, yeniden hepinizi selamlıyorum.

Bu madde, uyum yoluyla ortaya konan hükümleri, partilerin kendi tüzüklerine yansıtmasını sağlayacak bir geçiş hukuku karakterli maddedir. Yüce Parlamentonun ulusa ait olan bu küstüsünden, yine, İçtüzük hukukunun sınırları içerisinde konuşmayı prensip edinen bir arkadaşımızım. Bu maddenin ariz amik, ayrıntılı şekilde konuşulabilecek bir yönü yoktur; ancak, iki üç hususa dikkatlerinizi çekmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, demokrasinin vazgeçilmez unsurları olan siyasal partilerin anayasaları kendi tüzükleridir. Gerçekten, bizim siyasal parti geleneğinde, tüzükleri mukayeseli şekilde incelediğimiz zaman, iç demokrasilerinin, demokrasi ruhuna uygun şekilde kurulmadığını ve tanzim

edilemediğini rahatlıkla görebiliriz. Genel kurulun yasal yetkisinde olan tüzükleri, demokratik içeriğe ve partileşme kavramına uygun şekilde getirmenin yolu, bu hükümle, geçici şekilde, genel kurulun dışındaki organlara tevdi edilmektedir.

Ben, bu uyum anlayışının, diğer yasalarda da uzlaşma temelinde oluşturulmasını diliyor, Yüce Heyeti gönülden saygılarla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın İyimaya.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahısları adına yeni bir söz talebi yok.

Şahsı adına söz alanları sırasıyla davet edeceğim.

Şahsı adına, İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak; buyurun efendim.

Süreniz 5 dakika.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; 24 üncü madde hakkında söz almış bulunuyorum. 24 üncü maddeyle, geçici 18 inci madde Siyasal Partiler Kanununa eklenmektedir. Şimdi, burada birçok olumlu değişiklik yapılmakta, elbette ki, bu olumlu değişiklikler arzu edildiği takdirde tüzüklere geçirilecek, bununla ilgili bir madde.

Ben genel olarak şunu söylemek istiyorum: Parlamentoda bir uyum sağlandığı takdirde ne kadar ileri adımlar, ne kadar başarılı adımlar atıldığı ortada. Bu, demokratikleşme çabalarının öntümüzdeki aylarda da devam edeceğini umuyorum. Billhassa, eğer bir uyum sağlayabilirsek, 312 nci madde hususunda, bence, çok önemli bir adım atılabilir. Şöyle ki; 312 nci madde 12 Eylül öncesi hale getirilebilir.

Malumu âliniz, 312 nci madde 12 Eylül'den önce şu şekildeydi: "Umumun emniyetini bozacak şekilde halk arasında kin ve düşmanlık yaratmak..." Fakat, 12 Eylül'ün o baskılı döneminde, buradaki hüküm ağırlaştırıcı bir sebep olarak konuldu ve "umumun emniyetini bozacak şekilde..." ibaresi sadece ağırlaştırıcı bir unsur olarak kaldı. Buna gerek kalmadan, bu unsur olmadan da suça tahrik, daha doğrusu kin ve düşmanlığa tahrik cezalandırıldı.

Ben diyorum ki, bu güzel adımdan sonra, Siyasal Partiler Yasasında gerçekleştirilen bu ileri adımdan sonra, 312 nci madde üzerindeki 12 Eylül tozunu silkelim ve yine 12 Eylül döneminde getirilen 312 nci madde dolayısıyla, milletvekili seçilme yasağı veya siyasi partilere üye olma yasağını da kaldıralım; demokrasi yolunda daha bütünlük bir adım, daha ileri bir adım atalım.

Bu temenniyle sözlerime son veriyorum ve hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ilıcak.

Madde üzerinde, son söz, Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya'nın.

Buyurun.

Süreniz 5 dakika.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, Anayasaya uyum çerçevesinde, Siyasal Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi üzerindeki görüşmeleri tamamlamak üzereyiz ve Siyasal Partiler Kanununa geçici madde olarak eklenen geçici 18 inci maddeyle, Siyasal Partiler Kanunu çerçevesinde yapılan bu düzenlemelerdeki değişikliklerin, parti tüzüklerine de yansımaları için, partilerin yetkili organlarına altı ay içerisinde gerekli değişikliği yapma zorunluluğunu getiriyor. Gayet tabii, bunların olması gerekecektir.

Benim, burada, esasen, bu son maddeden veya yürürlük maddelerinden önce, bu noktada arz etmek istediğim husus şudur: Gerçekten, bütün partilerimize, burada, medyunu şükran olduğumu, şahsen ifade etmek istiyorum. Demek ki, partilerimiz, omuz omuza verirse, halkın ve milletin yararına olduğuna inandığı -bugüne kadar da buna benzer yasalar geçmiştir; onu da arz edeyim- toplumun yararına olduğuna inandığı yasaları, maddeleri uzun da olsa, rahatlıkla değerlendirip geçirebilme şansına sahiptir. Bu Üçü Meclisin, demokratikleşme, insan hakları, özgürlükler ve Türkiye'nin gerçekten kalkınmasını sağlayıcı yasal düzenlemeleri, gerekiyorsa Anayasada da söz konusu olabilecek değişiklikleri, inşallah, bizi 21 inci Yüzyıla taşıırken yapacağına da inanıyorum. Bu millet, gerçekten büyük bir millet ve Parlamentosu da, bu mehabete uygun hizmetleri verecektir diye düşünüyorum.

Elbette, bundan sonra da, siyasi partilerimizin, müşterek alınan kararlar doğrultusunda millî menfaatların, ekonomide ülkenin büyümesini sağlayacak ve özellikle, 21 inci Yüzyıla kanun devleti değil, hukuk devleti görüntüsünü verebilecek bir mantıkla değişimi sağlayabilecek her türlü çalışmasına, hem kişisel olarak hem de partimiz olarak her türlü destek ve katkıya hazır olduğumuzu ifade ediyor; hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, komisyon raporunda 23 numarayla yer alan ve daha sonra, oylarınızla, 24 numara olan madde üzerindeki müzakere tamamlanmıştır.

Değişiklik önergesi yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Eski 24, yeni 25 inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 25. - Siyasi Partiler Kanununun 9 uncu maddesi, 68 inci maddesinin son fıkrası, 79/b, 91, 92, 97 ve Ek 4 üncü maddeleri yürürlükten kaldırmıştır.

BAŞKAN -Gruplar adına söz talebi?.. Yok.

Şahsı adına, İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak; buyurun.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Yeni 25 inci madde hakkında konuşmak üzere huzurlarınızda bulunuyorum. Bu maddede, Siyasi Partiler Yasasında yapılan değişikliklere uygun olarak 79, 91, 92 ve 97 nci maddeler çıkarılmaktadır. Burada sadece 97 nci madde üzerinde duracağım. Dikkat ederseniz, 97 nci maddeyi okuyorum. Şu anda halen Siyasi Partiler Yasasında mevcut bir maddedir. "Siyasi Partiler, Anayasanın başlangıç kısmında yazılı sebeplerle Türk Silahlı Kuvvetlerinin milletin çağrısıyla gerçekleştirdiği 12 Eylül 1980 hareketına ve Millî Güvenlik Konseyinin karar, bildiri ve icraatına karşı herhangi bir tutum, beyan ve davranış içinde bulunamazlar."

Bugüne kadar böyle bir maddenin Siyasi Partiler Yasasında muhafaza edilmiş olmasını gerçekten hayretle karşılamak gerekiyor. Aynı zamanda yine, mesala 96 ncı maddedeki, diyelim ki, komünist parti kurma yasağı devam etmektedir. Dünyada komünizm tehlikesi kalkmış; ama, biz, hâlâ Siyasi Partiler Yasamızda komünist parti kurma tehlikesini veya komünist parti kurma yasağını sürdürmekteyiz. Dolayısıyla, gönül arzu ediyordu ki, bu defa, hiç değilse komünist parti kurma yasağı kaldırılınsın; ama, inşallah bir dahaki sefere bu yanlışlıklar da giderilebilir.

Hepinizi bu düşüncelerle hürmetle selamlıyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Ilıcak.

İkinci ve son söz, Sayın Musa Uzunkaya'ya ait.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Efendim, Sayın Yahya Akman konuşacak.

BAŞKAN – Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman; buyurun efendim.

Süreniz 5 dakikadır.

YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin, bana göre en önemli maddesi, şu anda görüşmekte olduğumuz, sıra kayması nedeniyle 25 inci sırada olan maddedir; zira, demin sayın arkadaşımın da değindiği gibi, Siyasal Partiler Kanununun, siyasal partilerin demokratik yapılanması öntündeki en büyük engeller olarak sayabileceğimiz altı yedi tane maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır. Metne bakıldığı zaman, bunların ne olduğu ilk etapta anlaşılmiyor; ama, özetle söylemek gerekirse, 9 uncu madde, Cumhuriyet Başsavcısının partileri denetlemesiyle ilgili; 68 inci madde, Dernekler Kanununun 52 nci maddesinin son fıkrasının siyasal partiler hakkında da uygulanacağına dair bir madde; 79/b maddesi, yurt dışında partilerin teşkilatlanmasının öntündeki engelin kaldırılmasıyla ilgili; yürürlükten kalkması suretiyle bu engel ortadan kalkmış oluyor. 91 inci madde, partilerin, kadın kolları, gençlik kolları ve benzeri yan kuruluşlar kurabilmesine imkân tanımaktadır; yine arkadaşımın değindiği 12 Eylül rejimiyle alakalı eleştiri yasağını da ortadan kaldıran bir maddenin, 97 nci maddenin yürürlükten kalktığını görüyoruz.

Bunlar, çok olumlu gelişmeler. Görüşmekte olduğumuz tasarının artık son maddelerini konuşuyoruz. Görüşüştük, bu değişikliklerin yeterli olmadığı yönündedir. Daha demokratik bir siyasal partiler yasasının en kısa zamanda, öntümüzdeki yasama yılında kabul edilmesi dileğiyle, yapılmakta olan değişikliğin hayırlara vesile olmasını diliyor, hepinize saygılar sunuyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, böylece, görüşmekte olduğumuz madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmış bulunuyor.

Herhangi bir değişiklik önergesi yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

Madde 26.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, Grubum adına konuşmak istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Saffet Arıkan Bedük, Doğru Yol Partisi Grubu adına konuşacaklar.

Buyurun.

Süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan Siyasal Partiler Kanunuyla ilgili teklifin son olarak değişik şekliyle 26 nci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Grubum adına ve şahsım adına Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Siyasal Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifinin son maddesine gelmiş bulunmaktayız. Demokrasinin üzerine oturduğu temel ayaklarından birisi ve belki de başlıcası siyasal partilerdir. Bir başka ifadeyle, bugün, sadece bir siyasal partiler yasası çıkarmıyoruz, yeni bir demokrasiyi inşa ediyoruz. Yaşadığımız tecrübelerden edindiğimiz so-

nuçları bu yeni düzenlemeye yansıtmanız gerekiyordu, yapıldı. Türkiye'nin ileriye dönük demokratikleşme perspektifini ve acil ihtiyacını da bu düzenlemeye yansıtmanız gerekiyordu, yapıldı ve nihayet, bu düzenlemeyle, siyaset kurumunun, artık, kronik bir hal almış itibar erozyonuna da çözümler getirmemiz gerekiyordu, belli bir oranda getirmeye çalışıldı, yapıldı.

Unutmayalım ki, siyasi partilerin işleyişi, toplumla ilişkisi ne kadar demokratikse, Türkiye'de de o kadar demokrasi vardır; Türkiye, o kadar demokrat olacaktır. Siyasal partiler hangi düzeyde bir yapılanmaya sahipse, siyaset kurumunun seviyesi de o olacaktır. Siyasal partiler, ülke yönetiminde ve ülkenin önünde yeni ufuklar açmada ne ölçüde muteber, ne ölçüde kale alınan kurumlarsa, siyaset kurumunun itibarı da o seviyede olacaktır. Siyasal partilere ilişkin yasal düzenlemenin, bu kurumlara potansiyel suç örgütü gözüyle baktığı bir ülkede, siz, siyaset kurumunun itibarından söz edemezsiniz. Türk siyaseti çok büyük darbeler yemiştir; yenilen darbelerden sonra, pek tabii ki, kendisini yenilemek ihtiyacını da duymuştur ve duymaktadır. Bu düzenlemelerin, parti, demokrasi ve siyasi özgürlük tariflerine razı olduğu içindir ki, icazetli siyaset görüntüsünden ve gerçeğinden bir türlü yakasını da kurtaramamıştır. Bu kadar çok, bu kadar kolay bir parti kapatma anlayışı, demokrasilerde, sadece çok ender ülkelere aittir. Milyonlarca taraftarı, milyonlarca gönül vereni, milyonlarca emek vereni olan siyasal partilerin suç odağı haline gelebileceğini düşünmek, temelden sakat bir düşüncedir ve esas itibarıyla, devletin kendi halkına güvensizliğinin bir sonucu olarak da değerlendirilebilir. Ancak, her ne suretle olursa olsun, siyasal partiler ve milletvekilleri dahil olmak üzere, hepimiz, üzerimize düşen görevi yapmak mecburiyetinde olduğumuzu da unutmuyoruz ve unutmamız gerekir.

Hepimiz, siyasetteki seviyesizlikten söz ediyoruz, güvensizlikten bahsediyoruz ve bahsettik; hatta, kimimiz, siyasete atıldığımız için de istediğimizi bulamamanın hüsranı içerisinde de olduk ve bazen, bazı insanlar siyaset yapmak istediklerinde de siyasetle ilgili yapılan menfi değerlendirmelerden etkilenerek, âdeta siyasetten kaçtı. İster siyasetin ve siyasal partilerin üzerine konulan baskı ister siyasal partilerin kendi iç bünyesi içerisindeki çalışma ve düzen ister faaliyetler olsun; ama, nereden bakılırsa bakılsın, mutlak surette, siyaseti ve siyasetçiyi, Türk Milletine ve Türk kamuoyuna sevdirmek, hepimizin boynunun borcudur; bunu yerine getirmek, hepimizin görev ve sorumluluğudur. Siyasal partileri her türlü ithamlardan ve töhmetlerden kurtarmak, bize düşen bir görevdir. Özgürleşmekten korkan bir anlayışın tanzim ettiği siyasal ortamdan, seviyeli bir siyaset pek tabii ki çıkmaz. Kendisi özgür olmamış bir siyaset, özgürleşmenin yolunu açamaz.

Bu düşüncelerle, yeni yasanın siyasal partilerimize, demokrasimize bir nefes aldırmasını diliyorum ve umut ediyorum. Bundan dolayı da, özellikle mutluluk duyduğumuzu belirtiyor; Üçte Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bedük.

Grupları adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahısları adına yeni bir talep yok. Aynı listeden davet edeceğim. Birinci sırada İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak...

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Sayın Başkan, ben, Sayın Mehmet Ali Şahin'e söz hakkımı devrediyorum.

BAŞKAN – Sayın Mehmet Ali Şahin; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

MEHMET ALİ ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; çok önemli bir çalışmanın sonuna geldik. Türkiye Büyük Millet Meclisi, gerçekten, dört yıl önce yapılması gereken bir

çalışmayı, dört yıl sonra bir konsensüsle hallediyor, ortaya koyuyor; Bu, çok takdir edilecek bir çalışmadır.

Ben, yürürlük maddesi üzerinde söz aldım. Genellikle yürürlük maddesi üzerinde konuşmak âdet değildir; ama, işte bu kanun yürürlüğe girdiğinde ne olacak; hiç şüphesiz ki, siyasi partilerle ilgili yan kuruluş yasağı ortadan kalkıyor; siyasi partilere, geniş halk kitleleriyle, sivil toplum örgütleriyle daha yakın temas kurma imkânı sağlanıyor; derneklerle, vakıflarla, kooperatiflerle, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıyla da işbirliği yapma imkânı sağlanıyor. İşte, artık hiç bir anlamı kalmamış, işlevi kalmamış olan 12 Eylül Harekâtına karşı beyan ve tutum yasağı kaldırılıyor ve siyasi partilerin akıbetinin, zaman zaman, bir tek kamu görevlisinin iki dudağı arasında olması gibi bir antidemokratik durum, tam anlamıyla değilse de, büyük ölçüde halledilmiş oluyor.

İnşallah, bu çalışmaların hemen akabinde, yurt dışında yaşayan, milyonları aşan vatandaşlarımızın beklediği, onların genel seçimlerde oy kullanmalarını sağlayacak, yurt dışındaki vatandaşlarımıza da oy kullanma imkânı sağlayacak olan kanunu da, yine, böyle ciddi bir çalışmayla, konsensüsle halleder, onu da yasalaştırırız diye düşünüyorum; ancak, bir kaygımı da belirtmeden geçemeyeceğim.

Şimdi, televizyonları başında bizleri izleyen vatandaşlarımız şöyle düşünürler diye de gönlümden geçiyor açıkçası. İşte, burada bulunan milletvekillerinin tamamına yakını, siyasîdirler, politika yapıyorlar ve bir siyasi partiye de mensupturlar. Kendileriyle ilgili konularda, işte, kolayca anlaşılıyorlar ve bu tür kanunları da kolaylıkla geçiriyorlar; ama, bizimle ilgili, toplum kesimleriyle ilgili kanunlarda bunlar anlaşmıyorlar şeklinde bir eleştiri filan kafalarından geçiyorsa, ben inanıyorum ki, Türkiye Büyük Millet Meclisi, toplumun her kesimini ilgilendiren, çözüm bekleyen sorunlarını halledecek olan kanunlar hususunda da oturur, konuşur, asgarî müştereklerde anlaşır. İnşallah, o tür yasaları da, bu Parlamentodan, bugün yaptığımız çalışmaya benzer şekilde çıkarırız diye umut ediyorum. Buna Türkiye'nin ihtiyacı var.

Bu temennilerle, bu duygularla, yeniden, hepinizi saygıyla selamlıyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

Madde üzerinde, ikinci ve son konuşma, Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya...

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Efendim, Sayın Nevzat Yalçıntaş Bey konuşacaklar.

BAŞKAN – Sayın Uzunkaya yerine, İstanbul Milletvekili Sayın Nevzat Yalçıntaş konuşacaklar.

Buyurun Sayın Yalçıntaş. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

NEVZAT YALÇINTAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; Türkiye'de problemler var. Bütün canlı organizmaların problemleri olur. Türkiye geliyor, gelişecek ve gelişme sırasında yine problemleri olacak. Problemlerin nihai çözüm mercii, bu çatıdır ve daima bu çatı olmak durumundadır.

Ben, iktidar partilerimize, muhalefet partilerimize ve bu kanun teklifi görüşülürken söz alan bütün milletvekillerine teşekkür için burada bulunuyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi önemli bir adım attı. Çok uzun zamandan beri halledilemeyen bir mesele, bugün çözüme bağlanıyor. Bu, bir başarıdır. Bu başarıyı, sadece burada biz değil, zannediyorum, hassas olan Türk Milleti de paylaşıyor. Güzel örnekler veriliyor.

Siyaseti küçültmekle, siyasetçiyi tehlikeli bir iş yapan kişi haline getirmekle, siyaset alanını bir mayınlı tarla haline dönüştürmekle ülke kaybeder, medeniyet yarışında geriye düşer. Fikirlerden çekinmemek lazımdır. Siyasetçi serbest olmalıdır. Siyasî parti kapatma konuları çok gerilerde kalmalıdır. Ufak tefek, 2 000-3 000 kişilik şiddet partileri, dünyanın her tarafında esasen suç konusudur. Biraz evvel, benden önce belirtildi. Milyonların reyini almış partiler, hangi ccahtan hangi düşünceden olursa olsun, ancak millî idareyle gelişirler, küçülürler, parlamento dışına düşerler, kapanırlar veya kapanmazlar; onu millet takdir eder.

Çok güzel bir mesai yapılmıştır. Gece gündüz çalışılmıştır. Yürürlük maddesindeyiz; biraz sonra oylanacak, herhalde ittifakla kabul edilecek. Ben, sadece, bu hislerimi, teşekkür duygularımı açıklamak için söz aldım. Yine, teşekkürlerimi arz ediyorum ve kanunun, milletimize hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yalçıntaş.

Böylece, görüşmekte olduğumuz eski 25, yeni 26 numaralı maddeyle ilgili müzakereler tamamlanmış oldu.

Maddeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Teklifle ilgili son maddeyi okutuyorum:

MADDE 27.—Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Gruplar adına söz talebi?.. Yok.

Şahsı adına, daha evvel arz ettiğim listeye, Gaziantep Milletvekili Sayın Bedri İncetahtacı ye-ni bir taleple dahil olmuş bulunuyor. Ben, baştan itibaren davette bulunacağım:

İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak?..

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Söz hakkımı, Sayın Bedri İncetahtacı'ya devrediyorum.

BAŞKAN – Gaziantep Milletvekili Sayın Bedri İncetahtacı; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 5 dakika efendim.

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hep-nizi saygıyla selamlıyorum.

Bütün medenî ülkeler, kendi milletleri için çok hayırlı sonuçlara ulaşmak amacıyla büyük be-deller ödemişlerdir. Batı'nın, bugün, birçoğumuzun imrendiği, gelmiş olduğu medenî nokta, o ül-kede yaşayan siyasilerin, aydınların ortak alıntıları ve çabaları sonunda gerçekleşmiştir.

Burada bulunan bütün milletvekillerimizin hedefi, ülkemizi, devletimizi ve elbette bütün mil-letimizi mesut yaşatmaktır. Hepimiz çok acı tecrübeler geçirdik. Bu geçirdiğimiz tecrübeler, yarın-lara nasıl gitmemiz gerektiği konusunda bize çok güçlü bilgiler de vermiştir; dolayısıyla, bugün yaptığımız bu çalışmayı, bu çalışmayla sınırlandırma hakkına sahip değiliz. Hepimiz, ülkenin ge-leceği için, çok ciddi çalışmaları yapmak zorundayız. Ben inanıyorum ki, burada gördüğümüz bu başarı, bundan sonra daha büyük başarıların da yapılabileceğine bir nevi teminat niteliği taşıma-k-tadır.

Biz, Fazilet Partisi olarak, ülkemizi daha müreffeh, insanlarımızı daha mutlu, devletimizi da-ha güçlü yapmak için üzerimize düşen her türlü fedakârlığı yapmaya hazır olduğumuzu her ves-i-likle beyan ettik. Yine beyan ediyor ve bu yasanın çıkmasında emeği geçen bütün milletvekilleri-mize en derin saygılarımı arz ediyorum.

Teşekkür ediyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın İncetahtacı.

İkinci ve son söz, Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya'ya ait.

Buyurun efendim.

Konuşma süreniz 5 dakika.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son maddesine geldiğimiz Siyasi Partiler Kanunuyla ilgili teklifin, Parlamentomuza, parlamentoda bulunan veya bulunmayan tüm partilerimize, ülkemize ve aziz milletimize hayırlı olmasını diliyor, hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, 27 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, böylece, teklifte yer alan bütün maddeler oylanmış ve kabul edilmiştir.

Şimdi, teklifin tümünü oylarınıza sunacağım; yalnız, İçtüzüğün 86 nci maddesi gereğince, oyunun rengini belli etmek üzere, lehinde olmak kaydıyla, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu söz talep etmiştir.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, Yüce Heyetin değerli üyeleri; telif eser neticelenince, hep sonuna, şöyle, çok hoşuma giden bir cümle konulur.

MEHMET MAİL BÜYÜKERMEN (Eskişehir) – Elimi indir.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Efendim, öztür diliyorum; bazen elim cebime gidiyor. Bu, bilirsiniz ki, size olan saygısızlığımdan değildir. Bu, kesinlikle, senelerdir, 1954 yılından bu tarafa kürsüde bulunan bu kardeşinizin bir alışkanlığıdır. Lütfen, beni o halimle kabul ediniz.

Kitaplar, telif eserler bitince, çok hoşuma giden bir cümle konulur, eser için "hitam buldu kitap, elhamdülillah" denirdi. Şimdi, çok önemli bir yasaburada tamamlandı. Herkesin katkısı var, kamuoyunun katkısı var. Burada sözümlü dillendiremedi, seslendiremedi, ama, aracılığımızla görüşlerini ifade etti; halkın katkısı var. Vakti, birkısım basın mensupları, huzursuzluk duyduklarını ifade etmeye gayret ettiler. Bunun için, fazla söylemeye gerek yok. "Herkes -beni bağışlayınız- cibiliyetinin gereğini iktiza eder" diye bir atasözü vardır; tımkak içi kullanıyorum. O bakımdan, onları derkenar ederek, sizlere teşekkür etmek istiyorum.

HACI FİLİZ (Kırıkkale) – Gençlerin anlayacağı şekilde söyleyin Sayın Başkan.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Acaba, içinizden ve yüreğinizden geçen düzeyde bir yasa düzenlemesi yapabildik mi; hayır. Ben biliyorum ki, yürekleriniz bunun çok üzerindedir, istekleriniz bunun çok üzerindedir. Bu kadar kusur kadı kızında da bulunur. Diyeceksiniz ki, kadı kızındaki kusurun neticesi ile bir yasadaki, hem de demokrasiyi düzenleyen bir yasadaki kusurun neticesi aynı mıdır; hayır. Kadı kızında kusur varsa evde kalır, o kadar; ama, demokrasiyi düzenleyen, çağdaşlığın temeli, görüntüsü demokrasiyi düzenleyen yasalarda fazla kusur hâsıl olursa, demokrasi zarar görür. Bugün, çağdaşlığın ölçüsü demokrasidir. Çağdaşlığını geliştirmiş, üst düzeye yükseltmiş ülkelerin en çok titrediği ve titizlendiği, demokrasidir. Bütün bunlara, eksiklerine rağmen, yeniden, belki ileride bir sayfa açmak üzere, bütünlümlü gözden geçirmek üzere, inanyorum ki, Heyetiniz mutlaka çaba sarf edecektir.

Benim oyumun rengi, hep sizde gözlediğim, izlediğim oy rengidir; hep beyaz oy kullandınız. Size ters düşmek, ülkenin demokratik beklentilerine ters düşmek, bana yakışır, yaraşır mı?! Öyleyse, hatırımza, beyaz oy kullanacağım.

Saygılar sunuyorum efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Hatiboğlu.

Sayın milletvekilleri, teklifin tamamını oylarınıza sunacağım; ancak, ufak bir redaksiyon yapmıştık, onu hatırlatmak istiyorum.

7 nci maddede, değiştirilen 66 ncı maddenin 11 inci satırındaki “bağışlanamaz” kelimesi “bağışlayamaz” şeklinde yazımı değiştirilmek suretiyle, teklifin tamamını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Ahmet İyimaya tarafından hazırlanan, komisyonumuzda olgunlaştırılan ve sizlerin oylarıyla kabul edilen teklif, devletimize ve milletimize hayırlı olsun. (Alkışlar)

Sayın milletvekilleri, böylece, görüşmekte olduğumuz teklif kanunlaşmıştır.

Şimdi, gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan, 114 sıra sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, TC Emekli Sandığı Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi, İşsizlik Sigortası Kurulması ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları raporlarının müzakeresine başlıyoruz.

2. – *Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, T.C. Emekli Sandığı Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi, İşsizlik Sigortası Kurulması ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (11495) (S. Sayısı : 114) (1)*

BAŞKAN – Komisyon?.. Burada

Hükümet?.. Burada.

Komisyon ve Hükümet yerlerini aldılar.

Sayın milletvekilleri, raporun okunup okunmamasını oylarınıza sunacağım: Okunmasını uygun görenler... Uygun görmeyenler... Raporun okunması kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekilleri, tasarınn tümü üzerinde müzakereye başlıyoruz.

Gruplar adına söz talebi?..

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan, Grubumuz adına, Kayseri Milletvekilimiz Hasan Basri Üstünbaş konuşacaklardır.

BAŞKAN – Yazılı olarak gönderir misiniz efendim.

Şu ana kadar Divana intikal eden talep yok.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, Sayın Hasan Basri Üstünbaş konuşacaklar.

Buyurun efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

Sayın Üstünbaş, süreniz 20 dakikadır.

(1) 114 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

MHP GRUBU ADINA HASAN BASRİ ÜSTÜNBAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; sizlere, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu ve şahsım adına saygılarımı sunuyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, sosyal güvenlik kurumları reform kanunu tasarısı hakkındaki görüşlerimizi sunacağım. Bu görüşlerimizi üç bölüm altında sunacağım; ilkönce, sosyal güvenlik kurumları hakkında bir genel bilgi, daha sonra sorunları ve daha sonra da, Milliyetçi Hareket Partisi olarak düşündüğümüz çözüm yollarından bahsedeceğim.

Günümüzde, idare sistemi ve ideolojisi ne olursa olsun, tüm ülkelerin yeterli veya yetersiz bir sosyal güvenlik sistemi vardır. Sosyal güvenlik, esas olarak, fertlerin istek ve iradeleri dışında meydana gelen ve onların mal varlığında, gelirlerinde ve/veya çalışma güçlerinde kayıplara yol açacak, kendilerinin ve geçindirmekle yükümlü oldukları kişilerin hayatlarının devamını güçleştiren veya imkânsız hale getiren tehlikenin zararlarını telafi ve tanzim etmeye yönelik işlemlerden oluşur.

Çağdaş devletin esas görevlerinden biri, belki de en önemlisi, sosyal güvenliği sağlamaktır. Dünya devletleri, sosyal güvenlik hakkı da dahil, bütün insan haklarında bir eşitliğin sağlanmasına gayret göstermektedir. Bu gayretler, gerek insan haklarıyla ilgili kuruluşların gerekse milletlerarası diğer kuruluşların çalışmalarıyla, bütün dünya ülkelerini etkileyecek bir kamuoyu oluşturmaya yönelik olarak sürmektedir.

Ülkemiz, sosyal güvenlik politikalarını oluştururken, başlıca iki etki altında kalmaktadır; iç ve dış etkiler. Dış etkilerden de en önemlisi, ILO riskleridir. ILO tarafından tespit edilen dokuz riskin, çağdaş bir sosyal güvenlik sisteminde karşılanması gereklidir. Bunlar şunlardır: İş kazaları, meslek hastalıkları, hastalık, analık, yaşlılık, maluliyet, ölüm, işsizlik, aile kurma. Bu dokuz riskten son ikisi, halen milli sosyal güvenlik sistemimizde yoktur.

Avrupa Topluluğuna tam üyelik için başvurmuş Türkiye'nin, sosyal güvenlik haklarında, milletlerarası standartların gerisinde kalmasını haklı kılabilecek hiçbir gerekçe yoktur, olmamalıdır.

Sosyal güvenlik kapsamı ve sağlanan haklar belirlenirken, ülkelerin kendi şartlarının da dikkate alınması gerekir. Sosyal güvenlik, sosyal, siyasi ve ekonomik hayatın pek çok yönüyle karşılıklı ve çok yönlü iletişim halinde olan bir sistemdir. Sosyal güvenliğin, devamlılığının sağlanabilmesi için, şu unsura sahip olması gereklidir: Riskler gerçekleştiğinde, ortaya çıkan ihtiyaca cevap verecek yapıda olması; yani, finansman bakımından güçlü ve emniyetli kaynaklara sahip olması lazımdır; yani, sağlam aktüer dengelere sahip olması gereklidir.

Sosyal güvenlik sisteminin iyi işleyebilmesi, sadece iyi bir sistem kurulmasıyla mümkün değildir. Sosyal güvenlik sistemini etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bu faktörler, sırasıyla şunlardır:

1. Ekonomik durum:

İyi bir sosyal güvenlik sistemi, devamlı büyüyen bir ekonomi içerisinde işler. Ekonomideki büyüme azaldığı, durduğu veya zayıfladığı zaman, sosyal güvenlik sisteminde de, buna bağlı istenilmeyen sonuçlar ortaya çıkar. Şu anda ülkemizdeki durum gibi.

2. Genel Sağlık Düzeyi:

Bir ülkede sağlık düzeyi yükseldikçe sosyal güvenlik sistemi daha iyi çalışmaktadır.

3. Nüfus yapısı:

Nüfusun büyüme hızı, çalışma çağı içi ve dışı nüfusun oranı gibi nüfusun yapısal nitelikleri, sosyal güvenliği etkilemektedir. Çok fazla genç nüfus, çok fazla yaşlı nüfus, tüm nüfusun hızlı ar-

tışı, nüfus artışının durması ve azalması sosyal güvenlik sistemini olumsuz olarak etkilemektedir. İyi işleyen bir sosyal güvenlik sisteminde dengeli bir nüfus yapısının bulunması gereklidir.

4. Kamu sosyal yardım ve hizmet sisteminin mevcudiyeti:

Bu sistemler, sosyal güvenlik bakımından olmazsa olmaz nitelikte önemli sistemlerdir. Devletler, primli sisteme iştirak gücü olmayan insanlara, sosyal güvenliği bu sistemler yoluyla sağlamaktadır. Muhtaçlığın yok edilmesi, ancak iyi organize edilmiş, yeterli finansal kaynaklara ve alt yapı imkânlarına sahip bir sosyal yardım ve sosyal hizmet sistemiyle mümkün olabilir.

5. Konut ve aile yardımları:

İnsanların konut ihtiyacı karşılanmalı; ayrıca, evlenme ve çocuk bakımından doğan gider artışlarına karşılık asgari bir gelir devletçe sağlanmalıdır. Bütün bu yardımlar sosyal güvenliğin yütünü hafifletecek destek faaliyetleri olarak kabul edilmelidir.

6. Sosyal güvenlikle ilgili baskı gruplarının varlığı:

Sosyal güvenlikle sağlanan hakların iyileştirilmesi isteniyor ve kapsamının ülke düzeyinde genişletilmesi bekleniyor ise, sosyal güvenlikle ilgili baskı gruplarının oluşturulması, mevcutlarının güçlendirilmesi ve etkin kılınması büyük önem taşımaktadır.

Türkiye'de sosyal güvenlik yönünden mevcut durum ve sorunlar: Türk sosyal güvenlik sistemi, primli rejimler olarak da bilinen ve ilgilinin katkısıyla işleyen sosyal sigortalar ile devlet tarafından finanse edilen kamu sosyal güvenlik harcamaları üzerine kurulmuştur.

Anayasamız ve sosyal güvenlik sistemimiz:

1982 Anayasası, hazırlanışı ve pek çok hükmü tenkit ediliyor olmasına rağmen, sosyal güvenlik açısından çağdaş anlayışı ülkemize yerleştiren bir anayasa niteliğini taşımaktadır. Madde 60, 61 ve 62 sosyal güvenlikle ilgili hükümleri kapsamaktadır. Bu hükümler, 60, 61 ve 62 inci maddeler, siyasi iktidarlara, gelecekte iyi bir sosyal güvenlik sisteminin kurulabilmesi bakımından gerekli anayasal desteği sağlamaktadır.

Sosyal güvenlik sistemimiz kısaca şu şekildedir:

Türk Sosyal Sigorta Sistemi.

1- Hizmet akdiyle çalışanları (işçileri) kapsayan SSK. 2- Kamu görevlilerini kapsayan Emekli Sandığı. 3- Kendi nam ve hesabına çalışanları kapsayan Bağ-Kur.

1983 yılında çıkarılan 2925 ve 2926 sayılı Kanunlar: Ülkemizde, tarım kesiminde geçici olarak hizmet akdiyle çalışarak hayatını kazananlar, isteğe bağlı olarak, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunuyla ve tarımda kendi adına çalışanlar ise, mecburi olarak, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunuyla sosyal sigortalar sistemi içerisinde sosyal güvenliğe kavuşturulmuş bulunmaktadır. Ülkemizde çalışanların tamamını kapsama alabilecek kurumsal yapı ve mevzuat olmasına rağmen, işgücünün ancak yüzde 47,6'sı kapsama alınabilmiştir.

Sosyal sigorta kurumlarımızın koruma garantisi sağladıkları sosyal güvenlik riskleri itibarıyla kapsamı incelendiği zaman, ILO'nun asgari normları çerçevesinde sayılan 9 sosyal güvenlik riskinden 2'sinin -işsizlik ve aile yardımı- hiçbir sosyal sigorta kanunu kapsamında düzenlenmediği görülmektedir.

Sosyal sigorta sistemimizin sorunları nelerdir:

1- Sosyal güvenlik için tahsis edilen kaynaklar yetersizdir. Kaynaklar etkin kullanılmamaktadır. Gelişmiş ülkeler, gayri safi yurtiçi hâsılanın yüzde 20-35'ini bu amaçla tahsis edebilmekte iken, ülkemizde bu oran yüzde 9,2'dir. Sağlık harcamaları hariç tutulursa, bu oran yüzde 4,9'a düşmektedir.

2- Sistem, genel sosyal güvenlik prensipleriyle işletilememektedir.

a) Yapılan çok çeşitli müdahaleler, başta aktif/pasif sigorta oranı olmak üzere, sosyal sigorta kurumlarının temel göstergelerini olumsuz yönde etkilemektedir. Son 16 yıllık dönem değerlendirildiğinde prim ödeyen aktif sigortalıların sayısındaki artışın yüzde 81; buna karşılık, aylık alanların sayısındaki artışın ise yüzde 272 olduğu görülmektedir.

Bu gelişme, yaş şartı getirilmeden emeklilik hakkı sağlanması, işgücünün sadece yüzde 47,6'sının sigortalı olması sonucu ortaya çıkmıştır.

b) Sağlıklı bir sosyal sigorta kurumunun aktif/pasif sigortalı oranının, en az 4'e 1 olması gerekir. Bu oran, Türkiye genelinde tek tek sosyal güvenlik kurumlarında 1,8'e 1'dir.

ILO tarafından yapılan hesaplamalara göre, SSK'da, 2020 yılında, aylık alanların sayısı ile prim ödeyenlerin sayısı birbirine eşit olacaktır. Bu durumda, Sosyal Sigortalar Kurumunun ayakta kalması mümkün değildir. Aynı durum, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur için de geçerlidir.

c) Başta yaşlılık sigortası olmak üzere, aylık alma kolaylaştırılmıştır ve yaşlanmadan yaşlılık aylığı veren bir sosyal güvenlik sistemimiz oluşmuştur.

Türkiye, çok yaygın bir deyimle, genç emekliler ülkesi haline gelmiştir.

Yapılan uygulamalar sonucu, pasif sigortalılık süresinin aktif sigortalılık süresinden daha uzun olduğu garip bir durum ortaya çıkmıştır.

d) Sosyal sigortalar, nimet-külfet dengesi üzerine kurulan kurumlar olmasına rağmen, külfeti ortadan kaldıran uygulamalar söz konusu olmuştur.

Borçlanma düzenlemeleri bunların başında gelmektedir. Bugüne kadar SSK'yla ilgili olarak 11 borçlanma kanunu çıkarılmıştır. Bu tür uygulamalar sisteme olan güveni ortadan kaldırmaktadır. Bu durum, yükümlülüklerini zamanında yerine getirenlerin cezalandırılması anlamına gelmektedir.

e) Sosyal sigorta kurumlarının imkânları, seçim meydanlarında, politik yatırım malzemesi olarak kullanılmıştır. Şöyle:

Hak kazanma şartları kolaylaştırılmıştır.

Belirli dönemlerde aylıklar, ödenen primlerle ilişkisi olmayacak şekilde yükseltilmiştir.

Sosyal yardım zamları da aynı şekilde yükseltilmiştir.

Siyasi iktidarlar, bu kurumların yarattığı fonları, amaçları dışında ve düşük getiri oranlarıyla kullanarak, âdeta eritmiş, bu fonlar, bir hesaplama göre, sadece enflasyona karşı değerini koruyacak şekilde değerlendirilebilseydi, bugün, Sosyal Sigortalar Kurumunun kasasında 24 milyar dolarlık bir kaynak olacaktı.

3- Türk sosyal güvenlik sistemi, çok sebepli ve ciddi bir finansman krizi içindedir.

a) Sosyal sigorta kurumlarının açıkları her geçen yıl artmaktadır. Bu açık, 1995 yılında gayri sâfi yurtiçi hâsılanın yüzde 1,8'ine denk iken, 2020 yılında yüzde 4,3'e yükselecektir. Bunun anlamı, sistem bu şekilde devam ederse, 1995 yılı için de kazançlarının yüzde 50'sine varan bir oranda prim tahsil edilmesi gerekirken, bu oran, 2020 yılında yüzde 86'ya çıkacaktır. Bu kadar yüksek oranlarla sistemin çalışması mümkün değildir.

Prim tahsiliyle ilgili sorunlar:

Prim afları:

Emekli Sandığı için prim tahsili problemi yoktur. SSK'da, prim tahsili oranı yüzde 70 ile 80 arasındadır; hiçbir zaman, primlerin tamamını tahsil etme imkânı olmamıştır. Prim tahsilinin yüz-

de 100 olmamasının en önemli nedeni, zaman zaman yapılan prim affıdır. Bu afflar, prim ödeme ahlakını bozmuştur.

Primleri ödememenin yaygın olarak kullanılan bir yöntemi de, sigortalıların çalışma gün sayısının veya prime esas kazançlarının eksik bildirilmesidir. SSK tarafından verilen bilgilere göre, sigortalıların yüzde 51,4'ünün primleri eksik ödenmektedir. Bağ-Kur kapsamındaki sigortalıların yüzde 26'sı hiç prim ödememiştir.

Türkiye'de prim ödeme tabanı genişletilememiştir. Tabanı genişletmenin öntündeki en önemli engeller, kayıtdışı sektörün genişliği ve işgücünün önemli kesiminin tarım kesiminde istihdam edilmesidir.

Türkiye'deki işyeri ölçeğinin küçük olması, bir diğer sebep. Bir yandan kaçak sigortalı çalıştırmayı teşvik ederken, diğer yandan da denetim yoluyla sigortalıların artırılmasını âdeta imkânsız kılmaktadır.

4- Sosyal güvenlik kurumları tarafından sağlanan koruma garantisi yetersizdir. Bugün, Türkiye'de, geline nokta, aylıkların düzenli ve sürekli olarak ödenememesi gibi bir tehlike söz konusudur. Verilen aylıkların ve ödeneklerin seviyesi oldukça düşük ve yetersizdir. Bu düşüklüğe, kronik hiperenflasyon, prime esas kazançlar, ödenen primlerin düşüklüğü ve aktüryel hesap dengelerindeki bozulmalar sebep olmaktadır.

Bugün, Türk sosyal sigorta sisteminde aylık alma süresi, prim ödeme süresinden daha uzundur. Sosyal güvenlik fonlarının ilave getiri sağlayacak şekilde değerlendirilememesi de bir diğer sebeptir.

5- Sosyal güvenlik kurumlarının teşkilatlanma ve yönetimle ilgili ciddi sorunları vardır. Sosyal güvenlik kurumları arasında bir koordinasyon yoktur. SSK, Bağ-Kur Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına, Emekli Sandığı Maliye Bakanlığına, kamu sosyal güvenlik hizmeti veren kurumlar Başbakanlık ve çeşitli bakanlıklara bağlı olarak faaliyet göstermektedir.

Koordinasyon eksikliği, kaynak israfına sebep olmakta ve sosyal güvenlik kurumları arasında norm ve standart birliği sağlanmasını önlemektedir.

Yönetimle ilgili çok çeşitli sorunlar vardır. SSK ve Bağ-Kur'un, kuruluş kanunlarında, idari ve mali bakımdan özerk kurumlar oldukları belirtilmesine rağmen, gerçekte, bu özerklik hayata geçirilememiştir. Bu kurumlar, ağır işleyen, hantal bir organizasyon yapısına sahip görünmektedir. Bu kurumlarda merkezî karar alma süreci mevcuttur. Yapılması gerekli işlemlerle ilgili, bakanlık ve devlet kuruluşlarından izin almak gereklidir.

Bu durum, sosyal sigorta kurumlarının çabuk ve stratejik kararlar almalarını mümkün kılmakta ve kurumların özerkliğini zedelemektedir.

Sosyal sigorta kurumlarının, hizmetlerini etkin olarak götürmelerini sağlayacak donanım eksiklikleri vardır.

Sosyal sigorta kurumlarının denetim faaliyetleri de yetersizdir.

6- Sosyal güvenlik mevzuatıyla ilgili sorunlar:

Mevzuat karmaşık, anlaşılması ve takibi güç bir yapıdadır; çok sık değişikliklere uğramaktadır. Emekli Sandığı Kanunu şimdiye kadar 200'den fazla, SSK Kanunu da 250'ye yakın değişikliğe uğramıştır.

7- Sosyal yardım ve sosyal hizmet sistemimiz:

Esas kurum, Başbakanlığa bağlı olarak hizmet gören Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumudur, diğeri, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfıdır. Bu kurumlara politik etkiler olabilmekte, dolayısıyla, kendilerinden beklenen hizmetleri yapamamaktadırlar.

Cözüm yolları neler? Milliyetçi Hareket Partisi olarak, çözüm yollarıyla ilgili görüşlerimiz de şunlar:

21 inci Yüzyılın ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir millî sosyal güvenlik sisteminin kuruluşunda aşağıdaki esasların bulunmasının gerekliliğine inanıyoruz.

1- Sosyal güvenlik sistemi, ekonomik gelişmeye paralel bir gelişme sağlayabilir. Bu nedenle, ülkemizin ekonomik ve sosyal kalkınması çok önemlidir.

2- Devlet, asgari ölçüde bir sosyal güvenlik sağlamakta yükümlü olmalıdır.

3- Vatandaşlar azami fedakârlıkta bulunmalıdır.

4- Sosyal güvenlik sistemi idari ve mali bakımdan tam özerk olmalıdır, sistemin belkemiği, sandıklar olmalıdır. Devlet, sistemde ancak garantör olmasının gerektirdiği kadarıyla var olmalı ve hiçbir şekilde kararlarda belirleyici bir oy gücüne sahip olmamalıdır. Böylece, siyasi iktidarların sistem üzerinde tasarrufta bulunmalarının önü kesilmiş olacaktır.

5- Ülkede herkes sosyal güvenlik hakkına sahip olmalıdır.

6- Sosyal güvenlikten sorumlu bakanlık teke indirilebilir; ülkemizdeki sosyal güvenlik sisteminde sosyal güvenlik kuruluşları çokbaşı durumdadır, bu çokbaşlıktan kurtarılması gereklidir. Biraz evvel bahsettim, tekrar bahsediyorum; SSK ve Bağ-Kur Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına; Emekli Sandığı, Maliye Bakanlığına bağlıdır; Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları, Başbakanlığa bağlı bulunmaktadır.

Merkezî idaredeki bu çokbaşlılık, devletin sağlıklı ve istikrarlı politikalar üretme ve icra etme imkânını vermemektedir.

Sorunun çözümünde teşkilat yapısı şu şekilde olmalıdır: Bu sistemde, merkezî idare birimi Sosyal Güvenlik Bakanlığı olmalıdır. Diğer bakanlıklara ve Başbakanlığa bağlı tüm kuruluşlar, bütün varlıklarıyla bu Bakanlığa devredilmelidir.

Bakanlığın görevi:

- Sosyal güvenlikle ilgili gelişmeleri takip etmek,
- Bu gelişmelere göre yeni politikalar tespit etmek,
- Sosyal güvenlik kurumlarının denetimini yapmak,
- Bu kurumlara devlet adına gönderilecek temsilcileri seçmek,

Olmalıdır.

Yeni sosyal güvenlik sisteminde aşağıdaki kurumlar mevcut olmalıdır:

- Emekli sandığı
- Sağlık sandığı
- İşsizlik sigortası kurumu
- Sosyal yardım ve sosyal hizmet kurumu
- Özel sigortalar
- Munzam sosyal sigorta kurumları

1- Emekli sandığı:

Halen mevcut olan sosyal sigorta kurumları (SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı) bu kurum altında birleştirilmelidir.

Emekli sandığı, vatandaşlarımıza, yaşlılık, malullük ve ölüm risklerine karşı sosyal güvenlik sağlamalıdır. Sandık, sosyal sigorta esaslarına göre aktüaryel dengeleri sağlayacak biçimde çalışmalı, tek göstergenin ve tek oranlı prim esasını geçerli olmalıdır.

Kişilerin derece ve basamak yükselme sisteminde, sigortalılık süresi, ödediği prim gün sayısı ve yaşlılık aylığını talep yaşı etkileyici esas olmalıdır.

1- Emekli aylık miktarı, hiçbir şekilde, prime esas gelir miktarının yüzde 90'ını geçmemelidir.

2- Sağlık sandığı:

Sağlık sandığı, doğumdan itibaren, bütün vatandaşları, hastalık, analık, iş kazası ve meslek hastalığı risklerine karşı sosyal güvenlik altına almalıdır.

Yönetim, mali ve idari açıdan tam özerk olmalıdır.

Sağlık sandığı, sağlık hizmetleri üretmeyecek; sağlık sandığı, hasta ile hekim ve hastaneler arasındaki para alışverişini ortadan kaldıracaktır.

Bu uygulamayla, sağlık ve emeklilik fonlarının birbirinden ayrılması sağlanacaktır.

3- İşsizlik sigortası kurumu: Kanunda var; onun için, geçiyorum.

4- Sosyal yardım ve sosyal hizmet kurumu:

Bu sistem, sosyal sigorta sisteminden yardım alma imkânı olmayan ve gelir durumu, belirlenecek asgari yıllık gelir seviyesinin altında olanlara, fakirlik kontrolü altında asgari gelir garantisi sağlayacaktır.

Aylık gelirler bütünüyle devlet bütçesiyle finanse edilecektir.

Halen, Sosyal Dayanışma ve Yardım Vakfı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ve diğer sosyal yardım kuruluşlarına kanunla verilen gelir kaynakları bu kuruma aktarılacaktır.

Ayrıca, hayırsever vatandaşların fitre, zekât, kurban derisi ve diğer bağışların da bu kuruma yapmaları teşvik edilecektir.

5- Özel sigortalar:

Sistemimizde, özel sigortalar teşvik edilecektir; ancak, özel sigortalar, sosyal sigortaya alternatif olarak kabul edilmeyecektir.

6. - Munzam sosyal sigorta kurumları:

Kanunla kurulacak ve mecburi nitelikli ve primli olan bu sistem, mecburi sosyal sigorta kuruluşlarını destekleyecek, bu kurumlar emekli, dul ve yetimlere asgari düzeyde gelir garantisi sağlayacaktır. Ülkemizde bu nitelikli halen üç sandık vardır:

İlkokul Öğretmenleri Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Sandığı (İLSAN)

Amele Birliği

Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK)

Sistemimizde, OYAK aynen korunacaktır; buna, aşağıda saydığım kurumlar eklenecektir:

(İYAK) İşçi Yardımlaşma Kurumu. Amele Birliği Kurumu buraya bağlanacaktır.

(MEYAK) Memur Yardımlaşma Kurumu. İLKSAN bu kuruma katılacaktır.

(EYAK) Esnaf ve Yardımlaşma Kurumu.

(ÇİYAK) Çiftçi Yardımlaşma Kurumu.

Sosyal güvenlik sistemimizdeki prim ödemeleri:

Bu sistemde prim ödemelerinin çok fazla olabileceği akla gelebilir. Bu sistemde, sandıkların kurulması ile iştirakçilerin çok ağır bir prim yükü altında kalabilecekleri akla gelebilir. Yaptığımız

çalışmalarda, halen SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığına yapılan kesintilerin aynı miktarı bu kurumlara kesildiği zaman, hizmetler aynen devam edecek; fakat, çalışanlarımız, işsizlik sigortası ve aile yardımı gibi ek güvencelere de kavuşacaklardır.

Sosyal güvenlik sistemimizde, yerel yönetimler de teşvik edilecek, bunun yanında, gönüllü kuruluşlar da, sosyal güvenlik alanında çalışmalarını için teşvik edilecektir.

Sistemimizin sağlıklı çalışabilmesi için aşağıdaki kanunların çıkarılmasına gereklilik vardır:

- 1- Sosyal güvenlik temel yasası
- 2- Emekli sandığı kanunu
- 3- Sağlık sandığı kanunu
- 4- İşsizlik sandığı kanunu (Bu kanunda mevcut)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Üstünbaş, sürenizi 2 dakika uzatıyorum; buyurun efendim.

HASAN BASRİ ÜSTÜNBAŞ (Devamla) – 5- Sosyal yardım ve sosyal hizmetler kurumu kanunu

6- Munzam sosyal yardım kurumları kanunu

7- Özel sigortaların teşvik ve denetimlerine dair kanun

8- Sosyal güvenlik amaçlı dernek, vakıf ve diğer kuruluşların teşvik ve denetimine dair kanun.

Şu anda gündemde bulunan kanun tasarısı, biraz evvel bahsettiğim, Milliyetçi Hareket Partisinin tespit ettiği birtakım sorunların bir kısmına çözümler getiriyor; devamının muhakkak gelmesi lazım. Bu kanundaki ikinci kısmın geleceğini biliyoruz, önümüzdeki yasama döneminde ikinci bölüm gelecektir. Bu bölüme, sağlık reformuyla ilgili kanun tasarısının da gelmesi, bir bütünlük sağlayacaktır ve her iki kanun da çıktığı anda, ülkemizdeki önemli bir sorunu halletmiş olacağız.

Hepinize, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Üstünbaş.

Sayın milletvekilleri, tasarının tümü üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Adana Milletvekili Sayın Yakup Budak konuşacaklar.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA YAKUP BUDAK (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlere başlarken, Fazilet Partisi Grubu ve şahsım adına hepinize sevgiler, saygılar ve selamlarımı sunuyorum.

Bugün burada hükümet tasarısı olarak Meclisin huzuruna getirilen, sosyal güvenlik yasalarındaki değişiklikleri ihtiva eden bir kanun tasarısıyla karşı karşıyayız. Tabii ki, bu kanun tasarısı Meclisimize nasıl geldi, kim getirdi, kimler etki ederek bu Meclise getirdi, onun üzerinde de durulması gerekir; ayrıca, getiriliş üslubu üzerinde de durulması gerekir. Bunun yanında, hükümetin getiriş tarzı, takdim ediş tarzı itibarıyla de bu yasa tasarısının üzerinde durulması gerekir.

Hükümetin beyanlarına göre, bu, büyük bir reformdur. Acaba reform mudur yoksa deform mudur, uygulanmaya başlandığı zaman birlikte görülecektir veya bu yasa tasarısı bu Meclisten geçecek olursa, bu hükümeti de deforme edecektir, bu ülkenin sosyal güvenlik sistemini de deforme edecektir, zihinleri de deforme edecektir. Onun için, daha sözlerimin başında diyorum ki, reform olarak bu olaya bakamayız, bu tasarımı reform olarak değerlendiremeyiz. Her ne kadar, hükümet

üyeleri ve ilgili bakan, televizyon televizyon koşarak "reformdur, reformdur" dese de, sonunda bunun deforme olduğu ortaya çıkacaktır. Niye; dün daha Mecliste, Vergi Yasasıyla ilgili, Millî Eğitim Yasasıyla ilgili konularda reform diye tutturuldu; Eğitim Yasasının, ülkenin eğitim sistemini ne hale getirdiğini gördük, Vergi Yasasının, ekonomiyi nasıl içinden çıkılmaz hale getirdiğini, esnafımızın belini nasıl büküğünü, sanayicimizi nasıl bağırttığını, hatta, hükümet üyelerinin bile reform dedikleri, değiştirilemez dedikleri, kendi çıkardıkları kanunu değiştirme noktasında nasıl gayretler sarf ettiklerini hep birlikte gördük.

Öyle timit ediyoruz, arzu ediyoruz ki, buna gerek kalmadan, bu hükümet, bu tasarımı, işin başında geri çöksün, tekrar bir değerlendirmeye tabi tutsun, sosyal tarafların düşüncelerini, fikirlerini, tekliflerini alarak ve olması lazım gelenleri yaparak, Türkiye'nin ekonomisiyle bağdaşacak, sosyal hayatıyla bağdaşacak bir yapıya tekrar kavuşturarak bu Meclisin huzuruna getirsin diyoruz.

Tabii ki, hükümet, her ne kadar, reform diyorsa da; ama, hazırlamış olduğu genel gerekçede bakan ne diyor: "Hazırlanan yasa tasarısı, sosyal güvenlik kurumlarının içinde bulunduğu ciddi sorunlardan acilen müdahale edilmesi gereken konuları kapsamaktadır." Yani, birkaç konu tespit edilmiş, çok acil olarak tespit edilmiş, ona müdahale ediyorlar. Şimdi, böyle, kısmî bir müdahaleye, sanki umumî bir müdahale gibi, bütün sosyal güvenlik sistemini kurtaracak bir müdahale gibi bakmak ve takdim etmek, zannediyorum, meseleyi abartmak olur, meselenin içerisinde boğulmak olur, meseleyi anlamamak olur. Onun için de, zaten, gerekçede böyle diyorlar, her ne kadar ilgililer böyle söylemese de...

Acaba, sosyal güvenlik sistemimiz, müdahale edilecek ciddi birkaç noktaya parmak basmakla veya değişiklik yapmakla, hele hele, sosyal güvenlik gibi bir konuda, sadece geçiş sürelerini düzenlemekle ya da emeklilik yaşını yeniden tespit etmekle düzenlenebilecek kadar, içerisinde memleketin istediği sosyal barışı ve adaleti sağlayacak kadar basit bir konu mudur?! Elbette, bu, olaya bakış açısıyla ilgilidir.

Görüyoruz ki, Sayın Bakana kim söylemişse söylemiş; Sayın Bakan diyor ki: "Bu zamana kadar hiç kimse, kral çıplak dememişti; ben, kral çıplak diyorum." Doğru; bu zamana kadar gelip geçen hükümetlerin, bu konuyla ilgili hemen hemen tüm devlet bakanları "kral çıplak" demişti. Kralın çıplak olduğunu, Türkiye'nin battığını, ekonomisinin battığını, içinden çıkılmaz hale geldiğini.. Onlarca yıl önce, Zelenka Raporu diye, sosyal güvenlik sistemimizi kurtarmak üzere dışarılardan uzmanlar getirtmişiz, inceletmişiz; sonra, SSK'nın tozlu raflarına koymuşuz. Yani "kral çıplak" demek, meseleyi çözmiyor. Mesele, kralı kim soydu; kralı çıplak hale kim getirdi; bu soruya cevap verebilmektir. (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Yani, şimdi, kralı soyanları ortaya koymadan, kralın çıplak olduğunu söylemenin ne anlamı var, siz söyleyin?! Acaba, SSK'yı, güvenlik sisteminde yer alan Bağ-Kur'u veya Emekli Sandığını, işçiler, memurlar, 60'ındaki, 70'indeki emekliler mi soydu, yoksa, devri iktidarlarında hayali ihracatlarla milyarlarca dolarları götürülen mi soydu?!

Şimdi, hükümet "efendim, sosyal güvenlik sistemimizde, bu sene 2,2 katrilyonluk açık olacak" diyor. O rakamlar da doğru değil, abartıyorlar. Niye abartıyorlar; on yıllık hesaplar çıkarıyorlar; efendim, işte, 1999 yılında şu kadar olurmuş, 2005 yılında şu kadar olurmuş, bir zaman gelirmiş 10 milyar dolar olurmuş... Aynı bakana sormak lazım; bu sene, hükümetin, 1999 bütçesinde, faize ayırdığı -27 katrilyonluk bütçedeki- pay 14 katrilyondur; yani, bütçenin yüzde 50'sinin üzerindeki 14 katrilyon faize ayrılmış. Acaba, bu gidişle, on sene sonra, faize ayrılacak pay ne olacak; onun hesabını niye sormuyorlar?! Niye, o pastadan küçültüp, bu pastaya biraz vermek istemiyorlar?! Onun için, rakamları abartmayalım; kamuoyunu tek yönlü oluşturmayalım.

"Efendim, 38 yaşında, 43 yaşında emekli oluyorlar; böyle güvenlik sistemi mi olur!" diye ortaklıkta dolaşıyorlar. Doğru; Türkiye'de, emeklilik yaşına karşı çıkan insanların hiçbirisi de, zaten, 38 yaşında emekli olunsun, 43 yaşında emekli olunsun demiyor ki. Bu yasa tasarısına karşı çıkan partiler de zaten böyle demiyorlar. Sokaklarda, milletin sesi olan, işçinin, memurun, emeklinin sesi olan, bizim sivil kuruluşlarımız, sendikalarımız, vakıflarımız, derneklerimiz de böyle demiyorlar; ama, adaletli olsun, hakka, hukuka uygun olsun, bu memleketin gerçeklerine uygun olsun, bu memleketin sosyal hayatına, ekonomisine uygun olsun diyorlar; yoksa, adaletsizlik olsun, hukuksuzluk olsun, herkes 38 yaşında emekli olsun diyen de yok zaten. Ama, yetkililer çıkıyorlar "38 yaşında, 43 yaşında emekli olunuyor" diyorlar. Acaba, bu sosyal güvenlik sistemi kapsamında olan insanlardan yüzde kaç 38 yaşında emekli olmaktadır?! Zaten, bu, hukuken mümkün olmakla birlikte, çoğunluk için fiilen mümkün değildir; 38 yaşında... Kim bu memlekette... Üniversiteyi bitirdiği zaman adam iş bulamıyor; bırakın ki, herkes 18 yaşında işe girecek; hanımsa 38 yaşında emekli olacak; erkekse 43 yaşında emekli olacak; Türkiye'de bu mümkün mü?! Çok az sayıda var; o da, genellikle, güvenlik güçlerimizin kapsamında olan işkollarında var ki, zaten, bu yasa tasarısı da, onlara bir önlem getiriyor; yine devam edecek demektir.

Onun için, tek yönlü olarak kamuoyunu yönlendirmek, tek yönlü olarak çıkaracağımız yasa tasarısına, bu ülkenin gerçekleriyle bağdaşmayacak tarzda toplumu değişik yönlere kanalize etmek de, zannediyorum yanlış olur. Hele hele, hakkını isteyen, hukukunu isteyen "yıllarca çalıştım, alınterimin karşılığını istiyorum" diyen insanlara, bunun için de yollara düşmüş, sokaklara düşmüş, caddelere düşmüş, hükümete sesini duyurabilmek için uğraşan insanlara, aslı görevi de, kendi temsil ettikleri grupların, yani işçilerin, memurların, emeklilerin sesini hükümete duyurmakla görevli olan sendikalara, sivil toplum kuruluşlarının yetkililerine -ben Sayın Başbakan'a da pek yakıştıramıyorum ama- "provokatör" kelimesinin kullanılmış olması, sosyal barışa her zamankinden çok daha fazla ihtiyacımız olduğu bir dönemde kullanılmış olması, gerçekten, yersiz, anlamsız ve hele hele, böyle bir konunun gündemde olduğu bir zamanda ifade edilmesi de yanlış olmuştur. Onun için, meseleleri doğru ortaya koymamız lazım, güzel ortaya koymamız lazım; insanlarımızı incitmeden, toplumumuzu gücendirmeden, bütün toplum kesimleri arasında, sosyal taraflar arasında konsensüs sağlayarak bu meseleyi çözmek lazım.

Muhterem arkadaşlar, bu bağırıtı çağırıtı olmadan, kavga dövüş olmadan olmaz mı; olur, niye olmasın. 54 üncü hükümet zamanında da, sosyal güvenlik sistemiyle ilgili bir yasa değişikliği bu Meclise geldi ve o yasa değişikliği, tartışıldı, konuşuldu; kanunlaşamadı; ama, sosyal taraflardan kimse itiraz etmedi. Niye itiraz etmedi; bütün partiler, sendikalar, işçi kurumları, emekli cemiyetleri geldiler, oturdular, Sosyal Konseyde anlaşular ve ne yaptılar; güzel bir tasarı ortaya çıktı. Bu tasarı da Meclise geldi; ama, kanunlaşamadı.

Şimdi, demek ki, kavga etmeden, toplumun kesimlerini karşımıza almadan, yıllarca bu memleket için çalışmış çabalamış, alınteri dökmüş, emek sarf etmiş insanları gücendirmeden de, bu yasa tasarısının Meclise gelmesi mümkündür; ama, bu hükümet "biz, sosyal tarafları barıştıracamız, bu ülkede barışı temin edeceğiz" diyerek iktidar olmuştur "sağ ile solu birleştirdik" demişlerdir; ama, maalesef, kendi tabanlarını karşılarına almışlardır ve kendi istemedikleri durumların ortaya çıkmasına da sebep olmuşlardır.

Ben öyle inanıyorum ki, bu yasa tasarısını buraya hükümet getirmiştir. Bu hükümetin içerisinde olan partilere mensup olan arkadaşlarımızın birçoğu -kendileri ifade ediyorlar- içlerine sindiremiyorlar; ama, birileri dayattığı için de buraya getiriyor. Hükümete soracak olursak, bu yasa tasarısını kendileri getirmiştir. Ben buradan sormak istiyorum: Bu yasa tasarısını Hazine mi hazırlamış-

tır, ilgili bakanlık mı hazırlamıştır, Sosyal Sigortalar Kurumu mu hazırlamıştır? Bunu bilmemiz lazım, yani kim hazırladı? (FP sıralarından alkışlar)

İlk tasarı ortaya çıktığı zaman -geldi, pazartesi günüydü- Sosyal Konseyde birtakım tartışmalar oldu; tartışmaların sesi huzlanınca Sayın Başbakan çıktı dedi ki: "Hükümetin böyle bir tasarısı yoktur." Ondan sonra birtakım değişiklikler yapıldı; çünkü, tasarının ilk hazırlanış biçimi Hazineci gözüyle hazırlanmıştı ve dolayısıyla da sonradan birtakım değişiklikler oldu.

Sayın Başbakan Sosyal Konseyi çok önemsiyor, önemsenecek bir kurumumuzdur; sendikalarımız var, değişik sosyal grupların orada temsilcileri var. En sonunda, işçilerin temsilcileri olan insanlar "böyle bir Sosyal Konseyde olmaktansa olmamayı tercih ederiz" dediler; ondan sonra da hükümetin birtakım talihsiz beyanları oldu. Dolayısıyla da, kavga etmeden, gürültü etmeden, uzlaşarak bu metnin çıkarılması mümkündür; ama, maalesef, bu gerçekleştirilememiştir. Niye gerçekleştirilemiyor; çünkü, bu hükümetin bu tasarısının hazırlanmasında kendi iradesi yoktur. Niye; IMF reçetesi neticesinde hazırlanmıştır bu. Her ne kadar inkâr etseler de, IMF'nin klasik reçetesidir. "Şunları şunları yaparsanız size birkaç milyar dolar vereceğiz" demektedirler. Amerika'ya giden arkadaşlarımız, ilgili bakanlıkların görevlileri, Maliyenin ve Hazinesinin yöneticileri biliyorlar; IMF'yle masaya oturduklarında ne diyorlar: "Tarımsal ürünlerin destekleme fiyatlarını ayarlayacaksınız, emeklilik yaşını şuna getireceksiniz, tahkimi çıkaracaksınız; ondan sonra da, biz, tekrar altı aylık bir deneme süresi vereceğiz; bakacağız, yani, bunlar neticeyi icra ediyor mu etmiyor mu; neticeyi güzelce uyguluyor musunuz uygulamıyor musunuz; altı ay da sizi gözetim altında tutacağız; ondan sonra birkaç milyar doların akması için size bir göz kırpaacağız." Vereceğiz de demiyorlar yani.

O halde, bu kadar kavga, toplumsal barışı bozacak bu kadar çaba niye?! Hükümet de diyecek ki, efendim, biz çalıştık, çabaladık, Meclisi gece gündüz, 02.00'lere, 03.00'lere kadar çalıştırdık, bu kanun tasarılarını gerçekleştirdik; en fazla çalışan Meclistir diyecekler... Elimizi vicdanımıza koyalım; işte, bilmem şu kadar günde, şu kadar yasa çıkardık diyorlar; gazetelerde de -birtakım medyanın da niye desteklediğini çok iyi biliyoruz- "en fazla çalışan hükümet, en fazla kanun çıkaran hükümet" diye de toplumu yanlış yönlendiriyorlar. Ne çıkarılmış; 15-20 tane, bilmem, tek madde ile uluslararası anlaşmalar, sözleşmeler imzalanmış, ondan sonra da, çalışan kesimlerin, işçi kesimlerinin aleyhine olabilecek bir sosyal güvenlik yasa tasarısı Meclisin huzuruna getirilmiş...

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) – Yavaş, yavaş...

YAKUP BUDAK (Devamla) – Muhterem arkadaşlar, siz, şöyle böyle diyebilirsiniz; dinleyebilirsiniz, anlayacaksınız; hepimiz anlamaya çalışacağız; işi boğuntuya getirmeden meseleyi halledeceğiz. Burada, şimdi konuşacaksınız, sözler de söyleyeceksiniz, burada, gelip bunları da savunacaksınız; ama, bu tasarıya "evet" oyu verecek arkadaşlarımız, bu Meclis tatil olduktan sonra, o kendilerinden oy aldıkları işçinin, memurun karşısına nasıl çıkacaklar, kendilerini destekleyen sivil toplum örgütlerinin yanına nasıl gidecekler, oylarına ipotek koydukları sendikaların kapısını nasıl açacaklar; ben, onu düşünüyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

Şimdi, Sayın Ecevit "biz, otuz senedir yanlış yaptık, her yeniliğe karşı çıktık" diyor; o zaman, Sayın Ecevit işçilerin, köylülerin, halkın, emekçilerin yanındaydı; galiba, bu noktada da, onların yanında olmakla yanlış yapmış olacak ki, şimdi onları bir kenara itiyor "ben, IMF'nin dayatması olan sosyal güvenlik yasa tasarısını Meclisin huzuruna getirdim" diyor; ben, böyle anlıyorum...

HASAN GÜLAY (Manisa) – Anlamamışsın, anlamamışsın...

YAKUP BUDAK (Devamla) – Siz nasıl anlarsanız anlayın; nasıl değerlendirseniz, öyle değerlendirin... (FP sıralarından alkışlar)

HASAN GÜLAY (Manisa) – Sen hep yanlış anlıyorsun...

YÜCEL ERDENER (İstanbul) – Biz anlıyoruz; siz yanlış anlıyorsunuz...

YAKUP BUDAK (Devamla) – Muhterem arkadaşlar, yanlış mı anladık, doğru mu anladık; bunun cevabını millet verecek...

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım efendim.

YAKUP BUDAK (Devamla) – Şimdi, ben şunu ifade etmek istiyorum arkadaşlar: Anlamaya çalışalım meseleleri; ben yanlış konuşuyorum diyelim, 54 milyon insan da mı, şu sokaklarda, Kızılay’da toplanan milyonlarca insan da mı yanlış düşünüyor, yanlış konuşuyor!.. (FP ve DYP sıralarından alkışlar) Oy isterken, o insanlardan oy istemedik mi; bizi Meclise gönderin, sizin haklarınızı savunalım, alınterinizin karşılığını verelim, bu ülkenin kaynaklarını adaletli bir biçimde özgürce paylaşalım demedik mi; yani, siz söyleyin. İşte, ne yaptık; şimdi, birtakım vergi kanunları çıkardık; faiz gelirlerini vergidışı tuttuk, ondan sonra borsanın gelirlerini vergidışı tuttuk; daha dün Meclisten vergiyle ilgili bir yasa tasarı geçti, bir madde ilavesiyle, yatırım fonlarının kârlarını da vergidışı tuttuk. Şimdi, ranttan, finans çevrelerinden elde edilen kârları vergidışı tutuyoruz da, bu ülke için çalışan, emekli olma yaşına gelmiş insanlardan bunu niye esirgiyoruz?

MAHMUT ERDİR (Eskişehir) – Anayasamızı da biraz anlat.

YAKUP BUDAK (Devamla) – Anayasamıza da geleceğiz.

Anayasamız ne diyor: “Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının hepsi, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, sosyal güvenliği gerçekleştirmek için gerekli tedbirleri alır ve teşkilatını kurar” diyor.

Burada, genel gerekçe hazırlanırken “sosyal güvenlik sisteminde iki sistem var; birisi karşılıksız sosyal zamlar, birisi de primli sistem” diyorlar. Halbuki, gelişmiş ülkelerin hepsinde üçüncü bir sistem daha uygulanıyor; devlet katkılı primli sistemler uygulanıyor; ama, hükümet burada, güya işte birtakım laf ebeliği yapacak, orayı çizmisi; “dünyada iki sistem var” diyor. Peki, niye Avrupa ülkelerindeki devlet katkılı primli sistemi buraya yazmıyoruz da “biz sadece primli sistemi kabul ettik” demiyoruz?

Muhterem arkadaşlar, onun için, gerçekçi olmamız lazım; halkı, kamuoyunu tek yönlü yönlendirmememiz lazım. IMF’ye hizmet edebilmek için, üç-beş dolar alabilmek için, bu toplumu yanlış yönlendirmeyelim, yanlış bilgilendirmeyelim; yarın bu insanlar bizim karşımıza çıkar, yakamızdan tutar, hepimizden hesap sorar.

Zaten, hiç kuşkunuz olmasın, ne icraat yaparsa yapsın bu hükümete soracaklar; bu, çalışan insanların alınterine saygı duymadıklarının ifadesi ve belgesidir (FP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Muhterem arkadaşlar, emeklimizin, memurumuzun halini ben anlatmak istemiyorum. Geçenlerde Sayın Bakanımız Komisyona geldiler “saat 04.00’te Sosyal Sigortalar Kurumuna gittim; on günde en azından yirmi hastane dolaştım; saat 04.00’te emekli insanlarımız kuyruğa girmişlerdi” dediler. Peki, o kuyruğa giren insanların kuyruğunu azaltabilmek için niye öncelikli tedbirleri almıyoruz?

Sosyal sigortalar dengesinin aktif-pasif dengesinden bahsediyorlar; aktif-pasif dengesi 1,8’e düşmüş.

Şimdi, sizlere soruyorum: Aktif-pasif dengesi yıllar önce şu kadarken, bugün 1,8’e düşmüşse, bunun sorumlusu emekliler midir, çalışanlar mıdır, yoksa bu kararı alan iktidarlar mıdır, bu zama-

na kadar gelen hükümetler midir? Yani, niye, bu aktif-pasif dengesini sanki çalışanlar bozmuş gibi bir ima meydana getirmeye çalışıyoruz. Aktüaryel denge diyoruz; nedir yani aktüaryel denge; efendim, işte, prim gelirleriyle harcamalar arasındaki dengenin kurulamamasıymış. Biraz da böyle yabancı kelime katmak suretiyle meseleyi anlaşılabilir hale getirmenin de âlemi yok, sosyal sigortalar dengesindeki primler ile sunulan hizmetler arasındaki dengeyi, maalesef, popülist politikalar uygulayan hükümetler bozmuşlardır.

Şimdi de arkadaşlarımız, efendim, biz böyle demek istemiyorduk, yaşı bu hale getirmek istemiyorduk; ama, memleketimizin durumu bu diyorlar. Ben şimdi birkaç satır okuyacağım müsaadelerinizle. Bunu, bir partimiz, 1995 yılında, yine, sosyal güvenlik yasa tasarısıyla ilgili bir broşür hazırlamış, o broşürde, o zaman da o partinin genel başkanı olan, sonra da başbakan olan bir değerli genel başkanımız "bu yasa, yani bu yeni düzenleme, mezarlıktan önce emekli olmanın yolunu kapayan bir düzenlemedir..."

MUSTAFA KEMAL AYKURT (Denizli) – Kim o, kim?..

YAKUP BUDAK (Devamla) – "...eğer bu kanun çıkarsa, o, bithassa çalışma günü olarak 7 bin küsur günlük düzenleme kesinleşirse, belki bundan sonra, on yıl sonra, yirmi yıl sonra insanların mezar taşlarına şöyle yazılacaktır: Eğer yaşasaydı 15 sene sonra emekli olacaktı"

MUSTAFA KEMAL AYKURT (Denizli) – Kim o, kim?..

YAKUP BUDAK (Devamla) – "Onun için, bu yasa tasarısına bizim, o haliyle destek olmamız mümkün değildir" diyor.

MUSTAFA ÖRS (Burdur) – Adını bağışla...

YAKUP BUDAK (Devamla) – Kim diyor bunu; kim diyor... (DYP sıralarından "kim, kim" sesleri) Altında bir imza var, Sayın Mesut Yılmaz. (FP sıralarından alkışlar, DYP sıralarından gülüşmeler)

Şimdi, arkadaşlar "bizim, bu haliyle, bu yasa tasarısına evet dememiz mümkün değildir" diyorsunuz, broşürler hazırlıyorsunuz, bu broşürlerle de milletten oy istiyorsunuz; ondan sonra da gelip "sosyal güvenlik sistemi batmış, kral çıplak, onun için, bu yasa tasarısını çıkarmamız gerekir" diyorsunuz. O gün mü doğru söylüyordunuz, yoksa bugün mü doğru söylüyorsunuz? Ben, öbür kelimeyi kullanmak istemiyorum; ama, milleti de yönlendirmeyelim.

Yine, diğer partilere mensup arkadaşlarımızın parti programlarında, işçilerin, emeklilerin altın terleriyle ilgili kaç pragrafın olduğunu, burada bulunan arkadaşlarımız çok iyi biliyorlar. Hayatları bu yolda geçmiş olan insanların, birtakım yanlış düzenlemelerle milletin huzuruna çıkmaları, elbette milletimizi de üzmektedir. Biraz önce bir Anayasa maddesi okuduk "sosyal güvenlik herkesin hakkıdır" deniliyor; ama, bu sosyal güvenlik yasa tasarısında bugün getirilen mantık nedir; serbest piyasa mantığıdır. Serbest piyasa mantığıyla dünyanın hiçbir yerinde sosyal güvenlik olmaz. Bugün, gelişmiş Batı ülkelerinde de, Amerika'da da, Uzakdoğu ülkelerinde de, serbest piyasa mantığıyla, sigortacılık, sosyal güvenlik sistemi olmamaktadır, bir tane örnek gösteremezsiniz.

Bugün, İsveç'te devletin sosyal güvenlik sistemine katkısı yüzde 38'dir, Danimarka'da yüzde 30'dur, komşumuz Yunanistan'da yüzde 10'dur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Budak, sürenize 2 dakika ekliyorum.

Buyurun efendim.

YAKUP BUDAK (Devamla) – Bunun, değişik ülkelerde değişik uygulamaları var. Elbette ki, sadece bu rakamları vermek de yeterli değildir; çözümün de ortaya konulması lazım gelir.

Bu devletin enflasyon altında ezdiği halka... Ekonomiye çıkmaza sürükleyen politikalar değiştirilmedikçe ve IMF reçeteleri dikkate alınmadan milletin dedikleri gerçekleştirilmedikçe ve rantıyeye kaynak aktarma şeklindeki ekonomik politikalar bir yana bırakılmadıkça, yaşı 60'a değil, 70'e, 80'e çıkarsanız bile, yine, sosyal güvenlik sisteminin kurtulması, düzlüğe çıkarılması mümkün değildir.

Ne oluyor burada?.. Sermayenin çekmesi lazım gelen yükü, devletin bir kısmını yüklenmesi lazım gelen bir yükün tamamı, ömrünü bu devlete, bu millete, bu ülkeye almı ve dökerek çalışmış olan emekliye -bütün yük- yükleniyor. İnsaf edelim, merhamet edelim; zaten, bugün, emeklimizin almış olduğu maaş, asgarî geçim standardının yarısı kadar bile değildir; bir kuru ekmeği kalmıştır, o kuru ekmeğe de göz dikmeyelim; göz dikmeyelim ki, yarın vatandaş bizi güzel duygularla ansın.

Eğer, bu yasa tasarısı bu şekliyle kanunlaşır, bilmiyorum, bu millet, bu ülkede çalışan insanlar, bu hükümeti ve bu yasa tasarısını savunan insanları hangi kelimelerle, hangi hayır dualarıyla yâd edecekler, onu düşünmek istemiyorum. Onun için, meseleleri doğru ortaya koymamız lazım gelir.

SSK niye bu hale düşmüştür; SSK, maalesef, yasasında özerk bir kurum olarak tanımlanması-na, tarif edilmesine, teşkilat yasasında ifade edilmesine rağmen, hükümetler genel müdürünü atamakta, yönetim kurulunun çoğunluğunu atanmışlar teşkil etmekte, kaynaklarını nasıl kullanacağı, toplanan primlerin nerede, nasıl değerlendirileceği noktasında ipin tamamı hükümetlerin elinde. Hükümetlerin aldığı kararlar, bu sosyal güvenlik sistemini ve kurumlarını çıkmazın içine sokmuş. Bu kararların yükünü, faturasını da ne yapıyoruz; işçilere, memurlara, emeklilere çıkarmaya çalışıyoruz. Olmaz böyle şey!.. Yapılacak iş, yeniden yapılanmayı sağlamaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Budak, süreniz tamamlandı efendim.

YAKUP BUDAK (Devamla) - Bunun sağlanması için de, SSK'nın tekrar gözden geçirilmesi ve gerçek sahiplerine verilmesi gerekiyor.

Hepinize saygılar sunuyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Budak.

Görüşmekte olduğumuz kanun tasarısı üzerinde, Doğru Yol Grubunun görüşlerini, Genel Başkan, İstanbul Milletvekili Sayın Tansu Çiller ifade edecekler.

Buyurun Sayın Çiller. (DYP sıralarından ayakta alkışlar)

Süreniz 20 dakika efendim.

DYP GRUBU ADINA TANSU ÇİLLER (İstanbul) - Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; bugün, Meclis, sosyal güvenlik gibi çok önemli bir konuyu ele almış bulunmaktadır. Nüfusumuzun çok büyük bir bölümünün, yaklaşık yüzde 85'inin doğrudan, bugünü, yarını veya geleceğini etkileyecek bir tasarısı, bugün ele almış bulunuyoruz; bu vesileyle, Doğru Yol Partisi adına, tüm değerli milletvekillerini ve yine, televizyonlarının başında bizi izleyen aziz vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Sosyal güvenlik reformu adı altında getirilebilecek bir yasa tasarısının, bunu bu şekilde tanımlamaya hak kazanacak bir yasa tasarısının, hiç kuşkusuz, üç sacayağı olmalı idi ve bunların birbirleriyle olan ilişkileri, hatta aktör dengesi denen meselelere olan nüfuzu açısından da bunun eşanlı ve birbirinden koparılmadan ele alınması zarurî olurdu. Nedir bu üç sacayak; bunlardan birincisi, hiç kuşkusuz ki, sosyal güvenlik reformunun, sağlık meselesidir. Sağlık güvencesi, böyle bir re-

formun öncelikli ayağıdır. Eğer, alınacaktı ise, ilk önce de, buradan başlamak gerekirdi. Bunların birbirinden ayrılması, yani, sağlık, iş güvencesi ve emeklilik meselelerinin de ilk etapta ve eşanlı birbirlerinden ayrılması, reform mahiyetini alacak her yaklaşımın temel unsuru olmalıydı.

Sağlık meselesi öncelikli dedim. Niye?.. Çünkü, bugün itibariyle, nüfusumuzun yüzde 33'ünün, 21 milyondan daha fazla insanımızın sağlık güvencesinden yoksun olduğunu biliyoruz; devletin büyük aktarmalar yaptığını biliyoruz; fakat, sağlık hizmetlerinin çok ciddi aksadığını biliyoruz. Liberal ekonomiyi yeni anlamaya ve öğremeye çalışınlarsa, bilmelidir ki, oradaki devletçilik esas unsurdur, mühim olan doğrudan doğruya vatandaşa kaynağı aktaran, global ve liberal ekonomi kültürünün temelini sağlık reformuna aktarabilmektir. Görülüyor ki, bundan yoksun bir girişimle karşı karşıyayız.

Hemen arkasından, işgüvencesi meselesinin de iki sacayağından; yani, işten çıkarılmanın bir platforma oturtulması tamamen ihmal edilmişken, işsizlik sigortasının, âdetâ gökten zembille iner gibi, hiçbir hazırlığı ve hiçbir kaynağı olmadan gündeme getirilmesidir ki, bu getirilen tasarımı ana amacından tümtüyle koparmaktadır.

İşsizlik sigortası, Meclisimizin, bütün partilerimizin millete taahhüdüdür. Burada hiçbir sıkıntıımız yok; bu mutlaka getirilmelidir; ancak, unutmayın ki, fabrikaların ardı ardına kapandığı; bugün, Hatay'dan tutun, Kahramanmaraş'a, Adana'ya, Uşak'a kadar her tarafta fabrikaların -battaniye, tekstil, her türlü imkânın- kapandığı, işsizliğin çığ gibi büyüdüğü bir ortamda, işsizlik sigortası hiçbir hazırlık yapmadan getirilirken, bu tasarının amacı olan bütçe açıklarını yok etme felsefesini de tümtüyle ortadan kaldırmaktadır.

Bu tasarımı ve bu anlayışla işsizlik sigortası yeni bir SSK'ya dönüştürmeye adaydır. İktidara ve onun bunu hazırlayanlarına "bunca işsizde bu imkân nereden bulacaksınız" dendiğinde verilen cevap "gerekirse bütçeden aktaracağız" olmaktadır. O zaman "devlet batıyor" diye bu tasarımı milletin önüne getirenler, yarın "devlet batıyor" felsefesiyle, yepyeni ve düzgün başlaması gereken bir kapsamı ve anlayışı, işsizlik sigortasını da açıkça baltalamış olacaklardır.

Böyle bir reformun üçüncü sacayağı, hiç kuşkusuz, emeklilik olmalıydı. Emeklilik meselesini 62-63 yaşla ve bütün iktisadî kültürümüze ve geleneklerimize ters düşecek biçimde, kadınlarımızı da aynı yaşta emekli yapan bir anlayışla karşı karşıyayken, gördük ki, bütün çabalara rağmen, değişiklik, ancak iki yıllık bir farkı, kadınlarımızda 58 yaş ve erkeklerimizde ise 60 yaş, getirmiştir. Bunu, bir talihsizlik olarak görüyorum; çünkü, bu geleneğin tahribatı yanında, bütçe açığına katkısının olmadığını da biraz sonra rakamlarla ortaya koyacağım.

Yine, 10 800 prim ödeme gününden, ilk önce 8 300'e, şimdi 7 000 güne inenler, daha, dün, bunu tamamen bir kampanya halinde "mezarda emeklilik" kampanyaları halinde millete sunarak, milletten oy isteyenlerdir. Bunu, ciddi bir talihsizlik olarak görüyorum.

Ayrıca, bir başka talihsizlik de "dünyada hiçbir yerde, emeklilik, 55 yaşın altında değildir" diyenlerin, Uganda'yı, Türkiye'nin önüne bir örnek olarak koymalarıdır. Bundan, milletimiz rencide olmuştur. Emeklilik yaşı 55 olan Uganda'nın yaş ortalamasının ve ömür beklentisinin 42-43 yaş olduğunu düşünürsek, Türkiye'nin önüne konan örneğin mezarda değil, ahrette bir emeklilik platformunu tanımladığına hiç şüphe kalmaz.

Şimdi, bugün itibariyle neyi istediğimizi ve hangi bütçe açığının, nasıl kapanacağını rakamlarıyla ortaya koymakta yarar görüyorum. Deniyor ki, "2,2 katrilyonluk bir açıklık karşı karşıyayız; bunu kapatmazsak, devlet batır." İlk önce "devlet batır" diyenlerin, bundan önce, seçimlerden önce iktidar olduklarını unuttuklarını ve böyle bir ortamda, o günün iktidarının, bugünün aynı ekono-

mi yönetiminin başında olduğunu düşünürsek eğer, böyle bir gerekeceyi ortaya koyanlar, devleti biz batırdık itirafını ortaya koyanlarla eşdeğerdir. (DYP sıralarından alkışlar)

Bugün itibariyle 2,2 katrilyonluk bir açığın, faizlerle birlikte 5 katrilyon olacağını iddia edenler, bırakın aktüer dengesini, faiz hesabını dahi yapamamışlardır. Bu 2,2 katrilyonun içinde sadece Emekli Sandığının transfer hacminin 660 trilyon olduğunu ve peyderpey ödenen faizlerin sadece 1 katrilyon olabileceğini düşünürsek eğer, toplam rakamın 5 katrilyon değil, 3-3,5 katrilyon civarında olduğunu itiraf etme durumundayız.

Şimdi, böyle bir ortamda Doğru Yol Partisi olarak, iktidardaki çizgimize, imzaladığımız tasarrufların özünü sahiplenerek, çizgilerinde hiçbir değişiklik olmayan ama uzlaşmaya dayanan bir tasarrufları gündeme tekrar getirmekte yarar görüyorum. Evet, Doğru Yol Partisinin iktidarı döneminde altında imzası bulunan reform, ciddi bir reformdur. İlk önce 38 yaşında emekli olan kadınlarımızı bir etapta 50 yaşına çıkararak ve yine 43 yaşında emekli olan erkeklerimizi de bir etapta 55 yaşına çıkararak radikal bir değişimi uzlaşma çerçevesinde ortaya koymuş olan bu tasarı, 5 000 prim ödeme gününü ve 15 yıl çalışmışların da müktesep haklarının saklanması gereğini ortaya koyan bir uzlaşma olmuştur. Biz, iktidarda ne diyorsak, bugün, buradaki kürtisten aynısını söylüyoruz. (DYP sıralarından alkışlar)

Ancak, uzlaşma kavramının altını çizmekte çok ciddi bir yarar görüyorum; çünkü, demokrasi kültürü, böyle bir uzlaşmayı şart koşmanın ötesinde. Bugün, Hazine, bir tahvile bir faiz taahhüdü gündeme getiriyorsa eğer, yapılan bir anlaşma eğer iki tarafı bozuluyorsa, tıpkı bir faiz taahhüdünü yerine getirmeyen bir iktidar anlayışını, tek taraflı olarak, bu defa dayatma biçiminde, emeklilere dayatıldığını görmekteyiz. İşte uzlaşma kültürünün anlamı budur ve daha önce iktidar partisi olarak ortaya koyduğumuz uzlaşmış tasarrufların özünde, ancak, çift taraflı, kendi haklarından feragat eden bir anlayışın gerçekçi olduğunu da ifade etmek isterim.

Bugün, Türkiye'nin yaş ortalamasının 65 olduğu Dünya Bankası verilerindedir; yani, emeklilerin, bugün itibariyle yaş ortalaması 65 yıldır. Dolayısıyla, bugün yarı zamanlı çalışanlara -ki, mevsimsel çalışanlar, büyük ölçüde, Türkiye'de çalışan nüfusun önemli bir bölümünü oluşturmaktadır- bakıldığı zaman, 20 yaşında başlayan mevsimsel çalışan bir işçinin, 50 yıl daha çalışması gereklidir bu prim gününü doldurabilmesi açısından. Bu da, 70 yaşında bir emekliliği gündeme getirir.

Avrupa ortalamasını ortaya koyanlar bilmelidirler ki, Avrupa'nın ve OECD'nin ömür ortalaması 77 yıldır, beklentisi budur. Dolayısıyla, bu elbisenin bu topluma uyması mümkün değildir.

Yine aynı ücret kategorilerine bakıldığı zaman, açıkça görülüyor ki, bugün bizim emeklilerimiz, mesela bir avukat, bugün itibariyle, sadece 173 milyon - üstelik de 1 inci dereceden emekli olan- emeklilik ücreti almaktadır, mesela, bir tekniker 165 milyon, bir başkomiser 128 milyon almaktadır.

Eğer Avrupa ile bir ölçek karşılaştırması yaparsak, ücretiyle, yaş beklentisiyle, bir bütün halinde ele alınması gereken bir karşılaştırma gündeme gelmeliydi.

Türkiye'nin demografik yapısı da son derece farklıdır. Türkiye'de yaşlılar azınlıktadır, Türkiye'de gençler çoğunluktadır; piramit terstir. Bu nedenle, bakıldığı zaman, bu tasarıyla, bugün emekli olan ve emekli maaşı alacak olanların bir tablosunun ifadesi şudur: Emeklilerin -bugün itibariyle, eğer, farklı bu tasarıyla emekli olsalardı- yüzde 60'ı emeklilik maaşına hak kazanmayacaktır. Niye; bakıldığı zaman, 40 ile 44 yaşları arasında emekli olanların oranı sadece yüzde 7'dir, 45 ile 49 arasında olanlar yüzde 16,9'dur. Böylece, 60 yaşından önce emekli olanların toplama oranı

açık bir biçimde yüzde 60'tır. Dolayısıyla, mağdur bırakılacak kesim, projeksiyon olarak, böyle bir çerçevede içerisinde tanımlanma durumundadır ve yine, böyle bir ortamda, bu tasarının, mutlaka, devlet katkısını ortaya koyması gerekirdi. OECD ortalaması, prime devlet katkısı yüzde 16,8'dir. Eğer, Türkiye'de bu katkı yüzde 10 olsaydı, 8 katrilyon olurdu. Dolayısıyla, böyle bir meselenin tümüyle açıkta kaldığını görüyoruz.

Peki, bu tasarı, bu dayatma, açığı kapatabilecek midir; kesinlikle hayır. Yine, Vergi Yasasın-da olduğu gibi, ne yapıldığı ve hangi amaca hizmet ettiği belli olmayan bir yaklaşım içinde olduğunu görmekteyiz. Bu bütçe açığı kapatılmaz; neden; bütçe açığını kapatacak olan beş unsuru sayıyorum; bunların hiçbir tanesi bu tasarıda yoktur.

Bunlardan birincisi, kaçak işçilerdir. Kaçak işçilerin 4,5-5 milyon civarında olduğu ve bunların, devletin verdiği bütün imkânları "hayır, ben istemem; ben, senin emekliliğini de istemiyorum, emekli maaşını da almayacağım" diyerek reddettikleri bir ortamda, bütün imkânları reddettikleri bir ortamda, eğer, çalışsalar, açık bir biçimde çalışarak prim toplanabilseydi, 1,7 katrilyonluk prim toplanabilirdi. Bununla ilgili ne yapacaksınız diyoruz; "biz, denetçileri milletin üstüne salacağız..." Bunun, toplumsal nedenleri inceleyen ve onun özüne inen bir yaklaşımla ilgisi olmadığı açık; dolayısıyla, birincisi, bu tasarıda görülmesi gereken, kaçak işçiler olurdu.

İkincisi, fonların işletilmesidir. Dünyada, 300 milyar dolarlık emekli sandığı fonları işletilmekteydi -1990 öncelerinde, 1989 yıllarında- bugün itibarıyla, bu, 700 milyar dolardır. Bütün dünyada dolaşarak, ilk önce devlet katkısıyla, ama, işletilerek gelir getiren fonlardır; buna ilişkin en ufak bir önlem yoktur; bu, ikinci eksikliklerdir.

Üçüncüsü; görüyoruz ki, yeni açıklara neden olacak iki kategori mevcuttur; bunlardan birincisi, yeni kadrolardır. SSK'ya yeni kadrolar almak için bir çığır açıldığı duyumu ve bilgisi vahimdir. Bugün itibarıyla, SSK'nın 18 800 yeni personel alacağı, yüzlerce aşçı, yüzlerce terzi, yüzlerce şoför, berber ve sadece, 4 371 hademenin alınacağı, buna mukabil, SSK'ya, sadece, 3 405 doktorun alınacağı bir personel alımıyla karşı karşıyayız. Hiç kuşkunuz olmasın ki, bütün bunlar, bütçe açığını kapatmak değil, tam tersine, onu açmak için bir adım olacaktır.

Bir diğeri de, biraz önce ifade ettiğim, işsizlik sigortasının kaynağı ve hazırlığı belli olmadan, yeni bir SSK misali, yeni bir imkânı gündeme getirmesidir.

Bu tasarıda vahim olan ve değiştirilmesini elzem gördüğümüz bir diğer mesele, hiç kuşkusuz, enflasyona ücretlerin endekslenmiş olduğu gerçeğidir. Acaba, bu ekip, yine ne yaptığını biliyor mu? Liberal ekonomide, acaba, yeni öğrenmeye çalışılan bu liberal ekonomide böyle bir şeyin yeri var mı? Varsa, eğer, stagflasyon olan bir ülkede, upkı Brezilya örneği gibi, bir hiperenflasyona davetiye çıkarıldığını hiç fark ediyor musunuz?

Dolayısıyla, bu meselenin, öзде, son derece yanlış bir yaklaşımdır... Bugün asgarî ticaret üzerinden işçi katkısının yüzde 14, işveren katkısının yüzde 20 olduğu primlerin ciddi olarak indirilmesi, fiilî olarak asgarî ücret üzerinden yüzde 40 olan bu prim oranının indirilmesi, hiçbir biçimde vazgeçilemez bir öğesi olma durumunda olmalı idi bu yasa tasarısının.

Görülüyor ki, sosyal güvenlik meselesi, bir reform mahiyeti olmaktan çıkmıştır. Onu bırakın, amaca hizmet etmemektedir. Bir bütçe açığını kapatmak gibi bir durumda değildir ve bu elbise, bu ülkeye uymamaktadır. Açıkça söylüyorum: Ya bu elbise değişecek ya bu terzi!.. (DYP sıralarından alkışlar) Öyle gözüktüyor ki, bu terzi değişecek; çünkü, bilmeyenler, bu kadar anlamayanlar gider, bu işi bilenler ve bu işi yapabilenler gelir. Demokrasinin gereğidir bu. (DYP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bir konuya dikkat çekmeyi son derece önemli görüyorum. Bu reform, toplumsal ve sosyolojik öğelerin son derece sıkıntılı olduğu bir dönemde gelmektedir. Memur, bugün itibarıyla ezil-

miştir; enflasyonun çok altında bir ücret artışıyla -bir evvelki yıl yüzde 99 enflasyonken yüzde 70 ücret artışı- bu yıl tekrar reel ücretlerin düştüğü bir ortamda ciddi bir eziklik içindedir. Bugün, bütün büyük kesimler, bugün itibariyle yine bakıldığında tarım kesimi, bugün bakıldığında esnaf ciddi sıkıntılar içindedir. Bugün görüyoruz ki, herkese, herkesin her şeyi dağıttığı bir ortamda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çiller, stüdyoza 2 dakika ilave ediyorum.

Buyurun efendim.

TANSU ÇİLLER (Devamla) – Teşekkür ederim.

...herkese her şeyin dağıtıldığı, bir ahbap çavuş demokrasisinin devam ettiği böyle bir ortamda sadece kaynak aktarmak istiyorsanız eğer, 1,5 katrilyon yüzde 10 faiz düşüştüyle sadece iki bankaya kaynaksa eğer, 2,5 milyar doların verildiği, bütün ahbap çavuş demokrasisi içinde herkesin istediğini aldığı; ama, geniş halk kitlelerinin ezildiği bir ortamda, bugün, üniversitelerin de ayağa kalkmaya hazır olduğunu -potansiyel olarak sonbaharda- çeyrek asrını üniversitenin içinde sarf etmiş bir kişi olarak, bu konuda duyduğum endişeleri sizlerle paylaşmayı görev biliyorum.

Toplumun her kesimi, son derece büyük sıkıntı içindedir, acı içindedir. Böyle bir ortamda, böyle bir dayatmayı kamuoyunun önüne getirenler bilmelidirler ki, Türk toplumunun sosyolojik bünyesini ve psikolojisini olağanüstü şartlara itmektedirler.

Bugün, liberal ekonomi adına bunu yapıyoruz diyorlarsa, bunun liberal ekonomiyle hiç ilgisi olmadığını söylemek ve öğretmek yine bize düşecektir. Dün tahkime hayır diyenler, dün PTT'nin T'sinin özelleştirilmesi fırsatını kaçıranlar, bugün, eğer bu dayatmayı gündeme getiriyorlarsa, bunun halkçılıkla ilgisi olmadığı kesin; ama, bir şeyi daha söylemek gerekir ki, bunun global ve liberal ekonomiyle de hiçbir ilgisi yoktur.

Öneriyoruz; bu tasarımı geri çekin ve bir şüra toplayın. Bu şüra, bir sosyal güvenlik şürası olsun. Doğru Yol Partisi olarak, geniş hazırlıklarımızı ve bu konudaki katkılarımızı, pozitif siyaset anlayışı içerisinde, bu platforma aktarmaya hazır olduğumuzu ifade ediyor; hepinize saygılarımı sunuyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Genel Başkan Sayın Çiller'e teşekkür ediyorum.

Anavatan Partisi Grubunun görüşlerini, İstanbul Milletvekili Sayın Emre Kocaoğlu ifade edeceklerdir.

Buyurun Sayın Kocaoğlu. (ANAP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakikadır efendim.

ANAP GRUBU ADINA EMRE KOCAOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; sosyal güvenlik reformuna ilişkin yasa tasarısı üzerinde Anavatan Partisinin görüşlerini sunmak için huzuruza geldim; Partim ve şahsım adına, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; uzunca bir süredir ve özellikle şimdi dinlediğimiz eleştiriler, aslında, çok haklı olabilir; yalnız bunların haklı olması için bir küçük şart var: Eğer konuştuğumuz yasa tasarısı, şu yasa tasarısı olmasaydı; başka bir ülkede, başka bir tasarımı tartışıyor olsaydık; sosyal güvenlik sistemini kendi popülizmleri uğruna batıran kişiler kalkıp burada konuştukları zaman inandırıcı olmadıklarına göre, belki o durumda inandırıcı olabilirlerdi. (ANAP sıralarından alkışlar)

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Sözçü, bak; buraya bak! Allah'tan kork!.. Arkasında imza var "Mezarda Emeklilik..."

EMRE KOCAOĞLU (Devamla) – İşçilere “asalak” diyenler, sıfır zam verenler, eğer bugün işçi sınıfı mücahidi kesildirse, bu büyük intibahı, bir siyasî ihtida olarak kabul ediyorum, mutlu bir ihtida olarak kabul ediyorum. İnşallah, gerçekten, doğru yolu bulmak yolunda devam ederler.

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Allah'tan kork!..

EMRE KOCAOĞLU (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, sayın milletvekilleri; biliyoruz ki, sosyal güvenlik çok önemli. Biliyoruz ki, sosyal güvenlik yarınımızdır, ailemizdir, çocuklarımızdır. Sadece insanların huzuru değil, aynı zamanda rejimin de teminatıdır. Bütün bunlar iyi; ama, acaba ülkemizde gerçekten sosyal güvenlik fiilen var mı? Acaba devletimiz, Anayasanın emrine uygun şekilde, fiilen ve gerçekten bir sosyal devlet mi? Acaba emeklimiz, şimdiye kadar hükümet olmuş, iktidar olmuş bütün siyasî partilerin sayeyi devletlerinde aldığı yaşlılık aylığıyla rahat geçinebiliyor mu? Avrupalı bir emekli gibi kışımı kışık evinde, yazını dünyanın plajlarında geçirebiliyor mu? Acaba emekçimiz, SSK hastanesinde iyi muamele görüyor mu, güller yüzle karşılanıyor mu, doktora istediği şekilde gidebiliyor mu, iyi tedavi görüyor mu? Yani, işçimiz ve emeklimiz, SSK'dan yararlanması gereken insanlarımız, SSK'dan memnun mu değerli milletvekilleri? Tabii ki, hayır. Tam tersine, işçiler ve emekliler, sosyal devletin kâğıt üzerinde kalması, iflas etmesi yüzünden, iflas ettirilmesi yüzünden, fiilen işlememesi sebebiyle büyük sıkıntı çekiyor.

Sayın milletvekilleri, bu tasarrının bugün burada gündeme gelmesinin ciddi sebepleri var. 57 nci hükümet, dertsiz başına dert almak için bu konuyu icat etmiş değil.

HACI FİLİZ (Kırkkale) – Emirle yapıyor, emirle!

EMRE KOCAOĞLU (Devamla) – Yılların popülizmi, SSK'yı o kadar tahrip etmiş ki, o yılların popülizminden sorumlu olanlar dinlemek istemeseler de, işçilerin ve emeklilerin sosyal güvenlik umudu şimdi onların yüzünden can çekiyor.

SSK, mevcut haliyle, emeklimize 80-90 milyon lira gibi komik bir sürünme aylığını ancak verebiliyor. Popülizm yüzünden SSK'yı mahvedenlerin sayesinde oldu bu. SSK bu haliyle, işçimize, ancak eksik bir sağlık hizmeti verebiliyor. Yıllardır yeni hastane yapılmamış, kadrolar eksik, bina var doktor yok, hizmetli de yok, şoför de yok, berber de yok. SSK hastanesinde yatmamış olanlar bunların ne kadar yararlı olduğunu bilemez. Orada her görevi yapacak insanlar için gerekli kadroların alınması lazım; ama, lütfen, orada hangi kadronun lazım olduğuna, hayatı boyunca SSK hastanesine adım atmamış olanlar değil, oranın çilesini çekmiş olanlar karar versin.

Değerli milletvekilleri, işçiler, emekliler, aileleri, doktorlar, hemşireler herkes SSK'dan şikâyetçi. SSK'dan memnun bir tek kişi gösterebilir misiniz? SSK elden gitmek üzere. Acil tedbir lazım; ama, yıllardır tedbir yok; çünkü, popülizm gelince tedbir elden gider. Yıllarca böyle olmuş ve popülizm yüzünden SSK batma noktasına gelmiş. Şimdi, 57 nci hükümet, bu zulmü yenmek için iyiniyetle yola çıkmış; popülizmi reddetmiş. Belki de, siyasî tarihimizde ilk defa bu hayırlı işi yapmış ve popülizmi reddetmiş. Çalışanların sosyal güvenliğini kurtarmak için bir reform paketi hazırlanmış. Elimizdeki tasarı, bu reform paketinin ilk adımıdır; yani, can çekişen SSK'yı kurtarıp, işçilerin SSK'sını tekrar canlandırarak acil ameliyatın başlangıcıdır.

Değerli milletvekilleri, sosyal güvenlikteki çöküşün günahkârı çoktur; pek çok siyasetçi, pek çok sendikacı, pek çok yönetici derece derece kusurludur; ama, asıl kusur, hiç kuşkusuz, 1992'deki popülizm darbesidir. Bu husus, istatistik olarak da sabittir. Bu istatistik gerçekler, bu siyasî gerçekler karşısında, 1992 popülizm darbesi sırasında iktidarda olanların, şimdi, sadece, kendi günahlarını kabul etmenin ötesinde söyleyebilecek hiçbir sözleri yoktur. (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bunu, o dönemin hükümetini suçlamak için söylemiyorum; SSK'nın neden battığını doğru tespit edelim ki, tedaviyi de doğru yapalım diye söylüyorum.

Anavatan Partisi, 1992'de hükümeti devrettiğinde, sosyal güvenlik sisteminin bir kuruluş açığı yoktu. 1992 popülizm darbesinden sonrası ise, tam anlamıyla bir açığın, iflasın ve çöküşün hikâyesidir.

Anavatan Partisi Manisa Milletvekili Sayın Ekrem Pakdemirli Hocamın yaptığı bir araştırmayı gördüm, eğer tam hatırlayabiliyorsam, 1992 popülizm darbesinden sonra, bu yıl sonuna kadar kümülatif olarak sistemin açığı 20 katrilyon lirayı bulacaktır. 1992'den bu yana sistemin toplam açığı 22 katrilyon lira civarında. Devletin bütün işborcu 17 katrilyon değerli milletvekilleri. Sosyal güvenlik açığının devletin maliyesini nasıl çökerttiğini, "hayır, çökertmemiştir" diyen yüksek bilim sahiplerinin idrakine arz ediyorum.

Devletin sosyal güvenlik açığını kapatmak için verdiği para, devletin toplam kamu yatırımının birkaç katı. Devletin katkısı yok diyoruz; sadece bu yıl yüzde 37 açık kapamak suretiyle, devlet katkıda bulundu. Bu rakam, en yüksek katkıyı veren İskandinav ülkeleri düzeyinde, Yunanistan'ın 4 misline yakın; ama "devletin katkısı yok" deniliyor.

Değerli milletvekilleri, yani, devlet, yol, okul, hastane, fabrika yapamıyor; çünkü, kaynakları, sosyal güvenlik açığına gidiyor. Bu çarpıklığı kabul edebilir miyiz? Devletten yol, okul, hastane, fabrika bekleyen, işçilerdir; işçiler bunu kabul edebilir mi, eğer, kendilerine doğrusunu, gerçekleri anlatırsak?

Sosyal güvenlik açığı, aslında, işçiye hizmet değil zulüm yapmaktadır; işçiyi sadece hastanesiz bırakmıyor, işçiyi işsiz bırakıyor, yoksul bırakıyor. Bu sebeple, bu reform mutlaka yapılmalı ve işçilerin SSK'sı tekrar canlandırılıp işçilerin hizmetine sunulmalıdır.

RİDVAN BUDAK (İstanbul) – Ama, işçiler de yönetmeli.

EMRE KOCAOĞLU (Devamla) – Popülizm yüzünden sosyal güvenliğimiz iflas ettiği için, şimdi, SSK emeklileri 80 milyon, 90 milyon liralık aylıklarla çile çekmeye mahkûm edilmişler. Popülizm yüzünden -siyasî ve sendikal popülizmi kastediyorum- siyasî ve sendikal popülizm yüzünden işçiler ve aileleri, SSK hastanelerinde hizmet yerine işkence görüyor. Yani, bugünkü uygulama itibarıyla, Anayasamıza rağmen bir sosyal devlet yok. Anayasa "sosyal devlet" diyor; ama, sendikal ve siyasî popülizm yüzünden, belki de, dünyanın en asosyal uygulaması var. Buna, bir son vermek durumundayız.

Milletin huzur kaynağı olması gereken sosyal güvenliği, huzursuzluk sebebi haline getirmişiz. İşçinin sorununu çözmek üzere kurulan SSK'yı, kendi başına, bir sorunlar yumağı yapmışız. Popülizm, güya, işçilere göz kırpmış; ama, aslında, yine, işçileri sömürmüş, onları işsiz ve yoksul bırakmış, onların parasını rantiyelere aktarmış, onların SSK'sını iflasa sürüklemiş. Peki ama, bu bozuk düzen böyle devam mı etsin, yoksa, işçinin, memurun, emeklinin, emekçinin lehine düzelsin mi? Kritik soru budur, cevap vermemiz gereken soru budur.

YENER YILDIRIM (Ordu) – Kıyamette emeklilik...

EMRE KOCAOĞLU (Devamla) – İşte, bugün, bozulmuş sosyal güvenlik sistemini yeniden kurmanın, canlandırmanın, işçilerin hizmetine vermenin günüdür; Anayasadaki sosyal devlet hükümünü raftan alıp, hayata indirmenin günüdür; Atatürk'ün emrettiği şekilde, cumhuriyeti, tekrar, kimsesizlerin kimsesi yapmanın günüdür.

Değerli milletvekilleri, önce, teşhisimizi doğru yapmalıyız. Nedir sosyal güvenlik sistemini bozan şey? Temeldeki sebep nedir? Neyi yapmalı, hangi sebebi kaldırmalıyız ki, sistem düzelsin?

Bu, teknik bir sorudur. Teknik soruya, teknik konuya, teknik açıdan bakmalıyız. Bu konu, siyasi, sendikal veya hissi değildir, tamamen tekniktir. Konuya, siyasi veya hissi bakanlar, hatta sendikal bakanlar, önce, bazı kesimlerin sempatisini belki kazanırlar; ama, sonuçta, sorunu çözmek şöyle dursun, daha da vahimleştirip, milletin yarısını tehlikeye atarlar.

Değerli milletvekilleri, elimizde ağır bir hasta var; kan kaybından ölüyor. Şimdi, bizim, buna, siyasi bakmaya, hissi nutuklarla çevredeki insanları ağılatıp, hastayı ölüme terk etmeye hakkımız var mı? Hislerimizden arınıp, konuya teknik bir açıdan baktığımızda, sorunların kaynağında tek bir temel sebep görüyoruz. Sosyal güvenlik sistemimizde, aktif/pasif oranı bozulmuştur ve sistem, bu sebeple kan kaybından erimektedir.

Bütün dünyada, sosyal güvenliğin temelinde şu denklem vardır: Kaç kişi çalışırsa kaç emekliye bakar? Bu sorunun cevabına sigortacılık dilinde aktif/pasif oranı deniliyor. Ülkemizde sosyal güvenliğin kurulduğu ilk yıllarda bu oran 9/1 idi; 9 kişi çalışır 1 emekliye bakardı ve sistem gayet mükemmel işlerdi; ama, aynı sistem, zaman içerisinde o kadar dejenere edildi ki, şimdi, bu oran 1,8/ 1 gibi vahim bir hale düştü. Şimdi, 1,8 çalışana karşı 1 emekli var. Acil ameliyat ve tedavi yapılmazsa, çok yakında 1/1'e düşecek; yani, 1 kişi çalışacak ve 1 emekliye bakacak; yani, her çalışanın geliri 2'ye bölünecek ve geri kalan yarısı 1 emekliye gidecek.

Değerli milletvekilleri, oysa, bizim demografik şartlarımız Batı'dan çok daha müsait; nüfusu-muz genç, emeklilik bekleyen yaşımız Batı'ya nispeten az, Batı'daki demografik şartlar onların sosyal güvenlik sistemini bozmak için ne kadar uygunsuzsa, bizdeki demografik şartlar bizim sistemimizi beslemek ve güçlendirmek için o kadar uygun; ama, bu elverişli şartlara rağmen, popülizm yüzünden aktif/pasif oranını öylesine bozmuşuz ki, öylesine bozmuşlar ki, yaşlı Avrupa'da bile görülmeyen vahim bir krize düşmüşüz; düşürmüşler ülkemizi bu krize.

Değerli milletvekilleri, aktif/pasif oranı, dünya pratiğinde 6/1 veya 4/1 oluyor, ideal oran 6/1. Batı'da nüfus yaşlandığı için bu oranı koruyamamışlar, 4/1 ile iktifa etmeye karar vermişler, mecbur kalmışlar ve bunun, sistemin yürüdüğüntü görmüşler. Yani, en kötü şartlarda bile, en kötü demografik şartlarda bile, bu oran en azından 4/1 olmalı; yani, en az 4 çalışan en çok 1 emekliye bakmalı ki sistem yürülsün. Şimdi, bu sistemin bozulduğu Almanya bile aynı bizim yaptığımız gibi emeklilik yaşını ileri çekmeye çalışıyor; 65, 67'ye çıkarmaya çalışıyor. Bu oran bozuldu mu çünkü iş bitiyor, mesele, bu oranı koruyabilmek.

Tabii, başka sebepler de var SSK çökmesinde. Tabii ki, kötü yönetilmiştir, primler ödenmemiştir, kaynaklar yağmalanmıştır vesaire; ama, hiç unutmamamız gereken kritik sorun şudur; temel sebep, binanın temelindeki aktif/pasif oranının bozukluğudur. Bu oran bozuk olduğu sürece ne kadar iyi yönetmeye çalışırsak çalışalım sistem çürür ve çöker.

Bir başka deyişle değerli milletvekilleri, SSK'da başka hiçbir sorun olmasaydı; yani, SSK çok iyi yönetilseydi, primleri ödenseydi, kaynakları iyi değerlendirilseydi, mevcut aktif/pasif oranı bozukluğu sebebiyle bu kriz er geç yaşanacaktı; belki üç ay sonra, belki altı sonra; ama, mutlaka yaşanacaktı bu kriz. Bu sebeple, şimdi, yapmamız gereken, artık, işi siyasi platformdan çıkarıp teknik platforma çekmektir; yani, öncelikle aktif/pasif dengesini düzeltmektir. Mevcut şartlarda elimizdeki hastayı; yani, sosyal güvenliğimizi canlandırıp ayağa kaldırmamızın tek çaresi budur. Değerli arkadaşlarım, işte, elimizdeki hükümet tasarısı da aynen bunu yapmaktadır ve bu sebeple çok yararlı bir tasarıdır.

Değerli milletvekilleri, yılların biriktirdiği bu vahim tabloyu gören hükümet partileri, Demokratik Sol Parti, Milliyetçi Hareket Partisi, Anavatan Partisi ile onların genel başkanları Sayın Bülent Ecevit, Sayın Devlet Bahçeli ve Sayın Mesut Yılmaz, ortak iradeyle duruma el koydular, yıl-

ların belası popülizme ilk defa "Hayır" demeye cesaret ettiler ve bu zor ameliyata giriştiler. Sonucu itibariyle, işçilerin, işverenlerin ve milletin hayrına olan bu zor görevde, 57 nci hükümete ve Çalışma Bakanımız Sayın Yaşar Okuyan'a başarılar diliyoruz.

Elimizdeki hükümet tasarısı, bir yandan, kayıtdışı istihdamı SSK kaydına alıyor. Kayıtdışından az önce burada şikâyet edenler zahmet edip şu tasarımı okusalar, eleştirdikleri tasarımı okuyarak buraya gelselerdi, göreceklerdi ki, çok ciddi şekilde, dünyada bu konularda mevcut olan dört tedbirin dördü de, hatta işçi konfederasyonları tarafından önerilen çok ciddi bir tedbir dahil, buraya konulmuştur ve kayıtdışı ekonomiyi çok kısa zamanda kayda alabilecek bir mekanizma kurulmuştur.

Yani, değerli arkadaşlarım, bir yandan aktifi artırmayı amaçlıyor bu yasa tasarısı, kayıtdışı kayda almakta; bir yandan da, emeklilik yağını yeniden düzenleyerek pasifi azaltmayı amaçlıyor. Bu açıdan bakınca, hastalığa doğru teşhis konulmuştur ve önerilen tedavi de doğru tedavidir. Fakat, lütfen, konuya bu açıdan, yani, teknik açıdan bakalım, siyasi ve ideolojik açıdan değil. Bu meselede cevabı siyaset değil matematik versin ve matematik diyor ki sayın milletvekilleri, eğer kayıtdışı istihdamı SSK'da kayda almazsanız, eğer yaş ve prim şartlarını dünya normlarına getirmezseniz, eğer şimdiki 1,8/1 oranında kalırsanız, işçileri ve emeklileri yarın daha fazla perişan edersiniz. Matematik bunu diyor ve duygusal sloganlarla matematiğe karşı çıkılmaz. Eğer, matematik gerçeklere karşı sendikal, siyasi ve duygusal sloganlar faydalı olabilseydi, hayat çok kolay olurdu değerli milletvekilleri. Karşımızda enflasyon mu var, basardık bir siyasi nutku, patlatırdık en duygusal sendikal sloganları, fiyatlar düşürürdü ve o zaman, matematikteki ve ekonomideki Nobel ödülleri bilim adamları almazdı, siyasiler ve sendikacılar alırdı.

RIDVAN BUDAK (İstanbul) – Ama, biz iktidarda değiliz ki!

EMRE KOCAOĞLU (Devamla) – Ama, gerçek hayatta böyle olmuyor sayın milletvekilleri.

RIDVAN BUDAK (İstanbul) – Ama, biz iktidar olmadık ki! Ne anlatıyorsunuz?! (DYP sıralarından alkışlar)

EMRE KOCAOĞLU (Devamla) – Gerçek hayatta, siyasetin ve

sendikacılığın hissi sloganları değil, matematiğin ve aklın soğukkanlı rakamları geçerli; sendikal sloganlara, siyasi sloganlara karşı matematiği öneriyorum. Bunun yanlış olduğunu söyleyebilecek bir kişi çıkarsa da, çok hayret ederim. Matematik, SSK'nın kurtuluşu için, aktif/pasif oranının düzeltilmesini emrediyor. Bu açıdan, elimizdeki tasarı, emekçilerin ve emeklilerin lehinedir. Türkiye'nin emekçilerini ve emeklilerini, ya tasarımı yanlış anladıkları için ya da yanlış anlamayı tercih ettikleri için yanlış yönlere sevk edenlere tekrar söylüyorum, işçilerimizin ve emeklilerimizin huzurunda, televizyonları başında bizleri seyreden işçilerimize ve emeklilerimize tekrar söylüyorum; bu tasarı, işçilerin ve emeklilerin SSK'sını kurtarmaya matuftur, başkalarının elinde batırılmış olan SSK'yı kurtarmaya matuftur.

İşçilerimiz, fiilen, SSK'dan mahrum edilmişlerdir; hastanelerde sürünmektedirler, emeklilikte sürünmektedirler. Biz, bu gidişten memnun değiliz. 57 inci hükümet, bu gidişe dur demek için, işçileri doğru dürüst bir sağlık bakımına, emeklileri doğru dürüst bir emekli yaşantısına kavuşturabilmek için ameliyata girişti ve ölmekte olan SSK'yı yeniden canlandırmaya başladı. Bu açıdan, bu hükümet, işçiler ve emekliler tarafından takdir edilecek bir hükümettir. (DYP sıralarından "Sokaklara bak" sesleri, gürültüler)

Değerli milletvekilleri, sendikacılık bir talep müessesesidir. Gerçek bir sendikacı, temsil ettiği kesimler için daima daha iyisini ister. Bu sebeple, sendikacı, az teşekkül eder; ama, daima talep

eder. Sendikacının iyisi, ilke olarak muhaliftir. Muhalefet de, elbette iktidara karşı yapılıdır. Bu, bütün demokratik ülkelerde böyledir ve demokrasi, biraz da bu dinamik sayesinde gelişmiştir dünyada.

Şimdi, bu işçi yanlısı tasarıya rağmen bize teşekkür etmeyen ve daha fazlasını isteyen sendikacıları anlayışla karşılıyoruz. Hiç şüphesiz, eylemler, yasal olduğu sürece demokratiktir ve umudumuz, eylemlerin yasal sınırları aşarak, devleti müdahaleye zorlamamasıdır.

Sendikacıların, işçileri maceraya itmeyeceklerine, işçilikle ilgisi olmayan bazı provokatif unsurların; yani, sosyolog Michels'in deyiimiyle "dövüş antrenörlerinin" tuzağına düşmeyeceğine, işçileri devletle karşı karşıya getirmeyeceklerine inanıyoruz.

Türk-İş gibi, DİSK gibi, Hak-İş gibi köklü federasyonların yöneticileri de, elbette, kendilerine yakışır şekilde deneyimli ve saygı duyuludur; ama, işçi dostu geçinen bazı işçi dışı unsurlar kışkırtıcılık yapabilirler. Konfederasyonların yönetimleri, işçilikle ve konuyla ilgisi olmayan bu gibi kışkırtıcı unsurlara karşı her zamanki gibi dikkatli ve uyanık olacaklardır.

Sayın milletvekilleri, milletimizle paylaşmak istediğimiz bir husus daha var; hiç şüphesiz, kim ne derse desin, bu tasarı bir dayatma metni değil, bir uzlaşma metnidir.

YENER YILDIRIM (Ordu) – Kiminle uzlaştınız!

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Meydanlara bakın!

EMRE KOCAOĞLU (Devamla) – Demin bir sayın genel başkan, tasarının ilk metninden ne kadar vazgeçtiğini, nerelere geldiğini eleştiri olarak söyledi. Bu, tam tersine, savunulması, beğenilmesi gereken bir demokrasi erdemidir. Ne mutlu 57 nci hükümete ki, getirdiği ilk metni, sivil toplum kuruluşlarının ve muhalefetin görüşlerinden yararlanarak, esinlenerek zenginleştirmiş, değiştirmiş ve o şekilde huzurunuzla getirmiştir. Alkışlanması gereken bu fazilet örneğinin, fazileti sadece bir siyasî parti ismi sananlar anlamayabilirler; ama, siyasî fazilet örneği olarak tarihe geçmesini istiyorum.

MEHMET SAĞLAM (Kahramanmaraş) – Hangi matematik teorisi bunu söylüyor?!

EMRE KOCAOĞLU (Devamla) – Sayın milletvekilleri, bu bahsettiklerimin somut bir kanıtı, ülkemizin en büyük işçi örgütü liderinin; yani, Türk-İş'in Genel Başkanı Sayın Bayram Meral'in bir hafta önce "isteklerimizin yüzde 90'ı, 95'i kabul edildi" demesidir. Evet, ilk metindeki yaş hükümü korunmuştur; ama, bakınız, prim gün sayısı gibi, geçiş süresi gibi ve emeklilik halinde kıdem tazminatı gibi, işçi olanların, emekçi olanların gerçekten çok yakından bileceği; ama, işçilerle ilgisi olmayanların seçimden seçime veya kürsüden kürsüye işçiyi hatırlayanların katiben kavrayamayacakları şekilde, bunlar işçiler için son derece hayati çıkar meseleleridir.

MEHMET YALÇINKAYA (Şanlıurfa) – Geçici işçileri biz biliyoruz... İşçilere Allah yüz seneye ömür versin.

EMRE KOCAOĞLU (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, prim gün sayısı, geçiş süresi, emeklilik halinde kıdem tazminatı, mevsimlik işçiler gibi bugünün meselesi olan hususlar, sendikaların talepleri doğrultusunda iyileştirilmiştir. Tekrar ediyorum, Türk-İş'in Sayın Genel Başkanının ifadesiyle, sendikal taleplerin yüzde 95'i bu tasarıya monte edilmiştir. Tasarının ilk metninde, Türk sendikacılığının en önemli üç talebinden ikisinin metne alındığını ve böylece üç kronik sorundan ikisinin halledildiğini görüyoruz. Bu iki konudan biri -tasarıyı, belki, şimdiden sonra okuma fırsatını bulacak değerli sözcümlere saygılarımla söylüyorum- işsizlik sigortasının kurulmasıdır. Evet, işsizlik sigortası, okuyanlar bilsinler işsizlik sigortası bu tasarıda vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kocaoğlu, sürenize 2 dakika ilave ediyorum; lütfen, toparlayınız.

EMRE KOCAOĞLU (Devamla) – İkincisi de, kayıtdışı istihdamın, yani kaçak işçiliğin, SSK'da kayda alınmasıdır.

Çalışma hayatımızın üçüncü büyük kronik sorunu iş güvencesidir. İş güvencesinin eksikliği ciddi ve haklı bir şikâyettir. Bu, bir sosyal güvenlik meselesi, 506 sayılı Kanunla ilgili bir mesele değildir. 1475 sayılı Kanunla, iş hukukuyla, iş akdiyle ilgili ayrı bir konudur. O bağlamda ele alınacağına dair Sayın Çalışma Bakanımız ve sayın liderlerimiz, bundan sonraki reformun ikinci adımında bu konunun ele alınacağına teminatını vermişlerdir; hukuken doğru olanı da budur. 506 sayılı Kanunla iş akdi meselelerinin karıştırılması elimizdeki çorbayı daha da çorba hale getirdi; yapılması gereken budur. Şimdi, bu ikinci adımın da bir an önce atılmasını bekliyoruz.

Değerli arkadaşlarım, işçi liderlerinin yüzde 95'inin iyidir dediği bir metin, demokratik bir uzlaşma metnidir. Bu metne "dayatmacı" denilemez. Ayrıca, hemen sonuç olarak arz edeyim: Daha önceki iki komisyonda da muhalefet partilerinin değerli temsilcilerinin (Fazilet Partisinin ve Doğru Yol Partisinin değerli temsilcilerinin) katkılarının metnin nihai hale gelmesinde büyük payı olmuştur; kendilerine, bu demokratik katkılarından ötürü teşekkür ediyoruz. Onların katkılarını dikkate alan, onların bu şekildeki katkılarını, saygıyla metne yansıtan hükümete de, bu demokratik anlayışından ötürü ayrıca teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlarım, işçi liderlerinin "yüzde 95'i dahil edildiği" dediği bir metin, dayatma metni değil, uzlaşma metnidir. Yok, eğer, dersek ki, "biz, yüzde 95'le yetinmiyoruz, yüzde 100 istiyoruz" dayatmacılık bu olur, inat bu olur. Bunun için, yüzde 95'le yetinmeyip "yüzde 100'ü isteriz" deme dayatmacılığından vazgeçileceğini ümit ediyoruz.

Değerli arkadaşlarım, sayın milletvekilleri; eğer, yüzde 95 uzlaşmaya rağmen, hâlâ, bunu, işçilere anlatmamakta devam eden kişiler çıkarsa, ileride -sendikacılar veya politikacılar kim çıkarsa çıksın- aldattıkları o işçilere, bunu izah etmek yine kendilerine düşecektir.

Şimdi, bazı kıstırtıcı unsurlar da var; bunlar, işçileri yanıltıp, sokağa çıkarırlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kocaoğlu, süreniz tamamlandı efendim.

EMRE KOCAOĞLU (Devamla) – Peki efendim, bitiriyorum.

Sonuç olarak efendim, son söz olarak, biz, Türk emekçisinin ve emeklisinin daha iyi yaşamasını, hastanede daha iyi muamele görmesini istiyoruz; reform bunun içindir. 57 inci hükümetin bu zor, ama, şerefli reform ataklarında ülke ve millet hayrına başarılarının devam etmesini diliyoruz.

Hepinize saygılarımı sunuyorum. (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kocaoğlu.

Sayın milletvekilleri, sayın hatip, Manisa Milletvekili Sayın Ekrem Pakdemirli'nin adını, soyadını ve bir eserini zikrederek, bir fikrine temasta bulundu; Sayın Pakdemirli, 69 uncu maddeyle ilgili olarak söz istiyor.

Lütfen açıklar mısınız neden söz istiyorsunuz?

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) – Tutanaklara yanlış geçmesin...

BAŞKAN – Yanlış intikal etti; öyle mi efendim?

HACİ FİLİZ (Kırkkale) – Sayın Başkan, arkadaş hep yanlış söyledi; o da düzeltecek.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

Çok kısa olmak üzere, yanlış düzeltin.

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; sosyal güvenlik şemsiyesi 1991'in sonuna kadar hiçbir açık vermemiştir; sayın hatip de böyle ifade etti; ama, 1992 yılından itibaren, yapılan değişiklikte, malum, yaş hadleri ortadan kaldırılmış, 38 yaşında hanımlar, 43 yaşında da beyler emekli olma hakkına kavuşmuşlardı. Bu sırada açık vermeye başlıyor sistem ve ilk açık, toplam 4 trilyon 32 milyar. Her yıl belli açıklar veriyor üç güvenlik şemsiyesi. Bu açıklar eğer sadece güvenlik şemsiyesi tarafından yapılsaydı ve bankadan alınmış olsalardı, ama, banka faizlerini de tefeci faizi değil, Hazinesin borçlanma faizleriyle alabilselerdi, bugüne kadar yapılacak olan ödeme, yani, birikmiş borçları 20 katrilyon olacaktı. Hazinesin, biraz daha altında borçlanabileceğini düşüncüyle, işte, 3 puan, 5 puan, 10 puan daha eksik borçlandırma yaparsak, 17 katrilyon lira oluyor; bu da, Türkiye'nin şu andaki iğboreu demektir. Yani, 1992 yılında vurulan darbe, bugün, Türkiye'nin iğboreunu ortaya koymuş vilsattedir.

Şimdi, burada, bu sistemi düzeltmeye çalışan hükümete yükleniyor dışarıdaki demokratik güçler; ama, sistemi bozana bir şey söylemiyor; onlar gayet rahat oturuyorlar; şimdi de, sistemi niye düzeltmeye çalışıyorsunuz, bırakın öyle kalsın demeye getiriyorlar herhalde.

BAŞKAN – Sayın Pakdemirli, fikrinizi değil...

EKREM PAKDEMİRLİ (Devamla) – Bunu arz ediyorum, saygılar sunuyorum efendim. (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Sayın milletvekilleri, tümü üzerinde -gruplar adına bir sayın milletvekilimizin konuşması kaldı- Demokratik Sol Parti Grubu adına Afyon Milletvekili Sayın Gaffar Yakın konuşacaklar.

Şahısları adına -müracaat sırasına göre okuyorum- Hakkâri Milletvekili Sayın Evliya Parlak, Bingöl Milletvekili Sayın Mahfuz Güler, Ordu Milletvekili Sayın Yener Yıldırım, İstanbul Milletvekili Sayın Emre Kocaoğlu, Kayseri Milletvekili Sayın Sahih Kapusuz, Balıkesir Milletvekili Sayın İlyas Yılmazyıldız, Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat, Konya Milletvekili Sayın Veysel Candan, İstanbul Milletvekili Sayın Rıdvan Budak söz istemişlerdir.

Çalışma stremizin bitimine 6 dakika kalmış bulunuyor.

FİKRET UZUNHASAN (Muğla) – Sayın Başkan, Demokratik Sol Parti Grubu sözcüsü konuştuğundan sonra yemek molası vermenizi talep ediyoruz.

BAŞKAN – Teklifinizi oya sunacağım efendim -çünkü, bu, yemek stremizden aşağı yukarı 15 dakikalık bir zaman kullanmamız manasına gelecektir- kabul görmesi halinde, memnuniyetle efendim...

Görüşülmekte olan tasarının tümü üzerinde grupların sözlerinin tamamlanabilmesi için, son grup olan Demokratik Sol Parti Grubu sözcüsünün konuşmasının bitimine kadar çalışma stresinin uzatılmasını oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Gaffar Yakın, buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

Streniz 20 dakika.

DSP GRUBU ADINA GAFFAR YAKIN (Afyon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclisimizin gördüğü bu önemli kanun tasarısıyla ilgili, Demokratik Sol Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum; hepinizi, şahsım ve Partim adına saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, konuşmama başlamadan önce tüm işçilerimizi ve bilhassa, geçen hafta talihsiz bir suikasta kurban olan Şemsi Denizer'i rahmetle anıyor, Türk-İş'e ve ailesine sağlıklar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, biraz önce burada söz alan Sayın Emre Kocaoğlu'nun, benim, Sayın Tansu Çiller'in ve Sayın Başbakanımız Ecevit'in bir müstereğimiz var; aynı okuldan aynı eğitimi aldık ve bize orada şunu öğrettiler: Herhangi bir konuda herhangi bir şey söylemeden, o konu hakkında çok iyi hazırlık yapın, tüm kaynakları okuyun, tüm belgeleri araştırın, ondan sonra yazın ve söyleyin.

Emre Ağabey, siz dediniz ki: "Sayın Tansu Çiller bu hazırlanan kanun tasarısını okumadan konuştu." Ben de şunu söylüyorum: Sayın Tansu Çiller, bizzat altında kendisinin de imzası olduğu kanun teklifini, SSK kanun teklifini, maalesef, okumadan veya unutarak burada konuşmasını yapmıştır. (DSP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ÖRS (Burdur) – Nereden biliyorsunuz?..

GAFFAR YAKIN (Devamla) – Kendisine verebilirim.

Ve temel olarak dedi ki: "Bu tasarı bir reform paketi değildir; eğer, reform olmuş olsaydı, bir takım özellikleri taşıması gerekirdi. Sizin getirmiş olduğunuz, sadece ve sadece yaş değişikliğinden başka bir şey değildir." Kendisinin getirmiş olduğu kanun teklifinde de yaştan başka bir şey yok ve dedi ki: "Bir reform olarak biz anında yaşı 50'ye, 55'e çıkardık."

Sayın milletvekilleri, kanun teklifinin geçici 82 nci maddesini okuyorum: "Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte;

a) Sigortalılık süresi 15 yıl ve daha fazla olanlar, kadın ise 20, erkek ise 25 yıllık sigortalılık süresini doldurmuş olmaları ve en az 5 000 gün malullük, yaşlılık primi ödemiş olmak şartıyla aylıklı aylığından yararlanabilirler.

b) Sigortalılık süresi 10 yıldan fazla, 15 yıldan az olanlar, kadın ise 41, erkek ise 46 yaşını...

c) Sigortalılık süresi 5 yıldan (5 yıl dahil) fazla olanlar, 10 yıldan az olanlar, kadın ise 43, erkek ise 46..."

Yani, bir geçiş dönemi var; birdenbire olmamış.

Sağlık reformundan, yönetiminden, işsizlik güvencesinden ve yapılacak diğer düzenlemelerden hiçbir eser yok; hiçbir şey yok...

HACI FİLİZ (Kırkkale) – Demagoji yapma.

GAFFAR YAKIN (Devamla) – Okuyabilirsiniz tabii...

HAYRİ KOZAKÇIOĞLU (İstanbul) – Sen, yeni tasarıdan bahset, eskiyi bırak.

GAFFAR YAKIN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, maalesef, Türkiye'de, sosyal güvenlik kavramında da tam anlaşılmamış. Sosyal güvenlik, insanların insanca yaşayabilmesi için, çalışanların daha önce çalışanları primleriyle sübvansen ettikleri, maaşlarını sağladıkları insanca ve hakça bir sistem; ekonominin daha verimli, daha iyi işlemesini sağlamak için yapılmış.

Türkiye'deki sosyal güvenlik sisteminin içerisinde, hepimizin katırdığı sosyal yardımlar var; yeşil kart sosyal yardım, asker ailelerine yapılan yardımlar sosyal yardım, 65 yaşın üzerindeki kilerde yapılan yardımlar sosyal yardım ve bunların tamamını devlet finanse ediyor. Bir de, kendi ödedikleri primlerle kendi ekonomik sistemi içerisinde ayakta kalan bir sosyal sigorta sistemi var. Sosyal sigorta sisteminin temel felsefesi, kesilen primlerle ayakta kalmasıdır.

Şimdi, ben, size, devletlerin sosyal güvenlik katkılarını söylemek istiyorum: Almanya'da, işveren katkısı yüzde 41, çalışan katkısı yüzde 30, devlet katkısı yüzde 25; İspanya'da, işveren katkısı yüzde 52, çalışan katkısı yüzde 19, devlet katkısı yüzde 26; Fransa'da, işveren katkısı yüzde 51, çalışan katkısı yüzde 27, devlet katkısı yüzde 18; İngiltere'de, işveren katkısı yüzde 27, çalışan

katkısı yüzde 16, devlet katkısı yüzde 43. Türkiye'de ise, işveren katkısı yüzde 33, çalışan katkısı yüzde 23, sosyal güvenliğe devlet katkısı ise yüzde 37.

MAHFUZ GÜLER (Bingöl) – Devlet katkısı sıfır.

GAFFAR YAKIN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, sosyal güvenlik sistemleri sadece Türkiye'de problem teşkil etmiyor; bütün dünyada problem olmaktadır. Bunun iki sebebi vardır. 1.- Gittikçe yaşanan nüfusun oranının yükselmesidir, yani daha fazla maaş vermek zorundasınız. 2.- Sağlık alanındaki teknolojik gelişmelerdir ve sağlık alanındaki daha masraflı, yani by-pass ameliyadlarının, nakil ameliyatlarının, beyin ameliyatlarının yapılmış olmasıdır. Yani, sadece bizim ülkemize mahsus bir problem değil, tüm dünyada da bu problemler vardır.

Peki, şimdi şunu sormak lazım. Biz hükümet olarak, her şey güllük gülistanlık, emeklilerimiz çok iyiydi, SSK hastanelerimiz çok iyiydi, Bağ-Kurlularımız çok iyi yaşıyorlardı, sağlık sistemimiz çok iyiydi de, biz, hükümeti, sokakta milyonlarca işçiyle, emekliyle karşı karşıya getirecek bir kanun tasarısını niye getirdik?!. İnsanın böyle bir durumu yapmış olması, akılla, izanla bağdaşacak bir şey değil.

Bugün, eğer sosyal güvenlik sistemlerimiz çok iyi olmuş olsaydı, bu hükümet böyle bir kanun tasarısı mı getirecekti; hayır. Peki, bugün bakalım çalışanlarımız, içinde buldukları, yani bugüne kadar hükümet edenler, bugüne kadar iktidarda olanlar ve bugüne kadar mesuliyeti taşıyan insanlarımız, emeklimize, işçimize, Bağ-Kurlumuza neyi verdiler, ne durumdalar? Bugün, insanlarımız, emeklilerimiz insanca yaşama imkânına mı kavuşmuş durumdalar?. Bugünün sağlık sisteminde hastanelerimizde insanlar çok mu iyi muayene oluyorlar? Bugün doktorlarımız hastalarımıza çok mu iyi muamele etmek zorundalar? Bugün emekli olunca kaç tane insanımız ikinci bir iş bulmadan hayatını geçindirebilmek durumunda? Bugün kaç tane emeklimiz yurt dışına gzmeye gidebiliyor? Bugün kaç tane emeklimiz torununa gönlünce bir hediye alabiliyor? Bugün Türkiye'de emekli olanların yüzde 71'i tekrar yeni bir işte çalışmak zorundalar; çünkü, verilen emekli maaşları yetersiz.

Değerli milletvekilleri, araştırdık; 1990'dan itibaren bugüne kadarki emekli maaşlarında çıkan çarpıcı bir sonuç var, o da şu: 1.1.1990 ve 1.7.1999 yılları arasında verilen en yüksek asgari aylık, dolar bazında, 1.1.1999'da 224 dolar; en düşük asgari aylık ise, 1.7.1994'te 98 dolardır. İşçilerimize ve emeklilerimize layık gördükleri işte bu kadar farklı bir maaştır. 1994'te kimin başbakan olduğu malum. İşte, işçi emeklilerimize, yaşaması için verebildiğimiz emekli maaşında son 10 yılın ortalaması 200 doların altındadır; yani, asgari ücret düzeyindedir. Bu sistemle mi emeklilerimiz yaşamaya devam etmeliler?!

Sağlık sistemimiz nasıl... Bugün, buyurun, Amerikan hastanelerine veya yurt dışındaki hastanelere değil, International'lara değil, hemen buradaki Dışkapı SSK Hastanesine veya gelin, Afyon'daki SSK Hastanesine gidelim de, insanların nasıl kuyrukta olduğunu, bir doktorun 250 hastaya nasıl baktığını, nasıl otomatikman reçete yazıldığını ve insanların nasıl o hastane kuyruklarında perişan olduklarını, insanların nasıl yanlış tedavilerin kurbanı olduklarını hep birlikte görelim; var mısınız?!

YENER YILDIRIM (Ordu) – Bu tasarı ne gibi bir düzenleme getiriyor?

GAFFAR YAKIN (Devamla) – İşte, bugünkü sosyal güvenlik sistemini bugüne kadar getirenler, işçileri, verimsiz, kaynak israfından başka, düşük kalitedeki bir sağlık hizmetine ve insanca yaşayabilme standartlarının altındaki bir maaşa mahkûm etmişlerdir.

YENER YILDIRIM (Ordu) – Onun için mi yüzde 20 verdiniz?!

GAFFAR YAKIN (Devamla) -- Onlar istiyorlar ki, insanlarımız hâlâ o seviyede kalsınlar; ama, biz, insanlarımıza, insanca yaşayabilecekleri bir sistem için, her türlü fedakârlığı yapmaya peşinen hazırız.

Mevcut durumun neresi iyi ki, neresi güzel ki de biz değiştirmeyelim? Biz, bunu, değiştirerek insanlarımızla, işçilerimizle, bize rey veren insanlarla karşı karşıya gelerek, onlara derdimizi anlamamaktan dolayı, birtakım insanların olayları çarpıttırmasından dolayı, niye kötü olalım?.. Bunun bir mantığı var mı? Bunun bir izanı var mı?

Bu işçilerimizin içinde yaşadığı şartların devamını kim isteyebilir; birileri ister; ancak işçi düşmanları ister, emekli düşmanları ister ve insanlığa yakışmayan insanlar isteyebilir bu düzenin devam etmesini. (DSP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, müdahale edilmese, sosyal güvenlik sistemimiz ne olacaktı, nereye gidecekti? Bugün sigorta kapsamımızdaki nüfus yüzde 84'tür. Aktif toplam sigortalılarımızın sayısı -prim ödeyenler- 11 milyon, pasif sigortalı ise, yani, emekli aylığı alanlar 5 milyon 400 bin, bağımlı nüfus 38 milyon; yani, çalışan nüfusumuzun oranı korkunç derecede az.

Aktif-pasif oranına baktığımızda; değerli milletvekilleri, emeklilik sisteminin temelinde -vermeden almak Allah'a mahsustur- birileri prim yatıracak, verecek, birileri de bunun karşılığında maaş alacak, hizmet alacak ve bunun dünya standartlarındaki -eğer araştırsak, eğer okursak, eğer bakarsak- oranı, normalde 6 çalışana 1 emeklidir, asgari, 4 çalışana 1 emekli olması gerekir. Bilim ve akıl bunu diyor. Peki, Türkiye'de nasıldır; SSK'da bu oran 1,8; Bağ-Kur'da 2; Emekli Sandığında 2,1'dir.

Değerli milletvekilleri, başlangıçta kendi kaynaklarıyla finanse edilen sosyal güvenlik sisteminin dengeleri 1980'lerden sonra bozulmaya başlamıştır. Bunda kabahatli aramanın, sendin kabahatli, bendim kabahatli diye kabahatli aramanın, hastane kuyruklarında bekleyen işçiye ve emekli maaşı kuyruklarında ölen emekliye bir faydası yoktur. Bizi seçen insanlar, çözüm bulmamız için, çare bulmamız için bize rey verdiler, onların yaşam standartlarını daha yükseltmek için rey verdiler; mazeret üretmek, dedikodu üretmek için değil... (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bugünkü sistem devam ederse, yani, açıklar devlet bütçesinden finanse edilerek gidilirse, bu oranlar, şu anda, gayri safi millî hâsılının 3,2'sine ulaşırken, önlem alınmazsa, 2005 yılında 4,6; 2010 yılında 5,1; 2020 yılında 7,5; 2050 yılında 16,8'e ulaşacaktır.

Değerli milletvekilleri, sosyal güvenlik kurumlarımızdan, SSK, 1992 yılından itibaren açık vermeye başlamıştır. Açık vermesinin sebebi, popülist politikacılarıdır. Açık vermesinin sebebi "onlar ne veriyorsa, ben, 5 katını veriyorum" diyenlerdir; erken emekliliği teşvik edenlerdir; halkın sırtından bir yerlere gelenlerdir. (DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

Her nedense unutulmuş başka bir gerçek daha var; o hükümetlerin, eski Meclis salonunda sabahlara kadar çalışarak çıkarılan o afların, o kanunların da sorumlusu, bu konularda karar verici ieraatı, Sayın Tansu Çiller'dir. (DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Sayın Çiller'in devri zamanında, Bağ-Kur, SSK açıkları, 1994 yılında 1 milyar 313 milyon dolarken, 1995 yılında 2 milyar 367 milyon dolar, 1996 yılında 4 milyar dolar, 1997 yılında 4 milyar dolar, 1998 yılında 5 milyar dolara gelmiştir. Bu böyle devam ederse, katlanarak gidecek; sadece SSK ve Emekli Sandığı sistemi batmayacak, ekonomik dengelerimiz de altüst olacaktır. 1991 yılında, bütçedeki yatırımların oranı yüzde 13,5 iken, 1998 yılında, bu, yüzde 6'ya düşmüştür. Bütçedeki sosyal güvenlik transferleri, 1991 yılında yüzde 1 iken, 1998 yılında yüzde 10'lara yükselmiştir.

Değerli milletvekilleri, özet olarak, sosyal güvenlik sistemimiz çökmüştür; çalışanlar da, doktorlar da, kimse memnun değildir; kayıtdışı istihdam yaygındır, 4,5-5 milyon işçi vardır; sosyal yardımlar dağınık ve yetersizdir, insanca yaşamak imkânı tanınmamaktadır; sağlık hizmetleri verimsiz ve yetersizdir; işsizlik sigortası kurulamamıştır; kişisel emeklilik programları yoktur.

Sistemin önemli sorunları vardır; bu sorunlarla devam edilebilmesi mümkün değildir. Dünyanın karşılaştığı problemlerle Türkiye de karşılaşmaktadır. Dünya genelinde yaşlı nüfus artmaktadır; Türkiye'de de, yüzde 7 olan 60 yaş üzeri nüfus, 2030'da yüzde 16'ya, 2050'de yüzde 30'a yükselecektir. Ne yapmak lazım; tablo bu? Ya popülist politikalara devam edeceksiniz, insanlarınıza aspirin tedavisi yapacaksınız ve o sistem çökecek, insanlarımız çökecek, ölecek ya da tüm popülizme karşı çıkacaksınız; ülke için kendinizi feda edeceksiniz; ülke için, gelecek için, kendi siyasi istikbalinizi tehlikeye atacacaksınız... Bu da, her babayığidin yapabileceği bir iş değil; mangal gibi yürek lazım. (DSP sıralarından alkışlar) Bunun için, ciddi devlet adamı olmak lazım. Bunun için, tarihe karşı, millete karşı, halka karşı ve gelecek nesillere karşı sorumluluk duygusu taşımak lazım. Koltuk düşünmemek gerek, istikbal düşünmemek gerek, para pul düşünmemek gerek ve gerekirse, kendini feda etmek gerek. Türkiye için; bir büyük reforma ihtiyaç vardır.

Değerli milletvekilleri, eğer okunmuş olsaydı -ben, samimi duygularıyla söylüyorum- bu yasa tasarısının başlangıcında, içine girdikçe... Alt komisyondaki tartışmaların tamamına katıldım, özellikle şunu söylüyorum: Bu yasa tasarısını, keşke, milletvekillerimize çok daha geniş anlatabilme imkânım olsaydı. Bu yasa tasarısı, inanım, temel felsefe ve mantıklar itibariyle, gerçek manada bir reformdur... (FP ve DYP sıralarından gürültüler)

MAHFUZ GÜLER (Bingöl) – Kızılay'da anlat... İşçilere anlat...

GAFFAR YAKIN (Devamla) – Ööögerçek manada tutarlı bir mantık içerisindedir.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sizin anlatmanıza gerek yok; okumanız yazmanız var bizim...

YENER YILDIRIM (Ordu) – Kızılay'da anlat...

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım ofendim; hatibi dinleyelim.

GAFFAR YAKIN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, bu reform, aşamalı bir reform, iki kademeli bir reformdur. Birinci aşamasında, işsizlik sigortası, emeklilik yaşının yükseltilmesi, normal emeklilik için prim ödeme gün sayısının yükseltilmesi, prime esas ticret tavanının yükseltilmesi, kayıtlılığı ve tahsilatı artırıcı tedbirler; yani, sorun olan, tüm eleştirdiğimiz, havuza suyun girmesine mani olan, havuzdan kaçakları artıran tüm engeller tıkanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, çok basitçe anlatmak icap ederse, sosyal güvenlik sistemini bir havuza benzetebiliriz. Bu havuzun girdilerinin artması, çıktılarının az olması ve dengede, dörtte bir dengesinde olması gerekiyor. Erken emeklilik, girdileri azaltıyor, bu kaldırıldı. Prim müddetinin uzatılması 6-7 bin güne geldi. Yeni primlerin alınması, yani destek primi ve katkı payı; kayıtdışı işçi sorunuyla ilgili, hem işverene hem de işçiye bildirim zorunluluğu getirildi. İlk defa, işçiler, sigortalı olduklarını SSK'ya bildirme hakkını elde etmektedirler. Denetimler artırıldı, ek personelin denetimleri. Onu da söyleyeyim, aynı denetimler, Sayın Çiller, sizin yasa teklifinizde de var. Resen tes-cil imkânı getirildi; yani, insanlarımız -bakın, çok önemli- bir ay çalışıyor, üç gün çalıştı gösteriliyor. Değerli milletvekilleri, burada o defektler yok ediliyor.

Ayrıca, insanlarımız, emeklilik maaşında, tüm çalıştıkları dönemin maaşlarının ortalamasını alacaklarından dolayı; yani, yükseltilmiş, o yılki emekli olacakları yıla getirilmiş maaşlarının ortalamasını alacaklarından dolayı, insanlarımızın hepsi reel maaşları üzerinden primlerini yatırmak zorundadırlar; yani, prim gelirleri artıyor.

Burada tamamen reel bir politika uygulanmaktadır. İnsanlarımızı, gerçek değerleri üzerinden prim yatırmaya mecbur bırakmaktadır, daha fazla prim yatırmaya ve otuz günlük primlerini doldurmaya. Sistemin tüm kaçakları tıkanmaktadır.

Ayrıca, emeklilik maaşlarını TÜFE sistemine bağladığı için, emeklilik maaşları, TÜFE'yle birlikte her ay artacaktır; yani, insanlarımızı ve emeklilerimize, insanca yaşayabilecekleri bir maaş sistemi, havuç olarak gösterilmektedir.

HACİ FİLİZ (Kırıkkale) – Biraz da o tarafa bakarak anlat.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Biz biliyoruz, oraya anlat, oraya...

GAFFAR YAKIN (Devamla) – Ben, sizlere anlatmak istiyorum; öğrenin diye anlatıyorum!.. (DYP sıralarından gürültüler)

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Biz çok iyi biliyoruz; Kızılay'dakilere anlat!..

GAFFAR YAKIN (Devamla) – Okuyun diye anlatıyorum, okumamışsınız; öğrenin diye anlatıyorum.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Biz çok iyi biliyoruz; sen oraya anlat.

GAFFAR YAKIN (Devamla) – Şimdi, TÜFE sistemiyle, insanlarımızı, gerçek emekli maaşlarını almayı sağlıyoruz.

BAŞKAN – Sayın hatip, Genel Kurula hitap ediniz lütfen...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, konuşmacı, devamlı olarak ismen zikrediyor; yanlıştır, içtüzüğe aykırıdır konuşması...

BAŞKAN – İkaz ettim efendim.

MUSTAFA ÖRS (Burdur) – Anlamıyor, anlamıyor Başkanım...

GAFFAR YAKIN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, bu, bir yangın söndürme operasyonudur; bu, acil bir tedavidir; yani, sizin hastanenize ölüm-kalım halinde gelmiş bir hastanın evvela hava yollarını açmaktır, evvela kan vermektir, evvela serum takmaktır...

Sayın milletvekilleri, reformun ikinci aşamasında, tamamlayıcı ikinci ayak bireysel emeklilik sisteminin altyapısı oluşturulacaktır. Kayıtlılık ve tahsilatı artırıcı tedbirler devam edecektir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HACİ FİLİZ (Kırıkkale) – Sendika genel başkanı, sizin grupta, ona anlat...

BAŞKAN – Sayın Yakın, 2 dakika süre veriyorum; buyurun efendim, tamamlayın lütfen...

GAFFAR YAKIN (Devamla) – Kurumsal reformlar hızla tamamlanacak, SSK'nın özerkliği ve hastanelerin özerk hastane haline dönüşmesi sağlanacaktır. SSK'da sağlık hizmetlerinin sunumu ile alımı değişecektir.

Sonuç olarak, kendi ayakları üzerinde duran, özerk yönetimine sahip, emeklilerine insanca maaş verebilen, kaliteli ve ulaşılabilir sağlık sistemini, bu reform tasarısı, sizler istemerseniz de, bu hükümetin fedakârlığıyla, bu milletvekillerinin fedakârlığıyla ve bu milletvekillerinin, bu hükümetin, kendisini, ülke çıkarları, ülke menfaati için feda etmesiyle, işçilerimize sağlanacaktır; istemerseniz de olacaktır. (DSP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, 58-60'a yükseltülen emeklilik yaşı 2040 yılının sorunudur. 2040 yılına ulaştığımızda Türkiye'nin önünde on tane seçim, kaç tane hükümet olacaktır... Türkiye, Avrupa Birliğine girecektir 2040 yılında. Siz, Avrupa Birliğinin içerisinde, Avrupa Birliği standartlarının

dışında bir uygulamayla mı devam edecektiniz?!. Siz, insanlarınıza, çağdışı bir yöntemle, insanla-
rınıza, insanca yaşayamayacakları bir maaş mı verecektiniz?!

Değerli milletvekilleri, bugünkü geçiş dönemi yaşları da, on yıllık periyoda uygundur. Son on
yılıda, kadınlarımız ortalama 47, erkeklerimiz 51; 1995'te 47-50; 1996'da 47-50; 1997'de 47-50
yaşlarında emekli olmuşlardır. Geçiş dönemi de buna uygundur.

İşsizlik sigortasıyla, Türkiye'de yeni bir devir başlamaktadır. 1963 yılı, çalışma hayatımızda
bir milattı; 1999 yılı da, çalışma hayatımızda yeni bir milat olacaktır; hayırlı olsun. (DSP ve MHP
sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

Sayın Başkan, 2 dakika süre rica ediyorum; bitiriyorum.

BAŞKAN – Efendim, yalnız selamlama cümlelerinizi, lütfen, son cümlelerinizi ifade edin.

GAFFAR YAKIN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, halkımız bizden iki şeye dikkat etme-
mizi istiyor...

BAŞKAN – Son cümleleriniz efendim, son cümleleriniz...

GAFFAR YAKIN (Devamla) – Bütün bunları yaparken, halkımızdan bu fedakârlıkları ister-
ken, halkımız, son 18 Nisan seçimlerinde verdiği işaretle, yolsuzluk istemiyor, soygun istemiyor,
devletin malının talan olmasını istemiyor; 18 Nisan seçimlerinde hangi partiler kazandıysa, hangi
partiler iktidar olduysa, işte, bu sebepten dolayı olmuştur. (DSP ve MHP sıralarından "Bravo" ses-
leri, alkışlar)

İkinci husus: Değerli milletvekilleri, bütün millete 58-60 yaşını ve bu emekli şartlarını sunar-
ken, milletvekilleri olarak bizler, işi kendiimize batırmak zorundayız. Milletvekili emeklilikle-
rinin de insanlarımızla aynı, eşit düzeyde olması gerekir.

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Eşitiz zaten.

MUSTAFA KEMAL AYKURT (Denizli) – Kaç defa parti değiştirdin sen?

BAŞKAN – Sayın Yakın, son cümleleriniz...

GAFFAR YAKIN (Devamla) – Karamsar olmayalım; yarınlar, aydınlıktır.

BAŞKAN – Sayın Yakın, son cümlelerinizi lütfen...

GAFFAR YAKIN (Devamla) – Sosyal Güvenlik Yasa Tasarısını hazırlayan, getiren, bütün
bürokratlarımıza, Hükümetimize ve onun Başbakan ve Başbakan Yardımcısına teşekkür ediyor,
hepinize saygılar sunuyorum. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yakın.

V. – SATAŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1. – *İstanbul Milletvekili Tansu Çiller'in, Afyon Milletvekili Gaffar Yakın'ın, ileri sürmüş ol-
duğu görüşlerden farklı görüşleri kendisine afetmesi nedeniyle konuşması*

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Sayın Saffet Arıkan
Bedük, sayın hatibin, Sayın Çiller'e yönelik sataşmasından dolayı 69 uncu madde gereğince açık-
lama istemektedirler.

Hatırlamak istiyorum. İktidârımız, cevap hakkının aynı oturumda kullanılmasını şart koş-
maktadır. (DYP sıralarından alkışlar)

Lütfen, sabrınızı rica ediyorum; ancak, açıklama hakkının ne yolda kullanılacağını, Saffet Arı-
kan Bedük, lütfen, açıklasınlar.

Buyurun efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkanım, değerli konuşmacı, biraz evvelki konuşmalarında, Genel Başkanımız Sayın Çiller'e yönelik doğrudan doğruya bir kısım ithamlarda bulundu ve ayrıca, konuşmalarını yanlış anlamış ve çarpıttı.

Dolayısıyla, Sayın Genel Başkanımız, sataşmadan dolayı cevap vermek istiyorlar, takdirlerimize arz ediyorum.

BAŞKAN – Bizzat mı cevap vereceksiniz efendim?

TANSU ÇİLLER (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Çok kısa olmak kaydıyla buyurun efendim. (DYP sıralarından ayakta alkışlar) 5 dakika süre veriyorum efendim.

TANSU ÇİLLER (İstanbul) – Sayın Başkan, liberal ekonomiyi öğrenmeye çalışanlara, liberal ekonominin bazı noktalarını... (DSP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Müdahale etmeyelim efendim.

TANSU ÇİLLER (Devamla) – ...açıklama fırsatı verdikleri için teşekkür ediyorum.

Anlaşılan, buraya gelen arkadaşımız, bizimle aynı okula gitmiş; ama, ben, o okulda yıllarca hocalık yaptım, profesörlük yaptım, bölüm başkanlığı yaptım. (DYP sıralarından alkışlar)

Bu kürsüyü kullanırken, gerçekten hazırlıklı olmak lazım.

Yıl 1993 -bilerek konuşun- Dünya Bankası projesiyle, Türkiye, ilk sağlık reformu programını hazırlamıştır. (DSP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Dinleyelim efendim.

TANSU ÇİLLER (Devamla) – Bu büyük sağlık reformu, gerçekten sosyal güvenlik reformunun ilk sacayağı olmalıdır, bu doğrudur ve 1996 yılında, finansmanı Dünya Bankasından hazırlanmış olan bu büyük reform, Birleşmiş Milletlerin ve Dünya Bankasının da övgüleriyle, bir büyük rapor haline getirildikten sonra, 1996 yılında komisyona indirilmiştir. İlk atılan adım, sağlık reformu çerçevesindedir.

Şimdi bir kere, buradaki liberal ekonominin en önemli ögesi, devletçilikten uzaklaşan ve sağlıkta finansmanı, devlet hastanesine değil, doğrudan vatandaşa veren ve vatandaş müşteri yapan, baştaçı yapan, gittiği zaman, maaşını ve orada çalışan doktorlar dahil olmak üzere, özkerleşmiş hastanelere, bu imkânı, finansman olarak vatandaşların sağlayacağı bir büyük reformu, adı geçen emeklilik yaşından önce, 1996 yılında komisyona indirdik.

Buradaki en önemli farklılık, liberal ekonominin, hatta, dünya ufkunda olduğundan da bir iki yıl önce Türkiye'de uygulanmasının öngörülüdür.

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) – Vay bel..

TANSU ÇİLLER (Devamla) – Yıl 1996, komisyonda ortaya konulan sosyal güvenlik reformunun, sağlık reformuyla yapısal uyum programı çerçevesinde eşzamanlı çıkması için inmiştir bu; dolayısıyla, eksik olan budur. (DYP sıralarından alkışlar)

YÜCEL ERDENER (İstanbul) – Sataşmaya cevap değil bu.

TANSU ÇİLLER (Devamla) – Eğer, bu yapılabilmiş olsaydı; eğer, vakit kalmış olsaydı, bugün, devletçilik zihniyetinden uzaklaştırılmış özerk hastaneler, ilk önce belirli bölgelerden başlayan pilot uygulamalarla, bütün ülkede, Türkiye'de gerçek bir liberal ekonominin, sosyal güvenlik çerçevesinde altyapısını oluşturmuş olurduk.

İSMAİL AYDINLI (İstanbul) – Gerekli desteği vermediniz ki...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Dinle, dinle!.. Ayıp!..

TANSU ÇİLLER (Devamla) – Dolayısıyla, gerçekten, bu kürsüyü kullanmadan önce iyi bilgi sahibi olmak şartı vardır.

GAFFAR YAKIN (Afyon) – O reform tasarısını hazırlayan benim Sayın Çiller.

TANSU ÇİLLER (Devamla) – İkincisi uzlaşmadır. Bizim çalıştığımız, bizim gündeme getirdiğimiz meselenin en büyük farkı uzlaşmadır. Ne yapacaksınız; yarın esnafın yanında, çiftçinin yanında; yarın işçiler sokakta, ne yapacaksınız bunun için? Toplumsal patlamayı ve bu ülkenin sabırlı insanların sabrını taşırmayı gündeme getiriyorsunuz; ne düşüntüyorsunuz bunun hakkında? Böyle bir ortamın en önemli özelliği uzlaşma olma durumuydu. Bundan yoksun bir yaklaşım içerisinde bunu getirmiş olanların, demokrasinin hiçbir öğesini anlamadığı açıktır.

Gelelim amaca... Bu bütçe açığını, bu harika önlem, reform itibariyle...

GAFFAR YAKIN (Afyon) – Sataşmaya cevap vermiyor... (DYP sıralarından gürültüler)

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Lütfen, yerine otursun...

MUSTAFA ÖRS (Burdur) – Bu ne yahu!..

GAFFAR YAKIN (Afyon) – Sayın Başkan... Sayın Başkan... (DYP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler)

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, konuşmayı kesmeye hakkı yoktur.

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Efendim, konuşmasını kesemez...

BAŞKAN – Efendim, lütfen, yerinize oturun.

GAFFAR YAKIN (Afyon) – Sayın Başkan... Sayın Başkan, nerede sataşmışım? Benim sataştığım hususlar nedir? (DYP sıralarından gürültüler)

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Efendim, konuşmasını kesmeye hakkı yok.

BAŞKAN – Sayın Yakın, lütfen, yerinize oturun.

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Konuşmasını kesmeye hakkı yoktur.

GAFFAR YAKIN (Afyon) – Ben, tasarımı okumadan geldiğini söyledim; buna cevap versin.

MUSTAFA ÖRS (Burdur) – Sen dinlemesini öğrenememişsin!..

TANSU ÇİLLER (Devamla) – Her tasarıda geçiş dönemi vardır. Geçiş dönemi olup olmadığını iddia etmek de mümkün değildir. Dolayısıyla, bir yanlış algılama söz konusu; ama, hayati soru budur. Bunca insanı sokağa döktüyorsunuz. Peki, bana söyleyin; bunun, bütçe açığına katkısı bu yıl ne olacak? Gelecek yıl ne olacak? Ondan sonraki yıl ne olacak? Bir IMF dayatmasını, tıpkı Vergi Kanununda olduğu gibi, gündeme getirenler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çiller, sürenizi 1 dakika uzatıyorum; lütfen, toparlar mısınız efendim.

TANSU ÇİLLER (Devamla) – ... ülkeyi bir yaz boz tahtasına çevirmişlerdir. Tekrar işaret ediyorum, uyarıyorum, vergide yaptığımız gibi uyarıyorum: Bundan, yeniden (u) dönüşüyle, bu toplum geri dönmek mecburiyetinde kalacaktır. Bu ülkeyi, kimsede, daha fazla, bilgisizliğiyle, yaz boz tahtasına çevirmesin. (DYP sıralarından alkışlar)

Bilerek konuşun!.. Mesele bundan ibarettir. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, daha önce aldığımız karar gereğince, birleşime saat 19.00'da ara verip, bir saatlik yemek molasından sonra, saat 20.00'de tekrar başlayacaktık.

Şu anda saat 19.25; yani, bu bir saati kullanmayı arzu eder misiniz, yoksa 20.30'da mı başlayalım? ("20.30'da başlayalım" sesleri)

Efendim, saat 20.30'da başlamayı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Saat 20.30'da toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 19.25

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 20.30

BAŞKAN : Başkanvekili Melmet Vecdi GÖNÜL**KÂTİP ÜYELER : Şadan ŞİMŞEK (Edirne) , Burhan ORHAN (Bursa)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 48 inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu en iyi dileklerle açıyor, saygılar sunuyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam edeceğiz.

**IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN
DİĞER İŞLER (Devamı)**

2. – *Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, T.C. Emekli Sandığı Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi, İşsizlik Sigortası Kurulması ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/495) (S.Sayı 114) (Devam)*

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet yerinde.

Sayın milletvekilleri, daha önceki oturumda, tasarının tümü üzerinde gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştı.

Şimdi, şahısları adına söz talebinde bulunan sayın milletvekillerine söz vereceğim.

İlk talep, Hakkâri Milletvekili Sayın Evliya Parlak tarafından yapılmıştır.

Sayın Parlak, buyurun efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

Tasarının tümü üzerindeki konuşma süreniz 10 dakika.

EVLİYA PARLAK (Hakkâri) - Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; görüşülmekte olan sosyal güvenlik kurumlarının kanunlarında değişiklik yapan tasarıyla ilgili kişisel düşüncelerimi arz etmek üzere huzurunuzda çıkmış bulunmaktayım; sözlerime başlarken, hepinize, en içten duygularla, saygılarımı sunarım.

Sayın Başkan, değerli üyeler; sözlerime, bu tasarımı Yüce Meclisin huzuruna getirme cesaretini gösteren 57 nci hükümeti tebrik ve takdir etmekle başlamak istiyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar) Bu arada, bu hükümetin bir üyesi olan Sayın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımızı da "kral çıplak" deme cesaretini göstererek, bunu sürekli ifade ederek, bu tasarımı getirdiği için takdir ediyorum.

Niçin takdir ettiğimi de arz edeceğim. Bunun anlamı şu değildir; bu tasarı tümüyle dört dördüktür. Dokuz on yıldan beri, hangi hükümet işbaşına gelmişse ekonominin kötü olduğundan bahsetmiş ve sebeplerini dizerken de en başta "sosyal güvenlik kurumları bütçe için birer kara deliktir" demiştir; ama, 57 nci hükümetin, işbaşına geldiği, bunu programına aldığı gün gösterdiği bu cesareti, bugüne kadar hiçbir hükümet gösterememiştir. Onun için, kendilerini kulluyorum.

Tasarının maddeleri görüşülürken, iyi yanları yanında, düzeltilmesi gereken veya eksik olan taraflarını da arz edeceğim. Dileğim şudur; inşallah bunları da 57 nci hükümet tamamlayacaktır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bu arada, emek platformunun temsilcilerini de, bu tasarı tartışmaya açıldığı gündün bugüne kadar, olgun bir şekilde, hukuka uygun şekilde haklarını aradıkları için kutlamak istiyorum. Dileğim, bu platformun, bundan sonra da, hukuk kuralları içerisinde ifadeye devam etmesidir.

Tasarının en önemli kısmı, bence, herkesin sözünü ettiği, çalışma alanındaki 4,5 milyon sigortasız çalışanın kapsama alınması yönünde getirilen tedbirdir. Yürürlükteki kanunlarda, çalışan kişileri bir ay içinde bildirme mecburiyeti vardı. Şimdiki tasarıda bu kaldırılmış ve işveren, çalıştıracağı kişileri önceden bildirme mecburiyetiyle karşı karşıya kalmıştır. Bu düzeltmenin yanında, gerçekten denetimin çoğaltılması da bir başarıdır; bu da, mutlaka gereklidir. Eğer, 4,5 milyon çalışana kapsama alırsak, karadeliğin en büyük kısmını kapatmış olacağımıza inanmaktayım.

Tasarının en kıymetli ve reform anlamını en çok taşıyacak kısmı, işsizlik sigortasının, artık, Türkiye'de de yasal bir çerçeve içerisinde yer almış olmasıdır. Yıllardan beri iki şey söylenir; ama, yapılmaz: Genel sağlık sigortası ve işsizlik sigortası. Eksik olabilir, noksan olabilir; ama, hükümet, bunu, kanun tasarsına koyma cesaretini göstermiş ve başlangıcını yapmıştır; bu yönüyle de kutluyorum.

Bu tasarıda, işsizlik sigortasının primini temin edecek olan geçmişteki zorunlu tasarruf kaldırılıyor; bir yerde, bunun yerine, bu ikame ediliyor. Bu, belli bir ölçüde, ne işçiden ne çalışandan ne işverenden ne de devletten yeni bir alım söz konusu olduğunu ortaya koyuyor. Dolayısıyla, bugüne kadar yapılan kesintiler, böylece, işsizlik sigortasının ana kaynağını oluşturuyor. Ancak, hükümetten bir eksiği ifade etmesini istihdam edeceğim: Bugüne kadar, çalışanların zorunlu tasarrufları, emekli olduklarında ödeniyordu; bu yasa tasarisında hiçbir ifade yok. Çalışanlar, bundan kuşku duyuyorlar ve "acaba, biz, bundan sonra, şimdiye kadar olduğu gibi, emekli olduğumuzda bu primlerimizi alabilecek miyiz" diyorlar. Bu konuda bir açıklama getirilmesi gerekmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 57 nci hükümetin, buna paralel olarak, öntümüzdeki yasama yılının başında, inşallah, işsizlik sigortasının dayanağını teşkil eden ve tam kurulmasını sağlayacak olan çalışma işgüvencesini ve bütün çalışanların sendikalaşmasını sağlayıcı yasaları da inşallah Yüce Meclisin huzuruna getireceklerdir.

Bu arada, özellikle Sosyal Sigortalar Kurumu, Emekli Sandığı, Bağ-Kur'un mümkün mertebe idarî ve malî özerkliğe kavuşturulması için de tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bu tasarinın çok eleştirilen, bana göre düzeltilmesi gereken en önemli kısmı yaş sınırıdır. Gerçekten, Türkiye'deki bugünkü yaşama şartları, bugünkü çalışma koşulları karşısında, bütün çalışanları 58 ve 60 yaş sınırı türktmektedir, moralman çökertmektedir. Bir arkadaşımızın dediği gibi, belki 2040 yılını hedefliyor; ama, bugün, bütün toplumun, bütün emek platformunun -benim tahminimce ve muhalefetin sözcüklerinden de öğrendiğim kadarıyla- en çok karşı olduğu nokta bu nokta; yani, 58 ve 60 yaş sınırının yüksek olduğu söyleniyor.

Halbuki, Yüce Meclisin, Plan ve Bütçe Komisyonuna tasarı gelirken, geçiş bu kadar yumuşak değildi; ama Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri ile emek platformunun temsilcileri ve hükümet temsilcileri bir arada uzlaştılar, geçişi yumuşak bir hale getirdiler.

Benim Yüce Meclisten dileğim ve hükümetten de istihdamım; bu tasarıyla ilgili verilecek önergeler doğrultusunda, kısmî de olsa, belli geçişi sağlayacak şekilde de olsa, mutlaka, bunun, biraz aşağıya çekilmesi gerektiği inancımı da ifade etmek istiyorum.

Tasarının en önemli hususlarından biri, bence, çoğunluğu sağlık personeli kadrosu olan 18 800 kadronun tahsisidir. Gerçekten, sağlık kurumları perişandır, elemansızdır; hepimiz söylüyoruz. Çaresi nedir? Yeni hastaneler açmak. Çaresi nedir? Doktor, hemşire, ebe; ne lazımsa, o elemanı vermek... Veriyoruz "bu yanlışır vermeyin" diyoruz. O zaman, burada bir çelişki var. Bu yasa çözümü ortaya koymuş.

Ben, Sayın Bakandan istirham ediyorum, özellikle, bu hizmeti dağıtırken, Hakkâri gibi, hiçbir Sosyal Sigortalar dispanserinde tek bir pratisyen doktor bile yok. Bu tür illeri öncelikle ele almalı ve sağlık hizmetini dengeli dağıtmalıdır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bu yasanın direkt içinde olmasa bile, ben, bir şeyi de yüce huzurunuzda arz etmeden edemeyeceğim. Bu tasarı gündeme geldiği günden beri, Meclisimizin çok takdir edilen çalışmasına karşılık, bir yumuşak karnı var. Basına bakalım, topluma bakalım; yavaş yavaş bu 21 inci Dönemi takdir ediyorlar. Şahsen, üyesi olmakla büyük kıranaç duyduğum bu Meclis, gerçekten, dört aydan beri, gecesini gündüzüne katarak, 57 nci hükümetin getirdiği tedbirleri oluşturmak üzere çalışan bir Meclistir. Artık kamuoyu, geçmişte çok eleştirdiği Meclisin eleştirilerini bırakmış, yavaş yavaş takdir etmeye başlamıştır; ama, bir noktada, bizim yumuşak karnımız var; o da, emeklilik konusu ve sosyal haklarımız. Neden böyledir? Yıllardır, bu Mecliste tedbir alınırken, geceyarısı, yangından mal kaçıran gibi -sanki haksız bir şey yapıyoruz- polis kanununa, it-faiyecinin kıdem tazminatı kanununa yamalar yaparak yasalar çıkardık.

Ben, başta Yüce Meclisin Başkanından, hükümeti oluşturan bütün partilerin genel başkanından, muhalefeti oluşturan gruplardan, kısacası bütün Meclisten istirham ediyorum, çekinmeyelim, doğrusu neyse, yasama, yürütme ve yargı erkinin dengesini koruyan bir sistemi; anayasa değişikliği gerekiyorsa anayasa değişikliği, kanun değişikliği gerekiyorsa mutlaka yapalım; ama, bir şartla, kamu vicdanını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - 1 dakika eksüre veriyorum, buyurun.

EVLİYA PARLAK (Devamla) - ... rahatsız etmeyecek şekilde yapalım ve alınımızın aklıyla haklarımızı savunur hale gelelim. Bu yumuşak karnımızı mutlaka tedavi etmeliyiz. İnanın, bu Meclis, tarihte gelmiş geçmiş en Yüce Meclis haline gelecektir, benim istirhamım budur.

Bu tasarının hayırlı olmasını diliyor, hepinize en içten saygılar sunuyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Parlak.

Sayın milletvekilleri, hükümet adına, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Yaşar Okuyan söz istemişlerdir.

Süreniz 20 dakikadır efendim; buyurun. (ANAP sıralarından alkışlar)

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI YAŞAR OKUYAN (Yalova) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, sözlerime başlamadan önce, hepinize saygılar sunuyorum.

Bugün, 65 milyonumuzu, bütün Türkiyemizi ve geleceğimizi, çocuklarımızın geleceğini ilgilendiren çok önemli bir yasa tasarısını görüşmeye başladık.

Sosyal Güvenlik Reform Yasa Tasarısı, bu Parlamento çatısı altında, Parlamentomuz kurulduğundan bu yana görüşülen, belki de en önemli yasa tasarılarından bir tanesidir. Geleneksel nokta itibarıyla, özellikle geleceğimizi doğrudan doğruya ilgilendiren bir reform tasarısı olması bakı-

mundan, herhalde, üzerinde en fazla tartışılan, üzerinde en fazla spekülasyon yapılan, doğru ya da yanlış; ama, hepsini samimi değerlendirme olarak kabul edeceğim eleştiriye muhatap olan bir yasa tasarıdır.

Önce, huzurunuzda kendime bir soruyu soruyorum: Acaba, 57 nci cumhuriyet hükümeti olarak, daha ikibuçuk ayını doldurmamış bir hükümet olarak, niye, biz, insanlarımızı mutsuz edecek, çalışanlarımızı, işçilerimizi, memurlarımızı rahatsız edecek böyle bir yasa tasarısı hazırlama durumunda kaldık? Acaba, Türkiye'nin sorunları bittiymi de, hükümetimizin önünde yapacağı başka iş yoktu da, kendi kendimize bir iş mi icat ettik?! Herhalde değil.

Burada, bir şeyi açık ve net ifade etmemiz lazım. Bugün, Türkiye'de, halkla siyasetçi arasındaki sıkıntılı pozisyonları hepimiz görüyoruz. Halk, siyasetçisinden, siyasî partilerinden umudunu kesmiş; soğumuş... Tartışılan konular bunlar değil mi? Bunlar, her gün gündeme gelmiyor mu? Neden?.. Bunun sebepleri çok; ama, en önemli şey şu: Halkın siyasilerden beklentisi, günü kurtarmak değil; geleceğini, çocuklarının geleceğini; bu güzel ülkemizin, Türkiyemizin geleceğini öne çıkaracak, onu sahiplenecek icraatlarıdır; ama, çoğu zaman, maalesef, geçmişte gördük ki -hiçbir ayrıntı yapmıyorum, bütün siyasî kadroları da, kendimizi de dahil ederek söylüyorum- çoğu zaman, gelmişiz, belli bir noktada -zaman zaman, kimimizdeki payı şu, kimimizdeki payı bu olmuş- hepimizin, o günün şartlarında yapılmaması lazım gelen; ama, yaptığımız bir sürü yanlışlıklarımız olmuş.

Şimdi, bugünkü sistem içerisinde değerlendirdiğimizde, konunun iki üç cephesi var. Birincisi, çok açık bir tablo ortada. O tablo nedir? O tablo, bugün, bu sistemin, gayri safî millî hâsıla içindeki oranı itibarıyla her geçen gün çok büyük ölçüde açık vermesidir; işin esası bu. Biz ne yapıyoruz; bu açığı asgariye indirebilecek, hatta mümkün olursa, başabaş noktasına getirebilecek bir düzenleme yapıyoruz, esas manası bu.

Şimdi, değerlendirmeye bu sistem içerisinde baktığımızda, eğer bugün bu sisteme müdahale etmezsek; mesela, bugün 2,76 durumunda olan gayri safî millî hâsıla içindeki açık payı, on yıl sonra, 2010 yılına geldiğinde 5,22'ye, bunun devamında otuz yıl sonra 11,44'e, elli yıl sonra da 16,22'ye çıkıyor. Bu dediğimiz rakamların Türkiye Cumhuriyeti Devletinin bütçesi içerisinde bu açıkları karşılaması mümkün değil. Bu sisteme müdahale edilmediğinde, fazla söyleyemiyorum, çok uzak bir tarihten bahsetmiyorum ve ikibuçuk aydır bunu paylaşıyorum kamuoyunun huzurunda, beş yıl sonra, emeklisine... Bugünkü şartlarda emeklilere verdiğimiz maaşın rakamsal durumu da ortada; hiçbirinin de tatmin edici bir durum olmadığı da açık bir gerçek; ama, buna rağmen, bu rakamları dahi veremeyecek noktaya gelmiştir; sistem iflas etmiştir. Bir defa bu gerçeği görüp, bu gerçekten günlümüze gelmemiz lazım.

Bakın, ilk defa Türkiye'de emeklilik koşullarını, sigorta koşullarını düzenleyen kanun, 1 Nisan 1950 tarihinde bu Meclis tarafından kabul edilmiş ve o tarihte, en fazla üzerinde spekülasyon yapıldığı için, en fazla tartışma konusu... Sanki, bu yasa tasarısında başka hiçbir madde yok; çalışanlarla ilgili, işçilerle ilgili, memurlarla ilgili, insanlarımızla ilgili hiçbir iyi tarafı yok; ama, sadece yaşı yükseltmiş gibi, maksatlı olarak, bir yaş konusu üzerinde spekülasyon yapıldığı için arz ediyorum. 1950 yılında, bu Meclis tarafından çıkarılan o yasada emeklilik yaşı, kadın ve erkekte 60 olarak belirlenmiş ve yıllarca böyle devam etmiş; ta ki 1965 yılına kadar. 1965 yılında siyasî popülizm müdahale yapmış, 1969'da müdahale yapmış, 1976'da müdahale yapmış, 1992 yılında müdahale yapmış.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Biz mi yaptık? Başbakan kimmiş?

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Evet açıklasın, Başbakan kimmiş?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI YAŞAR OKUYAN (Devamla) – Bu müdahafelerin olduğu tarihlerde hangi partinin iktidarda olduğunu kamuoyu biliyor.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, ben, burada, geçmişle hesaplaşmaya girmek istemiyorum. Geçmişle hesaplaşmaya girersek, söyleyeceğimiz çok şey vardır ve bizden önce bu kürstide polemik yapan bazı arkadaşlarımıza vereceğimiz cevaplar onları mahçup eder. (DYP sıralarından “etsin” sesleri) Onları mahçup eder... Onları mahçup eder...

VEYSEL CANDAN (Konya) – Açıkla da mahçup olsunlar.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI YAŞAR OKUYAN (Devamla) – Onları mahçup eder...

YENER YILDIRIM (Ordu) – O zaman Süleyman Demirel Başbakanı

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – O zaman Başbakan kimmiş?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI YAŞAR OKUYAN (Devamla) – Bu tarihlerde hangi parti iktidardaydı? Bu popülizmi kim yaptı? Acaba bir partimiz geçmişini inkâr mı ediyor?! Geçmişinizi inkâr ediyorsanız, onu bilelim! (ANAP sıralarından alkışlar)

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Sayın Bakan, bu ne bu?! Yaşar Bey, bunu biliyor musun?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI YAŞAR OKUYAN (Devamla) – Onların cevapları var Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Lütfen karşılıklı konuşmayalım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI YAŞAR OKUYAN (Devamla) – Onu, siz yeni okudunuz. Ben, biraz sonra, size, onun cevabını vereceğim.

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Bunun arkasında Genel Başkanımızın “mezarda emeklilik” diye notu var.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI YAŞAR OKUYAN (Devamla) – Gayet tabii, doğrudur... Gayet tabii doğrudur...

BAŞKAN – Efendim karşılıklı konuşmayalım; lütfen, karşılıklı konuşmayalım...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI YAŞAR OKUYAN (Devamla) – Gayet tabii... Ben, size, onun cevabını arz edeceğim; mahçup olmayasınız.

Biz bu tasarıyla ne yapmak istiyoruz? Bu tasarının iki yönü vardır; biri, aktüeryel dengeyi, yani aktif/pasif dengesini kurmak. Eğer, bugün, bu sistem içerisinde devam ederse, demin arz ettiğim tablo kaçınılmaz. O halde, bütün sigortacılık sisteminde olan, bütün dünyada var olan sistemin aslına bunu revize etmek; birinci yapılan iş budur, ama, bundan ibaret değildir. Esasen 1952 yılından bu yana, bütün işçi sendikalarının toplantılarında, kongrelerinde dile getirilen; yani, yaklaşık kırksekiz yıldan beri işçilerin haklı olarak talep ettikleri üç tane temel ana noktadan biz, ikisini, bu tasarıyla hayata geçiriyoruz; hiç kimse bunları konuşmuyor! İlk defa, 1952 yılında Türk-İş'in kurul-tayında dile getirilen, ondan sonra bütün platformlarda dile getirilen işsizlik sigortası, iş güvencesi ve sigortasız çalışanları sigortalı hale getirecek, yani, kayıtdışı istihdamın kayıt altına alınması... Kırksekiz yıldır konuşulan bu mevzulardan iki tanesini; kırksekiz yıldan beri konuşulan, çalışma hayatı için, emekçiler için, işçiler için, insanlarımız için en önemli hayatî meselelerden iki tanesini bu kanun tasarısıyla hayata geçiriyoruz; burada niye konuşulmuyor?! (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

Burada konuşan bazı değerli sözcükler, kendi dönemlerinde hazırladıkları tasarılarından bahsediyorlar. Şimdi, sormak lazım; o hazırladığımız tasarılar elimde, bana gösterebilir misiniz hangi maddesinde iş güvencesi var; hangi maddesinde işsizlik sigortası var; hangi maddesinde kayıtdışı istihdamı kayıt altına alacak unsurları içeren bir düzenleme yapıyorsunuz? Var mı? Yapılan ne? Sadece yaşı yükseltiyorsunuz. Nasıl yükseltiyorsunuz? 1992 yılında ekonomiden sorumlu bakanın da bulunduğu kabine, işte, 38 yaşında emeklilik hakkını getiriyor, popülizm yapıyor, iki sene sonra da sadece yaşı yukarı çıkarıyor. O zaman, tabii ki, ona, Anavatan Partisinin itirazı olmuştur.

O noktada, eğer söylenecekse, bu tasarı elimizde, polemige girmek istemiyorum. 14 Nisan 1995 tarihli Sayın Çiller'in Başbakan olarak Meclise sevk ettiği tasarı elimde, bu tasarıнын yaşla ilgili, bugün itiraz ettiğiniz ve hele hele Anavatan Partisini geçmişte suçladığımız konuyla ilgili esas muhatap olunan konuyu da, bakın okuyayım: "a) Sigortalının kadın ise 55 yaşını doldurmuş olması ve en az 7 000 gün, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması ve en az 9 000 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olması şarttır.

b) Kadın ise 60, erkek ise 65 yaşını doldurmuş, en az 3 600 gün malullük, yaşlılık, ölüm sigortaları primi ödemiş bulunan sigortalılar da indirimli yaşlılık aylığına hak kazanırlar." Bunu ben yazmadım. Bu, sizin döneminizde hazırlanan, Meclise sevk edilmiş kanun tasarısı. İşte, o, "mezar da emeklilik" dediğimiz hadisenin bir gerekçesi. İki yıl önce 38 yaşına indiriyorsunuz; iki sene sonra da, tutup, 60 yaşında, 65 yaşında emeklilik noktasına getiren bu kanun tasarısını hazırlıyorsunuz; olayın esası budur. (ANAP sıralarından alkışlar)

MEHMET ALİ YAVUZ (Konya) – 96'ya gel, 96'ya...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI YAŞAR OKUYAN (Devamla) – Değerli arkadaşlarımız, Sosyal Sigortalar Kurumu, 1969'dan bu yana, genel kurullarında, çeşitli mahfillerde ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin salonlarında, bu salonda, hep tartışma konusu olmuş. Ne ilginçtir ki, bu kürsüde Sosyal Sigortalar Kurumuyla ilgili yapılan tartışmalarda -ki, sadece bir örneğini vereceğim, arz edeceğim; çünkü, vaktim kısa- hep aynı şeyler konuşulmuş; o dönemdeki bazı milletvekilleri, çıkmış "SSK'nın batacağını" ifade etmişler, bazı parti grup sözcüleri "siz, olayı abartıyorsunuz; böyle bir şey yok" demişler. Ta, o tarihlere, 1971 yılında "Zelenka raporu" diye anılan bu dosya, Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından Türkiye'ye gönderilen eksperlerin hazırladığı -ki, bu eksperleri de Türkiye'ye Türk-İş yönetimi davet etmiştir- bu rapor alınmış, o tarihteki siyasetler, o tarihteki sendikacılar... Bunun hepsini beraber yapacağız; öyle, sırf, siyasetlerin üzerine sorumluluğu yüklemek mesele değil. Siyasetlerdeki sorumluluk kadar, sendikacılarda da sorumluluk var, hepimizde bir sorumluluk var. Bunun adını doğru koyacağız. Bu raporda, o günkü sistemin iflas edeceğinin haberi var. Bu raporu incelediğinizde, bakıyorsunuz, diyor ki: "Eğer emeklilik yaşını yükseltmezseniz, geri ödemeleri durdurmazsanız, sistem açık verecek ve neticede emekli maaşı veremeyecek, iflas edecek." Bunun özeti bu. Yaş olarak önerileri var; O aktüryel hesapları koymuş arkasına, ne olması lazım geldiğini koymuş; koyduğu, o tarih itibarıyla 55-60 yaş. 1971'den bahsediyorum. Sistem o tarihlere açık vermiyor; fakat, bu rapor, tozlu raflara tevdi edilmiş.

Hep aynı şeyleri konuşmuşuz. Bakın, 23 Şubat 1972 tarihli Türkiye Büyük Millet Meclisi oturumu. Bu oturumda, Çalışma Bakanlığının bütçesi üzerinde konuşuluyor. Mesela, bir milletvekilinin o tarihte yapılan bir konuşmasından bir cümle okuyorum: "SSK'ya gelince, gazetelerden okuyoruz, ilgililerden dinliyoruz, bir yabancı uzmanın vermiş olduğu rapor "felaket" deniliyor, hakikaten, SSK aktüryel hesapları felaket midir? Bunun sebepleri nedir? Neden bu duruma gelmiştir?

Arkadaşlar, gelmiş geçmiş hükümetler ve bugünkü hükümet, bundan sonra gelecek hükümetler, artık SSK'dan ellerini çeksinler." Bakın, aynı tarihteki aynı oturumda, o tarihteki Çalışma Bakanı Sayın Ali Rıza Uzuner'in konuşmasından bir iki cümle: SSK'nın şu andaki mali yapısı ciddi bir sıkıntı içindedir. Burada, olaya tamamıyla gözlü kapalı olarak, yapılacak değişikliklere "evet" demek istemiyoruz; ama, çok acil, Sosyal Sigortalar Kurumunda düzenleme yapılması da şarttır; mealen söylüyorum. Daha burada neler var; işsizlik sigortasını tartışmışlar, kayıtdışı istihdamı tartışmışlar. Hangi yılda; 1972 yılında, bu sıralarda. Eğer, bugün, bizler, bu meseleyi ciddi bir reform niteliğinde bir müdahale yapamazsak, biliniz ki, daha, çok yıllar sonra, on sene, yirmi sene sonra da, bu Parlamentoda, bu mesele tartışılmaya devam edecek; ama, sonuçta, zannediyorum ki, o tarihlerde, sorun, bugünden daha da ağırlaşmış olacak.

Biz, bu tasarıyla ne yapmak istiyoruz? Demin de arz ettim; ilk defa, işsizlik sigortası getiriyoruz. Bugün, işsizlik sigortası, herkesin, öyle "canım, ne olacak" deyip geçeceği bir olay değil. İşte, demin arz ettim, kırksekiz yıldan beri konuşulan bir konu, ilk defa 57 nci cumhuriyet hükümetine nasip oluyor; bu Parlamento'ya nasip olacak; muhalefetiyle, iktidarıyla hepimize nasip olacak; çünkü, biz biliyoruz ki, muhalefeti de, iktidarı da, hepimiz Türkiye için varız; bu Parlamento Türkiye için var. Bu onur, sadece hükümetin değil, hepimizin olacak. Öyle bir kıskançlığımız da yok. Biz, işsizlik sigortasıyla, kendi istek ve kusuru dışında işsiz kalması halinde, belli koşullar getirerek, işini kaybetmiş olan insanlara, on aya kadar, prim esasına göre, belli ödeme şartlarına göre, işsizlik sigortası ödemesini getiriyoruz.

Sadece o mu? Yeni bir iş bulmasına yardım ediyoruz. Sadece o mu? Kendi mesleğiyle ilgili yeni kurslara tabi tutuyoruz, eğitiyoruz. Sadece o mu? O işsiz kaldığı süre içerisinde, o koşullar çerçevesinde, sağlık imkânlarından yararlanma hakkını getiriyoruz.

Bugün, 4,5 milyon civarında kayıt dışında olan çalışandan bahsediyoruz; yani, ucuz emek sömürüsü içerisinde, kaderleriyle başbaşa bırakılmış 4,5 milyon çalışanınmızdan bahsediyoruz. Bu insanlar sigortalı değil. Asgariden, bir sağlık problemiyle karşı karşıya gelse, iş kazasına uğrasa, bu insanların gidebileceği bir hastane kapısı bile yok. İşte, hükümet olarak getirdiğimiz tasarı bu. 57 nci cumhuriyet hükümeti olarak getirdiğimiz tasarıda, buna önlem getiriyoruz. Nasıl önlem getiriyoruz? Bugünkü mevcut yasadaki eksikliği gidererek, işverene diyoruz ki, işçi işe başlamadan bir gün önce, işe başladığını ilgili kuruma bildireceksin. Bugünkü mevzuatta, bu, böyle değil; işe başladıktan bir ay sonrasına kadar bildirme hakkı var. Denetim yaptığımızda, işveren "daha on gün oldu, ben, bildireceğim" diyor. Biz bunu, başlamadan getiriyoruz.

İkinci bir yenilik getiriyoruz; işçiye, çalışana diyoruz ki, sen de işe başladığın tarihten itibaren bir ay içinde, işe girdiğini, hangi tarihte girdiğini, hangi işyerine girdiğini ilgili kuruma bildireceksin. Yani, birbirini kilitleyen, denetleyen bir sistem getiriyoruz. Ayrıca, denetimi artırıyoruz.

Değerli arkadaşlarım, bugün, Sosyal Sigortalar Kurumunun elinde, sayıları 300 bile olmayan denetim elemanı var. Yüzbinlerce işyerini, SSK'nın 300 denetim elemanı ile denetlemeniz mümkün değil. 20 - 30 bin yeni kadro getirelim mi? Bu da mümkün değil. Biz, orada bir düzenleme yaptık, dedik ki, kamusal alanda yapılan denetimlerde, örneğin maliye denetiminde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bakan, sürenizi 2 dakika uzatıyorum; lütfen tamamlayınız.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI YAŞAR OKUYAN (Devamla) - Maliye Bakanlığının denetim uzmanları gidince, sigortasız işçi varsa, onu tespit ederse, onu bildirecek; dolayısıyla, bu rakamı kat be kat fazlalaştırıyoruz.

Başka bir şey daha yapıyoruz. Çalışma hayatında hepimizin başına gelen bir iş var -kötü niyetli işverenlerden bahsediyorum- sigortaya girişinizi yapıyorlar, iki gün sonra çıkartıyorlar. Vizi- te istediğinizde tekrar giriş yapıyorlar, tekrar çıkartıyorlar. Şimdi, buna bir düzenleme getirdik, de- dik ki, 30 günden az çalıştırdığımız işçinin niye 30 günden az çalışılmadığını belgeleyeceksiniz.

Değerli arkadaşlarım, bunlar, Türkiye’de, kamuoyunda tartışılmıyor, bunlar huzurunuzda tar- tışılmıyor; tartışılan, varsa yoksa, bir yaş meselesi... Yani, yaş konusunun aktüryel bir hesap oldu- ğunu demin arz ettim. Bu Parlamento, ta 1950 yılında, yani elli sene önce, emeklilik yaşını 60 ola- rak belirlemiş. O zaman hayatta kalma beklenti yaşı kadınlarda 41, erkeklerde 38. Bugün, bunun, hangi noktaya geldiği belli, Dünya Bankasının en son rakamlarına göre 70 – 71 yaş seviyesine gel- miştir. Şimdi, bizim, burada, bugünkü tarih itibarıyla 58 – 60 yaş önerimiz, şu anda çalışanlarla il- gili bir hadise değil. Tasarı kanunlaştıktan sonra yeni gireceklerle ilgili. Yani, bu mesele, otuz se- ne, kırk sene sonraki Türkiye’nin meselesi. Eğer, otuz sene, kırk sene sonraki Türkiye bugünkü gi- bi kalacaksa, bu eleştiriler haklıdır; ama, biz bunu reddediyoruz. Biz diyoruz ki, otuz sene sonraki Türkiye, lider bir ülke olacaktır, dünyada saygın bir ülke olacaktır! Bunun için çaba veriyoruz 57 nci cumhuriyet hükümeti olarak! (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakan, lütfen, tamamlayınız.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI YAŞAR OKUYAN (Devamla) – Sayın Baş- ka, değerli milletvekilleri; ben, muhterem heyetinizin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, muhale- fetiyle iktidarıyla bütün hepimizin, Türkiyemizin geleceği olan, çocuklarımızın geleceği olan bu re- form yasa tasarısına sahip çıkacağına inanıyorum. Bu inancımınla, hepimize saygılar sunuyorum, din- lediğiniz için teşekkür ediyorum. (ANAP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar, DSP ve MHP sıra- larından alkışlar)

BAŞKAN – Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız Sayın Yaşar Okuyan’a teşekkür ediyö- rum.

Sayın milletvekilleri, tasarının tıtmü üzerindeki son konuşma, Bingöl Milletvekili Sayın Mah- fuz Güler’e aittir.

Sayın Güler, buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

MAHFUZ GÜLER (Bingöl) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sosyal Güvenlik Yasa Ta- sarısının tıtmü üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum; hepimize saygılarımı sunuyorum.

Sosyal güvenlik reformu adı verilen bu tasarı, Türkiye gerçeklerine, kamuoyunun beklentile- rine, çalışanların emeğine cevap oluşturacak bir niteliğe sahip değildir. Bu tasarıya reform demek de mümkün değildir; çünkü, tasarı, sosyal güvenlik sistemimize yeni bir düzenleme getirememek- tedir. Sadece, sistemin, emeklilik yaşı ve buna ilişkin bazı sorunlarını iyileştirmeyi, daha fazla ge- lir elde etmeyi hedeflemektedir. Kaldı ki, tasarı, bu haliyle, bunu dahi gerçekleştirecek nitelikte de- ğildir.

54 milyon insanımızı doğrudan ilgilendiren bu yasa tasarısı, çok aceleye getirilmiş, ilgililer ta- rafından tartışılmadan, üniversitelerin, sosyal güvenlik uzmanlarının görüşü alınmadan hazırlan- mıştır. Ayrıca, detaylı şekilde bir aktüryel hesabın yapıldığı kanımda da değilim. Getirilen yaş ve yıl hesaplarının aktüryel dengeyi nasıl etkileyeceği bilinmemektedir.

Tasarıyla reform diyebilmek için, birinci olarak, önce, üç sosyal güvenlik kuruluşunun tek çatı altına alınması gerekirdi.

İkincisi, sosyal güvenliğe devletin katkısı mutlaka sağlanmalıydı. Sosyal güvenliğe, Avrupa Birliği düzeyinde bir devlet katkısı yapılırsa, SSK'nın herhangi bir açığı kalmayacaktır. Türkiye, Avrupa Birliği ülkeleriyle karşılaştırıldığında, görülecektir ki, sosyal güvenliğe devlet katkısı olmayan tek ülkedir. Yoksa, demin bir sayın konuşmacının dediği gibi, "yüzde 37" diye bir katkının aslı asları yoktur; bu, tamamen palavradır.

Üçüncüsü ve en önemlisi, SSK'nın sağlık ve sigortacılık hizmetlerinin kesinlikle birbirinden ayrılmasını sağlamak gerekir. Tasarıda, bununla ilgili herhangi bir düzenleme yoktur. Yasa tasarısında, sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesine ilişkin hiçbir düzenleme bulunmamaktadır.

Bakınız, Türkiye'de sosyal güvenliğe bütçeden ayrılan pay, rant kesimine ödenen faizin yanında çok düşük kalmaktadır. Evet, sosyal güvenlik kapsamındaki 52 milyon kişiye, 1998 bütçesinde yüzde 10 oranında bir pay aktarılrken, 250 bin rantiyeciye yüzde 40 pay ayrılmıştır. Rakamsal ifadeyle, üç sosyal güvenlik kurumuna 1,4 katrilyon, faize ve rantiyeciye 5,9 katrilyon aktarılmıştır. Yani, 52 milyon insanımıza 1,4 katrilyon, 250 bin faizci ve rantiyeciye 5,9 katrilyon aktarılmıştır. İşte, aslı üzerinde durulması gereken budur, Türkiye'nin acı gerçeği de budur.

Yeni tasarıyla ne getirilmek isteniyor? Kadınların 58, erkeklerin 60 yaşını doldurması ve en az 7 000 gün prim ödemesi veya kadınların 58, erkeklerin 60 yaşını doldurmuş olması, 25 yıldan beri sigortalı bulunması ve en az 4 000 gün prim ödemesi şeklindedir.

Bunlara niçin karşı çıkıyoruz? Karşı çıkmamızın nedenleri şunlardır: Türkiye'de, günümüzde, birçok kamu kuruluşunda, örneğin, Devlet Su İşlerinde, Köy Hizmetlerinde, Şeker Fabrikalarında, işçiler, yılda, üç ay veya altı ay gibi sürelerde çalışmaktadırlar. Yeni düzenlemeye göre, yılda üç ay çalışan bir işçinin 7 000 gün prim ödeme gün sayısını doldurabilmesi için, yaklaşık 75 yıl çalışması gerekiyor. Yine, altı aylık bir işçinin 7 000 gün prim ödeme gün sayısını doldurabilmesi için, en az 40 yıl çalışarak emekli olması gerekiyor. Bunun adı "mezarda emeklilik" değil "ahrette emeklilik" olur.

Türkiye'de, ortalama yaşam süresi, gelişmiş ülkelerin çok altındadır. Getirilmek istenilen düzenleme, işsiz gençlerin iş bulmasına engel olacaktır. Bizim önerimiz -54 üncü Refahiyol Hükümeti döneminde; hatta, 55 inci hükümetin de katkıda bulunduğu; tüm sendikaların, sosyal tarafların, işçi, işveren ve emekli kuruluşlarının mutabık kaldıkları- kadınların 50, erkeklerin 55 yaşını doldurması ve 5 000 gün prim ödemesi veya kadınların 50, erkeklerin 55 yaşını doldurması, 15 yıl sigortalı olması ve 3 600 gün prim ödemesidir.

15 yıldan fazla hizmeti olan sigortalıların, yeni tasarıdan etkilenmemeleri gerekirdi. Bu işçilerimizin kazanılmış haklarının korunması şarttır.

Sayın Başbakan "benden fazla işçiyi düşünen olmaz" demektedir. İşçiyi düşünen, işçiye sahip çıkar. İşçiyi düşünen, işçinin, elli yılda, dişiyle turnağıyla elde ettiği kazanımları bir kalemde yok edip atamaz.

Bu tasarıyla çalışma hayatımız felç olmuştur. Sosyal demokrat geçinenter, bir kez daha sınıfta kalmışlardır. Bu tasarı, işçiyi, haklı olarak sokağa dökmüştür; çalışanları perişan etmiştir.

Bakınız, Sayın Bakanın partisi, Anavatan Partisi, geçen dönem seçim broşürleri bastırmış, 55 yaş için "mezarda emekliliğe hayır" demiştir. Bunları siz bastırmadınız mı?! Bunlara bugün nasıl cevap vereceksiniz?!

Anavatan Partisi, bir defa daha suçüstü yakalanmıştır. Patronların, kartellerin emrinde olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur. MHP ise, iki arada bir derede kalmış, şaşkınlığı hâlâ üzerinden atamamıştır. (MHP sıralarından gürültüler) Ama, işçimiz, memurumuz, emeklimiz, esnafımız, kendisine reva görülen bu zulmü unutmuyacaktır; onlar da, size, günü geldiğinde bunun hesabını soracaklardır.

Bu tasarı, IMF'nin dayattığı ve Türkiye gerçekleriyle bağdaşmayan acı bir reçetedir. Bu hükümet, sosyal tarafları, maalesef, yok saymıştır. Sendikalarımızı, emekli kuruluşlarımızı adam yerine koymamıştır; çağırmış, dinlemiş; ama, sonunda bildiğini okumuştur. Bu hükümetin yapacağı en hayırlı iş, bu yasa tasarsını hemen geri çekmesidir.

Bizim önerilerimiz şunlardır:

Kaçak işçilikle ve bordroda düşük ücret ve kısa süreli çalışma gösterme uygulamasıyla etkili bir biçimde mücadele edilmelidir.

Kaçak işçi çalıştırmanın cezası artırılmalıdır.

Devletimiz, tüm Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, sosyal güvenliğin finansmanına katkıda bulunmalıdır.

SSK'nın alacakları hızla tahsil edilmeli, prim borçlarının affı yoluna bir daha gidilmemelidir.

SSK, yeniden yapılandırılmalıdır.

SSK'nın fonları, iyi değerlendirilmelidir.

SSK'ya cihaz ve alet takviye edilerek, kurumun sunduğu sağlık hizmetinin kalitesi yükseltilmeli, böylece, kurum dışına hasta sevki sona erdirilmelidir.

Bugün, Ankara'da ve hatta Türkiye'de bütün özel hastanelerin gelirleri SSK'nın imkânlarıyla öngörülmektedir. Sağlık konusunda yapılan bir yatırımın fizibilitesi çıkarılırken, işverenler, iş çevreleri, SSK'nın imkânlarını göz önünde bulundurarak sağlık yatırımı yapmaktadırlar.

Yeni borçlanma yasası bir daha çıkarılmamalıdır.

SSK'nın sağlık personelinin sayısı artırılmalı, çalışan doktor, hemşire ve diğer sağlık elemanlarına prim esaslı mutlaka getirilmelidir.

SSK'nın ilaç ve tıbbi malzeme fabrikası yeni yatırımlarla geliştirilmeli, SSK'nın ilaç ve malzeme ihtiyacı SSK kuruluşları tarafından sağlanmalıdır.

SSK'da had safhada olan ilaç israfı önlenmelidir. 1998 yılı rakamlarıyla SSK'nın sadece ilaç masrafı 140 trilyonu aşmıştır. SSK'da ilaç masrafları önlenmeli, bilgisayar ağları kurularak, istismara meydan verilmeden ilaç teminine gidilmelidir.

Bu duygu ve düşüncelerle hepinize saygılarımı sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Güler.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sözcü arkadaşımız, partimize satışmada bulunmuştur; müsaade ederseniz cevap vermek istiyorum... İhtizüğün verdiği hakka istinaden, müsaade ederseniz kürsüden cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN – Açıklamada bulunmak istiyorsunuz...

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Evet efendim.

BAŞKAN – Buyurun efendim. Çok kısa...

V. – SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2. – *Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın, Bingöl Milletvekili Mahfuz Güler'in, partisine sataştığı iddiasıyla konuşması*

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; biraz önce, Fazilet Partisinden şahsı adına konuşan değerli arkadaşımız, özellikle, Anavatan Partisine sataşarak, “kartellerle ilişkide bulunup, suçüstü yakalanmıştır” gibi bir ifade kullanmıştır. Bu çatı altında, böyle bir ifadeyi, ben, kendilerine yakıştıramadığımı, kendilerine iade ettiğimi Grubum adına arz etmek istiyorum; ancak, yurt dışında bazı ilişkilerde suçüstü yakalananları da Yüce Meclisin ve kamuoyumuzun takdirine bırakıyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN

DİĞER İŞLER (Devam)

2. – *Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, T.C. Emekli Sandığı Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi, İşsizlik Sigortası Kurulması ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/495) (S.Sayı: 114) (Devam)*

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

SUAT PAMUKÇU (Bayburt) – Açık oylama istiyoruz. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından “Oylamaya geçildi” sesleri)

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, açık oylama istiyoruz.

BAŞKAN – Kabul etmeyenler... Tasarının maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

MEHMET ALİ YAVUZ (Konya) – Sayın Başkan, yanlış yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Geç kaldınız efendim.

1 inci maddeyi okutuyorum :

İŞSİZLİK SİGORTASI KANUNU TASARISI

(SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, TARIM İŞÇİLERİ SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, TÜRKİYE CUMHURİYETİ EMEKLİ SANDIĞI KANUNU, ESNAF VE SANATKÂRLAR VE DİĞER BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KURUMU KANUNU, TARIMDA KENDİ ADINA VE HESABINA ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA TABİ OLARAK GEÇEN HİZMETLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUNUN BAZI MADDELERİ İLE İŞ KANUNUNUN BİR MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ VE BU KANUNLARA EK VE GEÇİCİ MADDELER EKLENMESİ, İŞSİZLİK SİGORTASI KURULMASI,

ÇALIŞANLARIN TASARRUFA TEŞVİK EDİLMESİ VE BU TASARRUFLARIN DEĞERLENDİRİLMESİNE DAİR KANUNUN İKİ MADDESİNİN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI İLE GENEL KADRO VE USULÜ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN EKİ CETVELLERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI)

I. BÖLÜM

SOSYAL SİGORTALAR KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 1. - 17/07/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini işçi çalıştırmaya başlayacağı tarihten önce Kuruma doğrudan vermek veya iadeli taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür."

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şu ana kadar bize yapılan müracaatta, grupları ve şahısları adına söz talebinde bulunan sayın milletvekillerinin isimlerini okuyorum:

Grupları adına; Fazilet Partisi Grubu adına, Kütahya Milletvekili Sayın Ahmet Derin.

Şahısları adına; Bursa Milletvekili Sayın Ali Rahmi Beyreli, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Mustafa Niyazi Yılmaz, Kayseri Milletvekili Sayın Salih Kapusuz, Balıkesir Milletvekili Sayın İlyas Yılmazyıldız, Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat, Konya Milletvekili Sayın Veysel Candan, İstanbul Milletvekili Sayın Rıdvan Budak.

Fazilet Partisi Grubunun görüşlerini, Kütahya Milletvekili Sayın Ahmet Derin ifade edeceklerdir.

Buyurun Sayın Derin.

Süreniz 10 dakikadır. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA AHMET DERİN (Kütahya)- Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşülmekte olan 114 sıra sayılı kanun tasarısının 1 inci maddesi üzerinde Fazilet Partisi Grubunun görüşlerini ifade etmek üzere huzurlarımızdayım. Öncelikle, hepinizi, saygıyla, tekraren selamlıyorum.

Malum olduğu üzere, aylardan beri bu yasanın muhatapları sokaklarda... Bir dönem, resen emeklilik... İşçiler, kurumlar tarafından, KİT kuruluşları tarafından resen emekli edilmek durumunda bırakıldı; ama, bugün, ne olduysa, çalışınlar; 58 yaşına, 60 yaşına kadar çalışınlar diyoruz. Bu, aslında bir tenakuz idi; ya o doğruydü ya bu yanlış. Bir kararsızlık var, 54 üncü hükümet döneminde, tarafların anlaştığı, mutabakat sağladığı bir metin, komisyonlardan geçmiş, gündeme alınmıştı. İki yıl geçti aradan, bu iki yıl içerisinde, 55, 56 ve şu andaki 57 nci hükümetin iki büyük ortağı, sosyal güvenlik kuruluşlarımızın bu durumunu bilmesine rağmen, tarafların anlaşığı ve komisyonlardan geçen bir metin, bir tasarı, Genel Kurul gündeminde olmasına rağmen -iki şey daha ilave etmek istiyorum- 54 üncü hükümet döneminden sonra, 55 ve 56 nci hükümetlerin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanları tarafından da tasvip görmüş olan, o, 50-55 yaş esas alan ve muhatapların 15 yılını müktesep hak kabul etmiş yasa tasarısı Genel Kurulda olmasına rağmen, hatta, iki üç ay önce, Sosyal ve Ekonomik Konseyde, 55-55 yaş üzerinde işçi, işveren ve hükümet temsilcileri anlaşıkları halde, bir anda, ne oluyorsa, 57 nci hükümet döneminde, bir birbuçuk ay içerisinde, SSK ve sosyal güvenlik kuruluşlarımızın yöneticilerinin bile haberi olmadan, bir gün, kamuoyuna, Sayın Bakan tarafından bir kanun taslağı getiriliyor. Bu taslak, pazartesi günü sunuluyor basına. Pazartesi günü sunulan taslak ile bir gün sonra basına deklare edilen taslak bile farklı.

Öyleyse, bu tasarı, kurum tarafından, kuruluş tarafından, sosyal güvenlikten sorumlu Bakan tarafından hazırlanmamış. Nereden çıktı?.. İşte, IMF heyeti geldi, şu andaki hükümetin paraya ihtiyacı var, iç borçlar korkunç boyutlara ulaşmış, bütçe açıkları korkunç boyutlara ulaşmış, sosyal güvenlik kuruluşlarının açıklarının 6 katı faiz ödemek mecburiyetinde kalan bir bütçeyle karşılanmış, bunun üzerine, IMF'nin, açıkları kapayabilmek için yıllardan beri ileri sürdüğü sosyal güvenlik açıklarına öncelik verilmiş.

Sayın Bakanım aylardan beri televizyona çıkıyor, bir hesap yapıyor, diyor ki: "Bugünkü açık sene sonunda 2,5 katrilyon olacak..." Belli değil... Bir ihtimal 2 katrilyon; hesaplıyorlar, bir ihtimal 2,2 katrilyon; Bakanım, gittikçe bütütlüyor bunu. Gayri safi millî hâsıla hesapları yapıyor, diyor ki: "İşte, bugün için açık, gayri safi millî hâsılının yüzde 2,7'si, on yıl sonra şu olacak, elli yıl sonra yüzde 16 olacak." elli yıl sonra...

Elli yıl sonrasını düşünüyor, gayri safi millî hâsılının yüzde 16'sı olacak diye; ama, bugün, gayri safi millî hâsılının yüzde 8'ini, yüzde 10'unu götüren, bütçenin yüzde 40'ına tekabül eden faiz giderlerinin elli yıl sonra veya beş yıl sonra nereye ulaşacağına hesabını hiç yapmıyor. (FP sıralarından alkışlar) Bu gerekçe, ücretler açısından, açıklar açısından yapılan bu gerekçe, bana göre yersizdir, hatalıdır, sadece popülist bir değerlendirmedir; başka hiçbir şey değil, popülist bir değerlendirmedir. Siz, bir yıl sonra bütçe gelirlerinin tamamını faize verecek bir noktaya gelmişsiniz, tutuyorsunuz, sosyal güvenlik kuruluşları devlet tarafından yüzde 30-35'lere varan oranlarda sübvansane edilen bir dünyada, diyorsunuz ki, 2,5 katrilyon -bütçenin yüzde 8'i- sosyal güvenlik kuruluşlarına para ayırmam lazım; kral çıplak...

Şimdi, evet, 1 inci madde faydalı bir maddedir. Eskiden nasıldı? Daha önceki durumunda, işte "bir ay içinde verecek" deniliyordu. Vardığında sigorta müfettişi, "işte, işçiler yeni başladı" deniliyordu ve o güne kadar, eğer bir müfettiş gelmediyse, teftiş olmadıysa, sigortasız olarak işçiler çalışmış oluyordu; ama, şu anda ne yapıyor? 2 nci maddede, hem işçiye hem işverene anında bildirme yapacağından dolayı, bildirme mecburiyetini getiriyor. 1 inci madde diyor ki: "İşçi çalıştırmaya başladığı tarihten bir gün önce, kurumca tespit edilmiş formu götürür verir veya taahhütlü olarak gönderir." Faydalı bir madde. Niye; çünkü, bu kuruluşu batıran, işçiler değil, prim ödeyenler değil; yıllardan beri, bu kuruluşu özerk hale getirmeyen siyasî zihniyet. Bakanım buradan diyor ki, bu kuruluştan, siyasiler, elini çeksin. Pekâlâ Bakanım, siz çeksenize şu anda bu kurumdan elinizi; özerkleştirenize şurayı!.. (FP sıralarından alkışlar) Paralar benim, servet benim... KİT'leri özelleştiriyor devlet kılçülstün diye; ama, sosyal sigortalar ve sosyal güvenlik kuruluşlarına gelince, genel müdürü siz atayacaksınız, yönetim kurulunu siz atayacaksınız, adamlarınızı, milletvekilliğini, belediye başkanlığını kazanamayan insanları getirip yönetime koyacaksınız; işçinin parası ve serveti üzerinde siyasî iktidarı orada tesis edeceksiniz, ondan sonra da diyeceksiniz ki, eyvah, battı bu kuruluş.

Her şeyden önce, aktif-pasif dengesini şöyle düşünüyoruz... Diyor ki Bakanım, bugün veya iki sene sonra emekli olacakları bu ilgilendirmiyor. Biz, kademeli yaptık bu işi. Şu anda işe başlayacak olanlar, ancak, 58-60 yaşında olacak diyor. 30 sene sonrasını niye düşünüyorsunuz?

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) – Doğru...

AHMET DERİN (Devamla) – Doğru da, bu aktif-pasif oranını 2'ye 1 veya 1,8'e 1 oranından, 6'ya 1'e doğru yükseltmek için yapılan şu uygulama, bu oranı kaç yıl sonra ideal rakama ulaştırır? Bu mantıksız; kurtarmaz bununla. Sosyal güvenlik kuruluşlarının, mutlaka, bir reforma ihtiyacı vardır, yeniden yapılandırılması gerekir. Sağlık ve emeklilik ayrılması gerekir. Hatta, sağlık kuruluşlarının, primi toplayıp, sağlık kuruluşlarının özelleştirilip, özel hastaneler gibi hizmet verebile-

cek bir noktaya getirilmesi gerekir. Kuruluşun yeniden yapılandırılıp, hantal vaziyetten kurtarılması gerekir. O, inşaatla, işverenle, şunlarla bunlarla uğraşmayacak bir noktaya getirilir, iki tarafın mutabakatıyla, sosyal grupların mutabakatıyla çok geniş kapsamlı bir reform, bir yenileşme, yeniden yapılandırma gerçekleştirilebilirse buna reform denir. Bu tasarıya reform denmez. Aktüaryel dengeyi nereden bulacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Derin, sürenizi 2 dakika uzatıyorum.

Buyurun efendim.

AHMET DERİN (Devamla) – Bugünkü ekonomik sistemde, bırakın, yeni sigortalı işçi eklenmesini, mevcut olan işçi sayısında, mevcut sigortalı sayısında, aktif sigortalı bir yıl içerisinde 600 bine yakın düşme meydana geldi. Yani, basında yazılanlara göre, şu bir yılın içerisinde, krizlerden dolayı, bir hesaba göre 300 bin, bir hesaba göre 600 bin kişinin işinden olduğu ifade ediliyor. Bu açıdan, bu sadece 1 inci madde veya şu getirilen yasa tasarısındaki önlemlerin, katıyla, bu aktüaryel dengeyi bir anda hemen sağlayabilmesi mümkün değildir.

Bunu bozan kimdir? Bu rakamlar büyütülüyor; milletin gözü korkutuluyor; katıyla... Bakın, şu ana kadar, ilk dört ay içerisinde SSK'ya hazineden yapılan yardım 387 trilyon lira; aynı kuruluşun, SSK'nın özel sektör ve kamu kuruluşlarından alacağı tam 415 trilyon lira. 415 trilyon lirasını zamanında almış olsaydı, bugün Sosyal Sigortalar Kurumu açık vermeyecekti.

Bakın, sosyal güvenlik kuruluşu diyoruz; Emekli Sandığı da açık veriyor, Bağ-Kur da açık veriyor. Niye Bağ-Kur ve sosyal güvenlik kuruluşları gündeme getirilmiyor da sadece SSK getiriliyor?

EROL AL (İstanbul) – Diğerleri de aynı.

AHMET DERİN (Devamla) – Diğerleri de aynı.

Sadece SSK'nın üzerinde duruluyor. Çünkü, onların ellerinde greve gitme, işi yavaşlatma, üretimi durdurma hakları var; memurun böyle bir hakkı yok, onlara sendikal hakları verilmemiş. O açıdan, durmadan Sosyal Sigortalar Kurumunun üzerine gidiliyor. Bakın, 415 trilyon lira alacağı olan bir kuruluşa, devlet bugüne kadar hazineden sadece ve sadece 387 trilyon lira para aktarmış. Sosyal Sigortalar Kurumu kaç milyon kişiye hizmet veriyor; 32 milyon kişiye hem emeklilik hem sağlık hizmeti veriyor. Bunun dışında, sosyal güvenlik kuruluşları sadece bunlara değil; şeref aylığı, şehit aylığı, yaşlı aylığı ödtüyor. Bunları zaten devletin ödemesi gerekir.

Devletin ödemesi gerekenleri kişinin üzerine yüklemenin bir reform olmadığını ifade ediyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Derin.

Gruplar adına ikinci söz, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Kayseri Milletvekili Sayın Sevgi Esen'in.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA SEVGİ ESEN (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sosyal Güvenlik Reformu Tasarısının 1 inci maddesi üzerinde söz almış bulunmaktayım; Yüce Meclisi en derin saygılarımla selamlarım.

İkinci demokrasi programıyla, ülke geleceğine dönük ve büyük Türkiye hedefine yönelik tüm program ve projelerini ortaya koyan ve programın takibini halkı adına görev sayan Doğru Yol Partisinin bir milletvekili olarak, Sosyal Güvenlik Reformu Tasarısına bakışımız da, çok net ve çok bilinen olacaktır. Bu nedenle, çok büyük huzur duyduğumu ve popülist politika yapmadığımızı, yüce milletin huzurunda ifade etmek, gerçeği ifade etmek istiyorum. Gerçek odur ki; "okumamışsınız, bilmiyorsunuz" diye kürsüye yürüyerek veya "biz yaparız olur", "yaptığımız doğrudur", "yanlışsa döneriz" politikalarıyla bu tasarıdaki boşlukları gizlemek mümkün değildir. (DYP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, ülkemizin biriken sorunları içerisinde yapılması beklenen reformların içerisinde, hiç şüphe yok ki, sosyal güvenlik reformu baş sıralardan birini almaktadır. Eğer, reform beklentileri, nüfusun yarısını ilgilendiriyorsa ve bu nüfusun yarısının beklentisi, bu maddelerin değişikliği görüntümü değil gerçek reform ise, tabii ki, beklentisi de çok büyük olacaktır. Bu açıdan sosyal güvenlik tasarısına baktığımızda, yaş saplantısına takılmış, ülke ve çalışan gerçeklerinden soyutlanmış, ne çalışanı memnun eden ne işvereni memnun eden, bu arada sosyal güvenlik kavramından çok uzak bir düzenlemeyle karşı karşıya kaldığımız anlaşılmaktadır.

Tartışmasız olan şudur ki, sorunların, öncelikle doğru biçimde tespitidir. Bu konuda, zannediyorum, gruplar ile hükümet ve bakanlık arasında bir görüş farkımız yoktur.

Yıllarca yapılan yanlış uygulamalarla, ülkenin temel taşı sosyal güvenlik kurumları çökertilme noktasına getirilmiş, bu işlemlerde hiç olumsuz katkısı olmayan çalışanlar adına düzenlemeler yapılmak istenerek, olumsuz netice çalışana ve dolaylı olarak da, tüm kamuoyuna fatura edilmiş ve güntümüz, sosyal bir kaosa getirilmiştir. 4,5 milyon kayıtdışı istihdamı ve bunu destekleyen taşeron sistemini çalışanlar mı yaratmıştır?! ILO normlarını sakın hayata geçirmeyin mi demişler?! Kayıtlı çalışanların asgari ücret düzeyinde beyan edilmesine göz mü yummuşlar?! Sigortalılardan devlete gelir transferinin yapılmasını yine çalışanlar mı istemiştir?! Hiç şüphe yok ki, kurum alacaklarının takibinde de, borçlanma yöntemiyle kuruma yük getirilmesinde de çalışanların günahı yoktur. Hiçbir geçmiş hikâyesi bugün doğru yapmayı engelleyemez. O halde, Yüce Meclisin yapacağı, hakkı haklıya teslim etmek olmalıdır. Esasen, yasamanın, yürütmenin, yargının uymakla mükellef olduğu ana kural, Anayasanın 2 nci maddesinde devlet -millet çizgisi belirtilirken, sosyal bir hukuk devleti olduğu vurgulanarak, 49 uncu maddesinde çalışmanın hak ve ödev olduğu, devletin, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları korumak, çalışmayı desteklemek ve işsizliği önlemeye elverişli bir ortam yaratmak, devlet- işçi-işveren ilişkilerinde çalışma barışının sağlanmasını kolaylaştırıcı ve koruyucu tedbirleri almak hükümleri yer almıştır.

Anayasa hükümlerinden güntümüze gelelim. Anayasaya uyum nerede? Barış nerede? Tedbir nerede? Çalışanların hayat seviyesini yükseltmek nerede? Çalışanları korumak nerede? Biz, nerede sorusuna büyük bir samimiyetle toplumsal uzlaşmada diyoruz.

Değerli milletvekilleri, Anayasanın 60 ıncı ve 61 inci maddelerine bakalım. Herkesin sosyal güvenlik hakkına sahip olduğunu, dulların, yetimlerin, yaşlıların özel olarak korunması gerekliliğini amir bu maddelerin ruhundan uzaklaşabilir miyiz? 2000'li yıllara yaklaşırken, bireyin hakları önplana çıkarken, bireyi bir bilinmeze, ahretteki emekliliğe göndermeye bu tasarıdan başka ne yollarımız müsaittir, ne de Türk örf ve âdetleri.

Değerli milletvekilleri, biz biliyoruz ki, sosyal güvenlik kurumlarıyla ilgili ciddi tedbirler almak, gerçek bir reform yapmak millete olan borcumuzdur. Özel sandıkların yükünün Sosyal Sigortalar Kurumuna bindirilmesine, sosyal güvenlik kurumlarının ilaç, tıbbî araç gereç ihtiyaçlarının

giderilmesinin sömürülmesine, yanlış istihdam ve liyakat sisteminden uzaklaşılmasına, kayıtdışı-
nın özendirilmesine, çalışanların sistemden çıkarılmasına izin vermemiz mümkün değildir.

Yine, pozitif siyaset anlayışı içinde, sizlere ve millete, sorunun çözümlerini, bu kanunun gö-
rüşülmesi sırasında, bu kürstiden ısrarla söyleyeceğiz.

Bir de olaylara hayatın içinden bakalım: Yasal güvence, çalışma güvencesi olmayan bir dü-
zenlemenin yaratacağı gelecek, sadece "emeklilik" kelimesinin lügatlardan silinmesidir. Hiç kuşku
yok ki, gelecek nesiller "emekli" kelimesini öğrenemeyeceklerdir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyeleri, kazanılmış hakların yok edilmesi hangi sis-
temde görülmüştür?! Eğer, görüşülmekte olan kanun tasarısı, bu özelleştirilerden, ilgililerin tüm iyi
niyetli önerilerinden uzak olarak, sadece sayısal güçle kanunlaşacaksa, tasarının 1 inci maddesin-
de belirtilen, işveren, işyeri bildirgesini işçi çalışmaya başlamadan evvel kuruma ha vermiş, ha ver-
memiş, hiç önemi yok; kurum da, örnek hazırlamak gibi bir sıkıntıya girmesin.

Bizim, milletimiz için, bu sayısal güç ısrarında, bu tabloda söyleyeceğimiz tek şey, bütün ça-
lışanlara Allah sağlıklı ve uzun ömürler versin. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Esen.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahıslar adına yapılan söz taleplerine geçiyorum.

İlk söz, Bursa Milletvekili Sayın Ali Rahmi Beyrelî'nin. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

ALİ RAHMI BEYRELİ (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinize saygılar su-
narım.

Hükümetimiz tarafından hazırlanarak Yüce Heyetinizin huzurlarına getirilen sosyal güvenlik-
le ilgili kanun tasarısının 1 inci maddesiyle, bir sonraki maddede yapılacak düzenlemeye işlerlik
kazandırılması amaçlanmaktadır. Buna göre, sigortasız işçi çalıştırılmasının önlenmesine yönelik
bir adım atılmaktadır.

Maddeyle, işverinin, Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirimde bulunma süresi olan bir aylık sü-
re kaldırılmakta ve işverenin, işyeri bildirgesini, işçi çalıştırmaya başladığı tarihten önce Kuruma
bildirme zorunluluğu getirilmektedir.

Umuyor ve diliyorum ki, bu düzenleme, hepimizin şikâyet ettiği ve ülkemizde büyük boyut-
lara ulaşan kayıtdışı işçilik problemine çözüm getsin.

Maddenin, insanımıza güzellikler getirmesini diler, hepinize saygılar sunarım. (DSP sıraların-
dan alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Beyrelî.

İkinci söz, Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın.

Buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Sayın Yanmaz, süreniz 5 dakikadır.

MUSTAFA NİYAZİ YANMAZ (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarının
1 inci maddesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum.

Tasarının 1 inci maddesinde, özete "işveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini,
işçi çalıştırmaya başlayacağı tarihten önce Kuruma vermekle yükümlüdür" deniliyor.

Değerli arkadaşlar, tasarının 1 inci maddesi, 2 nci maddesine işlerlik kazandırabilmek için düzenlenmiştir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de, hemen hemen herkes, muhalefetiyle iktidarıyla, sokaktaki vatandaşıyla, yediden yetmişe, herkes, sosyal güvenlik sistemimizin çöktüğü hakkında hemfikirdir; sosyal güvenlik sisteminin rehabilite edilmesi konusunda da mutabık; fakat, bu konuda, her nedense, muhalefet kesiminin, emek platformunun, son iki üç aydır iktidarı yumuşatmaya yönelik takındığı tavır, iktidarı bir türlü yumuşatmıyor.

Değerli arkadaşlar, iktidar sözcüleri burada konuşurken, hep, geçmişteki siyasilerin popülizminden bahsettiler. Doğrudur, hakikaten, siyasiler, geçmişte, o zamanın şartlarında popülist davranmışlar, yaş, prim, işgünlü konusunda birtakım iyileştirmeler yapmışlar ve erken emekliliğe sebebiyet vermişler.

Değerli milletvekilleri, her nedense, bizde ya ifrat ya da tefrit var. Geçmişte, popülist davranmış, oysa bugün, zulüm yapıldığına inanıyorum. Bu nasıl bir yasa?! Bu nasıl bir yasa?! Muhalefet karşı çıkıyor, emek platformu karşı çıkıyor, sendikalar karşı çıkıyor, işçiler, emekliler, herkes karşı çıkıyor; ama, iktidar diyor ki, illa bu olacak.

Arkadaşlar, Türkiye'deki mesele, cep meselesi değil, Türkiye'deki mesele, kafa meselesidir. Biz, bu dayatmacı zihniyetten vazgeçemediğimiz sürece, Türkiye, içinde bulunduğu bu durumdan bir türlü çıkamaz.

Arkadaşlar, bu maddeyle aktüryel dengenin bozulması önlenmeye çalışılıyor. Aktüryel denge, sadece işçi yaşının, emeklilik yaşının yükseltilmesiyle, prim, işgününün artırılmasıyla mı olur? Aktüryel denge, toplanan primlerin oluşturduğu fonların rantabl kullanılmasıyla da, SSK'nın sahibi olduğu gayrimenkullerin, günün rayıçlarına göre kiraya verilmesiyle de olur. Bakın, SSK'nın sahip olduğu gayrimenkullere:

2 katrilyon liralık borç batağında bulunan, memur ve işçiler başta olmak üzere, tüm çalışanların tepkisini çeken, sosyal güvenlik reformuyla kurtarılmaya çalışılan Sosyal Sigortalar Kurumu, gayrimenkul zengini. Yurdun değişik yerlerinde, büro, dükkan, mağaza, otel, lokanta, sinema, kafeterya, garaj, düğün salonu gibi 2 941 gayrimenkul bulunan Sosyal Sigortalar Kurumunun bu varlıklarını kimin işlettiği ve kuruma yılda ne kadar gelir getirdiği bilinmiyor.

SSK'nın sahip olduğu gayrimenkuller şöyle: 1 783 büro, 786 dükkân, 194 mağaza, 50 depo, 46 çay ocağı, 4 otel, 7 lokanta, 9 sinema, 1 düğün salonu, 4 kafeterya, 6 pastane, 2 otopark, 2 konferans salonu, 9 vitrin, 14 gezinti alanı, 22 WC ve 2 garaj.

Değerli milletvekilleri, bu Meclis, hakikaten var gücüyle çalışıyor, bu yazın ortasında mesaisini, insanına, halkına adanmış; fakat, arkadaşlar, madem bu kadar çalışıyoruz, madem bu kadar yoruluyoruz, gelin halkımızı da hoşnut edecek, insanımızı da hoşnut edecek şeyler yapalım. Yaptığımız, çıkaracağımız tasarının insan merkezli olması lazım; fakat, görülüyor ki, getirilen bu sosyal güvenlik yasa tasarısı, tamamen finans kaygısıyla yapılan bir tasarı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sürenizi 1 dakika uzatıyorum.

Buyurun efendim.

MUSTAFA NİYAZI YANMAZ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, yine tekrarlıyorum, bu tasarıdan, iktidarın dışında, hiç kimse ama hiç kimse memnun değil. Ben inanıyorum ki, iktidar partisinin değerli üyelerinden de memnun olmayanlar var. Nitekim, DSP'nin kendi içinde ikna edeme-

diği arkadaşlar var; fakat, suizan etmiyoruz; görünen köy kılavuz istemez; bu yasa tasarısından memnun olan sadece bir mihrak var, o da IMF. Memur maaşları, enflasyonun altında, yüzde 20 artırdı; tahkim yasası çıkarıldı; şimdi de sosyal güvenlik sistemimizle ilgili bu yasanın çıkarılmasıyla işi tamamlamış oluyoruz, gelsin IMF'nin kredileri diyoruz.

Değerli arkadaşlar, muhalefet olarak, tekrar tekrar söylüyoruz, bunu yazboz tahtasına çevirmeyelim; Zekeriya Temizel'in vergi yasasına çevirmeyelim; bir yıl sonra kafanıza dank eder; ama, iş isten geçmiş olur.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yanmaz.

Sayın milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz 1 inci madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Bu madde üzerinde verilmiş dört tane önerge vardır; önergeleri, önce verilmiş sırasına göre okutacağız; sonra, aykırılık sırasına göre işleme koyacağım.

Birinci önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sosyal Güvenlik Reformu Kanun Tasarısının 1 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Yaşar Ünal

Uşak

“İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini işçi çalıştırmaya başlayacağı tarihten önce Kurumun ilgili birimine doğrudan vermek veya iadeli-taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür.”

BAŞKAN – İkinci önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sosyal Güvenlik Reformu Kanun Tasarısının 1 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Yaşar Ünal

Uşak

“İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini işçi çalıştırmaya başlayacağı tarihten önce işyerinin bulunduğu ildeki sigorta müdürlüğüne doğrudan vermek veya iadeli-taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür.”

BAŞKAN – Üçüncü önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sosyal Güvenlik Reformu Kanun Tasarısının 1 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Yaşar Ünal

Uşak

“İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini işçi çalıştırmaya başlayacağı tarihten önce Kurumun ilgili sigorta müdürlüğüne doğrudan vermek veya iadeli-taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür.”

BAŞKAN – 4 üncü ve son önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz 114 sıra sayılı Kanun Tasarısının I inci maddesiyle değiştirilen 17.7.1964 tarih ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahfuz Güler	M. Ergün Dağcıoğlu	Fethullah Erbaş
Bingöl	Tokat	Van
Cevat Ayhan	Mehmet Bedri İncetahtacı	Mehmet Çiçek
Sakarya	Gaziantep	Yozgat
Zeki Ünal	Yakup Budak	Musa Demirci
Karaman	Adana	Sivas
Bekir Sobacı	Ali Coşkun	Azmi Ateş
Tokat	İstanbul	İstanbul
Ali Gören	Mahmut Göksu	Mehmet Özyol
Adana	Adıyaman	Adıyaman
Sait Açıba	Ramazan Toprak	Akif Gülle
Afyon	Aksaray	Amasya
Oya Akgönenç Muğisuddin	M. Zeki Çelik	Rıza Ulucak
Ankara	Ankara	Ankara
Mehmet Zeki Okutan	İsmail Özgün	Alaattin Sever Aydın
Antalya	Balıkesir	Batman
Suat Pamukçu	Hüsamettin Korkutata	İsmail Alptekin
Bayburt	Bingöl	Bolu
Mehmet Altan Karapaşaoğlu	Ahmet Sünnetçioğlu	Hüseyin Karagöz
Bursa	Bursa	Çankırı
Yasin Hatiboğlu	Sacit Günbey	Ömer Vehbi Hatipoğlu
Çorum	Diyarbakır	Diyarbakır
Latif Özbek	Ahmet Cemil Tunç	Tevhit Karakaya
Elazığ	Elazığ	Erzincan
Lütfül Esengün	Fahrettin Kukaracı	Aslan Polat
Erzurum	Erzurum	Erzurum
Nurettin Aktaş	Turhan Alçelik	Mustafa Geçer
Gaziantep	Giresun	Hatay
Metin Kalkan	Ali Güner	Azmi Ateş
Hatay	İğdır	İstanbul
Mustafa Baş	İrfan Gündüz	İsmail Kahraman
İstanbul	İstanbul	İstanbul

Hüseyin Kansu	Ali Oğuz	Mehmet Ali Şahin
Istanbul	Istanbul	Istanbul
Osman Yumakoğulları	Avni Doğan	Mustafa Kamalak
Istanbul	Kahramanmaraş	Kahramanmaraş
Ali Sezal	Zeki Ünal	Abdullah Gül
Kahramanmaraş	Karaman	Kayseri
Salih Kapusuz	Kemal Albayrak	Mehmet Batuk
Kayseri	Kırıkkale	Kocaeli
Osman Pepe	Hüseyin Arı	Veysel Candan
Kocaeli	Konya	Konya
Remzi Çetin	Teoman Rıza Güneri	Özkan Öksüz
Konya	Konya	Konya
Ahmet Derin	Yaşar Canbay	Bülent Arınç
Kütahya	Malatya	Manisa
Mehmet Elkatmış	Sabahattin Yıldız	Eyüp Fatsa
Nevşehir	Muş	Ordu
Mehmet Bekaroğlu	Nezir Aydın	Ahmet Demircan
Rize	Sakarya	Samsun
Musa Uzunkaya	Ahmet Nurettin Aydın	Temel Karamollaoğlu
Samsun	Siirt	Sivas
Yahya Akman	Zülfükar İzol	Ahmet Karavar
Şanlıurfa	Şanlıurfa	Şanlıurfa
Abdullah Veli Seyda	Maliki Ejder Arvas	İlyas Arslan
Şırnak	Van	Yozgat
	Mehmet Çiçek	
	Yozgat	

Değiştirilen Metin :

"İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini, işçi çalıştırmaya başlayacağı tarihten sonra 15 gün içinde Kuruma vermek veya iadeli taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür."

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, en aykırı önergeden başlayarak, önergeleri işleme koyuyoruz.

En aykırı önerge, en son okunan önerge dir; okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görmekte olduğumuz 114 sıra sayılı Kanun Tasarısının 1 inci maddesiyle değiştirilen 17.7.1964 tarih ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Fethullah Erbaş

(Van)

ve arkadaşları

Değiştirilen Metin :

“İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini, işçi çalıştırmaya başlayacağı tarihten sonra 15 gün içinde Kuruma vermek veya iadeli taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür.

BAŞKAN – Sayın Komisyon katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Hükümet katılıyor mu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI YAŞAR OKUYAN (Yalova) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge sahibi, gerekçe mi okunsun, yoksa, konuşacak mısınız?

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Konuşacağım efendim.

BAŞKAN – Önerge sahibi, önergesini açıklamak üzere 5 dakikalık bir konuşma yapacaktır.

Buyurun.

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Ülkemiz için çok önemli bir reform tasarısını görüşmeye çalışıyoruz. Öncelikle bir hususu belirtmekte fayda mülahaza ediyorum: Dünyanın her yerinde, reform niteliğinde yasalar hazırlanırken, o yasaya en önemli destek, hazırlanan bir bilimsel analiz raporu olur. Bu bilimsel analiz raporunun olmaması, o reform için en büyük eksikliktir. Ben, burada hatırlıyorum, gerek Sekiz Yıllık Temel Eğitim Kanunu çıkarken gerek Vergi Kanun Tasarısı çıkarken gerek bu tasarı çıkarken, hep bu bilimsel analiz raporunu dikkatle takip ettim, acaba, gerçekten, böyle bir rapor var mı diye; fakat, şu ana kadar böyle bir raporun bulunmadığına şahitlik ediyorum, bu beni üzüntüye sevk ediyor.

Şimdi, bakınız, böyle bir şey olduğu zaman, bir hususu düzeltmeye çalışırken, bazı noktalarda aşırılığa kaçıyoruz.

1 inci madde şöyle bir düzenleme yapıyor ve diyor ki: “İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini işçi çalıştırmaya başlayacağı tarihten önce Kuruma doğrudan vermek veya iadeli taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür.” İlk bakışta baktığımız zaman bu doğru bir düzenleme ve işçiden yana bir düzenleme; ama, gerçekçi mi; hayır, gerçekçi değil; çünkü, biz biliyoruz ki, bir işyerinin çalışmaya başlayabilmesi için, işçilerle olan ilişkilerini sağlıklı bir zemine oturtabilmesi için, asgari 15 günün geçmesi lazım. Biz, bu önergeyi verirken, çalıştırmaya başlayacağı tarihten 15 gün sonra Kuruma vermek şeklinde bir düzenleme yaptık.

Bunu yaptığımız zaman neyi amaçlıyoruz? İşçi ile işveren arasındaki ilişkinin sağlıklı bir zaman ve zemine oturmasını amaçlıyoruz; fakat, böyle bir şey olmadan, diğer meselelerdeki açığı bu noktalarda yapılacak düzenlemelerle kapatmaya çalıştığımız zaman, burada birtakım aşırılıklara sebebiyet veriyoruz.

Değerli milletvekilleri, sözlerimin başında “bilimsel analiz raporu” derken, işte, bunu kastetmiştim. Eğer, bir yasa tasarısı -bu reform olur veya başka bir yasa tasarısı olur- o ülkenin gerçeklerinden, o ülkenin işveren ve işçi gerçeklerinden hareket ederek hazırlanmazsa, masa başında hazırlanırsa, Sayın Bakanımız ne kadar iyiniyetli olursa olsun, ne kadar Türkiye'nin bu meselesini çözmek için gayret sarf ederse etsin, netice alması mümkün olmayacaktır. İşte, 1 inci madde, işçiden yana görünmesine rağmen, gerçekçi değildir ve gerçekçi çözümler üretmemektedir.

Bakınız, ben inanıyorum ki, şayet, bu yasa yürürlüğe girerse, çalışmaya başladığı tarihten itibaren işçi bildiren işverenlerin sayısında süratle bir azalma meydana gelecek ve bunun takibi, bizim, maliyetinden daha pahalı birtakım ödemeler yapmamıza sebebiyet verecektir.

Dolayısıyla, bu önergemizin, daha gerçekçi olacağı şekliyle düşünüldüğünden, milletvekillerimizin bilgisine arz edilmesinde fayda mülahaza ettik; bunu bildirdik.

Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim efendim. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın İncetahtacı.

Önergeye, Komisyon ve Hükümet katılmamıştır.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum...

MEHMET YAŞAR ÜNAL (Uşak) – Sayın Başkan, 3 önergemini geri çekiyorum.

BAŞKAN – Sayın Yaşar Ünal, önergelerini geri almıştır.

Teşekkür ederim.

Böylece, 1 inci maddenin müzakereleri tamamlanmış oluyor.

Maddenin oylanmasına geçeceğiz; ancak, maddenin açık oylanması konusunda bir talep vardır.

Önerge sahiplerinin salonda bulduklarını arayacağız efendim.

Saffet Arkan Bedük?.. Burada.

Turhan Güven?.. Burada

Hayri Kozakçioğlu?.. Burada.

Necati Yönder?.. Burada.

Hacı Filiz?.. Burada.

İbrahim Konukoğlu?.. Burada.

Sebahattin Karakelle?.. Burada.

Mehmet Ali Yavuz?.. Burada.

Nevzat Ercan?.. Burada.

Ali Şevki Erek?.. Burada.

Mustafa Eren?.. Burada.

Hakkı Töre?.. Burada.

Teoman Özalp?.. Burada.

Yener Yıldırım?.. Burada.

Mustafa Örs?.. Burada.

Ramazan Gül?.. Burada.

Salih Çelen?.. Burada.

Oğuz Tezmen?.. Burada.

Ahmet İyimaya?.. Burada.

Bir kişi eksik.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Tekabüllerimiz var; Burhan İsen arkadaşımız tekabül ediyor. (ANAP sıralarından “Olmaz” sesleri)

TURHAN GÜVEN (İçel) – Niye olmaz?! İktüzüğün 143 üncü maddesine göre 15 imza lazım zaten, 20 değil.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 20 kişiye ulaşılmıştır. Böylece, İktüzüğün 81 inci maddesi uyarınca açık oylama yapılacaktır.

Açık oylamanın elektronik cihazla yapılması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Açık oylama için 5 dakikalık süre vereceğim.

Cihaza giremeyenler, lütfen, yardım istesinler.

Sayın Bakanlardan vekâleten oy kullanacaklar, usulüne göre oy kullansınlar.

MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Sayın Başkan, önerge oylaması mı, madde oylaması mı; bir açıklık getirir misiniz?

BAŞKAN – Müzakeresini tamamladığımız 1 inci maddeyi oyluyoruz. Zaten, onun üzerine talep yapılmıştı.

Oylamayı başlatıyorum efendim.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 1 inci maddenin yapılan açık oylaması sonucunda, 371 sayın üye oy kullanmış; 1 üyemiz çekimser, 85 üyemiz ret, 285 üyemiz ise kabul oyu kullanmışlardır. Böylece, tasarının 1 inci maddesi, komisyondan geldiği şekliyle kabul edilmiştir.

Şimdi, tasarının 2 nci maddesini okutuyorum :

MADDE 2. – 506 sayılı Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşveren çalıştıracağı kimseleri, işe başlatmadan önce örneği Kurumca hazırlanacak işe giriş bildirgeleriyle Kuruma doğrudan bildirmekle veya bu belgeleri iadeli-taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür. İnşaat işyerlerinde işe başlatılacak kimseler için işe başlatıldığı gün Kuruma veya iadeli-taahhütlü olarak postaya verilen işe giriş bildirgeleri ile Kuruma ilk defa işyeri bildirgesi verilen işyerlerinde işe alınan işçiler için en geç bir ay içinde Kuruma verilen veya iadeli-taahhütlü olarak gönderilen işe giriş bildirgeleri de stresi içinde verilmiş sayılır.”

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 2 nci madde üzerindeki söz taleplerini okuyorum :

Gruplar adına; Fazilet Partisi Grubu adına, Bursa Milletvekili Sayın Altan Karapaşaoğlu.

Şahısları adına; İzmir Milletvekili Sayın Oktay Vural, Ankara Milletvekili Sayın Saffet Arıkan Bedük, Kayseri Milletvekili Sayın Salih Kapusuz, Balıkesir Milletvekili Sayın İlyas Yılmazyıldız, Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat, Konya Milletvekili Sayın Veysel Candan, İstanbul Milletvekili Sayın Rıdvan Budak.

Önce, konuşmalara, gruplar adına talep edilen sözlerle başlıyoruz.

Fazilet Partisi Grubu adına, Bursa Milletvekili Sayın Altan Karapaşaoğlu.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; sıra sayısı 114 olan, sosyal sigortalar, sosyal güvenlik kuruluşlarına ilişkin yasa tasarısıyla ilgili olarak Grubum adına söz almış bulunuyorum.

Bahis konusu olan madde, 2 nci madde. Değerli arkadaşlar, bu 2 nci maddede, yasa, işverene, çalıştıracağı kimseleri işe başlamadan önce Kuruma bildirme yükümlülüğü getiriyor. İlk defa işyeri açanlara ise, ilk işe başlayan işyerlerine ise, bir aylık bir süre içerisinde bildirme imkânını getiriyor. Tabii, bu arada, yeni açılan işyerleri için, bu, güzel bir imkân; ancak, 1 inci maddede belirtilen hükümlerle ilişkili olarak düşündüğümüz zaman, yeni açılan işyerlerine bu bir aylık imkân verilirken, yıllardır çalışmakta olan, uygulamaları yapmakta olan, halihazırda çalışmakta olan, piyasanın, ekonominin sıkıntılarını göğüslemekte olan, üstlenmekte olan firmalardan bu esirgenmiş bulunuyor.

Değerli arkadaşlar, bugüne kadar bir uygulama vardı; işe başlayan işçilerimiz, bir ay içerisinde, işverenler tarafından sosyal sigortalar kurumlarına yahut sosyal güvenlik kurumlarına bildiriliyor idi. Bu bildirimler neticesinde de, çalıştığı gün sayısı, ödediği prim miktarı, aldığı net veya brüt maaşı, işverenin görülebilecek bir yerde, işçinin görebileceği bir şekilde bir duvara asılmak suretiyle ilan ediliyordu. Dolayısıyla, burada, bu yeni getirilen uygulamada, işyerlerine, öyle zannediyorum ki, birtakım sıkıntılar gelecek. Tabii, bu tasarımı hazırlayan arkadaşlar, kurum açısından düşünerek hazırlamışlar; ama, bu tasarının hazırlanışında, bir de çalıştıran açısından, işveren açısından, piyasa açısından düşünülmesi gerekiyordu.

Düşünçebiliyor musunuz; bir tarım işletmesi, üç günlük işçi çalıştıracak, beş günlük işçi çalıştıracak, hemen daha işe başlamadan bildirmesini gönderecek, üç gün sonra, tekrar, ayrıldığını gösteren bildireceği gönderecek... Halbuki, daha önceki uygulama, daha ilmi, daha kolaylaştırıcı, her iki işi -bildirme ve ayrılma işini- aynı bildirmede gösterme imkânı veren bir düzenlemeydi. Bu düzenlemeden şimdi sarfınazar edildi; başlanmayla ilgili ayrı bir düzenleme geliyor, işi bırakmayla ilgili ayrı bir düzenleme geliyor.

Gönül isterdi ki, eski uygulama korunsun. Bildirmemekten doğan bir sıkıntı varsa, bildirmemek gibi bir endişe varsa -ki, o amaçla hazırlandığı kanaatini taşıyorum- onunla ilgili olarak başka türlü bir düzenleme, daha başka türlü bir yaptırım maddesi buraya konulması mümkün oluyordu; ancak, tabii, ülkemizde, yönetimler, daima muhataplarını suçlu görme alışkanlığı içindedir. Zaten, devlet kurum ve kuruluşlarının mantalitesi de bu.

Dolayısıyla, insanların bir bütün olarak hakları ele alınmıyor, taraflar olarak haklar ele alınıyor; devletin daima haklı olduğu, devlet müesseselerinin daima haklı olduğu, onların yanlış yapmayacağı, karşılardaki muhataplarının hata içinde oldukları kabul edilerek düzenlemeler yapılıyor.

Ben, çok iyi hatırlıyorum; rahmetli Özal, bir perensibi vardı, "benim vatandaşım doğru ifade ediyor, benim vatandaşım doğru söylüyor, benim vatandaşım doğru beyan ediyor prensibini önüne koyup bu şekilde yasaları hazırlarım, bu şekilde kurumlarım davranış içinde bulunurlar" diyordu; ama, şimdi görüyorum ki "efendim, benim işverenim beni yanlış, benim işverenim beni kandırır, benim işverenim beni yanlış yere sürükler" gibi bir imajla, piyasanın üzerine bir taraftan yükleniliyor, işçinin üzerine de diğer taraftan yükleniliyor. Nasıl mı diyeceksiniz; işte, bu tip düzenlemelerle, işverenlerimiz mutazarrır ediliyor, rahatsız ediliyor. Rahatsız edilme duygusu, insanda iş kapasitesini azaltır, iş yapma aşkını, şevkini düşürür.

Diğer taraftan da, işçilerimize "siz bu yaşta önce emekli olamazsınız" demek suretiyle, Türkiye'nin ekonomisini ayakta tutan, çalışan ve çalıştıran kesimleri temsil eden kimseler rahatsız edilmek suretiyle, gündeme bir huzursuzluk getirilmiş bulunuyor.

Değerli arkadaşlar, hak anlayışının zedelendiği ülkelerde, hemen peşinden ekonomide bozulmalar, ekonomide bozulmaların arkasından özgürlüklerin kısıtlanması, özgürlüklerin kısıtlanmasının ardından da yaşam standartlarının bozulmasının geldiğini görüyoruz. İşte, bugün, ülkemizde yaşadığımız olay budur, hadise budur. Toplumla yönetim arasında, toplumla toplumun kesimleri arasında, yönetimde, hatta yönetimin birimleri arasında bir güvensizlik vardır. Bu güvensizliği ortadan kaldırmak gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, yaklaşık 54 milyon insanı ilgilendiren bu yasa tasarısında, biz, Fazilet Partisi olarak, uzlaşmayı mutlaka arayacağız. Siz, haklı olduğunuzu düştürdüğünüz maddelerde bile bizi karşınızda göreceksiniz; sizi tenkit edeceğiz. Neden tenkit edeceğiz; çünkü, neredeyse toplumun bütünümlü ilgilendiren bu yasa tasarısında, uzlaşmış olması şartı vardı. Biz, uzlaşmamış bir taraf olarak, uzlaşma imkânı bulamamış bir taraf olarak, herhalde takdir edersiniz, 54 milyon insanın yanında olmak durumunda ve mecburiyetindeyiz. Eğer bir ülkede bir düzenleme yapılıyorsa, o ülkenin insanı için yapılıyor, o ülkenin selameti için yapılıyor. Dolayısıyla, bizim, mutlaka arayacağımız unsur, uzlaşma olacaktır ve bunda da ısrarlı bir şekilde davranacağız.

Bu tasarı, ne iktidar ne de muhalefet tartışmasına, aslında, konu olmamalıydı. Bu tasarı, iktidarıyla muhalefetiyle 54 milyon insanın yanında olacak bir tasarı olmalıydı. Aslında, yasalarda yapılan düzenlemeler, verilen haklar, geri almak suretiyle değil, daha iyileştirmek suretiyle geliştirilmeliydi.

OECD ülkelerinin raporlarında -baktığımız zaman- tabii, bizim öntümütze birtakım bilgiler konuluyor; ama, bu bilgiler, şu bardağın yarısı boş veya yarısı dolu şeklinde takdim ediliyor. Bakan, 1988 OECD raporları... Bunu, doğrudan doğruya OECD'den getirttik. Fransa'da, 1960 yılında, sosyal emeklilik, ortalama olarak 64,5 yaş iken, 1995 yılında 59,2; geriye çekilmiş. Yani, OECD ülkeleri, batılılaşmış ülkeler, vermiş oldukları hakları işçi lehine iyileştirmişler; ekonomileri iyileştikçe, emeklilerine daha iyi imkânlar sağlamışlar. Takdir edersiniz ve bilirsiniz; ekonomide, işleyen taraf, gerek çalışan gerek çalıştıran taraf ne kadar genç ve ne kadar dinamik ise, o ülkenin ekonomisi o kadar dinamiktir, o kadar ataktır, o kadar işlev yapma gücüne sahiptir; ama, siz, bu yasayla, bu düzenlemelerle, daha başında işvereni güvenilir olmamak gibi bir ithamla yasaya başlıyorsunuz. Tabii, bu yasanın sonuna doğru, işçiyi ilgilendiren kısımlarıdaysa, tabii, aynı sıkıntı, aynı rahatsızlık işçi kesimine geliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Karapaşaoğlu, sürenizi 2 dakika uzatıyorum.

MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bu yasa tasarısı, biraz önce de belirttiğim gibi, bir uzlaşma tasarısı olmalıydı. Aslında, iktidar partileri, dayatma gibi bir tutum içinde bulunurlarsa, böyle bir tutum sergilerlerse, bu tavır muhalefet partilerine karşı bir tutum olmaz. Yani, sizin bu tutumunuz, muhalefete karşı bir tutum değildir; sizin bu tutumunuz, 54 milyonu ilgilendiren bir yasada, bu 54 milyona karşı bir tutumdur.

Biz, bir dostluk anlayışı içerisinde, bir işbirliği anlayışı içerisinde, sizin, bu yasayı çalışan lehine, çalıştıran lehine daha iyileştirmek mecburiyetinde olduğunuzu ifade ediyoruz ve bu yasa tasarısının bazı maddelerinin iyileştirileceği kanaati ile Değerli Başkanımıza ve Değerli Parlamentomuza, siz değerli arkadaşlarımıza, Grubumuz adına saygılarımızı sunuyoruz. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Karapaşaoğlu.

Gruplar adına ikinci söz, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Samsun Milletvekili Sayın Kemal Kabataş'ın; buyurum. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA KEMAL KABATAŞ (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 114 sıra sayılı sosyal güvenlik kuruluşlarıyla ilgili yasa tasarısı üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum; sözlerime başlamadan önce, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, bugün, Türkiye'deki nüfusun yüzde 85'ini doğrudan veya dolaylı olarak ilgilendiren çok önemli bir yasa tasarısını müzakere ediyoruz. Sayın Bakan, konuyu, hem Bütçe Komisyonunda hem Genel Kurulda takdim ederken, biraz, Sosyal Sigortalar Kurumundan sorumlu bakan gibi takdim ediyor. Oysa, Türkiye'de sosyal güvenlik sistemi var, diğer sosyal güvenlik kuruluşları var ve sosyal güvenlik sisteminin sorunları var. Bu sorunları, doğru ortaya koymadan, gerçek rakamlarla, gerçek durumu yansıtacak tanımlarla ortaya koymadan çözmek imkânımız yoktur. Onun için, adına reform da desek, başka tanımlarla da versek, bu, bir reform falan değil, mevcut 506 sayılı Kanunun birkaç maddesinde yer alan rakamların kendi içinde yükseltilmesinden ibaret.

Türkiye, sosyal güvenlik konusunu doğru tartışmak, doğru ortaya koymak zorunda. Önemli bir konu ve Türkiye nüfusunun yüzde 85'ini ilgilendiren bir konu.

Sayın milletvekilleri, Türkiye'nin sosyal sigortalar sisteminde, sosyal güvenlik sisteminde, sosyal yardımlar dahil, sosyal hizmetler dahil, tüm harcamaları, 63 milyon insan için ve bundan yararlanan 53 milyon insan için, sadece, millî gelirinin yüzde 7'sinden ibaret ve 5 milyon da emeklisi var. 63 milyon nüfusu olan bir ülkenin 5 milyon da emeklisi var. Dolayısıyla, 5 milyon insana ortalama 180 dolar civarında verdiğimiz aylıkla Türkiye'nin battığını, çöktüğünü ve ekonomik yönden ayakta kalamaz hale geldiğini iddia etmek, işi, gereğinden fazla abartmak anlamındadır.

Evet, bizim de üyesi olduğumuz OECD'de sosyal harcamaların millî gelire oranı yüzde 25, Türkiye'ninki, her şey dahil, sağlık yardımları dahil, yeşil kart dahil, sadece yüzde 7. Dolayısıyla, birkaç rakama bakarak, içinden çıkılmaz bir tabloyla karşı karşıya olduğumuzu ifade etmek doğru değil.

Efendim, Türkiye'de, yine, dar rakamlar üzerinde konuşulan bir aktif-pasif meselesi var. Türkiye'de Sosyal Sigortalar Kurumuna üye olanlar içinde aktif sigortalıların pasif sigortalılara oranı 1,8 -Sayın Bakan öyle diyor- aslında, 2,2 gibi bir rakam da ifade ediliyor. Her ne olursa olsun, bu bir denkleme, bu denklemin hem aktifine hem pasifine bakmak lazım. Tedbir için ne getiriyor bu tasarı; pasifi küçültmeye çalışıyor. Neyle küçültecek; emeklilik yaşını kadınlarda 38'den 58'e, erkeklerde 43'ten 60'a çıkarmak suretiyle. Böylece, pasif olanlar, yani sigorta sisteminden aylık alanlar daraltılacak, küçültülecek; ama, bu denklemin, gerçekte bir de aktifi var. Bu aktifte, gerçek anlamda 5 milyon adet kayıp var; sosyal sigorta sisteminin, sosyal güvenlik sisteminin gerçek sorunu bu. 5 milyon kaçak, kayıtdışı sigortalı, mevcut aktife ilave edildiğinde, SSK'nın aktifteki işti-rakçı sayısı 10 milyona çıkıyor. 10 milyon sayısı 3,2 veya 3,5 sayısı ile düzeltilildiğinde, aktif-pasif oranı 3,7'ye geliyor.

Türkiye, bu en temel sorunu -sosyal sigorta sistemini özünden zedeleyen bu temel sorunu-doğru tarif etmeden, önceliği bu noktaya taşımadan, bu sistemin içinden çıkamaz. Sayın Bakanın verdiği rakamlara göre, bugünkü yaş sisteminin katkısı sadece 2010 yılından itibaren efektif anlamda etkili olacaktır.

Saygıdeğer milletvekilleri, çok önemli bir konuyu görüşüyoruz. 5 milyon kayıp kayda alındığında, Sosyal Sigortalar Kurumunun 2010 yılına kadar sorunu kalmıyor. Bu, elimizdeki raporlarda, OECD'nin yayınlarında tespit edilmiş, üzerinde çalışılmış ve mutabık kalınmış bir gerçek.

Bütün bunları bir çerçeve olarak ortaya koyduktan sonra, şu hususa işaret etmek istiyorum: Bu tasarıyla, gerçekten, sosyal güvenlik sisteminin, sosyal sigorta sisteminin en temel sorunu olan kayıtdışı işçilik sorununu çözmek için getirilen tedbirler neler? Getirilen tedbirlerin, gerçekten, maalesef ciddi bir boyutu yoktur.

Nedir üzerinde konuştuğumuz maddeyle getirilen değişiklik; işverenler çalıştırdıkları işçileri, işe girdikleri tarihten itibaren 1 ay içinde bildirirlerse, kaçak işçi çalışması için fırsat varmış, işe başlamadan önce bildirirlerse, kaçak işçilik önlenecekmiş. Yani, sadece, işverenin çalıştırdığı işçiyi bir kuruma rapor etmesinde getirilen küçük bir düzenlemeyle kayıtdışı işçiliğin önlenmesine inanmak, gerçekten mümkün değil ve gerçekten yüzeysel, fevkalade basit bir yaklaşımın ifadesi. Bir form düzenleyeceksiniz, mucize bir form ve kayıtdışı işçilik meselesi çözülecek; sigorta da, sende 1,7 katrilyon ek prim tahsil edecek; çok güzel!..

Peki, bu hadisenin öbür tarafında ne var; yani, kayıtdışı işçilik meselesinin sigortanın genel mali dengesine, aktüryel dengesine katkısı ne? Buna bakmıyoruz; bakılması gereken hadise bu, düzeltilmesi gereken, işin düzeltilmesi gereken yönü bu.

Yaş meselesinde, yanlış argümanlar tartışıyoruz. Bugün, SSK'dan, kadın iştirakçi olarak 38 yaş üzerinde aylık alanların sayısı, sadece 6 100 civarında. Şu anda, 45 - 60 yaş arasında emekli aylığı alanların yüzdesi, yüzde 54. Dolayısıyla, yaş meselesini, bu sorunun çözümünde çok radikal bir yaklaşımla ele almak yanlış. Buradaki önceliği doğru tespit etmek ve bütün stratejiyi, kayıtdışı çalışın 5 milyon insan üzerinde yoğunlaştırmak lazım. Bu insanlar, bu kadar işveren, bu kadar çalışın, sigortanın bu kadar avantajına rağmen, neden sistem dışında çalışıyor, neden sistem dışında kalıyor sorusuna gerçekten ciddi cevaplar bulmak ve buna da ciddi çözümler üretmek zorundayız. İşin esasını kaybettik; bir yaş yarışı, yaş tartışması üzerinde, fevkalade yanlış bir arayış, fevkalade yanlış bir strateji içindeyiz ve bu yaş meselesi, gerçekten çalışanları da, emeklileri de rahatsız ediyor. Buradaki stratejik yaklaşımın değişmesi ve hükümetin, yaş konusundaki meydan okuma anlayışını, bugünden yarına bir katkısı olmayan bu slogan anlayışını ve "biz, popülist değiliz; bundan önce bu millete emeklilikte destek veren herkes popülistti" anlayışını gerçekten terk etmesi lazım. Evet, bu memlekette sadece 180 dolar emekli aylığı bağladığımız insanları "çok erken emekli oldunuz" diye incitmeye hakkımız yok. Sistemin gerisinde başka ve ciddi sorunlar var; yönetim sorunu var. Sayın Bakan, yönetim konusunda ne yapacağını bu tasarıyla getirmeliydi. SSK, bugünkü dağınık yapısında, bugünkü klasik yapısında bu sistemi yönetemiyor; bunu hep birlikte teşhis etmek, buna çözüm bulmak zorundayız.

Her sorunu emekliye, yaşa bağlayıp, bu kolaylıktan gerçekten vazgeçmek durumundayız diye düşünüyorum. Yönetim konusunda, idareyi, hükümeti ve tüm ilgilileri daha ciddi çalışmaya ve Türkiye'nin önünde gerçekten hiçbir ülkenin sisteminde olmayacak ölçüde ciddi sorun yaratan bu kaçak işçi meselesine ve çözümüne dikkat çekmek istiyorum. SSK'nın bugünden yarına ve gelecekte en temel sorunu bu; bu sorunu çözmeden, sosyal güvenlik sorununu çözmek mümkün değil. Bunu tekrar vurgulayarak sözlerime son veriyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kabataş.

Sayın milletvekilleri, grupları adına başka söz talebi Divana intikal etmiş değil.

Şahısları adına ilk söz, Çanakkale Milletvekili Sayın Sıtkı Turan'ın. (MHP sıralarından alkışlar)

Sayın Sıtkı Turan, Sayın Oktay Vural'ın yerine konuşacaklar.

Buyurun efendim.

Süreniz 5 dakika.

SITKI TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun tasarısının 2 nci maddesi üzerinde şahsî görüşlerimi ifade etmek üzere söz almış bulunuyorum; hepimizi saygıyla selamlarım.

Maddenin muhtevasında “işverenin, çalıştıracağı kişileri işe başlamadan önce Kuruma bildirmesi esası” dikkati çekmektedir. Bunun yanında “inşaat işinde çalıştırılacaksa, işe başladığı gün bildirilir” hükmü yer alıyor.

Asıl maksadın, çalışanları korumak olduğunun açıkça anlaşıldığı bu metinden, bazılarının ifadesiyle “erken de bildirilse, geç de bildirilse, kaçak işçi çalıştıracak olan gene çalıştırır” tarzındaki tenkidler, bir ölçüde manasını kaybediyor. Zira, belki, insanların, tehditle değil, gönüllü olarak, ister kanuna uymak iddiasıyla, ister Allah korkusuyla, çalıştırdığı insanların emeğinin karşılığını almanın teri kurumadan vennek üzere, sosyal sigorta haklarını da bu manada gasp etmemek üzere, bildirmesi esas olmalıdır.

Ancak, bugüne kadar görünen şey, birtakım insanların bu konuda yaptıkları istismaların varlığı dikkati çektiğinden, kanun yapılırken, çalışanları kanun zoruyla korumak gibi bir mecburiyetten doğmaktadır. Yıllar yılı, halkın aydınına, aydınının da halkına güvenmediği, birbirine tepeden baktığı, ters baktığı bir toplum içerisinde, vatandaşın devletine, devletin de vatandaşa güvenemesini yadırgamamak lazım aslında. Ha, olması gereken bu değildir; olması gereken, devletin vatandaşına güvenmesi, vatandaşın da devlete güvenmesidir. Bu, gerçek manada tahakkuk ederse, o zaman kanun maddesiyle “işçini şu günde bildirmek zorundasın” diye, insanlara zorlamada bulunmak gerekemeyebilir; ama, bugün için bunda zaruret olduğu görülüyor. Çalışanların hakkının gasp edilmemesi, sigortalı çalıştıkları süre zarfında kendilerinden kesilen sigorta primlerinin Kuruma aktarılmaması suretiyle gasp edilmemesi için böyle bir kanunî düzenlemeye gitmek zarureti doğmuştur.

Bu tasarı kanunlaşırsa, inşallah, memlekette, çalışanlarla çalıştıranların, Sosyal Sigortalar açısından; çalışanlarla devletin, Emekli Sandığı açısından ve kendi nam ve hesabına çalışanların da kendi içerisindeki huzursuzlukları, huzursuzlukların kaynağı olan problemler bir nebze önlenebilir diye düşünüyorum. Bu manada, bu 2 nci maddenin de, böyle bir faydaya sebep olabileceği düşünüülerek tertiplenmiş olduğu kanaatini taşıyorum.

Saygılar sunarım. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Turan.

Şahıslar adına ikinci söz, Ankara Milletvekili Sayın Saffet Arıkan Bedük'ün. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

Buyurun efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun tasarısının 2 nci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, tasarının daha başlangıcında, tartışılarak, tartışılarak ve özellikle bilerek getirilmiş bir kanun tasarısı olmadığı anlaşılıyor. Neden; çünkü, özellikle, Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki cetvelin kanun hükmünde kararnameden ayrılma suretiyle kanunlaştırılmasına yönelik böylesine bir maddenin burada yer alması, bir defa, Anayasaya da, İçtüzüğe de aykırı.

Anayasaya göre, hükümetlerin, kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vardır; çıkarılır ve en sonunda Meclise gönderilir ve Meclis Genel Kurulunda görüşüldükten sonra kanunlaşır.

İçtüzükte ise -doğrudan doğruya ifade edilen şekilde, özellikle ifade etmek istiyorum- "Kanun hükmünde kararname varsa, değişiklikleriyle birleştirilerek bütünüyle görüşülür. Bölünerek, ayrı metinler haline getirilerek kanunda değişiklik yapılamaz" deniliyor. Bakın, İçtüzük açık. Bütün bunlara rağmen, bunun bu şekilde getirilmiş olması, aslında, meri mevzuatımız çerçevesinde, Anayasaya, İçtüzüğe göre mümkün değildir.

Değerli milletvekilleri, sosyal güvenlik, bir ülke halkının bugününün ve yarınının güven altına alınması şeklinde tanımlanmaktadır. Sosyal güvenlik, mesleki, fizyolojik ve sosyal, ekonomik nitelikteki risklere karşı fertleri korumayı ve risklerden doğan zararları gidermeyi amaçlayan sistemdir. Sosyal güvenlik, geçici ve dayatmacı hükümetlerin müdahaleci politikalarının uygulanacağı bir alan değildir. Çözüm önerileri, sosyal güvenliğin temel esaslarına göre dizayn edilmeyorsa, yani esaslardan sapma varsa, bu, çözüm değil, sorun üretmektir; başka hiçbir şeye yaramamaktadır.

İşte bizim üzerinde durduğumuz nokta, sosyal güvenlik yasası çıkarılmalıdır; ama, bu şekilde değil. Eğer bu şekilde getirirseniz ne olur; çalışanları ezersiniz.

Dayatmacı bir anlayış içerisinde getirdiniz ve biraz evvel konuşan konuşmacılardan bir kısmı teşekkür ediyor; ben teşekkür edemiyorum. Niye edemiyorum; ben, bir milletvekili olarak, eğer, kamu çalışanlarının -oradan gelen bir insan olarak söylüyorum- meselelerini dile getiremiyorsam, kamu çalışanlarının isteklerini yerine getiremiyorsam; ben, onların temsilcisi, sözcüsü olarak bu kürsüde onların dertlerini dile getiremiyorsam ve onlara da çareyi burada bulamıyorsam, o zaman, benim hiçbir surette buna "evet" demem mümkün değil. Efendim, diyorlar ki "birkısım sendikalar kabul etti."

Değerli milletvekilleri, sendikalar kabul etmedi; ne Türk-İş kabul etti ne diğer sendikalar kabul etti ne de memur sendikaları kabul etti. Nereden çıkarılıyor; onu da anlayamıyorum. Sendika mensubu 15 arkadaşımız bizi ziyaret ettiler, bu kanun tasarısıyla ilgili olarak, özellikle, büyük tepkilerini ortaya koydular. Eğer böyle bir anlayış içerisinde hazırlanmışsa, sayın sözcüye rica ediyorum; bunun neresine teşekkür edilebilecek?! Bir defa, öncelikle, demokrasilerde temel unsur, uzlaşmadır; uzlaşmanın olmadığı bir yerde demokrasiden bahsedemezsiniz. Siyasî partilerin önemli gidiş yolu, yine uzlaşmadır. Eğer uzlaşmayla gitmezseniz, meseleleri çözümleyemezsiniz. Çözümleyemediğiniz gibi, ne olur o zaman; reform diyorsunuz; reform olmaz, deform olur. Niye deform olur; çünkü, eğer, sivil toplum örgütlerinin söylediklerini dikkate almak suretiyle hazırlamazsanız, gerçeklere uygun hazırlamazsanız ve toplum kesimlerinin dertlerini dinlemezseniz, bugün 21 inci Asra girerken katılımcı demokrasinin daha ön safhaya gittiği bir dönemde, o zaman siz, katılımcı demokrasinin neresinden bahsedersiniz?! Bir kanun çıkarıyoruz; o kanunda, birkısım güçlere imkân veriyorsunuz. Vergi kanunu çıkarıldı; orada, muafiyetler çıktı, birilerine muafiyet verdik; ama, çalışana gelince, çalışana muafiyet yok ve çalışanlarla ilgili, maalesef hiç de istenilen sonuçları almak mümkün değil.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1997 yılı itibariyle 21 800 000 olan sivil istihdamın ancak yüzde 56,2'si sigortalı olup, kalan 9 757 000'i sigortasız durumdadır. Böylece, gerçekten sigortasız, yani kayıtdışı bulunan, çalışan insanlar, işçilerimiz vardır. Kayıtdışındaki bu işçilerin, mutlak surette devreye konulması gerekmektedir. Eğer bunu koymazsanız, o zaman işte, Sigortada sıkıntılar yaratırsınız, sosyal güvenlik kuruluşlarında batmaya neden olursunuz. Sosyal güvenlik kuruluşlarının batmasına neden olmayı sadece yaşa bağlamak yanlışır. Bu, yanlış bir tespittir; nerede tespit ediliyor, bunu anlamakta zorluk çekiyorum. deniliyor ki "birkısım bürokratlar, birkısım ülkeler gittiler, orada tespit ettiler ve geldiler, onu Türkiye'de uyguladılar."

Değerli milletvekilleri, sosyal güvenlik kuruluşlarının...

BAŞKAN – Sayın Bedük, sürenize 1 dakika ilave ediyorum; buyurun efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Devamla) – Değerli milletvekilleri, sosyal güvenlik kuruluşlarının özellikle bu şekilde kötü noktaya gitmesinin sebebini, -bilhassa altını çizerek belirtmek istiyorum- yönetimde aramak lazım, yapılanmada aramak lazım, altyapısındaki eksikliklerde aramak lazım. Onu eğer yakalarsanız, o zaman çözüm bulacaksınız. Nitekim, Sayın Başbakan da, Sayın Bakan da konuşmalarında "biz, sosyal güvenlik yasa tasarısının kanunlaşmasından sonra, etkisini, ancak on sene sonra göreceğiz" diyorlar; eğer, on sene sonra görecekseniz, o zaman bunun acelesi ne; niye bu kadar acele ediyorsunuz?! O halde, burada üzerinde durulması gereken bir nokta var. Sosyal güvenlikle ilgili, gerçekten reformna ihtiyaç var, yeniliğe ihtiyaç var; ama, gelin, sosyal güvenlikle ilgili, sivil toplum örgütlerinin, sendikaların hepsiyle görüşmek suretiyle bir uzlaşma arayın, uzlaşma! Uzlaşmayı aramadığınız yerde, demokrasiyi bulamazsınız.

Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bedük.

Sayın milletvekilleri, böylece, görüşmekte olduğumuz 2 nci madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmış oldu.

Madde üzerinde verilmiş 4 ayrı önerge vardır; verilmiş sırasına göre okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sosyal Güvenlik Kanun Tasarısının 2 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ederiz.

Saygılarımızla.

Turhan Güven

Nevzat Ercan

Sevgi Esen

İçel

Sakarya

Kayseri

Burhan İsen

Yener Yıldırım

Saffet Arıkan Bedük

Batman

Ordu

Ankara

Madde 2.- 506 sayılı Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İşveren çalıştıracağı kimseleri, işe başlatmadan beş gün önce örneği kurumca hazırlanacak işe giriş bildirgeleri ile kuruma bildirmekle yükümlüdürler."

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sosyal Güvenlik Reformu Kanun Tasarısının 2 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Yaşar Ünal

Uşak

"İşveren çalıştıracağı kimseleri, işe başlatmadan önce örneği kurumca hazırlanacak sigortalı işe giriş bildirgeleriyle kuruma doğrudan bildirmekle veya bu belgeleri iadeli taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür. İnşaat işyerlerinde işe başlatılacak kimseler için işe başlatıldığı gün kuruma veya iadeli taahhütlü olarak postaya verilen işe giriş bildirgeleriyle kuruma ilk defa işyeri bildirgesi verilen işyerlerinde işe alınan işçiler için en geç bir ay içinde kuruma verilen veya iadeli taahhütlü olarak gönderilen işe giriş bildirgeleri de süresi içinde verilmiş sayılır."

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sosyal Güvenlik Reformu Kanun Tasarısının 2 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Yaşar Ünal

Uşak

"İşveren işe alacağı işçileri, işe başlatmadan önce örneği kurumca hazırlanacak işe giriş bildirgeleriyle kuruma doğrudan bildirmekle veya bu belgeleri iadeli taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür. İnşaat işyerlerinde işe başlatılacak kimseler için işe başlatıldığı gün kuruma veya iadeli taahhütlü olarak postaya verilen işe giriş bildirgeleriyle kuruma ilk defa işyeri bildirgesi verilen işyerlerinde işe alınan işçiler için en geç bir ay içinde kuruma verilen veya iadeli taahhütlü olarak gönderilen işe giriş bildirgeleri de süresi içinde verilmiş sayılır."

BAŞKAN – 4 üncü önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz 114 sıra sayılı kanun tasarısının 2 nci maddesiyle değiştirilen 506 sayılı Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahfuz Güler	M. Ergün Dağcıoğlu	Fethullah Erbaş
Bingöl	Tokat	Van
Cevat Ayhan	Bekir Sobacı	Mehmet Bedri İncetahtacı
Sakarya	Tokat	Gaziantep
Yakup Budak	Azmi Ateş	Ali Coşkun
Adana	İstanbul	İstanbul
Mehmet Çiçek	Ali Gören	
Yozgat	Adana	
Musa Demirci	Mahmut Göksu	Mehmet Özyol
Sivas	Adıyaman	Adıyaman
Sait Açıba	Ramazan Toprak	Akif Gülle
Afyon	Aksaray	Amasya
Oya Akgönenç Muğisuddin	M. Zeki Çelik	Rıza Ulucak
Ankara	Ankara	Ankara

Mehmet Zeki Okutan	İsmail Özgün	Alaattin Sever Aydın
Antalya	Balıkesir	Batman
Suat Pamukçu	Hüsamettin Korkutata	İsmail Alptekin
Bayburt	Bingöl	Bolu
M. Altan Karapaşaoğlu	Ahmet Sünnetçioğlu	Hüseyin Karagöz
Bursa	Bursa	Çankırı
Yasin Hatiboğlu	Sacit Günbey	Ömer Vehbi Hatipoğlu
Çorum	Diyarbakır	Diyarbakır
Latif Öztekin	Ahmet Cemil Tunç	Tevhit Karakaya
Elazığ	Elazığ	Erzincan
Lütfü Esengün	Fahrettin Kukaracı	Aslan Polat
Erzurum	Erzurum	Erzurum
Nurettin Aktaş	Turhan Alçelik	Mustafa Geçer
Gaziantep	Giresun	Hatay
Metin Kalkan	Ali Güner	Azmi Ateş
Hatay	Iğdır	İstanbul
Mustafa Baş	İrfan Gündüz	İsmail Kahraman
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Hüseyin Kansu	Ali Oğuz	Mehmet Ali Şahin
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Osman Yumakoğulları	Avni Doğan	Mustafa Kamalak
İstanbul	Kahramanmaraş	Kahramanmaraş
Ali Sezal	Zeki Ünal	Abdullah Gül
Kahramanmaraş	Karaman	Kayseri
Salih Kapusuz	Kemal Albayrak	Mehmet Batuk
Kayseri	Kırıkkale	Kocaeli
Osman Pepe	Hüseyin Arı	Veysel Candan
Kocaeli	Konya	Konya
Remzi Çetin	Teoman Rıza Güneri	Özkan Ökstüz
Konya	Konya	Konya
Ahmet Derin	Yaşar Canbay	Bülent Arınç
Kütahya	Malatya	Manisa
Mehmet Elkatmış	Sabahattin Yıldız	Eyüp Fatsa
Nevşehir	Muş	Ordu
Mehmet Bekaroğlu	Nezir Aydın	Ahmet Demircan
Rize	Sakarya	Samsun

Musa Uzunkaya	Ahmet Nurettin Aydın	Temel Karamollaoğlu
Samsun	Siirt	Sivas
Yahya Akman	Zülfükar İzol	Ahmet Karavar
Şanlıurfa	Şanlıurfa	Şanlıurfa
Abdullah Veli Seyda	Maliki Ejder Arvas	İlyas Arslan
Şırnak	Van	Yozgat
	Mehmet Çiçek	
	Yozgat	

Önerilen Metin :

“İşveren, çalıştıracağı kimseleri işe başlatmasından sonra 60 gün içinde örneği Kurumca hazırlanacak işe giriş bildirgeleri ile Kuruma bildirmekle yükümlüdür.”

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

HACI FİLİZ (Kırkkale) – Sayın Başkan, önergeye katılıyorum.

BAŞKAN – Peki.

Sayın milletvekilleri, 4 önergeyi de dinediniz.

Şimdi, en aykırısından başlayarak önergeleri işleme koyacağım.

En aykırı önerge birinci okunan önerge; tekrar okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görtlülmekte olan Sosyal Güvenlik Kanun Tasarısının 2 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ederiz.

Saygılarımızla.

Turhan Güven

(İçel)

ve arkadaşları

Madde 2 - 506 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşveren çalıştıracağı kimseleri, işe başlatmadan beş gün önce örneği Kurumca hazırlanacak işe giriş bildirgeleriyle Kuruma bildirmekle yükümlüdürler.”

BAŞKAN – Sayın Komisyon katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Hükümet katılıyor mu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI YAŞAR OKUYAN (Yalova) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet ve Komisyon önergeye katılmadı.

Sayın Güven, gerekçe mi okunsun, yoksa konuşmak mı arzu edersiniz?

TURHAN GÜVEN (İçel) – Müsaade ederseniz arz edeyim efendim.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

Süreniz 5 dakika.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 65 milyonun hemen hemen tamamını ilgilendiren çok ciddi bir kanun tasarısı görüşülüyor; muhalefetin mevcut grupları, burada, bu tasarının yanlışı üzerinde, kendi bilgileri çerçevesinde bir şeyler söylemeye çalışıyor ve 65 milyon ilgilendiren bu kanun tasarısı üzerinde, ne enteresandır ki, hükümeti oluşturan partilerin gruplarının tek bir sözcüsü yok. Yani, bu, bu kadar mı basit, sizlere bu kadar mı enteresan gelmeyen bir olay ki, bir konu üzerinde tek bir cümle sarf etmek gereğini duymuyorsunuz.

Değerli arkadaşlarım, konu, ciddi bir konudur. Bu ciddi konu üzerinde, en azından, değerli fikirlerinizi, çıkıp, burada yansıtın; değerli fikirlerinizi, çıkıp, burada yansıtın ki, işin gerçeği ve işin gereği neyse, o görülsün.

Doğru Yol Partisi olarak değil, milletvekili olarak önergeler verdik. Bu önergelerde -özellikle, 2 nci madde için söylüyorum- bir süre konulması söz konusudur; yani, biz, oradaki bir aylık süreyi, beş güne indirdik ve beş gün içinde, Kurumun hazırlamış olduğu belgeleri Kuruma tekrar vermesi hususunu gündeme getirdik.

Burada, bir ay çok fazla bir süre, beş gün makul bir süre. Ben, umut ediyorum ki, bu 2 nci maddede verdiğimiz önerge, değerli oylarınızla kabul edilir. Yoksa, baştan başlayan yanlışlığı sonuna kadar devam ettirerseniz, yine, dün akşam değerli kardeşim Sayın Ercan'ın dediği gibi, bir pişmanlık yasası diye buraya getireceksiniz. Bir ay sonra getireceksiniz, belki bir yıl sonra getireceksiniz; ama, neresinden bakarsanız bakın, bir yanlışlığın içinde olduğunuzun bilincinde olmanız lazım. Yanlış şeyler yapıyor. Bu yanlışlıklar devam ettiği sürece, bu kanunları uygulama imkânına sahip olamayacaksınız, olmanız da mümkün olmayacak.

Bu nedenle, gelin, bizim önergelerimiz üzerinde biraz hassasiyet gösterin. Bu önergeler üzerindeki hassasiyetimize siz de katılırsanız, bu önergelere katılırsanız, umut ediyorum ki, hiç değilse, bu kanun tasarısı -aşında, yapılacak en güzel şey Komisyonun geri çekmesi; ama, öyle olmayacağı anlaşılıyor- belki, biraz düzğün hale gelir.

Hepinize saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Güven.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

MEHMET YAŞAR ÜNAL (Uşak) – Sayın Başkan, önergelerimi geri alıyorum.

BAŞKAN – Sayın Mehmet Yaşar Ünal, önergelerinizi geri alıyor.

Kalan tek önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz 114 sıra sayılı kanun tasarısının 2 nci maddesiyle değiştirilen 506 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahfuz Güler

(Bingöl)

ve arkadaşları

Önerilen metin :

"İşveren, çalıştıracağı kimseleri işe başlatmasından sonra 60 gün içinde örneği kurumca hazırlanacak işe giriş bildirgeleri ile kuruma bildirmekle yükümlüdür."

BAŞKAN – Sayın Komisyon katılıyor mu?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Hükümet katılıyor mu?..

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI YAŞAR OKUYAN (Yalova) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümet ve Komisyon katılmadı.

Önerge sahibi olarak açıklamada bulunmak üzere; Sayın Polat, buyurun efendim.

Süreniz 5 dakika.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Gerçekten bugün burada, belki de 54 milyonu bire bir ilgilendiren bir kanun tasarısını görüşürken, verilen önergeler üzerinde konuşuyoruz. Ancak, ne yazık ki, yalnız İktidar kadınına mensup arkadaşlarımız, burada verdikleri önergelerini müdafaa etmek cesaretinde bile olmadıkları için, burada konuşulmadan geri çekiyorlar. Buraya dikkatinizi çekiyorum...(DSP sıralarından gürültüler)

EMİN KARAA (Kütahya) – Siz öğrettiniz, sizden öğrendik.

ASLAN POLAT (Devamla) – Tamam, siz de gelin, burada konuşun, tartışın.

Sayın milletvekilleri, bakın şimdi konu şu; gerçekten Türkiye'nin en büyük sorunlardan birisi, birtakım insanları sigortasız çalıştırmaktır; bu doğrudur. Bazı anketlere göre, Türkiye'de hemen hemen 4,5 milyon civarında işsiz vardır. Bu işsiz insanların sigortalı olmaları durumunda, en az 1 katrilyon 300 trilyon ya da 1 katrilyon 400 trilyon arası bir paranın sigortaya geleceği ve sigortanın 2,2 katrilyon olan açığının önemli bir bölümünün kapanacağı da bir gerçektir. Yalnız şunu düşünmek gerekir; acaba bu insanlar neden sigortasız çalışabiliyorlar; çünkü, Türkiye'de işsizliğin bu kadar arttığı bir dönemde, asgarî ücretle, hatta asgarî ücretin altında dahi çalışmaya muhtaç gibi görünen insanlar, maalesef çoğu zaman sigortasız çalışmayı da kabul etmek zorunda kalıyorlar. Bunun bir başka sebebi daha var. O da şu: Eğer çalışan bir insan, bilhassa geçici işçiye, yani, mevsimlik işçiye, bir sezonda üç, dört veya beş ay çalışan bir adamsa ve sigortalı olmaktan ümidini kesiyorsa, sigortalı çalıştıran o işverene, sigortaya vereceğin primini bana ver, ben sana o parayla çalışayım der ve daha az bir miktarla çalışmak ister. Onun için de, sizin, yaşları ileri atmanız, sigortasız olan çalışanların sigortalı olmasına değil de, sigortasız çalışmasına sebep olacaktır. Bunu da size burada söylemek istiyorum.

Bir başka konu da şu. Siz, bilhassa, inşaatlarda, yazın mevsimlik çalışan yerlerde, tarımda, yazın köylerde hasat zamanlarında çalışan insanların, bu durum karşısında, yani, işe başladığı gün veya işe başlamadan sigortaya beyannamelerinin verilme işinin yürüyeceğine inanıyor musunuz? Allah için, inanıyorsanız söyleyin. Bir düştünün yani; bir insan gelmiş, doğuda veya güneydoğuda, bir dağın başında bir beldede inşaat almış, bir sıva yaptıracak; akşam veya sabahtan bir sıvacıyı bulmuş, hemen onun orada bildirgesini verecek; o bildirge gidecek oraya, ondan sonra, iki gün sonra gidecek, bir başka sıvacı gelecek, onunkini verecek... Bu olacak şey değil. O, daimî işyerlerinde olabilir; ama, geçici işçi çalıştıran, tarım işçisi çalıştıran ve bilhassa mahrumiyet yerinde çalıştıran insanlarda, bu bildirgeleri, böyle günlük verme imkânınız olmaz.

Bakın, şimdi biraz daha açık olalım. Dün ve evvelsi gün burada Vergi Kanununda bazı değişiklikler yaptık. Ne yaptınız; tutunuz, faiz geliri olanların beyanname vermelerinden vazgeçtiniz.

Niye... İki şeyden vazgeçtiniz. Birincisi, bahane ettiniz, dediniz ki, efendim, işte, beyanname vermekten faiz alanlar zorlanıyorlar falan... Bunların sayısı kaç kişi; 40 bini geçmezdi. 40 bin insanda dahi bu beyannamede problem olduğuna inanıyorsunuz veya öyle olduğunu zannediyorsunuz, 4 milyon, 11 milyon insanın her gün sigorta beyannamesi vermesini -hem de, işverenden başka bir de işçi veriyor bunun devamında- karşılıklı olarak vermesini... Hem işçinin hem de işverenin verdiği beyannamelerin karşılaştırılmasının çok kolay olacağını mi zannediyorsunuz?

Burada, çalışan bir insan için sigortaya beyanname verilmesine karşı olmak mümkün mü yani? Herkes buna karşı değil; ama, iktidar mensubu arkadaşlar ne diyorlar: çalışanın hakkının, alın teri kurumadan verilmesini istiyoruz. Allah aşkına söyleyin, madem öyle dediniz; siz, bu zamanda, çalışanlara yüzde 20 zam vererek, onların alın terleri kurumadan hakkını verdiğinizi mi zannettiniz? İnandınız mı buna yani? İnandıysanız, ben de inanayım. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

Sonra bir şey daha söyleyeceğim. Sayın Bakanım, iki de bir buraya çıkıyorsunuz... Bakın, sizin bir sözlünüzü kabul ettim; mertlik ettiniz, Plan ve Bütçe Komisyonunda dediniz ki: "Ben kabul etmediğim önergelere evet demeyeceğim." Şimdi de öyle gidiyorsunuz, inşallah, bu lafınızdan caymazsınız. Ama, bir şeyi size soracağım. Geliyorsunuz buraya, 2010 yılında, 2020 yılında, 2030 yılında, yani, kırk sene, elli sene sonraki durumlarımız ne olacak diye bize birtakım rakamlar veriyorsunuz.

Bakın, ben size çok açık bir şey konuşuyorum. Hükümet, bize bir bütçe getirdi. Ne zaman getirdi; kasım ayında getirdi. Sonradan, siz, o bütçeyi aynen aldınız, hiç değiştirmeden Plan ve Bütçe Komisyonuna getirdiniz, dediniz ki: "Bu sene gördüğümüz açık 5,2 katrilyon." Plan ve Bütçe Komisyonundan onbeş gün sonra çıktınız, dediniz ki: "Hayır efendim; açık 9,6 katrilyon." Onbeş gün içerisinde getirdiğiniz bütçede yüzde 65 oranında yanıldınız.

Şimdi, onbeş gün ilerisini göremeyen ve yüzde 65 oranında yanılan bir hükümetin, otuz sene sonraya, kırk sene sonraya rakam vermesini kime inandıracaksınız, yani, kime inandırarsınız. (FP ve DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Bakın, size bir şey daha söyleyeyim. Geliyorsunuz buraya "çalışanların hakkını koruyorum" diyorsunuz. Evet, size bir şey daha söyleyeyim; bakın, çok net söylüyorum.

Sayın Bakan, şimdi, siz, burada, en az çalışan işçiden yüzde 15 vergi alıyorsunuz. Peki, daha iki gün önce, Maliye Bakanlığı Bütçesinde, gelir bütçesinde, tutup da faiz geliri alan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aslan, sürenizi 1 dakika uzatıyorum; lütfen, tamamlayın.

ASLAN POLAT (Devamla) – Hemen bitiriyorum Sayın Başkanım.

Bakın, size, şunu söyleyeceğim, iki gün önce burada vergi tasarısı görüşülürken, faizlere bu bütçeden 10,3 katrilyon ödeyeceğinizi söylediğiniz... O da yanlış; çünkü, ilk getirdiğinizde 8,9 katrilyon dediniz; onbeş gün sonra, bunu, 1,4 katrilyon artırıp, 10,3 katrilyon dediniz. Sene sonunda da, bunun, 12 katrilyon olacağı açık. 12 katrilyon faiz ödediğiniz insanlara, yalnız yüzde 12 stopajla yetiniyorsunuz; en az ücret alan bir işçiden yüzde 15 vergi almaktan da çekinmiyorsunuz, ondan sonra da "bunun açığını örteceğiz" diyorsunuz. Açık böyle örtülmez!

Hepinize saygılar sunuyorum. (FP ve DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Aslan.

Okunan önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

2 nci maddeyi, komisyondan geldiği şekliyle oylarımıza sunacağım; ancak, açık oylama talebi vardır; okutup, imza sahiplerinin salonda mevcut olup olmadıklarını arayacağım.

Okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 2 nci maddesinin oylamasının açık olarak yapılmasını arz ederiz.

Sebahattin Karakelle?.. Burada.

Mustafa Eren?.. Burada.

Hakkı Töre?.. (DSP ve ANAP sıralarından “yok, yok” sesleri)

KAMER GENÇ (Tunceli) – Tekabül ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Kamer Genç mi dahil oluyor; peki efendim.

İbrahim Konukoğlu?.. Burada.

Salih Çelen?.. Burada.

Hacı Filiz?.. Burada.

Necati Yönder?.. Burada.

Burhan İsen?.. Burada.

Sevgi Esen?.. Burada.

Mustafa Örs?.. Burada.

Doğan Baran?.. Burada.

Ufuk Söylemez?.. Burada.

Razaman Gül?.. Burada.

Kemal Kabataş?.. Burada.

Mehmet Ali Yavuz?.. Burada.

Mehmet Sadri Yıldırım?.. Burada.

Mehmet Yalçınkaya?.. Burada.

Saffet Arıkan Bedük?.. Burada.

Nevzat Ercan?.. Burada.

Oğuz Tezmen?.. Burada.

Yahya Çevik?.. Burada.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, açık oylamanın şekli konusunda oylarınıza başvuracağım.

Açık oylamanın elektronik cihaz kullanılması suretiyle yapılmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Açık oylama için 5 dakikalık süre vereceğim.

Cihaza giremeyenler, lütfen, yardım istesinler.

Sayın bakanlar vekâleten oy kullanacaklarsa, usulüne göre, oylarını lütfen kullansınlar.

Görüşülmekte olan tasarının 2 nci maddesinin, komisyondan geldiği şekliyle açık oylamasına başlıyoruz.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, açtığımız sonucunu arz ediyorum :

Katılan milletvekili sayımız	:	362
Ret	:	92
Kabul	:	270

Bu suretle, görüşmekte olduğumuz tasarınnın 2 nci maddesi, komisyondan geldiği şekliyle kabul edilmiştir.

Şimdi, 3 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3.- 506 sayılı Kanununun 32 nci maddesinin (B) bendine aşağıdaki alt bent ile maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Protez, araç ve gereç bedellerinin %20’ sini sigortalı öder. Ancak, ilgiliden alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25.8.1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin birbuçuk katından fazla olamaz.”

“Sigortalıların, bu maddenin (A), (B) ve (D) bentlerinde yazılı yardımlardan yararlanabilmeleri için, 60 günü hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki altı ay içinde olmak üzere toplam olarak 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olmaları şarttır.”

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, söz taleplerini arz ediyorum:

Gruplar adına; Fazilet Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Sacit Günbey, Şahısları adına; İstanbul Milletvekili Sayın Emre Kocaoğlu, Tokat Milletvekili Sayın Ergün Dağcıoğlu, Kayseri Milletvekili Sayın Salih Kapusuz, Balıkesir Milletvekili Sayın İlyas Yılmazyıldız, Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat, Konya Milletvekili Sayın Veysel Candan, İstanbul Milletvekili Sayın Rıdvan Budak, Van Milletvekili Sayın Fethullah Erbaş.

Gruplar adına ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Sacit Günbey’in.

Buyurun Sayın Günbey; süreniz 10 dakikadır. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA SACİT GÜNBEY (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 114 sıra sayılı Sosyal Sigortalar Kanununda değişiklik öngören tasarınnın 3 üncü maddesi üzerinde Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; şahsım ve Grubum adına Yüce Heyeti saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, çok geniş bir kesimi ilgilendiren bir tasarı üzerinde görüşmeler yapıyoruz. Kanun tasarınnı, uzun süreden beri kamuoyunda tartışılıyor. Sayın Bakan, her platformda, tasarınnın nimetlerini anlatıyor; ancak, kanun tasarınnın muhatabı olan sivil toplum örgütlerinin talepleri, maalesef, hükümet tarafından dikkate alınmamaktadır. Kendilerini “Emek Platformu” olarak tanımlayan birçok sivil toplum örgütü ve sendikaların hak aramak için yapmış oldukları eylemlere, maalesef, kulak tıkanmaktadır.

Sayın milletvekilleri, son hafta içinde hükümetin, muhalefetle sağlamış olduğu uzlaşmayı olumlu karşılıyoruz. Aslında, görüştüğümüz bu kanun tasarınnında da uzlaşmayı önemseyeceklerini umuyorduk ve halen daha bu kanun tasarınnı, hükümetin geri çekeceğini ve uzlaşmayı arayacağını umuyoruz; ancak, hükümet, ilgili taraflarla uzlaşacağı yerde, IMF ile çok daha kolay uzlaşabilmektedir. Çalışanlarla uzlaşmaya yanaşmamaktadır; benim dayatıklarımı kabul ederseniz, uzlaşıyoruz

demektedir. Ülkemizde, yıllardan beri IMF reçeteleri uygulanmasına rağmen, ülkenin sorunları azalacağına, daha da ağırlaşmış durumdadır. IMF reçetelerinin uygulandığı hiçbir ülkeye barış gelmemiş, hayır getirmemiştir. 55 inci hükümetten itibaren insanımız, sürekli hak kaybına uğramakta, çıkarılan kanunlarla, hak ve özgürlüklerin alanları daraltılmaktadır; üstelik bunlar, reform ambalajı ile takdim edilmektedir. Reform denildiğinde, insanların ufkunu açan, huzur ve saadet getiren düzenlemeler anlaşılmalıdır. Oysa, yapılan bu düzenlemelerin hepsi, toplumda huzursuzluklara neden olmuş, sosyal ve ekonomik dengeler her gün biraz daha bozulmuştur. Reform diye takdim ettiğiniz tasarıların bazılarını da, daha bir yıl geçmeden değiştirme ihtiyacı içerisinde girmişsiniz. Reformlar, üzerinde uzun süre düşünülür, çalışılır, sonra hayata geçirilir; bir yıl içerisinde değiştirme ihtiyacı ortaya çıkmaz.

Sayın milletvekilleri, hükümet, sosyal güvenlik kurumlarının ekonomimiz üzerinde büyük yük olduğunu ifade etmektedir; emeklilik yaşı 60'a çıkararak, 40 yıl sonrasının hesabını yapmaktadır. Bütçe rakamları incelendiğinde, sosyal güvenlik sistemlerinin açığı kapamak için tahsis edilen para, bütçenin ancak yüzde 8'ini teşkil ederken, faizlere giden paranın ise, bütçenin yüzde 40'ını teşkil ettiği görülecektir. Acil ve doğru olan, süratle faize giden oranın düşürülmesidir; bu yöndeysel, maalesef, herhangi bir gayret görülmemektedir.

Ülkemizde 40 yaş civarında emekli olanların ortalama oranı yüzde 6; 40 yaşındaki insanların yüzde 6 civarındaki bir kısmı emekli olmaktadır. Emekli yaşı ortalaması ise 49'dur. Nüfusumuzun ancak yüzde 7'si 60 yaşın üzerindedir. Yani, emeklilik yaşı 60'a çıkarılırsa, çalışanların en çok yüzde 7'si emeklilik şansını elde edebilecektir. Geçici işçilerin emekli olma şansları ise hiç olmayacaktır. Hiçbir işyeri 45 yaşın üzerindeki işçiyi çalıştırmaya yanaşmayacaktır. Zaten, bu yaşta insanlardan verim almak da mümkün değildir.

Bu kanun tasarısında, maalesef, hanımların da, yaş hadleri yükseltmek suretiyle, çalışma şartları zorlaştırılmıştır. Halbuki, hanımlar için değişik alternatifler getirmek, erken yaşta emekli olmalarını sağlayacak alternatifler getirmek mümkün olabilirdi.

Daha önceki yıllarda erken emeklilik teşvik edilmiştir; hatta, resen emeklilik uygulamaları olmuştur. Böylece, gençlere iş imkânı sağlanması ve ucuz işgücü amaçlanmıştı. Türkiye, genç nüfusa sahip bir ülkedir. Batıda emeklilik yaşının yüksek olması, genç nüfusunun az olmasından kaynaklanmaktadır. Genç nüfusa iş imkânı bulunamazsa, sosyal sıkıntılar ortaya çıkar. Ayrıca, genç nüfus, kalkınmanın en önemli dinamiklerindedir.

Bugün, SSK emeklilerinin en büyük sorunu, emekli maaşları arasında çok büyük farkların olmasıdır. Aslında, yapılması gereken en önemli reform, bu farklılığın ortadan kaldırılmasıdır.

Ayrıca, memurlarımız da üç ayda bir maaş almaktan rahatsızdır. Düzeltilmesi gereken konulardan biri de budur.

Sayın milletvekilleri, tasarının 3 üncü maddesinde "protez araç ve gereç bedellerinin yüzde 20'sini sigortalı öder" denilmektedir. Bu madde, sosyal devlet anlayışıyla bağdaşmamaktadır. Zaten, sigortalı, çalıştığı günlerde sağlık giderlerinin karşılanması için prim ödemektedir. Olumsuz çevre şartları dolayısıyla hastalanan, herhangi bir organını kaybeden veya kalp kapağı gereken sigortalıya, psikolojik çöküntü içindeyken "bu aylık maaşım protezin için kesiyoruz" demek devlete yakışmaz. Zaten, çoluk çoğununun ihtiyacını bu hayat şartları içerisinde karşılayamayan sigortalı, bu sefer, maaşını protez için verecek ve emek bulamaz duruma gelecektir. Zaten, hastalığı nedeniyle masrafları artmıştır. Devlet, öncelikle, bu protez parasını tahsil edeceğine, hastalığı oluşturan, sakatlıklara sebep olan çevre şartlarını düzeltmek için gayret göstermelidir.

Bakınız, geçtiğimiz günlerde, Diyarbakır'da, kanalizasyon suyunun içme suyuna yoğun şekilde karışması sonucu, çok sayıda vatandaşımızın sağlığı bozuldu. Ülkemizde çok yerde altyapı yetersizliği vardır ve bulaşıcı hastalıklar gelişmiş ülkelerden çok daha fazla görülmektedir. Kimse hastalanmak istemez ve hastalığından da sorumlu tutulmamalıdır.

Ülkemizde, özellikle, trafik kazaları yoğun bir şekilde yaşanmaktadır. Trafik kazalarında çok sayıda vatandaşımız ya hayatını kaybetmekte ya da sakat kalmaktadır. Hükümetlerin yapacağı, sakat kalan vatandaşın protez parasını tahsil etmek değildir, özürülük yapan sebepleri ortadan kaldırarak koruyucu tedbirleri almaktır; sosyal devlet olmanın gereği budur.

54 üncü Hükümet döneminde, özürülü vatandaşlarımızın araç, gereç ve protez ihtiyaçlarını karşılamak için Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan, diğer sosyal güvenlik sistemlerine ilave olarak, 1 trilyon lira kaynak kullanıldı.

Bu kanun tasarısının 3 üncü maddesinde, sigortalı hastaların tevadi giderlerinin karşılanması için hastalandığı tarihten önceki 6 ay içinde en az 60 gün, toplam 120 gün sigortalı olması şartı da getirilmektedir. Yani, sigortalıya, hastalanacağı tarihi iyi ayarlaması tavsiye edilmektedir. İşsizlik ve sağlık sigortasının olmadığı ülkemizde, bu insanlar ölüme mi terk edilecektir? Batılı ülkelerde, çalışmayan insanların sağlık giderlerini karşılamak devletin görevidir. Bizim Anayasamızda da vatandaşın sağlığı güvence altına alınmıştır.

Bir de, güya gerçekleri ifade etmek bakımından, Sayın Bakanın sık sık kullandığı "kral çıplaktır" tabiri, bugün ülkemize uymamaktadır, ülkemizde kral değil, halk çıplaktır maalesef. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

Ben, hükümet üyelerine ve Sayın Bakana başta bir fedakârlık yapmak gerekiyorsa kendilerinin yapmasını tavsiye ediyorum; eğer, 60 yaşına gelmeden önce emekli olmuşlarsa emekliliklerini iade etmelerini ve 60 yaşına kadar beklemelerini tavsiye ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Günbey, sürenize 2 dakika ilave ediyorum.

Buyurun efendim.

SACİT GÜNBEY (Devamla) – Böylece, bu kanundan etkilenecek olanlar, hiç olmazsa, bu hükümetin samimi olduğunu göreceklerdir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Günbey.

Gruplar adına ikinci konuşmacı, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini ifade etmek üzere, Niğde Milletvekili Sayın Doğan Baran; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA DOĞAN BARAN (Niğde) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; 506, 2925, 1479 ve 2925 sayılı Yasalar ile 2829 sayılı ve 5434 sayılı Yasalarda düzenlemeler öngören ve işsizlik sigortası sisteminin oluşturulmasını sağlayan tasarının 3 üncü maddesi üzerinde görüşlerimi ifade ederken, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir ülkede yaşayan insanların bugününün ve yarınının sosyal ve ekonomik gereksinimlerinin, asgari düzeyde de olsa güvence altına alınması demek olan sosyal güvenlik sistemi, bildiğiniz gibi, sosyal devletin, demokratik devletin ve toplumsal yaşamın vazgeçilmez bir unsuru, bir insanlık hakkıdır. Nitekim, Anayasamızda da Türkiye Cumhuriyetinin sosyal bir devlet olduğu, sosyal güvenliğin doğuştan kazanılmış bir hak olduğu ve devletin sosyal güvenlikle ilgili görevlerinin de asli görev olduğu hükme bağlanmıştır.

1991 yılına kadar ağır aksak devam eden sosyal güvenlik sistemi, gelir ve gider dengesindeki aksaklıklar nedeniyle, 1991 yılından sonra emekli maaşlarını veremez hale gelmiş ve nitekim, 1995'te genel bütçeden 108 trilyon, 1996'da 335 trilyon, 1997'de 760 trilyon, 1998'de 1,2 katrilyon bir kaynak aktarılmıştır, 1999 yılında ise, Hazineden aktarılacak kaynağın, aşağı yukarı 2,5 katrilyon olduğu tahmin edilmektedir.

Gerçekten, sosyal güvenlik sistemindeki aksaklıklar, daha 1970'li yıllarda fark edilmiş ve o zaman, ILO uzmanı olan Zelenka Türkiye'ye davet edilmiş ve Zelenka'nın hazırlamış olduğu raporda, sosyal güvenlik kuruluşlarında ivedi önlemler alınması; aksi halde, bu kuruluşların yasal ve cibelerini yerine getiremeyeceği ifade edilmiştir.

1993 yılında, Doğru Yol Partisinin iktidar olduğu koalisyon hükümeti zamanında, Hazine Müsteşarlığının Dünya Bankasından finansmanını sağladığı bir kaynakla, ILO'ya, sosyal güvenlik sisteminin ve Avustralya Sağlık Komisyonuna da, Türkiye'deki sağlık sisteminin incelenmesiyle ilgili bir çalışma hazırlattırılmıştır. Sosyal güvenlik sistemiyle ilgili hazırlanan raporda, Türkiye için dört seçenek öngörülmüş, bu seçeneklerden hangisi uygulanırsa uygulansın, sosyal güvenlik sisteminin ödemeler dengesindeki açığının uzun yıllar devam edeceği ifade edilmiştir.

Sağlık sistemimizle ilgili yapılan araştırma neticesinde ise, Türkiye'de nüfusun aşağı yukarı yüzde 20'sinin sağlık açısından sosyal güvenlik kapsamında olmadığı, ama bunun için gerekli olan altyapının oluşturulduğu ve sağlık göstergelerinde gelişmiş ülkeler düzeyine yakın bir şekilde altyapı bakımından hazırlıklı olduğu ifade edilmiş ve gerekli sağlık reformunun en kısa zamanda Meclise getirilmemesi için en ufak bir sebep bulunmadığı ifade edilmiş ve o zaman hükümet tasarısı olarak, sağlık reformu, Türkiye Büyük Millet Meclisine getirilmiş, Sağlık Komisyonunda görüşülürken erken genel seçim nedeniyle kadük olmuştur.

Sosyal güvenlik sisteminin üzerinde yapılan çalışmalarda daha önce Sayın Bakanın ifade ettiği gibi, Cumhuriyet Halk Partisiyle koalisyon hükümeti olduğumuz dönemde Sayın Aydın Güven Gürkan'ın hazırlamış olduğu bir yasa tasarısı kadük olmuş, Refahiyol Hükümeti zamanında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını yapmakta olan Sayın Necati Çelik'in zamanında yeniden bir sosyal güvenlik tasarısı hazırlanmıştı.

Şimdi, bugün, yeni bir sosyal güvenlik tasarısıyla karşı karşıya bulunuyoruz. Biz, tasarının 3 üncü maddesine ret oyu vereceğiz; çünkü, bu tasarı, toplumsal uzlaşmayı, sosyal taraflarla olan uzlaşmayı sağlamadan getirilmiştir. Nitekim, bu tasarının karşısında, bu sistemin karşısında, 54 milyon insanı oluşturan, toplam nüfusun yüzde 84'ünü teşkil eden bir kitleyi oluşturan işçisiyle, emeklisiyle, memuruyla, çiftçisiyle, esnafıyla toplumsal bir muhalefet oluşmuştur.

Değerli milletvekilleri, mevcut tasarının reformla da bir ilgisi yoktur. Öyle, tasarının sonuna "reform" kelimesi ilave edilerek reform olmaz. Hepinizin bildiği gibi, reform, radikal çözüm gerektirir. Reform, toplumsal uzlaşmayı gerektirir. Reformu yapmak o kadar kolay bir iş değildir.

Hükümet olarak, daha önce, kadında ve erkekte 62 yaş sınırı ve 10 800 gün prim ödeme şartı getirildi. Sağlık Komisyonunda, bu 10 800 işgünü 8 300 güne ve yaş da 58-60 yaşa indirildi. Bilahare, Plan ve Bütçe Komisyonunda, prim ödeme gün sayısı 7 000 güne indirildi.

Şimdi, Sayın Bakan, "her konuda geri adım atabiliriz; ama, yaş söz konusu olduğu zaman asla" diyorlar; sanki Allah'ın emri!.. IMF'den mi talimat alıyorsunuz? Bunda korkacak ne var? Oysaki, söz konusu olan yaş sınırının, sosyal güvenlik sistemindeki ödemeler dengesinin açığının kapatılmasına katkısı yüzde 5 civarında olacaktır. Değerli arkadaşlarımızın da burada ifade ettiği gibi, kayıtdışı istihdamın kayıt altına alınması halinde, ayda 130 trilyon, yılda da 1,566 katrilyonluk bir prim tahsilatı sağlamak mümkün olacaktır.

Şimdi, bu durumda, gelin bu tasarımı çekelim diyorum. Yatırımların, üretimin ve ihracatın gerilediği, sektörlerin birer birer çöktüğü ve onbinlerce işçinin kapının öntine bırakıldığı bir dönemde, sosyal barışı tehlikeye sokacak olan ve ülkenin gerçekleriyle bağdaşmayan ve sadece emeklilik yaş sınırlamasından kaynaklanan bu tasarımı geri çekelim. Türkiye'nin gerçeklerine uygun olan, sosyal barışı daha da güçlendirecek olan ve sosyal güvenlik sistemini düzlüğe çıkaracak olan ve artık, sosyal güvenlik meselesini Türkiye'nin gündeminden, çıkaracak olan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Baran, 2 dakika ekstre veriyorum; buyurun efendim.

DOĞAN BARAN (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

... bir tasarımı yeni baştan hazırlayarak getirelim. Eğer, bunu kabul etmek işinize gelmiyorsa, Refahiyol zamanında hazırlanmış olan, kadın ise 50, erkek ise 55 yaşında ve en az 7 000 gün; kadının ise 50, erkek ise 55 yaşında ve 15 yıl sigortalı olmak şartıyla, 3 600 gün prim ödeme şartıyla emekli olmayı öngören yasa tasarısını getirelim; sizin tasarınız bizim tasarımız demeden, bunu Meclisten çıkaralım.

Ben, bu düşüncelerle, görüştüğümüz maddeye ret oyu kullanacağımızı ifade ediyor, hepinize sevgi ve saygılarımı sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Baran.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahıslar adına yapılan taleplere geçiyoruz.

İlk söz, İstanbul Milletvekili Sayın Emre Kocaoğlu'na aittir.

Sayın Kocaoğlu, süreniz 5 dakikadır; buyurun efendim.

EMRE KOCAOĞLU (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; eğer Sayın Başkanım çok büyük mahzur görmezse ve eğer usule aykırı değilse, ben madde üzerinde, söz aldığım konu üzerinde konuşmak istiyorum. Söz aldığım konu, malumunuz 3 üncü maddedir; tasarının bütünü gibi bu maddenin de, işçiler ve emekliler lehine düzenlenmiş olduğunu görüyorum. Bu itibarla, işçilerin, kaybolan SSK'sını tekrar kazanmak için bu gayretli atağı yapan 57 nci Hükümete ve Çalışma Bakanına teşekkür ediyor ve hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

İkinci ve son söz, Tokat Milletvekili Sayın Ergün Dağcıoğlu'nun.

Buyurun Sayın Dağcıoğlu. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

M. ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan Sosyal Güvenlik Kanun Tasarısının 3 üncü maddesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunmaktayım; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu tasarı, diğer pek çok maddesinde olduğu gibi, 506 sayılı Kanununun 32 nci maddesinin (b) bendine eklenen bir paragraf ve maddenin sonuna eklenen bir fıkra yoluyla, SSK sigortalılarına sağlanan mevcut sosyal güvenlik hak ve yardımlarını ellerinden almaktadır.

Yürürlükteki yasaya göre, sigortalıların sağlık hizmetlerinde yalnızca ilaçla sınırlı tutulan katkı payı ödemesi, tüm sağlık araç ve gereçleri için yaygınlaştırılıyor. Tasarımın aynı maddesi ile,

sigortalının sağlık hizmetlerinden yararlanması için de sınırlayıcı yeni düzenlemeler getiriliyor. Buna göre, bundan sonra, SSK'lı bir sigortalının sağlık yardımından yararlanabilmesi için, 60 günlük hastalığın teşhis edildiği günden önceki 6 ay içinde olmak üzere toplam 120 gün hastalık primi ödemiş olması şart hale getirilmektedir.

Bu maddeyle yeni işe başlamış ve ilk defa sigortalı olan bir kişi, 506 sayılı Yasanın 32 nci maddesinde yapılan değişiklik neticesinde sağlık yardımından yararlanamayacağı gibi, Allah göstermesin, bir kaza geçirip, kolu, bacağı kopsa veya çocuğunu kucağına almış da merdivenden aşağı inerken bir anda ayağı kaysa da düşse ve adamcağızın, Allah korusun, bacağı, kolu kırılrsa, ona yapılacak protez yardımı için, maalesef, eğer sigortalılığa başladığı günün, prim ödediği günün, 59 uncu günündeyseniz sadece yüzde 20'sini vererek kurtaramayacak, bütün bu masrafların tamamıyla karşı karşıya gelme durumunda olacak. Şayet, 60 ıncı gününe gelmişse, o zaman da, sadece yüzde 20'sini ödemek suretiyle bu milyarlara tekabül eden sağlık yardımını finanse etmek mecburiyetinde kalacak. Bu, çok adaletsiz bir durumdur arkadaşlar; çünkü, yasanın bundan evvelki durumunda, bir işçi, işe başladığı gün şayet bir kaza geçirir, bir hastalıkla karşı karşıya gelirse, devlet, sosyal devlet olma ögesini gündeme getirmek suretiyle, bugüne kadar bu sıkıntılı, hastalıklı veya kazayla karşı karşıya gelmiş olan vatandaşını koruyarak, sarıp, sarmalayıp derterinin çözümünü için koşturuyordu. Şimdi, siz adına "reform" diyeceksiniz "yeni birtakım gelişmeler ve düzenlemeler yapıyoruz" diyeceksiniz, ondan sonra da, bugünün, 2000'li yılların şartlarından daha geriye götürmek suretiyle, bu insanları yeni sıkıntılarla karşı karşıya getireceksiniz. Bu, Anayasanın sosyal devlet olma mevzuatını -Anayasanın bu hükümlerini de- sabote etmekte ve mevcudu geriye götürmektedir arkadaşlar.

Sayın milletvekilleri, yine, eğer, bu sigortalı, taşrada veyahut da tam teşekküllü bir hastanenin bulunmadığı bir bölgede kaza geçirmiş ise, bu tasarıya göre, işyeri hekimi, sigortalıyı muayene ve tedavi etmek için başka bir müesseseye havale etme imkânını kaybetmektedir; yani, sevk edemeyecektir. Daha açık bir ifadeyle, yeni bir sigortalı ve ailesi, 120 gün prim ödemediği hastalanamayacak ve iş kazası geçiremeyecektir. Bu tasarıyla, sigortalı ve ailesi, âdeta, kaderiyle başbaşa bırakılıp ölüme terk edilmiş olacaktır. Çok hazin bir durumdur arkadaşlar.

Şimdi, Anayasanın 56 nci maddesinde ve 60 ıncı maddesinde verilen vatandaşlarımızın sosyal güvenlik hakkına...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Dağcıoğlu, size 1 dakika süre veriyorum efendim; buyurun.

M. ERGÜN DAĞCIOĞLU (Devamla) - ... sahip olma imkânını budayan bu maddeyi, şayet, burada, geri çekerek, yeni düzenlemeyle, kullanılabilir ve hayata hakîm kılınabilir hale getirmezseniz, bizler, yanlış hesap Anamuhalefet Partisinden döner diyerek -göreceksiniz, Anayasa engeline takılacak- Anayasa Mahkemesinde bu yasayı düzelteceğiz; bunu bilgilerinizde arz ediyoruz.

Hani, biz sosyal devlettik? Bu Yüce Parlamento, Anayasada sözü edilen sosyal devletin savunucuları değil miydi? Sosyal devlete düşen görev, önce, her ne sebeple olursa olsun ve hiçbir ayırım yapılmadan, acilen vatandaşın yardımına koşmayacak mıydı? Öyleyse, mevcut statüyle bile geriye götüren bu garip kanunları, masa başında oturmak suretiyle, halkın içişine girmeden çıkarmaya çalışırsanız, işte, bütün işçiyi sokaklara döker, bütün insanlara zulüm yapmış olur ve bu zulüm yapan insanların sandık başında vereceği dersten, inşallah, siz de en kısa zamanda nasibinizi alırsınız diyor; hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Dağcıoğlu.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI YAŞAR OKUYAN (Yalova) – Sayın Başkan, bir açıklamada bulunabilir miyim efendim?

BAŞKAN – Hükümet adına, Sayın Bakan bir açıklamada bulunacaklar.

Buyurun efendim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI YAŞAR OKUYAN (Yalova) – Efendim, iki noktayı Muhterem Heyete arz etmek istiyorum; bir yanlış anlama var zannediyorum burada.

İş kazası veya meslek hastalığı için staj süresi yok; yani, işe başladığı gün itibariyle herhangi bir iş kazası meydana gelmişse, onun 120 günlük bir prim ödeme staj süresi söz konusu değildir.

İş kazasına uğramış olan veya meslek kazası sonucunda herhangi bir protez ihtiyacı olan bir kimseden hiçbir ücret alınmamaktadır, hiçbir katkı payı alınmamaktadır. Önce bunu bilgi olarak arz ediyorum.

İkinci bir husus, mukayese etmek istemiyorum ama, burada, tabii, Hükümetimizce haksız bir eleştiri olduğu için arz edeceğim; geçen dönemde, yani, Refahiyol döneminde aynı konuyla ilgili olarak hazırlanmış olan kanun tasarısında, mesela, bizim getirdiğimizde “asgarî ücretin birbuçuk katını aşamaz” ifadesi yerine “üç katını aşamaz” ifadesi var.

Bunları takdirlerinize sadece bilgi olarak arz etmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakana teşekkür ediyorum.

M. ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat) – Sayın Bakan, merdivenden çocuğuyla inerken düşen bir insandan örnek verdim; bunun iş kazası olmadığı çok sariftir. İş kazasında zatiâlinizin söylediği gibi olduğu durumuna ben de katılıyorum.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Bakanın konuşmasından sonra son söz milletvekilinizdir maddesinden hareketle, söz istiyoruz.

BAŞKAN – Evet efendim, bir talepte bulunma imkânı doğdu tabii.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI YAŞAR OKUYAN (Yalova) – Ben bir açıklama yaptım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Bakanın konuşmasını açıklama olarak kabul ediyoruz; müsaade ederseniz, birleşimi kapatmak istiyorum.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – İhtizâza göre hakkımız efendim.

BAŞKAN – Soru sormak istiyorsa, buyursun.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Hayır efendim, son söz milletvekilinizdir.

BAŞKAN – Sayın Bakan yerinden açıklamada bulundu.

Müsaade ederseniz, kapatacağım efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Kapatıyor musunuz?..

MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Sütreyi uzatalım.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Maddeyi bitirelim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Maddeyi bitiremeyiz.

Sayın milletvekilleri, madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Sayın Başkan, yardımcı olun da, maddenin bitimine kadar süreyi uzatalım.

BAŞKAN – Müsaade ederseniz, durumu izah edeyim.

Verilmiş 8 önerge var. Bu 8 önergenin 4'ünü işleme koymak mümkün değil; çünkü, madde, bir fıkradan ibaret. Geriye kalan 4 önergenin 3'ü muhalefet tarafından verilmiş, çok fazla imza taşıyan önergeler ve her biri en az 10 dakikamızı alacak önerge dir.

Ayrıca, açık oylama talebi vardır.

Bunların hepsini işleme koyup bir miktar daha çalışmamız, yani, saat 01.00'e kadar çalışmamız mümkündür; ancak, yarın sabah Anayasa değişikliğiyle ilgili oylama var. Yarın sabah saat 10.00'da yapılacak birleşimde gündem dışı söz verilmeyecek; doğrudan doğruya, Anayasa değişikliğiyle ilgili oylamaya geçilecektir.

Bu sebeple, sayın milletvekillerimizin vaktinde Genel Kurulda bulunabilmesi bakımından ve çalışma sürecimizin sona ermesi sebebiyle, alınan karar gereğince, 13 Ağustos 1999 Cuma günü saat 10.00'da toplanmak üzere, birleşimi kapatıyor, saygılar sunuyorum.

Kapanma Saati: 23.56

VI. - SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. - *Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, 1999 Mali Yılı bütçe yatırım ödeneklerinden Erzincan İline ayrılan miktara ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Devlet Bahçeli'nin yazılı cevabı (7/247)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Devlet Bahçeli tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi saygılarımla arz ederim. 8.7.1999

Tevhit Karakaya
Erzincan

1. Bakanlığınızın 1999 Mali Yılı Bütçe yatırım ödenekleri ne kadardır?
2. 1999 yılında Erzincan İline ayrılan yatırım ödenekleri, Genel, Katma ve Bakanlığınızla ilgili özerk bütçeli daireler ve yatırımlar projeleri itibariyle ne kadardır?
3. Ayrılan ödenekler çerçevesinde Erzincan'daki mevcut yatırımların ne zaman tamamlanması öngörülmektedir?

T.C.

Başbakanlık

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı

Sayı : B.02.0.001/(3) - 303

11 8.1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 19.7.1999 Tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02.7/247 - 890/02669 sayılı yazınız.

Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın tarafımdan cevaplandırılması tensip edilen 7/247 - 890 esas no'lu yazılı soru önergesine verilen cevap ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Devlet Bahçeli
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın 7/247 - 890 Esas No'lu

Yazılı Soru Önerge Cevabı

1999 Yılı Yatırım Programı, 10 Temmuz 1999 tarih ve 23751 Sayılı Mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Buna göre, 1999 yılı toplam kamu yatırım ödeneği 3 Katrilyon 560 TL olup, bunun 1 Katrilyon 410 Trilyon TL.'si Konsolide Bütçe yatırım ödeneğinden oluşmaktadır. Bilindiği üzere Devlet Bakanlıklarının müstakil bütçeleri ve dolayısıyla doğrudan tahsis edilmiş yatırım ödenekleri bulunmamaktadır. Ancak, 1999 Yılı Yatırım Programında Bakanlığımıza bağlı kuruluşlardan Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının 3 Trilyon 60 Milyar TL.; Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığının 380 Milyar TL. ve TÜBİTAK'ın 4 Trilyon 350 Milyar TL. ödeneği bulunmaktadır.

1999 Yılı Yatırım Programında muhtelif illerde yer alan yatırımlar hariç olmak üzere Erzincan İli için ayrılan ödenek tutarı 6 Trilyon 448 Milyar TL.'dir.

ERZİNCAN

(Milyon TL)

PROJE NO	PROJE ADI	YER (İL ve İLÇESİ)	KARAKTERİSTİK	İSİM BAŞLANA BİTİŞ TARİHİ	1999 YILINDA KADIN YATIRIMI (MİLYON TL)		1999 YATIRIMI			
					DİŞ		DİŞ			
					DİŞ	TOPLAM	KREDİ ÖZKAYNAK	TOPLAM		
ERZİNCAN İLİ TOPLAMI					67422768	17400011	47152222	110724529	2993000	6426000
TARIM SEKTÖRÜ TOPLAMI					11261968	83379571	9279522	63247329	1000	1340000
DİŞLETİŞİMLERİ GN. NO.					11261968	83379571	9279522	63247329	1000	1340000
64010020	Erzincan TL. Mahalle (AP)	Erzincan	Depolama: Sulama: Yenileme:	178 ha 32321 ha 7200 ha	1964-2000	6295645	36282831	6696645	52661681	670000
92A010410	Erzincan Çardaklı (AP)	Erzincan	Depolama: Sulama:	18,4 ha 5063 ha	1990-2000	4565321	25096740	3282977	11285448	1900
İNHAŞİYAT SEKTÖRÜ TOPLAMI					-	14584000	-	491000	-	100000
TOK GN. NO.					-	14584000	-	491000	-	100000
86E040100	Erzincan Çevre Yolu (AP)	Erzincan	DY 20 Km		1998-2000	5090000	-	7600	-	1
86E040320	(Erzincan-Pulimür)Yay. -12 Bİ.İM. (AP)	Erzincan	1A 49 Ka		1986-2000	9494000	-	484000	-	100000
KONUT SEKTÖRÜ TOPLAMI					59168740	56917160	36649867	38029280	2558000	2922600
BİB YAPTI İŞLERİ GN. NO.					-	723100	-	359100	-	10000
920000060	Merkez Öğretmen İstasyonu (AP)	Erzincan-Merkez	95 Daire		1992-2000	723100	-	359100	-	10000
TOPLU KONUT İDARESİ BŞE.					55168740	56914060	36649867	38270180	2558000	2912600
920000060	Aral Sarayısı Rehabilitasyonu ve Yeniden Yapılandırma Projesi	Erzincan-Semirgent. Sütçüler	İİnd-Proje, İnşaat, Kontrolük ve Ekiyaman Atımları, Başvuru, İltz		1992-2000	55168740	56914060	36649867	38270180	2558000
EĞİTİM SEKTÖRÜ TOPLAMI					497000	7087000	563000	6780000	434000	1274000
YAKIŞLAR GN. NO.					-	421000	-	411000	-	10000
92H040400	vakıf İstasyonu (AP)	Erzincan-Merkez	İnşaat		1996-99	421000	-	411000	-	10000
BİB YAPTI İŞLERİ GN. NO.					997000	1922000	563000	1228000	434000	234000
92H010130	-Merkez İlköğr. Okulu (Yeni) İnş. (AP)	Erzincan	İnşaat		1995-99	102000	102000	52000	50000	50000
	-Siner İlköğretmen Okulu (AP)	Erzincan	İnşaat		1995-99	87000	87000	37000	50000	50000
	-Merkez İlköğr. Okulu (B. Blok İnş. (AP)	Erzincan	İnşaat		1995-99	83000	83000	37000	29000	44000
	-Merkez İlköğr. Okulu ve B. D. Loj. İnş. (AP)	Erzincan-Ölülübeli	İnşaat		1995-99	188000	188000	106000	106000	82000
	-Merkez İlköğr. Okulu ve B. D. Loj. İnş. (AP)	Erzincan-Tercan	İnşaat		1995-99	134000	134000	81000	81000	53000
	-Merkez İlköğr. Okulu ve B. D. Loj. İnş. (AP)	Erzincan-Çayırlı	İnşaat		1995-99	162000	162000	83000	83000	79000
	-Merkez İlköğr. Okulu ve 16 D. Loj. İnş. (AP)	Erzincan-Konak	İnşaat		1995-99	241000	241000	165000	165000	76000
92H020580	Sağlık Meslek Lisesi (AP)	Erzincan-Merkez	İnşaat		1992-99	-	975000	-	675000	300000
MİLLİ EĞİTİM BAK.					-	583000	-	458000	-	125000
94H020070	Milli Eğitim Merkezi (AP)	Erzincan-Orumlu	B. Derslik		1994-99	113000	-	103000	-	10000
95H020110	-İndüstri Meslek Lisesi (AP)	Erzincan-Merkez	İnşaat		1993-99	250000	-	160000	-	90000
92H050330	-Atatürk Lisesi Spor Salonu (AP)	Erzincan	İnşaat		1992-99	220000	-	195000	-	25000
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ					-	1070000	-	1010000	-	60000
91K030280	İktisat Fakültesi İnşaatı (AP)	Erzincan	İnş. 10000 m2		1991-99	1090000	-	1010000	-	80000
YURT-DIŞ GN. NO.					3021000	-	3021000	3021000	-	350000
87H030160	-Yurt İnşaatı (AP)	Erzincan	1200 Öğrencilik		1991-99	3021000	-	3021000	-	350000

T.R.M.M.

B: 48

12.8.1999

O: 3

ERZİNCAN

(Milyon TL)

PROJE NO	PROJE ADI	YER (İL ve İLÇESİ)	KARAKTERİSTİK	İŞİN BAŞLAMA BİTİŞ TARİHİ	1998 SÖZLEŞME KAPAK TAMİMİNE GİRECEK					
					PROJE Tutarı		1998 YATIRIMI		1999 YATIRIMI	
					D İ \$	TOPLAM	D İ \$	TOPLAM	D İ \$	TOPLAM
SALIK SEKTÖRÜ TOPLAMI					4688600		1376600			80000
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ										
911001830	Erzincan Ars. ve Uyg. Hast. (AP)	Erzincan	İns. (500 YL. 48000 m2. 7 Blok)	1991-2001	4688600		1376600			80000
DİĞER KAMU HİZMETLERİ SEKTÖRÜ TOPLAMI					6746680		3492320			707001
KÖY HİZMETLERİ GN.HD.										
91K070200	Köy İçmesuyu Yapımı (AP)	Erzincan	9(7) 2 Ünite	1991-99	728200		188000			57000
98K070120	Susuz Köy İçm.S.V.P. (AP)	Erzincan	31(2) 3 Ünite	1998-2001	606400		26000			39500
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI										
90K090120	Organize Sanayi Bölgesi (AP)	Erzincan-Merkez	349 İla	1990-99	4816620		2996320			280001
91K110100	Kaçık Sanayi Sitesi (İmalatçılar)(AP)	Erzincan-Merkez	100 İsy. Altyapı	1991-2000	2616680		2416680			200000
87K110160	Kaçık Sanayi Sitesi (AP)	Erzincan-Refahtye	150İsy. Ç Ok. Altyapı	1987-2001	345000		138000			16000
97K110020	Kaçık Sanayi Sitesi (AP)	Erzincan-Torcan	150İsy. Ç Ok. Altyapı	1997-2002	681000		41600			28000
	-Kaçık Sanayi Sitesi (Deprem Nasar.İ)(AP)	Erzincan-İmalatçılar	Deprem Nasarları Onarımı	1997-2000	570000		100000			36000
İLLER BANKASI GN.HD.										
93K080040	Bağcidiye İşhanı-Otel (AP)	Erzincan-Merkez	İnşaat	1993-2000	1200000		683000			370000

2. - *Kocaeli Milletvekili Mehmet Batuk'un, Gebze Çoban Mustafa Paşa Kervansarayının tesciline ilişkin Başbakanın sorusu ve Devlet Bakanı Şuayip Üşenmez'in yazılı cevabı (7/249)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sayın Başbakan Bülent Ecevit tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi saygılarımla arz ederim.

Mehmet Batuk
Kocaeli

Gebze Çoban Mustafa Paşa Kervansarayı tarihi eser olarak literatüre geçen, hatta Evliya Çelebi Seyahatnamesinde de kendisinden vakıf eseri olarak söz edilen ancak 1940'lı yıllarda şahıslar üzerine özel mülk tapusu kaydı yapılan önemli bir ecdat yadigarı, vakıf eseridir. Bu vakıf eserinin kamulaştırılması ve aslına uygun olarak onarım kullanıma sunulmasına Vakıflar Genel Müdürlüğü karar vermiş ve bu husustaki çalışmalara başlamış idi. Geçen hafta bölgede yaptığım inceleme ve araştırmada sözkonusu hanın depo olarak, bakımsız vaziyette kullanıldığı, kamulaştırma ile ilgili tereddütler bulunduğunu tespit ettim.

1. Kamulaştırması yapılan hanın oturduğu 16 ve 24 nolu parsellerin tapu tescilleri Vakıflar Genel Müdürlüğü adına yapılmış mıdır?
2. Yapılmamış ise sebebi nedir? Tapu tescil davası devam etmekte midir?
3. Tapu tescili için Vakıflar tarafından açılan fakat takipsizlik nedeniyle düşen dava var mıdır?
4. Böyle bir dava var ise ilgililer hakkında nasıl bir işlem yapılmış, soruşturma açılmış mıdır? Açıldı ise sonucu nedir?
5. Hanın girişlerini kapatan ve kamulaştırılması yapılmış olan 20, 21 ve 13, 15, 31 nolu parsellerle ilgili tapu tescilleri yapılmış mıdır? Yapılmamış ise sebepleri nelerdir?

6. Kamulaştırması yapılan, kamulaştırma bedelleri ve tecdid bedelleri sahiplerine ödenen yukarıdaki parseller üzerindeki gayrimenkulleri kimler kullanmaktadır? Kullanıcılar kiracı ise kira bedellerini kimler almaktadır? Kamulaştırma öncesi sahipleri almakta ise, bedelini aldıkları bir gayrimenkulün kirasını almaya devam etmeleri yasal mıdır?

7. Milyarlarca lira kamulaştırma parası ödenen bu ecdat yadigarı tarihi eser ne zaman vakıflara mal edilecek ve amacına uygun olarak kullanılacaktır?

T.C.

Devlet Bakanlığı

Sayı : B.02.0.014/2.00 - 00582

11 8.1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : a) TBMM Başkanlığının 19.7.1999 tarih ve KAN. KAR. MD. A.01.0.GNS.0.10.00.02 - 7/249 - 898/02681 sayılı yazısı.

b) Başbakanlık 21.7.1999 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106 - 32/46 - 3378 sayılı yazınız.

Kocaeli Milletvekili Mehmet Batuk'un Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği ve Sayın Başbakan adına tarafımdan cevaplandırılması tensip olunan, 7/249 - 898 esas no'lu yazılı soru önergesine ait cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Şuayip Üşenmez
Devlet Bakanı

Kocaeli Milletvekili Mehmet Batuk'un 7/249 - 898 Esas No'lu
Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap

Gebze Çoban Mustafa Paşa Külliyesi ve Kervansaray tarihi eser literatüründe önemli bir yer tutmakta olup, Külliye (Cami, Türbe, Medrese, İmarethane vb.) Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından onarıma alınmış ve aslına uygun bir şekilde restorasyonu bitim safhasına gelmiştir.

Kervansaray ise 1940/1950 yılları arası elden çıkmış ve satışla şahısların ellerine geçmiştir. 1991 yılından sonra söz konusu yerin yeniden kamulaştırma işlemi başlatılmıştır.

1. Kocaali İli, Gebze İlçesi, Hacıhalil mahallesi, 25 ada 16 ve 24 parsel sayılı taşınmaz malların halen şahıslar adına kayıtlı bulunmaktadır. Ancak taşınmaz mal kayıtlarında Vakıflar Genel Müdürlüğü lehine 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 7 nci maddesi uyarınca verilmiş kamulaştırma şerhi, ayrıca Mustafa Paşa Külliyesinin bir parçası olduğu ve mimari önemi nedeniyle korunması gerekli kültür varlığı olduğuna dair belirtme mevcuttur.

2. Kamulaştırma parça parça kısmen yapılmış ve paraları bankaya bloke edilmiş; ancak söz konusu parsellerin malikleri kamulaştırmanın iptali için karşı dava açmışlardır.

Bu davaların bir kısmı redle sonuçlanmış, bir kısmı ise red kararına rağmen temyizde bulunmaktadır.

Taraflarca tezyidi bedel davası açılmıştır. Davaların bir kısmı artışla sonuçlanmış olup, bir kısmı ise derdesttir. (Devam etmektedir)

3. Takipsizlik nedeniyle düşen dava yoktur. Davalar titizlikle izlenmektedir. Bu arada idare-mizce tapu tescil davası da açılmış olup devam etmektedir. Neticelenmesi tüm davaların karara bağlanmasından sonra mümkün olacaktır. (2942 sayılı Kanunun 17 nci maddesi)

4. Böyle bir düşen dava olmadığından herhangi bir soruşturma söz konusu değildir.

5. Diğer 25 ada 13, 15, 20, 21 ve 31 parsel sayılı taşınmaz mallar halen muhtelif hisselerle muhtelif şahıslar adına kayıtlıdır. Bunlardan 20 ve 21 parsel sayılı taşınmaz mal kayıtları üzerinde yine Vakıflar Genel Müdürlüğü lehine 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 7 nci maddesi uyarınca verilmiş kamulaştırma şerhi bulunmaktadır. Söz konusu parsellerle ilgili davalar neticelenmemiş olduğundan tescilleri yapılmamıştır.

Sakarya İdare Mahkemesince karşı taraftan kamulaştırma bedelinin iptali için açılan davalar-dan : 93/767, 93/768, 93/1529 Esas sayılı davalar mahkemece reddedilmiş, Danıştay tarafından onanarak İdareimiz lehine sonuçlanmıştır.

93/900, 94/2364, 94/1781 Esas sayılı davalar mahkemece reddedilmiş olup, halen temyiz ne-deniyile Danıştay'da bulunmaktadır.

Açılan cebr - i tescil davaları 2942 sayılı yasanın 17 nci maddesi gereğince ancak açılan iptal ve bedel artırım davalarının sonuçlanmasından sonra karara çıkabilecektir. Kaybedilmiş bir dava söz konusu değildir.

Gebze Asliye Hukuk Mahkemelerinde açılan bedel artırım davalarından bir kısmı bilirkişi raporları doğrultusunda verilen artış kararları ile sonuçlanmıştır. 93/429, 93/430, 93/485 Esas sayılı davalar halen derdest olup, bu davalar neticesinde tapu tescili ile Kervansaray Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetine alınacaktır.

6. Davaların derdest olması, yani devam ediyor olmasından dolayı tapu tescilleri yapılmamış olduğundan söz konusu gayrimenkuller halen sahipleri tarafından kullanılmakta ya da kiralanmaktadır. Davalar neticelenip tescilleri yapılmadıkça gayrimenkul kiralarnın halen tapuda adlarına kayıtlı kişilerce kullanımı veya kiralanması yasaldır.

7. Bu eser davaların tamamının neticelenmesi akabinde Vakıflara mal edilerek amacına uygun kullanılacaktır.

Bilgilerinize sunulur.

3. - Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, Emlak Bankasının araç sayısına ve bunların tahsisine ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Sadi Somuncuğlu'nun yazılı cevabı (7/269)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı Sayın Sadi Somuncuğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delalet etmenizi saygılarımla arz ederim.

14.7.1999

Mehmet Elkatmış
Nevşehir

Sorular

1. Emlak Bankasının kaç aracı vardır?
2. Bu araçlardan kaç tanesi Banka dışındaki hangi kurum veya kuruluşlarca kullanılmaktadır?
3. Geçmiş Hükümetler döneminde başlatılan Banka dışındaki araçların Bankaya geri kazandırılması çalışması hangi aşamada?
4. Banka dışında kullanılan araçlardan hangileri, hangi kişi veya kuruluş tarafından hangi tarihler arasında kullanılmıştır?
5. Söz konusu araç tahsisinde kimlerin kusuru tespit edilmiştir ve kusuru sabit bulunanlara uygulanan yaptırım ne olmuştur?

T.C.

Devlet Bakanlığı
Sayı : B.02.0.008/00614

11 8.1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 27.7.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02 - 7/269 - 975/2844 sayılı yazınız.

İlgi yazınıza istinaden Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın Emlak Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü'nün araç sayısına ve bunların tahsisine ilişkin yazılı soru önermesine verilen cevap aşağıya çıkarılmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadi Somuncuğlu
Devlet Bakanı

EK : 2 adet yazı

1. Mülkiyeti Emlak Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğüne ait 227 adet muhtelif marka ve modelde araç bulunmaktadır. Bunlardan 63 adedi zırlı araç olup, 27 adedi ise satışa sunulmuş bulunmaktadır.

2. Emlak Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğüne ait araçlardan 12 adedi Başbakanlık'ta, 3 adedi mevduat karşılığında bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarında, 5 adedi ise İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde olmak üzere toplam 20 adedi Banka dışında kullanılmaktadır. (Ek.1)

3. Geçmiş Hükümetler döneminde başlatılan Banka dışındaki araçların Bankaya kazandırılması çalışmaları devam etmektedir.

4. Banka dışında kullanılan araçların kullanım yerleri ve verilmiş tarihi ile Bankamıza iadesi sağlanan araçlar (Ek.2)'de belirtilmiştir.

5. Araç tahsisleri daha önceki yönetimlerce araştırılmış, banka dışında kullanılan araçların büyük bölümünün iadesi sağlanmış ancak yeni yönetimce konunun, özellikle kusuru olanların tespiti açısından yeniden incelenmeye alınması kararlaştırılmıştır.

Banka Dışında Hizmet Veren Araçlar

Sıra No	Plaka	Markası	Model	Tip	Görev Yeri	Tahsis Tarihi	Açıklama
1	06 TEH 01	MURAT	1994	DOĞAN SLX	BAŞBAKANLIK	14.6.1994	DANIŞTAY
2	06 TEF 97	MURAT	1994	DOĞAN SLX	BAŞBAKANLIK	14.6.1994	DANIŞTAY
3	06 TEF 95	MURAT	1994	DOĞAN SLX	BAŞBAKANLIK	14.6.1994	DANIŞTAY
4	06 TEF 98	MURAT	1994	DOĞAN SLX	BAŞBAKANLIK	14.6.1994	DANIŞTAY
5	06 TEF 96	MURAT	1994	DOĞAN SLX	BAŞBAKANLIK	14.6.1994	DANIŞTAY
6	06 TRM 83	MURAT	1995	DOĞAN SLX	BAŞBAKANLIK	10.4.1995	DANIŞTAY
7	06 TRM 84	MURAT	1995	DOĞAN SLX	BAŞBAKANLIK	10.4.1995	DANIŞTAY
8	06 TRM 85	MURAT	1995	DOĞAN SLX	BAŞBAKANLIK	10.4.1995	DANIŞTAY
9	34 KAZ 53	RENAULT-21	1995	MANAGER	BAŞBAKANLIK	21.9.1994	MÜSTEŞARLIK ÖZEL KALEM
10	06 ZİF 24	MERCEDES	1997	320 - S	BAŞBAKANLIK	29.8.1997	UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ BAŞ.
11	34 SAY 99	RENAULT-21	1993	MANAGER	BAŞBAKANLIK		PERSONEL PRENSİP. GEN. MD.
12	34 JU 517	RENAULT	1996	LAGUNA	BAŞBAKANLIK		SN. ALI NACI TUNCER

Mevduat Sağlanmasında Teminen

Sıra No	Plaka	Markası	Model	Tip	Görev Yeri	Tahsis Tarihi
13	34 HVA 29	RENAULT	1991	SPRING	ARSA OFİSİ GN. MD.	20.11.1995
14	34 JC 508	RENAULT-21	1994	CONCORDE	GEMİ SAN. GN. MD.	9.5.1997
15	06 ZFE 65	RENAULT	1997	SAFRANE	İST. GENÇLİK VE SPOR İL MD.	18.12.1997

Özel Olurla Tahsis Edilen Araçlar

Sıra No	Plaka	Markası	Model	Tip	Görev Yeri	Tahsis Tarihi
16	34 FOL 05	FORD	1995	TRANSİT	İST. EMNİYET MD.	21.12.1995
17	34 FOL 06	FORD	1995	TRANSİT	İST. EMNİYET MD.	21.12.1995
18	34 FOL 07	FORD	1995	TRANSİT	İST. EMNİYET MD.	21.12.1995
19	34 FOL 08	FORD	1995	TRANSİT	İST. EMNİYET MD.	21.12.1995
20	34 FOL 09	FORD	1995	TRANSİT	İST. EMNİYET MD.	21.12.1995

Banka Dışı Kullanımdan Aşağıda Plakaları Belirtilen Araçlar Bankamızca İade Alınmıştır

Sıra No	Plaka	Markası	Model	Tip	Görev Yeri	Tahsis Tarihi	İade Tarihi
1	34 JM 679	RENAULT-21	1995	MANAGER	YILDIRIM AKTUNA	6.10.1998	25.1.1999
2	34 KER 36	RENAULT-21	1995	MANAGER	YILDIRIM AKTUNA	6.10.1998	13.1.1999

İşsizlik Sigortası Kanunu Tasarısı (Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun Bazı Maddeleri ile İş Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Ek ve Geçici Maddeler Eklennesi, İşsizlik Sigortası Kurulması, Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanunun İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması ile Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükümünde Kararnameyi Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı'nın 1 inci maddesine verilen oyların sonucu:

Üye Sayısı : 550
Kabul : 285
Red : 85
Çekimser : 1
Toplam : 371

Kabul edilmiştir.

B:48

T.B.M.M.

Adana	BİLDİK	İbrahim Yavuz	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:53
Adana	BİLİCİ	Mehmet Ali	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:04
Adana	BUDAK	Yakup	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:17
Adana	ÇULHAOĞLU	Mehmet Metanet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:20
Adana	DAĞLI	Mehmet Halit	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Adana	GÖREN	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Adana	GÜLEK	Tayyibe	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:48
Adana	HALAMAN	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:40
Adana	ÖZDEMİR	A. Fatih	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:47
Adana	ÖZTÜRK	Musa	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:35
Adana	SEZER	Arif	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Adana	TEKİN	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:12:03
Adana	VURSAVUŞ	İsmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Adana	YILDIRIM	Recai	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:16
Adıyaman	BILGIÇ	Mahmut Nedim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Adıyaman	BOZKURT	Mahmut	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:18
Adıyaman	FIRAT	Dengir Mir Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Adıyaman	GÖKSU	Mahmut	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Adıyaman	GÜLER	Hasari	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:28
Adıyaman	ÖZYOL	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:10:57
Afyon	AÇBA	Sait	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:10
Afyon	AKCAN	Abdülkadir	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:15
Afyon	ATTILA	İsmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---

603

B : 48

12. 8. 1999

O : 3

Protokol Verileri - Oylama Sonucu

Konfigürasyon: Ankara_1_Gr_Test

Kabul: 274
Red: 83
Çekimser: 1
Toplam: 358

Oylama No:
Oylama Şekli: Acık
Toplam Milletvekili: 550
Katılım: 358

Verilen Süre: 0:05:00
Bitirme Şekli: Otomatik

Tarih: 12.08.1999
Başlama Saati: 22:10:41
Bitiş Saati: 22:15:41
Süre: 0:05:00
Durumu: Bitirildi!

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Afyon	KAYAYERLİ	Müjdat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:03
Afyon	ÖZSOY	Halil İbrahim	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:13
Afyon	TELEK	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:17
Afyon	YAKIN	Gaffar	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:06
Ağrı	ERYILMAZ	Yaşar	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:10:56
Ağrı	ESİN	Celal	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:10:59
Ağrı	KONYAR	Musa	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ağrı	SEVEN	Nidai	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:40
Amasya	GÜLLE	Akif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Amasya	İYİMAYA	Ahmet	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:25
Amasya	SARAY ALPHAN	Gönül	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:01
Amasya	UÇAŞ	Adnan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	AKBULUT	Yıldırım	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	AKGÖNENÇ MUĞİS	Oya	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ARSEVEN	Nejat	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ARSLAN	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:12:01
Ankara	AYDIN	Koray	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	AYGÜN	Oğuz	Demokratik Sol Part	ÇEKİMSER	12.08.1999	22:12:09
Ankara	BAYER	Melda	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:17
Ankara	BEDÜK	Saffet Arıkan	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:01
Ankara	ÇELİK	M. Zeki	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:38
Ankara	ÇETİN	Şevkat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:18
Ankara	ÇEVİK	Sedat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:04

T.B.M.M.

B : 48

12.8.1999

O : 3

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Ankara	ÇİÇEK	Cemil	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ERDAL	Birkan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	GÜRKAN	Uluç	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	GÜROCAK	Ayşe	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:05
Ankara	İŞIKLAR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:38
Ankara	İÇLİ	H.Tayfun	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:15
Ankara	KÜÇÜK	Abdurrahman	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ÖZDEMİR	Hayrettin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:12:04
Ankara	ÖZDOĞU	Esvet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:18
Ankara	PAÇACI	Mustafa Cihan	Doğruiyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	SANAY	Eyyüp	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:11
Ankara	SEÇKİNER	Yücel	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:29
Ankara	SEZER	M. Zeki	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:22
Ankara	TÜMEN	Aydın	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:06
Ankara	ULUCAK	Rıza	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:24
Ankara	ULUGBAY	Hikmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	YAHNİCİ	Şevket Bülent	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:03
Antalya	AYDOĞAN	Cengiz	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:19
Antalya	BAYSARI	Mehmet	Doğruiyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:44
Antalya	ÇELEN	Salih	Doğruiyol Partisi	RED	12.08.1999	22:12:08
Antalya	ÇELİK	Kemal	Doğruiyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	GÜRDAL	İbrahim	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	MÜDERRİSOĞLU	Osman	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:10

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Antalya	OKUTAN	Mehmet Zeki	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:13
Antalya	SAYIN	Ahmet Sancar	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:14
Antalya	ŞAHİN	Metin	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:11
Antalya	TOSKAY	Tunca	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	---	---
Antalya	ÜNAL	Nesrin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:15
Antalya	VURAL	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:19
Artvin	BAYRAK	Ergün	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:24
Artvin	EKİNCİ	Hasan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Aydın	ALTINKAYA	Cengiz	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Aydın	DİKMEN	Halit	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:10
Aydın	GÖNÜL	Ali Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Aydın	KUMCUOĞLU	Ertuğrul	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:13:00
Aydın	ONGUN	Bekir	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:06
Aydın	PİŞKİNSÜT	Sema	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:16
Aydın	UZUNIRMAK	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:17
Aydın	YALOVA	Yüksel	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	---	---
Balıkesir	AYTEKİN	İlhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Balıkesir	GÖKMEN	Aydın	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:30
Balıkesir	GÜLTEKİN	Numan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:12:29
Balıkesir	GÜNER	Agah Oktay	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:13:43
Balıkesir	KALKAN	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:38
Balıkesir	KANBER	Tamer	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:10:55
Balıkesir	KARAHAN	M. Güven	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:21

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Balıkesir	ÖZGÜN	İsmail	Fazilet Partisi	KATILMADI RED	--:--	--:--
Balıkesir	YILMAZYILDIZ	İlyas	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Bilecik	ARABACI	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:52
Bilecik	VARDAR	Sebahat	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:21
Bingöl	GÜLER	Mahfuz	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:28
Bingöl	KORKUTATA	Hüsamettin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Bingöl	YÖNDAR	Necati	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:12:05
Bitlis	ÇEVİK	Yahya	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Bitlis	ERGEZEN	Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Bitlis	GAYDALI	Edip Safder	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--	--:--
Bitlis	ORAL	İbrahim Halil	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:32
Bolu	AKYOL	Avni	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:37
Bolu	ALPTEKİN	İsmail	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Bolu	HOŞVER	Necmi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Bolu	KARSLIOĞLU	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:08
Bolu	ÖZCAN	Ersoy	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Burdur	COŞKUNER	Süleyman	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:16
Burdur	MACİT	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:30
Burdur	ÖRS	Mustafa	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:17
Bursa	ARABACI	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:20
Bursa	BEYRELİ	Ali Rahmi	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:43
Bursa	ÇELİK	Faruk	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:13:36
Bursa	GÜLENER	Fahrettin	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:13:11

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Bursa	KARAPAŞAOĞLU	Mehmet Altan	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:12
Bursa	KORKMAZ	Hayati	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:10:58
Bursa	OCAK	Orhan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:25
Bursa	ORHAN	Burhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:41
Bursa	ÖNAL	Recep	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	ÖZALP	Teoman	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:15
Bursa	SÖNMEZ	Kenan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	SÜNNETÇİOĞLU	Ahmet	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:29
Bursa	ŞEN	Orhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:24
Bursa	TAYAN	Turhan	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:10
Bursa	TEZMEN	Oğuz	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:12
Bursa	YALÇINBAYIR	Ertuğrul	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:12:56
Çanakkale	ERSÜMER	Cumhur Mustafa	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:02
Çanakkale	KIRBAŞ	Sadık	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:24
Çanakkale	ŞAHİN	Nevfel	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çanakkale	TURAN	Sitki	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:21
Çankırı	DURAN	Hakkı	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:14:40
Çankırı	KARAGÖZ	Hüseyin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çankırı	KELEŞ	İrfan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:22
Çorum	AKSOY	Bekir	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	ÇAY	Abdulhaluk Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:01
Çorum	HATİBOĞLU	Yasin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	KARACA	Melek DENLİ	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:38

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Çorum	KAYIRICI	Vahit	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:14
Denizli	ASLAN	Beyhan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	AYKURT	Mustafa Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	ERBEYİN	Salih	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:53
Denizli	ERÇELEBİ	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:45
Denizli	GÖZLÜKAYA	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	KESKİN	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:43
Denizli	KOCABATMAZ	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:23
Diyarbakır	ASLAN	Osman	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:12:07
Diyarbakır	ATİK	Nurettin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	DİLEK	Nurettin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	ENSARIOĞLU	Mehmet Salim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	ERDOĞMUŞ	Abdülbaki	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:24
Diyarbakır	GÜNBEY	Sacit	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:34
Diyarbakır	HAŞİMİ	Seyyit Haşim	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	HATİPOĞLU	Ömer Vehbi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	SEYDAOĞLU	Sebğatullah	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:35
Diyarbakır	SÜMER	Salih	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	TURGUT	Abdülşamet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:12
Edirne	BULUT	Evren	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:03
Edirne	ERTÜRK	Ali Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:35
Edirne	İLİMEN	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:20
Edirne	ŞİMŞEK	Şadan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:22

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Elazığ	AĞAR	Mehmet	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Elazığ	GÜL	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Elazığ	ÖZTEK	Latif	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:15
Elazığ	SEPTİOĞLU	Ali Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Elazığ	TUNÇ	Ahmet Cemil	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:15
Erzincan	AKSU	Mihrali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:04
Erzincan	KARAKAYA	Tevhit	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:12:00
Erzincan	KARAKELLE	Sebahattin	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:37
Erzurum	ERTUGAY	Zeki	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	ESENGÜN	Lütfü	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	GÖKDEMİR	Ayvaz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	HİMOĞLU	Mücahit	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:18
Erzurum	KÖSE	İsmail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:36
Erzurum	KUKARACI	Fahrettin	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:11
Erzurum	POLAT	Aslan	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:34
Erzurum	POLAT	Cezmi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Eskişehir	ALBAY	Necati	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:39
Eskişehir	BÜYÜKERMAN	Mehmet Mail	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:08
Eskişehir	DEDELEK	İbrahim Yaşar	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:06
Eskişehir	ERDİR	Mahmut	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:58
Eskişehir	SAZAK	Süleyman Servet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:08
Eskişehir	YILDIRIM	Mehmet Sadri	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:30
Gaziantep	AKTAŞ	Nurettin	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:10:54

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Gaziantep	AY	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	ILIKSOY	Ali	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	İNÇETAHTACI	Mehmet Bedri	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:03
Gaziantep	KONUKOĞLU	İbrahim	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:05
Gaziantep	ÖZDEMİR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:12:06
Gaziantep	TAŞAR	Mustafa Rüştü	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:12
Gaziantep	TIRYAKI	Mehmet Hanifi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:10
Gaziantep	YILMAZ	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:31
Giresun	AKGÜN	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:14
Giresun	ALÇELİK	Turhan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Giresun	KARA	Burhan	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:10:56
Giresun	YAMAN	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:28
Giresun	ZAIMOĞLU	Rasim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gümüşhane	DOĞAN	Lütfi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gümüşhane	YAŞAR	Bedri	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:23
Hakkari	PARLAK	Eviya	Bağımsız Milletvekili	KABUL	12.08.1999	22:11:05
Hakkari	PİRÜZBEYOĞLU	Mecit	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:12:34
Hakkari	TÖRE	Hakkı	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:13:37
Hatay	ATAHAN	Namık Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:16
Hatay	AYKUT	Hakkı Oğuz	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:49
Hatay	ÇİRKİN	Süleyman Turan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	DÖNEN	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	GEÇER	Mustafa	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:59

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Hatay	GÜNAY	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:23
Hatay	KALKAN	Metin	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Hatay	MISTIKOĞLU	Levent	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:24
Hatay	ŞANDIR	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:12:25
Hatay	TARHAN	Mehmet Nuri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Isparta	AKSOY	Osman Gazi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	---	---
Isparta	GÜL	Ramazan	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:14:04
Isparta	MUMCU	Erkan	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	---	---
Isparta	ZORLU	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:28
İçel	ER	Ali	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:19
İçel	GÜNGÖR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:07
İçel	GÜVEN	Turhan	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:12
İçel	KAYA	Yalçın	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:10
İçel	KILINÇ	Hidayet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:04
İçel	ÖKSÜZ	Enis	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:34
İçel	ÖZGENÇ	Edip	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:08
İçel	SERİN	Akif	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:43
İçel	TALAY	M. İstemihan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:04
İçel	TEKELİOĞLU	Cahit	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:38
İçel	YILMAZ	Ayfer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
İçel	YÜCELEN	Rüştü Kazım	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:05
İstanbul	ADAN	Celal	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:09
İstanbul	AĞAOĞLU	Fadlı	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:10:58

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	AKARCALI	Bülent	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:09
İstanbul	AKSU	Abdülkadir	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:12:04
İstanbul	AKTAŞ	Ziya	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:13
İstanbul	AL	Erol	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:09
İstanbul	ANDICAN	Ahat	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:03
İstanbul	ATEŞ	Azmi	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:29
İstanbul	AYAYDIN	Aydın	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:19
İstanbul	AYDINLI	İsmail	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:12:38
İstanbul	AYRIM	Şamil	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:14:10
İstanbul	BAŞ	Mustafa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	BAŞEĞMEZ	Mukadder	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:11
İstanbul	BUDAK	Rıdvan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:12:17
İstanbul	COŞKUN	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÇAĞAN	Nami	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÇAKAR	Ahmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:12:03
İstanbul	ÇİLLER	Tansu	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YILMAZ DOĞAN	Perihan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:12:03
İstanbul	DÜZ	Mustafa	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ECEVİT	Bülent	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
İstanbul	EMRE	Süleyman Arif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ERDENER	Yücel	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:12:05
İstanbul	FIRAT	Mehmet Fuat	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:15:23
İstanbul	GÖK	Bülent Ersin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	GÜL	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÜLER	Zafer	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:06
İstanbul	GÜNDÜZ	İrfan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÜZEL	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:06
İstanbul	HUN	Ediz	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ILICAK	Nazlı Ayşe	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:50
İstanbul	İRTEMÇELİK	Mehmet Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KAHRAMAN	İsmail	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KANSU	Hüseyin	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:05
İstanbul	KARAKOYUNLU	Yılmaz	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:16
İstanbul	KARAKUŞ	Nazire	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KAVAK	Cavit	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:09
İstanbul	KAVAKCI	Merve Safa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KILIÇ	Osman	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:20
İstanbul	KOZAKÇIOĞLU	Hayri	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:10:58
İstanbul	KOCAOĞLU	Emre	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:31
İstanbul	KÖSE	M. Tahir	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	MENDERES	Aydın	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	MERT	Hüseyin	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:15
İstanbul	NAS	Nesrin	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:24
İstanbul	OĞUZ	Ali	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:12:03
İstanbul	OKUMUŞ	Nazif	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:12:51
İstanbul	ÖZ	Esat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	ÖZKAN	H.Hüsamettin	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:18
İstanbul	ÖZKAN	Sühan	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:13
İstanbul	ÖZTÜRK	Bozkurt Yaşar	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:19
İstanbul	PAK	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:33
İstanbul	SARUHAN	Necdet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:24
İstanbul	SERBEST	Sulhiye	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:33
İstanbul	SİPAHİ	Bahri	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:06
İstanbul	SÖKMENOĞLU	Murat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:13:03
İstanbul	ŞAHİN	Mehmet Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TAN	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:14:19
İstanbul	TANER	Güneş	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TANTAN	Sadettin	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:08
İstanbul	TOPRAK	Erdoğan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:10
İstanbul	TUZCU	Şadan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TÜRKER	Masum	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:34
İstanbul	VERKAYA	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YAĞIZ	Süleyman	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:14
İstanbul	YALÇINTAŞ	Nevzat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YAZICI	Cahit Savaş	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:18
İstanbul	YUMAKOĞULLARI	Osman	Anavatan Partisi	RED	12.08.1999	22:12:11
İstanbul	ZENGİN	Bahri	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ASLAN	Güler	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:47
İzmir	BAŞARAN	Saffet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:14

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İzmir	BIÇAKÇIOĞLU	Burhan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:23
İzmir	ÇAĞLAYAN	B. Suat	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:43
İzmir	ÇELEBİ	İşin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ÇÜMEN	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:37
İzmir	DAYIOĞLU	Salih	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	DIRİ	Hayri	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:16
İzmir	GÜREL	Şükrü Sina	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	KIRKPINAR	Yusuf	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:51
İzmir	METİN	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:13
İzmir	MUTMAN	Atila	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ORAL	Sümer	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:59
İzmir	ÖZCAN	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:19
İzmir	SAYGIN	İşilay	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	SERDAROĞLU	Rifat	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:02
İzmir	SEZGİN	Rahmi	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:10:58
İzmir	SÖYLEMEZ	Hasan Ufuk	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:12:00
İzmir	TANIK	Süha	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:12:40
İzmir	TANRIKULU	Ahmet Kenan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	TARTAN	Hakan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ULUPINAR	Yıldırım	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	VATAN	Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:28
İzmir	VURAL	Oktay	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kars	AKÜZÜM	İlhan	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:14:27

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kars	AYDAR	Arslan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:07
Kars	BİLGİR	Çetin	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:15
Kastamonu	BAŞESGİOĞLU	Murat	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:12:46
Kastamonu	DİLEKÇİ	M. Hadi	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:17
Kastamonu	SERDAROĞLU	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:18
Kastamonu	TEKİNEL	Nurhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	BAKTİR	Hamdi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:30
Kayseri	CEM	İsmail	Demokratik Sol Part	KABUL	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ÇAKMAKOĞLU	Sabahattin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ESEN	Sevgi	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:15
Kayseri	GÜL	Abdullah	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	KAPUSUZ	Salih	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ÜSTÜNBAŞ	Hasan Basri	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:21
Kayseri	YAKUT	Sadık	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:18
Kırklareli	KARAGÖZ	Nural	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:10
Kırklareli	ÖZBİLEN	Cemal	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:07
Kırklareli	TEKİN	Necdet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:22
Kırşehir	HAYKIR	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:10
Kırşehir	MİRZAOĞLU	Ramazan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırşehir	TECER	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:18
Kocaeli	AKŞENER	Meral	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	ARKAN	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:28
Kocaeli	BATUK	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kocaeli	ÇALIK	Halil	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:42
Kocaeli	DURMUŞ	Cumali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:11
Kocaeli	EKŞİ	Sefer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	GÖNÜL	Vecdi Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	İMAMOĞLU	M. Turhan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:13
Kocaeli	KÖSE	Kemal	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:56
Kocaeli	PEPE	Osman	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	ARI	Hüseyin	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:55
Konya	BAL	Faruk	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:33
Konya	BİLGE	Abdullah Turan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:10
Konya	CANDAN	Veysel	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:46
Konya	ÇETİN	Remzi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	GEBEŞ	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:12:04
Konya	GÖLHAN	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	GÖNEN	Mustafa Sait	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:12:43
Konya	GÜNERİ	Teoman Rıza	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:49
Konya	HALICI	Mehmet Emrehan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:15
Konya	İZGİ	Ömer	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:12:42
Konya	KAYA	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	KEÇECİLER	Mehmet	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:03
Konya	ÖKSÜZ	Özkan	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:53
Konya	YALMAN	Lütfi	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:29
Konya	YAVUZ	Mehmet Ali	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:42

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kütahya	AKÇALI	Cevdet	Doğruyol Partisi	KATILMADI RED	--:--:--	--:--:--
Kütahya	DERİN	Ahmet	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:04
Kütahya	GÖRMEZ	Kadir	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:21
Kütahya	KARA	Emin	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:02
Kütahya	KARAKUŞ	Seydi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:12:56
Kütahya	KARAKUYU	İsmail	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kütahya	AKDOĞAN	Miraç	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:09
Malatya	ASILTÜRK	Oğuzhan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Malatya	CANBAY	Yaşar	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:42
Malatya	COŞKUN	Basri	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:10
Malatya	DURHAN	Namık Hakan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:12:58
Malatya	KUTAN	Recai Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Malatya	ÖZAL	Ahmet Tevfik	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	AKÇALI	Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
	AKGÜL	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:30
Manisa	ARINÇ	Bülent	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:22
Manisa	BOZDAĞ	İsmail	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:10:53
Manisa	ÇETİNKAYA	Mehmet Necati	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	ENÖZ	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:09
Manisa	GÜLAY	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:42
Manisa	PAKDEMİRLİ	Ekrem	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:22
Manisa	SERDENGEÇTİ	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	YAZAR	M. Cihan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:36
Sayfa: 17						Sayfa devam ediyor

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kahramanmaraş	DOĞAN	Ali	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:03
Kahramanmaraş	DOĞAN	Avni	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:14:15
Kahramanmaraş	KAMALAK	Mustafa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	KAYA	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:12:15
Kahramanmaraş	KOCABAŞ	Metin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	ÖZBAŞ	Edip	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:27
Kahramanmaraş	SAĞLAM	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	SEZAL	Ali	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:01
Kahramanmaraş	TANER	Nevzat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:18
Mardin	ADAK	Fehim	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	ÇELEBİ	Süleyman	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	ERTAŞ	Ömer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	MUSAOĞLU	Metin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	ŞAHİN	Veysi	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:19
Mardin	TUĞMANER	Mustafa Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:03
Muğla	DİKMEN	Tunay	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muğla	ERGÜN	Metin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:13
Muğla	ÖZYER	Hasan	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:35
Muğla	TOPALOĞLU	Nazif	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:11
Muğla	UZUNHASAN	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:59
Muğla	YAZICI	İbrahim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muş	EKER	Zeki	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muş	KEMALOĞLU	Erkan	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:37

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Muş	YAVUZ	Mümtaz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muş	YILDIZ	Sabahaddin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Nevşehir	ÇEVİK	İsmail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:08
Nevşehir	ELKATMIŞ	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:10:56
Nevşehir	TAŞKIN	Mükremin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:14
Niğde	BARAN	Doğan	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:13:01
Niğde	DOĞANLAR	Eyüp	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:33
Niğde	LEVENT	Mükerrerem	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:05
Ordu	ÇABUK	İhsan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:12:01
Ordu	ENGİNYURT	Cemal	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:17
Ordu	FATSA	Eyüp	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ordu	KOÇAK	Sefer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ordu	KONYALI	Hasan Fehmi	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:22
Ordu	YILDIRIM	Yener	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:00
Ordu	YÜRÜR	Şükrü	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:12:04
Rize	BEKAROĞLU	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:51
Rize	KABİL	Ahmet	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:21
Rize	YILMAZ	Mesut Ahmet	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:25
Sakarya	AYDIN	Nezir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sakarya	AYHAN	Cevat	Fazilet Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:25
Sakarya	ERCAN	Nevzat	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:13:05
Sakarya	SAVAŞ	Ş. Ramis	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sakarya	TARANOĞLU	Ersin	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:21
Sayfa: 19	Sayfa devam ediyor					

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Sakarya	ZİHNİOĞLU	Osman Fevzi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:18
Samsun	AÇIKGÖZ	Yekta	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:12:01
Samsun	AYDIN	Ahmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:30
Samsun	ÇENGİZ	Tarık	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	ÇAKAR	Mehmet	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:12
Samsun	ÇINAROĞLU	Vedat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	DEMİRCAN	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	KABATAŞ	Kemal	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:25
Samsun	KAPICI	Şenel	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:24
Samsun	SEZGİN	Erdoğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	UZUNKAYA	Musa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Siirt	AYDIN	Ahmet Nurettin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Siirt	SEVGİLİ	Nizamettin	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:21
Siirt	YARAYAN	Takiddin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sinop	BOSTANCIOĞLU	Metin	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Sinop	BOZKURT	Kadir	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sinop	TOPÇU	Yaşar	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:04
Sivas	CEYLAN	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:36
Sivas	DEMİRCİ	Musa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	GÖKALP	Hüsnü Yusuf	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Sivas	GÜLEÇ	M. Cengiz	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:18
Sivas	KARAMOLLAOĞLU	Temel	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:21
Sivas	ŞENER	Abdülhafif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Tekirdağ	AYTEKİN	Fevzi	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:10:59
Tekirdağ	DAYANIKLI	Bayram Fırat	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	İLGÜN	Nihan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	SÜLÜN	Enis	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:16
Tekirdağ	ZAMANTILI	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:50
Tokat	BALAK	Hasan Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:13:41
Tokat	CEYLAN	Lütfi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:18
Tokat	DAĞCIOĞLU	M. Ergün	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:12:08
Tokat	DOĞRU	Reşat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:23
Tokat	EREK	Ali Şevki	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:47
Tokat	SOBACI	Bekir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	AŞIK	Eyüp	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	BAŞARAN	Ali Kemal	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	BIÇAKÇIOĞLU	Orhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:06
Trabzon	ÇELEBİ	Nail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:24
Trabzon	MALKOÇ	Şeref	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:58
Trabzon	TUNCER	Ali Naci	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	TÜRK	Hikmet Sami	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:12:47
Tunceli	GENÇ	Kamer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tunceli	GÜNDOĞAN	Bekir	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	AKMAN	Yahya	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	BUCAK	Sedat Edip	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	CEVHERİ	Necmettin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Şanlıurfa	ÇAKMAKLI	Muzaffer	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	GÜLPINAR	Eyyüp Cenap	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:20
Şanlıurfa	GÜNEŞ	Mehmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	İZOL	Zülfikar	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:02
Şanlıurfa	KARAVAR	Ahmet	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:12
Şanlıurfa	ŞIHANLIOĞLU	Mehmet Fevzi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	YALÇINKAYA	Mehmet	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:00
Şanlıurfa	YANMAZ	Mustafa Niyazi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Uşak	ÖZGÖBEK	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:09
Uşak	ÜNAL	Mehmet Yaşar	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:26
Uşak	YILMAZ	Armağan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:08
Van	ARVAS	Maliki Ejder	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:14
Van	BAYRAM	Mustafa	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ÇELİK	Hüseyin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ÇEVİK	Ayhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:00
Van	ERBAŞ	Fethullah	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:19
Van	GÜLTEPE	Fetullah	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	İNAN	Kamran	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	ARSLAN	İlyas	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	ÇİÇEK	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:12:02
Yozgat	ERSOY	Ahmet Erol	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:46
Yozgat	KAYALAR	Lütfullah	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	TÜRKER	Mesut	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:41

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Yozgat	ÜŞENMEZ	Suayip	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Zonguldak	ATASOY	Veysel	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:26
Zonguldak	BARUTÇU	Ömer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Zonguldak	BAYCIK	Tahsin Boray	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:03
Zonguldak	CERRAHQĞLU	Ismail Hakkı	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:02
Zonguldak	GEMİCİ	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:12:32
Zonguldak	ÜSTÜNKOL	Ömer	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:52
Aksaray	AKIN	Murat	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:32
Aksaray	ESER	Kürşat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:37
Aksaray	SOMUNCUOĞLU	Sadi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aksaray	TOPRAK	Ramazan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bayburt	KARDEŞ	Şaban	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:57
Bayburt	PAMUKÇU	Suat	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:34
Karaman	ÇALIŞ	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:17
Karaman	ÜNAL	Zeki	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:14:27
Karaman	ÜNLÜ	Fikret	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırıkkale	ALBAYRAK	Kemal	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırıkkale	DURMUŞ	Osman	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:12:06
Kırıkkale	FİLİZ	Hacı	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:16
Kırıkkale	GÖKBULUT	Nihat	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Batman	AYDIN	Alaaddin Sever	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Batman	HAMİDİ	Ataullah	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:16
Batman	ISEN	Burhan	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:14:05

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Batman	ÖZDEMİR	Feris	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şirnak	DEĞER	Mehmet Said	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şirnak	SEYDA	Abdullah Veli	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şirnak	YILDIRIM	Mehmet Salih	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:13
Bartın	ÇAKAN	Zeki	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:24
Bartın	YAZICIOĞLU	Cafer Tufan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:21
Ardahan	DEMİR	Faruk	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:53
Ardahan	KAYA	Saffet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Iğdır	BOZYEL	Abbas	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:50
Iğdır	GÜNER	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yalova	OKUYAN	Yaşar	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	22:11:13
Yalova	SUNA	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	22:11:10
Karabük	EREN	Mustafa	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	22:11:44
Karabük	KARAN	Erol	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Karabük	YILMAZ	İlhami	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:36
Kilis	GÜREŞ	Doğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kilis	NACAR	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:08
Osmaniye	BAHÇELİ	Devlet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Osmaniye	BÜYÜKÖZTÜRK	Birol	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:22
Osmaniye	KUNDAKÇI	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	22:11:02
Osmaniye	ÜNAL	Şükrü	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	22:11:37

İşsizlik Sigortası Kanunu Tasarısı (Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun Esas Maddeleri ile İş Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi, İşsizlik Sigortası Kurulması, Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanunun İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması ile Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükümünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı'nın Kanun Tasarısının 2 nci maddesine verilen oyların sonucu:

Üye Sayısı : 550
Kabul : 270
Red : 92
Toplam : 362

Kabul edilmiştir.

B:48

T.D.M.M.

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saatli
Adana	BİLDİK	İbrahim Yavuz	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:08
Adana	BİLİCİ	Mehmet Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adana	BUDAK	Yakup	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:31
Adana	ÇULHAOĞLU	Mehmet Metanet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:18
Adana	DAĞLI	Mehmet Halit	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adana	GÖREN	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adana	GÜLEK	Tayyibe	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:56
Adana	HALAMAN	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:13
Adana	ÖZDEMİR	A. Fatih	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:03
Adana	ÖZTÜRK	Musa	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:21
Adana	SEZER	Arif	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:04
Adana	TEKİN	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:04
Adana	VURSAVUŞ	İsmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adana	YILDIRIM	Recai	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:03
Adıyaman	BİLGİÇ	Mahmut Nedim	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:17:20
Adıyaman	BOZKURT	Mahmut	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adıyaman	FIRAT	Dengir Mir Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adıyaman	GÖKSU	Mahmut	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adıyaman	GÜLER	Hasani	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:29
Adıyaman	ÖZYOL	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:13
Afyon	AÇBA	Sait	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:22
Afyon	AKCAN	Abdülkadir	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:17:30
Afyon	ATTILA	İsmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

B : 48

12.8.1999

0 : 3

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Afyon	KAYAYERLİ	Müjdat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:09
Afyon	ÖZSOY	Halil İbrahim	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:03
Afyon	TELEK	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:08
Afyon	YAKIN	Gaffar	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Ağrı	ERYILMAZ	Yaşar	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:15:59
Ağrı	ESİN	Celal	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Ağrı	KONYAR	Musa	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:05
Ağrı	SEVEN	Nidai	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:20
Amasya	GÜLLE	Akif	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:17:03
Amasya	İYİMAYA	Ahmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Amasya	SARAY ALPHAN	Gönül	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:17
Amasya	UÇAŞ	Adnan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Ankara	AKBULUT	Yıldırım	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Ankara	AKGÖNENÇ MUĞİS	Oya	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Ankara	ARSEVEN	Nejat	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Ankara	ARSLAN	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:17:01
Ankara	AYDIN	Koray	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Ankara	AYGÜN	Oğuz	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:53
Ankara	BAYER	Melda	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:17:41
Ankara	BEDÜK	Saffet Arıkan	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:32
Ankara	ÇELİK	M. Zeki	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:14
Ankara	ÇETİN	Şevkat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:02
Ankara	ÇEVİK	Sedat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:21

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Ankara	ÇİÇEK	Cemil	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ERDAL	Birkan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	GÜRKAN	Uluç	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	GÜROCAK	Ayşe	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:13
Ankara	İŞIKLAR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:06
Ankara	İÇLİ	H.Tayfun	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:09
Ankara	KÜÇÜK	Abdurrahman	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ÖZDEMİR	Hayrettin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:28
Ankara	ÖZDOĞU	Esvet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:05
Ankara	PAÇACI	Mustafa Cihan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	SANAY	Eyyüp	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:47
Ankara	SEÇKİNER	Yücel	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	SEZER	M. Zeki	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:18
Ankara	TÜMEN	Aydın	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:04
Ankara	ULUCAK	Rıza	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:36
Ankara	ULUGBAY	Hikmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	YAHNICI	Şevket Bülent	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	AYDOĞAN	Cengiz	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:09
Antalya	BAYSARI	Mehmet	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:04
Antalya	ÇELEN	Salih	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:15:57
Antalya	ÇELİK	Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	GÜRDAL	İbrahim	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	MÜDERRİSOĞLU	Osman	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:28

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Antalya	OKUTAN	Mehmet Zeki	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:10
Antalya	SAYIN	Ahmet Sancar	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:57
Antalya	ŞAHİN	Metin	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:07
Antalya	TOSKAY	Tunca	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL KABUL	--:--:--	--:--:--
Antalya	ÜNAL	Nesrin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:05
Antalya	VURAL	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:08
Artvin	BAYRAK	Ergün	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:13
Artvin	EKİNCİ	Hasan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	ALTINKAYA	Cengiz	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:14
Aydın	DIKMEN	Halit	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:03
Aydın	GÖNÜL	Ali Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	KUMCUOĞLU	Ertuğrul	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:32
Aydın	ONGUN	Bekir	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:02
Aydın	PIŞKİNSÜT	Sema	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:00
Aydın	UZUNIRMAK	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	YALOVA	Yüksel	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	AYTEKİN	İlhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	GÖKMEN	Aydın	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:11
Balıkesir	GÜLTEKİN	Numan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:21
Balıkesir	GÜNER	Agah Oktay	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:21
Balıkesir	KALKAN	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:17:28
Balıkesir	KANBER	Tamer	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:01
Balıkesir	KARAHAN	M. Güven	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:14

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Balıkesir	ÖZGÜN	İsmail	Fazilet Partisi	KATILMADI RED	---	---
Balıkesir	YILMAZYILDIZ	İlyas	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Bilecik	ARABACI	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:02
Bilecik	VARDAR	Sebahat	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:02
Bingöl	GÜLER	Mahfuz	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:22
Bingöl	KORKUTATA	Hüsamettin	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:11
Bingöl	YÖNDAR	Necati	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:17
Bitlis	ÇEVİK	Yahya	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:05
Bitlis	ERGEZEN	Zeki	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:17:07
Bitlis	GAYDALI	Edip Sadfer	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:18:51
Bitlis	ORAL	İbrahim Halil	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Bolu	AKYOL	Avni	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:20
Bolu	ALPTEKİN	İsmail	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Bolu	HOŞVER	Necmi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Bolu	KARSLIOĞLU	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:06
Bolu	ÖZCAN	Ersoy	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Burdur	COŞKUNER	Süleyman	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:07
Burdur	MACİT	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:34
Burdur	ÖRS	Mustafa	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:08
Bursa	ARABACI	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:17
Bursa	BEYRELİ	Ali Rahmi	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:01
Bursa	ÇELİK	Faruk	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Bursa	GÜLENER	Fahrettin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saatı
Bursa	KARAPAŞAOĞLU	Mehmet Altan	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:23
Bursa	KORKMAZ	Hayati	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:01
Bursa	OCAK	Orhan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:02
Bursa	ORHAN	Burhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:17:10
Bursa	ÖNAL	Recep	Demokratik Sol Part	KABUL KABUL	--:--:--	--:--:--
Bursa	ÖZALP	Teoman	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:17:44
Bursa	SÖNMEZ	Kenan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	SÜNNETÇİOĞLU	Ahmet	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:03
Bursa	ŞEN	Orhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:04
Bursa	TAYAN	Turhan	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:15:59
Bursa	TEZMEN	Oğuz	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:52
Bursa	YALÇINBAYIR	Ertuğrul	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:36
Çanakkale	ERSÜMER	Cumhur Mustafa	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:05
Çanakkale	KIRBAŞ	Sadık	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:14
Çanakkale	ŞAHİN	Nevfel	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çanakkale	TURAN	Sıtkı	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:00
Çankırı	DURAN	Hakkı	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:59
Çankırı	KARAGÖZ	Hüseyin	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:07
Çankırı	KELEŞ	İrfan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	AKSOY	Bekir	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:09
Çorum	ÇAY	Abdulhaluk Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	HATİBOĞLU	Yasin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	KARACA	Melek DENLİ	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:06

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Çorum	KAYIRICI	Vahit	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:31
Denizli	ASLAN	Beyhan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	AYKURT	Mustafa Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	ERBEYİN	Salih	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:07
Denizli	ERÇELEBİ	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:15
Denizli	GÖZLÜKAYA	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	KESKİN	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:32
Denizli	KOCABATMAZ	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:19
Diyarbakır	ASLAN	Osman	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:05
Diyarbakır	ATIK	Nurettin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	DİLEK	Nurettin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	ENSARIOĞLU	Mehmet Salim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	ERDOĞMUŞ	Abdülbaki	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:01
Diyarbakır	GÜNBEY	Sacit	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:27
Diyarbakır	HAŞİMİ	Seyyit Haşim	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	HATİPOĞLU	Ömer Vehbi	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:11
Diyarbakır	SEYDAOĞLU	Sebğatullah	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:16
Diyarbakır	SÜMER	Salih	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	TURGUT	Abdüsamet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:09
Edirne	BULUT	Evren	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:03
Edirne	ERTÜRK	Ali Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:05
Edirne	İLİMEN	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:24
Edirne	ŞİMŞEK	Şadan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:09

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Elazığ	AĞAR	Mehmet	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Elazığ	GÜL	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:28
Elazığ	ÖZTEK	Latif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Elazığ	SEPTİOĞLU	Ali Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Elazığ	TUNÇ	Ahmet Cemil	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzincan	AKSU	Mihrali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:03
Erzincan	KARAKAYA	Tevhit	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:16
Erzincan	KARAKELLE	Sebahattin	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:22
Erzurum	ERTUGAY	Zeki	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	ESENGÜN	Lütfü	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:11
Erzurum	GÖKDEMİR	Ayvaz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	HİMOĞLU	Mücahit	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:02
Erzurum	KÖSE	İsmail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:00
Erzurum	KUKARACI	Fahrettin	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:09
Erzurum	POLAT	Aslan	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:01
Erzurum	POLAT	Cezmi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:18:11
Eskişehir	ALBAY	Necaî	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:06
Eskişehir	BÜYÜKERMEN	Mehmet Mail	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:14
Eskişehir	DEDELEK	İbrahim Yaşar	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:01
Eskişehir	ERDİR	Mahmut	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:09
Eskişehir	SAZAK	Süleyman Servet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:08
Eskişehir	YILDIRIM	Mehmet Sadri	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:38
Gaziantep	AKTAŞ	Nurettin	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:15:58

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Gaziantep	AY	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	ILIKSOY	Ali	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	İNCETAHTACI	Mehmet Bedri	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:39
Gaziantep	KONUKOĞLU	İbrahim	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:48
Gaziantep	ÖZDEMİR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	TAŞAR	Mustafa Rüştü	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:03
Gaziantep	TİRYAKI	Mehmet Hanifi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	YILMAZ	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:34
Giresun	AKGÜN	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:19
Giresun	ALÇELİK	Turhan	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:42
Giresun	KARA	Burhan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Giresun	YAMAN	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:28
Giresun	ZAIMOĞLU	Rasim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gümüşhane	DOĞAN	Lütfi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gümüşhane	YAŞAR	Bedri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hakkari	PARLAK	Evliya	Bağımsız Milletvekili	KABUL	12.08.1999	23:20:42
Hakkari	PİRÜZBEYOĞLU	Mecit	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:08
Hakkari	TÖRE	Hakkı	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	ATAHAN	Namık Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:27
Hatay	AYKUT	Hakkı Oğuz	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:17:07
Hatay	ÇİRKİN	Süleyman Turan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	DÖNEN	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	GEÇER	Mustafa	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:31
Sayfa:9.				Sayfa devam ediyor		

T.B.M.M.

B : 48

12. 8. 1999

0 : 3

- 35 -

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Hatay	GÜNAY	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:01
Hatay	KALKAN	Metin	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Hatay	MISTIKOĞLU	Levent	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:49
Hatay	ŞANDIR	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Hatay	TARHAN	Mehmet Nuri	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:38
Isparta	AKSOY	Osman Gazi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	---	---
Isparta	GÜL	Ramazan	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:17:52
Isparta	MUMCU	Erkan	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	---	---
Isparta	ZORLU	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:14
İçel	ER	Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	---	---
İçel	GÜNGÖR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:39
İçel	GÜVEN	Turhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI RED	---	---
İçel	KAYA	Yalçın	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:01
İçel	KILINÇ	Hidayet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:17:50
İçel	ÖKSÜZ	Enis	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:17:28
İçel	ÖZGENÇ	Edip	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:04
İçel	SERİN	Akif	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:01
İçel	TALAY	M. İstemihan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
İçel	TEKELİOĞLU	Cahit	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:24
İçel	YILMAZ	Ayfer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
İçel	YÜCELEN	Rüştü Kazım	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:03
İstanbul	ADAN	Celal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	AĞAOĞLU	Fadlı	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:06

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	AKARCALI	Bülent	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:27
İstanbul	AKSU	Abdülkadir	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:34
İstanbul	AKTAŞ	Ziya	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:03
İstanbul	AL	Erol	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:27
İstanbul	ANDICAN	Ahat	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:04
İstanbul	ATEŞ	Azmi	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:02
İstanbul	AYAYDIN	Aydın	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:05
İstanbul	AYDINLI	İsmail	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:13
İstanbul	AYRIM	Şamil	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:13
İstanbul	BAŞ	Mustafa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	BAŞEĞMEZ	Mukadder	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	BUDAK	Rıdvan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	COŞKUN	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÇAĞAN	Nami	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÇAKAR	Ahmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:15:59
İstanbul	ÇİLLER	Tansu	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YILMAZ DOĞAN	Perihan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:07
İstanbul	DÜZ	Mustafa	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ECEVİT	Bülent	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
İstanbul	EMRE	Süleyman Arif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ERDENER	Yücel	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:15:59
İstanbul	FIRAT	Mehmet Fuat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÖK	Bülent Ersin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	GÜL	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÜLER	Zafer	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:19
İstanbul	GÜNDÜZ	İrfan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÜZEL	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:15:59
İstanbul	HUN	Ediz	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:18
İstanbul	ILICAK	Nazlı Ayşe	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:26
İstanbul	İRTEMÇELİK	Mehmet Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KAHRAMAN	İsmail	Fazilet Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:48
İstanbul	KANSU	Hüseyin	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:15:59
İstanbul	KARAKOYUNLU	Yılmaz	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:16
İstanbul	KARAKUŞ	Nazire	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KAVAK	Cavit	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:17:58
İstanbul	KAVAKCI	Merve Safa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KILIÇ	Osman	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:14
İstanbul	KOZAKÇIOĞLU	Hayri	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KOCAOĞLU	Emre	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:04
İstanbul	KÖSE	M. Tahir	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	MENDERES	Aydın	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	MERT	Hüseyin	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:15:57
İstanbul	NAS	Nesrin	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:17:08
İstanbul	OĞUZ	Ali	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:05
İstanbul	OKUMUŞ	Nazif	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:27
İstanbul	ÖZ	Esat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	ÖZKAN	H.Hüsamettin	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:05
İstanbul	ÖZKAN	Sühan	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:10
İstanbul	ÖZTÜRK	Bozkurt Yaşar	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:17
İstanbul	PAK	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:11
İstanbul	SARUHAN	Necdet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:02
İstanbul	SERBEST	Sulhiye	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:22
İstanbul	SİPAHİ	Bahri	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:35
İstanbul	SÖKMENOĞLU	Murat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:19:14
İstanbul	ŞAHİN	Mehmet Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TAN	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:32
İstanbul	TANER	Güneş	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TANTAN	Sadettin	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:17:10
İstanbul	TOPRAK	Erdoğan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TUZCU	Şadan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TÜRKER	Masum	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:38
İstanbul	VERKAYA	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YAĞIZ	Süleyman	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:18:19
İstanbul	YALÇINTAŞ	Nevzat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YAZICI	Cahit Savaş	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:11
İstanbul	YUMAKOĞULLARI	Osman	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ZENGİN	Bahri	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ASLAN	Güler	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:19
İzmir	BAŞARAN	Saffet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:31

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saatİ
İzmir	BIÇAKÇIOĞLU	Burhan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:51
İzmir	ÇAĞLAYAN	B. Suat	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:17:07
İzmir	ÇELEBİ	Işın	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ÇÖMEN	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:01
İzmir	DAYIOĞLU	Salih	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	DİRİ	Hayri	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:21
İzmir	GÜREL	Şükrü Sina	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	KIRKPINAR	Yusuf	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:15:59
İzmir	METİN	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	MUTMAN	Atilla	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ORAL	Sümer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ÖZCAN	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:26
İzmir	SAYGIN	İşıl	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	SERDAROĞLU	Rifat	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:09
İzmir	SEZGİN	Rahmi	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:00
İzmir	SÖYLEMEZ	Hasan Ufuk	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:08
İzmir	TANIK	Süha	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:36
İzmir	TANRIKULU	Ahmet Kenan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	TARTAN	Hakan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ULUPINAR	Yıldırım	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	VATAN	Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:19:19
İzmir	VURAL	Oktay	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kars	AKÜZÜM	İhan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kars	AYDAR	Arslan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:03
Kars	BİLGİR	Çetin	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:20
Kastamonu	BAŞESGİOĞLU	Murat	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:18
Kastamonu	DİLEKÇİ	M. Hadi	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:16
Kastamonu	SERDAROĞLU	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:18
Kastamonu	TEKİNEL	Nurhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	BAKTIR	Hamdi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:08
Kayseri	CEM	İsmail	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ÇAKMAKOĞLU	Sabahattin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:15
Kayseri	ESEN	Sevgi	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:15
Kayseri	GÜL	Abdullah	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:18
Kayseri	KAPUSUZ	Salih	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:10
Kayseri	ÜSTÜNBAŞ	Hasan Basri	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:11
Kayseri	YAKUT	Sadık	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:16
Kırklareli	KARAGÖZ	Nural	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:03
Kırklareli	ÖZBİLEN	Cemal	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:05
Kırklareli	TEKİN	Necdet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:12
Kırşehir	HAYKIR	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:04
Kırşehir	MİRZAOĞLU	Ramazan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırşehir	TECER	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:06
Kocaeli	AKŞENER	Meral	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	ARKAN	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:43
Kocaeli	BATUK	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:39

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kocaeli	ÇALIK	Halil	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:02
Kocaeli	DURMUŞ	Cumali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:15:59
Kocaeli	EKŞİ	Sefer	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:18
Kocaeli	GÖNÜL	Vecdi Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	İMAMOĞLU	M. Turhan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:20
Kocaeli	KÖSE	Kemal	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:42
Kocaeli	PEPE	Osman	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	ARI	Hüseyin	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:20
Konya	BAL	Faruk	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:07
Konya	BİLGE	Abdullah Turan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:03
Konya	CANDAN	Veysef	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:18
Konya	ÇETİN	Remzi	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:18
Konya	GEBEŞ	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:12
Konya	GÖLHAN	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	GÖNEN	Mustafa Sait	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:18
Konya	GÜNERİ	Teoman Rıza	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:24
Konya	HALICI	Mehmet Emrehan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:11
Konya	İZGİ	Ömer	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:17:42
Konya	KAYA	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:34
Konya	KEÇECİLER	Mehmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	OKSUZ	Özkan	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:26
Konya	YALMAN	Lütfi	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:46
Konya	YAVUZ	Mehmet Ali	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:20

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kütahya	AKÇALI	Cevdet	Doğruyol Partisi	KABUL RED	--:--	--:--
Kütahya	DERİN	Ahmet	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:16
Kütahya	GÖRMEZ	Kadir	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:18:31
Kütahya	KARA	Emin	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:07
Kütahya	KARAKUŞ	Seydi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:15
Kütahya	KARAKUYU	Ismail	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Kütahya	AKDOĞAN	Miraç	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:44
Malatya	ASILTÜRK	Oğuzhan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	CANBAY	Yaşar	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:08
Malatya	COŞKUN	Basri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	DURHAN	Namik Hakan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	KUTAN	Recai Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	ÖZAL	Ahmet Tevfik	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--	--:--
Manisa	AKÇALI	Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
	AKGÜL	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:14
Manisa	ARINÇ	Bülent	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Manisa	BOZDAĞ	Ismail	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:16
Manisa	ÇETİNKAYA	Mehmet Necati	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Manisa	ENÖZ	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:11
Manisa	GÜLAY	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:53
Manisa	PAKDEMİRLİ	Ekrem	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:09
Manisa	SERDENGEÇTİ	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:27
Manisa	YAZAR	M. Cihan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:15:59

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kahramanmaraş	DOĞAN	Ali	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:44
Kahramanmaraş	DOĞAN	Avni	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:26
Kahramanmaraş	KAMALAK	Mustafa	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:05
Kahramanmaraş	KAYA	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:10
Kahramanmaraş	KOCABAŞ	Metin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	ÖZBAŞ	Edip	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	SAĞLAM	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	SEZAL	Ali	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:07
Kahramanmaraş	TANER	Nevzat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:18:33
Mardin	ADAK	Fehim	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	ÇELEBI	Süleyman	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:23
Mardin	ERTAŞ	Ömer	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:17:09
Mardin	MUSAOĞLU	Metin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	ŞAHİN	Veysi	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:11
Mardin	TUĞMANER	Mustafa Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:01
Muğla	DIKMEN	Tunay	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muğla	ERGUN	Metin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:16
Muğla	ÖZYER	Hasan	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:12
Muğla	TOPALOĞLU	Nazif	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:24
Muğla	UZUNHASAN	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:05
Muğla	YAZICI	İbrahim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muş	EKER	Zeki	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:04
Muş	KEMALOĞLU	Erkan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Muş	YAVUZ	Mümtaz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muş	YILDIZ	Sabahaddin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Nevşehir	ÇEVİK	İsmail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:00
Nevşehir	ELKATMIŞ	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:41
Nevşehir	TAŞKIN	Mükremin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:02
Niğde	BARAN	Doğan	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:03
Niğde	DOĞANLAR	Eyüp	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:08
Niğde	LEVENT	Mükerrem	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:15:58
Ordu	ÇABUK	İhsan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:17:12
Ordu	ENGİNYURT	Cemal	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:03
Ordu	FATSA	Eyüp	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:33
Ordu	KOÇAK	Sefer	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:10
Ordu	KONYALI	Hasan Fehmi	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:02
Ordu	YILDIRIM	Yener	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:39
Ordu	YÜRÜR	Şükrü	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:17:57
Rize	BEKAROĞLU	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Rize	KABIL	Ahmet	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:14
Rize	YILMAZ	Mesut Ahmet	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:18:29
Sakarya	AYDIN	Nezir	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:05
Sakarya	AYHAN	Cevat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sakarya	ERCAN	Nevzat	Doğruyol Partisi	KATILMADI RED	--:--:--	--:--:--
Sakarya	SAVAŞ	Ş. Ramis	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sakarya	TARANOĞLU	Ersin	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:17:02
Sayfa: 19						..Sayfa devam ediyor

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Sakarya	ZİHNİOĞLU	Osman Fevzi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:18
Samsun	AÇIKGÖZ	Yekta	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:17:39
Samsun	AYDIN	Ahmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:53
Samsun	CENGİZ	Tarık	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	ÇAKAR	Mehmet	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:18:23
Samsun	ÇINAROĞLU	Vedat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	DEMİRCAN	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	KABATAS	Kemal	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:35
Samsun	KAPICI	Şenel	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:17:09
Samsun	SEZGİN	Erdoğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	UZUNKAYA	Musa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Siirt	AYDIN	Ahmet Nurettin	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:14
Siirt	SEVGİLİ	Nizamettin	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:07
Siirt	YARAYAN	Takiddin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sinop	BOSTANCIOĞLU	Metin	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Sinop	BOZKURT	Kadir	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sinop	TOPÇU	Yaşar	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:17:34
Sivas	CEYLAN	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:07
Sivas	DEMİRCİ	Musa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	GÖKALP	Hüsnü Yusuf	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	GÜLEÇ	M. Cengiz	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:10
Sivas	KARAMOLLAOĞLU	Temel	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:39
Sivas	ŞENER	Abdülhatif	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:55

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Tekirdağ	AYTEKİN	Fevzi	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:00
Tekirdağ	DAYANIKLI	Bayram Fırat	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	İLGÜN	Nihan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	SÜLÜN	Enis	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	ZAMANTILI	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:30
Tokat	BALAK	Hasan Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:17:01
Tokat	CEYLAN	Lütfi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:12
Tokat	DAĞCIOĞLU	M. Ergün	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:47
Tokat	DOĞRU	Reşat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tokat	EREK	Ali Şevki	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tokat	SOBACI	Bekir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	AŞIK	Eyüp	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	BAŞARAN	Ali Kemal	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:17:20
Trabzon	BIÇAKÇIOĞLU	Orhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:13
Trabzon	ÇELEBİ	Nail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:09
Trabzon	MALKOÇ	Şeref	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	TUNCER	Ali Naci	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	TÜRK	Hikmet Sami	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:07
Tunceli	GENÇ	Kamer	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:18:24
Tunceli	GÜNDOĞAN	Bekir	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	AKMAN	Yahya	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	BUCAK	Sedat Edip	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	CEVHERİ	Necmettin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Şanlıurfa	ÇAKMAKLI	Muzaffer	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	GÜLPINAR	Eyyüp Cenap	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:05
Şanlıurfa	GÜNEŞ	Mehmet	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:08
Şanlıurfa	İZOL	Zülfikar	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:10
Şanlıurfa	KARAVAR	Ahmet	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:15
Şanlıurfa	ŞİHANLIOĞLU	Mehmet Fevzi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	YALÇINKAYA	Mehmet	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:42
Şanlıurfa	YANMAZ	Mustafa Niyazi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Uşak	ÖZGÖBEK	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:15
Uşak	ÜNAL	Mehmet Yaşar	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:05
Uşak	YILMAZ	Armağan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:05
Van	ARVAS	Maliki Ejder	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:14
Van	BAYRAM	Mustafa	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ÇELİK	Hüseyin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ÇEVİK	Ayhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:00
Van	ERBAŞ	Fethullah	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:08
Van	GÜLTEPE	Fetullah	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	İNAN	Kamran	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	ARSLAN	İlyas	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	ÇİÇEK	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:01
Yozgat	ERSOY	Ahmet Erol	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:39
Yozgat	KAYALAR	Lütfullah	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	TÜRKER	Mesut	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:37

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Yozgat	ÜŞENMEZ	Şuayip	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Zonguldak	ATASOY	Veysel	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Zonguldak	BARUTÇU	Ömer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Zonguldak	BAYCIK	Tahsin Boray	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:17:13
Zonguldak	CERRAHOĞLU	İsmail Hakkı	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:00
Zonguldak	GEMİCİ	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:17:53
Zonguldak	ÜSTÜNKOL	Ömer	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:08
Aksaray	AKIN	Murat	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:17:26
Aksaray	ESER	Kürşat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aksaray	SOMUNCUOĞLU	Sadi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aksaray	TOPRAK	Ramazan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bayburt	KARDEŞ	Şaban	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:06
Bayburt	PAMUKÇU	Suat	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:06
Karaman	ÇALIŞ	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:12
Karaman	ÜNAL	Zeki	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:14
Karaman	ÜNLÜ	Fikret	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırıkkale	ALBAYRAK	Kemal	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:07
Kırıkkale	DURMUŞ	Osman	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırıkkale	FİLİZ	Hacı	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:17:04
Kırıkkale	GÖKBULUT	Nihat	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Batman	AYDIN	Ajaaddin Sever	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Batman	HAMİDİ	Ataullah	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:04
Batman	İSEN	Burhan	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:32

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Batman	ÖZDEMİR	Faris	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şırnak	DEĞER	Mehmet Said	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şırnak	SEYDA	Abdullah Veli	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şırnak	YILDIRIM	Mehmet Salih	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:10
Bartın	ÇAKAN	Zeki	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:17:19
Bartın	YAZICIOĞLU	Cafer Tufan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:15:58
Ardahan	DEMİR	Faruk	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:05
Ardahan	KAYA	Saffet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İğdır	BOZYEL	Abbas	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:18:43
İğdır	GÜNER	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yalova	OKUYAN	Yaşar	Anavatan Partisi	KABUL	12.08.1999	23:16:05
Yalova	SUNA	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:16:02
Karabük	EREN	Mustafa	Doğruyol Partisi	RED	12.08.1999	23:16:48
Karabük	KARAN	Erol	Demokratik Sol Part	KABUL	12.08.1999	23:17:07
Karabük	YILMAZ	İlhami	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kilis	GÜREŞ	Doğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kilis	NACAR	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:05
Osmaniye	BAHÇELİ	Devlet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Osmaniye	BÜYÜKÖZTÜRK	Birol	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	12.08.1999	23:16:14
Osmaniye	KUNDAKÇI	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Osmaniye	ÜNAL	Şükrü	Fazilet Partisi	RED	12.08.1999	23:16:44
						
Sayfa:24						Son Sayfa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

48 İNCİ BİRLEŞİM

12 . 8 . 1999 PERŞEMBE

Saat : 10.00

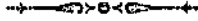
1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

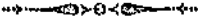
3

S E Ç İ M

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

1. — Yozgat Milletvekili İlyas Arslan ve 20 arkadaşının, Yozgat ilinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1) (1)

2. — Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün ve 23 arkadaşının, esnaf ve sanatkarların sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2) (1)

3. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 21 arkadaşının, THY'nın zarar etmesinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3) (1)

4. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 22 arkadaşının, BAĞ-KUR'un içinde bulunduğu sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4)

5. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 23 arkadaşının, DDY'nın zarar etmesinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırılması açılmasına ilişkin önergesi (10/5)

6. — Bursa Milletvekili Ali Rahmi Beyreli ve 20 arkadaşının, amatör sporun sorunlarının araştırılarak aksaklıkların tespit edilmesi ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6)

7. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, eğitimin sorunları ile uygulanan eğitim politikalarının araştırılması ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7)

8. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin ve 22 arkadaşının, yumurta üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/8)

9. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin ve 22 arkadaşının, ithal kömür uygulamasının yeniden değerlendirilmesi ve kömür üreticilerinin içinde bulunduğu durumun araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci,

(1) Hükümet bulunmadığından bir defaya mahsus olmak üzere ertelenmiştir.

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/9)

10. — Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır ve 31 arkadaşının, tekstil ve konfeksiyon sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/10)

11. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 20 arkadaşının, SSK'nın bugünkü durumunun araştırılarak yeniden yapılandırılması için alınması gereken tedbirleri belirlemek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/11)

12. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 23 arkadaşının, Emekli Sandığı'nın sorunlarının araştırılarak yeniden yapılandırılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/12)

13. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, yeraltı ve yerüstü su kaynaklarımızın daha etkin kullanımını sağlamak ve komşu ülkelerle olan su sorununa çözüm bulmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/13)

14. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, trafik kazalarının önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/14)

15. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, işsizlik ve yoksulluk sorununun araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/15)

16. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, köylerin sorunlarının araştırılarak köy kalkınması ile ilgili alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/16)

17. — Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu ve 36 arkadaşının, telefonların yasa-dışı olarak dinlendiği iddialarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/17)

18. — İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak ve 23 arkadaşının, bazı basın kuruluşlarının kamu imkânlarından baskı kurmak suretiyle yararlandıkları iddiaları konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/18)

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

19. — İstanbul Milletvekili Azmi Ateş ve 43 arkadaşının, THK yönetimi hakkındaki iddiaları araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/19)

20. — Bartın Milletvekili Cafer Tufan Yazıcıoğlu ve 21 arkadaşının, erozyonun nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/20)

21. — Sivas Milletvekili Musa Demirci ve 35 arkadaşının, hayvancılık sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/21)

22. — Bursa Milletvekili Faruk Çelik ve 19 arkadaşının, tarım sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/22)

23. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, yerel basın sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/23)

24. — İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin ve 21 arkadaşının, üniversite giriş sınavının ülke gerçeklerine uygun olup olmadığı ve soru kitapçıklarının çalınması olayı ile Meteksan firmasına yapılan ödeme arasındaki bağlantıların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/24)

25. — İzmir Milletvekili Atilla Mutman ve 24 arkadaşının, Ege kıyılarındaki balık çiftliklerinin neden olduğu zararların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/25)

26. — Konya Milletvekili Remzi Çetin ve 23 arkadaşının, ilköğretim okullarının içinde bulunduğu sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/26)

27. — Bursa Milletvekili Faruk Çelik ve 23 arkadaşının, Uluslararası Çok Taraflı Yatırım Anlaşması (MAI)'nın ülkemiz açısından doğabilecek etkilerini araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/27)

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

28. — Konya Milletvekili Remzi Çetin ve 22 arkadaşının, üniversiteler ve YÖK hakkında ileri sürülen iddiaları araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/28)

29. — Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak ve 21 arkadaşının, ÖSS sorularının ihalesiz olarak bir firmaya verildiği ve bazı öğretim üyelerinin çocuklarının üniversitelerin yüksek puanlı bölümlerine yerleştirildikleri iddialarını araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/29)

30. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 23 arkadaşının, ülkemizde yaşanan ekonomik krizin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/30)

31. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, üniversite kurulacak illerin tespiti ve bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/31)

32. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, Erzincan İlinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/32)

33. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 20 arkadaşının, üniversite kurulacak illerde aranacak kriterler konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/1)

34. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin ve 27 arkadaşının, bankacılık sektörünün sorunlarının ve devlete devredilen bankaların batış nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/33)

35. — İzmir Milletvekili Suat Çağlayan ve 26 arkadaşının, Dünya Bankası tarafından desteklenen Birinci Sağlık Projesi ile ilgili iddiaların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/34)

36. — İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı ve 21 arkadaşının, teröre destek veren ülkeler ve bu ülkelerdeki kuruluşlar konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/35)

37. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 21 arkadaşının, göç olayının nedenlerinin ve göçten kaynaklanan sorunların araştırılarak alınması gereken ted-

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

birlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İktüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/36)

38. — Amasya Milletvekili Akif Gülle ve 21 arkadaşının, Amasya İlinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunları ile özellikle Amasya'nın kamu yatırımları, özel sektörü teşvik edici tedbirler ve kamu hizmetleri yönünden ihmal edilmesinin ortaya çıkardığı sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İktüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/37)

39. — Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener ve 20 arkadaşının, Sivas İlinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İktüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/38)

40. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 21 arkadaşının, gençliğin sorunları ve uygulanan politikalar konusunda Anayasanın 98 inci, İktüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/39)

41. — Erzurum Milletvekili Lütfü Esengün ve 20 arkadaşının, Doğu Anadolu'nun bölgesel kalkınması ve Doğu Anadolu projesi (DAP) konusunda Anayasanın 98 inci İktüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/3)

42. — İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 50 arkadaşının, Türkiye'nin bilgi ve bilgi teknolojisi kaynaklarının etkin kullanımı konusunda Anayasanın 98 inci, İktüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/40)

43. — Adana Milletvekili Yakup Budak ve 21 arkadaşının, Adana İlinin sınıf, tarımsal, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İktüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/41)

44. — Çankırı Milletvekili Hüseyin Karagöz ve 21 arkadaşının, Çankırı İlinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İktüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/42)

45. — Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız ve 24 arkadaşının, zeytin ve zeytinyağı üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İktüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/43)

46. — Konya Milletvekili Remzi Çetin ve 31 arkadaşının, MGK için hazırladığı iddia edilen bir rapor konusunda Anayasanın 98 inci, İktüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/44)

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

47. — Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener ve 34 arkadaşının, bazı gizli bilgi ve belgelerin bazı aracı kuruluşlara sızdırılarak borsada baksız kazanç sağladığı iddialarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/45)

48. — Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç ve 20 arkadaşının, Elazığ İlinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/46)

49. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya ve 19 arkadaşının, ulusal kemik iliği bankası kurulması amacıyla Dr. Oktar Babuna tarafından başlatılan kampanya hakkındaki iddiaları araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/47)

50. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bodük ve 21 arkadaşının, tekstil ve konfeksiyon sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/48)

51. — İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın ve 23 arkadaşının, İstanbul TEM otoyolunun Çamlıca ve Mahmutbey girişlerinde yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin tespit edilmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/49)

52. — Ordu Milletvekili Yener Yıldırım ve 20 arkadaşının, İstanbul Üniversitesi ve Y.Ö.K. Başkanının bazı uygulamaları üzerine öğretim üyelerinin istifa etmeleri kontsundaki iddiaların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/50)

53. — Çanakkale Milletvekili Sadık Kırbaş ve 23 arkadaşının, kamu harcamaları üzerindeki parlamentere denetimin etkinliğinin artırılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/51)

54. — Sakarya Milletvekili Nevzat Ercan ve 20 arkadaşının, sermaye piyasasının ve borsalarla ilgili olarak ortaya atılan iddiaların ve sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/52)

55. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 20 arkadaşının, özelleştirmelerle ilgili olarak ortaya atılan iddiaların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/53)

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

56. — Tokat Milletvekili M. Ergun Dağcıoğlu ve 19 arkadaşının, Tokat ilinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/54)

57. — Adana Milletvekili Yakup Budak ve 21 arkadaşının, Türk aile yapısının korunması ve güçlendirilmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/55)

58. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 25 arkadaşının, kültür politikalarının incelenmesi ve millî bir kültür politikası oluşturulması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/56)

59. — Kayseri Milletvekili Hasan Basri Üstünbaş ve 33 arkadaşının, üniversite giriş sınav soru kitapçıklarının çalınması olayını, bazı rektör, dekan ve öğretim üyelerinin istifaya zorlanmaları ile öğrencilerden katkı payı adıyla alınan harçların sosyal tesislere harcandığı iddialarını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/57)

60. — Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu ve 41 arkadaşının, Türk çaycılığının ve çay üreticilerinin sorunlarının ve çözüm yollarının tespiti amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/58)

61. — Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar ve 29 arkadaşının, GAP'ın bir an önce bitirilmesi için gerekli önceliklerin tespiti, projenin yavaş ilerlemesinin altında yatan sebeplerin belirlenmesi ile kalıcı çözümlerin üretilmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/59)

SÖZLÜ SORULAR

1. — Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın, Gazetecilerin kulislere girmelerinin yasaklanıp yasaklanmayacağına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından sözlü soru önergesi (6/6)

2. — Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, Şanlıurfa - Gaziantep otoyolu inşaatına ve Şanlıurfa - Akçakale karayolu projesine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/19) (2)

3. — Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, 1999 bütçesinden Şanlıurfa Köy Hizmetlerine ayrılan ödenek miktarına ve bazı köylerinin yol ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/20) (2)

4. — Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, Şanlıurfa ilinin kültür merkezi ihtiyacına ve turistik değeri olan bazı mağara ve harabelerin restorasyonuna ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/22) (2)

5. — Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, Toplu Konut İdaresince Şanlıurfa'da uygulamaya konulan konut projesine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/24) (2)

6. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, yurt dışındaki işçilerimizin sorunlarına ve alınacak önlemlere ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/27) (2)

7. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Karadeniz Bölgesinde silah sanayiinin teşvik kapsamına alınmasına ve Bafra ve Kavak Organize Sanayi Bölgesine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/28) (2)

8. — Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Balıkesir İline bağlı köy yollarından kaçının asfaltlandığına ve asfaltlanmayan yollara ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/30) (2)

9. — Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, Şanlıurfa il merkezi küçük sanayi sitesi inşaatına ve bazı ilçelere organize sanayi bölgesi yapımı için ödenek ayrılıp ayrılmadığına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/34) (2)

10. — Bitlis Milletvekili Yahya Çevik'in, Bitlis İli Mutki İlçesine bağlı Meydan - Yazıcık arasındaki yol yapımına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/44)

11. — Bitlis Milletvekili Yahya Çevik'in, Bitlis Sağlık Meslek Lisesinin hizmet binası ihtiyacına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/45)

12. — Bitlis Milletvekili Yahya Çevik'in, Haydarpaşa - Tatvan arasında yük ve yolcu taşımacılığı yapan Van Gölü Ekspresine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/46)

13. — Bitlis Milletvekili Yahya Çevik'in, Bitlis SSK İl Müdürlüğünde hizmetlerin aksadığı iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/47)

(1) Bir birleşimde cevaplandırılmamıştır.

(2) İki birleşimde cevaplandırılmamıştır.

SÖZLÜ SORULAR

14. — Bitlis Milletvekili Yahya Çevik'in, Bitlis İli Güroymak İlçesi ile Muş İli arasında yer alan arazinin ıslah çalışmalarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/48)

15. — Şırnak Milletvekili Abdullah Veli Seyda'nın, Şırnak Havaalanı projesine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/49)

16. — Şırnak Milletvekili Abdullah Veli Seyda'nın, Cizre Barajı projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/50)

17. — Şırnak Milletvekili Abdullah Veli Seyda'nın, Şırnak ve Cizre Devlet hastahanelerinin tomografi cihazı ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/51)

18. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Harran İlçesindeki tarihi eserlerin restorasyonuna ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/52)

19. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Ceylanpınar Devlet Hastanesinin personel ve doktor ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/53)

20. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Ceylanpınar - Kızıltepe karayolunun asfaltlanmasına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/54)

21. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Şanlıurfa Türk Halk Müziği Korosunda görevli personele ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/55)

22. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Ceylanpınar - Muratlı Köyü Sağlık Ocağının doktor ve personel ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/56)

23. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Tunceli polis lojmanı inşaatına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/57)

24. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Tunceli - Mazgirt İlçesi - Akpazarı sulaması ile Çemişgezek İlçesi Akçapınar ve Sakyol (Pulur) sulaması ihalelerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/58)

25. — Eskişehir Milletvekili Mehmet Sadri Yıldırım'ın, SSK'nun prim alacaklarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/59)

26. — Eskişehir Milletvekili Mehmet Sadri Yıldırım'ın, pancardaki kota uygulamasının kaldırılıp kaldırılmayacağına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/60)

27. — Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın, otoyol kamulaştırma bedeli ödemelerine ve otoyol ihalelerine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/62)

SÖZLÜ SORULAR

28. — Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın, İskenderun SSK Hastanesinin uzman doktor ihtiyacına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/63)

29. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın Erzincan Sağlık Meslek Lisesi binası ve öğretmen lojmanı inşaatına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/64)

30. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan ve Refahiye kapalı spor salonlarının onarım ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/65)

31. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan Çayırılı Projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/66)

32. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan İlindeki Devlet Hastanesinin ve sağlık ocaklarının personel ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/67)

33. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, borsa işlemlerine şaibe karıştırıldığı iddialarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/68)

34. — İzmir Milletvekili Güler Aslan'ın, hastanelerdeki ve sağlık ocaklarındaki personel açıklarına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/69)

35. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Cumhuriyet Üniversitesinde görevli bir dekan ve bazı öğretim üyelerinin bölücü örgüt mensubu bir teröristin mezarını ziyaret ettikleri iddiasına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/70)

36. — Konya Milletvekili Hüseyin Arı'nın, Konya - Ereğli Şeker Fabrikası arıtma tesisi projesine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/71)

37. — Konya Milletvekili Hüseyin Arı'nın, Konya - Ereğli'de yapımı devam eden hastane binası inşaatının ne zaman tamamlanacağına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/72)

38. — Konya Milletvekili Hüseyin Arı'nın, Konya - Karapınar - Ereğli karayolunun genişletilmesi ile ilgili bir çalışma olup olmadığına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/73)

39. — Konya Milletvekili Hüseyin Arı'nın, öpüşmenin halk sağlığını tehdit ettiği iddiasına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/74)

40. — Ağrı Milletvekili Celal Esin'in, Ağrı Devlet Hastanesinin uzman doktor ve araç gereç ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/75)

41. — Ağrı Milletvekili Celal Esin'in, Ağrı SSK Hastanesinin uzman doktor, personel ve tıbbi cihaz ihtiyacına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/76)

42. — Ağrı Milletvekili Celal Esin'in, Ağrı Organize Sanayi Bölgesi ile Patnos Küçük Sanayi Sitesi inşaatlarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/77)

SÖZLÜ SORULAR

43. — Ağrı Milletvekili Celal Esin'in, Atatürk Üniversitesi'nin fakülte ve yüksekokul ihtiyacına ve Erzurum öğretmenine ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/78)

44. — Ağrı Milletvekili Celal Esin'in, Ağrı İlinin kayak tesisi ve stadyum ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/79)

45. — Ağrı Milletvekili Celal Esin'in, Ağrı İlinin doğal gazdan yararlanması için yapılacak çalışmalara ve bazı baraj projelerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/81)

46. — İstanbul Milletvekili Osman Yumakoğulları'nın, 54-56 ncı hükümetler döneminde göreve başlayan işçi ve memurların bakanlıklara göre dağılımına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/82)

47. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan İlinin 4325 numaralı kanun kapsamına alınıp alınmayacağına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/83)

48. — Samsun Milletvekili Musa Uzunmaya'nın, mukaddes değerlere hakaret niteliğindeki yayınlar hakkında yapılan işlemlere ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/84)

49. — Samsun Milletvekili Musa Uzunmaya'nın, Samsun Havaalanının isim ve sınır kapısı ilanının ne zaman yapılacağına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/85)

50. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan ilindeki öğretmen açığına ve Millî Eğitim yatırım programına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/86)

51. — Samsun Milletvekili Musa Uzunmaya'nın, köy yolları yapımına ve Samsun ilindeki köy yolları çalışmalarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/87)

52. — Ankara Milletvekili Oya Akgönenç Muğisuddin'in, Avrupa ülkelerinden yapılacak et ve canlı hayvan ithaline ve hayvancılığın geliştirilmesi çalışmalarına ilişkin Tarım ve Köy işleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/89)

53. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, SSK'nun paralarını Ziraat Bankasına faizsiz olarak yatırdığı iddialarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/91)

54. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Şanlıurfa'daki bazı hastalıklara karşı alacak tedbirlere ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/93)

55. — Van Milletvekili Hüseyin Çelik'in, Van Marangozlar, Mobilyacılar ve Keresteciler Sanayi Sitesi inşaatına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/94)

56. — Van Milletvekili Hüseyin Çelik'in, Van Gölü çevresindeki yerleşim birimlerinin kanalizasyon sistemlerine ilişkin Çevre Bakanından sözlü soru önergesi (6/96)

SÖZLÜ SORULAR

57. — Van Milletvekili Hüseyin Çelik'in, Van - İran arasında ekspres tren seferleri başlatılıp başlatılmayacağına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/97)

58. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin'in, Kütahya Havaalanı inşaatı ihalesine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/98)

59. — Van Milletvekili Hüseyin Çelik'in, Van Kapıköy Sınır Kapısının karayolu ulaşımına ve transit ticarete açılıp açılmayacağına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/99)

60. — Van Milletvekili Hüseyin Çelik'in, Van Havaalanından Türk Cumhuriyetlerine ve Diyarbakır - Ankara arasında tarifeli uçak seferleri başlatılıp başlatılmayacağına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/100)

61. — Van Milletvekili Hüseyin Çelik'in, Van - Çilli ve Gelincik açık pazarlarının faaliyete geçirilmesine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/101)

62. — Van Milletvekili Hüseyin Çelik'in, Van - Akdemir Adasının çevre düzenlemesine ve Akdamar Kilisesinin restorasyonuna ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/102)

63. — Van Milletvekili Hüseyin Çelik'in, Van - Organize Sanayi Bölgesi inşaatına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/103)

64. — Van Milletvekili Hüseyin Çelik'in, Van ilinde kış ve su sporlarının geliştirilmesine ve MPI Vangözü Anadolu Lisesi inşaatına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/104)

65. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, İstanbul Üniversitesi Rektör Yardımcısının bazı öğretim görevlileri hakkındaki iddiaları konusunda suç duyurusunda bulunulup bulunulmadığına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/105)

66. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, okul kantinlerinde satılan içeceklerle ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/106)

67. — Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Birinci Futbol Liginin adının Türkiye Telsim Ligi olarak değiştirilmesine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/107)

68. — Yozgat Milletvekili İlyas Arslan'ın, Yozgat SSK Hastanesi projesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/108)

69. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan Kamp Eğitim Merkezi, Kapalı Yüzme Havuzu ve Refahiye Kapalı Spor Salonu inşaatlarının ne zaman tamamlanacağına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/109)

70. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan depreminde yıkılan Sağlık Meslek Lisesinin onarımının ne zaman tamamlanacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/110)

71. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Kıbrıs Barış Harekâtı sırasında batırılan Kocatepe Muhribine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/111)

SÖZLÜ SORULAR

72. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Şanlıurfa İlinin SSK Hastanesi, araç - gereç ve personel ihtiyacına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/112)

73. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Şanlıurfa 2 nci Organize Sanayi Bölgesi projesine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/113)

74. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Şanlıurfa ilinde yapımı tamamlanan hipodromun ne zaman hizmete açılacağına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/114)

75. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Şanlıurfa Devlet Hastanesi için ayrılan ödeneye ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/115)

76. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Şanlıurfa-Suruç-Bozova, Viranşehir, Ceylanpınar ovalarının sulanması için ayrılan ödeneye ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/116)

77. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Şanlıurfa-Akçakale karayolu için ayrılan ödeneye ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/117)

78. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Şanlıurfa ilinde yaşanan kuraklık nedeniyle çiftçilerin faiz borçlarının ertelenmesine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/118)

79. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Şanlıurfa Türk Halk Müziği Korosuna ve Kültür Sarayı ihtiyacına ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/119)

80. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Şanlıurfa ilinde Merkez Bankası şubesi açılıp açılmayacağına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/120)

81. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Akçakale Gümrük Kapısına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/121)

82. — Siirt Milletvekili Takiddin Yarayan'ın, Siirt Merkez Küçük Sanayi Sitesi inşaatına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/122)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

1. — Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli ile Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz ve 282 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/187) (S. Sayısı : 109 ve 109'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihleri : 30.7.1999; 11.8.1999)

(Birinci Görüşme 11.8.1999 Çarşamba günü Saat : 03.54'te tamamlanmıştır.)

2. — Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın Siyasî Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/258) (S. Sayısı : 136) (Dağıtma tarihi : 11.8.1999)

× 3. — Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, T.C. Emekli Sandığı Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Ek ve Geçici Maddeler Ekleneceği, İşsizlik Sigortası Kurulması ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/495) (S. Sayısı : 114) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

4. — Bursa Milletvekilleri Ali Rahmi Beyreli ile Hayati Korkmaz'ın, Türkiye Akreditasyon Konseyi Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji komisyonları raporları (2/91) (S. Sayısı : 123) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 5. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınır Olay ve Uyuşmazlıklarının Çözümüne Dair Sözleşme ve Sözleşmeye Ait Ek 1 ve 2 Numaralı Protokoller ile Türkiye - Azerbaycan Sınır Hattının Her İki Tarafında Kalan Onar Kilometrelik Bölgenin İçinde Yapılacak Sivil ve Askerî Hava Vasıtalarının Uçuşlarını Düzenleyen Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/314) (S. Sayısı : 35) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

6. — İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Siyasî Ahlak Komisyonu Kanunu Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/75) (S. Sayısı : 40) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

× 7. — Türkiye Cumhuriyeti ve İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uy-

(X) Açık oylamaya tabi işleri gösterir.

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

gun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/337) (S. Sayısı : 45) (Dağıtma tarihi : 19.7.1999)

× 8. — Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hong Kong Başkonsolosluğunun Yeni Hukukî Statüsünün Belirlenmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/304) (S. Sayısı : 42) (Dağıtma tarihi : 20.7.1999)

× 9. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/312) (S. Sayısı : 43) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 10. — Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında 4 Temmuz 1966 Tarihinde Brüksel'de İmzalanan Sosyal Güvenlik Hakkındaki Genel Sözleşmenin Revizyonu ile İlgili Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/338) (S. Sayısı : 46) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 11. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/350) (S. Sayısı : 47) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 12. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/354) (S. Sayısı : 48) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 13. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/356) (S. Sayısı : 49) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 14. — Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/372) (S. Sayısı : 50) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

15. — Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/396) (S. Sayısı : 53) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

16. — Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/461) (S. Sayısı : 55) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 17. — Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/326) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 18. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Malezya Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/342) (S. Sayısı : 66) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 19. — Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/455) (S. Sayısı : 71) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 20. — Türkiye Cumhuriyeti ile Hirvatistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/344) (S. Sayısı : 67) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 21. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/362) (S. Sayısı : 68) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 22. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/371) (S. Sayısı : 69) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

23. — Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/390) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

24. — Seferberlik ve Savaş Hali Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/407) (S. Sayısı : 73) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

25. — Hazır Gıda İşesi Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/439) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

26. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 564 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/464, 1/248) (S. Sayısı : 86) (Dağıtma tarihi : 27.7.1999)

× 27. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYLE
KOMISYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/327) (S. Sayısı : 80) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 28. — Avrasya Ülkeleri Kadınları İşbirliği Grubu Kurulmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/324) (S. Sayısı : 81) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 29. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/315) (S. Sayısı : 83) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 30. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdari Bölge Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/341) (S. Sayısı : 78) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

× 31. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovakya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/310) (S. Sayısı : 84) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

× 32. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Hava Ulaştırma Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Mütakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/368) (S. Sayısı : 77) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 33. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/349) (S. Sayısı : 79) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 34. — Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesinde Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/325) (S. Sayısı : 82) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 35. — Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bürosu Genel Kurul Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/273) (S. Sayısı : 85) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

36. — Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Çevre komisyonları raporları (1/393) (S. Sayısı : 89) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 37. — Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilâtı Dokunulmazlıklar ve Bağımsızlıklar Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/285) (S. Sayısı : 90) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 38. — Motorlu Taşıtlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasına İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri komisyonları raporları (1/277) (S. Sayısı : 91) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 39. — Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak İçin Hükümete Yetki Verilmesine Dair Kanuna Ek Milletlerarası Para Fonu Ana Sözleşmesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/363) (S. Sayısı : 92) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 40. — D-8 Uluslararası İcra Direktörlüğünün Türkiye'de Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağımsızlıklar ve Kolaylıklara Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/316) (S. Sayısı : 93) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 41. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/268) (S. Sayısı : 96) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 42. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kabinesi Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/357) (S. Sayısı : 97) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 43. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/369) (S. Sayısı : 98) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 44. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/328) (S. Sayısı : 99) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 45. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/274) (S. Sayısı : 101) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 46. — Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Krallığı Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/343) (S. Sayısı : 104) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 47. — Dünya Turizm Teşkilâtı Tüzüğü'nün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/266) (S. Sayısı : 94) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 48. — Türkiye Cumhuriyeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/267) (S. Sayısı : 95) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 49. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Kara Taşımacılığı Alanında İlkeler Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/303) (S. Sayısı : 100) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 50. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/269) (S. Sayısı : 102) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 51. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/331) (S. Sayısı : 103) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 52. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/361) (S. Sayısı : 106) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

53. — Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askeri Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Giyeceğine Dair Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/402) (S. Sayısı : 112) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

54. — Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Bazı Maddeleri ile Madalya ve Nişanlar Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/440) (S. Sayısı : 113) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 55. — Türkiye Cumhuriyeti ile Slovenya Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/345) (S. Sayısı : 107) (Dağıtma tarihi : 5.8.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 56. — Türkiye Cumhuriyeti ile Letonya Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/355) (S. Sayısı : 108) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 57. — Çok Taraflı Yatırım Garanti Kuruluşu Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/353) (S. Sayısı : 115) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 58. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/319) (S. Sayısı : 117) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 59. — Karadeniz Ülkeleri Spor Bakanları Toplantısı Tutanağı ile Karadeniz Oyunları Statüsünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/373) (S. Sayısı : 119) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 60. — Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Veçhelerine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/370) (S. Sayısı : 120) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 61. — Petrol Kirliliği Zararının Tazmini İçin Bir Uluslararası Fonun Kurulması ile İlgili Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/360) (S. Sayısı : 121) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

62. — Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe ve Adalet komisyonları raporları (1/456) (S. Sayısı : 116) (Dağıtma tarihi : 10.8.1999)

× 63. — Petrol Kirliliğinden Doğan Zararın Hukukî Sorumluluğu ile İlgili Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri komisyonları raporları (1/359) (S. Sayısı : 122) (Dağıtma tarihi : 10.8.1999)

× 64. — Balkan Ticareti Geliştirme Bölge Merkezi Kuruluş Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/364) (S. Sayısı : 118) (Dağıtma tarihi : 10.8.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLADAN GELEN DİĞER İŞLER**

65. — Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/394) (S. Sayısı : 126) (Dağıtma tarihi : 10.8.1999)

× 66. — Türkiye Cumhuriyeti ve Türkmenistan Arasındaki Hazar - Geçişli Türkmenistan - Türkiye - Avrupa Gaz Boru Hattı Projesinin (HGB) İfası ve Türkmenistan'dan Türkiye Cumhuriyetine Doğal Gaz Satışına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/491) (S. Sayısı : 127) (Dağıtma tarihi : 10.8.1999)

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 114)

Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, T.C. Emekli Sandığı Kanunu, Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi, İşsizlik Sigortası Kurulması ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/495)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.11/101-1036/3154

12.7.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 9.7.1999 tarihinde kararlaştırılan "Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, T.C. Emekli Sandığı Kanunu, Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi, İşsizlik Sigortası Kurulması ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Çağımızın modern devletlerinde vatandaşların en önemli haklarından biri de sosyal güvenlik hakkıdır. Sosyal güvenlik hakkı, değişen toplum yapısı ve sosyal ilişkiler ağı içerisinde gittikçe gelişen ve önem kazanan kavramların başında gelmektedir.

Tüm Dünyada sosyal güvenlik başlıca iki şekilde uygulanmaktadır. Bunlar;

1. Karşılıksız sosyal yardımlar,
2. Primli sistemlerdir.

Ancak, bugün çeşitli nedenlerle sosyal güvenlik sistemleri bütün dünyada sıkıntılar yaşamakta ve reform ihtiyacı hemen hemen gelişmiş ülkeler dahil her ülkenin gündemini işgal etmektedir. Değişik ülkelere göre sorunlar farklılık taşımakla beraber, bütün ülkelerde yaşanan sorunların ortak yönü kaynak yetersizliğidir.

Türkiye'de de özellikle primli sistemdeki sosyal güvenlik kuruluşlarının en önemli sorunu içinde buldukları finansman darboğazıdır. Sosyal Sigortalar Kurumu bu sorunu en çok yaşayan Kurum durumundadır. Örneğin, Kurumun 1991 yılında 128 milyar lira nakit fazlası varken, 1992 yılında ödemeler dengesi 2 trilyon 556 milyar lira açık vermiştir. Daha sonraki yıllarda da Kurumun finansman açıkları 1993'te 8 trilyon, 1994'te 19.4 trilyon, 1995'te 81.8 trilyon, 1996'da 144.4 trilyon, 1997'de 336 trilyon, 1998'de 597 trilyon'a ulaşmıştır. 1999 yılında ise finansman açığının yaklaşık bir katrilyon lira olacağı tahmin edilmektedir. Bu tablo, Kurumla ilgili olarak ivedi bazı tedbirlerin alınmasının zorunlu olduğunu göstermektedir.

Sosyal Sigortalar Kurumu, 50 yıldır bir veya birkaç işverene tabi olarak ücretle çalışanları ve onların bakmakla yükümlü oldukları aile bireylerini sigorta kapsamına almaktadır. Kurum bugün yaklaşık 32 milyonluk bir kitleye sosyal güvenlik sağlamaktadır.

Tüm dünyada kabul edilmiş sosyal sigortacılık prensipleri mevcuttur. Bunların ilki, aktif olarak prim ödeyen sigortalılarla ilgilidir, diğeri ise primsiz sistem sosyal yardım şeklindedir. Sigortalı olarak prim ödemeye başlama yaşı genel olarak 18'dir. Aktif olarak çalışma devam ettiği sürece prim ödenmesine devam olunur. Prim ödeme süresi ve emekli olma yaşı ülkeden ülkeye farklılıklar göstermekle birlikte genel olarak 60 yaşın üzerindedir.

Her ülkede bir emeklilik yaşı ve prim ödeme süresi tespit edilmiştir. Ülkemizde de özellikle Sosyal Sigortalar Kurumunda prim ödeme süresi ve emeklilik yaşı çok düşüktür. Bu düşüklük sadece dünya standartlarının altında kalmamakta, Ülkemiz gerçekleri ile de çelişmektedir.

Kurum 32 milyonluk bir kesime hizmet sunarken, bu hizmetlerin bedelini karşılamak bakımından 1992 yılına kadar, aktüeryal dengesine karşılıksız yük getiren bütün müdahalelere rağmen kendi kaynaklarıyla yetinmiştir. Ancak bugün için, sadece Kurumun kendi kaynaklarına dayanarak hizmet sunması imkânsız hale gelmiştir. Gerek emeklilik yaşı konusunda bugüne kadar yapılan düzenlemeler, gerekse 1969 yılından itibaren çıkarılan 11 borçlanma yasası ile, gecikme zammı ve faizlerinin affı konusunda çıkarılan yasalar Kurumun aktif - pasif dengesinin bozulmasına neden olmuştur. Bugün aktif - pasif iştirakçi arasındaki oran 1.8 düzeyindedir. Önlem alınmadığı takdirde bu oranın daha da düşmesi kaçınılmaz hale gelecektir.

Sosyal Sigortalar Kurumunda mevcut darboğazı yaratan sebeplerden birisi de alınan primlerin, sağlanan yardımların çok altında kalmasıdır. Bunu doğuran sebeplerin başında ise, prime esas kazanç üst sınırının düşüklüğü gelmektedir.

Türkiye'de sosyal güvenlik ağırlıklı olarak primli sisteme dayanmaktadır. Bu gerçekten bakıldığında, uygulanmakta olan primli sistemde toplanan primlerin karşılığı olarak SSK yedi ayrı dalda sağlık ve sigorta hizmeti vermektedir. Primli sistemde, prim karşılığı olmayan ödemelerin yeri yoktur. Bu gerçeğe rağmen SSK, 1977 yılından bu yana özellikle karşılığını alamadığı (Kamu kuruluşlarından emekli olanlar hariç) sosyal yardım zammı ödemelerini kendi kaynaklarından yapmaktadır. Bunun yanında karşılığı alınamayan hizmetler de vermektedir. Sosyal sigortacılık ilkeleleriyle bağdaşmayan bu uygulamanın sonucu olarak da SSK kaynakları zaman içinde tükenmiştir.

Kurumun uygulamada karşılaştığı sorunlardan bir başkası ise, yeterli denetleme ve bilgi alma olanaklarının genişletilmemiş olmasıdır. Bu sebeple sigortasız çalışmaların önlenmesinde güçlüklerle karşılaşmaktadır. İşlemlerin beyan usulüne göre yürütüldüğü Kurumda bazı bildirim kriterlerinin getirilmesi yanında, prim borçluları ile kaçaklarının önlenmesini sağlayacak yükümlülükler getirilmesi zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır.

Acilen önlem alınması gereken konulardan biriside Kurumun uyguladığı sigorta kollarından yardıma hak kazanma koşulları arasındaki eşitsizliğin giderilmesidir. Örneğin; tarım sigortalılığı ve isteğe bağlı sigortalılıkta, normal sigortalılığa göre daha az primle tüm yardımlara hak kazanılmaktadır. Bu durum ise, bu alana diğer sigortalıların kaymalarına neden olmaktadır.

Kuşkusuz ekonomik istikrarın sağlanması, enflasyonun durdurulması veya düşürülmesi, istihdamın geliştirilmesi, kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınması gibi izlenecek genel politikalar yanında, sigortacılık kuralları dışında Kuruma kaşksız edimler yüklenmemesi, iştirakçilerin ve borçluların yükümlülüklerine aklar getirilmemesi, çapraz kontrol sisteminin kurulması ve iyi bir bilgisayar ağının oluşturulması, Kurumun sağlıklı yönde gelişmesine en büyük etkenler olacaktır.

Hazırlanan Yasa Tasarısı, sosyal güvenlik kurumlarının içinde bulunduğu ciddi sorunlardan acilen müdahale edilmesi gereken konuları kapsamaktadır. Yapılan düzenleme ile özellikle sigortalılar ve emekliler arasındaki eşitsizliklerin büyük ölçüde giderilmesi, kurumların sorunlarına çözüm getirilmesi amaçlanmıştır.

Günümüzde istihdam sorunu, tüm ülkelerde en önemli sorunlardan biri olmaya devam etmektedir. Bir ülkede üretimde bulunamayanların sayısındaki artış, sadece çalışanların üzerindeki yükü artırmakla kalmamakta, aynı zamanda pek çok ekonomik ve sosyal sorunu da beraberinde getirmektedir.

İşsizliği toplum ve birey açısından olmak üzere iki biçimde tanımlamak mümkündür. Toplum açısından işsizlik, üretken kaynakların kullanılmaması anlamını taşır. Birey açısından ise, çalışma istek ve yeteneği bulunmasına ve çalışmaya hazır durumda olmasına rağmen, kişinin çalışma imkânı bulamamasıdır. Bunun sonucu ise, işten doğan gelirin kesilmiş olmasıdır.

Ülkemizde ise hızlı nüfus artışı, köyden kente göç ile sanayi ve hizmetler sektörünün yeterince gelişmemesi gibi nedenlerle, temelde yapısal bir işsizlik sorunu vardır. Üretim sürecindeki değişikliklere bağlı olarak ortaya çıkan gizli işsizlik ve eksik istihdamın yanında çalışırken çeşitli nedenlerle işini yitirenlerin sayısı da giderek artmaktadır.

Dünyada, endüstri ilişkilerinde yeni şekillenmeler sonucu teknoloji ve uzmanlaşmaya bağlı olarak yeni çalışma biçimleri gündeme gelirken ülkemizde henüz niteliksiz işçiler ve genç işsizlik sorunları gündemdeki yerini korumaktadır.

İşsizliğin tam anlamı ile ortadan kaldırılması, çok yönlü ekonomik ve mali önlemlere, yatırım-istihdam ilişkisine dönük etkili kararların alınmasına bağlıdır.

Bu nedenle ülkeler, işsizliğin sebeplerini gidermek amacıyla ekonominin istihdam kapasitesini genişletici, tasarrufu, yatırımları ve üretim teknolojilerini geliştirici, işgücü piyasasına dönük etkin önlemlere yönelik uzun vadeli politikalar ile işsizliğin sonuçlarını giderici, geçici gelir kayıplarını ya da azalışlarını tazmin edici, yeni iş bulununcaya ya da yeniden istihdam imkânı verecek olan eğitim tamamlanmaya kadar gelir kayıplarını karşılayarak gelir devamlılığı sağlayacak politikaları uygulamak zorundadırlar.

Gelir güvencesi sağlayan bu politikaların temel özelliği, sosyal güvenlik amaçları ile istihdamı koruma ve geliştirme düşüncesinin birbirini tamamlar nitelikte olmasıdır. Bu politikaların temel araçlarından birisi de işsizlik sigortasıdır.

İşsizlik sigortası, işsizlik riskinin nedenlerini giderici uzun vadeli ekonomik ve sosyal politikalarla birlikte uygulanması halinde yararlı olur. Özellikle işsizlik sigortasının bulunduğu ülkelerde, işsizlik farklı boyutta ve nitelikte ortaya çıkmaktadır. Eğer işsizlik sigortası bulunuyorsa işsiz kalan sigortalı düşük verimli ve gelirli bir işi kabul etmeye ya da bağımsız çalışmaya zorlanmamakta ve işsizlik ödenekleri ile işsiz kaldığı bu devreyi daha rahat geçirecek uygun bir işi daha kolay bulmaktadır. Aynı zamanda yeni bir meslek edinme, mesleğini geliştirme ya da meslekte yetişme imkânına kavuşabilmektedir. İşsizlik sigortası uygulayan ülkeler, işsizleri nitelik ve nicelik yönünden daha iyi tanımlayarak, bir yandan eğitim politikasını diğer yandan ise istihdam ve yatırım politikalarını kısa ve uzun vadede daha sağlıklı ve tutarlı belirleme şansına sahip olabilmektedir.

İşsizlik sigortasının ülkemizde yıllardır tartışılır olmasına rağmen, bugün daha kararlılıkla ele alınmasının nedenlerinden biri, sanayileşme ve köyden kente göçün hızlanmasıyla birlikte bağımlı çalışan işgücünün sayısındaki artıştır. Bağımlı çalışma karşılığı ücret geliri elde ederek yaşamını sürdürenlerin oranı arttıkça, işsizlik riski de daha büyük bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. 1950'lerde başlayan köyden kente göç süreci sonucu kentli işçi, gelir imkânları bakımından köyden tamamen kopmuş ve yalnızca ücrete bağımlı duruma gelmiştir. Gelir ve ücret düzeyinin düşüklüğü nedeniyle tasarruf olanaklarının az olduğu ülkemizde kısa süreli işsizlik halleri dahi yaşamsal açıdan tehlikeli bir hal aldığından gelir güvencesi sağlamak büyük önem taşımaktadır.

Ekonomik büyümenin yanı sıra sosyal gelişmenin sağlanması ve gelirin topluma adil ve dengeli bir biçimde yaygınlaştırılması, sosyal adaletin sağlanması bakımından "Sosyal Devlet" anlayışının bir gereğidir. Nitekim, Anayasamızın "Çalışma Hakkı ve Ödevi" başlığını taşıyan 49 uncu maddesinde "Devlet işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak için gerekli tedbirleri alır" denilmektedir. Gelir güvencesi hem çalışma hakkının bir uzantısı olmakta, hem de sosyal güvenliğin yaygınlaşmasını sağlamaktadır.

OECD ülkeleri arasında işsizlik sigortasını uygulamayan tek ülke Türkiye'dir. Bunun yanında, Avrupa Birliği üyesi ülkelerin tamamında işsizlik sigortası olmasına karşılık Türkiye'de bu sigorta kolunun bulunmaması; anılan Birliğe sosyal açıdan daha çok yaklaşabilmemizi güçleştiren nedenlerden biri olmaktadır.

İşsizlik sigortası, bir iş ya da iş yerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına karşın tamamen kendi istek ve kusuru dışında işini kaybeden çalışanlara bir yandan yeni bir iş bulunmasına gayret edilirken, diğer yandan da bunların işsiz kalmaları nedeni ile uğradıkları gelir kaybını kısmen de olsa karşılayarak, kendisinin ve ailesinin zor duruma düşmesini önlemek amacı ile belli süre ve ölçüde ödemeyi kapsayan, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren, Devlet tarafından kurulmuş, zorunlu bir sigorta koludur.

Ülke koşulları nedeniyle dikkate alınması gereken diğer önemli sınırlama da yapılan ödeneklerin süresi ve miktarıdır. Bu Kanunla, ödenek alma süresi çalışanların prim ödedikleri süreye paralel olarak kademelendirilmiş ve en çok 300 gün olarak belirlenmiştir.

İşsizlik sigortasının önemli unsurlarından birisi de işsiz kalan sigortalılara mesleklerine uygun, en son çalıştıkları işin çalışma ve ücret koşullarına yakın bir iş bulunmasıdır. Sigortalı işsizlere mesleklerine uygun, en son çalıştıkları işin çalışma ve ücret koşullarına yakın bir iş bulunamadığı takdirde meslek değiştirme, meslek edindirme ve yetiştirme eğitimlerinin verilmesi de işsizlik sigortasının önemli öğelerindedir.

İşsizlik sigortası uygulamasının, işçi, işveren ve devlet olmak üzere üç kesime yayılan bir mali yükü beraberinde getireceği kaçınılmazdır. Ancak ülkemizde işgücü maliyeti yüksekliği göz önünde bulundurularak, işçi ve işveren kesimine ek bir yük getirilmeden işsizlik sigortası uygulama-

masına başlanılması düşüncesiyle, Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair 3417 sayılı Kanunun 2 ve 3 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmakta ve bu suretle işçi ve işverenlerin ödemekte oldukları primlerin işsizlik sigortası primlerine dönüştürülmesi öngörülmektedir.

Sonuç olarak; çalışanlara işsiz kaldıkları dönemde gelir güvencesi getiren, işverenlere de teknolojik değişmelere bağlı yapısal bazı değişiklikleri gerçekleştirme imkânı sağlayan işsizlik sigortasının çalışma yaşamımıza getirilmesi hem sosyal devlet ilkesinin, hem de çağdaş ve demokratik dünya ile bütünleşme hedefimizin bir gereği olarak düşünülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Sigortasız işçi çalıştırılmasının önlenmesi amacı ile Tasarrufların İkinci Maddesi ile getirilen düzenlemeye işlerlik kazandırılabilmesi için, işyerinin Kuruma bildirilmesinde bir aylık süre kaldırılarak, işverenin işyeri bildirdiğini de işçi çalıştırmaya başlayacağı tarihten önce Kuruma vermesi zorunluluğu getirilmektedir.

Madde 2. – Halen yürürlükte bulunan kanunda işverenler, sigortalı çalıştırmaya başladıkları tarihten itibaren en geç bir ay içinde Kuruma bildirmek zorundadırlar. Ancak, sigorta müfettişlerince işyerlerinde yapılan denetimler sırasında fiilen çalıştıkları halde sigortasız olduğu tespit edilen işçiler için bazı işverenler, çalışanın yeni işe alındığını, bir aylık bildirim süresinin henüz dolmadığını ileri sürerek İdarî para cezası kapsamı dışında kalmakta ve daha sonra bu işçiler Kuruma bildirmemektedir.

Denetim elemanlarının yetersizliği ve diğer imkânsızlıklar nedeniyle, aynı işyerinde çoğu zaman yeni bir denetim yapılamadığından, sigortasız işçi çalıştırılması önlenememektedir.

Yapılan düzenleme ile işverenlerin, çalıştıracığı işçileri işe başlatmadan önce Kuruma bildirmeleri zorunluluğu getirilerek sigortasız işçi çalıştırılmasının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 3. – Sigortalıların sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için staj süresi aranmamaktadır. Bu uygulama uzun süreli ve pahalı tedaviyi gerektiren hastalıklarda ücretsiz tedavi olmak amacıyla kişilere muvazaalı sigortalı olma ve prim ödemeye başlamadan, Kurumun tüm sağlık yardımlarından yararlanmalarına olanak sağlamaktadır.

Sigortalılar, genel sağlık kontrolünden geçirilmeden verilen işe giriş bildirgesi ile Kuruma tescil edilmekte ve aynı gün Kurum sağlık hizmetlerinden yararlanabilmektedirler. 506 sayılı Yasayla sağlanan bu imkândan yararlanarak gerçekte sigortalı olmayan pek çok kişi, özellikle pahalı sağlık hizmetlerini Kurumdan ücretsiz alabilmektedir. Bugün kronik rahatsızlığı bulunan dializ hastalarının % 86'sı, kanser hastalarının % 90'ı, By-Pass ameliyatı olanların ise % 80'i sigortalıdır.

Yapılan bu düzenleme ile muvazaalı sigortalılığın önlenmesi için ilk defa sigortalı olanlara Kurum sağlık yardımlarından yararlanılmasında 60 günü hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki altı ay içinde olmak üzere toplam 120 gün staj süresi getirilmektedir.

Diğer taraftan, sigortalılara hastalık sigortasından verilen protez, araç ve gereç bedellerinin % 20'sinin ilgililerce karşılanması esası getirilmekte. Ancak, bu miktarın aylık asgari ücretin 3 katından fazla olamayacağı öngörülmektedir.

Madde 4. – Kurumdan sürekli iş göremezlik geliri, malüllük ve yaşlılık aylığı alanlara sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinin % 10'unun kendilerince karşılanması esası getirilmektedir. Ancak ilgililerce karşılanacak protez, araç ve gereç katkı payının Kurumca ödenen aylık miktarını geçemeyeceği öngörülmektedir.

Madde 5. – Malüllük aylıklarının hesaplanmasında katsayı ve gösterge sistemi yerine, sigortalının Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki de-

ğişim oranı ve bir önceki yılın gayri safi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızına göre güncelleştirilmiş kazançlarının esas alınması öngörülmüştür.

Madde 6. – 506 sayılı Kanuna göre yaşlılık aylığına hak kazanılmasında yaş şartı aranmadan emekli olma imkânı kaldırılarak emeklilik yaşı kadın ise 58 erkek ise 60 olarak belirlenmekte ve en az prim ödeme gün sayısı 8 300'e yükseltilmektedir.

Madde 7. – Yaşlılık aylıklarının hesaplanmasında katsayı ve gösterge sistemi yerine, sigortalının Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı ve bir önceki yılın gayri safi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızına göre güncelleştirilmiş kazançlarının esas alınması öngörülmüştür.

Yaşlılık aylığının hesaplanmasında aylık bağlama oranı, 3 600 prim ödeme günü için % 35 olarak alınmakta ve bu oranın sigortalının 3 600 günden fazla ödediği her 360 günlük prim için (2) artırılması öngörülmektedir.

Madde 8. – Sosyal güvenlik destek primine tabi olarak çalışanlar, emekli olduktan sonra emekli aylığı almak suretiyle çalışan işçilerdir. Bunlar kalifiye işgücü olmasına rağmen düşük ücretlerle çalıştırılabildiklerinden, genç işçilere veya kalifiye eleman oldukları halde işsiz kalan işçilere tercih edilmektedir. Bu durum, emek maliyetinin rekabet unsuru olarak kullanılmasını körüklemekte ve işsizliğe de yol açmaktadır. Bu kişiler bir yandan emekli aylığı almaya devam ederken, öte yandan düşük oranda sosyal güvenlik destek primi ödemektedir. Bu da Kurumun gelir kaybına yol açmaktadır.

Bu olumsuzluğun giderilmesi amacıyla % 24 olan sosyal güvenlik destek prim oranı % 30'a yükseltilmektedir. Ayrıca, Kurumdan emekli aylığı alan serbest avukat ve noterler de uygulama kapsamına alınmaktadır.

Madde 9. – Ölüm aylıklarının hesaplanmasında katsayı ve gösterge sistemi yerine, sigortalının Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı ve bir önceki yılın gayri safi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızına göre güncelleştirilmiş kazançlarının esas alınması öngörülmüştür.

Madde 10. – 506 sayılı Kanuna göre alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı 4 milyon TL, üst sınırı ise alt sınırın kademeli olarak artırılması ve 2005 yılından itibaren alt sınırın beş katı olarak belirlenmesi öngörülmüştür.

Ayrıca alt sınırın DİE tarafından açıklanan tüketici fiyat endeksleri ve kişi başına düşen gayri safi milli hasıla artış oranları kadar artırılması esası getirilmiştir.

Madde 11. – Bazı işyerlerinde işçi otuz gün çalıştığı halde, işverence prim gün sayısı eksik bildirilmektedir. Bu uygulamada, Kurum gelir kaybına uğradığı gibi gerçekten otuz gün çalışan işçi, düşük gün sayısı üzerinden sigortalanmaktadır. Yapılan düzenleme ile, işverenlerin istihdam ettikleri işçilere ait prim ödeme gün sayısının eksik bildirilmesinin önlenmesi ve bir oto kontrol sistemi getirilmesi amaçlanmıştır.

Madde 12. – Gösterge katsayı sisteminin kaldırılması nedeniyle Maddede gerekli teknik düzenlemeler yapılmaktadır.

Madde 13. – Yapılan düzenlemeyle bağlanacak aylıkların alt sınırı değiştirildiğinden maddede buna paralel düzenleme yapılmaktadır.

Madde 14. – Kurumun işyeri teftiş, kontrol ve denetim hizmetlerine işlerlik kazandırmak, sigortasız çalışanları sosyal güvenlik kapsamına almak amacıyla; Müfettişlerin, 506 sayılı Kanunun

uygulanmasına ilişkin olarak teftiş, kontrol ve denetleme yetkileri saklı kalmak üzere, Yönetim Kurulu kararı ile belli süreler için görevlendirilecek memurlara sigorta işlemleri ile ilgili olarak işyerlerinde yoklama ve tespit yapmalarına imkân sağlanmaktadır.

Öte yandan, Kurumun denetim elemanı sayısının yetersiz olması nedeniyle, sigortasız işçi çalıştırılması ve prim kaçaklarının önlenmesinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının denetim birimleri ile işbirliği yapılması esası getirilmektedir.

Madde 15. - Emekli dul ve yetimlere ödenen sosyal yardım zammı 4.690.000 TL.'de dondurulmakta ve bu düzenlemeye bağlı olarak maddenin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Sigortalının çocuklarına verilen protez, araç ve gereç bedellerinin % 20'si, emeklilerin çocukları ile ölüm aylığı alan hak sahibi çocuklarına verilen protez araç ve gereç bedellerinin % 10'unun kendilerinden alınması öngörülmektedir. Ancak sigortalıların çocuklarından alınacak katkı payının asgari ücretin 3 katını, emeklilerin çocuklarından alınacak katkı paylarının ise kendilerine ödenen aylıklardan fazla olamayacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 16. - Bu madde ile Sosyal Sigortalar Kanununa Ek maddeler eklenmiştir.

Ek Madde 38. - İsteğe bağlı sigortalılar ile topluluk sigortasının sadece uzun vadeli sigorta kollarına devam edenlerden % 20 oranında malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi alınmakta, ancak bunlar sigortalılık süresi içinde hastalık sigortası primi ödemedikleri halde, emekli olduklarında hastalık sigortası yardımlarından da yararlanmaktadır.

Yapılan düzenleme ile söz konusu sigortalıların emekliliklerinde yapılacak sağlık yardımları dikkate alınarak bunlara uygulanan prim oranı %20'den %30'a çıkarılmakta ve böylece verilecek hizmetin kaynağının sağlanması amaçlanmaktadır.

Ayrıca, bunların gösterge tablolarından seçecekleri göstergenin prim matrahının, asgari ücretin altında olamayacağı hükmü getirilmektedir.

Ek Madde 39. - Emekli aylıklarının her ay enflasyon oranında artırılması öngörülmüştür.

Ek Madde 40. - Hizmet süresine bağlı emekliliğin kaldırılması nedeniyle ağır ve yıpratıcı işlerde çalışanların sigortalılık sürelerine eklenen itibari hizmet sürelerinin üç yıldan fazla olmamak üzere emeklilik yaşından indirilmesi öngörülmüştür.

Madde 17. - Emeklilik yaşı ile ilgili olarak 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tabi sigortalılar için getirilen düzenlemeye paralel olarak geçici tarım işçileri için de yaşlılık aylığına hak kazanma yaşı ve aylık bağlama oranı belirlenmiştir.

Madde 18. - Mevcut uygulama ile 20 hizmet yılını dolduran kadın iştirakçilerle 25 hizmet yılını dolduran erkek iştirakçiler hiçbir şart aranmaksızın 38-43 yaşlarında emekliye ayrılabilmekte, bu durum yaşlılık riski ile karşılaşmadan erken yaşta emekliye ayrılma imkânı sağlamaktadır.

Maddede yapılan düzenleme ile kadın, erkek arasındaki ayırım kaldırılmış ve emekliye ayrılabilmek için, 25 hizmet yılının ve kadın ise 58 erkek ise 60 yaşını doldurulması şartı getirilmiştir. Bu suretle erken yaşta emekliliğin önlenmesi ve Sandığın aktüeryal dengesi üzerindeki olumsuz etkilerin ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

Madde 19. - 5434 sayılı Kanun gereğince ödenen ölüm yardımı, emeklilik ikramiyesi, makam tazminatları ödendikçe ya Hazineden ya da Kurumlardan tahsil edilmektedir. Oysa, evlenen dul eşler ve çocuklar ile anaya ödenen evlenme ikramiyeleri Sandık bütçesinden karşılanmaktadır. 24 aylık tutarında ödenen bu ikramiyeler, üst görevlerde bulunduktan sonra emekliye ayrılan ve vefat edenlerle harp ve vazife malüllü olanların eşlerine, çocuklarına ve analarına yüksek oranda aylık ödenmesi sonucu buna bağlı olarak ikramiyelerde yüksek meblağlara tekabül etmekte bu durum Sandığın aktüeryal dengesini olumsuz yönde etkilemektedir.

Bu nedenle karşılığı olmayan bu ödemeler 12 aylık ödeme ile sınırlandırılarak Sandığın aktüeryal dengesinde nispeten olumlu bir etki yapacağı düşünülmektedir.

Madde 20. - Mevcut uygulamada, SSK, Bağ-Kur ve 506 sayılı Kanununun Geçici 20 inci maddesine tabi sandıklardan, emekli, dul ve yetim aylığı alanlar ile bu kurumlara tabi olarak çalışanlara Sandıkça babasından veya annesinden dolayı yetim aylığı bağlanmaktadır. Bu durum bir kişinin tüm Sosyal Güvenlik Kuruluşlarından aylık almasına veya daha yüksek ücret almaları suretiyle çalışmalarına rağmen Sandıktan da yetim aylığı almak suretiyle daha fazla gelir elde etmelerine neden olmaktadır.

Bu nedenle, Sosyal Güvenlik Sistemi içerisinde hiç aylık almayan veya bir aylık alanlarla dört aylık birden alanlar arasında eşitsizliğin dengeleri olumsuz yönde etkilenmesi nedeniyle maddenin değiştirilmesi zorunluluğu doğmaktadır.

Madde 21. - 5434 sayılı Kanuna göre bağlanan emekli aylıklarının SSK ve Bağ-Kur emeklilerinde olduğu gibi tüfe endeksine bağlı olarak artırılması öngörülmektedir.

Madde 22. - Bu madde ile Geçici 139 uncu maddede yapılan değişiklikle eşinden dolayı Sandık sağlık yardımı almaya hak kazandığı halde diğer sosyal güvenlik kurumlarından emekli aylığı alanların Sandığın sağlık yardımından yararlanamayacakları öngörülerek, uygulamada T.C. Emekli Sandığı ile ilgililer arasında ihtilafların giderilmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca Sandığın aktüeryal dengesinin korunmasını teminen protez ve ortez gibi gereçlerin % 10 unun ilgililerden karşılanması amaçlanmıştır.

Madde 23. - Yaşlılık aylığının hesaplanma prensiplerinde yapılan değişikliğe paralel olarak, malullük aylığı bağlama prensipleri yeniden belirlenmiştir.

Madde 24. - 1479 sayılı Kanunun uygulanmaya başladığı 1972 yılında yaşlılık aylığı bağlanması sigortalıların 55/60 yaşın doldurulması ve işi terk zorunluluğu şartlarına bağlanmış iken, 1979 yılında 2229 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle emeklilik yaşının 50/55'e değiştirilmesi, 1985 yılında 3165 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle işi terk zorunluluğunun kaldırılması ve son olarak 1992 yılında 3774 sayılı Kanunla, (2926 sayılı Kanun da dahil) yapılan değişiklikle yaş şartının kaldırılarak, 20/25 yıl hizmet süresini tamamlayan kadın ve erkek sigortalılara yaşlılık aylığı bağlanabilme imkânının sağlanması, diğer sosyal güvenlik kuruluşlarında olduğu gibi, Bağ-Kur' un da aktüeryal dengelerini olumsuz olarak etkilemiştir. Bu uygulama sonucu halen Kurumun prim gelirleri aylık ödemelerini karşılamamakta ve Kurum aylık ödemelerinde sürekli açıklar vermektedir. Bu nedenle, maddede yapılan değişiklikle Kurumun aktüeryal dengelerinin kısmen de olsa sağlanabilmesi amacıyla, tam aylık bağlanmasında Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sigortalı olanlar için yaş şartı getirilmiş ve kısmi aylık bağlama yaşı yükseltilmiştir.

Madde 25. - Aylıkların bağlanmasında prim ödeme döneminin tamamının esas alınması ilkesi benimsenmiş, aylıklardaki artışların katsayı ve göstergelerden bağımsız olarak tüketici fiyat endeksinde göre artırılması prensibi getirilmiştir.

Madde 26. - Bu Kanunla 1479 sayılı Kanunun 35 inci ve 2926 sayılı Kanunun 17 nci maddesinde yapılan değişikliklere paralel olarak, her iki Kanunun yaşlılık aylığının hesaplanmasını, toplam ödeme yapılmasını ve malullük aylığında kontrol muayenesini düzenleyen hükümlerinde, yeniden belirlenen yaş ve hizmet sürelerine ilişkin değişiklikler yapılmıştır.

Madde 27. - Primlerin ve ilk defa bağlanacak aylıkların hesaplanmasına esas olmak üzere 24 basamaklı bir gösterge sistemi ile bu gelir basamaklarında yapılacak artışın prensipleri belirlenmiştir.

Madde 28 . - Bağ-Kur sigortalılarının basamak yükseltme prensipleri yeniden belirlenmiştir.

Madde 29 . - 1479 sayılı Kanununun 53 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle gecikme zammı oranlarını günün şartlarına uygun hale getirebilmek amacıyla, süresinde ödenmeyen primlere 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda belirtilen gecikme zamlarının uygulanması prensibi benimsenmiştir.

Diğer taraftan, 2926 sayılı Kanuna tabi tarım sigortalılarınca süresinde ödenmeyen primlere gecikme zammı uygulanmamakta ancak, bu primler ödeme tarihindeki prim tutarları esas alınarak tahsil edilmektedir. Bu uygulama sonucu tarım sigortalılarınca süresi içinde ödenmeyen primler gösterge tablosu ve katsayıda yapılan değişikliklere bağlı olarak zaman zaman % 100 oranından fazla artabilmekte ve sigortalılara aşırı bir yük getirmektedir.

Bu nedenle maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, döneminde ödenmeyen primlerin, ödeme tarihindeki tutarları üzerinden tahsilini öngören uygulamadan vazgeçilerek, döneminde ödenmeyen primlere, sürenin bittiği tarihten başlayarak gecikilen her ay için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunla belirlenen gecikme zammı oranlarının uygulanması esası getirilmiştir.

Madde 30 . - Prim karşılığı olmayan ve Kurumun aktüeryal dengelerini olumsuz yönde etkileyen sosyal yardım zammı ödemelerinin halen ödenen miktarlar üzerinden ödenmesine devam edilmesi öngörülmüştür.

Madde 31 . - Sağlık sigortası uygulamasında karşılaşılan darboğazların aşılabilmesi amacıyla, yeniden sigortalı olanlar ile diğer sosyal güvenlik kanunları kapsamında sağlık yardımı almak amacıyla kapsamdan çıktıktan sonra tekrar Bağ-Kur sağlık sigortası kapsamına girmek isteyenlere tekrar sekiz ay sağlık sigortası primi ödeme şartı getirilmiştir.

Madde 32 . - Maddenin son fıkrasında yapılan değişiklikle, Kurumun aktüeryal dengelerinin korunabilmesi amacıyla, işkazası ve meslek hastalığı sonucu verilecek olanlar hariç, protez, araç ve gereç bedellerinin % 20'sinin sigortalılar, % 10'unun ise malullük veya yaşlılık aylığı alanlar ile bunların haksahipleri tarafından karşılanması öngörülmüştür. Ancak bu katkı payları, sigortalılar için buldukları gelir basamağının gösterge tutarının üç katı, aylık alanlar için ise aylıkları ile sınırlı tutulmuştur.

Maddeye eklenen fıkra ile ağır protezleri hariç, sigortalılığın başladığı tarihten önce meydana gelen hastalık ve arızalardan dolayı bedeli Kurumca karşılanacak olan ortez, protez, araç ve gereçlerin belirlenmesine ilişkin usul ve esasların bir yöneltmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür.

Madde 33 . - Kurumun tahsil ettiği sağlık sigortası primleri, sağlık sigortası giderlerinin yaklaşık üçte birini karşılamakta ve Kurumun finansman açıklarının büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu nedenle, Kurumun sağlık sigortası giderlerini karşılamak ve kaynak yaratmak amacıyla sağlık sigortası prim oranı % 12'den % 15'e yükseltilmiştir.

Diğer taraftan, sağlık hizmetlerinin çok pahalı olması ve sağlanan yardımların sigortalıların buldukları basamak gözetilmeksizin herkese eşit olarak sunulması nedeniyle, 1479 sayılı Kanuna tabi ilk sekiz basamakta bulunanlardan sekizinci basamak primi üzerinden, dokuz ve yukarı basamaklarda bulunanlardan ise buldukları basamak üzerinden, 2926 sayılı Kanuna tabi ilk altı basamakta bulunanlardan altıncı basamak üzerinden, yedi ve daha yukarı basamaklarda bulunanlardan buldukları basamak üzerinden prim alınması esası getirilmiştir.

Madde 34 . - Bu madde ile 1479 sayılı Kanuna bir Ek madde eklenmiştir.

Ek Madde 20 . - Bu Kanununun 35 inci maddesine göre yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra, bu Kanuna tabi çalışmalarını sürdüren veya daha sonra çalışmaya başlayan sigortalıların aylıklarından

%10 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilmesi öngörülmüştür. Bu suretle Sosyal Sigortalar Kanunu ile paralellik sağlanmıştır.

Sosyal güvenlik destek primi ödenmiş süreler 2829 sayılı Kanunda belirtilen birleştirilecek hizmet süreleri olarak dikkate alınmayacağı gibi, bu süre içinde ödenen primler için toptan ödeme de söz konusu olmayacaktır.

Madde 35 . - Gerek 1479, gerekse 506 sayılı Kanunlarda malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranı % 20 iken, tarım sigortalılarından % 15 oranında prim alınmaktadır. Oysa, tarım sigortalılarına sağlanan haklarla sayılan sosyal güvenlik kanunlarına tabi sigortalılar arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır. Bu nedenle, tarım sigortalılarının ödeyecekleri prim oranları % 15'ten % 20'ye çıkarılmıştır.

Madde 36. -Diğer sosyal güvenlik kanunlarında olduğu gibi bu Kanuna tabi sigortalılara da askerlikte geçen sürelerini borçlanma imkânı sağlanmıştır.

Madde 37. - Mevcut hükme göre birleştirilmiş hizmet sürelerine göre aylık bağlanmasında son yedi yıllık fiili çalışma süresi içinde en fazla hizmetin geçtiği kurumca aylık bağlanması uygulamasından vazgeçilerek, toplam hizmet süresi içinde en fazla hizmet süresinin geçtiği kurumca aylık bağlanması prensibi getirilmiştir.

Maddede yapılan değişiklikle kazanılmış haklar saklı tutulmuştur.

Madde 38 . - 506, 2925, 5434,1479 ve 2926 sayılı Kanunlara geçici maddeler eklenmiştir.

506, 2925, 5434, 1479 ve 2926 sayılı Kanunlara eklenen geçici 81 inci, geçici 2 nci, geçici 205 inci, geçici 10 uncu ve geçici 7 nci maddeler ile Kanunun yayımı tarihinden önce emeklilik hakkını kazananların, değişiklikten önceki hükümlere göre yaşlılık aylığı bağlanmasına ilişkin hakları korunmuş, diğer sigortalı ve iştirakçilerin bu kanunlarla yaşlılık aylığı şartlarında yapılan değişiklikten hemen etkilenmelerini önlemek amacıyla kademeli bir geçiş süreci öngörülmüştür.

506 sayılı Kanuna eklenen Geçici 82 nci madde ile; halen sigortalı olanlara bağlanacak aylıkların hesaplanma şekli yeniden belirlenmektedir.

5434 sayılı Kanuna eklenen Geçici 206 nci madde ile Kanunun 75 inci maddesine paralel düzenleme getirilmiş ve birden çok sosyal güvenlik kurumundan aylık alan veya sigortalı olarak çalışan kız çocuklarının sandıktan aldıkları aylıklarının kesilmesi öngörülmüştür.

1479 sayılı Kanuna eklenen Geçici 11 inci madde ile yeni aylık bağlama sisteminin gereği olarak Kanunun yayım tarihi itibarıyla bütün sigortalılar için hak edilmiş aylıklar hesap edilerek daha sonra nihai aylıkların tespitinde bu tutarların baz alınması prensibi getirilmiştir.

Geçici 12 nci madde ile gelir basamaklarının yeni prensiplere göre belirleneceği tarihe kadar uygulanmak üzere mevcut katsayı esasına dayalı mevcut gösterge sisteminin uygulanmasına devam edilmesi sağlanmıştır. Bu gösterge sistemi, değişik 50 nci maddeye göre belirlenmesi gereken gelir basamaklarının hesabında da esas alınacaktır.

2926 sayılı Kanuna eklenen Geçici 8 inci madde ile Kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki prim ödeme dönemi sonuna kadar mevcut prim borçlarının, değişiklikten önceki hükümlere göre hesaplanıp tahsil edilmesi prensibi getirilmiştir.

Madde 39 . - Sosyal Sigorta Kurumu için 190 sayılı Kanun hükmünde kararnamenin (III) sayılı cetveline yeni kadrolar ilave edilmiştir.

Madde 40 - Maddede; Kanunun amacı, kapsamı ve yetkili kuruluş açıklanmaktadır. Bu bağlamda, 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 nci maddesi esas alınarak, bir hizmet sözleşmesine dayalı bir veya birkaç iş yerinde çalışan tüm işçiler ile yine bu Kanunun Geçici 20 nci maddesinde

belirtilen Sandıklara tabi olarak işçi statüsünde çalışanlar ve müttekabiliyet esasına dayalı olarak yapılan anlaşmalar çerçevesinde ülkemizde çalışan yabancı işçiler kapsama dahil edilmişlerdir.

506 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinde belirtilenler ile sosyal güvenlik kuruluşlarından yaşlılık aylığı alıp da sosyal güvenlik destek primi ödeyerek ya da ödemeksizin çalışanlar kapsam dışı bırakılmıştır.

Sigortalı işsizlere, işsizlik ödeneği vermek suretiyle gelir sürekliliğini sağlamak işsizlik sigortasının bir yönünü oluşturmaktadır. Diğer bir yönü ise sigortalı işsizleri işe yerleştirmek ya da yeniden istihdam şansı elde edebilmeleri için gerekli olan meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi vermektir. Bütün bunlar göz önüne alındığında işsizlik sigortası ile iş ve işçi bulma hizmetlerinin birbirinden farklı düşünülmesinin imkânsızlığı ortaya çıkmaktadır.

İstihdamın geliştirilmesinin yanı sıra sağlıklı ve etkin bir işsizlik sigortasının uygulanmasında İş ve İşçi Bulma Kurumunun görevli, yetkili ve sorumlu olmasında ve bu amaçla Kurum bünyesinde İşsizlik Sigortası Dairesi Başkanlığının kurulmasında zorunluluk vardır.

Madde 41 – İşsizlik sigortası ile ilgili olarak bu Kanunda geçen tanımlar, çalışma yaşamı ile ilgili Kanunlar doğrultusunda açıklanmıştır.

Madde 42. – Maddede; Kanunun yürürlüğe konulduğu tarihte bu Kanun kapsamında hâlen çalışmakta olanların doğrudan, çalışmayanların ise işe alınmalarıyla birlikte zorunlu sigortalı sayılacakları,

Sigortalılar ile işverenlerin hak ve yükümlülüklerinin, sigortalının işe başlamasıyla birlikte işleyeceği,

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 ve 9 uncu maddelerine göre SSK'ya bildirilen işyeri ve sigortalıların Kuruma da bildirilmiş sayılacağı,

Geçici görevle yurtdışına gönderilen sigortalıların işsizlik sigortasıyla ilgili haklarının kesintiye uğramaması ve sigortalı, işveren ve Devlet tarafından ödenecek primlerin devamlılığının sağlanması,

Kurumun işsiz kalan sigortalılar hakkında yapacağı işlemleri zamanında tamamlayabilmesi için, Kanunda belirtilen işten ayrılma bildirgesinin işveren tarafından tam ve zamanında doldurularak Kurum ve sigortalı işsizlere verilmesi,

Öngörülmüştür.

Ayrıca, sigortalı işsizlere, bu Kanunda belirtilen esas ve koşullar çerçevesinde sağlanan ödeme ve hizmetler açıklanmıştır. Buna göre; işsizlik ödeneği verilmesi, işsizlik süresince tedavilerinin sağlanması, yeni bir iş bulma veya işsiz yeni bir işe girebilmesi için meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi verilmesi kararlaştırılmıştır. Tüm bu ödeme ve hizmetlerin aynı Kanun içinde düzenlenmesinden temel amaç, bunların birbirini tamamlar nitelikte olmasıdır. Zira sistemin amacı işsizlerin gelir kayıplarını bir ölçüde de olsa gidermenin yanı sıra, işgücünü sürekli, etkin ve verimli çalıştırarak insangücü israfını en aza indirmektir.

Madde 43 – Maddede; diğer sigorta programlarında olduğu gibi işsizlik sigortasının da temel finansman kaynağının primler ve Devlet katkısından oluştuğu, bu nedenle, ülkemizde de işsizlik sigortasının finansmanına sigortalı, işveren ve Devletin birlikte katılmasının öngörüldüğü,

Fonda biriken primlerin hiç bir şekilde iade edilmeyeceği,

İşverenin işsizlik sigortasına ilişkin kendi parasal yükümlülüklerini sigortalılara ödetmeyeceği ve bu amaçla ücretlerden herhangi bir indirim veya kesinti yapamayacağı,

31.12.1960 tarih ve 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 40 ve 63 üncü, 3.6.1949 tarih ve 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 13 ve 14 üncü maddeleri dikkate alınarak, işsizlik sigortasına işverenlerce ödenen primlerin kazancın tespitinde gider yazılacağı, sigortalılarca ödenen primlerin de gerçek ücretin (net ücretin) tespitinde sosyal sigorta primi olarak indirileceği, başka bir deyişle, gerçek ücretin belirlenmesine esas vergi matrahı tespit edilirken brüt ücretten düşüleceği,

Sigortalıların, işverenlerin ve Devletin her ay ödeyecekleri primlerin hesabında, prime esas alınacak kazançların alt ve üst sınırlarının belirlenmesinde ve prim belgeleri konusunda 506 Sayılı Kanunun 77-84 üncü maddelerinin esas alınacağı,

Primlerin toplanması, aktarılması, gecikme zammı, ödenmeyen primler ve cezalar için düzenlenecek belgeler, yeni işverenin sorumluluğu, teminatın ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulması, yersiz alınan primlerin iadesi konusunun da yine 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun ilgili maddelerine göre işlem yapılacağı,

Devlet katkısının Hazineden nasıl tahsil edileceği,

Uygulamada Sosyal Sigortalar Kurumunun uzun zamandan beri primleri toplama işlemlerini yapıyor olması ve bu konuda teknik olarak gelişmiş bulunması nedeniyle ayrıca, uygulamada bir ikileme de yol açmamak amacıyla işsizlik sigortası primlerinin toplanmasından, Devlet payının alınmasından, toplanan primlerin Fona aktarılmasından Sosyal Sigortalar Kurumunun görevli, yetkili ve sorumlu olacağı,

hükme bağlanmıştır.

Madde 44 – Maddede; işsizlik ödeneği miktarı ve ödemenin nasıl yapılacağı açıklanmış olup, günlük işsizlik ödeneğinin sigortalının prime esas son dört aylık net kazancı esas alınmak suretiyle hesaplanacak ortalama net günlük kazancının % 50' si olacağı, bu suretle hesaplanacak işsizlik ödeneği miktarının 16 yaşını dolduranlar için belirlenen asgari ücretin netini geçemeyeceği,

İşsizlik ödeneğinin her ayın sonunda hak edildikten sonra aylık olarak ödeneceği, ilk işsizlik ödeneği ödemesinin ise, ödeniş hak kazanılan tarihi izleyen ayın sonunda ödeneceği,

İşsizlik ödeneğinden yararlanma süresini doldurmadan tekrar işe giren ve işsizlik sigortası ödeneğinden yararlanmak için bu Kanunun öngördüğü şartları yerine getirmeden yeniden işsiz kalanların, daha önce hak ettikleri işsizlik ödeneği süresini dolduruncaya kadar bu haktan yararlanmaya devam edecekleri, bu Kanunun öngördüğü şartları yerine getirmek suretiyle yeniden işsiz kalınması halinde ise, sadece bu yeni hak sahipliğinden doğan süre kadar işsizlik ödeneğinden yararlanacakları,

Sigortalının kusurundan kaynaklandığı belirlenen fazla ödemelerin yasal faizi ile birlikte geri alınacağı,

İşsizlik ödeneğinin damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmayacağı,

Bu Kanun gereğince verilecek işsizlik ödeneğinin, nafaka borçları dışında haciz veya başkasına devir ve temlik edilemeyeceği,

Hükme bağlanarak, diğer işsizlik sigortası uygulayıcısı ülkelerdeki işsizlik ödeneği verilme süreleri de göz önüne alınarak, Ülkemizde de işsizlik ödeneği verilecek süre, toplanacağı varsayılan prim ve diğer gelirler ile işsizlik sigortası programı giderleri ve eldeki veriler doğrultusunda varolan kapsama dahil çalışanlar ve bunların bu Kanun doğrultusunda işsiz kalma olasılıkları dikkate alınarak hesaplanmıştır. İşsizlik sigortası programının diğer sigorta programlarının düşüştüğü güç duruma düşmesine imkân vermeyecek şekilde bir düzenlemeye gidilerek, pek çok ülkede olduğu gibi burada da işsizlik ödeneğinin verilmesi kademeli olarak hesaplanmıştır. Böylece istikrarlı ve sürekli çalışanların programdan yararlanma olanakları artırılmıştır.

Ayrıca, 506 sayılı Kanununun 40 ıncı maddesi gereğince sigortalılık niteliğinin yitirildiği tarihten itibaren 6 ay içerisinde ortaya çıkacak hastalık vak'alarında sağlık yardımları hak sahipliğinin devam ettiği dikkate alınarak, sigortalı işsiz, hastalık ve analık sigortalarına ait primlerinin işsizlik ödeneği alınan sürenin ilk altı ayı için 2/3 oranında, izleyen aylarda ise tam olarak Fon tarafından Sosyal Sigortalar Kurumuna ödeneceği, bu primlerin sigorta primlerinin hesabında esas alınan alt kazanç sınırı üzerinden hesap edileceği,

Sigortalı işsize, işsizlik ödeneğini hak ettiği dönemde istirahatlı kılındığı süre için 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu uyarınca ödenecek geçici işgöremezlik ödeneği miktarının, hak ettiği işsizlik ödeneği miktarından fazla olamayacağı, iş göremezlik ödeneğinin ödendiği dönemde bu maddede öngörülen hastalık ve analık sigortalarına ait primlerle işsizlik sigortası primlerinin ödenmeyeceği,

hükümleri de öngörülmüştür.

Madde 45 . — Bu madde ile, işsizlik ödeneğini hak edebilmek için gerekli koşullar açıklanmıştır. İşsizlik sigortası uygulayan tüm ülkelerde işsizlik ödeneğini hak edebilme koşulları ile paralellik sağlanmaya çalışılmıştır.

Buna göre, sigortalı işsiz işsizlik ödeneğini hak edebilmesi için bu Kanun kapsamına dahil olması, işsizlik ödeneğine hak kazanmadan önce belli bir süre çalışmış ve prim ödemiş olması, işsizlik ödeneği almak istediğini ve yeni bir iş almaya hazır olduğunu belirterek, Kuruma gerekli kayıt işlemini yaptırması, hizmet sözleşmesinin Kanunda sayılan nedenlerle sona ermiş olması gibi koşullar getirilmiştir.

Madde 46 . — Sigortalı işsiz işsizlik ödeneği almakta iken bazı koşulları da yerine getirmesi gerekmektedir. Nitekim, işsizlik ödeneği almakta iken önerilen uygun işi haklı bir neden göstermeden reddeden sigortalı işsizlerde işsizlik ödeneği alırken bir yandan da herhangi bir nedenle gelir elde eden veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan gelir veya aylık alanların işsizlik ödeneklerinin kesileceği hükümü getirilmiştir.

Diğer tarafları, kendisine uygun iş bulunabilmesine olanak sağlayacak bir mesleki niteliği olmayanlar ile meslekleri iş piyasasında geçerliliğini yitirmiş olduğu için iş bulma şansları azalan ya da yok olanlara, Kurum teknolojik ve endüstriyel gelişmeler doğrultusunda var olan yeniliklere uygun mesleki nitelik yükseltici ya da kazandırıcı eğitim vermektedir. Bu eğitimin amacı, sigortalı işsizden yeniden istihdam şansını elde etmesini sağlamaktır.

Bu nedenle maddede, meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimini reddeden veya kabul etmesine karşın devam etmeyen, Kurum tarafından yapılan çağrıları haklı bir nedene dayanmaksızın zamanında cevaplamayan, gerekli bilgi ve belgeleri öngörülen süre içinde vermeyenlerin işsizlik ödeneklerinin kesilmesi, kesilme gerekçelerinin ortadan kalkması halinde ödemenin başlangıçta hak edilen toplam işsizlik ödeneği süresinin aşılması kaydıyla devam etmesi öngörülmüştür.

Ayrıca, işsizlik ödeneği almakta iken muvazzaf askerlik dışında herhangi bir nedenle silah altına alınanlar ile sosyal sigortalar kurumundan geçici işgöremezlik ödeneği alanların işsizlik ödenekleri ödemesinin, bu durumların devamı süresince durdurulması hükme bağlanmıştır.

Madde 47 — Maddede; Kanunun gerektirdiği görev ve hizmetler için mali kaynak sağlamak, piyasa şartlarında kaynakları değerlendirmek, ilgili yerlere kaynak aktarımı ve ödemelerde bulunmak üzere İşsizlik Sigortası Fonu kurulacağı ve fonun, beş kişilik Fon Yönetim Kurulu tarafından alınan kararlar çerçevesinde, İş ve İşçi Bulma Kurumu tarafından işletilip yönetileceği, Fon kaynak-

larının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği ve denetiminin Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunca yapılacağı hükme bağlanarak Fonun gelir ve giderleri ayrı ayrı sayılmıştır.

Ayrıca, Fonun 1050, 2886 ve 832 sayılı kanun hükümlerine tabi olmayacağı, Fonun gelirleri ile mal varlığının Kuruma ait olacağı, İcra ve İflas Kanunu ile Türk Ceza Kanunu açısından Devlet malı sayılacağı, alacaklarının da Devlet alacağı derecesinde ayrıcalıklı olacağı, iktisadi işletmeleri dışında fonun damga vergisi hariç her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulacağı açıklanmıştır.

Madde 48 – Maddede; işsizlik sigortası ile ilgili olarak bu Kanunda belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmeyen işverenlere İdarî para cezası verileceği öngörülmekte ve Kanunda öngörülen cezaların her yıl Maliye Bakanlığınca Vergi Usul Kanununa dayanılarak ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılacağı hükme bağlanmış, ayrıca, bu Kanunun uygulanması sırasında verilen İdarî para cezalarına karşı yapılacak itirazlar ile itirazlar hakkında yapılacak işlemler ve uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin usul ve koşullar belirtilmiştir.

Ayrıca maddede, işsizlik sigortası uygulamasına ilişkin işlemlere karşı sigortalıların ve işverenlerin yapacakları itirazlardan Sosyal Sigortalar Kurumuna verilen görevlerle ilgili olanların adı geçen kuruluşa, diğerlerinin ise Kuruma yapılması hususları ile itiraz ve sonuçlandırma sürelerine yer verilmiştir.

Madde 49 – Madde ile, Kanuna eklenen cetvelde gösterilen yeni kadroların İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğünün kadro cetvellerine eklenmesi öngörülmektedir.

Madde 50 – Madde ile, Kanunda çıkarılacağı öngörülen yönetmeliklerin altı ay içinde çıkarılacağı hükme bağlanmaktadır.

Geçici Madde 1. – Bilindiği gibi, 27.11.1994 tarihinde uygulamaya konan 24.11.1994 tarih ve 4046 Sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 21'inci maddesinde öngörülen ödeme ve hizmetler Kurumumuzca yerine getirilmektedir. Buna göre, özelleştirme nedeniyle işi sona erenlere aynen işsizlik sigortası sisteminde olduğu gibi belli koşullarda iş kaybı tazminatı ödenmekte, iş kaybı tazminatı ödenilen silreye ait sosyal sigorta primleri yatırılmakta, imkânlar ölçüsünde yeni bir iş bulunmasına gayret edilmekte ve gerektiğinde meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi verilmektedir.

Bu madde ile, iş kaybı tazminatı ve işsizlik ödeneğinden her ikisini de almaya hak kazananlara öncelikle iş kaybı tazminatı ödeneceği, iş kaybı tazminatı için yapılacak başvuruların aynı zamanda işsizlik ödeneği talep başvurusu yerine de geçeceği, iş kaybı tazminatını alma süresi içinde Kurumca bir iş bulunamayan veya kendisi bir iş bulamayanlara bu Kanunda belirtilen esas ve şartlar dahilinde işsizlik ödeneği verileceği, ancak iş kaybı tazminatı ödenen sürelerin işsizlik ödeneği ödenecek süreden mahsup edileceği belirlenmiştir.

Madde 51. – 506 sayılı Kanuna göre alınacak prim ve bağlanacak aylıkların hesaplanmasında gösterge ve katsayı sistemi yerine tüketici fiyat endeksine göre yeniden belirlenen yıllık kazançların esas alınması nedeniyle işlerliğini yitiren maddeler ile, işsizlik sigortası primlerinin işçi ve işverenlere ilave yük getirilmemesi için 3417 sayılı Kanunun 2 nci ve 3 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 52. – Yürürlük maddesidir.

Madde 53. – Yürütme maddesidir.

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Komisyonu
Esas No. : 1/495
Karar No. : 16

22.7.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanarak, Bakanlar Kurulu'na 12.07.1999 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan ve 13.07.1999 tarihinde Tali Komisyon olarak Komisyonumuza Esas Komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilen " Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, T.C Emekli Sandığı Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi, İşsizlik Sigortası Kurulması ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 15.07.1999, 16.07.1999 ve 19.07.1999 Tarihlerinde yaptığı 5, 6 ve 7 inci birleşimlerinde, Hükümeti temsilen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'nın Başkanlığında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Maliye ile Adalet Bakanlıkları, Hazine Müsteşarlığı, Sosyal Sigortalar Kurumu, T.C. Emekli Sandığı, İş ve İşçi Bulma Kurumu, Bağ Kur Genel Müdürlükleri, Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı, TÜRK İŞ, HAK İŞ, DISK, TÜRKİYE İŞÇİ EMEKLİLERİ CEMİYETİ, TÜM EMEKLİLER DERNEĞİ, KAMU SEN, MEMUR SEN, KESK, TİSK ve TESK Temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Tasarı ile;

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, 5434 sayılı T.C Emekli Sandığı Kanunu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunda değişiklikler yapılması ile Bu Kanunlara Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi ve çalışma hayatımızda ilk defa bir İşsizlik Sigortası Sistemi Kurulması öngörülmektedir.

Tasarı ile getirilen yenilikler genel hatlarıyla şunlardır:

A) 506 sayılı Kanunda

İşyeri bildirgesinin Kuruma verilmesinde bir aylık süre kaldırılmakta; işyeri açılmasının ve çalıştırılacak işçilerin işe başlatılmadan önce Kuruma bildirilmesi,

Aktif sigortalılara hastalık sigortası kapsamında verilen protez, araç ve gereç bedellerinin, belli bir sınırı aşmamak koşuluyla, % 20 sinin ilgililerce karşılanması,

Emeklilere yine hastalık sigortası kapsamında sağlanan ilaç, protez, araç ve gereç bedellerinin belli bir sınırı aşmamak kaydıyla, % 10 unun ilgililerce karşılanması,

İlk defa sigortalı olanlara sağlık yardımından yararlanabilmek için altmış günü hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki altı ay içinde olmak üzere toplam 120 gün prim ödeme şartı getirilmesi,

Malullük, yaşlılık ve ölüm aylıklarının hesaplanmasında katsayı ve gösterge sisteminin terkedilerek, tüketici fiyatları indeksindeki artış oranını esas alan yeni bir sisteme getirilmesi;

Sigortalının yaşlılık aylığından yararlanması için; kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 8 300 işgünü prim ödemiş olması,

Kısmi yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için kadın ise 61 , erkek ise 63 yaşını doldurmuş olması ve en az 3 600 işgünü malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olması,

Teftiş, kontrol ve denetim yetkisinin genişletilmesi, sosyal yardım zammının (4.690 000 TL.) olarak yeniden belirlenmesi;

Sosyal güvenlik destek priminin % 20 den %30 a çıkarılması;

Alınacak sigorta primleri ile verilecek ödeneklerin hesabında esas tutulan alt ve üst sınırların önemli ölçüde yükseltilmesi ve enflasyona endekslenmesi öngörülmektedir.

B) 5434 Sayılı Kanunda;

Emeklilik için, kadın erkek arasındaki 20 - 25 yıl ayrımının kaldırılarak herkes için 25 hizmet yılı getirilmekte, kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olma şartı öngörülmekte, asgari 10 yıl olan fiili hizmet süresi 15 yıla çıkarılmakta, evli bulunmayan kız çocuklarına her ne ad altında olursa olsun başka kurumlardan aylık almama şartı getirilerek, bunlara tek kurumdan aylık bağlanması öngörülmekte,

Emekli Sandığına bağlanacak aylıklar için SSK emeklilerinde olduğu gibi tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranını esas alan yeni bir sistem getirilmekte;

Protez, ortez gibi gereç bedellerinin %10 unun ilgililer tarafından karşılanması kabul edilmektedir.

C) 1479 sayılı Bağ Kur Kanunu ile 2926 Sayılı Kanunda;

Malullük aylığı hesaplanmasında %70, %80 olan mevcut oranlar %60,%70 olarak değiştirilmekte;

Yaşlılık aylığından yararlanmak için, kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olma ve 25 tam yıl sigorta primi ödemek şartı getirilmekte,

Kısmi yaşlılık aylığında ise kadın ise 61, erkek ise 63 yaşını doldurmuş olma ve 15 yıl prim ödeme şartı getirilmekte,

Basamak yükseltilmesinde bekleme süresi ilk beş basamakta bir yıl iken ilk oniki basamakta bir yıl olmakta,

Onüçüncü basamaktan sonra bekleme süresi iki yıl olmakta,

Süresinde ödenmeyen primlerin tahsilatında 6183 sayılı Anne Alacaklarının Tahsil Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanması öngörülmekte; protez, araç ve gereç bedelleri ile tedavi ücretlerine katılım da 506 ve 5434 sayılı kanunlara paralel biçimde yeniden belirlenmekte;

Sosyal güvenlik destek primi getirilmekte, bu konuda SSK'ya uygunluk sağlanmakta,

Tarım sigortalılarının ödeyecekleri prim oranları %15 den %20 ye çıkarılmakta, 1479 ve 506 sayılı kanunlara uygunluk sağlanmakta,

Diğer sosyal güvenlik kurumlarında olduğu gibi bu kanuna tabi sigortalılara da askerlikte geçen süreleri borçlanma imkanı verilmekte;

Hizmetlerin birleştirilmesinde ilgililere fiili hizmet süresi fazla olan kurumca aylık bağlanması öngörülmekte hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise sonraki kurumun tabi olduğu mevzuat hükümleri uygulanmaktadır.

D) Bu Kanun Tasarısıyla kanunun yayımı tarihinden önce emeklilik hakkını kazananların değişiklikten önceki hükümlere göre yaşlılık aylığı bağlanmasına ilişkin hakları korunmakta; diğer sigortalı ve iştirakçilerin bu kanunlara yaşlılık aylığı şartlarında yapılan değişiklikten hemen etkilenmelerini önlemek amacıyla kademeli geçiş süreci öngörülmekte;

Yeni bir İşsizlik sigortası sistemi getirilmekte;

İşsizlik sigortasının finansmanına sigortalı, işveren ve Devletin birlikte katılması öngörülmekte,

İşsizlik sigortası primlerinin toplanması, Devlet payının alınması ve toplanan primlerin Fona aktarılmasından SSK'nın görevli, yetkili ve sorumlu olacağı öngörülmekte,

Sigortalı işsiz işsizlik ödeneğini hakedebilmesi için bu kanun kapsamında olması şartı aranmakta, hizmet aktitlerinin sona ermesinden önceki son üç yıl içinde en az 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş ve işten ayrılmadan önceki son 120 gün içinde prim ödeyerek sürekli çalışmış olmaları şartı getirilmekte,

Hizmet aktinin başvuru sırasında grev, lokavt veya kanundan doğan ödevler nedeniyle askıya alınmamış olması ve herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almamış olması gerekmekte,

İşsizlik ödeneği almakta iken işi haklı bir nedene dayanmaksızın reddeden işsizlik ödeneği aldığı sürede gelir getirici bir işte çalışan veya herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan gelir veya aylık aldığı tespit edilenlerin ödeneğinin kesilmesi öngörülmektedir.

Tasarının Komisyonumuzda görüşülmesi sırasında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı tarafından tasarı hakkında çeşitli bilgiler verilmiş, tasarının biran önce yasalaşması gereği belirtilmiştir.

Konu ile ilgili olarak sayın Bakan tarafından yapılan açıklama ile:

Çağdaş Devlette vatandaşların en önemli haklarından birisinin sosyal güvenlik hakkı olduğu, Tüm dünyada sosyal güvenliğin esasını primli sistemlerin oluşturduğu

Bugün çeşitli nedenlerle sosyal güvenlik sistemlerinde bütün dünyada bazı sıkıntıların yaşandığı ve hemen her ülkede reform ihtiyacının gündemi işgal ettiği ve bu sorunun ülkelere göre farklılıklar göstermekle birlikte, bütün ülkelerde yaşandığı ve ülkemizde özellikle sosyal güvenlik kuruluşlarının içinde buldukları finansman darboğazının artık gözardı edilemez boyuta ulaştığı belirtilmiştir.

Sayın Bakan tarafından ayrıca;

1999 yılında her üç sosyal güvenlik kurumundaki finansman açığının yaklaşık 2.4 katrilyon lira olacağını tahmin edildiği bunun da acil bazı tedbirlerin alınmasını zorunlu kıldığı; ancak hazırlanan Kanun Tasarısının sosyal güvenlik kurumlarının içinde bulunduğu sorunlardan sadece acilen müdahale edilmesi gereken konuları kapsadığı belirtilmiştir.

Yapılan düzenleme ile özellikle sigortalılar ve emekliler arasındaki eşitsizliklerin büyük ölçüde giderilmesi, kurumların sorunlarına çözüm getirilmesi amaçlanmıştır. Daha sonraki aşamada ise sosyal güvenlik kurumlarının tek çatı altında toplanması, sağlık sigortası ile yaşlılık sigortası sistemlerinin birbirinden ayrılması ve sosyal güvenlik kurumları ile sosyal hizmet ve sosyal yardım kuruluşlarının ayrı ayrı örgütlenmelerinin sağlanmasının planlandığı belirtilmiştir.

Tasarı ile ayrıca iş hayatımızda ilk defa işsizlik sigortasının da getirildiği belirtilmiştir.

İşsizlik sigortasının ülke düzeyinde ve kapsamına giren işyerlerinde aynı anda ve yayımını izleyen 6 ayın sonunda yürürlüğe girmesi öngörülmektedir.

Kanunlaşması durumunda işsizlik sigortasının, sağladığı gelir güvencesi ile, bir yandan çalışma hakkının devamını, diğer yandan da sosyal güvenliğin işsizlere ve aile fertlerine yaygınlaştırılmasını sağlayacağı belirtilmiştir.

Komisyonumuz Tasarı ile ilgili olarak ilgili sivil toplum örgütlerini de sırasıyla ve ayrıntılı olarak dinlemiştir.

Sözkonusu örgüt temsilcileri tarafından dile getirilen görüşler de şöyle sıralanabilir.

Sosyal güvenlik kurumlarının içinde bulunduğu sorunlara acilen müdahale edilmesi,

Sosyal güvenlik kuruluşlarının borç yükünden kurtulabilmesi ve aktüeryal dengelerin korunabilmesi için emeklilik yaşının Türkiye'nin demografik yapısına uygun olarak belirlenmesi,

Emekli sandığı, SSK ve Bağ Kur'un tahsil edemediği primlerin tahsil edilebilmesi için para cezası dışında hapis cezasının da getirilmesi,

Kayıt dışı istihdamın kayıt altına alınması ile yalnızca prim gelirlerinde artışın olmayacağı, vergi gelirlerinin de artacağı,

Sosyal güvenlik kurumlarının yönetiminin özerk ve demokratik olması,

Toplanan primlerin ilgili sigorta kolunda kullanılması ,

Prim affının uygulanmaması,

Sosyal devlet olmanın bir gereği olarak sosyal güvenliğin bir devlet politikası haline getirilmesi gerekmektedir.

Sivil toplum örgütleri tarafından özellikle emeklilik yaşı uygulamasında kademeli geçişin ağır olduğu ve emekli aylıklarının her ay DİE nin TÜFE sine göre artırılmasının bazı hak kayıplarına neden olacağı belirtilmiştir.

Bütün karşıt düşüncelere karşılık olarak, muhalefet üyeleri dışında genellikle tasarıyı desteklediklerini belirten Komisyon üyelerimiz tarafından;

Tasarının sosyal güvenlik reformunun ilk aşaması ve bir başlangıç olduğu,

İkinci aşamanın da bir an önce güncelleşmesinin vazgeçilmez olduğu ısrarla belirtilmiştir.

İşsizlik sigortasını yasalaştırdığı ve bunun çok önemli bir aşama olduğu vurgulanmıştır.

Yapılan bu görüşmeleri takiben Kanun Tasarısı'nın gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kabul edilmiştir.

Kanun Tasarısında;

Verilen önerilerin kabul edilmesi ile;

506 Sayılı Kanunun 32 nci Maddesinde değişiklik öngören çerçeve 3 üncü madde yeniden düzenlenmiştir. Bu anlamda Protez araç ve gereç bedellerinin % 20 sinin sigortalı tarafından ödeneceği, ancak ilgiliden alınacak katkı miktarının 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesinde belirtilen sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için belirlenen asgari ücretin 2,5 katından fazla olamayacağı kabul edilmiş ve madde bu yeni haliyle tekrar düzenlenmiştir. Aynı şekilde çerçeve madde ile eklenen fıkradaki "teşhis edildiği" ibaresi "anlaşıldığı" olarak düzeltilmiştir.

Çerçeve 7 nci madde prime esas yıllık kazançların ne şekilde belirleneceği hususuna açıklık getirilmesi gerekçesiyle "İlk defa bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sigortalı olanlar için bağlanacak yaşlılık aylığının hesaplanmasına esas alınacak yıllık kazançlar, sigortalılığın başladığı tarih ile aylık talep tarihi arasındaki her takvim yılı için ilk olarak bir önceki yılın aralık ayı ile ondan önceki yılın aralık ayına göre DİE tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüke-

üçü fiyatları indeksindeki artış oranı kadar; ikinci olarak bir önceki yılın GSYİH sabit fiyatlarla artış oranı kadar artırılarak belirlenir". Şeklinde değiştirilmiş ve bir diğer önerge ile aynı maddeye "60 ıncı Maddenin B, C ve D bendlerine göre aylığa hak kazanan sigortalıların aylıkları, 8300 gün prim ödemiş olan sigortalılar gibi hesaplanır" şeklinde yeni bir fıkra eklenmiştir.

Çerçeve 8 inci maddenin birinci fıkrası "506 sayılı kanunun 63 üncü maddesinin (A) fıkrasının üçüncü bendindeki "maddesinin (A) fıkrasının (a) bendine" ibaresinin sadece "maddesine", şeklinde (B) fıkrasının birinci bendindeki "% 24" oranı "% 30 " olarak değiştirilmiş ve bu fıkraya birinci bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiştir." biçiminde değiştirilmiştir.

Çerçeve 9 uncu maddenin birinci fıkrasında yer alan "(C)" ibaresi ölüm aylığı bağlanacak sigortalılar arasında eşitsizliğe neden olacağı gerekçesiyle metinden çıkarılmıştır.

Çerçeve 10 uncu madde "Bu kanun gereğince alınacak pirim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı 4.000.000.TL , üst sınır ise bu kanunun yürürlük tarihinden 31.12.2001 tarihine kadar alt sınırın üç katı, 1.1.2002-31.12.2004 tarihleri arasında dört katı, 1.1.2005 tarihinden itibaren beş katıdır.Günlük kazanç alt sınırı her takvim yılı için ilk olarak, Nisan ayında bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayrisafi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla artış oranı kadar artırılarak belirlenir." şeklinde değiştirilmiş, diğer önerge ile aynı maddeye yeni bir fıkra olmak üzere "Bu şekilde belirlenecek günlük kazanç alt sınırın da 1 000 liranın kesirleri bin liraya tamamlanır" fıkrası eklenmiştir.

Çerçeve 11 inci madde nin birinci fıkrası "506 sayılı kanunun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki iki fıkra eklenmiş, 140 ıncı maddenin (e) bendindeki "ikinci" ibaresi;"dördüncü" olarak değiştirilmiştir" şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

Çerçeve 12 nci madde ile 506 sayılı kanunun 85 inci maddesini düzenleyen hüküm" "isteğe bağlı sigortaya devam etmek isteyenler ödeyecekleri isteğe bağlı sigorta primlerini, bu kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasındaki kazançlar üzerinden kendileri belirlerler" olarak değiştirilmiştir.

Çerçeve 14 üncü madde ile 506 sayılı Kanunun 130 uncu maddesi başlığı ile birlikte değişmektedir. Söz konusu maddenin üçüncü fıkrasındaki "Genel ve katma bütçeli" ibaresi "Genel bütçeye dahil ve katma bütçeli" şeklinde değiştirilmiştir.

Çerçeve 15 inci madde "Sigortalılar ile Kurumdan sürekli iş göremezlik geliri, malullük ve yaşlılık aylığı almakta olanların geçindirmekle yükümlü buldukları eşleri ve kurumdan hak sahibi olarak gelir ve aylık almakta olan eşler de yukarıdaki şartlarla protez , araç ve gereç yardımlarından yararlanırlar." şeklinde ve ayrıca çerçeve maddenin değişiklik öngörülen fıkrasındaki "ücretin üç katı" ibaresi tasarının üçüncü maddesinde yapılan değişikliğe paralellik sağlaması amacıyla"asgari ücretin iki buçuk katı" olarak değiştirilmiştir.

Çerçeve 16 ncı madde ile eklenen "Ek Madde 39" "Bu kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklar ile geçici 76 ncı maddeye göre yapılan telafi edici ödemeler her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsünden açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi artış oranı kadar artırılarak belirlenir" şeklinde değiştirilmiştir.

Çerçeve 17 nci madde de 506 sayılı Kanunda yapılan değişikliğe paralel olarak 2925 sayılı Kanunun ilgili maddelerinde gerekli teknik düzeltmeler gerçekleştirilerek yeniden düzenlenmiştir.

Çerçeve 18 inci madde ile 5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu maddesinde yapılması öngörülen düzenleme "Emekli aylığı bağlanabilmesi için yukarıdaki (c ve d) fıkralarında

yazılı hallerde ilgililerin fiili hizmet müddetlerinin, 15 yılı (e ve f) fıkralarımda yazılı hallerde de 25 yılı doldurmuş olması şarttır. (b) fıkrasının ikinci paragrafı ile (926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu gereğince kadrosuzluk nedeniyle emekliye sevk edilenler hariç) (d,e ve f) fıkraları kapsamına girenler 61 yaşını doldurmadan emekli aylığı bağlanmaz" şeklinde değiştirilmiştir.

Çerçeve 25 inci madde "Yaşlılık aylığı, sigortalının sigortalılık süresi içinde aylar itibarıyla prim ödediği gelir basamaklarının, bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosu üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının % 60'ıdır.

Bu Kanuna göre bağlanan yaşlılık, malullük ve ölüm aylıkları, her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsünce açıklanan en son temel yılı kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi değişim oranına göre artırılarak belirlenir." şeklinde değiştirilmiştir.

Çerçeve 27 nci madde ile değiştirilen 1479 sayılı Kanunun 50 nci maddesi " Bu kanuna göre sigortalıların ödeyecekleri primler ve bağlanacak aylıkların hesabında, yirmi dört basamaklı gelir tablosu uygulanır. Tabloda yer alan gelir basamakları her yıl nisan ayında ilk olarak bir önceki yılın aralık ayı ile ondan önceki yılın aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayri safi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla artış oranı kadar artırılarak belirlenir." şeklinde değiştirilmiştir.

Çerçeve 32 nci madde ile değiştirilen 1479 sayılı kanunun Ek 13 üncü maddesinin son fıkrasının son cümlesi, "Ancak , katkı payı tutarı sigortalılarda, buldukları gelir basamağı tutarının iki buçuk katını, aylık alanlarda ise sosyal yardım zammı dahil aylık tutarını geçemez" şeklinde değiştirilmiştir.

Çerçeve 37 nci madde ile değiştirilen 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin 1 inci fıkrası "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce aylık bağlanması için müracaat etmiş olanlardan aylığa hak kazanmış bulunanların aylıklarını bağlayacak Kurumun belirlenmesinde önceki hükümler uygulanır" şeklinde değiştirilmiştir.

Emeklilik yaşını düzenleyen 38 inci madde üzerinde verilen önergelerin dördünün kabul edilmesi ile

Geçici 81 inci maddenin "20 yıldan az", (B) fıkrasının (a) bendinde yer alan "25 yıldan az" ibareleri ile, (j) bendinde yer alan "14 (dahil) yıldan fazla" ibaresinin madde metninden çıkarılması ,

Geçici 82 nci maddenin (a) fıkrası "Sigortalının, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki prim ödeme gün sayıları için 61 inci maddeye göre hesaplanan aylığı ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki prim ödeme gün sayıları için bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki hükümlere göre hesaplanıp, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen takvim yılları için her yılın ilk olarak, Nisan ayında bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayrisafi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla artış oranı kadar artırılarak belirlenen aylığın toplamı kadardır. " şeklinde değiştirilmiş ve aynı şekilde Geçici 82 nci maddeye (c) ve (d) fıkralarının eklenmesi kabul edilmiştir.

Geçici 11 inci madde'nin İkinci fıkrası "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlara bağlanacak yaşlılık aylığı Kanunun yürürlük tarihinden önceki sigortalılık sürelerine ilişkin olarak, Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre, sigortalının Kanunun yürürlük tarihinde en az bir tam yıl prim ödediği gelir basamağı üzerinden, sigortalılık başlangıç tarihinden ay-

lık başlangıç tarihine kadar geçen toplam sigortalılık süreleri ile orantılı olarak hesaplanacak kazanılmış hak aylığının, Kanunun yürürlük tarihinden aylık başlangıç tarihine kadar her ay ilk olarak bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsünce açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi artış oranı kadar; ikinci olarak bir önceki yılın gayri safi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla artış oranı kadar artırılarak belirlenen tutarı ile Kanunun yürürlük tarihinden sonra geçen sigortalılık sürelerine ilişkin olarak, bu Kanunun 36 ncı maddesine göre hesaplanacak aylığın toplamıdır." şeklinde değiştirilmiş ve maddeye

"Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olanlara bağlanacak malütlük ve ölüm aylıkları, sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sigortalılık süresinin bulunması halinde, bu süreler esas alınarak hesaplanır" şeklinde yeni bir fıkra eklenmiştir.

Tasarımın 40 ncı maddesi ile başlayan VI ncı bölümü "İşsizlik Sigortası" olarak düzenlenmiştir. Görüşmelerin devamında bu bölümle ilgili olarak verilen önergelerin de kabul edilmesi ile;

40 ncı madde nin 3 üncü fıkrası "506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 3 üncü maddesinde sigortalı sayılmayanlar ile sosyal güvenlik kuruluşlarından yaşlılık aylığı alıp da sosyal güvenlik destek primi ödeyerek ya da ödemeksizin çalışanlar bu Kanun kapsamına dahil değildir." şeklinde,

43 üncü maddenin 1 ve 2 nci fıkraları, "İşsizlik sigortasının gerektirdiği ödemeleri, hizmet ve yönetim giderlerini karşılamak üzere, bu Kanunun 40 ncı maddesi kapsamına giren tüm sigortalılar, işverenler ve Devlet, işsizlik sigortası primi öder. İşsizlik sigortası primi, sigortalının 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77 ve 78 inci maddelerinde belirtilen prime esas aylık brüt kazançlarından her ne ad altında olursa olsun ay itibarıyla ödenmesi mutad olan ödemelerden olup olmadığı hususundaki tereddütleri gidermeye Bakanlık yetkilidir.

İşverenle, işsizlik sigortasına ilişkin %3 oranındaki yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden herhangi bir indirim veya kesinti yapamazlar." şeklinde;

Yürürlükten kaldırılan maddeler başlıklı 51 inci maddenin (a) fıkrası "506 sayılı Kanunun 97 nci, Ek 20 nci, Ek 22 nci, Ek 23 üncü, Ek 34 üncü ve Ek 35 inci maddeleri," şeklinde değiştirilmiştir.

Yürürlüğe ilişkin 52 nci madde

"Bu Kanunun,

a) 8 inci, 28 inci, 29 uncu, 33 üncü, 35 inci, 16 ncı maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen Ek 38 inci maddesi, Kanunun yayımını takip eden ay başında,

b) 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 7 nci, 9 uncu, 10 uncu, 11 inci, 12 nci, 13 üncü, 15 inci, 16 ncı maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen Ek 39 uncu maddesi, 17 nci, 21 inci 23 üncü, 25 inci, 27 nci, 32 nci, 38 inci maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen geçici 82 nci, 2925 sayılı Kanuna eklenen geçici 2 nci ve 1479 sayılı Kanuna eklenen geçici 11 inci maddesi Kanunun yayımını takip eden yılbaşında,

c) 40 ncı, 41 inci, 42 nci, 43 üncü, 44 üncü, 45 inci, 46 ncı, 48 inci, 49 uncu ve 50 ncı maddeleri ile 51 inci maddesinin (b) bendi ve geçici 1 inci maddesi yayımını izleyen 6 ayın sonunda,

d) Diğer hükümleri Kanunun yayımı tarihinde, yürürlüğe girer." şeklinde değiştirilmiştir.

Aynı şekilde Tasarımın 51 inci maddesi ile Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanunun iki Maddesi kaldırıldığından bu değişikliğe paralel olarak Kanunun adının da değiştirilmesi gerektiği gerekçesiyle Tasarı başlığını yeniden düzenleyen önerge kabul edilerek Tasarı başlığı yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının;

1,2,4,5,6,13,19,20,21,22,23,24,26,28,29,30,31,33,34,35,36, ncı maddeleri ile 39 uncu madde ifade düzgünlüğü sağlanması amacıyla redaksiyon edilmiş haliyle, İşsizlik Sigortasını içeren, 41,42,44,45,46,47,48,49,50 , Geçici Madde 1 inci maddeleri ile Tasarının yürütmeye ilişkin 53 üncü maddeleri aynen aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Plan ve Bütçe Komisyonu'na sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ertuğrul Kumcuoğlu</i> Aydın	<i>Hasan Basri Üstünbaş</i> Kayseri	<i>Ali Emre Kocaoğlu</i> İstanbul
Kâtip	Üye	Üye
<i>Sebahat Vardar</i> Bilecik	Yakup Budak Adana (İmzada bulunamadı)	<i>Burhan İsen</i> Batman
Üye	Üye	Üye
<i>Mahfuz Güller</i> Bingöl (Muhalefet şerhi ektedir.)	<i>Mustafa Karşoğlu</i> Bolu	<i>Ersoy Özcan</i> Bolu
Üye	Üye	Üye
<i>Sıtkı Turan</i> Çanakkale	<i>Melek Denli Karaca</i> Çorum	<i>Ali Ahmet Ertürk</i> Edirne
Üye	Üye	Üye
<i>Hakkı Oğuz Aykut</i> Hatay	<i>Ali Güner</i> Iğdır	<i>Erol Karan</i> Karabük
Üye	Üye	Üye
<i>Doğan Baran</i> Niğde (Muhalefet şerhim ektedir.)	<i>Prof. Dr. Mehmed Said Değer</i> Şırnak (Muhalefet şerhim ektedir.)	<i>Ahmet Zamantılı</i> Tekirdağ
Üye	Üye	Üye
<i>Reşat Doğru</i> Tokat	<i>Mustafa Niyazi Yanmaz</i> Şanlıurfa	<i>Mesut Türker</i> Yozgat

MUHALEFET ŞERHİ

Büyük Komisyon Başkanlığına

Tasarındaki Emeklilik Yasasının kadınlarda 58, erkeklerde 60 ve 8 300 prim güntüntün Türkiye şartlarına uygun olmadığından Tasarının yasalaşmasına muhalifim.

Arz ederim

20.7.1999

Prof. Dr. M. Said Değer
Şırnak

MUHALEFET ŞERHİMDİR

Sosyal Güvenlik Sisteminin girdiği finansman darboğazını emeklilik yaşı ile açacağını ve doğrudan ilgisi olduğu görüşüne katılmıyorum. Tasarı Sosyal Devlet ilkesine aykırıdır. İşçilerin kayıt altına alınması ve primlerin eksiksiz tahsil edilmesi halinde aktüeryal dengenin düzleceği kana-

atındeyim. Kaldı ki hükümetçe ileri sürülen 58/60 yaş sınırı ülkemizin demografik yapısına terstir. Hem kamu sektöründe hem de özel sektörde 58 yaşında kadın, 60 yaşında erkeğin çalışması varit değildir.

Emeklilik yaşının bu şekilde kabul edilmesi kaçak işçiliği ve özel sigortacılığı özendircektir.

Ayrıca geçiş süreci çok sert tutulmuş ve müktesep haklar yok sayılmıştır. Emekliliğine 1 yıldan az kalan bir bayan ancak 40 yaşında, erkek ise 45 yaşında emekli olabilecektir. Yani; yeni tasarı ile emekliliğine bir gün bile kalan işçi büyük bir hak kaybına maruz kalmaktadır. Örneğin emekliliğine 3 yıldan az kalan bir bayan tam 8 yıl, 5 yıldan az kalan bir bayan sigortalı 12 yıl daha çalışmak zorunda bırakılmıştır. Ayrıca; Devletin Sosyal Güvenlik Finansman açığına hiçbir katkısı öngörülmemiş, bu yükü de tasarı işçi ve işverene yüklemektedir.

Bu tasarı IMF'nin dayattığı ve Türkiye'nin gerçekleri ile bağdaşmayan acı bir reçetedir. Tasarının yasallaşmasına muhalifim.

Dr. Mahfuz Güler
Bingöl

MUHALEFET ŞERHİ

Görüşülen Tasarı reform değil, emeklilik yaşı ve buna ilişkin sorunların iyileştirilmesine yönelik bir düzenlemedir. Toplumsal uzlaşmayı sağlamadan reform yapılmaz.

Tasarının reform niteliğini taşıyabilmesi için;

– Başta SSK olmak üzere tüm sosyal güvenlik kuruluşlarının özerk bir yapıya kavuşturulması-

– Devletin üçüncü tarafı olarak sisteme doğrudan prim payı ödeyerek katkıda bulunmasını,

– SSK'nın sigortacılık hizmetleri ile hastane hizmetlerinin birbirinden ayrılmasını,

– Sosyal yardım ve sosyal hizmetlerle, sistemin yönetim ve organizasyonunu yeniden yapılandırılan düzenlemeleri içermesi gerekmektedir.

– Türkiye'de emeklilik yaşı fiiliyatta kadınlarda 38, erkeklerde 43 değil ortalama 52'dir. 38 yaşında emekli olan kadınların, 43 yaşında emekli olan erkeklerin oranı %6'dır. Emekli aylığı alırken ölen emeklilerin yaş ortalaması erkeklerde 65, kadınlarda 67'dir. Türkiye'de 60 ve 60 yaşın üzerinde olanların toplam nüfusa oranı %7'dir. Hal böyle iken emeklilik yaşının kadınlarda 58, erkeklerde 60 olması "mezarda emeklilik" anlamına gelir.

– 23 yıllık fiili hizmet anlamına gelen 8 300 prim ödeme gün sayısı da çalışanların hayatta iken emekli olma umutlarını ortadan kaldıracaktır. Emekliliğe hak kazanmakla ilgili geçiş süresi serttir. Tasarı Yasalaştığında emekli olmasına bir gün kalanla bir yıl kalan erkek ve kadın ancak iki yıl sonra emekli olabilmektedir.

– Tasarıda bir taraftan kayıt dışı istihdamı önleyici tedbirler getirilirken, diğer taraftan da kayıt dışına kaçışı hızlandıran düzenlemelere yer verilmiştir.

– Mevcut sigortalıların yeni sisteme intibakı hak kaybına yol açmaktadır.

– Fonların nemalandırılması ile ilgili bir düzenleme de yoktur.

– İşsizlik sigortasının iş güvencesi olmadan getirilmesi işten çıkarmaları kolaylaştıracaktır.

Bütün bu nedenlere Tasarının Komisyonunda kabul edildiği şekilde Yasalaşmasına muhalifim.

Doğan Baran
Niğde

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, TARIM İŞÇİLERİ SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, T.C. EMEKLİ SANDIĞI KANUNU, ESNAF VE SANATKÂRLAR VE DİĞER BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KURUMU KANUNU, TARIMDA KENDİ ADINA VE HESABINA ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA TABİ OLARAK GEÇEN HİZMETLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ VE BU KANUNLARA EK VE GEÇİCİ MADDELER EKLENMESİ, ÇALIŞANLARIN TASARRUFA TEŞVİK EDİLMESİ VE BU TASARRUFLARIN DEĞERLENDİRİLMESİNE DAİR KANUNUN İKİ MADDESİNİN KALDIRILMASI İLE İŞSİZLİK SİGORTASI KURULMASI İLE 190 SAYILI GENEL KADRO VE USULÜ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN EKİ CETVELLERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. – Tasarının 1 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Tasarının 2 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – 506 sayılı Kanununun 32 nci maddesinin (B) bendine aşağıdaki paragraf ile maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“ Protez araç ve gereç bedellerinin % 20 sini sigortalı öder. Ancak, ilgiliden alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/ 8/1971 tarihli 1475 sayılı İş Kanununun 33 maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin ikibuçuk katından fazla olamaz”

“Sigortalının, bu maddenin (A) (B) ve (D) bentlerinde yazılı yardımlardan yararlanabilmeleri için, 60 günlük hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki altı ay içinde olmak üzere toplam olarak 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olmaları şarttır.”

MADDE 4. – Tasarının 4 üncü Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. – Tasarının 5 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. – Tasarının 6 ncı Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. – 506 Sayılı Kanununun 61 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 61. – İlk defa bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sigortalı olanlar için bağlanacak yaşlılık aylığının hesaplanmasına esas alınacak yıllık kazançlar, sigortalılığın başladığı tarih ile aylık talep tarihi arasındaki her takvim yılı için ilk olarak bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar; ikinci olarak bir önceki yılın gayrisafi yurtiçi hâsıla sabit fiyatlarla artış oranı kadar artırılarak belirlenir.

Bu şekilde hesaplanacak kazançlar toplamına göre bulunacak ortalama yıllık kazancın % 35 inin 1/12 si oranında aşağıdaki hükümlere göre yaşlılık aylığı bağlanır,

Ortalama yıllık kazanç, sigortalının birinci fıkraya göre bulunacak kazançlar toplamının prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle bulunacak günlük kazancının 360 katıdır.

Yaşlılık aylığı sigortalının 3600 günden fazla ödemediği her 360 günlük malûlülük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi için % 35 oranı (2) artırılarak, hesaplanır.

60 ncı Maddenin B, C ve D bentlerine göre aylığa hak kazanan sigortalıların aylıkları, 8 300 gün prim ödemiş olan sigortalılar gibi hesaplanır.”

MADDE 8. – 506 sayılı Kanunun 63 üncü maddesinin (A) fıkrasının üçüncü bendindeki “maddesinin (A) fıkrasının (a) bendine” ibaresinin “maddesine”, (B) fıkrasının birinci bendindeki “%24” oranı “%30” olarak değiştirilmiş ve bu fıkra birinci bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

“Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken serbest avukat veya noter olarak çalışmalarını sürdürenlerin sosyal yardım zammı dahil, almakta oldukları aylıklarından % 15 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir.”

MADDE 9. – 506 sayılı Kanunun 67 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (A) bendinin (c) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (d) alt bendi ile (B), (D) ve (E) bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

“ c) Toplam olarak 1800 gün veya en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalının bu kanunun 61 inci maddesine göre bulunacak ortalama yıllık kazancının % 60 ının 1/12 si olarak hesaplanan aylığı, hak sahiplerine bağlanacak aylığın hesabında esas tutulur. Bu oran sigortalının 8300 günden fazla ödediği her 360 günlük malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi için “2” artırılır.”

MADDE -10. –506 sayılı Kanunun 78 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ Bu Kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı 4.000.000.TL, üst sınır ise bu Kanunun yürürlük tarihinden 31.12.2001 tarihine kadar alt sınırın üç katı, 1.1.2002 - 31.12.2004 tarihleri arasında dört katı, 1.1.2005 tarihinden itibaren beş katıdır. Günlük kazanç alt sınırı her takvim yılı için, ilk olarak Nisan ayında bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayrisafı yurt içi hasıla sabit fiyatlarla artış oranı kadar artırılarak belirlenir.

Bu şekilde belirlenecek günlük kazanç alt sınırının belirlenmesinde 1000 liranın kesirleri bin liraya tamamlanır.”

MADDE 11. – 506 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki iki fıkra eklenmiş, 140 ıncı maddenin (c) bendindeki “ikinci “ibaresi” “dördüncü” olarak değiştirilmiştir.

“Ay içinde bazı işgünlerinde çalıştırılmadığı ve ücret ödenmediği beyan edilen sigortalıların otuz günden az çalıştıklarını kanıtlayan belgelerin işverence prim bildiremelerine eklenmesi şarttır.”

“Sigortalıların otuz günden az çalıştığını kanıtlayan belgelerin kuruma verilmemesi veya verilen belgelerin kurumca geçerli sayılmaması halinde, otuz günden az bildirilen sürelerle ait primler kurumca re’sen tahakkuk ettirilerek 80 inci madde hükümlerine göre tahsil olunur. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 12. – 506 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinin (a) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (b) alt bendi yürürlükten kaldırılmış ve (c) alt bendi (b) olarak değiştirilmiştir.

“İsteğe bağlı sigortaya devam etmek isteyenler ödeyecekleri isteğe bağlı sigorta primlerini, bu Kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasındaki kazançlar üzerinden kendileri belirlerler.”

MADDE 13. – Tasarının 13 üncü Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — 506 sayılı Kanunun 130 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Teftiş, kontrol ve denetleme yetkisi

Madde 130. — Sigorta müfettişleri, bu Kanunun uygulanması bakımından, İş Kanununda belirtilen teftiş, kontrol ve denetleme yetkisini haizdirler.

Kurum Yönetim Kurulu kararı ile görevlendirilen memurlar, sigortalıların işlemleri ile ilgili olarak işyerlerinde yoklama ve tespit yapabilirler. Bunların nitelikleri ile çalışma esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Genel Bütçeye dahil ve Katma Bütçeli kuruluşların denetim elemanları kendi mevzuatları gereğince işyerlerinde yapacakları her türlü denetim ve incelemeler sırasında, çalıştırılanların sigortalı olup olmadığını da tespit ederek sigortasız çalıştırılanları Kuruma bildirmek zorundadırlar. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Sigorta müfettişleri ve işyerlerinde yoklama ve tespit yapmakla görevlendirilen kurum memurları ile yukarıdaki fıkrada belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarının denetim elemanlarınınca düzenlenen tutanaklar aksi sabit oluncaya kadar geçerlidir."

MADDE 15. — 506 sayılı kanunun Ek 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "12.919" rakamı "4.690.000" olarak değiştirilmiş, aynı maddenin ikinci fıkrası ile Ek 5 inci maddenin son fıkrası yürürlükten kaldırılmış, Ek 32 nci maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Sigortalıların çocuklarına verilecek, protez, araç ve gereçlerin bedellerinin % 20' si, sürekli iş göremezlik geliri, malûllük ve yaşlılık aylığı almakta olanların çocukları ile kurumdan hak sahibi olarak gelir veya aylık almakta olan çocuklara verilecek protez, araç ve gereçlerin bedellerinin % 10' u kendilerince ödenir. Ancak, sigortalıların çocuklarından alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/8/1971 tarihli, 1475 sayılı iş kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin iki buçuk katından, sürekli iş göremezlik geliri, malûllük veya yaşlılık aylığı alanların çocukları ile Kurumdan hak sahibi olarak gelir veya aylık alan çocuklardan alınacak katkı payı Kurumca ödenen gelir veya aylıktan fazla olmaz."

"Sigortalılar ile Kurumdan sürekli iş göremezlik geliri, malûllük ve yaşlılık aylığı almakta olanların geçindirmekle yükümlü buldukları eşleri ve Kurumdan hak sahibi olarak gelir ve aylık almakta olan eşler de yukarıdaki şartlarla protez, araç ve gereç yardımlarından yararlanırlar."

MADDE 16. — 506 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

"EK MADDE 38. —Bu Kanunun 85 ve 86 ncı maddelerine göre, isteğe bağlı sigorta veya topluluk sigortası yolu ile malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına devam edenler için uygulanacak prim oranı % 30' dur.

İsteğe bağlı sigorta veya topluluk sigortasına devam edenlerin prim matrahı, bu kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen alt sımın altında olamaz."

"EK MADDE 39. —Bu Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklar ile geçici 76 ncı maddeye göre yapılan telafi edici ödemeler her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yılı kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi artış oranı kadar artırılarak belirlenir."

"EK MADDE 40. — Bu Kanunun ek 5 ve ek 6 ncı maddeleri gereğince sigortalılık süresine ilave edilen gün sayıları, beş yıldan çok olmamak üzere bu Kanunun 60 ve geçici 81 inci maddelerinde belirtilen yaş hadlerinden indirilir.

“EK MADDE 41. – Bu Kanunun 2 nci maddesine göre sigortalı sayılanlar, çalışmaya başladıklarını işe başladıkları tarihten itibaren 30 gün içinde kuruma bildirirler.

Bildirimler ile ilgili kurumca yapılacak işlemlerin usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

MADDE 17. – 2925 Sayılı Kanunun 5 inci maddesindeki “yılbaşından” ibaresi “aybaşından” olarak, 24 üncü maddesindeki “50” ibaresi “58”, “55” ibaresi “60” olarak, “30” uncu maddesindeki “%20” ibaresi “%30” olarak ve aynı Kanunun 21 ve 31 inci maddeleri ile 39 uncu maddenin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, 20 nci maddesinin 20/02/1992 tarih ve 3774 sayılı Kanunla kaldırılan (a) fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, bu Kanunun 9, 11, 12, 18, 19, 27, 28, 29 ve 37 nci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

“A) Kadın ise 58 erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması,”

“Madde 21. – Yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, 506 sayılı Kanunun 61 inci maddesine göre tespit edilen yıllık kazancının % 35' inin 1/12' si oranında yaşlılık aylığı bağlanır. Yaşlılık aylığı, sigortalının 3600 günden fazla ödediği her 360 günlük sigorta primi için % 35 oranı (2) artırılabilmektedir.”

“Madde 31. – Bu Kanunun 30 uncu maddesi uyarınca alınacak primlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç, 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 78 inci maddesinde belirlenen prime esas kazancın alt sınırındır.”

“Madde 39. – a) 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 13,14,15,18,20,21,22,23,25,26,27,28, 29,30,31,39,41,52,53,54,55,56,57,58,59,60,67,68,70,71,84,92,93,94,95,98,99,100,101,105,109,110,111,115,116,117,118,120,121,123,126,129,130,132,134,135, Ek 39, Geçici 82 nci maddeleri,”

II. BÖLÜM

MADDE 18. – 5434 sayılı TC. Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu maddesinin (b) fıkrasının birinci paragrafı, (c, ç ve d) fıkraları ile (k) fıkrasından sonra gelen birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiş ve son iki paragrafı yürürlükten kaldırılmıştır.

“25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını dolduranların istekleri üzerine,”

“c) İştirakçilerden 40 nci madde gereğince haklarında yaş haddi hükümleri uygulanacak olanlar kurumlarınca re'sen veya 61 yaşını doldurduklarında istekleri üzerine,”

“ç) 87 nci maddenin (a, b, c, d, e, g, h, i, j ve m) fıkralarında gösterilenlerden 25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını dolduranların istekleri üzerine,”

“d) 88 inci madde gereğince emekli kesenekleri geri verilmemiş olanların 61 yaşını doldurmalarında istekleri üzerine ve (b) fıkrasındaki durumda iseler re'sen,”

“Emekli aylığı bağlanabilmesi için yukarıdaki (c ve d) fıkralarında yazılı hallerde ilgililerin fiili hizmet müddetlerinin 15 yılı, (e ve f) fıkralarında yazılı hallerde de 25 yılı doldurmuş olması şarttır. (b) fıkrasının ikinci paragrafı ile (926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu gereğince kadrosuzluk nedeniyle emekliye sevk edilenler hariç) (d, e ve f) fıkraları kapsamına girenlerle 61 yaşını doldurmadan emekli aylığı bağlanmaz.

(b) ve (ç) fıkralarında gösterilenlerden 32 nci madde gereğince fiili hizmet sürelerine zam yapılanların yaş hadlerinden; eklenilen bu sürenin üç yıldan çok olmamak üzere yarısı indirilir.

MADDE 19. – Tasarımın 19 uncu Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. – Tasarımın 20 nci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21. – Tasarının 21 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22. – Tasarının 22 nci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. – Tasarının 23 üncü Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 24. – Tasarının 24.üncü Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 25. – 1479 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 36. – Yaşlılık aylığı, sigortalının sigortalılık süresi içinde aylar itibarıyla prim ödediği gelir basamaklarının, bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosu üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının % 60'ıdır.

Bu oran, 25 yıldan fazla prim ödenen her tam yıl için % 2 oranında artırılır ve 25 yıldan az prim ödenen her tam yıl için %2 oranında indirilir. Ancak, bağlanacak aylık % 45 oranından az olamaz.

Bu Kanuna göre bağlanan yaşlılık, malûlülük ve ölümlü aylıkları her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsünce açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatlar indeksi artış oranına göre artırılarak belirlenir.”

MADDE 26. – Tasarının 26 ncı Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 27. – 1479 sayılı Kanunun 50 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ Madde 50. – Bu Kanuna göre sigortalıların ödeyecekleri primler ve bağlanacak aylıkların hesabında, yirmi dört basamaklı gelir tablosu uygulanır. Tabloda yer alan gelir basamakları her yıl Nisan ayında ilk olarak bir önceki yılın Aralık ayı ile oğdan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayrisafi yur ticî hâsıla sabit fiyatlarla artış oranı kadar artırılarak belirlenir.”

MADDE 28. – Tasarının 28 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 29. – Tasarının 29 uncu Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 30. – Tasarının 30 uncu Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 31. – Tasarının 31 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 32. – 1479 sayılı Kanunun Ek 13 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ayakta yapılan tedavilerde poliklinik muayene ücretinin ve verilen ilaç bedellerinin %20'si sigortalı ve haksahipleri, %10'u aylık alanlar ve haksahipleri tarafından karşılanır. İş kazası ve meslek hastalığı sonucu verilecek olanlar hariç, protez, araç ve gereç bedellerinin %20'si sigortalı ve haksahipleri, %10'u ise aylık alanlar ve haksahipleri tarafından karşılanır. Ancak , katkı payı tutarı, sigortalılarda buldukları gelir basamağı tutarının iki buçuk katını, aylık alanlarda ise sosyal yardım zammı dahil aylık tutarını geçemez.

“Ağız protezleri hariç, sigortalının bu Kanuna tabi sigortalılığının başladığı tarihten önce, sigortalı ve haksahiplerinde mevcut olduğu tespit edilen hastalık ve arızalardan dolayı bedeli kuruma karşılanacak olan ortez ve protezler ek 18 inci maddeye göre hazırlanacak yönetmelikte belirlenir.”

MADDE 33. – Tasarının 33 üncü Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 34. – Tasarının 34 üncü Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 35. – Tasarının 35 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 36. – Tasarının 36 ncı Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 37. – 24/05/1983 tarih 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanununun 8 inci maddesininin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki ikinci fıkra eklenmiştir.

“Birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir.”

“Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce aylık bağlanması için müracaat etmiş olanlardan aylığa hak kazanmış bulunanların aylıklarını bağlayacak Kurumun belirlenmesinde önceki hükümler uygulanır.”

MADDE 38. – Aşağıdaki Geçici 81 inci ve Geçici 82 nci maddeler 506 sayılı Kanuna, Geçici 2 nci madde 2925 sayılı Kanuna, Geçici 205 inci ve Geçici 206 ncı maddeler 5434 sayılı Kanuna, Geçici 10 uncu, Geçici 11 inci ve Geçici 12 nci maddeler 1479 sayılı Kanuna Geçici 7 nci ve 8 inci maddeler 2926 sayılı Kanuna eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 81. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) Sigortalılık süresi 20 yıl ve daha fazla olan kadın sigortalılar ile sigortalılık süresi 25 yıl ve daha fazla olan erkek sigortalılar en az 5000 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalıları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

B) a) Sigortalılık süresi 19 (dahil) yıldan fazla olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 40 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 24 (dahil) yıldan fazla olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını tamamlamak ve en az 5180 gün,

b) Sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla 19 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 43 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 23 (dahil) yıldan fazla 24 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 47 yaşını tamamlamak ve en az 5360 gün,

c) Sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla 18 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 46 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 22 (dahil) yıldan fazla 23 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını tamamlamak ve en az 5540 gün,

d) Sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla 17 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 21 (dahil) yıldan fazla 22 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını tamamlamak ve en az 5720 gün,

e) Sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla 16 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 20 (dahil) yıldan fazla 21 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını tamamlamak ve en az 5900 gün,

f) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla 15 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 19 (dahil) yıldan fazla 20 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını tamamlamak ve en az 6080 gün,

g) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla 14 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla 19 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması, 54 yaşını doldurmuş olması ve en az 6260 gün,

h) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla 13 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla 18 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması, 55 yaşını doldurmuş olması ve en az 6440 gün,

i) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla 12 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla 17 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve 56 yaşını doldurmuş olması ve en az 6620 gün,

j) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla 11 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 55 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla 16 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve 57 yaşını doldurmuş olmaları ve en az 6800 gün,

k) Sigortalılık süresi 10 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 15 yıldan az erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve 58 yaşını doldurmuş olması ve en az 6980 gün,

malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

C) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 15 yıllık sigortalılık süresini tamamlayarak, kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını dolduranlar 3600 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmaları şartıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

Yukarıdaki sayılan şartları;

a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile 31.12.2000 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 51, erkek ise 56 yaşını doldurmak,

b) 1.1.2001 . – 31.12.2001 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 52, erkek ise 56 yaşını doldurmak,

c) 1.1.2002 . – 31.12.2002 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 53, erkek ise 56 yaşını doldurmak ,

d) 1.1.2003 . – 31.12.2003 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 54, erkek ise 56 yaşını doldurmak,

e) 1.1.2004 . – 31.12.2004 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 55, erkek ise 57 yaşını doldurmak,

f) 1.1.2005 . – 31.12.2005 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını doldurmak,

g) 1.1.2006 . – 31.12.2006 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 57, erkek ise 59 yaşını doldurmak,

h) 1.1.2007 . – 31.12.2007 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmak,

ı) 1.1.2008 . – 31.12.2008 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 59, erkek ise 61 yaşını doldurmak,

kaydıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler.”

“GEÇİCİ MADDE 82. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı bulunanlara bağlanacak aylıklar;

A) (a) Sigortalının, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki prim ödeme gün sayıları için 61 inci maddeye göre hesaplanan aylığı ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki prim ödeme gün sayıları için bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki hükümlere göre hesaplanıp, bu

Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen takvim yılları için, her yılın ilk olarak Nisan ayında bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayrisafi yurtiçi hâsıla sabit fiyatlarla artış oranı kadar artırılarak belirlenen aylığın toplamı kadardır.

b) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemlere ait prim ödeme süresi aylık bağlamaya yeterli olmayanların bu süreye ilişkin aylıkları, 5000 gün prim ödemiş olanlar için hesaplanacak tam aylığın, sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar prim ödeme gün sayısı ile orantılı bölünmü (a) fıkrasındaki esaslara göre artırılarak hesaplanır.

"c) Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonraki prim ödeme gün sayısı 3600'dan az olan sigortalıların, bu döneme ait yaşlılık aylıkları, 61 inci maddeye göre belirlenen ortalama yıllık kazancı üzerinden 3600 gün için hesaplanacak aylığın prim ödeme gün sayısı ile orantılı bölünmü olarak hesaplanır.

d) Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra malûllük aylığına hak kazananlar ile ölen sigortalıların hak sahiplerinin aylıkları, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonraki prime esas kazançlar dikkate alınarak 61 inci maddeye göre belirlenen ortalama yıllık kazançları üzerinden, 55 veya 67 nci madde hükümlerine göre hesaplanır. Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra prime esas kazancı bulunmayanların malûllük ve ölüm aylıkları, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanır ve yukarıdaki (a) fıkrasındaki esaslara göre artırılarak ödenir."

"GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) 15 yıl ve daha fazla sigortalı bulunanlar en az 3600 gün prim ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

B) a) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla 15 yıldan az olanlar kadın ise 51, erkek ise 53 yaşını doldurmuş olmaları,

b) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla 14 yıldan az olanlar kadın ise 52, erkek ise 54 yaşını doldurmuş olmaları,

c) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla 13 yıldan az olanlar kadın ise 53, erkek ise 55 yaşını doldurmuş olmaları,

d) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla 12 yıldan az olanlar kadın ise 54, erkek ise 56 yaşını doldurmuş olmaları,

e) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla 11 yıldan az olanlar kadın ise 55, erkek ise 57 yaşını doldurmuş olmaları,

f) Sigortalılık süresi 10 yıldan az olanlar kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını doldurmuş olmaları, ve 3600 gün prim ödemiş olmaları şartıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

"GEÇİCİ MADDE 205. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

Kadın iştirakçilerden 20, erkek iştirakçilerden 25 fiili hizmet yılını dolduranların istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır.

a) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 1 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 40, erkek ise 45 yaşını,

b) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 2 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 43, erkek ise 47 yaşını,

c) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 3 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 46, erkek ise 49 yaşını,

d) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 4 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 49, erkek ise 51 yaşını,

e) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 5 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 50, erkek ise 52 yaşını,

f) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 6 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 51, erkek ise 53 yaşını,

g) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 7 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 52, erkek ise 54 yaşını,

h) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 8 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 53, erkek ise 55 yaşını,

i) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 9 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 54, erkek ise 56 yaşını,

j) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 10 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 55, erkek ise 57 yaşını,

k) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 10 yıldan fazla kalan iştirakçilerden kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını,

doldurmaları ve kadın iştirakçinin 20, erkek iştirakçinin 25 fiili hizmet süresini tamamlamaları halinde istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır.”

“GEÇİCİ MADDE 206 . — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kendilerine aylık bağlanmış kız çocuklardan Sosyal Sigortalar Kurumu, Bağ-Kur ve 506 sayılı kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamında bulunan sandıklara tabi çalışan veya bu kurumlardan aylık alanların sandıkça bağlanan aylıkları bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren kesilir.

“GEÇİCİ MADDE 10 . — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümlere göre aylık bağlanmasına hak kazananların, yaşlılık aylığı talep hakları saklıdır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibarıyla, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödeme süresinin dolmasına;

a) 1 yıldan az kalan kadınlara	40, erkeklere	45 yaşını,
b) 2 yıldan az kalan kadınlara	43, erkeklere	47 yaşını,
c) 3 yıldan az kalan kadınlara	46, erkeklere	49 yaşını,
d) 4 yıldan az kalan kadınlara	49, erkeklere	51 yaşını,
e) 5 yıldan az kalan kadınlara	50, erkeklere	52 yaşını,
f) 6 yıldan az kalan kadınlara	51, erkeklere	53 yaşını,
g) 7 yıldan az kalan kadınlara	52, erkeklere	54 yaşını,
h) 8 yıldan az kalan kadınlara	53, erkeklere	55 yaşını,
i) 9 yıldan az kalan kadınlara	54, erkeklere	56 yaşını,
j) 10 yıldan az kalan kadınlara	55, erkeklere	57 yaşını,
k) 10 yıldan fazla kalan kadınlara	56, erkeklere	58 yaşını,

doldurmaları, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemeleri şartıyla ve talepte bulunmaları halinde, aylıklı aylığı bağlanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, 15 tam yıl prim ödeme süresi ile birlikte kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurma koşulunu bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren,

- a) 2 yıl içinde yerine getiren kadınlara 51, erkeklere 56 yaşını,
 - b) 4 yıl içinde yerine getiren kadınlara 52, erkeklere 57 yaşını,
 - c) 6 yıl içinde yerine getiren kadınlara 53, erkeklere 58 yaşını,
 - d) 8 yıl içinde yerine getiren kadınlara 55, erkeklere 59 yaşını,
 - e) 10 yıl içinde yerine getiren kadınlara 57, erkeklere 60 yaşını,
 - f) 10 yıldan sonra yerine getiren kadınlara 59, erkeklere 61 yaşını,
- doldurmaları ve talepte bulunmaları halinde, aylıklı aylığı bağlanır.”

GEÇİCİ MADDE 11. —Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanan malûllük, yaşlılık ve ölüm aylıkları, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ödenen son aylık tutarlar esas alınarak Kanunun yürürlük tarihinden sonra 36 ncı maddenin son fıkrası hükmüne göre artırılarak ödenir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlara bağlanacak yaşlılık aylığı Kanunun yürürlük tarihinden önceki sigortalılık sürelerine ilişkin olarak, Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre, sigortalının Kanunun yürürlük tarihinde en az bir tam yıl prim ödediği gelir basamağı üzerinden, sigortalılık başlangıç tarihinden aylık başlangıç tarihine kadar geçen toplam sigortalılık süreleri ile orantılı olarak hesaplanacak kazanılmış hak aylığının, Kanunun yürürlük tarihinden aylık başlangıç tarihine kadar her ay ilk olarak bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsünce açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi artış oranı kadar; ikinci olarak bir önceki yılın gayri safi yurtiçi hâsıla sabit fiyatlarla artış oranı kadar artırılarak belirlenen tutarı ile Kanunun yürürlük tarihinden sonra geçen sigortalılık sürelerine ilişkin olarak, bu Kanunun 36 ncı maddesine göre hesaplanacak aylığın toplamıdır.”

“Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olanlara bağlanacak malûllük ve ölüm aylıkları, sigortalının bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sigortalılık süresinin bulunması halinde, bu süreler esas alınarak hesaplanır.”

GEÇİCİ MADDE 12. — Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra primlerin ve aylıkların hesaplanmasına esas gelir tablosunun 50 ncı maddeye göre belirlenmesine kadar, kanunun yayımı tarihinden önceki hükümlere göre belirlenecek olan yirmi dört basamaklı gösterge tablosunun uygulanmasına devam edilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 50 ncı maddeye göre belirlenmesi gereken gelir basamaklarının hesaplanmasında yukarıdaki fıkra gereğince uygulanan gelir basamakları esas alınır.”

“GEÇİCİ MADDE 7. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümlere göre aylık bağlanmasına hak kazananların, yaşlılık aylığı talep hakları saklıdır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibarıyla, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödeme süresinin dolmasına;

- a) 1 yıldan az kalan kadınlara 40, erkeklere 45 yaşını,
- b) 2 yıldan az kalan kadınlara 43, erkeklere 47 yaşını,
- c) 3 yıldan az kalan kadınlara 46, erkeklere 49 yaşını,

d) 4 yıldan az kalan kadınlara 49, erkekler	51 yaşını,
e) 5 yıldan az kalan kadınlara 50, erkekler	52 yaşını,
f) 6 yıldan az kalan kadınlara 51, erkekler	53 yaşını,
g) 7 yıldan az kalan kadınlara 52, erkekler	54 yaşını,
h) 8 yıldan az kalan kadınlara 53, erkekler	55 yaşını,
i) 9 yıldan az kalan kadınlara 54, erkekler	56 yaşını,
j) 10 yıldan az kalan kadınlara 55, erkekler	57 yaşını,
k) 10 yıldan fazla kalan kadınlara, 56, erkekler	58 yaşını,

doldurmaları, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemeleri şartıyla ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, 15 tam yıl prim ödeme süresi ile kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurma koşulunu, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren,

a) 2 yıl içinde yerine getiren kadınlara 51, erkekler	56 yaşını,
b) 4 yıl içinde yerine getiren kadınlara 52, erkekler	57 yaşını,
c) 6 yıl içinde yerine getiren kadınlara 53, erkekler	58 yaşını,
d) 8 yıl içinde yerine getiren kadınlara 55, erkekler	59 yaşını,
e) 10 yıl içinde yerine getiren kadınlara 57, erkekler	60 yaşını,
f) 10 yıldan sonra yerine getiren kadınlara 59, erkekler	61 yaşını,
- doldurmaları ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır."

"GEÇİCİ MADDE 8. - Sigortalıların bu Kanunla değişik 36 ncı Madde hükümünün yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ay başına kadar mevcut prim borçları değişiklikten önceki hükümler çerçevesinde hesap ve tahsil edilir."

MADDE 39. - Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükümünde Kararnameye ekli (III) sayılı cetvelin Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne ait bölümüne eklenmiştir.

VI. BÖLÜM

İŞSİZLİK SİGORTASI

İşsizlik sigortasının amaç ve kapsamı ile yetkili, görevli ve sorumlu kuruluşlar

MADDE 40. - İşsizlik sigortasının amacı işsizlik sigortasına ilişkin kurallara ve uygulama esaslarını düzenlemek ve sigortalılara işsiz kalmaları halinde, bu Kanunda öngörülen ödeme ve hizmetlerin yerine getirilmesini sağlamaktır.

Bu Kanun, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 nci maddesinde belirtilen sigortalılar ile aynı Kanunun geçici 20 nci maddesinde açıklanan sandıklara tabi sigortalıları (geçici 20 nci maddede kapsamında olmakla birlikte memur veya 399 sayılı Kanun Hükümünde Kararnameye tabi sözleşmeli statüde bulunanlar hariç) ve müttekabiliyet esasına dayalı olarak yapılan anlaşmalara göre çalışan yabancı işçileri kapsar.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 3 üncü maddesinde sigortalı sayılmayanlar ile sosyal güvenlik kuruluşlarından yaşlılık aylığı alıp da sosyal güvenlik destek primi ödeyerek ya da ödemeksizin çalışanlar bu Kanun kapsamına dahil değildir.

İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından Sosyal Sigortalar Kurumu, diğer her türlü hizmet ve işlemlerin yapılmasından İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğü görevli, yetkili ve sorumludur. Bu amaçla, İş ve İşçi Bulma Kurumu bünyesinde İşsizlik Sigortası Daire Başkanlığı kurulmuştur. İşsizlik Sigortası Daire Başkanlığının görevleri bu Kanunda yapılan düzenlemeler çerçevesinde yönetmelikle belirlenir.

Bu Kanunun 40 - 50 nci maddeleri ile geçici birinci maddesinde geçen "bu kanun" ibareleri işsizlik sigortasına ilişkin hükümler için kullanılmıştır.

MADDE 41. – Tasarının 41 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 42. – Tasarının 42 nci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 43. – İşsizlik sigortasının gerektirdiği ödemeleri, hizmet ve yönetim giderlerini karşılamak üzere, bu Kanunun 40 inci maddesi kapsamına giren tüm sigortalılar, işverenler ve Devlet işsizlik sigortası primi öder. İşsizlik sigortası primi, sigortalının 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77 ve 78 inci maddelerinde belirtilen prime esas aylık brüt kazançlarından her ne ad altında olursa olsun ay itibarıyla ödenmesi mutat olanların brütü üzerinden %2 sigortalı, % 3 işveren ve %2 Devlet payı olarak alınır. Sigortalıya yapılan ödemelerin ay itibarıyla ödenmesi mutat olan ödemelerden olup olmadığı hususundaki tereddütleri gidermeye Bakanlık yetkilidir.

İşverenler işsizlik sigortasına ilişkin %3 oranındaki yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden herhangi bir indirim veya kesinti yapamazlar."

Herhangi bir nedenle işçinin sigortalılık durumunun sona ermesi halinde, o ana kadar işçiden ve işverenden kesilen işsizlik sigortası primleri ile Devlet payı iade edilmez.

İşsizlik sigortasına işverenlerce ödenen primler kazancın tespitinde gider olarak kabul edilir, sigortalılarda ödenen primler de gerçek ücretin hesaplanmasında gelir vergisi matrahından indirilir.

Sigortalı işçilerin, işverenlerin ve Devletin her ay için ödeyecekleri işsizlik sigortası primlerinin hesabı, günlük kazancın ve sınırlarının belirlenmesi, prim belgeleri, işsizlik sigortası primlerinin ödenmesi, ödenmeyen primler ve cezalar için düzenlenecek belgeler, yeni işverenin sorumluluğu, teminatın ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulması, yersiz olarak alınan primlerin iadesi hususlarında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83 ve 84 üncü maddeleri hükümleri uygulanır.

İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından, sigortalı ve işyeri bazında kayıtların tutulmasından, Devlet payının hazineye alınmasından, toplanan primler ile uygulanacak gecikme zammı, faiz ve cezaların fona aktarılmasından, teminat ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulmasından, yersiz olarak alınan primlerin iadesinden Sosyal Sigortalar Kurumu görevli, yetkili ve sorumludur.

Devlet payı, aylık tahsil edilen işçi ve işveren paylarını toplamı dikkate alınarak Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından hesaplanır ve talebi üzerine, izleyen ayın 15'ine kadar Hazine tarafından bu kurumun hesabına aktarılır.

Sosyal Sigortalar Kurumu bir ay içinde tahsil ettiği primleri, uygulanacak gecikme zammı, faiz ve cezalar ile Hazineye aktarılan Devlet payını izleyen ayın 15'ine kadar fona aktarır. Süresinde aktarılmayan meblağlardan sorumlu olan Sosyal Sigortalar Kurumu memurları net aylıklarının üç katı tutarında cezayı fona ödemek zorundadırlar.

MADDE 44. – Tasarının 44 üncü Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 45. – Tasarının 45 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 46. – Tasarının 46 ncı Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 47. – Tasarrufların 47 nci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 48. – Tasarrufların 48 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 49. – Tasarrufların 49 uncu Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 50. – Tasarrufların 50 nci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

Geçici Madde 1. – Tasarrufların Geçici 1 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

Yürürlükten kaldırılan maddeler

MADDE 51. –

a) 506 sayılı kanunun 97 nci, Ek 20 nci, Ek 21 inci, Ek 22 nci, Ek 23 üncü, Ek 34 üncü ve Ek 35 inci maddeleri,

b) Çalışanların Tasarruflara Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair 9.3.1988 tarih ve 3417 sayılı Kanunun 2 ve 3 üncü maddeleri,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 52. – Bu Kanunun,

a) 8 inci, 28 inci, 29 uncu, 33 üncü, 35 inci, 16 ncı maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen Ek 38 inci maddesi, Kanunun yayımını takip eden ay başında,

b) 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 7 nci, 9 uncu, 10 uncu, 11 inci, 12 nci, 13 üncü, 15 inci, 16 ncı maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen Ek 39 uncu maddesi, 17 nci, 21 inci 23 üncü, 25 inci, 27 nci, 32 nci, 38 inci maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen geçici 82 nci, 2925 sayılı Kanuna eklenen geçici 2 nci ve 1479 sayılı Kanuna eklenen geçici 11 inci maddesi Kanunun yayımını takip eden yılbaşında,

c) 40 inci, 41 inci, 42 nci, 43 üncü, 44 üncü, 45 inci, 46 ncı, 48 inci, 49 uncu ve 50 nci maddeleri ile 51 inci maddesinin (b) bendi ve geçici 1 inci maddesi yayımını izleyen 6 ayın sonunda,

d) Diğer hükümleri Kanunun yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

MADDE 53. – Tasarrufların 53 üncü Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

(I) SAYILI LİSTE

KURUMU : SOSYAL SİGORTALAR KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI: TAŞRA

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>SERBEST KADRO ADEDİ</u>
GİH	Hastane Müdürü	1	9
GİH	Hastane Müdürü	2	9
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	2	22
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	3	35
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	4	28

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>SERBEST KADRO ADEDİ</u>
GİH	Hastano Müdür Yardımcısı	5	21
GİH	Muhasebeci	4	18
GİH	Muhasebeci	5	26
GİH	Şef	3	54
GİH	Şef	4	88
GİH	Şef	5	132
GİH	Memur	8	237
GİH	Memur	9	396
GİH	Memur	10	551
GİH	Anbar Memuru	10	74
GİH	Santral Memuru	10	267
GİH	Veznedar	10	136
GİH	Daktilograf	9	40
GİH	Daktilograf	10	264
GİH	Şoför	12	324
SHS	Baştabip	1	29
SHS	Baştabip Yardımcısı	1	49
SHS	Baştabip Yardımcısı	2	44
SHS	Uzman Tabip	3	435
SHS	Uzman Tabip	4	725
SHS	Uzman Tabip	5	1 122
SHS	Tabip	5	842
SHS	Diş Tabip	5	158
SHS	Eczacı	5	410
SHS	Başhemşire	5	26
SHS	Hemşire	8	877
SHS	Hemşire	9	3 516
SHS	Ebe	9	324
SHS	Sağlık Teknisyeni	7	229
SHS	Sağlık Teknisyeni	8	382
SHS	Sağlık Teknisyeni	9	538
SHS	Laborant	7	88
SHS	Laborant	8	176
SHS	Laborant	9	254
SHS	Diyetisyen	5	44
SHS	Psikolog	5	18

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
SHS	Fizyoterapist	5	35
SHS	Çocuk Gelişimcisi	5	9
THS	Teknisyen	9	365
YHS	Teknisyen Yardımcısı	12	101
YHS	Berber	12	64
YHS	Bekçi	12	403
YHS	Aşçı	12	284
YHS	Terzi	12	133
YHS	Gassal	12	18
YHS	Hizmetli	12	<u>4371</u>
TOPLAM			18 000

(I) SAYILI LİSTE
(İHDAS EDİLEN KADROLAR)

KURUMU : İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI: MERKEZ

CETVEL: III

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
GİH	İşsizlik Sigortası Daire Başkanı	1	1
GİH	Şube Müdürü	1	12
GİH	Şef	3	4
GİH	Muhasebeci	4	4
GİH	Şef	4	8
TH	İstatistikçi	4	4
GİH	Muhasebeci	5	4
GİH	Şef	5	10
GİH	Şef	6	12
GİH	Memur	6	4
TH	İstatistikçi	6	8
GİH	Memur	7	6
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	7	12
GİH	Memur	8	6
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	8	12
GİH	Memur	9	8
GİH	Daktilograf	10	<u>12</u>
TOPLAM			127

(I) SAYILI LİSTE
(İHDAS EDİLEN KADROLAR)

KURUMU : İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI: TAŞRA

CETVEL: III

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
GİH	Şube Müdürü	1	10
GİH	Şube Müdürü	2	30
GİH	Şube Müdürü	3	40
GİH	Şef	3	25
GİH	Muhasebeci	4	10
GİH	Şef	4	35
TH	İstatistikçi	4	4
GİH	Muhasebeci	5	30
GİH	Şef	5	53
TH	İstatistikçi	5	8
GİH	Muhasebeci	6	40
TH	İstatistikçi	6	7
GİH	Aktüer	6	6
GİH	Memur	6	15
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	6	40
GİH	Memur	7	20
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	7	30
GİH	Memur	8	20
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	8	30
GİH	Memur	9	25
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	9	13
TOPLAM			491

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Bıytlık Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

2.8.1999

Esas No. : 11495

Karar No. : 45

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanarak, Bakanlar Kurulunca 12.07.1999 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 13.07.1999 tarihinde tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna, esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen "Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Ek ve Geçici

ci Maddeler Eklenmesi, İşsizlik Sigortası Kurulması ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 27.7.1999 tarihinde yaptığı 24 üncü birleşiminde, Hükümeti temsilen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar OKUYAN, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Maliye ile Adalet Bakanlıkları, Hazine ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlıkları, Sosyal Sigortalar Kurumu, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı, İş ve İşçi Bulma Kurumu, Bağ-Kur Genel Müdürlükleri, Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, KESK, TÜM İŞÇİ EMEKLİLERİ DERNEĞİ, KAMU-SEN, MEMUR-SEN, TİSK ve TESK temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; Sosyal güvenlik kavramı, toplumsal dayanışmanın gereği olarak doğmuş ve tarihsel süreç içinde gelişerek önce ulusların sonra da uluslararası kuruluşların temel konularından biri haline gelmiştir. Çağımızda sosyal güvenlik kalkınmanın dinamiği, üretim ve verimliliğin en önemli unsuru olarak kabul edilmektedir. Toplumlar için sosyal güvenlik, beşeri sermayenin sağlıklı bir şekilde gelişmesi, gelirin yeniden ve daha adil dağıtımı ve toplumsal barış ve adaletin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesinde önemli bir araçtır.

Dünyada karşılıksız sosyal yardımlar ve primli sisteme dayalı sigortalılık şeklinde uygulanan sosyal güvenlik sistemlerinde, çeşitli nedenlerle sıkıntılar görülmekte ve reform ihtiyacı gelişmiş ülkelerin olduğu kadar gelişmekte olan ülkelerin de başlıca sorunu haline gelmektedir. Ülkemizde de sosyal güvenlik kuruluşları başta finansman darboğazı olmak üzere, erken emeklilik, kurumların prime dayanmayan karşılıksız ödemeleri ve çeşitli dönemlerde çıkarılmış olan borçlanma yasalarıyla kişilere prim yatırmadıkları yılları çok ucuza satın almalarının sağlanması nedeniyle ortaya çıkan aktüeryal dengesizlik gibi nedenlerle zor duruma düşmüşlerdir.

Ülkemizin üç büyük sosyal güvenlik kuruluşu olan Sosyal Sigortalar Kurumu, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı ve Bağ-Kur'un aktif sigortalılar ile pasif sigortalılar arasındaki dengelerinin bozulması, başka bir deyişle prim miktarı ile emekli aylığı ilişkisinin sağlanamaması, bu kuruluşların mali yapılarının bozulmasına neden olmakta, kuruluşların hızla artan finansman açıkları bütçeden yapılan transferlerle kapatılmaya çalışılmaktadır. Söz konusu sosyal güvenlik kuruluşlarının bütçeden finanse edilen açığı 1995 yılında 108.2 trilyon, 1996 yılında 335.3 trilyon, 1997 yılında 760 trilyon, 1998 yılında, yılsonu harcama tahminine göre 1 katrilyon 426 trilyon liradır. 1999 yılında ise bütçeden finanse edilecek toplam açığın 2 katrilyon 55 trilyon lira olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Sosyal güvenlik kuruluşlarının yıllara göre bütçeden aldıkları payın GSMH'ya oranı 1992'de 0.36 iken, 1995'de 1.38, 1997'de 2.59 olarak gerçekleşmiş, 1998'de ise yılsonu harcama tahminine göre 2.69 seviyesindedir.

Ülkemizde aktif sigortalılar ile pasif sigortalılar arasındaki denge olumsuz yönde bozulmuştur. 1997 yılında aktif sigortalı sayısı 5.3 oranında artarken, pasif sigortalı sayısı yüzde 7.4 oranında artmıştır. 1996 yılında ortalama 2.33 aktif sigortalıya 1 pasif sigortalı düşerken 1997 yılında bu sayı 2.28'e gerilemiştir. 1997 yılında pasif sigortalı başına düşen aktif sigortalı sayısı Emekli Sandığı'nda 1.79, Bağ-Kur'da 2.72 ve SSK'da 2.33 olarak gerçekleşmiştir.

Pasif sigortalı sayısındaki hızlı artışa karşılık aktif sigortalı sayısının yeterince artmaması, bağımlı sayısının fazla olması, emeklilik yaş sınırının kaldırılmış olması ve yaşlılık riskiyle karşılaşmadan sigortalılara emekli aylığının bağlanması, prim karşılığı olmayan ödemelerin yapılması, prime esas kazancın tavanının düşük tutulması ve prim tahsilatının yetersiz olmasından dolayı aktüeryal dengeler bozulmuştur. Bu nedenle kurumların bozulan finansmanlarının sağlıklı bir yapıya kavuşturulması için ivedilikle gerekli önlemlerin alınması kamu menfaati açısından önem arz etmektedir.

1997 yılında, sosyal sigorta programları toplam nüfusun yüzde 85.3'ünü kapsamaktadır. Bu kapsamda Emekli Sandığı 7 milyon 947 bin, Sosyal Sigortalar Kurumu 32 milyon 752 bin, Bağ-Kur 12 milyon 680 bin ve diğer özel sandıklar toplamı 315 bin kişi olmak üzere toplam 53 milyon 694 bin kişi yer almaktadır.

Sosyal güvenlik kurumları arasında, sigorta programları, üyelerin aylığa hak kazanma şartları, emekli aylıklarının alt ve üst sınırları, prim oranları, sağlanan haklar ve yükümlülükler açısından mevcut farklılıkların Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında yer alan öngörüler doğrultusunda bir standarta kavuşturulması uygulamada hizmetin daha etkin bir şekilde yerine getirilmesini sağlayacaktır.

Diğer yandan; günümüzde önemli bir sorun olan istihdam yetersizliği bir çok ülkenin temel sorunlarından biri olmaya devam etmektedir. Bir ülkede üretimde bulunmayanların sayısındaki artış, sadece çalışanların üzerindeki yükü artırmakla kalmamakta, aynı zamanda toplumsal dengeleri alt üst ederek ekonomik ve sosyal sorunları da beraberinde getirmektedir.

Ülkemizde hızlı nüfus artışı, köyden kente göç ile sanayi ve hizmetler sektörünün yeterince gelişmemesi nedeniyle temelde yapısal bir işsizlik vardır. Devlet İstatistik Enstitüsü verilerine göre ülkemiz işgücü potansiyeli 1998 yılı Nisan ayında, bir önceki yılın ortalamasına göre yaklaşık yüzde 1.3 artarak 22.2 milyona, istihdam ise yüzde 1.2 oranında artarak 20.7 milyona yükselmiştir. Aynı tarihte, işsizlik oranı yüzde 6.4, eksik istihdam ise yüzde 6.1 olarak gerçekleşmiştir. Böylece eksik istihdam ile birlikte toplam işsizlik yani atıl işgüçü oranı yüzde 12.5 civarında gerçekleşmiştir. 1999 yılında ise işgücünün 22.778 bin, istihdamın 21.231 bin, açık ve eksik istihdam nedeniyle atıl işgücünün toplam yüzde 13.8 oranında olması beklenmektedir.

İşsizliğin tam anlamı ile ortadan kaldırılması, çok yönlü ekonomik ve mali önlemlerle, yatırım-istihdam ilişkisine dönük etkili kararların alınmasına bağlıdır. Bu çerçevede, istihdamın artırılmasına dönük uzun vadeli politikaların yanında, işsiz kalma neticesinde geçici gelir kayıplarını ya da azalışlarını karşılayacak, yeni iş buluncaya kadar ya da yeniden istihdam imkanı verecek olan eğitimini tamamlanuncaya kadar gelir kayıplarını karşılayarak, gelir devamlılığı sağlayacak önlemlerin de uygulamaya konulması zorunludur.

Anayasamızda ifadesi bulunan sosyal devlet olgusunun bir gereği olarak hem güvenceli, hem de esnek bir işgücü piyasası düzenlenmesi kapsamında yeniden eğitim programlarını da içerecek şekilde işsizlik sigortası sisteminin kurulması toplum barışımızın korunmasına katkı sağlayacaktır. OECD Ülkeleri arasında işsizlik sigortası uygulamayan tek ülke Türkiye'dir. Ülkemizin Avrupa Birliğine entegrasyon süreci de dikkate alınarak, tüm Avrupa Birliği ülkelerinde bulunan işsizlik sigortası sisteminin işçi, işveren ve devlet tarafından karşılanacak primlerle oluşturulması gerekmektedir.

Yukarıdaki genel açıklamalar çerçevesinde, sosyal güvenlik kurumlarının içinde bulunduğu finansman sıkıntısını gidermek, idari etkinliği artırmak, norm ve standart birliği için temel esasları belirlemek, gelirleri artırıcı ve giderleri azaltıcı düzenlemeler yapmak, fonların etkili bir şekilde işletilmesini temin etmek amacıyla sosyal güvenlik sisteminin yeniden yapılandırılması ve çalışmakta iken işsiz kalanların gelir kayıplarını kısmen karşılayacak işsizlik sigortası sisteminin oluşturulmasına dönük düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır.

Tasarı ile;

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabı-

na Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunda değişiklikler yapılması ile bu Kanunlara ek ve geçici maddeler eklenmesi ve çalışma hayatımızda ilk defa İşsizlik Sigortası sistemi kurulması öngörülmektedir.

Bu Tasarı kapsamında ;

506 sayılı Kanunda;

- İşverenin, işyeri bildirgesini, işçi çalışmaya başladıktan en geç bir ay içinde Kuruma bildirme stresi, işyeri bildirgesini ve çalıştıracağı işçileri işe başlatmadan önce Kuruma bildirmesi,

- İşverenin, çalıştırılan sigortalıları, Kuruma engeç bir ay içinde bildirme stresi, bu kişileri işe başlatmadan önce Kuruma bildirmesi,

- Sigortalılara, iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası kapsamı dışında kalan hastalıklarda verilen protez, araç ve gereç bedellerinin yüzde 20'sinin hak sahiplerince karşılanması, bu katkı payının asgari ücretin üç katından fazla olmayacağı esasının getirilmesi,

- İlk defa sigortalı olanlara sağlık hizmetlerinden yararlanabilmesi için, altmış günü hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki altı ay içinde olmak üzere toplam yüz yirmi gün hastalık sigortası primi ödeme şartının getirilmesi,

- Sürekli iş göremezlik geliri, malûllük ve yaşlılık aylığı alanlara sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinin yüzde 10'unun kendilerince ödenmesi, bu katkı payının kurumca ödenen maaştan fazla olmayacağı esasının getirilmesi,

- Sigortalının yaşlılık aylığına hak kazanmasında yaş şartı aranmadan emekli olma imkanı kaldırılarak, kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 8300 iş günü prim ödemiş olması veya kadın ise 61, erkek ise 63 yaşını doldurmuş olması ve en az 3600 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olma esaslarının getirilmesi,

- Yaşlılık aylıklarının hesaplanmasında katsayı ve gösterge sistemi yerine sigortalının, DİE tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatlarındaki değişim oranı ile bir önceki yılın gayrisafi yurt içi hâsıla sabit fiyatlarla gelişme hızına göre, sigortalılığın başlangıç tarihinden itibaren belirlenecek güncelleştirilmiş yıllık kazançlarının toplamına göre bulunacak ortalama yıllık kazancın yüzde 35'inin 1/12 oranında yaşlılık aylığı bağlanması ve bu oranın her 360 günlük ek prim ödenmesi halinde yüzde 2 artırılması,

- Prim ve verilecek ödeneklerin hesabında esas alınan günlük kazancın alt ve üst limitlerinin yeniden belirlenmesi, bu limitlerin DİE tarafından açıklanan TÜFE ile kişi başına düşen gayrisafi millî hâsıla artış oranlarına göre güncelleştirilerek artırılmasına imkan verilmesi,

- Sigorta müfettişlerinin yanında, genel ve katma bütçeli kuruluşların denetim elamanlarının da, işyerlerinde sigortasız olarak çalışan işçileri tespit ederek Kuruma bildirmelerine olanak tanınması,

- İsteğe bağlı sigortalılıkta malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranı yüzde 20'den yüzde 30'a, sosyal güvenlik destek primi oranı ise yüzde 24'den yüzde 30'a çıkarılması, kurumdan emekli aylığı alan serbest avukat ve noterlerin çalışmaya devam edenlerinin de sosyal güvenlik destek primi uygulaması kapsamına alınması,

- Emekli aylıklarının her ay enflasyon oranında artırılmasına imkan verilmesi, sosyal yardım zammının (4.690.000) TL olarak dondurulması,

- Sigortalılık süresine ilave edilecek ek fiili hizmet sürelerinin toplamının 5 yıldan çok olmak üzere, bu Tasarı ile getirilen yaş hadlerinden indirilmesi.

5434 Sayılı Kanunda;

- Emekli aylığının bağlanmasında, kadın erkek arasındaki 20-25 yıl ayrımı kaldırılarak, 25 yıl hizmet yılı ve kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olmaları şartının getirilmesi, bu düzenleme çerçevesinde bazı maddelerde yer alan fiili hizmet süreleri ile yaş sınırlarının yeniden belirlenmesi,

- Yaş haddinden emekli aylığı bağlanacaklarda aranan 10 yıl hizmet süresinin 15 yıl olarak artırılması,

- Evli bulunmayan kız çocuklarına başka bir sosyal güvenlik kuruluşunda her ne ad altında olursa olsun aylık almama şartının getirilmesi sağlanarak tek kurumdan yetim aylığı bağlanması,

- Halen emekli, adi malûllük, vazife malûllüğü ile dul ve yetim maaşı alanların aylıklarının Tasarruflar Kanunlaşmasından itibaren, kanunlaşmasından sonra bağlanacak olan maaşların ise ilk memur maaş artışı tarihinden itibaren DİE'nin açıkladığı TÜFE değişim oranına göre belirlenmesinin sağlanması,

- Protez, orteç ve tıbbi araç ve gereç bedellerinin yüzde 10'unun ilgililer tarafından karşılanması ve bu katkı paylarının almakta oldukları bir aylık maaş tutarından fazla olamayacağı hükmünün getirilmesi,

- Diğer sosyal güvenlik kurumlarından emekli aylığı alanların hiçbir şekilde Sandığın sağlık yardımından yararlanamaması,

1479 sayılı Kanunda;

- Malûllük ve yaşlılık aylığının; sigortalının sigortalılık süresince prim ödödüğü gelir basamaklarının, bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosu üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının yüzde 60'ı, malûllük aylığında bu oranın hak sahibi bir başkasının bakımına muhtaç olduğu zaman ise yüzde 70'i olması, gelir basamaklarındaki bekleme sürelerinin yeniden belirlenmesi,

- Yaşlılık aylığından yararlanmak için kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması, kısmi yaşlılık aylığında ise kadın ise 61, erkek ise 63 yaşını doldurma ve 15 tam yıl sigorta primi ödeme şartlarının getirilmesi,

- Süresinde ödenmeyen primlerin tahsilatında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanması.

- İlk defa sigortalı veya yeniden sigortalı olanların sağlık hizmetlerinden yararlanabilmesi için en az sekiz ay prim ödemiş olma şartının getirilmesi, sağlık sigortası prim oranının yüzde 12'den yüzde 15'e çıkarılması,

- Protez, araç ve gereç bedelleri ile tedavi giderlerine 506 sayılı Kanunda yapılan düzenlemelere paralel olarak, sigortalılar, aylık alanlar ve bunların hak sahiplerince belli oranlarda katkı payı verilmesine imkan sağlanması,

- Yaşlılık aylığı bağlanarlardan, çalışmalarına devam edenlere veya daha sonra çalışmaya başlayanlara yüzde 10 oranında sosyal güvenlik destek priminin getirilmesi, bu primin sigortalılık süresi olarak değerlendirilmemesi, toptan ödeme olarak jade edilmemesi ve hizmet sürelerinin birleştirilmesinde dikkate alınmaması,

- Diğer sosyal güvenlik kurumlarında olduğu gibi bu Kanuna tabi sigortalılara da askerlikte geçen sürelerini borçlanma imkanı verilmesi,

Hizmetlerin birleştirilmesinde uygulanan son 7 yıl içinde en fazla fiili çalışma süresinin geçtiği kurumca aylık bağlanması uygulaması yerine, fiili hizmet süresi içinde en fazla hizmet süresinin geçtiği kurumca aylık bağlanması, hizmet sürelerinin eşit olması halinde sonuncusunun tabi olduğu mevzuat hükümlerinin uygulanması esaslarının getirilmesi,

Tasarının kanunlaşma prosedürünün tamamlanmasından önce emeklilik hakkını kazananların değişiklikten önceki hükümlere göre yaşlılık aylığı bağlanmasına ilişkin haklarının korunması, şeklinde değişiklik ve düzenlemelerin yapılmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca tasarı ile;

- 506 ve 1479 sayılı Kanunlarda yapılan değişikliklere paralel olarak, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu ile 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun ilgili maddelerinde de gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

- Sigortalı ve iştirakçilerin sözkonusu Kanunlarda yapılan değişiklik ve düzenlemelerden hemen etkilenmelerini önlemek amacıyla, kademeli geçiş sürecine ilişkin esaslar da belirlenmiştir.

Ülkemizde ilk defa getirilecek olan zorunlu İşsizlik Sigortası Sistemi ile ilgili düzenlemelerde;

- Kendi istek ve kusuru dışında işsiz kalanların, yeni iş buluncaya kadar gelir kaybının kısmen de olsa karşılanmasına,

- İşsizlik sigortası fonunun, çalışanlardan yüzde 2, işverenlerden yüzde 3 ve Devletten yüzde 2 oranlarında sağlanacak katkı payları ile oluşturulması, Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanunun 2 ve 3 üncü maddeleri kaldırılarak, işçi ve işverenlerin ödemekte oldukları primlerin bu fona kesilmesinin sağlanmasına,

- Sigortalı işsizlerin işsizlik ödeneğini hak edebilmesi için, bu Kanun kapsamına dahil olması, hizmet akıtlarının sona ermesinden önceki son üç yıl içinde en az 600 gün sigortalı olarak çalışıp, işsizlik sigortası primi ödemiş ve işten ayrılmadan önceki son 120 gün içinde prim ödeyerek sürekli çalışmış olmaları şartının getirilmesine,

- Çalışanlardan alınacak katkı payının prim ödedikleri süreyle paralel olarak 300 gün olarak belirlenmesine,

- Hizmet akdinin başvuru sırasında grev, lokavt veya kanundan doğan ödevler nedeniyle askıya alınmamış ve herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almamış olması esaslarının getirilmesine,

- İşsizlik ödeneği almakta iken, bulunan işi haklı bir nedene dayanmaksızın reddeden, işsizlik ödeneği aldığı sürede gelir getirici bir işte çalışan veya herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan gelir veya aylık aldığı tespit edilenlerin ödeneğinin kesilmesine imkan verilmesine,

yönelik hükümlere yer verilmiştir.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan müzakerelerde;

- Sosyal güvenlik kurumlarının, bu kurumlardan yararlananların istek ve iradeleri dışında mal varlığında ve gelirlerinde meydana gelen azalma nedeniyle finansman sorunu ile karşı karşıya kaldığı,

- Uluslararası düzeyde İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile ILO sözleşmelerinde sosyal güvenliğin temel bir insan hakkı olduğu, devletin de bu hakkın gereklerini yerine getirmekle görevli olduğunun vurgulandığı,

- Tasarıda, sosyal güvenlik sisteminde bir reform gerçekleştirmeye dönük düzenlemelerin yer almadığı, daha çok ücret ve finans ile ilgili değişiklikleri ihtiva ettiği, halbuki Avrupa Birliği gibi

ülkelerde uygulanan çalışma hayatına ilişkin standartların çalışma hayatımıza uyarlanmasının yararlı olacağı,

- Bütçeden, sosyal güvenlik kurumlarına yapılan transferlerin 1999 yılında toplam transfer içindeki payının yüzde 8.2 olacağı, ancak transfer kalemlerinin içinde en büyük payı yüzde 37.8 ile faiz ödemelerinin aldığı gözden kaçırılmaması gereken bir durum olduğu, bu nedenle sosyal güvenlik kurumlarına aktarılan transfer ödeneğinin bir kara delik olarak nitelendirilmesinin ülkemiz gerçeklerini görmemek manasına geleceği,

- Sosyal güvenlik sisteminin aksayan temel noktasının gelir-gider dengesinin bozulması olduğu, bu konunun yeni ortaya çıkmadığı, 1970'li yıllardan beri ülkemiz gündeminde yer aldığı, ancak bu Tasarı dahil, kalıcı çözüm önerilerinin Hükümetlerce Meclisin gündemine getirilmediği,

- İşsizlik Sigortası Sisteminin sağlıklı temellere dayandırılması gerektiği, aksi takdirde uygulamada suistimallerin olmasının önlenemeyeceği, bu sistemin iş güvencesi ile birlikte uygulanmasının çalışma hayatının düzenli bir şekilde işlemesine yardımcı olacağı,

- OECD ülkelerinde sosyal güvenlik sistemine devletin katkısının yüzde 19 ila yüzde 76 arasında değiştiği, Türkiye'de ise sosyal güvenlik kuruluşlarına devletin direkt olarak hiç bir katkısının olmadığı, bunun sosyal devlet ilkesi ile bağdaşamayacağı,

- Çalışma hayatımızda emeklilik yaşı kadar, belki ondan da önemli olan konunun, 5 milyon civarında olduğu tahmin edilen kayıt dışı işçi olduğu, bu çalışanların sisteme dahil edilmesi durumunda sosyal güvenlik sistemindeki finansman darboğazının giderilebileceği,

- Sosyal güvenlik kurumlarının, sosyal yardım adı altında primle karşılanamayan ödemeler yaptığı, esasında sosyal transferler adı altında yapılması gereken bu yardımların, kurumların finansman yapısını bozan temel nedenlerden biri olduğu,

- Ülkemizin çalışma koşulları dikkate alındığında, iş güvencesi olmaksızın emeklilik için 8300 iş günlü prim ödeme ve 58-60 yaş zorunluluğunun getirilmesinin, geniş toplum kesimlerinin emekli olamaması gibi bir durumun ortaya çıkmasına sebep olmasının yanı sıra, bu insanların belli bir yaşta sonra işsiz kalmak gibi bir sorunla karşı karşıya kalmalarına yol açabileceği,

- Yaşlılık aylığının hesaplanma sisteminde DİE'nin açıkladığı en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyat indeksinin esas alınmasının eşel-mobil sisteminin doğmasına yol açacağı, bu durumun ekonominin ücret-fiyat spiriline girmesine neden olacağı, karar alıcı birimlerin ekonomiyi yönlendirmede yetersiz kalması gibi bir sonucun ortaya çıkabileceği,

- Ülkemizdeki nüfus piramidinin yapısı dikkate alınmadan, emeklilik yaşı konusunda Avrupa Ülkeleri ile paralellik kurulmasının ülkemiz gerçekleri ile bağdaşmayacağı gibi, istihdam sorununun daha da büyümesine neden olacağı,

- Halen çalışmakta olup, henüz emeklilik hakkını kazanmamış kişilere daha esnek geçiş sürecinin sağlanmasının hakkaniyete uygun olacağı,

- OECD ülkelerinde 60 yaş ve daha üzerinde nüfusun toplam nüfus içinde oranının yüzde 20 olduğu, halbuki bu oranın Türkiye'de yüzde 7 seviyesinde bulunduğu, bu durumda OECD ülkelerinde her beş kişiden biri emekli olma imkanına sahipken, ülkemizde ancak her 14 kişiden birinin emekli olma imkanına sahip olacağı,

- Ölüm aylığı konusunda SSK, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur arasındaki farklılıkların giderilerek 5 yıl şartının getirilmesi gerektiği.

- Sigortalılar ile emeklilerde protez, araç ve gereç bedellerine katılma paylarının daha gerçekçi kriterlere bağlanarak, düşük gelirlili bu vatandaşlarımızın mağduriyetinin giderilmesinin uygun olacağı,

- Sosyal güvenlik reformunun toplumun geniş bir kesimini etkileyeceği, bu nedenle konunun daha ayrıntılı incelenerek olgunlaştırılması için bir alt komisyon kurulmasının yararlı olacağı,

- İşsizlik sigortası sisteminin mevcut işsizler için bir çare olmadığı, sadece çalışanlar arasında dar bir kesime hizmet edeceği, getirilen yeni yükler nedeniyle kayıtlı işyerlerinin de sistem dışına çıkmasına neden olacağı, bunun da kayıtdışı ekonominin büyümesine yol açacağı,

- Yarınma güvenen bir toplumun daha çalışkan, daha girişken ve barış içinde olacağına inanıldığı, sosyal güvenliğin yalnızca geçmişte hizmet etmiş olanların unutulmaması şeklinde değil, bugünkü topluma dinamizm kazandıran bir unsur olarak değerlendirilmesi gerektiği, bu çerçevede tasarının toplumsal konsensus sağlanarak kanunlaştırılmasının daha doğru bir yaklaşım olacağı,

şeklindeki eleştirileri müteakip,

- Bu Kanun Tasarısının, Ülkemizin önemli bir sorunu olan bütçe açıklarının giderilmesine dönük olarak hazırlandığı, uzun yıllardır izlenen popülüst politikalar neticesinde sosyal güvenlik sisteminin bir çıkmaza sürüklendiği, getirilen düzenleme ile aktüeryal dengesi bozulan sistemin 2020 yılında gelir ve giderlerinin birbirini karşılama noktasına gelmesinin hedeflendiği,

- Hükümetimizin, ülke sorunlarına gelecek seçimleri değil, gelecek nesilleri ön planda tutarak yaklaştığı, Tasarının da bu görüş doğrultusunda hazırlandığının anlaşıldığı,

- Ülkemizde 1970'lerden beri konuşulan temel konulardan birinin de sosyal güvenlik sisteminin yeniden yapılandırılması olduğu, ancak sözkonusu reform Tasarısına kadar radikal çözümler önerilerinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine getirilemediği,

- Sözkonusu Tasarının dört aşamalı bir reform paketinin ilk ayağı olarak değerlendirilmesi gerektiği, bu Tasarının etkisinin diğer üç aşamanın tamamlanmasından sonra daha net görülebileceği,

- Tasarının sosyal devlet anlayışı çerçevesinde hazırlandığı, bu çerçevede çalışanların hakları korunarak, yaşlılık aylığına hak kazanma yaşının ülke gerçeklerinin yanında, sosyal güvenlik sisteminin içinde bulunduğu şartlar da dikkate alınarak belirlendiği,

- Getirilen düzenlemenin, sosyal güvenlik sisteminin sorunların tek başına çözemeyeceği, bunun ilave sosyal ve ekonomik tedbirlerle desteklenmesi gerektiği, devletin sosyal güvenlik sistemine katkı yapmasının sosyal devlet olmanın bir gereği olduğu, bu görüşten hareketle sistemin bir parçası olan işsizlik sigortasında devletin de katkı payı bulunduğu,

- Sosyal Sigortalar Kurumu başta olmak üzere, diğer sosyal güvenlik kuruluşlarının özertleştirilmesi gerektiği, aksi takdirde bu Tasarı ile getirilen köklü değişikliklerin yararlı olamayacağı,

- Ülkemizde sağlık sistemindeki çarpıklıklar nedeniyle büyük oranlarda ilaç israfının yaşandığı, sağlık harcamalarının sosyal güvenlik kuruluşlarının zor duruma düşmesinde büyük bir rol oynadığı, radikal değişiklikler getiren Tasarının bu sorunu çözecek ek düzenlemelerle desteklenmesi halinde sosyal güvenlik sisteminin finansman darboğazının kısa vadede çözümlenmesine katkı sağlayacağı,

- Sosyal güvenlik kuruluşlarının aktüeryal dengelerindeki bozukluğun temel nedenlerinden biri olan emekli olanlara emekli maaşı kesilmeden çalışma olanağı verilmesi ile prim alınmadan ödenen sosyal yardımların bugünkü finansman sorununun en büyük nedenleri olduğu, Tasarının bu anlamda yapıcı çözümler getirmesinin sosyal-güvenlik sisteminin finansman darboğazının aşılmasına katkı sağlayacağı,

- Dünyada sosyal güvenliğin devlet için bir ödev, vatandaşlar için de bir hak haline geldiği, Tasarının bu prensip doğrultusunda hazırlanmasının memnuniyet verici bulunduğu,

- İşsizlik sigortasının yerinde bir düzenleme olduğu, ancak ihbar tazminatı ile kıdem tazminatının da bu kapsamda yeniden ele alınmasının yararlı olacağı,

ifade edilmiştir. Ayrıca, toplantıya katılan sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri de;

- Sosyal güvenlik sisteminin temel sorununun kayıt dışı istihdam olduğu, Tasarının sistem dışına kaçışı hızlandıracağı, sosyal devlet ilkesinin temelini teşkil eden devlet katkısının Tasarıda yer almadığı,

- Ülkemizde ortalama yaşam beklentisinin 65 yaş olduğu, emeklilik yaşının 58-60 olarak belirlenmesinin ülkemizin sosyal ve ekonomik şartlarının dikkate alınmaması anlamına geldiği,

- İşsizlik sigortası sisteminin, iş güvenliği ile birlikte ele alınmadan kurulmasının genç işsiz sayısını artıracığı,

- Emekli maaşlarının hesaplanmasında toplam çalışma süresinin esas alınmasının, başlangıç aylıklarının düşük ve yetersiz olması sonucunu doğuracağı,

- Tasarının toplumsal konsensüs sağlanmadan hazırlandığı,

- Türkiye gibi enflasyon sorununu çözememiş ülkelerde oluşturulacak işsizlik sigortası fonunun, uzun vadede yüksek enflasyon ortamında etkin olarak kullanılamayacağı,

yönündeki görüşlerini beyan etmelerinden sonra Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise;

- Tasarının, dört aşamalı olarak hazırlanan sosyal güvenlik reformunun bir parçası olduğu, uluslararası standartlar dikkate alınarak hazırlanan sözkonusu reform paketi ile sosyal güvenlik sisteminin Avrupa Birliği normlarına uyumlu hale getirilmesinin amaçlandığı,

- Sosyal güvenlik kuruluşlarının içinde buldukları olumsuzluklardan, sadece emeklilik yaşını yükseltmek suretiyle kurtarılmasının mümkün olmadığı, bu nedenle çok yönlü önlemleri içeren bir sosyal güvenlik reform paketinin hazırlandığı,

- Getirilen düzenlenmenin uzun yılların çalışmaları neticesinde ortaya çıkan veriler çerçevesinde hazırlandığı, Hükümetimizin yılların birikmiş sorunlarını milli menfaatlerimiz çerçevesinde değerlendiren ve çözmeye çalıştığı, sözkonusu Tasarının sosyal güvenlik sisteminin içinde bulunduğu yapısal sorunları popülizmden uzak bir şekilde çözecek tedbirleri içerdiği,

- Son yıllarda sosyal güvenliğin sadece ülkemizde değil, tüm dünyada sorgulanan bir alan haline geldiği, bunun başlıca nedeninin, ekonomi politikalarındaki değişimler doğrultusunda ulusal ekonomilerin yeni bir yapılanma içine girmesi olduğu,

- Yaşlılık aylığına hak kazananların büyük bir kısmının elli yaşın altında olduğu ülkemizde aktif/pasif sigortalı dengesinin ciddi biçimde bozulduğu, bunun da sistemin aktüeryal dengesinin bozulmasına yol açtığı, Tasarının temel hedeflerinden birinin de aktif/pasif dengesini rasyonel bir seviyeye çekmek olduğu,

- Ülkemizde sigortalıların sosyal güvenlik hakları arasında önemli farklar olduğu gibi, sosyal güvenlik kuruluşları arasında da bir eşgüdümün mevcut olmadığı, devletin sosyal güvenlik alanındaki anayasal ödevini etkili bir biçimde yerine getirebilmesi için, tüm sosyal güvenlik kuruluşlarının bir eşgüdüm içinde hizmetlerini yerine getirmesini sağlayacak tedbirlerin, sosyal güvenlik reform paketinin temelini teşkil ettiği,

- Tasarı hazırlanırken demokratik bir sürecin izlendiği, ilgili tarafların katılımının sağlanarak bir konsensüse ulaşılmaya çalışıldığı, ancak farklı menfaat gruplarının ortak bir paydada bir araya

getirilmesinin mümkün olmadığı, Hükümetimizin toplumun her kesimine eşit mesafede bulunduğu, Tasarımın bu anlayış doğrultusunda hazırlandığı,

- Sosyal güvenlik sisteminin; genç emeklilik, düşük prim ödeme gitti sayısı, prim gelirlerini azaltan prime esas ücret tavanının düşüklüğü gibi nedenlerden dolayı aktüeryal dengenin bozulması sonucu bir darboğaza girdiği,

- Sistemin finansman açıklarının katlanarak arttığı, bütçeden bu nedenle yapılan transferlerin 1989 yılında GSMH'nin yüzde 0.65'i iken, 1998 yılında bu oranın yüzde 2.82'ye çıktığı, önlem alınmadığı takdirde, bu oranın 2005 yılında yüzde 4.6, 2050 yılında ise yüzde 16.8 seviyesine ulaşacağını tahmin edildiği,

- Dünya geneli ile birlikte ülkemizde de yaşlı nüfusun oranının hızla arttığı, halen yüzde 7 olan 60 yaş üstü nüfusun 2030 yılında yüzde 16'ya, 2050'de ise yüzde 30'a yükselmesinin beklendiği,

- Tasarımın temel hedefinin çalışan ve emekli nüfus arasında bir denge kurularak ücretler ve emekli aylıkları arasındaki farkın açılmasının engellenmesi olduğu,

- Sosyal güvenlik reformunun ikinci ayağını; emeklilik fonu alt yapısının oluşturulması, kayıt sistemi ile tahsilat artırıcı tedbirlerin getirilmesi, Sosyal Sigortalar Kurumunda sağlık hizmetleri ile sigortacılığın ayrılması, genel sağlık sigortası ile nüfusun tamamına sağlık hizmeti götürülmesi ve sosyal güvenlik kuruluşlarının hizmetleri ile sosyal yardımların iki ayrı çatı altında toplanması gibi konuların teşkil edeceği,

- Tasarı ile getirilen sistemde halen emeklilik hakkını kazanmış olanlar ile mevcut sigortalıların tümü için yürürlükteki mevzuata göre hak edilen emekli aylıklarının aynen korunduğu, Tasarımın kanunlaşmasından sonra emekli olacakların ise yaşlılık aylığına hak kazanmalarına ilişkin süreçlerde bu sigortalıların lehine yumuşak geçişe ilişkin düzenlemelerin yapıldığı,

ifade edilmiştir.

Tümü üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasından sonra Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmesine karar verilmiş, ancak geneli üzerindeki görüşmeler esnasında, toplumu ilgilendiren kapsamlı düzenlemeleri içeren sözkonusu Tasarımın, daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini teminen bir alt komisyon kurulmasına yönelik görüşler doğrultusunda alt komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Alt Komisyon; 28.7.1999 tarihinde ilgili tarafların katılımıyla tali komisyon olan Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu metnini de dikkate alarak yapmış olduğu çalışmalarının sonucu bir rapor ve metin halinde Komisyonumuza sunmuştur.

Bu defa Komisyonumuz; 30.7.1999 tarihinde Hükümeti temsilen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar OKUYAN, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Maliye ve Adalet Bakanlıkları, Hazine ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlıkları, Sosyal Sigortalar Kurumu, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı, İş ve İşçi Bulma Kurumu ve Bağ-Kur Genel Müdürlükleri ile Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla yapmış olduğu 25 inci birleşimde, Alt Komisyon Metnini esas almak suretiyle maddeler üzerindeki görüşmelere geçilmesine karar vermiştir.

Alt Komisyon Metninin;

- Çerçeve 1 inci maddesi ile düzenlenen 506 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası; işverenin vermekle yükümlü olduğu işyeri bildirgesinin Kuruma ulaştırılmasının kolaylaştırılması amacıyla "Kuruma vermekle yükümlüdür." ibaresi "..... Kuruma doğrudan vermek veya ideli taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür." şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 2 nci maddesi ile düzenlenen 506 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası; ilk defa faaliyete geçen işyerleri ile inşaat işyerlerinde istihdam edilecek işçilerin, işe başlatılmadan önce Kuruma bildirilmesindeki fiili imkansızlıklar nedeniyle bildirim sürelerinde esneklik sağlayacak ifadelerin eklenmesi ve fıkrada çerçeve 1 inci maddede yapılan değişikliklere paralel düzenlemelerin yapılması suretiyle,

- Çerçeve 5 inci maddesi ile düzenlenen 506 sayılı Kanunun 55 inci maddesi; malûllük aylığının artırılmasının 506 sayılı Kanunun 61 inci maddesi hükümlerine göre yapılabilmesine imkan sağlanması suretiyle,

- Çerçeve 6 ncı maddesi ile düzenlenen 506 sayılı Kanunun 60 ncı maddesinin birinci fıkrasının (A) bendi; Tasarının kanunlaşmasından sonra ilk defa işe başlayacak olanların yaşlılık aylığından yararlanabilmeleri için öngörülen 8300 gün prim ödeme sayısının 7000 güne indirilmesi, ayrıca yaşlılık aylığından yararlanmak için 61-63 yaş ve en az 3600 gün süresini doldurmuş olmak şartının 58-60 yaş ve 25 yıldan beri sigortalı bulunma ve en az 4500 gün prim ödeme şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 7 nci maddesi ile düzenlenen 506 sayılı Kanunun 61 inci maddesinin; üçüncü fıkrasının, yaşlılık aylığının hesaplanmasında aylık talep tarihinde önceki takvim yılının gayrisafi yurt içi Hasıla gelişme hızının açıklanmasından sonra dikkate alınmasını temin etmek amacıyla metinden çıkarılması, beşinci fıkrasının, maden işyerlerinin yeraltı işlerinde çalışan sigortalılardan prim ödeme gün sayısı fazla olanların aylık bağlama oranlarının artırılmasına imkan sağlanması için yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- Çerçeve 9 uncu maddesi ile düzenlenen 506 sayılı Kanunun 67 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (c) alt bendi; ölüm aylığının artırılmasının 506 sayılı Kanunun 61 nci maddesi hükümlerine göre yapılabilmesine imkan sağlanması suretiyle,

- Çerçeve 10 uncu maddesi ile düzenlenen 506 sayılı Kanunun 78 inci maddesinin birinci fıkrası; prime esas günlük kazanç alt sınırının üç katı olarak belirlenen üst sınırın gerektiğinde beş katına kadar yükseltilmesi hususunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 506 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere fıkralar eklenmesini düzenleyen çerçeve 11 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "... az çalıştığını ..." ibaresinden sonra gelmek üzere "... gösterge ..." ibaresi eklenerek redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- Çerçeve 14 üncü maddesi ile düzenlenen 506 sayılı Kanunun 130 uncu maddesinin; üçüncü fıkrasına, genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idarelerin denetim elemanlarınınca yapılan bildirimler üzerine Kurumun gerekli yasal işlemi yapacağına ve ilgililerin itiraz haklarının saklı olduğuna dair bir hüküm eklenmesi ve son fıkrasının metinden çıkarılması suretiyle,

- 506 sayılı Kanunun Ek 5 inci maddesinin son fıkrası ile Ek 24 üncü maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendinin yürürlükten kaldırılması ve Ek 32 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere fıkralar eklenmesini düzenleyen çerçeve 15 inci maddesinin; ikinci fıkrasının, Kurumdan sürekli iş göremezlik geliri, malûllük ve yaşlılık aylığı almakta olanların eşleri ile Kurumdan hak sahibi olarak gelir veya aylık almakta olan eşlere yapılan protez, araç ve gereç bedellerine katılım payının yüzde 10 indirilmesi amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 506 sayılı Kanuna ek maddeler ekleyen çerçeve 16 ncı maddesine bağlı Ek 38 inci maddenin; isteğe bağlı sigorta veya topluluk sigortasına tabi olanların malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranının değiştirilmemesi amacıyla metinden çıkarılması ve takip eden ek madde numaralarının buna göre yeniden düzenlenmesi,

- Çerçeve 17 nci maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen Geçici 81 inci maddesinin; 506 sayılı Kanunun 60 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinde yapılan değişiklikler doğrultusunda halen sigortalı olanlardan, Tasarımın kanunlaşarak yürürlüğe girdiği tarihten önceki hükümlere göre emeklilik hakkını kazanmamış olanlar için doldurulması gerekli yaş ve prim ödeme gün sayısı daha düşük tutularak, geçiş sürecinde uygulanacak emeklilik şartlarına bir ölçüde esneklik getirilmesi amacıyla yeniden düzenlenmesi, aynı Kanuna eklenen Geçici 82 nci maddede ise çerçeve 7 nci maddede yapılan değişiklik doğrultusunda (a) bendinin üçüncü alt bendinin metinden çıkarılması ve (c) bendinin, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra malûllük aylığına hak kazananlar ile ölen sigortalıların hak sahiplerinin aylıklarının, bu maddenin diğer fıkralarında belirtilen esaslar çerçevesinde 506 sayılı Kanunun 55 ve 67 nci maddeleri hükümlerine göre hesaplanması doğrultusunda redaksiyona tabi tutulması ve müstakil bir fıkra olarak düzenlenmesi suretiyle,

- Çerçeve 22 nci maddesi ile 2925 sayılı Kanuna eklenen Geçici 2 nci maddesinin; çerçeve 17 nci madde ile 506 sayılı Kanuna eklenen Geçici 81 inci maddede yapılan geçiş sürecine ilişkin değişiklikler doğrultusunda yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- Çerçeve 27 nci madde ile 5434 sayılı Kanuna eklenen Geçici 205 inci maddesinin; halen iş-tirakeçi olanlardan, Tasarımın kanunlaşarak yürürlüğe girdiği tarihten önceki hükümlere göre emeklilik hakkını kazanmamış olanlar için yaş hadleri düşürülerek geçiş sürecinde uygulanacak emeklilik şartlarına esneklik getirilmesi, fiili hizmet stresi zammından yararlandırılan personelin yaş hadlerinde herhangi bir değişiklik yapılamayacağından zor ve riskli görevlerde bulunan sözkonusu personelin, üç yıldan fazla olmamak üzere, bu sürelerinin emeklilik yaşından düşülmesini sağlamak amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- Çerçeve 29 uncu madde ile düzenlenen 1479 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin; ikinci fıkrasının, kısmi yaşlılık aylığı bağlanmasında 61-63 yaşını doldurmuş olması şartının, kadın ve erkek sigortalılar için birer yaş düşürülerek yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- Çerçeve 30 uncu maddeden sonra gelmek üzere; üç tam yıl prim ödemekle beraber, yirmi beş yıldan az prim ödmeden ölen sigortalıların hak sahiplerine bağlanacak aylıkların hesaplanmasında, diğer sosyal güvenlik kanunlarıyla paralellik sağlamak amacıyla, 1479 sayılı Kanunun 42 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (d) bentlerinin değiştirilmesi ve (e) bendinin yürürlükten kaldırılmasını kapsayan düzenlemenin metne yeni çerçeve 31 inci madde olarak eklenmesi ve madde numaralarının buna göre teselsül ettirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 39 uncu maddesi ile 1479 sayılı Kanuna eklenen Geçici 10 uncu maddesinin; halen sigortalı olanlardan, Tasarımın kanunlaşmasından sonra emekliliğe hak kazanacaklara bağlanacak yaşlılık aylığına ilişkin geçiş sürecinin sigortalılar lehine yeniden düzenlenmesi ve yeni çerçeve madde ilavesi nedeniyle çerçeve madde numarasının 40 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 40 nci maddesi ile düzenlenen 2926 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasının; kısmi yaşlılık aylığı bağlanmasında 61 ve 63 yaşını doldurmuş olma şartının; kadın ve erkek sigortalılar için birer yaş düşürülerek 60 ve 62 olarak düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 41 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 44 üncü maddesi ile 2926 sayılı Kanuna eklenen Geçici 7 nci maddesinin; halen sigortalı olanların yaşlılık aylığına hak kazanmalarına ilişkin geçiş sürecinin, bu sigortalıların lehine yeniden düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 45 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Yeni madde ilavesiyle 46 olan çerçeve 45 inci maddeden sonra gelmek üzere, yaşlılık aylığı almak için prim ödeme gün sayısının yanı sıra yaş sınırı da getirildiğinden, prim ödeme gün sayısını dolduranlara, istekleri halinde yaş haddini doldurmalarını beklemeden kıdem tazminatlarını ala-

biçimlerine imkan sağlanabilmesi amacıyla 1475 sayılı İş Kanununun Kıdem Tazminatı başlıklı 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına bir bent ilavesini içeren düzenlemenin, İş Kanunu ile İlgili Değişiklikler başlıklı yeni VII. Bölüm altında çerçeve 47 nci madde olarak metne eklenmesi, bundan sonra gelen madde numaraları ile bölüm numaralarının teselsül ettirilmesi suretiyle,

- Fonun kuruluşu, yönetimi, denetimi, gelirleri ile mal ve alacaklarının tabi olacağı hükümler başlıklı 53 üncü maddesi; Fon Yönetim Kurulu Üyelerinin görev süreleri, atanmaları ve görevden alınmalarının yeniden düzenlenmesi, çalışma usul ve esaslarını belirleyen müşterek yönetmeliğin Bakanlar Kurulunca çıkarılması, Fon'un Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'na denetlenmesi, Fon'un gelir ve giderlerinin üçer aylık dönemler halinde 1.6.1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanuna göre ruhsat almış yeminli mali müşavirlere denetletirilerek denetim raporlarının sonuçlarının ilan edilmesi, Fon'un bütçe kapsamı dışında olması, gelirlerinden hiç bir şekilde kesinti yapılamaması ve Genel Bütçeye gelir kaydedilememesi doğrultusunda yeniden düzenlenmesi ve madde numarasının 55 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 56 ncı maddesinin (A) fıkrasının bir numaralı bendinde yer alan "8300" ibaresinin, maden iş yerlerinin yeraltı münevabeli işlerinde en az 4000 gün çalışmış olanların "8100" gün prim ödemiş sigortalılar gibi yaşlılık aylığına hak kazanmalarının temin edilmesi amacıyla "8100" olarak, aynı fıkranın üç numaralı bendinde yer alan "kadın ise 61, erkek ise 63" ibaresinin, 506 sayılı Kanunun 60 ncı maddesinde öngörülen yaşları doldurupta, yaşlılık aylığına hak kazanamayanların toptan ödeme almalarının temin edilmesi amacıyla "kadın ise 58, erkek ise 60" olarak değiştirilmesi, (D) fıkrasının (2) ve (3) numaralı bentlerinin 1479 sayılı Kanunun 35 inci maddesinde yapılan değişiklikler doğrultusunda emeklilik yaş şartları ile atıfların yeniden düzenlenmesi, (E) fıkrasının (2) numaralı bendinin, 2926 sayılı Kanunun 17 nci maddesindeki değişikliklere paralellik sağlamak amacıyla emeklilik yaş şartlarının yeniden belirlenmesi doğrultusunda düzenlenmesi, Değiştirilen İbareler Başlıklı bölümünün numarasının IX, madde numarasının ise 58 olarak değiştirilmesi suretiyle,

57 nci maddesi, İş ve İşçi Bulma Kurumuna ihdas edilecek ekli (1) sayılı listede yer alan kadroların yeniden gözden geçirilerek teknik özellik taşıyan kadrolara öncelik verilmesini sağlamak amacıyla diğer kadrolarda azaltmaya gidilmesi ve madde numarasının 59 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 58 inci maddesi, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne ihdas edilecek ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolardan, genel idare ve yardımcı hizmetler sınıfları için talep edilen kadroların öncelikle kamuda atıl durumda bulunan personelden karşılanması kaydıyla ve madde numarasının 60 olarak düzeltilmesi suretiyle,

- 59 uncu maddesinin; 58 inci maddedeki görüş ve temenniler doğrultusunda, bu Kanunla Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne tahsis edilen genel idare ve yardımcı hizmetler sınıfı kadrolarında istihdam edilecek personelin yüzde ellisinin, Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü ile kamu kurum ve kuruluşlarının aynı hizmet sınıflarında ihtiyaç fazlası olduğu anlaşılan kadrolarda çalışan personelden nakil yoluyla karşılanmasını sağlayacak ve bu kadrolara açıktan ilk defa atanacakların hizmet sürelerinin işe başlamalarını takiben en az ilk iki yılında kalkınmada öncelikli yörelerde görev ifa etmelerini zorunlu kılacak şekilde yeniden düzenlenmesi ve madde numarasının 61 olarak düzeltilmesi suretiyle,

- 60 ncı maddesinin; protez, orteز, araç ve gereçlerin, hangilerinin katılım payından muaf tutulacağına 1.1.2000 tarihinden önce belirlenmesini teminen yeniden düzenlenmesi ve madde numarasının 62 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının, atama işlemlerinin belirtilen süre içerisinde tamamlanamayacağı gözönünde bulundurularak, madde metninden çıkarılması suretiyle,

- Geçici 2 nci maddeden sonra gelmek üzere, Sosyal Sigortalar Kurumunda sözleşmeli olarak çalıştırılan personelin 1999 yılı sonuna kadar yazılı müracaatları halinde memuriyete geçirilmelerine olanak tanıyan bir düzenlemenin yeni Geçici 3 üncü madde olarak metne eklenmesi suretiyle,

- Yürürlüğe ilişkin 63 üncü maddesinin; metne yeni madde ilaveleri nedeniyle redaksiyona tabi tutulması ve madde numarasının 65 olması suretiyle,

- Çerçeve 3, 4, 8, 12, 13, 18, 19, 20, 23, 24, 25, 26, 28 ve 30 uncu maddeleri ile geçici 1 inci maddesi aynen,

- Çerçeve 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 41, 42, 43 ve 45 inci maddeleri, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 42, 43, 44 ve 46 ncı maddeler olarak aynen,

- Çerçeve 21 inci maddesi ile 46, 47, 48, 49, 50 ve 54 üncü maddelerde bulunan madde atfları, yeni madde ilaveleri nedeniyle değiştirildiğinden redaksiyona tabi tutulması ve madde numaralarının çerçeve 21, 48, 49, 50, 51, 52 ve 56 olarak,

- 51, 52, 55, 61 ve 62 nci maddeleri ile yürütmeye ilişkin 64 üncü maddesi, 53, 54, 57, 63, 64 ve 66 ncı maddeler olarak aynen,

kabul edilmiştir.

Tasarının başlığı, içeriğinde yapılan değişikliklere paralel olarak yeniden düzenlenmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Metin Şahin
Antalya
Sözcü
Nihat Gökbulut
Kırkkale
Üye
Sait Açıba
Afyon
(Muh. şerhim eklidir.)
Üye
Gaffar Yakın
Afyon
Üye
Zeki Ergezen
Bitlis
(Muh. şerhim eklidir.)
Üye
Oğuz Tezmen
Bursa
(Muhalefet şerhim eklidir.)
Üye
Hakkı Duran
Çankırı

Başkanvekili
Mehmet Hanifi Tiryaki
Gaziantep
Kâtip
Cafer Tufan Yazıcıoğlu
Bartın
Üye
Abdülkadir Akcan
Afyon
Üye
Ali Uzunırmak
Aydın
Üye
M. Altan Karapaşaoğlu
Bursa
(Muh. şerhim eklidir.)
Üye
Süleyman Coşkun
Burdur
Üye
Mücahit Himoğlu
Erzurum

Üye
Aslan Polat
Erzurum
(Muhalefet şerhimiz ektedir.)

Üye
Ali Er
İçel
Üye
Ali Coşkun
İstanbul
(Muh. Şerhim ektedir.)

Üye
Nesrin Nas
İstanbul
Üye
Hasan Metin
İzmir
Üye
Zeki Ünal
Karaman
(Muh. şerhim ektedir.)

Üye
Ali Gebeş
Konya

Üye
Ahmet Derin
Kütahya
(Muhalefet şerhim ektedir.)

Üye
Veysi Şahin
Mardin
(Muhalefet şerhim ektedir.)

Üye
Ş. Ramis Savaş
Sakarya
Üye
Kemal Kabataş
Samsun
(Muhalefet şerhim ektedir.)

Üye
Hasan Özgöbek
Uşak

Üye
Ramazan Gül
Isparta
(İmzada bulunamadı.)

Üye
Aydın Ayaydın
İstanbul
Üye
Yılmaz Karakoyunlu
İstanbul

Üye
Masum Titrker
İstanbul

Üye
İlhami Yılmaz
Karabük

Üye
Necdet Tekin
Kırklareli

Üye
Mehmet Ali Yavuz
Konya
(Muhalefet şerhim ektedir.)

Üye
Süleyman Çelebi
Mardin

Üye
Cevat Ayhan
Sakarya
(Muhalefet şerhi ektedir.)

Üye
Tarık Cengiz
Samsun
Üye
Lütfi Ceylan
Tokat

Üye
Bekir Gündoğan
Tunceli

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Görüşülmekte olan tasarıya aşağıdaki gerekçelerle muhalif, arz ederiz.

Oğuz Tezmen
Bursa

M. Ali Yavuz
Konya

Kemal Kabataş
Samsun

Veysi Şahin
Mardin

Gerekeç;

1. Söz konusu yasa tasarısı ile genel kadro ve usulü hakkında kanun hükmünde kararname henüz yasalaşmadan ve İçtüzüğü'nün 90 ve Anayasanın 91 inci maddesine aykırı olarak söz konusu kanun hükmünde karamamede değişiklik yapılmaktadır. Bu düzenlemenin görüşülmesi İçtüzüğe göre mümkün değildir.

2. Ülkemiz çalışma şartları dikkate alındığında iş güvencesi olmaksızın emeklilik için 7 000 iş-günü prim ödeme ve 58-60 yaş zorunluluğu getirmektedir.

Ülkemizde ortalama ömür süresi 65 yaştır. Emekli olduktan sonra emeklilik süreside 12-15 yıl olarak hesaplanmaktadır. Avrupa örneği alınarak emeklilik yaşı hesaplanmaktadır. Avrupa koşulları ülkemizde bulunmadığından ortalama ömüründe 65 yaş olması nedeniyle kadında 50, erkekte 55 yaş olması ülkemiz şartlarına en uygun emeklilik yaşıdır.

Getirilen 58-60 yaş ve 7 000 iş günü prim ödeme esası bir dayatmanın ürünüdür. DYP Milletvekilleri olarak (Komisyon üyeleri) 50-55 yaş ve 5 000 iş gününü içeren önerge verdik. Ancak önergemiz iktidarın oylarıyla reddedildi.

Getirilen sistemde 18 yaşında işe başlayan bir işçi prim ödeme süresini 38 yaşında dolduracak, emekli olabilmesi için 60 yaşına kadar 22 sene bekleyecektir. Bu da mezarda emeklilik demektir.

Bu nedenle emeklilik yaşı ve prim ödeme süresi ülkemiz şartlarına, hukuka ve insan hak ve hürriyetlerine uygun değildir.

3. Bu tasarı, işçi ve işveren kesimlerinin karşı çıktığı, uzlaşmadan uzak bir dayatma ürünüdür. Toplumun bütün kesimleri bu tasarıya karşıdır. Sosyal ve çalışma barışını bozan bir tasarıdır.

4. Yaşlılık aylığı ödeme sistemi her ay ayrı hesaplama yapılmasına yol açmakta, bürokratik gecikmeler aylık ödemelerin aksamasına yol açacak nitelik taşımakta, ayrıca getirilen eşel-mobil sistemi ekonomimizi ücret-fiyat spiriline sokma tehlikesi arz etmektedir.

5. Devlet memurlarının emeklilik sisteminin farklı karakter arzemesi nedeniyle 25 inci maddenin tasarıdan çıkarılması gerekir.

6. SSK-Bağkur gibi sosyal güvenlik kuruluşlarının yeniden yapılanmasında bu tasarıda yer alması gerekmektedir.

7. Ülkemizdeki nüfus primadının yapısı dikkate alınmadan Avrupa ülkeleri ile paralellikler kurulması yanlış olmuştur. Bu düzenlemeler ülkemizde genç nüfusun işsiz kalmasına yol açacaktır. Ayrıca Afrika ülkelerinden verilen örneklerde gerçekçi değildir.

Zira o ülkelerde çalışanların büyük bölümü sosyal güvenlik kapsamı dışındadır.

8. Halen çalışmakta olup, henüz emekliliği kazanmamış kişilere daha esnek geçiş dönemi sağlanmalıdır.

9. İşsizlik sigortasının iş güvencesi olmadan getirilmesi işten çıkarmaları kolaylaştıracaktır.

10. Mevcut sigortalıların yeni sisteme intibakı hak kaybına yol açmaktadır.

11. Tasarıda bir taraftan kayıt dışı istihdamı önleyici tedbirler getirilirken, diğer taraftanda kayıt dışıma kaçışı hızlandıran düzenlemelere yer verilmiştir.

12. İşverenlerin yüksek primlerden şikayet ettiği bir dönemde SSK primi işçi ve işveren hisselerini hızla artıracak bir uygulama aynı zamanda kaçak işçiliği teşvik edecektir.

MUHALEFET ŞERHİ

Sosyal Güvenlik Kuruluşları kanunlarında değişiklik yapan kanun tasarısına aşağıda ifade edilen sebeplerle karşı olduğumuzu beyan ederiz.

1. Tasarı ile emeklilik aylığı bağlanabilme şartı.

a) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olma ve en az 7 000 gün veya

b) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olma, 25 yıldan beri sigortalı bulunma ve en az 4 500 gün sigorta primi ödeme şartına bağlanmaktadır.

Halen bu şart şartlar yeni kanunda;

a) Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş olması ve en az 5 000 gün yahut,

b) Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş olması 15 yıldan beri sigortalı bulunması ve en az 3 600 gün yahut,

c) Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmamış olmakla beraber, kadın ise 20, erkek ise 25 yıldan beri sigortalı bulunması ve en az 5 000 gün,

Sigorta primi ödemesi şeklinde uygulanmaktadır.

Getirilen kanun tasarısına göre halen 38 yaşında emekli olabilen kadınlar 58 yaşından önce, 43 yaşında emekli olabilen erkekler 60 yaşından önce emekli olamayacaklardır.

Ayrıca halen 5 000 gün prim ödeyerek % 60 üzerinden emekli olunabilirken yeni getirilen değişiklikle 7 000 gün prim ödeyerek % 54 üzerinden emekli olma, 5 000 gün prim ödenerek ise % 42,8 üzerinden emekli olma şartı getirilmektedir.

Genel düzenleme dışında halen aktif sigortalılara emeklilik için çalışma süresi ve yaşını dikkate alan bir geçiş düzenlemesi getirilmiştir. Kanun tasarısı ayrıca işsizlik sigortasını yeni bir müessesese olarak getirmekte, fon kurulmaktadır. Fona işverenden % 3, işçiden % 2 ve Devletten % 2 prim ödenecektir. İşsiz sigortalılık süresi ise bağlı olmak üzere en çok 300 gün süre için net ücretinin yarısı kadar işsizlik ücreti ödenmektedir. Bu ücret net asgari ücretten fazla olamayacaktır.

Tasarı ile getirilen başlıca diğer değişiklikler ise, sağlık yardımlarında sigortalıdan katkı payı alınması, işyeri ve işçinin önceden bildirilmesi, emekli maaşlarının her yıl TÜFE ve gayrisafi yurt içi Hasıla nisbetinde artırılması ve sigorta primine esas tavan ücretlerinin yükseltilmesidir. Ayrıca yeni personel kadroları ihdasıdır.

2. Hükümet tarafından tasarının gerekçesi olarak sosyal güvenlik kuruluşlarının finansman açığının giderek arttığı 1999 yılı için açığın 2,4 katrilyon TL. olacağı, önümüzdeki yıllarda açığın taşınmaz hale geleceği ifade edilmektedir. Başbakan Ecevit bu reform yapılmazsa devletin çökeceğini ifade etmiştir.

3. 1999 Bütçesinde faiz giderleri 10,3 katrilyondur. İç borç stoku ve borçlanma faizleri dikkate alındığında yıl sonu gerçekleşmenin bunun üzerinde olması beklenmektedir. Sosyal güvenlik

54 milyon nüfus faydalanmaktadır. Bu hizmetlerin ne kadar yetersiz olduğu da ortadadır. Faiz giderlerinin muhatabının takriben 37 000 aile olduğu, bunun % 40'ını da 3 000 ailenin aldığı ifade edilmektedir. Görülüyorki bütçe açığının sebebi faiz ödemeleridir. Bütçeden sosyal güvenlik kuruluşlarına desteğin devam etmesi gerekir. Sosyal Devlet olmanın gereği budur.

4. Kayıt dışı çalışanın 4,5 milyon kişi olduğu ifade edilmektedir. Bunların kayıt altına alınması prim gelirlerini artıracak ve açıkları azaltacaktır.

5. SSK'nun prim alacaklarının toplanamaması ve muhtelif zamanlarda getirilen prim afları ile kurum gelirlerinin azaldığı, kurum fonlarının yıllardır verimsiz kullanıldığı ve çarçur edildiği herkesin bildiği bir gerçektir. Bunun doğurduğu neticenin emeklilik yaşını ve prim gün sayısını artırarak çalışanlara ve emeklilere yüklenmesi kabul edilebilir bir durum değildir. Tasarıya karşı yaygın tepkinin sebebi budur.

6. Çalışma hayatının temel unsuru olan işçi ve işveren toplulukları tasarıya karşıdır. Bir uzlaşma sağlanamamıştır. Tepkilerin giderek artacağı görünmektedir. Üretim, yatırım ve ihracatın gerilediği, iktisadi krizin yaşandığı ve devletin borç batağına saplandığı bir dönemde çalışma barışını bozacak olan bir kanunda ısrar Türkiye'nin meselelerini daha da zor şartlara götürecektir.

7. Türkiye şartlarında, işsizliğin ve genç nüfusun çok olması, sebebiyle 50 yaşın üzerinde iş bulma ve çalışma imkânı görünmemektedir. Buna çalışma ve hayat şartları neticesi olan erken yıpranmada ilave edilirse 60 yaş emeklilik için "mezarda emeklilik" denmesi kolay anlaşılır ve haklı bulunur.

8. Emeklilik yaşı için Avrupa ülkelerinin örnek gösterilmesi Türkiye şartlarına uymamaktadır. Avrupa'da emekli maaşı geçimi sağlamakta, Türkiye'de ise ikinci bir iş yapma geçim için şart olmaktadır.

9. Sosyal Güvenlik ile ilgili bir reform tasarısının öncelikle SSK, Emekli Sandığı ve Bağkur arasındaki farklılıkları gidererek bunları bir çatı altında toplaması, aktüeryal dengenin buna göre kurulması gerekirken bu yapılmamıştır.

10. SSK emeklilerinde değişik tarihlerde emekli olanlar arasında büyük maaş farkı bulunmaktadır. Yıllardır devam eden bu dengesizliğin giderilmesi gerekirken, tasarıda bu yapılmamıştır.

11. Emekli yaşı artırılarak ileri yaşlarda çalışma mecburiyeti getirilirken bunun neticesi olarak bir taraftan genç neslin iş bulması zorlaşırken diğer taraftan kayıt dışı çalışma teşvik edilmiş olacaktır.

12. Hükümeti teşkil eden DSP, MHP ve ANAP toplumun desteğini almayan, karşı çıkılan sosyal güvenlik tasarısını seçim öncesi seçmene beyan etmemişlerdir. ANAP ve DSP için Sosyal Güvenlik kuruluşlarının içinde bulunduğu durum, 18 Nisan seçimleri öncesi de, iktidar olmaları sebebi ile, bilinmeyen bir husus değildir.

13. Emeklilik yaşı için toplumsal bir mutabakat Refahiyol Hükümetinin getirdiği kanun tasarısındaki kadınlar için 50, erkekler için 55 yaşlarında olmuştur. Bunun esas alınması gerektirdi.

14. İşsizlik sigortası için getirilen düzenlemeden cari giderler dışında fonda biriken kaynağın kullanma ve nemalandırma sahasının tarif edilmediği ve fon yönetiminin yetersiz olduğu, bu konuda gerekli tetkik ve araştırmanın, yapılmadığı, meselenin alelacele ortaya getirildiği görülmektedir. Katrilyon mertebesinde olan fon kaynağının verimli kullanılması ve çarçur edilmemesi için bu çalışmanın yapılması, fon yönetiminin buna göre kurulması gerekir.

15. İşsizlik sigortası getirilirken kıdem tazminatı ile ilgili şikayetlerin giderileceği bir düzenlemenin yapılması gerekirdi. Tasarıda bu getirilmemiştir.

16. Tasarıdaki emeklilik yaşı, prim süresi ve diğer değişikliklerin muhtelif alternatiflere göre gelecek yıllar için sosyal güvenlik kurumlarının gelir ve giderlerine tesirini, mali yükünü, proforma bilançolar ve nakit alımı halinde ortaya koyan çalışmaların yapılmadığı, tasarınnın aceleye getirildiği müşahade edilmiştir. Taraflar arasında hesaba dayanan bir mutabakatın sağlanamaması da bu çalışmanın açıklıkla ortaya koyulamamasından da kaynaklandığı görülmektedir.

17. Sosyal güvenlik kuruluşlarının bugün içine düştüğü sıkıntının başlıca sebebi geçmişte yönetimin güçsüzlüğü, kaynakların keyfi kullanılması ve istikrarsız ve hesapsız kararlardır. Bir reform tasarısında öncelikte ele alınması gereken bu kurumların yönetimlerinin güçlendirilmesi, mali ve idari özerklik sağlanmasıdır. Tasarıda bu getirilmemiştir.

Netice olarak, hükümetin de ifade ettiği gibi, tasarınnın kanunlaşması sosyal güvenlik kurumlarının aktüeryal dengesini de hemen, yakın zamanda görülmeye değer bir iyileşme sağlamayacağına göre, aceleye gerek yoktur. Tasarı geri çekilmeli, taraflar arasında mutabakat sağlayacak müzakerelere sabırla devam edilmeli ve olgunlaştırılıp TBMM'ne getirilmelidir.

Yukardaki sebeplerle tasarıya karşı olduğumuzu beyan ederiz.

Ali Coşkun
İstanbul

Zeki Ünal
Karaman

Zeki Ergezen
Bitlis

Aslan Polat
Erzurum

Sait Açıba
Afyon

Altan Karapaşaoğlu
Bursa

Ahmet Derin
Kütahya

Cevat Ayhan
Sakarya

Alt Komisyon Raporu

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanarak, Bakanlar Kurulunca 12.7.1999 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 13.7.1999 tarihinde tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna, esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen "Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, T.C.Emekli Sandığı Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Ek ve Geçici Maddeler Eklmesi, İşsizlik Sigortası Kurulması ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 26.7.1999 tarihinde yaptığı 24 üncü birleşiminde, Hükümeti temsilen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Maliye ve Adalet Bakanlıkları, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Sosyal Sigortalar Kurumu, T.C. Emekli Sandığı, İş ve İşçi Bulma Kurumu, Bağ-Kur Genel Müdürlükleri, Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, TÜM İŞÇİ EMEKLİLERİ DERNEĞİ, KAMU SEN, MEMUR SEN, KESK, TİSK ve TESK temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip, görüşülmesine başlanmıştır.

Tasarının geneli üzerindeki görüşmeler esnasında, toplumu ilgilendiren kapsamlı düzenlemeleri içeren söz konusu tasarınnın, toplumsal uzlaşma çerçevesinde değerlendirilip, kanunlaştırılması gerektiği, bu nedenle bir alt komisyon kurularak konunun daha ayrıntılı bir şekilde incelenip olgun-

laştırılmasının yararlı olacağı şeklinde ortaya çıkan görüşler doğrultusunda, geneli üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasını takiben bir alt komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Alt Komisyon; 28.7.1999 tarihinde ilgili kurum ve kuruluş temsilcilerinin de katılımlarıyla Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun metnini de dikkate alarak yapmış olduğu toplantıda, kapsamlı ve titiz inceleme ve değerlendirmeler sonucunda çalışmalarını tamamlamıştır.

Bu çalışmalar sonucunda Alt Komisyonumuzda;

– Tasarının Kanunlaşmasından sonra mevcut emeklilerin haklarının korunması çerçevesinde yaşlılık aylıklarının hesaplanmasında ilgili Kanunlardaki hükümler arasında paralellik sağlanması ve bu aylığın hesaplanmasına esas alınacak ortalama yıllık kazancın ne şekilde belirleneceği konularına açıklık getirilmesinin yararlı olacağı,

– Sigortalıların ve emeklilerin tedavi giderlerine katılım paylarının, ülke gerçekleri de dikkate alınarak ilgilileri mağdur etmeyecek bir seviyeye indirgenmesi, bu katkı paylarının üst limitinin objektif kriterlere bağlanması, terörle mücadele sırasında malul kalan sigortalılar ile şehitlerin hak sahiplerinden tedavileri sırasında katılım payı alınmaması konularında hakkaniyete uygunluk açısından gerekli düzenlemelerin yapılmasının doğru bir yaklaşım olacağı,

– Sürekli iş görmezlik geliri, malullük ve yaşlılık aylığı alanların çocuklarının tedavisinde alınacak katkı payının kaldırılmasının uygun olacağı,

– Geçiş sürecine ilişkin düzenlemelerin, ulaşılmak istenen hedefleri ve maksadı daha iyi ifade edecek hale getirilmesi gerektiği,

– Tasarı ile getirilecek sistem ile birlikte iki farklı uygulamaya dayanan bir sosyal güvenlik sisteminin oluşacağı, bu nedenle sosyal güvenlik kuruluşlarından yararlananların müktesep haklarının korunmasına dönük önlemlerin daha anlaşılır hale getirilmesinin zorunlu olduğu,

– Kayıt dışılığın ortadan kaldırılması amacıyla Tasarıda gerekli düzenlemelerin yapılması gerektiği,

– İşsizlik sigortasıyla ilgili düzenlemelerde, sistemin sağlıklı ve etkin bir şekilde işlemesine dönük değişikliklerin yapılması gerektiği,

– İşsizlik sigortası Fon Yönetim Kurulunda, Devlete ve sosyal taraflara eşit temsil hakkı verilmesinin Fonun etkin bir şekilde yönetilmesini sağlayacağı,

– İhdas edilecek kadroların objektif kriterlere göre kullanılmasını temin edecek düzenlemelerin yapılmasının yararlı olacağı,

Şeklindeki görüşler doğrultusunda bir metin oluşturulmuş ve bu metin üzerinde kanun tekniğine uygunluk açısından gerekli düzenlemeler yapılarak Komisyonumuzun takdirlerine sunulması kararlaştırılmıştır.

Ayrıca, Alt Komisyonumuzda;

– Çalışanların yaşlılık aylığından yararlanma yaş ve süreleri ile prim ödeme gün sayıları,

– Halen çalışmakta olanlardan, emeklilik hakkını kazanmamış olanların tasarıda belirlenen sürelerle uyumları,

– 506 ve 1479 sayılı Kanunlara tabi olarak çalışanların ve bunların emeklilerinin yurt dışı tedavileri,

– Ölüm halinde maaş bağlanmasına esas teşkil edecek asgari fiili hizmet süreleri,

ile ilgili hükümlerin Plan ve Bütçe Komisyonunca değerlendirilmesinin daha uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

Raporumuz, Plan ve Bütçe Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Üye
Metin Şahin	Sait Açıba
Antalya	Afyon
Üye	Üye
Lütfü Ceylan	Nesrin Nas
Tokat	İstanbul
Üye	Üye
Oğuz Tezmen	Gaffar Yakın
Bursa	Afyon

(Muhalefet şerhim eklidir.)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Görüşülmekte olan tasarıya aşağıdaki gerekçelerle muhalifim. Arz ederim.

Oğuz Tezmen
Bursa

Gereke :

1. Söz konusu yasa tasarısı ile Genel Kadro ve Usulu Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hentiz yasalasmadan İttüzüğün 90 ve 91 inci maddesine aykırı olarak söz konusu Kanun Hükmünde Kararname de değişiklik yapılmaktadır. Bu düzenlemenin görüşülmesi İttüzüğe göre mümkün değildir.

2. Ülkemiz çalışma koşulları dikkate alındığında iş güvencesi olmaksızın emeklilik için 8 300 iş günü prim ödeme ve 58-60 yaş zorunluluğu getirilmesi, geniş kesimlerin bu hadleri dolduramayacak olması nedeniyle fiilen emekli olamamaları ile sonuçlanabilir.

Zira ülkemizde birçok sektörde işçilerin işe alındıktan sonra bir iki yıl içinde (işverence kıdem tazminatı ve kıdem ücreti yükünden kurtulmak için) çıkışları verilmektedir. Ayrıca 40-45 yaşından yaşlı işçiler işe alınmamaktadır.

Bu durum emeklilik gibi temel hakkın fiilen ortadan kaldırılması anlamına gelmektedir. Emekli yaşının 50-55, en az prim ödemeli gün sayısının da 5 000 olması gerekir.

3. İşçi ve işveren kesimlerinin karşı çıktığı bu tasarı ile getirilen değişikliklerin toplumsal uzlaşma aranmaksızın dayatma ile kabul ettirilmeye çalışılması sosyal ve çalışma barışını tehlikeye atmaktadır.

4. Yaşlılık aylığı ödeme sistemi her ay ayrı hesaplama yapılmasına yol açmakta, bürokratik gecikmeler aylık ödemelerin aksamasına yol açacak nitelik taşımakta, ayrıca getirilen eşel-mobil sistemi ekonomimizi ücret-fiyat spiriline sokma tehlikesi arz etmektedir.

5. Devlet memurlarının emeklilik sisteminin farklı karakter arz etmesi nedeniyle 25 inci maddenin tasarı metninden çıkarılması gerekir.

6. SSK-Bağkur gibi sosyal güvenlik kuruluşlarının yeniden yapılanmasının da bu tasarıda yer alması gerekmektedir.

7. Ülkemizdeki nüfus piramidinin yapısı dikkate alınmadan Avrupa ülkeleri ile paralellikler kurulması yanlış olmuştur. Bu düzenlemeler ülkemizde genç nüfusun işsiz kalmasına yol açacaktır. Ayrıca, bazı Afrika ülkelerinden verilen örnekler de gerçekçi değildir. Zira o ülkelerde çalışanların büyük kısmı sosyal güvenlik kapsamı dışındadır.

8. Halen çalışmakta olup, henüz emekliliği kazanamamış kişilere daha esnek geçiş dönemi sağlanmalıdır.

ALT KOMİSYON RAPORU İÇİN MUHALEFET ŞERHİ

- Tasarının 3 üncü maddesinde yer alan "Protez, araç ve gereç bedellerinin % 20'sini sigortalı öder" hükmünün kaldırılması daha yerinde olacaktır. Alt komisyonda bu konuda tam mutabakat oluşmuştur. Kaldırılması da talep edilmiştir, ayrıca kaldırılmayacağını ortaya çıkması halinde ağır görülen şartlar yumuşatılmıştır.

- Malûllük ve yaşlılık aylıklarının hesaplanması şartlarının yumuşatılması gerekmektedir.

- Ölümlü aylığı konusunda SSK, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur arasındaki farklılıkların giderilmesi ve 5 yıl şartı konması,

- Madde 10'da yer alan prim ve ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancı rakam olarak belirtmek yerine "asgari ücretin 1/30" olarak tespiti (Alt sınır), üst sınır için, ekonominin içinde bulunduğu şartlara uyum sağlamak açısından kanunla sınırlandırmak yerine Bakanlar Kuruluna yetki vermek daha yerinde olacaktır.

- Tasarının 7 nci maddesinde yer alan "Yaşlılık Aylığının Hesaplanması" ile ilgili maddede tüfe uygulamaları ciddi aksaklıklar ve dengesizliklere neden olabilecektir. Tüfe uygulamalarının terkedilmesi gerekmektedir.

- İşsizlik sigortası yerinde bir düzenlemedir. Ancak bu düzenleme yapılırken "İhbar Tazminatı" ve "Kıdem Tazminatı" uygulamalarının yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Sait Aşba
Afyon

ALT KOMİSYON METNİ

İŞSİZLİK SİGORTASI KANUN TASARISI

(SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, TARIM İŞÇİLERİ SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, TÜRKİYE CUMHURİYETİ EMEKLİ SANDIĞI KANUNU, ESNAF VE SANATKÂRLAR VE DİĞER BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KURUMU KANUNU, TARIMDA KENDİ ADINA VE HESABINA ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA TABİ OLARAK GEÇEN HİZMETLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ VE BU KANUNLARA EK VE GEÇİCİ MADDELER EKLENMESİ, İŞSİZLİK SİGORTASI KURULMASI, ÇALIŞANLARIN TASARRUFA TEŞVİK EDİLMESİ VE BU TASARRUFLARIN DEĞERLENDİRİLMESİNE DAİR KANUNUN İKİ MADDESİNİN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI İLE GENEL KADRO VE USULÜ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN EKİ CETVELLERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI)

I. BÖLÜM

SOSYAL SİGORTALAR KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 1.- 17/07/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini işçi çalıştırmaya başlayacağı tarihten önce Kuruma vermekle yükümlüdür."

MADDE 2.- 506 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İşveren çalıştıracığı kimseleri, işe başlatmadan önce örneği Kurumca hazırlanacak işe giriş bildirgeleri ile Kuruma bildirmekle yükümlüdür."

MADDE 3.- 506 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin (B) bendine aşağıdaki alt bent ile maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Protez, araç ve gereç bedellerinin %20' sini sigortalı öder. Ancak, ilgiliden alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin birbuçuk katından fazla olamaz."

"Sigortalıların, bu maddenin (A), (B) ve (D) bentlerinde yazılı yardımlardan yararlanabilmeleri için, 60 günlük hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki altı ay içinde olmak üzere toplam olarak 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olmaları şarttır."

MADDE 4.- 506 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"B) Yukarıda sözü edilen kimselerin ayakta yapılan tedavilerinde verilen ilaçlar ile (A/a) bendi uyarınca sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinin %10' u kendilerince ödenir. Ancak protez, araç ve gereç bedelleri için alınacak katkı payı ödeme tarihindeki 25/8/1971 tarihli 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücret tutarını geçmez."

MADDE 5.- 506 sayılı Kanunun 55 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Malûllük aylığının hesaplanması :

Madde 55 - Malûllük aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya bu Kanunun 61 inci maddesine göre bulunacak ortalama yıllık kazancının %60' ının 1/12' si oranında malûllük aylığı bağlanır. Sigortalı başka birinin bakımına muhtaç durumda ise bu oran %70'e çıkarılır."

MADDE 6.- 506 Sayılı Kanunun 60 ncı maddesinin birinci fıkrasının (A) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"A) Sigortalının yaşlılık aylığından yararlanabilmesi için;

a) Kadın ise 58 yaşını, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması ve en az 8300 gün veya,

b) Kadın ise 61 yaşını, erkek ise 63 yaşını doldurmuş olması ve en az 3600 gün,

malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olması şarttır."

MADDE 7.- 506 Sayılı Kanunun 61 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yaşlılık aylığının hesaplanması :

Madde 61 - Yaşlılık aylığına hak kazanan sigortalıların aylığı, aşağıdaki hükümlere göre belirlenecek ortalama yıllık kazancı ile aylık bağlama oranının çarpımının 1/12'si alınarak hesaplanır.

Sigortalının her takvim yılına ait prime esas kazancı, kazancın ait olduğu takvim yılından itibaren aylık talep tarihine kadar geçen takvim yılları için, her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları endeksindeki artış oranı ve gayrisafi yurt içi hasılda sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar ayrı ayrı artırılarak bulunan yıllık kazançlar toplamının, toplam prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle bulunacak ortalama günlük kazancın 360 katı, aylığın hesaplanmasına esas ortalama yıllık kazancı oluşturur.

Yaşlılık aylığı talep tarihinde bir önceki takvim yılının gayrisafi yurt içi hasıla gelişme hızının henüz açıklanmamış olması halinde, talep tarihinden önceki takvim yılının açıklanan üçer aylık dönemlerine ait gayrisafi yurt içi hasıla gelişme hızlarının ortalaması esas alınır.

Aylık bağlama oranı, sigortalının toplam prim ödeme gün sayısının ilk 3600 gününün her 360 günü için % 3,5, sonraki 5400 günün her 360 günü için % 2 ve daha sonraki her 360 gün için % 1,5 oranlarının toplamıdır.

60 ıncı maddenin B, C ve D bentlerine göre aylığa hak kazananların aylıklarının hesaplanmasında esas alınacak aylık bağlama oranı % 60 dır.

Hesaplanan yaşlılık aylığı, aylık bağlanması için yazılı başvurunun yapıldığı yılın Ocak ayı ile aylığın başlangıç tarihi arasında geçen her ay için Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki aylık artış oranları kadar artırılarak bağlanır.”

MADDE 8.- 506 sayılı Kanununun 63 üncü maddesine (B) fıkrasının birinci bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

“Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken serbest avukat veya noter olarak çalışmalarını sürdürenlerin, sosyal yardım zammı dahil, almakta oldukları aylıklarından %15 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir.”

MADDE 9.- 506 Sayılı Kanununun 67 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (c) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (d) alt bendi ile (B), (D) ve (E) bentleri yürürlükten kaldırılmış ve (C) bendi (B) bendi olarak değiştirilmiştir.

“c) Toplam olarak 1800 gün veya en az beş yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalının, bu Kanununun 61 inci maddesine göre bulunacak ortalama yıllık kazancının %60'ının 1/12'si olarak hesaplanan aylığı, hak sahiplerine bağlanacak aylığın hesabında esas tutulur. Bu oran sigortalının 8100 ile 9000 gün arasında primi ödenen her 360 gün için 2, 9000 günden sonra ödenen her 360 gün için de 1,5 artırılır.

MADDE 10.- 506 sayılı Kanununun 78 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı 4.000.000 TL., üst sınır ise bu Kanunun yürürlük tarihinden 31/12/2001 tarihine kadar alt sınırın 3 katı, 01/01/2002 – 31/12/2004 tarihleri arasında 4 katı, 01/01/2005 tarihinden itibaren 5 katıdır. Günlük kazanç alt sınırı her takvim yılı için, ilk olarak Nisan ayında bir önceki yılın Aralık ayı ile oandan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayrisafi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar artırılarak belirlenir. Bu şekilde belirlenecek günlük kazanç alt sınırının belirlenmesinde 1000 liranın kesirleri bin liraya tamamlanır.”

MADDE 11.- 506 sayılı Kanununun 79 uncu maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Ay içinde bazı işgünlerinde çalıştırılmadığı ve ücret ödenmediği beyan edilen sigortalıların otuz günden az çalıştıklarını açıklayan bilgi ve belgelerin işverence prim bildirgelerine eklenmesi şarttır.”

"Sigortalıların otuz günden az çalıştığını bilgi ve belgelerin Kuruma verilmemesi veya verilen bilgi ve belgelerin Kurumca geçerli sayılmaması halinde, otuz günden az bildirilen sürelerle ait primler Kurumca resen tahakkuk ettirilerek 80 inci madde hükümlerine göre tahsil olunur. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir."

MADDE 12.- 506 Sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinin (a) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (b) alt bendi yürürlükten kaldırılmış ve (c) alt bendi (b) olarak değiştirilmiştir.

"a) İsteğe bağlı sigortalılığa devam etmek isteyenler ödeyecekleri isteğe bağlı sigorta primlerini, bu Kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasında olmak şartıyla kendileri belirler."

MADDE 13.- 506 Sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

"Bu Kanuna göre bağlanacak yaşlılık aylıkları, 61 inci maddeye göre bulunacak yıllık ortalama kazancın % 35'inin 1/12'sinden az olamaz."

MADDE 14.- 506 sayılı Kanunun 130 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Teftiş, Kontrol ve Denetleme Yetkisi

Madde 130 - Sigorta müfettişleri, bu Kanunun uygulanması bakımından, İş Kanununda belirtilen teftiş, kontrol ve denetleme yetkisine haizdirler.

Kurum Yönetim Kurulu kararı ile görevlendirilen memurlar, sigortalıların işlemleri ile ilgili olarak işyerlerinde yoklama ve tespit yapabilirler. Bunların nitelikleri ile çalışma esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idarelerin denetim elemanları kendi mevzuatları gereğince işyerlerinde yapacakları her türlü denetim ve incelemeler sırasında, çalıştırılanların sigortalı olup olmadığını da tespit ederek sigortasız çalıştırılanları Kuruma bildirmek zorundadırlar. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Sigorta müfettişleri, ve işyerlerinde yoklama ve tespit yapmakla görevlendirilen Kurum memurları ile yukarıdaki fıkra da belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarının denetim elemanlarınınca düzenlenen tutanaklar, aksi sabit oluncaya kadar geçerlidir."

MADDE 15.- 506 sayılı Kanunun Ek 5 inci maddesinin son fıkrası ile Ek 24 üncü maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendi yürürlükten kaldırılmış ve Ek 32'nci maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Sigortalıların çocuklarına verilecek protez, araç ve gereçlerin bedellerinin % 20'si kendilerince ödenir. Aneak, sigortalıların çocuklarından alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/8/1971 tarihli, 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin birbuçuk katından fazla olamaz."

"Sigortalılar ile Kurumdan sürekli iş göremezlik geliri, malûllük ve yaşlılık aylığı almakta olanların geçindirmekle yükümlü buldukları eşleri ve Kurumdan hak sahibi olarak gelir ve aylık almakta olan eşler de yukarıdaki şartlarla protez, araç ve gereç yardımlarından yararlanırlar."

MADDE 16.- 506 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

EK MADDE 38.- Bu Kanunun 85 ve 86 ncı maddelerine göre, isteğe bağlı sigorta veya topluluk sigortası yolu ile malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına devam edenler için uygulanacak prim oranı % 30' dur.

İsteğe bağlı sigorta veya topluluk sigortasına devam edenlerin prim matrahı, bu Kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen alt sınırın altında ve üst sınırın üstünde olamaz.”

“EK MADDE 39.- Bu Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklar ile geçici 76 ncı maddeye göre yapılan telafi edici ödemeler her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi artış oranı kadar artırılarak belirlenir.”

“EK MADDE 40.- Bu Kanunun Ek 5 ve Ek 6 ncı Maddeleri gereğince sigortalılık süresine ilave edilen gün sayıları, beş yıldan çok olmamak üzere bu Kanunun 60 ve Geçici 81 inci maddelerinde belirtilen yaş hadlerinden indirilir.”

“EK MADDE 41.- Bu Kanunun 2 nci maddesine göre sigortalı sayılanlar, çalışmaya başladıklarını işe başladıkları tarihten itibaren 30 gün içinde Kuruma bildirirler.

Bildirimler ile ilgili Kurumca yapılacak işlemlerin usul ve esasları, yönetmelikle belirlenir.”

“EK MADDE 42.- 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylık bağlanana Kurumca sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinden katkı payı alınmaz.”

MADDE 17.- 506 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 81.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) Sigortalılık süresi 20 yıl ve daha fazla olan kadın sigortalılar ile sigortalılık süresi 25 yıl ve daha fazla olan erkek sigortalılar en az 5000 gün maldürlük, yaşlılık ve ölüm sigortalıları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

B) a) Sigortalılık süresi 19 (dahil) yıldan fazla olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 40 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 24 (dahil) yıldan fazla olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını tamamlamak ve en az 5180 gün,

b) Sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla 19 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 43 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 23 (dahil) yıldan fazla 24 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 47 yaşını tamamlamak ve en az 5360 gün,

c) Sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla 18 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 46 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 22 (dahil) yıldan fazla 23 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını tamamlamak ve en az 5540 gün,

d) Sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla 17 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 21 (dahil) yıldan fazla 22 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını tamamlamak ve en az 5720 gün,

e) Sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla 16 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 20 (dahil) yıldan fazla 21 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını tamamlamak ve en az 5900 gün,

f) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla 15 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 19 (dahil) yıldan fazla 20 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını tamamlamak ve en az 6080 gün,

g) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla 14 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla 19 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması, 54 yaşını doldurmuş olması ve en az 6260 gün,

h) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla 13 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla 18 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması, 55 yaşını doldurmuş olması ve en az 6440 gün,

i) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla 12 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla 17 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve 56 yaşını doldurmuş olması ve en az 6620 gün,

j) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla 11 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 55 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla 16 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve 57 yaşını doldurmuş olmaları ve en az 6800 gün,

k) Sigortalılık süresi 10 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 15 yıldan az erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve 58 yaşını doldurmuş olması ve en az 6980 gün,

malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

C) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 15 yıllık sigortalılık süresini tamamlayarak, kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını dolduranlar 3600 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmaları şartıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

Yukarıda sayılan şartları;

a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 31/12/2000 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 51, erkek ise 56 yaşını doldurmak,

b) 1/1/2001 - 31/12/2001 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 52, erkek ise 56 yaşını doldurmak,

c) 1/1/2002 - 31/12/2002 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 53, erkek ise 56 yaşını doldurmak ,

d) 1/1/2003 - 31/12/2003 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 54, erkek ise 56 yaşını doldurmak,

e) 1/1/2004 - 31/12/2004 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 55, erkek ise 57 yaşını doldurmak,

f) 1/1/2005 - 31/12/2005 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını doldurmak,

g) 1/1/2006 - 31/12/2006 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 57, erkek ise 59 yaşını doldurmak,

h) 1/1/2007 - 31/12/2007 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmak,

i) 1/1/2008 - 31/12/2008 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 59, erkek ise 61 yaşını doldurmak,

kayıdıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler.”

“GEÇİCİ MADDE 82.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı bulunanlara bağlanacak aylıklar, aşağıdaki (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanacak aylıkların toplamından oluşur.

a) Sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kadar prim ödeme sürelerine ait aylığı aşağıdaki şekilde belirlenir.

Sigortalının aylık talep tarihine kadarki toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki hükümlere göre hesaplanacak aylığın sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadarki prim ödeme gün sayısı ile orantılı bölümü, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren aylık başlangıç tarihine kadar geçen takvim yılları için, her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı ve gayri safi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar ayrı ayrı artırılarak hesaplanır.

Yaşlılık aylığı talep tarihinde bir önceki takvim yılının gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızının henüz açıklanmamış olması halinde, talep tarihinden önceki takvim yılının açıklanan üçer aylık dönemlerine ait gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızlarının ortalaması esas alınır.

Hesaplanan yaşlılık aylığı, aylık bağlanması için yazılı başvurunun yapıldığı yılın Ocak ayı ile aylığın başladığı takvim yılının başlangıç tarihi arasında geçen her ay için Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranları kadar artırılır.

b) Sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki prim ödeme sürelerine ait aylığı ise, sigortalının aylık talep tarihine kadar toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden bu Kanunun 61 inci maddesi hükümlerine göre hesaplanacak aylığın, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonraki prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü kadardır.

Sigortalıya yukarıdaki (a) ve (b) bentlerine göre bağlanacak aylıkların toplamı, sigortalının aylık talep tarihindeki toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanan aylığın, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen takvim yılları için her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranına ve bu Kanunun 61 inci maddesinin son fıkrasına göre artırılmış değerinin altında olamaz.

c) Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra malûllük aylığına hak kazananlar ile ölen sigortalıların hak sahiplerinin aylıkları, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonraki prime esas kazançlar dikkate alınarak 61 inci maddeye göre belirlenen ortalama yıllık kazançları üzerinden, 55 veya 67 nci madde hükümlerine göre hesaplanır. Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra prime esas kazancı bulunmayanların malûllük ve ölüm aylıkları, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanır ve yukarıdaki (a) fıkrasındaki esaslara göre artırılarak bağlanır.”

II. BÖLÜM

TARIM İŞÇİLERİ SOSYAL SİGORTALAR KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 18.- 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununun 20 nci maddesinin 20/2/1992 tarih ve 3774 sayılı Kanunla kaldırılan (a) fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“a) Kadın ise 58 yaşını, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması”

MADDE 19.- 2925 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yaşlılık aylığının hesaplanması :

Madde 21.- Yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, 506 sayılı Kanunun 61 inci maddesinde belirtilen esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.”

MADDE 20.- 2925 sayılı Kanunun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Prime esas alınacak kazanç :

Madde 31.- Bu Kanunun 30 uncu maddesi uyarınca alınacak primlerin hesabında esas tutulacak günlük kazanç, 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 78 inci maddesinde belirlenen prime esas kazancın alt sınırıdır”

MADDE 21.- 2925 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 13, 14, 15, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 39, 41, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 67, 68, 70, 71, 84, 92, 93, 94, 95, 98, 99, 100, 101, 105, 109, 110, 111, 115, 116, 117, 118, 120, 121, 123, 126, 129, 130, 132, 134, 135, Ek 39, Geçici 82 nci maddeleri”,

MADDE 22.- 2925 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) 15 yıl ve daha fazla sigortalı bulunanlar en az 3600 gün prim ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

B) (a) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla 15 yıldan az olanlar kadın ise 51, erkek ise 53 yaşını doldurmuş olmaları,

b) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla 14 yıldan az olanlar kadın ise 52, erkek ise 54 yaşını doldurmuş olmaları,

c) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla 13 yıldan az olanlar kadın ise 53, erkek ise 55 yaşını doldurmuş olmaları,

d) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla 12 yıldan az olanlar kadın ise 54, erkek ise 56 yaşını doldurmuş olmaları,

e) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla 11 yıldan az olanlar kadın ise 55, erkek ise 57 yaşını doldurmuş olmaları,

f) Sigortalılık süresi 10 yıldan az olanlar kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını doldurmuş olmaları, ve 3600 gün prim ödemiş olmaları şartıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

III. BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ EMEKLİ SANDIĞI KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 23.- 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu maddesinin (b) fıkrasının birinci paragrafı, (c, ç ve d) fıkraları ile (k) fıkrasından sonra gelen birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiş ve son iki paragrafı yürürlükten kaldırılmıştır.

“25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını dolduranların istekleri üzerine,”

“c) İştirakçilerden 40 ncı madde gereğince haklarında yaş haddi hükümleri uygulanacak olanlar kurumlarınca re’sen veya (61) yaşını doldurduklarında istekleri üzerine,”

“ç) 87 nci maddenin (a, b, c, d, e, g, h, i, j ve m) fıkralarında gösterilenlerden 25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını dolduranların istekleri üzerine,”

“d) 88 inci madde gereğince emekli kesenekleri geri verilmemiş olanların (61) yaşını doldurmalarında istekleri üzerine ve (b) fıkrasındaki durumda iseler re’sen,”

"Emekli aylığı bağlanabilmesi için yukarıdaki (c ve d) fıkralarında yazılı hallerde ilgililerin fiili hizmet müddetlerinin 15 yılı, (e ve f) fıkralarında yazılı hallerde de 25 yılı doldurmuş olmaları şarttır, (b) fıkrasının ikinci paragrafı ile (27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu gereğince kadrosuzluk nedeniyle emekliye sevk edilenler hariç) (d, e ve f) fıkraları kapsamına girenlere 61 yaşını doldurmadan emekli aylığı bağlanmaz."

"(b) ve (ç) fıkralarında gösterilenlerden 32 nci madde gereğince fiili hizmet sürelerine zam yapılanların yaş hadlerinden; eklenilen bu sürenin üç yıldan çok olmamak üzere yarısı indirilir."

MADDE 24.- 5434 sayılı Kanunun 75 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 75.- Kendisinden aylık bağlanacak olanların ölümlü tarihinde evli bulunmayan kız çocuklarına, Sandığa, Sosyal Sigortalar Kurumuna, Bağ-Kur' a ve 506 sayılı Kanunun Geçici 20 nci maddesi kapsamında bulunan sandıklara tabi çalışmama veya bunlardan her ne ad altında olursa olsun aylık almama şartıyla, yetim aylığı bağlanır. Ancak, bu kapsama girenlerden yukarıda belirtilen sosyal güvenlik kurumlarına tabi çalışmalarını sona erenlerin bu çalışmalarının sona erdiği tarihi takip eden aybaşından, diğer sosyal güvenlik kurumlarından dul ve yetim aylığı alanların ise; T.C. Emekli Sandığı'ndan da yetim aylığına hak kazanmaları ve bu aylığı tercih etmeleri halinde diğer Sosyal Güvenlik Kurumlarından aldıkları aylıkları kesilmek kaydıyla müraعات tarihini takip eden aybaşından itibaren aylıkları bağlanır.

Ölüm tarihinde evli olmaları sebebi ile aylık bağlanmamış veya evlenmeleri nedeniyle aylıkları kesilmiş bulunan kız çocuklarından, sonradan boşanan veya dul kalanlara boşanma veya dul kalma tarihini takip eden ay başından itibaren birinci fıkradaki şartları taşımaları halinde aylık bağlanır. Bu takdirde evvelce 68 inci madde gereğince ölüm tarihinde müstehak dul ve yetimlere bağlanmış olan aylıklarda, bu kere aylık bağlanan çocuk da nazara alınmak suretiyle yeniden düzeltilme yapılır."

MADDE 25.- 5434 sayılı Kanunun Ek 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce emekli, adi malûllük, vazife malûllüğü ile dul ve yetim aylığı alanların bu aylıkları Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren; Kanunun yürürlüğünden sonra bağlanacak emekli, adi malûllük, vazife malûllüğü ile dul ve yetim aylıkları ise bağlandığı tarihten sonraki ilk memur maaş artışı tarihinden itibaren her ay bir önceki aya ilişkin Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları endeksi değişim oranına göre belirlenir."

MADDE 26.- 5434 sayılı Kanunun Geçici 139 uncu maddesinin üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, aynı maddenin sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kullanılması resmi sağlık kurulu raporu ile gerekli görülen protez, ortez ve tıbbi araç ve gereç bedellerinin % 10' u hak sahipleri tarafından ödenir. Ancak ödenecek miktar bu Kanunun ek 19 uncu maddesindeki aylıklardan fazla olamaz" (bu Kanunun 64 üncü maddesinin ve 3/11/1980 tarih ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylık bağlananlar hakkında bu hüküm uygulanmaz.)"

"Özel kanunları gereğince sağlık yardımından faydalananlar ile Sandıktan emekli, adi malûllük veya vazife malûllüğü aylığı alanların diğer sosyal güvenlik kurumlarına tabi görevlerde çalışan veya bu kuruluşlardan aylık alan eşleri ve sandıktan dul aylığı alanlardan diğer sosyal güvenlik kurumlarına tabi görevde çalışan veya bu kuruluşlardan yaşlılık veya malûllük aylığı alanlar bu

madde hükmünden yararlanamazlar. İsteğe bağlı sağlık sigortasından yararlananlar hakkında bu hüküm uygulanmaz.”

MADDE 27.- 5434 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 205. - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

Kadın iştirakçilerden 20, erkek iştirakçilerden 25 fiili hizmet yılını dolduranların istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır.

a) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 1 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 40, erkek ise 45 yaşını,

b) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 2 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 43, erkek ise 47 yaşını,

c) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 3 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 46, erkek ise 49 yaşını,

d) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 4 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 49, erkek ise 51 yaşını,

e) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 5 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 50, erkek ise 52 yaşını,

f) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 6 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 51, erkek ise 53 yaşını,

g) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 7 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 52, erkek ise 54 yaşını,

h) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 8 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 53, erkek ise 55 yaşını,

i) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 9 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 54, erkek ise 56 yaşını,

j) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 10 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 55, erkek ise 57 yaşını,

k) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 10 yıldan fazla kalan iştirakçilerden kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını,

doldurmaları ve kadın iştirakçinin 20, erkek iştirakçinin 25 fiili hizmet süresini tamamlamaları halinde istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır.

32 nci madde gereğince fiili hizmet sürelerine zam yapılanların bu maddede belirtilen yaş hadlerinden; eklenilen bu sürenin 3 yıldan çok olmamak üzere yarısı indirilir.”

“Geçici Madde 206.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kendilerine aylık bağlanmış kız çocuklardan Sosyal Sigortalar Kurumu, Bağ-Kur ve 506 sayılı Kanunun Geçici 20 inci maddesi kapsamında bulunan sandıklara tabi çalışan veya bu kurumlardan aylık alanların Sandıkça bağlanan aylıkları bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren kesilir.”

“Geçici Madde 207.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte fiili hizmet süreleri 8 yıl ve daha fazla olan iştirakçiler, 61 yaşını doldurmaları nedeniyle istekleri üzerine veya kurumlarınca yaş hadinden re’sen emekliye ayrıldıklarında fiili hizmet süreleri 10 yılı doldurmuş olmak şartıyla emekli aylığına hak kazanırlar.”

IV. BÖLÜM

ESNAF VE SANATKARLAR VE DİĞER BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KURUMU KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 28.- 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir

"Malûllük aylığının hesaplanması :

Madde 30.- Malûllük aylığı, sigortalının sigortalılık süresi içinde prim ödediği gelir basamaklarının, bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosu üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının % 65'idir. Başka birinin sürekli bakımına muhtaç malûl sigortalıya % 75 oranında malûllük aylığı bağlanır.

Birinci fıkraya göre bağlanan malûllük aylığı, ayrıca, gelir tablosunun son olarak değiştirildiği ay ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen her ay bir önceki aya göre, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranları kadar artırılır."

MADDE 29.- 1479 sayılı Kanunun 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yaşlılık aylığından yararlanma koşulları :

Madde 35.- Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için sigortalının;

Yazılı talepte bulunması, talepte bulunduğu tarihte prim ve her türlü borçlarını ödemiş olması, Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması, şarttır.

Kadın ise 61, erkek ise 63 yaşını dolduran ve en az 15 tam yıl sigorta primi ödeyen sigortalılara da kısmi yaşlılık aylığı bağlanır."

MADDE 30.- 1479 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yaşlılık aylığının hesaplanması :

Madde 36.- Yaşlılık aylığı, sigortalının, sigortalılık süresi içinde aylar itibariyle prim ödediği gelir basamaklarının, bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosu üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının aylık bağlama oranı ile çarpılması suretiyle hesaplanır.

Aylık bağlama oranı, sigortalının toplam sigortalılık süresinin ilk on tam yılının her bir yılı için % 3,5, takip eden onbeş tam yılın her bir yılı için % 2 ve yirmibeş yıldan fazla her bir tam yıl için % 1,5 oranlarının toplamıdır.

Birinci ve ikinci fıkralara göre hesaplanan yaşlılık aylığı, ayrıca, gelir tablosunun son olarak değiştirildiği ay ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen her ay için, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranları kadar artırılır.

Bu Kanuna göre bağlanan yaşlılık, malûllük ve ölüm aylıkları, her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranları kadar artırılır."

MADDE 31.- 1479 sayılı Kanunun 50 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sigorta primine ve aylıklara esas olan gelir basamakları :

Madde 50.- Bu Kanuna göre sigortalıların ödeyecekleri primler ve bağlanacak aylıklarının hesabında, yirmidört basamaklı gelir tablosu uygulanır. Tabloda yer alan gelir basamakları, her yıl Ni-

san ayında ilk olarak bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayri safi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızları kadar artırılarak belirlenir.

MADDE 32.- 1479 sayılı Kanunun 52 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Gelir basamaklarının yükseltilmesi :

Madde 52.- Sigortalının bu Kanuna göre seçtiği, intibak ettirildiği veya yükseltildiği ilk oniki basamakta bekleme süresi bir yıl, onüçüncü basamaktan itibaren, her bir basamakta bekleme süresi iki yıldır.

İlk onbir basamakta sıra itibarıyla basamak yükseltilmesi, prim ödemeye ve talebe bakılmaksızın Kurumca yapılır. Onikinci basamaktan itibaren basamak yükseltilebilmesi için, sigortalının yazılı talepte bulunması ve talep tarihinden önceki ayın sonu itibarıyla prim ve diğer borçlarını ödemiş olması şarttır.

Sigortalılar, Kurumca yükseltildikleri tarihten veya yazılı talepte bufundukları tarihi takip eden aybaşından itibaren, basamak yükseltme farkı ile yükseltildikleri basamak üzerinden primlerini öderler.”

MADDE 33.- 1479 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sigortalılar tarafından ödenmesi gereken primler süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, primlerin ödenmeyen kısmına, sürenin bittiği tarihten başlayarak, gecikilen her ay için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunla belirlenen gecikme zammı oranları uygulanarak sigortalılardan tahsil edilir.”

MADDE 34.-1479 sayılı Kanunun Ek 7 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanuna göre malullük, yaşlılık ve ölüm aylığı alanlardan, 1 ila 12 basamaklarda bulunanlara 5.850.000 lira, 13 ila 24 basamaklarda bulunanlara 4.500.000 lira sosyal yardım zammı, aylıklarla birlikte her ay peşin olarak ödenir.”

MADDE 35.- 1479 sayılı Kanunun Ek 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sağlık sigortasından faydalanma şartları :

Ek Madde 12.- Bu Kanuna göre ilk defa veya yeniden sigortalı olanlar ile sağlık sigortası kapsamından çıktuktan sonra yeniden sağlık sigortası kapsamına girmek isteyenlerin sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için, en az sekiz ay sağlık sigortası primi ödemiş olmaları ve sağlık kartesi talep ettikleri tarihte, prim ve gecikme zammı borçlarının bulunmaması şarttır.”

MADDE 36.- 1479 sayılı Kanunun Ek 13 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ayakta yapılan tedavilerde poliklinik muayene ücretinin ve verilen ilaç bedellerinin %20'si sigortalı ve hak sahipleri, %10'u aylık alanlar ve hak sahipleri tarafından karşılanır. İş kazası ve meslek hastalığı sonucu verilecek olanlar hariç, protez, araç ve gereç bedellerinin %20'si sigortalı ve hak sahipleri, %10'u ise aylık alanlar ve hak sahipleri (3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamına girenler hariç) tarafından karşılanır. Ancak, katkı payı tutarı sigortalılarda birinci gelir basamağının birbuçuk katını, aylık alanlarda ise birinci gelir basamağının % 65'ini geçemez.”

"Ağız protezleri hariç, sigortalının bu Kanuna tabi sigortalılığının başladığı tarihten önce, sigortalı ve hak sahiplerinde mevcut olduğu tespit edilen hastalık ve arızalardan dolayı bedeli Kurumca karşılanacak olan ortez ve protezler ek 18 inci maddeye göre hazırlanacak yönetmelikte belirlenir."

MADDE 37.- 1479 sayılı Kanunun Ek 15 inci maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Bu Kanuna tabi ilk sekiz basamakta bulunan sigortalıların sekizinci gelir basamağı tutarının, dokuz ve daha yukarı basamaklarda bulunan sigortalıların ise buldukları gelir basamağı tutarının, 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa tabi ilk altı basamakta bulunan sigortalıların altıncı basamak gösterge tutarının, yedi ve daha yukarı basamaklarda bulunan sigortalıların ise buldukları basamak gösterge tutarının, % 15'i oranında ödeyecekleri sağlık sigortası primleri,"

MADDE 38.- 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Sosyal güvenlik destek primi

EK MADDE 20.- Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı bağlananlardan, 24 üncü maddenin (I) numaralı bendinde belirtilen çalışmalarına devam edenlerin veya daha sonra çalışmaya başlayanların, sosyal yardım zammı dahil tahakkuk eden aylıklarından, aylığın bağlandığı veya tekrar çalışmaya başladığı tarihi takip eden aybaşından itibaren, çalışmalarının sona erdiği ay dahil % 10 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir.

Birinci fıkra hükmüne göre aylıklarından sosyal güvenlik destek primi kesilmesi gerekenlerden, bu Kanunun yayımlandığı tarihten önce aylık bağlananlar Kanunun yayımını, daha sonra tekrar çalışmaya başlayanlar ise çalışmaya başladıkları tarihi takip eden aybaşından itibaren üç ay içinde Kuruma yazılı bildirimde bulunmak zorundadırlar. Bu süre içinde Kuruma yazılı bildirimde bulunmayanlardan sosyal güvenlik destek primi, gecikmeli bildirimde bulunulan veya Kurumca tespit edilen tarihe kadar 53 üncü maddeye göre hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. Birikmiş sosyal güvenlik destek primi ve gecikme zamlarının ödenmemesi halinde aylıklardan yapılacak kesintiler aylık tutarının % 25'ini geçemez.

Sosyal güvenlik destek primi ödenmiş süreler, bu Kanuna göre sigortalılık stresi olarak değerlendirilmez, ödenen primler 39 uncu madde hükmüne göre toptan ödeme olarak iade edilmez ve bu sürelerle ilgili olarak 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz."

MADDE 39.- 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"Geçici Madde 10 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümlere göre aylık bağlanmasına hak kazananların, yaşlılık aylığı talep hakları saklıdır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibarıyla, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödeme stresinin dolmasına;

a) 1 yıldan az kalan, kadınlara	40, erkeklere 45 yaşını,
b) 2 yıldan az kalan, kadınlara	43, erkeklere 47 yaşını,
c) 3 yıldan az kalan, kadınlara	46, erkeklere 49 yaşını,
d) 4 yıldan az kalan, kadınlara	49, erkeklere 51 yaşını,
e) 5 yıldan az kalan, kadınlara	50, erkeklere 52 yaşını,

f) 6 yıldan az kalan, kadınlara	51, erkeklerle 53 yaşını,
g) 7 yıldan az kalan, kadınlara	52, erkeklerle 54 yaşını,
h) 8 yıldan az kalan, kadınlara	53, erkeklerle 55 yaşını,
i) 9 yıldan az kalan, kadınlara	54, erkeklerle 56 yaşını,
j) 10 yıldan az kalan, kadınlara	55, erkeklerle 57 yaşını,
k) 10 yıldan fazla kalan, kadınlara	56, erkeklerle 58 yaşını,

doldurmaları, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemeleri şartıyla ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, 15 tam yıl prim ödeme süresi ile kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurma koşulunu, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren,

a) 2 yıl içinde yerine getiren, kadınlara	51, erkeklerle 56 yaşını,
b) 4 yıl içinde yerine getiren, kadınlara	52, erkeklerle 57 yaşını,
c) 6 yıl içinde yerine getiren, kadınlara	53, erkeklerle 58 yaşını,
d) 8 yıl içinde yerine getiren, kadınlara	55, erkeklerle 59 yaşını,
e) 10 yıl içinde yerine getiren, kadınlara	57, erkeklerle 60 yaşını,
f) 10 yıldan sonra yerine getiren kadınlara	59, erkeklerle 61 yaşını,

doldurmaları ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.”

“GEÇİCİ MADDE 11- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanan malûllük, yaşlılık ve ölüm aylıkları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ödenen son aylık tutarlar esas alınarak, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra 36 ncı maddenin son fıkrası hükmüne göre artırılarak ödenir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlara bağlanacak yaşlılık aylığı ;

a) Sigortalının, aylık başlangıç tarihindeki toplam sigortalılık süresi esas alınarak, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce bulunduğu gelir basamağının aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosundaki değeri üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanan aylığının, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçen sigortalılık süresinin toplam sigortalılık süresine orantılı olarak hesaplanan tutarı ile,

b) Sigortalının, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında aylar itibarıyla prim ödediği gelir basamaklarının bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir basamakları üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının, aylık başlangıç tarihindeki toplam sigortalılık süresi esas alınmak suretiyle bu Kanunun 36 ncı maddesinin ikinci fıkrasına göre bulunacak aylık bağlama oranı üzerinden hesaplanan aylığın, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra geçen sigortalılık süresinin toplam sigortalılık süresine orantılı olarak hesaplanan tutarı,

toplamıdır. Bu şekilde hesaplanan aylık, bu Kanunun 36 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına göre artırılır.

İkinci fıkraya göre bağlanacak aylık, sigortalının aylık başlangıç tarihindeki toplam sigortalılık süresi esas alınarak, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce bulunduğu gelir basamağı üzerinden bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanan aylığının, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen takvim yılları için, her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı kadar artırılmış tutarından az olamaz.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olanlara bağlanacak malûllük ve ölüm aylıkları, sigortalının bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sigortalılık süresinin bulunması halinde, bu süreler esas alınarak hesaplanır.”

“GEÇİCİ MADDE 12.- Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra primlerin ve aylıkların hesaplanmasına esas gelir tablosunun 50 nci maddeye göre belirlenmesine kadar, Kanunun yayımı tarihinden önceki hükümlere göre belirlenecek olan yirmidört basamaklı gösterge tablosunun uygulanmasına devam edilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 50 nci maddeye göre belirlenmesi gereken gelir basamaklarının hesaplanmasında yukarıdaki fıkra gereğince uygulanan gelir basamakları esas alınır.”

V. BÖLÜM

TARIMDA KENDİ ADINA VE HESABINA ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 40.- 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yaşlılık aylığından yararlanma şartları :

Madde 17.- Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için sigortalının;

a) Yazılı talepte bulunması, talepte bulunduğu tarihte prim ve her türlü borçlarını ödemiş olması,

b) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması, şarttır.

Kadın ise 61, erkek ise 63 yaşını dolduran ve en az 15 tam yıl sigorta primi ödeyen sigortalılara da kısmi yaşlılık aylığı bağlanır.”

MADDE 41.- 2926 sayılı Kanunun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Prim oranı ve hesaplanması :

Madde 31.- Bu Kanuna göre ödenecek malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi, sigortalının seçtiği veya intibak ettirildiği gelir basamağının % 20'sidir.”

MADDE 42.- 2926 sayılı Kanunun 36 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sigortalılar tarafından ödenmesi gereken primler süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, primlerin ödenmeyen kısmına, sürenin bittiği tarihten başlayarak, gecikilen her ay için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunla belirlenen gecikme zammı oranları uygulanarak sigortalılardan tahsil edilir.”

MADDE 43.- 2926 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Askerlik borçlanması

EK MADDE 2. - Bu Kanuna göre sigortalı olanlar, askerlikte er olarak geçen hizmet süreleri ile yedek subay okulunda geçen sürelerinin tamamını borçlanabilirler. Borçlanılan süreye ait primler, talebin yapıldığı ay itibarıyla sigortalının bulunduğu basamak üzerinden ödemek zorunda oldu-

bu yürürlükteki prim tutarları esas alınarak hesaplanır ve talep tarihinden itibaren üç ay içinde ödenir. Öngörülen süre içinde borçların tamamen ödenmemesi halinde, borçlanma talepleri geçersiz sayılır. Ancak, sigortalıların yeniden talepte bulunma hakları saklıdır.

Bu Kanuna göre tespit edilen sigortalılık başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi borçlandırılan süre kadar geriye götürülür.

Sigortalının ölümü halinde hak sahipleri de borçlanma talebinde bulunabilirler. Borçlanılan tutarın süresi içinde hak sahiplerince ödenmesi halinde ölüm aylığı, borcun ödendiği tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar.”

MADDE 44.- 2926 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“**GEÇİCİ MADDE 7.-** Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümlere göre aylık bağlanmasına hak kazananların, yaşlılık aylığı talep hakları saklıdır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibariyle, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödeme süresinin dolmasına;

a) 1 yıldan az kalan, kadınlara	40, erkekler 45 yaşını,
b) 2 yıldan az kalan, kadınlara	43, erkekler 47 yaşını,
c) 3 yıldan az kalan, kadınlara	46, erkekler 49 yaşını,
d) 4 yıldan az kalan, kadınlara	49, erkekler 51 yaşını,
e) 5 yıldan az kalan, kadınlara	50, erkekler 52 yaşını,
f) 6 yıldan az kalan, kadınlara	51, erkekler 53 yaşını,
g) 7 yıldan az kalan, kadınlara	52, erkekler 54 yaşını,
h) 8 yıldan az kalan, kadınlara	53, erkekler 55 yaşını,
i) 9 yıldan az kalan, kadınlara	54, erkekler 56 yaşını,
j) 10 yıldan az kalan, kadınlara	55, erkekler 57 yaşını,
k) 10 yıldan fazla kalan, kadınlara	56, erkekler 58 yaşını,

doldurmaları, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemeleri şartıyla ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, 15 tam yıl prim ödeme süresi ile kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurma koşulunu, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren,

a) 2 yıl içinde yerine getiren, kadınlara	51, erkekler 56 yaşını,
b) 4 yıl içinde yerine getiren, kadınlara	52, erkekler 57 yaşını,
c) 6 yıl içinde yerine getiren, kadınlara	53, erkekler 58 yaşını,
d) 8 yıl içinde yerine getiren, kadınlara	55, erkekler 59 yaşını,
e) 10 yıl içinde yerine getiren, kadınlara	57, erkekler 60 yaşını,
f) 10 yıldan sonra yerine getiren kadınlara	59, erkekler 61 yaşını,

doldurmaları ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.”

“**GEÇİCİ MADDE 8.-** Sigortalıların 36 ncı madde hükmünün yürürlüğe girdiği tarihe kadar mevcut prim borçları değişiklikten önceki hükümler çerçevesinde hesap ve tahsil edilir.”

VI. BÖLÜM

SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA TABİ OLARAK GEÇEN HİZMETLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 45.- 24/05/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir.”

“Bu maddenin değişik birinci fıkrasının yürürlüğe girdiği tarihte birden fazla sosyal güvenlik kuruluşuna tabii hizmeti bulunanlardan 31.12.2004 tarihine kadar emekliliğe hak kazananların talepleri ihaline haklarında sözkonusu fıkranın yürürlük tarihinden önceki hükümleri uygulanır.”

VII. BÖLÜM

İŞSİZLİK SİGORTASI

İşsizlik sigortasının amaç ve kapsamı ile yetkili, görevli ve sorumlu kuruluşlar

MADDE 46.- İşsizlik sigortasının amacı; işsizlik sigortasına ilişkin kuralları ve uygulama esaslarını düzenlemek ve sigortalılara işsiz kalmaları halinde, bu Kanunda öngörülen ödeme ve hizmetlerin yerine getirilmesini sağlamaktır.

Bu Kanun, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 nci maddesinde belirtilen sigortalılar ile aynı Kanunun geçici 20 nci maddesinde açıklanan sandıklara tabi sigortalıları (Geçici 20 nci maddede kapsamında olmakla birlikte memur veya 22/11/1990 tarihli ve 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye tabi sözleşmeli statüde bulunanlar hariç) ve mültekabiliyet esasına dayalı olarak yapılan anlaşmalara göre çalışan yabancı işçileri kapsar.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 3 üncü maddesinde sigortalı sayılmayanlar ile sosyal güvenlik kuruluşlarından yaşlılık aylığı alıp da sosyal güvenlik destek primi ödeyerek ya da ödemeksizin çalışanlar bu Kanun kapsamına dahil değildir.

İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından Sosyal Sigortalar Kurumu, diğer her türlü hizmet ve işlemlerin yapılmasından İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğü görevli, yetkili ve sorumludur. Bu amaçla, İş ve İşçi Bulma Kurumu bünyesinde; İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılan işçi, işveren ve devlet katkılarının Fon Yönetim Kurulu kararları çerçevesinde değerlendirilmesine ilişkin işlemleri yürütmek, primlerin kişi bazında kaydı tutmak, işsizlik ödeneği ödenmesine ilişkin her türlü işlemleri yapmak, hastalık ve analık sigortası primlerinin Sosyal Sigortalar Kurumuna yatırılmasını sağlamak, işsizlere yönelik mesleki eğitim tedbirleri ile ilgili işlemleri yapmak ve bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak Kanunla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere İşsizlik Sigortası Daire Başkanlığı kurulmuştur.

Bu Kanunun 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 57 nci maddeleri ile geçici birinci maddesinde geçen “bu kanun” ibareleri işsizlik sigortasına ilişkin hükümler için kullanılmıştır.

İşsizlik sigortası ile ilgili tanımlar

MADDE 47.-

a) Bakanlık : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,

b) Kurum : İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğünü,

c) İşsizlik sigortası : Bir işyerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, her hangi bir kasıt ve kusuru olmaksızın işini kaybeden sigortalılara işsiz kalmaları nedeniyle uğradıkları gelir kaybını belli süre ve ölçüde karşılayan, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren zorunlu sigortayı,

d) Sigortalı : Bu Kanun kapsamına giren bir işyerinde bir hizmet akdine dayalı olarak çalışan ve çalıştığı süre içerisinde işsizlik sigortası primi ödeyen kimseyi,

e) Sigortalı işsiz : Bu Kanun kapsamına giren bir işyerinde bir hizmet akdine dayalı ve sigortalı olarak çalışırken bu Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen nedenlerle işini kaybeden ve Kuruma başvurarak çalışmaya hazır olduğunu bildiren kimseyi,

f) İşsizlik sigortası primi : İşsizlik sigortasının gerektirdiği her türlü ödeme ile hizmet giderlerini karşılamak amacıyla bu Kanunda belirtilen esas ve usullere göre Devlet, işveren ve sigortalı tarafından ödenen primi,

g) Fon : İşsizlik sigortası primleri ile bu primlerin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve iratların, Devlet tarafından yapılacak katkı ve yardımların, ayrıca bu Kanun gereğince işçi ve işverenlerden alınacak ceza, gecikme zammı ve faizler ile diğer her türlü gelir ve kazançların toplandığı ve Devlet güvencesinde olan İşsizlik Sigortası Fonunu,

h) İşsizlik ödeneği : Sigortalı işsizlere bu Kanunda belirtilen süre ve miktarda yapılan parasal ödemeyi,

i) İşveren : Bu Kanunun uygulanmasında 46 ncı maddede belirtilen sigortalıları çalıştıran gerçek veya tüzel kişileri,

j) İşveren vekili : İşveren nam ve hesabına işin yönetimi görevini yapan kimseleri,

k) İşyeri : Bu Kanunun uygulanmasında 46 ncı maddede belirtilen sigortalıların işlerini yaptıkları yerleri, ifade eder.

Bu Kanunda geçen işveren deyimi işveren vekilini de kapsar. İşveren vekili, bu Kanunda belirtilen yükümlülüklerinden dolayı aynen işveren gibi sorumludur.

İşin niteliği ve yürütülmesi bakımından işyerine bağlı bulunan yerlerle dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitimi yerleri, avlu veya büro gibi diğer eklentiler ve araçlar da işyerinden sayılır.

İşsizlik sigortasına ilişkin genel hükümler

MADDE 48.- İşsizlik sigortası zorunludur. Bu Kanun kapsamına giren ve halen çalışmakta olanlar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, yeni girenler ise işe başladıkları tarihten itibaren sigortalı olurlar.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 ve 9 uncu maddelerine göre Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirilmiş olan işyeri ve sigortalılar Kuruma da bildirilmiş sayılır.

Sigortalılığın başlamasıyla birlikte, sigortalılar ile bunların işverenlerinin sigorta hak ve yükümlülükleri de işlemeye başlar.

İşveren, hizmet akdi 51 inci maddede belirtilen hallerden birisine dayalı olarak sona ermiş olan sigortalılar hakkında; örneği Kurumca hazırlanacak üç nüsha işten ayrılma bildirgesi düzenleyip, 15 gün içinde bir nüshasını Kuruma göndermek, bir nüshasını sigortalı işsizle vermek ve bir nüshasını da işyerinde saklamakla yükümlüdür.

Sigortalı işsizin, bu maddede belirtilen ödeme ve hizmetlerden yararlanabilmesi için işten ayrılma bildirgesi ile birlikte hizmet akdinin feshedildiği tarihi izleyen günden itibaren otuz gün içinde Kuruma doğrudan başvurması gerekir. Mücbir sebepler dışında, başvuruda gecikilen süre işsizlik ödeneği almaya hak kazanılan toplam süreden düşülür.

Sigortalı işsizlere bu Kanunda belirtilen esas ve usuller çerçevesinde, Kurumca aşağıda belirtilen ödemeler yapılır ve hizmetler sağlanır;

- a) İşsizlik ödeneği,
- b) Hastalık ve analık sigortası primleri,
- c) Yeni bir iş bulma,
- d) Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi.

Kurum işsizlik ödeneği alan sigortalı işsizlere mesleklerine uygun ve son yaptıkları işin ücret ve çalışma koşullarına yakın bir iş bulunması hususunda çalışmalar yapar. Kendilerine bu şekilde bir iş bulunamayanlara verilecek meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitiminin esas ve usulleri yöneltmelikle belirlenir.

İşveren tarafından geçici görevle yabancı ülkeye gönderilen sigortalıların hak ve yükümlülükleri bu görevi yaptıkları sürece devam eder. Ülkeye dönmeleri ve 51 inci maddede belirtilen koşulları yerine getirmeleri halinde kendilerine işsizlik sigortasından hak ettikleri ödemeler yapılır ve hizmetlerden yararlanmaları sağlanır.

İşsizlik sigortası primleri ile sağlık sigortası primlerine ilişkin hükümler

MADDE 49.- İşsizlik sigortasının gerektirdiği ödemeleri, hizmet ve yönetim giderlerini karşılamak üzere, bu Kanunun 46 ncı maddesi kapsamına giren tüm sigortalılar, işverenler ve Devlet, işsizlik sigortası primi öder. İşsizlik sigortası primi, sigortalının 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77 ve 78 inci maddelerinde belirtilen prime esas aylık brüt kazançlarından, her ne ad altında olursa olsun ay itibarıyla ödenmesi mutat olanların brütü üzerinden, % 2 sigortalı, % 3 işveren ve % 2 Devlet payı olarak alınır. Sigortalıya yapılan ödemelerin ay itibarıyla ödenmesi mutat olan ödemelerden olup olmadığı hususundaki tereddütleri gidermeye Bakanlık yetkilidir.

İşverenler, işsizlik sigortasına ilişkin %3 oranındaki yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden herhangi bir indirim veya kesinti yapamazlar.

Herhangi bir nedenle işçinin sigortalılık durumunun sona ermesi halinde, o ana kadar işçiden ve işverenden kesilen işsizlik sigortası primleri ile Devlet payı iade edilmez.

İşsizlik sigortasına işverenlerce ödenen primler kazancın tespitinde gider olarak kabul edilir, sigortalılarca ödenen primler de gerçek ücretin hesaplanmasında gelir vergisi matrahından indirilir.

Sigortalı işçilerin, işverenlerin ve Devletin her ay için ödeyecekleri işsizlik sigortası primlerinin hesabı, günlük kazancın ve sınırlarının belirlenmesi, prim belgeleri, işsizlik sigortası primlerinin ödenmesi, ödenmeyen primler ve cezalar için düzenlenecek belgeler, yeni işverenin sorumluluğu, teminatın ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulması, yersiz olarak alınan primlerin iade-

si hususlarında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83 ve 84 üncü maddeleri hükümleri uygulanır.

İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından, sigortalı ve işyeri bazında kayıtların tutulmasından, toplanan primler ile uygulanacak gecikme zammı, faiz ve cezaların Fona aktarılmasından, teminat ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulmasından, yersiz olarak alınan primlerin iadesinden Sosyal Sigortalar Kurumu görevli, yetkili ve sorumludur.

Sosyal Sigortalar Kurumu bir ay içinde tahsil ettiği primler ile gecikme zammı, faiz ve cezaları ayrı ayrı göstermek suretiyle tahsil edildiği ayı izleyen ayın 15'ine kadar Fona aktarır. Uygulamaya ilişkin hususlar Sosyal Sigortalar Kurumu ve Kurum arasında düzenlenen bir protokol ile belirlenir.

Kurum, Sosyal Sigortalar Kurumunun ay itibarıyla Fona intikal ettirdiği işçi ve işveren payları toplamının beşte ikisini Devlet payı olarak Hazine Müsteşarlığından talep eder. Hazine Müsteşarlığı talep edilen miktarı talep tarihini izleyen onbeş gün içinde Fona aktarır.

İşsizlik ödeneğinin; miktarı, ödeme süreleri ve zamanı ile sağlık primleri ve geçici işgöremezlik durumu

MADDE 50.- Günlük işsizlik ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama net kazancının % 50' sidir. Bu suretle hesaplanan işsizlik ödeneği miktarı 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin netini geçemez.

Hizmet akdinin sona ermesinden önceki son 120 gün prim ödeyerek sürekli çalışmış olanlardan, son üç yıl içinde;

- a) 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 180 gün,
- b) 900 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 240 gün,
- c) 1080 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 300 gün, süre ile işsizlik ödeneği verilir.

İşsizlik ödeneği her ayın sonunda aylık olarak işsizin kendisine ödenir. İlk işsizlik ödeneği ödemesi ise, ödeneğe hak kazanılan tarihi izleyen ayın sonunda yapılır.

İşsizlik ödeneği damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaz.

İşsizlik ödeneği, nafaka borçları dışında haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez.

Sigortalı; işsizlik ödeneğinden yararlanma süresini doldurmadan tekrar işe girer ve işsizlik sigortası ödeneğinden yararlanmak için bu Kanunun öngördüğü şartları yerine getiremeden yeniden işsiz kalırsa, daha önce hakettiği işsizlik ödeneği süresini dolduruncaya kadar bu haktan yararlanmaya devam eder. Bu Kanunun öngördüğü şartları yerine getirmek suretiyle yeniden işsiz kalınması halinde ise, sadece bu yeni hak sahipliğinden doğan süre kadar işsizlik ödeneği ödenir.

Sigortalının kusurundan kaynaklandığı belirlenen fazla ödemeler yasal faizi ile birlikte geri alınır.

Sigortalı işsizin, hastalık ve analık sigortalarına ait primleri Fon tarafından işsizlik ödeneğinin ödendiği sürece ilk altı ay için 2/3 oranında, izleyen aylarda tam olarak Sosyal Sigortalar Kurumuna aktarılır. Bu primler, sigorta primlerinin hesabında esas alınan alt kazanç sınırı üzerinden hesaplanır.

İşsizlik sigortasının ödenme süresi içinde ödenmesi gereken geçici işgöremezlik ödeneğinin miktarı işsizlik ödeneği miktarından fazla olamaz. Geçici işgöremezlik ödeneğinin ödendiği dönemde, bu maddede öngörülen hastalık ve analık sigortalarına ait primlerle 49 uncu maddede öngörülen işsizlik sigortası primleri ödenmez.

İşsizlik ödeneğine hak kazanmanın şartları

MADDE 51.- Bu Kanun uyarınca sigortalı sayılanlardan hizmet akitleri aşağıda belirtilen hallerden birisine dayalı olarak sona erenler, Kuruma süresi içinde şahsen başvurarak yeni bir iş almaya hazır olduklarını kaydettirmeleri, hizmet akitlerinin sona ermesinden önceki son üç yıl içinde en az 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş ve işten ayrılmadan önceki son 120 gün içinde prim ödeyerek sürekli çalışmış olmaları kaydıyla işsizlik ödeneği almaya hak kazanırlar.

a) 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 13 üncü maddesi veya 20/4/1967 tarihli ve 854 sayılı Deniz İş Kanununun 16 ncı maddesi ya da 13/6/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen bildirim önelilerine uygun olarak hizmet akdi işveren tarafından sona erdirilmiş olmak,

b) Hizmet akdi, süresi belli olsun veya olmasın sürenin bitiminden önce veya bildirim önelini beklemezsizin 1475 sayılı İş Kanununun 16 ncı maddesinin (I), (II) ve (III) numaralı bentlerine veya 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (II) ve (III) numaralı bentlerine veya 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunun 7 ncı maddesi ile 11 inci maddesinin birinci fıkrasına göre sigortalı tarafından feshedilmiş olmak,

c) Hizmet akdi, süresi belli olsun veya olmasın sürenin bitiminden önce veya bildirim önelini beklemezsizin 1475 sayılı İş Kanununun 17 ncı maddesinin (I) ve (III) numaralı bentlerine veya 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (III) numaralı bendine veya 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunun 12 ncı maddesinin birinci fıkrasına göre işveren tarafından feshedilmiş olmak,

d) Hizmet akdinin belirli süreli olması halinde, bu sürenin bitimi nedeniyle işsiz kalmak, 854 sayılı Deniz İş Kanununun 7 ncı maddesinin (II) numaralı bendinde belirtilen hizmet akdinin belirli bir sefer için yapılmış olması nedeniyle sefer sonunda işsiz kalmak,

e) İşyerinin el değiştirmesi veya başkasına geçmesi, kapanması veya kapatılması, işin veya işyerinin niteliğinin değişmesi nedenleriyle işten çıkarılmış olmak, 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (IV) numaralı bendindeki nedenlerle işsiz kalmak,

f) 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 21 inci maddesi kapsamında işsiz kalmak.

Ancak, işsizlik ödeneğine hak kazanabilmek için hizmet akdinin başvuru sırasında grev, lokavt veya kanundan doğan ödevler nedeniyle askıya alınmamış olması ve sigortalının herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan gelir veya aylık almaması gerekmektedir.

İşsizlik ödeneği ödenmesinde hak düşürücü nedenler

MADDE 52.- İşsizlik ödeneği almakta iken;

a) Kurumca teklif edilen mesleklerine uygun ve son çalıştıkları işin ücret ve çalışma koşullarına yakın ve ikamet edilen yerin belediye mücavir alanı sınırları içinde bir işi haklı bir nedene dayanmaksızın reddeden,

b) İşsizlik ödeneği aldığı sürede gelir getirici bir işte çalıştığı veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan gelir veya aylık aldığı tespit edilen,

c) Kurum tarafından önerilen meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimini haklı bir neden göstermeden reddeden veya kabul etmesine karşın devam etmeyen,

d) Haklı bir nedene dayanmaksızın Kurum tarafından yapılan çağruları zamanında cevaplamayan, istenilen bilgi ve belgeleri öngörülen süre içinde vermeyen,

sigortalı işsizlerin işsizlik ödenekleri kesilir,

Ancak (c) ve (d) bendlerinde öngörülen ödeneklerin kesilme gerekçesinin ortadan kalkması halinde, işsizlik ödeneği ödenmesine yeniden başlanır. Şu kadar ki bu suretle yapılacak ödemenin süresi başlangıçta belirlenmiş olan toplam hak sahipliği süresinin sonunu geçemez.

Muvazzaf askerlik dışında herhangi bir nedenle silah altına alınanlarla hastalık ve analık nedeniyle geçici işgöremezlik ödeneği almaya hak kazanan sigortalı işsizlerin işsizlik ödeneklerinin ödenmesi bu durumların devamı süresince durdurulur.

Kurumun müfettişleri ile sigorta müfettişleri, bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak Kurumlarının görev alanlarına giren hususlarda teftiş, kontrol ve denetleme yetkisini haizdirler.

Fonun kuruluşu, yönetimi, denetimi, gelirleri, giderleri ile mal ve alacaklarının tâbi olacağı hükümler

MADDE 53.- Bu Kanunun gerektirdiği görev ve hizmetler için mali kaynak sağlamak, piyasa şartlarında kaynakları değerlendirmek, Kanunun öngördüğü ödemelerde bulunmak üzere "İşsizlik Sigortası Fonu" kurulmuştur.

Fon, Bakanın ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Devlet Bakanının önerisi üzerine müşterek kararname ile atanan birer temsilci ile en fazla işçi ve işvereni temsil eden işçi ve işveren konfederasyonları tarafından belirlenen birer üyeden oluşan dört kişilik Fon Yönetim Kurulunun kararları çerçevesinde Kurum tarafından işletilir ve yönetilir. Fon'a Bakanlık temsilcisi Başkanlık eder ve kararlar üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alınır. Kararların alınmasında oyların eşit olması durumunda Başkanın tarafı çoğunlukta sayılır.

Fon Yönetim Kurulu üyelerinin; Devlet memurluğuna atanabilme şartlarını taşımaları ve siyasi parti organlarında görevli bulunmamaları, ayrıca atama ile gelecek üyelerin hukuk, iktisat, maliye, finans, işletme, kamu yönetimi, sosyal politika veya iş hukuku dallarında en az lisans düzeyinde öğrenim yapmış olmaları zorunludur.

Toplantılara iştirak eden Yönetim Kurulu başkan ve üyeleri, her ay 8/6/1984 tarihli ve 233 Sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamındaki Kamu İktisadi Teşebbüsleri Yönetim Kurulu üyelerine tanınan mali haklardan yararlandırılırlar. Toplantıya katılmayan üyelerin ücretlerinden, Yönetim Kurulu Yönetmeliğine göre kesinti yapılır.

Fon Yönetim Kurulunun çalışmasına ve fon kaynaklarının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar; Bakanlık, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, T.C. Merkez Bankası ve Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığının müştereken hazırlayacakları yönetmelikle belirlenir.

Fonun;

a) Gelirleri;

1) İşsizlik sigortası primlerinden,

2) Bu primlerin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve iratlardan,

3) Fonun açık vermesi durumunda Devletçe sağlanacak katkılardan,

4) Bu Kanun gereğince sigortalı ve işverenlerden alınacak ceza, gecikme zammı ve faizlerden,

5) Diğer gelir ve kazançlar ile bağışlardan,

b) Giderleri;

1) Sigortalı işsizlere verilen ödeneklerden,

2) Hastalık ve analık sigortası primlerinden,

3) Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi giderlerinden,

4) İşsizlik sigortası hizmetlerinin yerine getirilebilmesi için Fon Yönetim Kurulunun onayı üzerine Kurum tarafından yapılan giderler ile hizmet binası kiralanması, hizmet satın alınması, bilgisayar, bilgisayar yazılım ve donanımı alınması, Yönetim Kurulu üyelerinin ücret ve yolluk ödemelerinden,

oluşur.

Fon'un gelir ve giderleri her üç ayda bir kamuoyuna açıklanır.

Fon; 26/5/1927 tarihli ve 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 21/2/1967 tarihli ve 832 sayılı Sayıştay Kanununa tâbi değildir.

Fon gelirleri ile bu gelirlerle alınan mallar Kuruma aittir. Kurumun malları 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 1/3/1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu bakımından Devlet malı hükmünde olup, alacakları da Devlet alacağı derecesinde ayrıcalıklıdır.

Fon, iktisadi işletmeleri dışında damga vergisi hariç her türlü vergi, resim ve harçtan muafır.

İdari para cezaları ile idari işlemlere karşı itirazlar

MADDE 54.- Kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle;

a) İşsizlik sigortasına ilişkin yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden indirim veya kesinti yapan işverenlere her bir sigortalı için 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücret tutarında,

b) 48 nci maddede öngörülen işten ayrılma bildiğesini Kuruma vermeyen işverenlere her bir fiil için ayrı ayrı 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası verilir.

İdari para cezaları tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine itiraz edebilirler. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz.

İşsizlik sigortası uygulamasına ilişkin işlemlere karşı sigortalıların ve işverenlerin yapacakları itirazlardan Sosyal Sigortalar Kurumuna verilen görevlerle ilgili olanlar adı geçen Kuruluşa, diğerleri ise Kuruma yapılır. İtirazların, işlemin tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde yapılması ve 30 gün içinde sonuçlandırılması zorunludur. Yapılan itirazlar daha önce yapılmış bulunan işlemlerin uygulanmasını geciktirmez. İtiraz yoluna başvurulmuş olması ilgililerin yargı yoluna başvurma haklarını ortadan kaldırmaz.

Yönetmelik

MADDE 55.- Bu Kanunda çıkarılması öngörülen yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkarılır.

VIII. BÖLÜM
DEĞİŞTİRİLEN İBARELER

MADDE 56.- A) 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun ;

1- 60 ncı maddesinin (B) fıkrasının (b) alt bendindeki "25 yılı doldurmuş ve" ibaresi me-
tinden çıkartılmış ve "5000" rakamı "8300",

2- 63 üncü maddesinin (A) fıkrasının üçüncü bendindeki "maddesinin (A) fıkrasının (a) bendi-
ne" ibaresi "maddesine", (B) fıkrasının birinci bendindeki "%24" oranı "%30",

3- 64 üncü maddesinin (a) bendindeki "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 61, erkek
ise 63",

4- 106 ncı maddenin (a) fıkrasındaki "55" ibaresi "60",

5- 140 ncı maddesinin (e) bendinde yer alan "ikinci" ibaresi "dördüncü",

6- Ek 24 üncü maddesinin (a) fıkrasının birinci bendinde yer alan "12.919" rakamı
"4.690.000",

B) 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar
Kanununun;

1- 5 inci maddesindeki "yılbaşından" ibaresi "aybaşından",

2- 24 üncü maddesindeki "50" ibaresi "58", "55" ibaresi "60",

3- 30 uncu maddesindeki "% 20" oranı "% 30",

C) 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun;

1- 40 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki "60" rakamı "61",

2- 43 üncü maddesindeki "60 " rakamı "61",

3- 54 üncü maddesindeki "60" rakamı "61",

4- 62 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin ikinci paragrafındaki "60" rakamı "61",

5- 66 ncı maddesinin (f) fıkrasındaki "60" rakamı "61",

6- 82 ncı maddesinin (a) ve (ç) bentlerindeki "60" rakamı "61", "10 yıldan az" ibareleri
"15 yıldan az",

7- 90 ncı maddesindeki "iki yıllık" ibaresi "oniki aylık", "iki yıldan" ibaresi "oniki aydan",

D) 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal
Sigortalar Kurumu Kanununun;

1- 1479 sayılı Kanunun 32 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "kadın ise 50, erkek ise
55" ibaresi "kadın ise 58, erkek ise 60",

2- 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın
ise 61, erkek ise 63",

3- 42 ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan "(c) fıkrasına " ibaresi "son fık-
rasına", (e) bendinde yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55" ten " ibaresi "kadın ise 61, erkek ise
63'den",

4- 45 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "% 60'ından" ibaresi "% 45'inden",

E) 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Si-
gortalar Kanununun;

1- 18 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 58, erkek ise 60",

2- 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55 " ibaresi "kadın ise 61, erkek ise 63 ",

3- 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan " kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 58, erkek ise 60",

şeklinde değiştirilmiştir.

IX. BÖLÜM DİĞER HÜKÜMLER

MADDE 57.- Eklî (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek, 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (III) sayılı cetvelin İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğüne ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 58.- Eklî (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (III) sayılı cetvelin Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 59 .- Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne tahsis edilmiş bulunan serbest kadrolar; Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığına birlikte hazırlanacak norm kadro sayılarının tespit edildiği yönetmeliğe uygun olarak merkez ve taşra birimleri itibariyle dağıtılır. Bu yönetmelikte, dağıtım cetvellerinin vizesine ilişkin usul ve esaslar ayrıca belirtilir.

Norm kadro sayısının değişmesi dışında kadroların dağılımı değiştirilemez.

Kadrolara ilişkin olarak bu maddede belirtilmeyen hususlar hakkında 13/12/1983 tarihli ve 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 7 nci maddesinin son fıkrası hariç olmak üzere diğer hükümleri uygulanır.

Kurumun, Sağlık Hizmetleri ile Yardımcı Sağlık Hizmetleri sınıfına dahil kadrolarına açıktan ilk defa atanacakların hizmet sürelerinin ilk dört yılının en az iki yılında, kalkınmada öncelikli yörelerde görev ifa etmeleri zorunludur. İki yıllık sürenin hesabında her türlü kanuni izin süreleri (yılık izin ve yataklı tedavi kurumlarında geçen tedavi süreleri hariç) dikkate alınmaz.

MADDE 60.- Bu Kanunun 3, 4, 15, 26 ve 36 ncı maddelerinde öngörülen protez, ortez, araç ve gereçlerden hangilerinin katılım payından muaf tutulacağına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığınca müştereken tespit edilerek Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde Resmi Gazetede yayınlanır.

MADDE 61.- 17/6/1964 tarihli ve 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesi kapsamında hastalık sigortasına tabi olanların tedavi giderleri Devlet Memuru ile diğer Personel Kanunlarına tabi Kamu Personeli olan eşlerinin kurumlarınca karşılanmaz.

X. BÖLÜM KALDIRILAN HÜKÜMLER

Kaldırılan Hükümler

MADDE 62.- 1- 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun; 97 nci, Ek 20, Ek 21, Ek 22, Ek 23, Ek 34 ve Ek 35 inci,

2- 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununun; 9, 11, 12, 18, 19, 27, 28, 29 ve 37 nci,

3- 9/3/1988 tarihli ve 3417 sayılı Çalışanların Tasarrufla Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanunun 2 ve 3 üncü,

maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1.- 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 21 inci maddesinde öngörülen iş kaybı tazminatı ile işsizlik ödeneğini birlikte almaya hak kazananlara öncelikle iş kaybı tazminatı ödenir. İş kaybı tazminatı için yapılan başvurular aynı zamanda işsizlik ödeneği talep başvurusu yerine de geçer.

İş kaybı tazminatını alma stresi içerisinde Kurumca bir işe yerleştirelemeyen veya kendisi bir iş bulamayanlara bu Kanunda belirtilen esas ve usuller dahilinde işsizlik ödeneği verilir. Ancak iş kaybı tazminatı ödenen süreler işsizlik ödeneği ödenecek toplam süreden mahsup edilir.

GEÇİCİ MADDE 2.- 57 nci maddedeki işlemler bu Kanunun yayım tarihinden itibaren en geç 6 ay içinde sonuçlandırılır.

Kadroların belirlenecek norm kadro sayılarına göre dağıtılmasından sonra mevcut personel bu kadrolar ile ilişkilendirilir. İhtiyaç fazlası personelin memuriyet mahalli içerisindeki ya da istekleri halinde memuriyet mahalli dışındaki boş kadrolara atamaları yapılır.

Bu şekilde atamaları yapılamayan personel, buldukları birimde şahsa bağlı olarak eski görevlerini yapmaya devam ederler ve boş kadro temin edilmedikçe başka birimlere atanamazlar. Bu durumdaki personelin herhangi bir şekilde görevden ayrılması halinde, yerlerine başka personel atanamaz. Şahsa bağlı olarak görev yapan personele en son kadrosu esas alınarak aylık ve özlük haklarının ödenmesine devam edilir.

Memuriyet mahalli içindeki birimlerde şahsa bağlı olarak görev yapan personelin durumuna uygun olan bir kadro boşaldığında bu kadroya öncelikle atanırlar.

Yürürlük

MADDE 63.- Bu Kanunun ;

a) 8 inci, 16 ncı maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen ek 38 inci, 32 nci, 37 nci, 41 inci maddeleri ve 56 ncı maddesinin (A) fıkrasının 2 numaralı bendi ile (B) fıkrasının (3) numaralı bendi, Kanunun yayımını takip eden aybaşında,

b) 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 7 nci, 9 uncu, 10 uncu, 11 inci, 12 nci, 13 üncü, 15 inci, 16 ncı maddesi ile 506 Sayılı Kanuna eklenen Ek 39 uncu, 17 nci maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen Geçici 82 nci, 18 nci, 19 uncu, 20 nci, 21 inci, 24 üncü, 26 ncı, 28 inci, 30 uncu, 31 inci, 33 üncü, 36 ncı, 39 uncu maddesi ile 1479 sayılı Kanuna eklenen Geçici 11 inci, 42 nci maddeleri, 56 ncı maddesinin (C) fıkrasının 7 numaralı bendi, 62 nci maddesinin (1) inci ve (2) nci fıkraları, Kanunun yayımını takip eden yılbaşında,

c) 46 ncı, 47 nci, 48 inci, 49 uncu, 50 nci, 51 inci, 52 nci, 53 üncü, 54 üncü, 55 inci ve 57 nci maddeleri ile 62 nci maddesinin (3) üncü fıkrası ve Geçici 1 inci maddesi 1/6/2000 tarihinde,

d) 25 inci maddesi Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı iştirakçileri ile ilgili personel kanunlarında gerekli değişikliklerin yapılmasını takip eden yılbaşında,

e) Diğer hükümleri Kanunun yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 64.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(I) SAYILI LİSTE
(İHDAS EDİLEN KADROLAR)

KURUMU : İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI : MERKEZ
CETVEL : III

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADROADEDİ
GİH	İşsizlik Sigortası Daire Başkanı	1	1
GİH	Şube Müdürü	1	12
GİH	Şef	3	4
GİH	Muhasebeci	4	4
GİH	Şef	4	8
TH	İstatistikçi	4	4
GİH	Muhasebeci	5	4
GİH	Şef	5	10
GİH	Şef	6	12
GİH	Memur	6	4
TH	İstatistikçi	6	8
GİH	Memur	7	6
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	7	12
GİH	Memur	8	6
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	8	12
GİH	Memur	9	8
GİH	Daktilograf	10	12
TOPLAM			127

(I) SAYILI LİSTE
(İHDAS EDİLEN KADROLAR)

KURUMU : İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI : TAŞRA
CETVEL : III

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADROADEDİ
GİH	Şube Müdürü	1	10
GİH	Şube Müdürü	2	30
GİH	Şube Müdürü	3	40
GİH	Şef	3	25
GİH	Muhasebeci	4	10
GİH	Şef	4	35
TH	İstatistikçi	4	4

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>SERBEST KADROADEDİ</u>
GİH	Muhasebeci	5	30
GİH	Şef	5	53
TH	İstatistikçi	5	8
GİH	Muhasebeci	6	40
TH	İstatistikçi	6	7
GİH	Aktuer	6	6
GİH	Memur	6	15
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	6	40
GİH	Memur	7	20
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	7	30
GİH	Memur	8	20
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	8	30
GİH	Memur	9	25
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	9	13
TOPLAM			491

(II) SAYILI LİSTE

KURUMU : SOSYAL SİGORTALAR KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI : TAŞRA

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>SERBEST KADROADEDİ</u>
GİH	Hastane Müdürü	1	9
GİH	Hastane Müdürü	2	9
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	2	22
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	3	35
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	4	28
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	5	21
GİH	Muhasebeci	4	18
GİH	Muhasebeci	5	26
GİH	Şef	3	54
GİH	Şef	4	88
GİH	Şef	5	132
GİH	Memur	8	237
GİH	Memur	9	396
GİH	Memur	10	551
GİH	Anbar Memuru	10	74
GİH	Santral Memuru	10	267
GİH	Veznedar	10	136

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>SERBEST KADRO ADEDİ</u>
GH	Daktilograf	9	40
GH	Daktilograf	10	264
GH	Şoför	12	324
SHS	Baştabip	1	29
SHS	Baştabip Yardımcısı	1	49
SHS	Baştabip Yardımcısı	2	44
SHS	Uzman Tabip	3	435
SHS	Uzman Tabip	4	725
SHS	Uzman Tabip	5	1 122
SHS	Tabip	5	842
SHS	Diş Tabip	5	158
SHS	Eczacı	5	410
SHS	Başhemşire	5	26
SHS	Hemşire	8	877
SHS	Hemşire	9	3 516
SHS	Ebe	9	324
SHS	Sağlık Teknisyeni	7	229
SHS	Sağlık Teknisyeni	8	382
SHS	Sağlık Teknisyeni	9	538
SHS	Laborant	7	88
SHS	Laborant	8	176
SHS	Laborant	9	254
SHS	Diyetisyen	5	44
SHS	Psikolog	5	18
SHS	Fizyoterapist	5	35
SHS	Çocuk Gelişimcisi	5	9
THS	Teknisyen	9	365
YHS	Teknisyen Yardımcısı	12	101
YHS	Berber	12	64
YHS	Bekçi	12	403
YHS	Aşçı	12	284
YHS	Terzi	12	133
YHS	Gassal	12	18
YHS	Hizmetli	12	4 371
TOPLAM			18 800

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, TARIM İŞÇİLERİ SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, T.C EMEKLİ SANDIĞI KANUNU, ESNAF VE SANATKÂRLAR VE DİĞER BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KURUMU KANUNU, TARIMDA KENDİ ADINA VE HESABINA ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA TABİ OLARAK GEÇEN HİZMETLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ VE BU KANUNLARA EK VE GEÇİCİ MADDELER EKLENMESİ, İŞSİZLİK SİGORTASI KURULMASI İLE 199 SAYILI GENEL KADRO VE USULÜ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN EKİ CETVELLERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

I. BÖLÜM

MADDE 1. — 17/07/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini işçi çalıştırmaya başlayacağı tarihten önce Kuruma vermekle yükümlüdür.”

MADDE 2. — 506 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ İşveren çalıştıracığı kimseleri, işe başlatmadan önce örneği Kurumca hazırlanacak işe giriş bildireleri ile Kuruma bildirmekle yükümlüdür.”

MADDE 3. — 506 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin (B) bendine aşağıdaki paragraf ile maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“ Protez, araç ve gereç bedellerinin % 20' sini sigortalı öder. Ancak, ilgiliden alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/8/1971 tarihli 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin üç katından fazla olamaz.”

“ Sigortalıların, bu maddenin (A), (B) ve (D) bentlerinde yazılı yardımlardan yararlanabilmeleri için, 60 günü hastalığın teşhis edildiği tarihten önceki altı ay içinde olmak üzere toplam olarak 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olmaları şarttır.”

MADDE 4. — 506 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ B) Yukarıda sözü edilen kimselerin ayakta yapılan tedavilerinde verilen ilaçlar ile (A/a) bendi uyarınca sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinin % 10' u kendilerince ödenir. Ancak protez, araç ve gereç bedelleri için alınacak katkı payı ilgilinin sosyal yardım zammı dahil ödeme tarihindeki aylık miktarını geçemez.”

MADDE 5. — 506 sayılı Kanunun 55 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 55 . — Malûllük aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya bu Kanunun 61 inci maddesine göre bulunacak ortalama yıllık kazancının %60' ının 1/12' si oranında malûllük aylığı bağlanır. Sigortalı başka birinin bakımına muhtaç durumda ise bu oran %70' e çıkarılır.”

MADDE 6. — 506 Sayılı Kanunun 60 ncı maddesinin birinci fıkrasının (A) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (B/b) alt bendindeki “25 yılı doldurmuş ve” ibaresi metinden çıkartılmış ve “5000” rakamı “8300”, 64 üncü maddesinin (a) bendindeki “kadın ise 50, erkek ise 55” ibaresi “ka-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

dın ise 61, erkek ise 63 olarak", 106 ncı maddenin (a) fıkrasındaki "55" ibaresi "60" olarak değiştirilmiştir.

"A) Sigortalının yaşlılık aylığından yararlanabilmesi için;

a) Kadın ise 58 yaşını, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması ve en az 8300 gün veya,

b) Kadın ise 61 yaşını, erkek ise 63 yaşını doldurmuş olması ve en az 3600 gün, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olması şarttır."

MADDE 7. – 506 Sayılı Kanunun 61 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" İlk defa bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sigortalı olanlar için bağlanacak yaşlılık aylığının hesaplanmasına esas alınacak yıllık kazançlar, sigortalılığın başladığı tarih ile aylık talep tarihi arasındaki her takvim yılı için her yılın Aralık aylarına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı ve bir önceki yılın gayrisafi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızına göre belirlenir.

Bu şekilde hesaplanacak kazançlar toplamına göre bulunacak ortalama yıllık kazancın % 35' inin 1/12 si oranında aşağıdaki hükümlere göre yaşlılık aylığı bağlanır.

Ortalama yıllık kazanç, sigortalının birinci fıkraya göre bulunacak kazançlar toplamının prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle bulunacak günlük kazancının 360 katıdır.

Yaşlılık aylığı; Sigortalının 3600 günden fazla ödemediği her 360 günlük malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalıları primi için % 35 oranı (2) artırılarak, hesaplanır.

MADDE 8. – 506 Sayılı Kanunun 63 üncü maddesinin (A) fıkrasının üçüncü bendindeki "(A) fıkrasının (a) bendine" ibaresi "(A) fıkrasına", (B) fıkrasının birinci bendindeki "%24" oranı "%30" olarak değiştirilmiş ve bu fıkraya birinci bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

"Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken serbest avukat veya noter olarak çalışmalarını sürdürenlerin, sosyal yardım zammı dahil, almakta oldukları aylıklarından %15 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir."

MADDE 9. – 506 Sayılı Kanunun 67 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (c) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (d) alt bendi ile (B), (C), (D) ve (E) bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

"c) Toplam olarak 1800 gün veya en az beş yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalının, bu Kanunun 61 inci maddesine göre bulunacak ortalama yıllık kazancının %60' ının 1/12' si olarak hesaplanan aylığı, hak sahiplerine bağlanacak aylığın hesabında esas tutulur. Bu oran sigortalının 8300 günden fazla ödemediği her 360 günlük malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi için "2" artırılır.

MADDE 10. – 506 sayılı Kanunun 78 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı 4.000.000 TL., üst sınır ise bu Kanunun yürürlük tarihinden 31.12.2001 tarihine kadar alt sınırın 3 katı, 01.01.2002 – 31.12. 2004 tarihleri arasında 4 katı, 01.01.2005 tarihinden itibaren 5 katıdır. Alt sınır, her yıl Nisan ayında bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüke-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ticî fiyatları indeksindeki değişim oranı ve bir önceki yılın gayrisafi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızına göre belirlenir.”

MADDE 11 . – 506 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki iki fıkra eklenmiştir.

“Ay içinde bazı işgünlerinde çalıştırılmadığı ve ücret ödenmediği beyan edilen sigortalıların otuz günden az çalıştıklarını kanıtlayan belgelerin işverence prim bildirelerine eklenmesi şarttır.”

“Sigortalıların otuz günden az çalıştığını kanıtlayan belgelerin Kuruma verilmemesi veya verilen belgelerin Kurumca geçerli sayılmaması halinde, otuz günden az bildirilen sürelerle ait primler Kurumca resen tahakkuk ettirilerek 80 inci madde hükümlerine göre tahsil olunur. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 12 . – 506 Sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinin (a) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (b) alt bendi yürürlükten kaldırılmış ve (c) alt bendi (b) olarak değiştirilmiştir.

“İsteğe bağlı sigortalılığa devam etmek isteyenler ödeyecekleri isteğe bağlı sigorta primlerini, bu Kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasında olmak şartıyla kendileri belirler.”

MADDE 13 . – 506 Sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

“Bu Kanuna göre bağlanacak aylıklı aylıkları, 61 inci maddeye göre bulunacak yıllık ortalama kazancın % 35'inin 1/12 sinden az olamaz.”

MADDE 14 . – 506 sayılı Kanunun 130 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Teftiş, Kontrol ve Denetleme Yetkisi

Madde 130 . – Sigorta müfettişleri, bu Kanunun uygulanması bakımından, İş Kanununda belirtilen teftiş, kontrol ve denetleme yetkisine haizdirler.

Kurum Yönetim Kurulu kararı ile görevlendirilen memurlar, sigortalıların işlemleri ile ilgili olarak işyerlerinde yoklama ve tespit yapabilirler. Bunların nitelikleri ile çalışma esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Genel ve katma bütçeli kuruluşların denetim elemanları kendi mevzuatları gereğince işyerlerinde yapacakları her türlü denetim ve incelemeler sırasında, çalıştırılanların sigortalı olup olmadığını da tespit ederek sigortasız çalıştırılanları Kuruma bildirmek zorundadırlar. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Sigorta müfettişleri, ve işyerlerinde yoklama ve tespit yapmakla görevlendirilen Kurum memurları ile yukarıdaki fıkra da belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarının denetim elemanlarıncı düzenlenen tutanaklar, aksi sabit oluncaya kadar geçerlidir.”

MADDE 15 . – 506 sayılı Kanunun Ek 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “12.919” rakamı “4.690.000” olarak değiştirilmiş, aynı maddenin ikinci fıkrası ile Ek 5 inci maddenin son fıkrası yürürlükten kaldırılmış, Ek 32 nci maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(Hükümetin Teldif Ettiği Metin)

“Sigortalıların çocuklarına verilecek, protez, araç ve gereçlerin bedellerinin % 20’ si, sürekli iş görmezlik geliri, malûllük ve yaşlılık aylığı almakta olanların çocukları ile Kurumdan hak sahibi olarak gelir veya aylık almakta olan, çocuklara verilecek protez, araç ve gereçlerin bedellerinin % 10’ u kendilerince ödenir. Ancak, sigortalıların çocuklarından alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/8/1971 tarihli, 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin üç katından, sürekli iş görmezlik geliri, malûllük veya yaşlılık aylığı alanların çocukları ile Kurumdan hak sahibi olarak gelir veya aylık alan çocuklardan alınacak katkı payı Kurumca ödenen gelir veya aylıktan fazla olamaz.”

MADDE 16 . – 506 sayılı Kanuna aşağıdaki Ek maddeler eklenmiştir.

“EK MADDE 38 . – Bu Kanunun 85 ve 86 ncı maddelerine göre, isteğe bağlı sigorta veya topluluk sigortası yolu ile malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına devam edenler için uygulanacak prim oranı % 30’ dur.

İsteğe bağlı sigorta veya topluluk sigortasına devam edenlerin prim matrahı, bu Kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen alt sınırın altında olamaz.”

“EK MADDE 39 . – Bu Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklar ile geçici 76 ncı maddeye göre yapılan telafi edici ödemeler her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi değişim oranına göre belirlenir.”

“EK MADDE 40 . – Bu Kanunun Ek 5 ve Ek 6 ncı Maddeleri gereğince sigortalılık süresine ilave edilen gün sayıları, beş yıldan çok olmamak üzere bu Kanunun 60 ve Geçici 81 inci maddelerinde belirtilen yaş hadlerinden indirilir.

“EK MADDE 41 . – Bu Kanunun 2 ncı maddesine göre sigortalı sayılanlar, çalışmaya başladıklarını işe başladıkları tarihten itibaren 30 gün içinde Kuruma bildirirler.

Bildirimler ile ilgili Kurumca yapılacak işlemlerin usul ve esasları, yönetmelikle belirlenir.

MADDE 17 . – 2925 sayılı Kanunun 5 inci maddesindeki “yılbaşından” ibaresi “aybaşından” olarak, 20 ncı maddesinin 20/2/1992 tarih ve 3774 sayılı Kanunla kaldırılan (a) fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, 30 uncu maddesindeki “% 20” oranı “% 30” olarak ve aynı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Kadın ise 58 yaşını, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması”

“ Madde 21 . – Yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, 506 sayılı Kanunun 61 inci maddesine göre tespit edilen ortalama yıllık kazancının % 35’ inin 1/12’ si oranında yaşlılık aylığı bağlanır. Yaşlılık aylığı sigortalının 3600 günden fazla ödediği her 360 günlük sigorta primi için % 35 oranı (2) artırılarak hesaplanır.”

II. BÖLÜM

MADDE 18 . – 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu maddesinin (b) fıkrasının birinci paragrafı, (c, ç ve d) fıkraları ile (k) fıkrasından sonra gelen birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiş ve son iki paragrafı yitiriliğinden kaldırılmıştır.

“25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını dolduranların istekleri üzerine,”

“c) İştirakçilerden 40 ncı madde gereğince haklarında yaş haddi hükümleri uygulanacak olanlar kurumlarınca re’sen veya (61) yaşını doldurdıklarında istekleri üzerine,”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

"ç) 87 nci maddenin (a, b, c, d, e, g, h, i, j ve m) fıkralarında gösterilenlerden 25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını dolduranların istekleri üzerine."

"d) 88 inci madde gereğince emekli kesenekleri geri verilmemiş olanların (61) yaşını doldurmalarında istekleri üzerine ve (b) fıkrasındaki durumda iseler re'sen,"

"Emekli aylığı bağlanabilmesi için yukarıdaki (c ve d) fıkralarında yazılı hallerde ilgililerin fiili hizmet müddetlerinin 15 yılı, (e ve f) fıkralarında yazılı hallerde de 25 yılı doldurmuş bulunmaları şarttır. (b) fıkrasının ikinci paragrafı ile (d, e ve f) fıkraları kapsamına girenlere 61 yaşını doldurmadan emekli aylığı bağlanmaz.

(b) ve (ç) fıkralarında gösterilenlerden 32 nci madde gereğince fiili hizmet sürelerine zam yapılanların yaş hadlerinden; eklenilen bu sürenin üç yıldan çok olmamak üzere yarısı indirilir.

MADDE 19. - 5434 sayılı Kanununun 40 nci maddesinin birinci fıkrasındaki "60" rakamı "61", 43 üncü maddesindeki "60" rakamı "61", 54 üncü maddesindeki "60" rakamı "61", 62 nci maddesinin dördüncü fıkrasındaki "60" rakamı "61", 66 nci maddesinin (f) fıkrasındaki "60" rakamı "61", 82 nci maddesinin (a) ve (ç) fıkralarındaki "60" rakamı "61", yaş haddinden emekli aylığı bağlanacaklarda aranan "10 yıl hizmet" ibaresi "15 yıl hizmet", 90 nci maddesindeki "iki yıllık" ibaresi "oniki aylık", "iki yıldan" ibaresi "oniki aydan" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 20. - 5434 sayılı Kanununun 75 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 75. - Kendisinden aylık bağlanacak olanların ölümlü tarihinde evli bulunmayan kız çocuklarına, Sandığa, Sosyal Sigortalar Kurumuna, Bağ-Kur' a ve 506 sayılı Kanunun Geçici 20 nci maddesi kapsamında bulunan sandıklara tabi çalışmama veya bunlardan her ne ad altında olursa olsun aylık almama şartıyla, yetim aylığı bağlanır.

Ölüm tarihinde evli olmaları sebebi ile aylık bağlanmamış veya evlenmeleri nedeniyle aylıkları kesilmiş bulunan kız çocuklarından, sonradan boşanan veya dul kalanlara boşanma veya dul kalma tarihini takip eden ay başından itibaren birinci fıkradaki şartları taşımaları halinde aylık bağlanır. Bu takdirde evvelce 68 inci madde gereğince ölüm tarihinde müstehak dul ve yetimlere bağlanmış olan aylıklarda, bu kere aylık bağlanan çocuk da nazara alınmak suretiyle yeniden düzeltilme yapılır."

MADDE 21. - 5434 sayılı Kanununun Ek 9 uncu maddesinin birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce emekli, adi malûlluk, vazife malûllüğü ile dul ve yetim aylığı alanların bu aylıkları Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren; Kanunun yürürlüğünden sonra bağlanacak emekli, adi malûllük, vazife malûllüğü ile dul ve yetim aylıkları ise bağlandığı tarihten sonraki ilk memur maaş artışı tarihinden itibaren her ay bir önceki aya ilişkin Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketicici fiyatları endeksi değişim oranına göre belirlenir."

MADDE 22. - 5434 sayılı Kanununun Geçici 139 uncu maddesinin üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, aynı maddenin sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kullanılması resmi sağlık kurulu raporu ile gerekli görülen protez, orte ve tıbbi araç ve gereç bedellerinin % 10' u hak sahipleri tarafından ödenir. Ancak ödenecek miktar almakta oldukları bir aylık tutarından fazla olamaz" (bu Kanunun 64 üncü maddesinin ve 03/11/1980 tarih ve 2330 sayılı Kanuna göre aylık bağlananlar hakkında bu hüküm uygulanmaz.)"

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“Özel kanunlar gereğince sağlık yardımından faydalananlar ile Sandıktan emekli, adi malûl ve vazife malûlluğu aylığı alanların diğer sosyal güvenlik kurumlarına tabi görevlerde çalışan veya bu kuruluşlardan aylık alan eşleri ve sandıktan dul aylığı alanlardan diğer sosyal güvenlik kurumlarına tabi görevde çalışan veya bu kuruluşlardan yaşlılık veya malûllük aylığı alanlar bu madde hükümünden yararlanamazlar. İsteğe bağlı sağlık sigortasından yararlananlar hakkında bu hüküm uygulanmaz.

III. BÖLÜM

MADDE 23. – 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 30. – Malûllük aylığı, sigortalının sigortalılık süresi içinde prim ödemediği gelir basamaklarının, bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosu üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının % 60'ıdır. Başka birinin sürekli bakımına muhtaç malûl sigortalıya % 70 oranında malûllük aylığı bağlanır.”

MADDE 24. – 1479 sayılı Kanunun 35 inci maddesi ile 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için sigortalının;

a) Yazılı talepte bulunması, talepte bulunduğu tarihte prim ve her türlü borçlarını ödemiş olması,

b) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması, şarttır.

Kadın ise 61, erkek ise 63 yaşını dolduran ve en az 15 tam yıl sigorta primi ödeyen sigortalılara da kısmi yaşlılık aylığı bağlanır.”

MADDE 25. – 1479 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 36. – Yaşlılık aylığı, sigortalının sigortalılık süresi içinde prim ödemediği gelir basamaklarının, bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosu üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının % 60'ıdır.

Bu oran, 25 yıldan fazla prim ödenen her tam yıl için % 2 oranında artırılır ve 25 yıldan az prim ödenen her tam yıl için % 2 oranında indirilir. Ancak, bağlanacak aylık % 45 oranından az olamaz.

Bu Kanuna göre bağlanan yaşlılık, malûllük ve ölüm aylıkları, her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsünce açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi değişim oranına göre belirlenir.”

MADDE 26. – 1479 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kadın ise 50, erkek ise 55” ibaresi “kadın ise 58, erkek ise 60” olarak, 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kadın ise 50, erkek ise 55” ibaresi “kadın ise 61, erkek ise 63” olarak, 42 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “(c) fıkrasına” ibaresi “son fıkrasına” olarak, (e) bendinde yer alan “kadın ise 50, erkek ise 55” ten “ibaresi “kadın ise 61, erkek ise 63” den” olarak, 45 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “% 60’ından” ibaresi “% 45’inden” olarak, 2926 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “kadın ise 50, erkek ise 55” ibaresi “kadın ise 58, erkek ise 60” olarak, 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kadın ise 50, er-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 61, erkek ise 63" olarak, 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan " kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 58, erkek ise 60" olarak, değiştirilmiştir.

MADDE 27 – 1479 sayılı Kanunun 50 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 50. – Bu Kanuna göre sigortalıların ödeyecekleri primler ve bağlanacak aylıklarının hesabında, yirmidört basamaklı gelir tablosu uygulanır. Tabloda yer alan gelir basamakları her yıl Nisan ayında bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı ve bir önceki yılın gayrisafi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızına göre belirlenir.

MADDE 28 – 1479 sayılı Kanunun 52 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 52. – Sigortalının bu Kanuna göre seçtiği, intibak ettirildiği veya yükseltildiği ilk oniki basamakta bekleme süresi bir yıl, onüçüncü basamaktan itibaren, her bir basamakta bekleme süresi iki yıldır.

İlk onbir basamakta sıra itibarıyla basamak yükseltilmesi, prim ödemeye ve talebe bakılmaksızın Kurumca yapılır. Onikinci basamaktan itibaren basamak yükseltilebilmesi için, sigortalının altı ay öncesine kadar olan prim ve diğer borçlarını ödemiş olması ve yazılı talepte bulunması şarttır.

Sigortalılar, Kurumca yükselttikleri tarihten veya yazılı talepte buldukları tarihi takip eden aybaşından itibaren, basamak yükseltme farkı ile yükselttikleri basamak üzerinden primlerini öderler."

MADDE 29. – 1479 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin ikinci fıkrası ile 2926 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sigortalılar tarafından ödenmesi gereken primler süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, primlerin ödenmeyen kısmına, sürenin bittiği tarihten başlayarak, gecikilen her ay için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunla belirlenen gecikme zammı oranları uygulanarak sigortalılardan tahsil edilir."

MADDE 30. –1479 sayılı Kanunun Ek 7 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

"Bu Kanuna göre malûllük, yaşlılık ve ölüm aylığı alanlardan, 1 ila 12 basamaklarda bulunanlara 5.850.000 lira, 13 ila 24 basamaklarda bulunanlara 4.500.000 lira sosyal yardım zammı, aylıklarla birlikte her ay peşin olarak ödenir."

MADDE 31. – 1479 sayılı Kanunun Ek 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ek Madde 12. – Bu Kanuna göre ilk defa veya yeniden sigortalı olanlar ile sağlık sigortası kapsamından çıktıkları sonra yeniden sağlık sigortası kapsamına girmek isteyenlerin sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için, en az sekiz ay sağlık sigortası primi ödemiş olmaları ve sağlık kartnesi talep ettikleri tarihte, prim ve gecikme zammı borçlarının bulunmaması şarttır."

MADDE 32. – 1479 sayılı Kanunun Ek 13 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Ayakta yapılan tedavilerde poliklinik muayene ücretinin ve verilen ilaç bedellerinin % 20'si sigortalı ve haksahipleri, % 10'u aylık alanlar ve haksahipleri tarafından karşılanır. İş kazası ve meslek hastalığı sonucu verilecek olanlar hariç, protez, araç ve gereç bedellerinin % 20'si sigortalı ve haksahipleri, % 10'u ise aylık alanlar ve haksahipleri tarafından karşılanır. Ancak, katkı payı tutarı sigortalılarda buldukları gelir basamağının gösterge tutarının üç katını, aylık alanlarda ise sosyal yardım zammı dahil aylık tutarını geçemez."

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“Ağız protezleri hariç, sigortalının bu Kanuna tabi sigortalılığının başladığı tarihten önce, sigortalı ve haksahiplerinde mevcut olduğu tespit edilen hastalık ve arızalardan dolayı bedeli Kurumca karşılanacak olan ortez ve protezler ek 18 inci maddeye göre hazırlanacak yönetmelikte belirlenir.”

MADDE 33. — 1479 sayılı Kanunun Ek 15 inci maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Bu Kanuna tabi ilk sekiz basamakta bulunan sigortalıların sekizinci gelir basamağı tutarının, dokuz ve daha yukarı basamaklarda bulunan sigortalıların ise buldukları gelir basamağı tutarının, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa tabi ilk altı basamakta bulunan sigortalıların altıncı basamak gösterge tutarının, yedi ve daha yukarı basamaklarda bulunan sigortalıların ise buldukları basamak gösterge tutarının, % 15’i oranında ödeyecekleri sağlık sigortası primleri,”

MADDE 34. — 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki Ek madde eklenmiştir.

“Sosyal güvenlik destek primi

EK MADDE 20. — Bu Kanuna göre aylıklı aylığı bağlananlardan, 24 üncü maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen çalışmalarına devam edenlerin veya daha sonra çalışmaya başlayanların, sosyal yardım zammı dahil tahakkuk eden aylıklarından, aylığın bağlandığı veya tekrar çalışmaya başlandığı tarihi takip eden aybaşından itibaren, çalışmalarının sona erdiği ay dahil % 10 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir.

Birinci fıkra hükmüne göre aylıklarından sosyal güvenlik destek primi kesilmesi gerekenden, bu Kanunun yayımlandığı tarihten önce aylık bağlananlar Kanunun yayımını, daha sonra tekrar çalışmaya başlayanlar ise çalışmaya başladıkları tarihi takip eden aybaşından itibaren üç ay içinde Kuruma yazılı bildirimde bulunmak zorundadırlar. Bu süre içinde Kuruma yazılı bildirimde bulunmayanlardan sosyal güvenlik destek primi, gecikmeli bildirimde bulunulan veya Kurumca tespit edilen tarihe kadar 53 (üçüncü) maddeye göre hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. Birikmiş sosyal güvenlik destek primi ve gecikme zamlarının ödenmemesi halinde aylıklardan yapılacak kesintiler aylık tutarının % 25’ini geçemez.

Sosyal güvenlik destek primi ödenmiş süreler, bu Kanuna göre sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez, ödenen primler 39 üncü madde hükmüne göre toplan ödeme olarak iade edilmez ve bu sürelerle ilgili olarak 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz.

MADDE 35. — 2926 sayılı Kanunun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 31. — Bu Kanuna göre ödenecek malîllük, aylıklı ve ölüm sigortası primi, sigortalının seçtiği veya intibak ettirdiği gelir basamağının % 20’sidir.”

MADDE 36. — 2926 sayılı Kanuna aşağıdaki Ek madde eklenmiştir.

“Askerlik borçlanması

EK MADDE 2. — Bu Kanuna göre sigortalı olanlar, askerlikte er olarak geçen hizmet süreleri ile yedek subay okulunda geçen sürelerinin tamamını borçlanabilirler. Borçlanılan süreye ait primler, talebin yapıldığı ay itibarıyla sigortalının bulunduğu basamak üzerinden ödemek zorunda oldu-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ğu yürürlükteki prim tutarları esas alınarak hesaplanır ve talep tarihinden itibaren üç ay içinde ödenir. Öngörülen süre içinde borçların tamamen ödenmemesi halinde, borçlanma talepleri geçersiz sayılır.

Bu Kanuna göre tespit edilen sigortalılık başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi borçlandırılan süre kadar geriye götürülür.

Sigortalının ölümü halinde hak sahipleri de borçlanma talebinde bulunabilirler. Borçlandırılan tutarın süresi içinde hak sahiplerince ödenmesi halinde ölüm aylığı, borcun ödendiği tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar.”

IV. BÖLÜM

MADDE 37 . – 24/05/1983 tarih 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanununun 8 inci maddesininin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere; fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise, eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce aylık bağlanması için mütacaat edenlere, aylığı bağlayacak kurumun belirlenmesinde önceki hükümler uygulanır.”

V. BÖLÜM

MADDE 38 . – Aşağıdaki Geçici 81 inci ve Geçici 82 nci maddeler 506 sayılı Kanuna, geçici 2 nci madde 2925 sayılı Kanuna, Geçici 205 inci ve Geçici 206 ncı maddeler 5434 sayılı Kanuna, Geçici 10 uncu, Geçici 11 inci ve Geçici 12 nci maddeler 1479 sayılı Kanuna, Geçici 7 nci ve 8 inci maddeler 2926 sayılı Kanuna eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 81 . – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) Sigortalılık süresi 20 yıl ve daha fazla olan kadın sigortalılar ile sigortalılık süresi 25 yıl ve daha fazla olan erkek sigortalılar en az 5000 gün malûlîlik, yaşlılık ve ölüm sigortalıları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

B) a) Sigortalılık süresi 19 (dahil) yıldan fazla 20 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 40 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 24 (dahil) yıldan fazla 25 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını tamamlamak ve en az 5180 gün,

b) Sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla 19 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 43 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 23 (dahil) yıldan fazla 24 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 47 yaşını tamamlamak ve en az 5360 gün,

c) Sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla 18 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 46 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 22 (dahil) yıldan fazla 23 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını tamamlamak ve en az 5540 gün,

d) Sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla 17 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 21 (dahil) yıldan fazla 22 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını tamamlamak ve en az 5720 gün,

e) Sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla 16 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 20 (dahil) yıldan fazla 21 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını tamamlamak ve en az 5900 gün,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

d) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla 15 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 19 (dahil) yıldan fazla 20 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını tamamlamak ve en az 6080 gün,

g) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla 14 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla 19 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması, 54 yaşını doldurmuş olması ve en az 6260 gün,

h) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla 13 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla 18 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması, 55 yaşını doldurmuş olması ve en az 6440 gün,

ı) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla 12 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla 17 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve 56 yaşını doldurmuş olması ve en az 6620 gün,

i) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla 11 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 55 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla 16 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve 57 yaşını doldurmuş olmaları ve en az 6800 gün,

j) Sigortalılık süresi 10 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla 15 yıldan az erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve 58 yaşını doldurmuş olması ve en az 6980 gün,

malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

C) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 15 yıllık sigortalılık süresini tamamlayarak, kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını dolduranlar 3600 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmaları şartıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

Yukarıda sayılan şartları;

a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 31.12.2000 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 51, erkek ise 56 yaşını doldurmak,

b) 1.1.2001 – 31.12.2001 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 52, erkek ise 56 yaşını doldurmak,

c) 1.1.2002 – 31.12.2002 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 53, erkek ise 56 yaşını doldurmak,

d) 1.1.2003 – 31.12.2003 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 54, erkek ise 56 yaşını doldurmak,

e) 1.1.2004 – 31.12.2004 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 55, erkek ise 57 yaşını doldurmak,

f) 1.1.2005 – 31.12.2005 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını doldurmak,

g) 1.1.2006 – 31.12.2006 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 57, erkek ise 59 yaşını doldurmak,

h) 1.1.2007 – 31.12.2007 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmak,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ı) 1.1.2008 – 31.12.2008 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 59, erkek ise 61 yaşını doldurmak,

kaydıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler.”

“GEÇİCİ MADDE 82 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı bulunanlara bağlanacak aylıklar;

a) Sigortalının, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki prim ödeme gün sayıları için 61 inci maddeye göre hesaplanan aylığı ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki prim ödeme gün sayıları için bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki hükümlere göre hesaplanıp, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen takvim yılları için her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı ve gayrisafi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızlarına göre belirlenen aylığın toplamı kadardır.

b) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemlere ait prim ödeme süresi aylık bağlamaya yeterli olmayanların bu süreye ilişkin aylıkları, 5000 gün prim ödemiş olanlar için hesaplanacak tam aylığın, sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar prim ödeme gün sayısı ile orantılı bölümü (a) fıkrasındaki esaslara göre artırılarak hesaplanır.

“GEÇİCİ MADDE 2 . – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) 15 yıl ve daha fazla sigortalı bulunanlar en az 3600 gün prim ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

B) a) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla 15 yıldan az olanlar kadın ise 51, erkek ise 53 yaşını doldurmuş olmaları,

b) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla 14 yıldan az olanlar kadın ise 52, erkek ise 54 yaşını doldurmuş olmaları,

c) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla 13 yıldan az olanlar kadın ise 53, erkek ise 55 yaşını doldurmuş olmaları,

d) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla 12 yıldan az olanlar kadın ise 54, erkek ise 56 yaşını doldurmuş olmaları,

e) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla 11 yıldan az olanlar kadın ise 55, erkek ise 57 yaşını doldurmuş olmaları,

f) Sigortalılık süresi 10 yıldan az olanlar kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını doldurmuş olmaları, ve 3600 gün prim ödemiş olmaları şartıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

“GEÇİCİ MADDE 205 . – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

Kadın iştirakçilerden 20, erkek iştirakçilerden 25 fiili hizmet yılını dolduranların istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır.

a) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 1 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 40, erkek ise 45 yaşını,

b) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 2 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 43, erkek ise 47 yaşını,

c) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 3 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 46, erkek ise 49 yaşını,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

d) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 4 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 49, erkek ise 51 yaşını,

e) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 5 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 50, erkek ise 52 yaşını,

f) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 6 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 51, erkek ise 53 yaşını,

g) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 7 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 52, erkek ise 54 yaşını,

h) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 8 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 53, erkek ise 55 yaşını,

ı) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 9 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 54, erkek ise 56 yaşını,

i) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 10 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 55, erkek ise 57 yaşını,

j) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 10 yıldan fazla kalan iştirakçilerden kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını,

doldurmaları ve kadın iştirakçinin 20, erkek iştirakçinin 25 fiili hizmet süresini tamamlamaları halinde istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır.”

“GEÇİCİ MADDE 206 . - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kendilerine aylık bağlanmış kız çocuklardan Sosyal Sigortalar Kurumu, Bağ-Kur ve 506 sayılı Kanunun Geçici 20 nci maddesi kapsamında bulunan sandıklara tabi çalışan veya bu kurumlardan aylık alanların Sandıkça bağlanan aylıkları bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren kesilir.

“GEÇİCİ MADDE 10 . - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümlere göre aylık bağlanmasına hak kazananların, yaşlılık aylığı talep hakları saklıdır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibarıyla, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemesinin dolmasına;

a) 1 yıldan az kalan, kadınlara 40, erkeklere 45 yaşını,

b) 2 yıldan az kalan, kadınlara 43, erkeklere 47 yaşını,

c) 3 yıldan az kalan, kadınlara 46, erkeklere 49 yaşını,

d) 4 yıldan az kalan, kadınlara 49, erkeklere 51 yaşını,

e) 5 yıldan az kalan, kadınlara 50, erkeklere 52 yaşını,

f) 6 yıldan az kalan, kadınlara 51, erkeklere 53 yaşını,

g) 7 yıldan az kalan, kadınlara 52, erkeklere 54 yaşını,

h) 8 yıldan az kalan, kadınlara 53, erkeklere 55 yaşını,

ı) 9 yıldan az kalan, kadınlara 54, erkeklere 56 yaşını,

j) 10 yıldan az kalan, kadınlara 55, erkeklere 57 yaşını,

k) 10 yıldan fazla kalan, kadınlara 56, erkeklere 58 yaşını,

doldurmaları, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemeleri şartıyla ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

(Hükümetin Teklif Ettığı Metin)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, 15 tam yıl prim ödeme süresi ile kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurma koşulunu, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren,

- a) 2 yıl içinde yerine getiren, kadınlara 51, erkeklere 56 yaşını,
 - b) 4 yıl içinde yerine getiren, kadınlara 52, erkeklere 57 yaşını,
 - c) 6 yıl içinde yerine getiren, kadınlara 53, erkeklere 58 yaşını,
 - d) 8 yıl içinde yerine getiren, kadınlara 55, erkeklere 59 yaşını,
 - e) 10 yıl içinde yerine getiren, kadınlara 57, erkeklere 60 yaşını,
 - f) 10 yıldan sonra yerine getiren kadınlara 59, erkeklere 61 yaşını,
- doldurmaları ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.”

“GEÇİCİ MADDE 11. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanan malûllük, yaşlılık ve ölüm aylıkları, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ödenen son aylık tutarlar esas alınarak, Kanunun yürürlük tarihinden sonra 36 ncı maddenin son fıkrası hükmüne göre artırılarak ödenir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlara bağlanacak yaşlılık aylığı; Kanunun yürürlük tarihinden önceki sürelerle ilişkin olarak, Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre, sigortalının Kanunun yürürlük tarihinde en az bir tam yıl prim ödediği gelir basamağı üzerinden, sigortalılık başlangıç tarihinden aylık başlangıç tarihine kadar geçen toplam hizmet süreleri ile orantılı olarak hesaplanacak kazanılmış hak aylığının, Kanunun yürürlük tarihinden aylık başlangıç tarihine kadar her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsünce açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi değişim oranı ve bir önceki yılın gayrisafi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızına göre belirlenen tutarı ile Kanunun yürürlük tarihinden sonraki sürelerle ilişkin olarak, bu Kanunun 36 ncı maddesine göre hesaplanacak aylığının toplamıdır.

“GEÇİCİ MADDE 12. — Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra primlerin ve aylıkların hesaplanmasına esas gelir tablosunun 50 nci maddeye göre belirlenmesine kadar, Kanunun yayımı tarihinden önceki hükümlere göre belirlenecek olan yirmidört basamaklı gösterge tablosunun uygulanmasına devam edilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 50 nci maddeye göre belirlenmesi gereken gelir basamaklarının hesaplanmasında yukarıdaki fıkra gereğince uygulanan gelir basamakları esas alınır.”

“GEÇİCİ MADDE 7. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümlere göre aylık bağlanmasına hak kazananların, yaşlılık aylığı talep hakları saklıdır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibarıyla, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödeme süresinin dolmasına;

- a) 1 yıldan az kalan, kadınlara 40, erkeklere 45 yaşını,
- b) 2 yıldan az kalan, kadınlara 43, erkeklere 47 yaşını,
- c) 3 yıldan az kalan, kadınlara 46, erkeklere 49 yaşını,
- d) 4 yıldan az kalan, kadınlara 49, erkeklere 51 yaşını,
- e) 5 yıldan az kalan, kadınlara 50, erkeklere 52 yaşını,

(Hükümetin Teklif Ettığı Metin)

- f) 6 yıldan az kalan, kadınlara 51, erkeklere 53 yaşını,
- g) 7 yıldan az kalan, kadınlara 52, erkeklere 54 yaşını,
- h) 8 yıldan az kalan, kadınlara 53, erkeklere 55 yaşını,
- i) 9 yıldan az kalan, kadınlara 54, erkeklere 56 yaşını,
- j) 10 yıldan az kalan, kadınlara 55, erkeklere 57 yaşını,
- k) 10 yıldan fazla kalan, kadınlara 56, erkeklere 58 yaşını,

doldurmaları, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemeleri şartıyla ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, 15 tam yıl prim ödeme süresi ile kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurma koşulunu, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren,

- a) 2 yıl içinde yerine getiren, kadınlara 51, erkeklere 56 yaşını,
 - b) 4 yıl içinde yerine getiren, kadınlara 52, erkeklere 57 yaşını,
 - c) 6 yıl içinde yerine getiren, kadınlara 53, erkeklere 58 yaşını,
 - d) 8 yıl içinde yerine getiren, kadınlara 55, erkeklere 59 yaşını,
 - e) 10 yıl içinde yerine getiren, kadınlara 57, erkeklere 60 yaşını,
 - f) 10 yıldan sonra yerine getiren kadınlara 59, erkeklere 61 yaşını,
- doldurmaları ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.”

“GEÇİCİ MADDE 8 . – Sigortalıların bu Kanunla değişik 36 ncı madde hükmünün yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ay başına kadar mevcut prim borçları değişiklikten önceki hükümler çerçevesinde hesap ve tahsil edilir.”

MADDE 39 . – Eklî (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin (III) sayılı cetvelin Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne ait bölümüne eklenmiştir.

VI. BÖLÜM

İŞSİZLİK SİGORTASI

İşsizlik sigortasının amaç ve kapsamı ile yetkili, görevli ve sorumlu kuruluşlar

MADDE 40 . – İşsizlik sigortasının amacı; işsizlik sigortasına ilişkin kuralları ve uygulama esaslarını düzenlemek ve sigortalılara işsiz kalmaları halinde, bu Kanunda öngörülen ödeme ve hizmetlerin yerine getirilmesini sağlamaktır.

Bu Kanun, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 nci maddesinde belirtilen sigortalılar ile aynı Kanunun geçici 20 nci maddesinde açıklanan sandıklara tabi sigortalıları (geçici 20 nci maddede kapsamında olmakla birlikte memur veya 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi sözleşmeli statüde bulunanlar hariç) ve müttekabilyet esasına dayalı olarak yapılan anlaşmalara göre çalışan yabancı işçileri kapsar.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 3 üncü maddesinde belirtilenlerle sosyal güvenlik kuruluşlarından yaşlılık aylığı alıp da sosyal güvenlik destek primi ödeyerek ya da ödemeksizin çalışanlar bu Kanun kapsamına dahil değildir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından Sosyal Sigortalar Kurumu, diğer her türlü hizmet ve işlemlerin yapılmasından İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğü görevli, yetkili ve sorumludur. Bu amaçla, İş ve İşçi Bulma Kurumu bünyesinde İşsizlik Sigortası Daire Başkanlığı kurulmuştur. İşsizlik Sigortası Daire Başkanlığının görevleri bu Kanunda yapılan düzenlemeler çerçevesinde yönetmelikle belirlenir.

Bu Kanunun 40-50 nci maddeleri ile geçici birinci maddesinde geçen "bu kanun" ibareleri işsizlik sigortasına ilişkin hükümler için kullanılmıştır.

İşsizlik sigortası ile ilgili tanımlar

MADDE 41. —

a) Bakanlık : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,

b) Kurum : İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğünü,

c) İşsizlik sigortası : Bir işyerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, her hangi bir kasıt ve kusuru olmaksızın işini kaybeden sigortalılara işsiz kalmalarını nedeniyle uğradıkları gelir kaybını belli süre ve ölçüde karşılayan, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren zorunlu bir sigortayı,

d) Sigortalı : Bu Kanun kapsamına giren bir işyerinde bir hizmet akdine dayalı olarak çalışan ve çalıştığı süre içerisinde işsizlik sigortası primi ödeyen kimseyi,

e) Sigortalı işsiz : Bu Kanun kapsamına giren bir işyerinde bir hizmet akdine dayalı ve sigortalı olarak çalışırken bu Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen nedenlerle işini kaybeden ve Kuruma başvurarak çalışmaya hazır olduğunu bildiren kimseyi,

f) İşsizlik sigortası primi : İşsizlik sigortasının gerektirdiği her türlü ödeme ile hizmet giderlerini karşılamak amacıyla bu Kanunda belirtilen esas ve usullere göre Devlet, işveren ve sigortalı tarafından ödenen primi,

g) Fon : İşsizlik sigortası primleri ile bu primlerin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve faizlerin, Devlet tarafından yapılacak katkı ve yardımların, ayrıca bu Kanun gereğince işçi ve işverenlerden alınacak ceza, gecikme zammı ve faizler ile diğer her türlü gelir ve kazançların toplandığı ve Devlet güvencesinde olan İşsizlik Sigortası Fonunu,

h) İşsizlik ödeneği : Sigortalı işsizlere bu Kanunda belirtilen süre ve miktarda yapılan parasal ödemeyi,

i) İşveren : Bu Kanunun uygulanmasında 40 ıncı maddede belirtilen sigortalıları çalıştıran gerçek veya tüzel kişileri,

j) İşveren vekili : İşveren nam ve hesabına işin yönetimi görevini yapan kimseleri,

k) İşyeri : Bu Kanunun uygulanmasında 40 ıncı maddede belirtilen sigortalıların işlerini yaptıkları yerleri,

ifade eder.

Bu Kanunda geçen işveren deyimi işveren vekilini de kapsar. İşveren vekili, bu Kanunda belirtilen yükümlülüklerinden dolayı aynen işveren gibi sorumludur.

İşin niteliği ve yürütülmesi bakımından işverine bağlı bulunan yerlerde dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitimi yerleri, avlu veya büro gibi diğer eklentiler ve araçlar da işyerinden sayılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İşsizlik sigortasına ilişkin genel hükümler

MADDE 42 . - İşsizlik sigortası zorunludur. Bu Kanun kapsamına giren ve halen çalışmakta olanlar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, yeni girenler ise işe başladıkları tarihten itibaren sigortalı olurlar.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 ve 9 uncu maddelerine göre Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirilmiş olan işyeri ve sigortalılar Kuruma da bildirilmiş sayılır.

Sigortalılığın başlamasıyla birlikte, sigortalılar ile bunların işverenlerinin sigorta hak ve yükümlülükleri de işlemeye başlar.

İşveren, hizmet akdi 45 inci maddede belirtilen hallerden birisine dayalı olarak sona ermiş olan sigortalılar hakkında; örneği Kurumca hazırlanacak üç nüsha işten ayrılma bildirgesi düzenleyip, 15 gün içinde bir nüshasını Kuruma göndermek, bir nüshasını sigortalı işsize vermek ve bir nüshasını da işyerinde saklamakla yükümlüdür.

Sigortalı işsiz, bu maddede belirtilen ödeme ve hizmetlerden yararlanabilmesi için işten ayrılma bildirgesi ile birlikte hizmet akdinin feshedildiği tarihi izleyen günden itibaren otuz gün içinde Kuruma doğrudan başvurması gerekir. Mücbir sebepler dışında, başvuruda gecikilen süre işsizlik ödeneği almaya hak kazanılan toplam süreden düşülür.

Sigortalı işsizlere bu Kanunda belirtilen esas ve usuller çerçevesinde, Kurumca aşağıda belirtilen ödemeler yapılır ve hizmetler sağlanır;

- a) İşsizlik ödeneği,
- b) Hastalık ve analık sigortası primleri,
- c) Yeni bir iş bulma,
- d) Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi.

Kurum işsizlik ödeneği alan sigortalı işsizlere mesleklerine uygun ve son yaptıkları işin ücret ve çalışma koşullarına yakın bir iş bulunması hususunda çalışmalar yapar. Kendilerine bu şekilde bir iş bulunamayanlara, Kurumca meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi verilir. Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitiminin esas ve usulleri yönetmelikle belirlenir.

İşveren tarafından geçici görevle yabancı ülkeye gönderilen sigortalıların hak ve yükümlülükleri bu görevi yaptıkları sürece devam eder.

İşsizlik sigortası primleri ile sağlık sigortası primlerine ilişkin hükümler

MADDE 43 . - İşsizlik sigortasının gerektirdiği ödemeleri, hizmet ve yönetim giderlerini karşılamak üzere, bu Kanunun 40 ıncı maddesi kapsamına giren tüm sigortalılar, işverenler ve Devlet, işsizlik sigortası primi öder. İşsizlik sigortası primi, sigortalının 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77 ve 78 inci maddelerinde belirtilen prime esas aylık brüt kazancı üzerinden, % 2 sigortalı, % 3 işveren ve % 2 Devlet payı olarak alınır.

İşverenler, işsizlik sigortasına ilişkin yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden herhangi bir indirim veya kesinti yapamazlar.

Herhangi bir nedene ilişkin sigortalılık durumunun sona ermesi halinde, o ana kadar işçiden ve işverenden kesilen işsizlik sigortası primleri ile Devlet payı iade edilmez.

İşsizlik sigortasına işverenlerce ödenen primler kazancın tespitinde gider olarak kabul edilir, sigortalılarda ödenen primler de gerçek ücretin hesaplanmasında gelir vergisi matrahından indirilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Sigortalı işçilerin, işverenlerin ve Devletin her ay için ödeyecekleri işsizlik sigortası primlerinin hesabı, günlük kazancın ve sınırlarının belirlenmesi, prim belgeleri, işsizlik sigortası primlerinin ödenmesi, ödenmeyen primler ve cezalar için düzenlenecek belgeler, yeni işverenin sorumluluğu, teminatın ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulması, yersiz olarak alınan primlerin iadesi hususlarında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83 ve 84 üncü maddeleri hükümleri uygulanır.

İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından, sigortalı ve işyeri bazında kayıtların tutulmasından, Devlet payının Hazineden alınmasından, toplanan primler ile uygulanacak gecikme zammı, faiz ve cezaların Fona aktarılmasından, teminat ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulmasından, yersiz olarak alınan primlerin iadesinden Sosyal Sigortalar Kurumu görevli, yetkili ve sorumludur.

Devlet payı, aylık tahsil edilen işçi ve işveren payları toplamı dikkate alınarak Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından hesaplanır ve talebi üzerine, izleyen ayın 15'ine kadar Hazine tarafından bu Kurumun hesabına aktarılır.

Sosyal Sigortalar Kurumu bir ay içinde tahsil ettiği primleri, uygulanacak gecikme zammı, faiz ve cezalar ile Hazinece aktarılan devlet payını izleyen ayın 15'ine kadar Fona aktarır. Süresinde aktarılmayan meblağlardan sorumlu olan Sosyal Sigortalar Kurumu memurları net aylıklarının üç katı tutarında cezayı Fona ödemek zorundadırlar.

İşsizlik ödeneğinin; miktarı, ödeme süreleri ve zamanı ile sağlık primleri ve geçici işgörmezlik durumu

MADDE 44 . - Günlük işsizlik ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama net kazancının % 50' sidir. Bu suretle hesaplanan işsizlik ödeneği miktarı 16 yaşını dolduranlar için belirlenen asgari ücretin netini geçemez.

Hizmet akdinin sona ermesinden önceki son 120 gün prim ödeyerek sürekli çalışmış olanlardan, son üç yıl içinde;

- a) 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 180 gün,
- b) 900 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 240 gün,
- c) 1080 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 300 gün,

süre ile işsizlik ödeneği verilir.

İşsizlik ödeneği her ayın sonunda aylık olarak işsizin kendisine ödenir. İlk işsizlik ödeneği ödemesi ise, ödeneğe hak kazanılan tarihi izleyen ayın sonunda yapılır.

İşsizlik ödeneği damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.

İşsizlik ödeneği, nafaka borçları dışında haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez.

Sigortalı; işsizlik ödeneğinden yararlanma süresini doldurmadan tekrar işe girer ve işsizlik sigortası ödeneğinden yararlanmak için bu Kanunun öngördüğü şartları yerine getirmeden yeniden işsiz kalırsa, daha önce hakettiği işsizlik ödeneği süresini dolduruncaya kadar bu haktan yararlanmaya devam eder. Bu Kanunun öngördüğü şartları yerine getirmek suretiyle yeniden işsiz kalmaması halinde ise, sadece bu yeni hak sahipliğinden doğan süre kadar işsizlik ödeneği ödenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Sigortalının kusurundan kaynaklandığı belirlenen fazla ödemeler yasal faizi ile birlikte geri alınır.

Sigortalı işsiz, hastalık ve analık sigortalarına ait primleri Fon tarafından işsizlik ödeneğinin ödendiği sürece ilk altı ay için 2/3 oranında, izleyen aylarda tam olarak Sosyal Sigortalar Kurumuna aktarılır. Bu primler, sigorta primlerinin hesabında esas alınan alt kazanç sınırı üzerinden hesaplanır.

İşsizlik sigortasının ödeme süresi içinde ödenmesi gereken geçici işgöremezlik ödeneğinin miktarı işsizlik ödeneği miktarından fazla olamaz. Geçici işgöremezlik ödeneğinin ödendiği dönemde, bu maddede öngörülen hastalık ve analık sigortalarına ait primlerle 43 üncü maddede öngörülen işsizlik sigortası primleri ödenmez.

İşsizlik ödeneğine hak kazanmanın şartları

MADDE 45 .—Bu Kanun uyarınca sigortalı sayılanlardan hizmet akıtları aşağıda belirtilen hallerden birisine dayalı olarak sona erenler, Kuruma süresi içinde şahsen başvurarak yeni bir iş almaya hazır olduklarını kaydettirmeleri, hizmet akıtlarının sona ermesinden önceki son üç yıl içinde en az 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş ve işten ayrılmadan önceki son 120 gün içinde prim ödeyerek sürekli çalışmış olmaları kaydıyla işsizlik ödeneği almaya hak kazanırlar.

a) 1475 sayılı İş Kanununun 13 üncü maddesi veya 854 sayılı Deniz İş Kanununun 16 ncı maddesi ya da 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen bildirim önelerine uygun olarak hizmet akdi işveren tarafından sona erdirilmiş olmak,

b) Hizmet akdi, süresi belli olsun veya olmasın sürenin bitiminden önce veya bildirim önelini beklemeksizin 1475 sayılı İş Kanununun 16 ncı maddesinin (I) , (II) ve (III) numaralı bentlerine veya 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (II) ve (III) numaralı bentlerine veya 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tansimi Hakkında Kanunun 7 nci maddesi ile 11 inci maddesinin birinci fıkrasına göre sigortalı tarafından feshedilmiş olmak,

c) Hizmet akdi, süresi belli olsun veya olmasın sürenin bitiminden önce veya bildirim önelini beklemeksizin 1475 sayılı İş Kanununun 17 nci maddesinin (I) ve (III) numaralı bentlerine veya 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (III) numaralı bendine veya 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tansimi Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasına göre işveren tarafından feshedilmiş olmak,

d) Hizmet akdinin belirli süreli olması halinde, bu sürenin bitimi nedeniyle işsiz kalmak, 854 sayılı Deniz İş Kanununun 7 nci maddesinin (II) numaralı bendinde belirtilen hizmet akdinin belirli bir sefer için yapılmış olması nedeniyle sefer sonunda işsiz kalmak,

e) İşyerinin el değiştirmesi veya başkasına geçmesi, kapanması veya kapatılması, işin veya işyerinin niteliğinin değişmesi nedenleriyle işten çıkarılmış olmak, 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (IV) numaralı bendindeki nedenlerle işsiz kalmak,

f) 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 21 inci maddesi kapsamında işsiz kalmak.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Ancak, işsizlik ödeneğine hak kazanabilmek için hizmet akdinin başvuru sırasında grev, lokavt veya kanundan doğan ödevler nedeniyle askıya alınmamış olması ve sigortalının herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan gelir veya aylık almaması gerekmektedir.

İşsizlik ödeneği ödenmesinde hak düşürücü nedenler

MADDE 46 . – İşsizlik ödeneği almakta iken;

a) Kurumca teklif edilen mesleklerine uygun ve son çalıştıkları işin ücret ve çalışma koşullarına yakın ve ikamet edilen yerin belediye mücavir alanı sınırları içinde bir işi haklı bir nedene dayanmaksızın reddeden,

b) İşsizlik ödeneği aldığı sürede gelir getirici bir işte çalıştığı veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan gelir veya aylık aldığı tespit edilen,

c) Kurum tarafından önerilen meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimini haklı bir neden göstermeden reddeden veya kabul etmesine karşın devam etmeyen,

d) Haklı bir nedene dayanmaksızın Kurum tarafından yapılan çağruları zamanında cevaplamayan, istenilen bilgi ve belgeleri öngörülen süre içinde vermeyen,

Sigortalı işsizlerin işsizlik ödenekleri kesilir,

Ancak (c) ve (d) bendlerinde öngörülen ödeneklerin kesilme gerekçesinin ortadan kalkması halinde, işsizlik ödeneği ödenmesine yeniden başlanır. Şu kadar ki bu suretle yapılacak ödemenin süresi başlangıçta belirlenmiş olan toplam hak sahipliği süresinin sonunu geçemez.

Muvazzaf askerlik dışında herhangi bir nedenle silah altına alınanlarla hastalık ve analık nedeniyle geçici işgöremezlik ödeneği almaya hak kazanan sigortalı işsizlerin işsizlik ödeneklerinin ödenmesi bu durumların devamı süresince durdurulur.

Fonun kuruluşu, yönetimi, denetimi, gelirleri, giderleri ile mal ve alacaklarının tabii olduğu hükümler

MADDE 47 . – Bu Kanunun gerektirdiği görev ve hizmetler için mali kaynak sağlamak, piyasa şartlarında kaynakları değerlendirmek, ilgili yerlere kaynak aktarımı ve ödemelerde bulunmak üzere "İşsizlik Sigortası Fonu" kurulmuştur.

Fon, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşarının Başkanlığında Kurum Genel Müdürü, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Devlet Bakanının önerisi üzerine müşterek kararname ile atanan bir temsilci ile en fazla işçi ve işvereni temsil eden işçi ve işveren konfederasyonları tarafından belirlenen birer üyeden oluşan beş kişilik Fon Yönetim Kurulunun kararları çerçevesinde Kurum tarafından işletilir ve yönetilir. Fon kaynaklarının piyasa şartlarında en verimli şekilde değerlendirilmesinden Fon Yönetim Kurulu sorumludur.

Fon Yönetim Kurulu üyelerinin; Devlet memurluğuna atanabilme şartlarını taşımaları ve siyasi parti organlarında görevli bulunmamaları, ayrıca atama ile gelecek üyelerin hukuk, iktisat, maliye, işletme, kamu yönetimi, sosyal politika veya iş hukuku dallarında en az lisans düzeyinde öğrenim yapmış olmaları zorunludur.

Toplantılara iştirak eden Yönetim Kurulu başkan ve üyeleri, her ay 8.6.1984 tarih ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamındaki Kamu İktisadi Teşebbüsleri Yönetim Kurulu üyelerine tanınan mali haklardan ayrıca yararlandırılırlar. Toplantıya katılmayan üyelerin ücretlerinden, Yönetim Kurulu Yönetmeliğine göre kesinti yapılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Fon Yönetim Kurulunun çalışmasına ve fon kaynaklarının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir. Fon, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu tarafından denetlenir.

Fonun;

a) Gelirleri;

1) İşsizlik sigortası primlerinden,

2) Bu primlerin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve faizlerden,

3) Fonun açık vermesi durumunda Devletçe sağlanacak katkılardan,

4) Bu Kanun gereğince sigortalı ve işverenlerden alınacak ceza, gecikme zammı ve faizlerden,

5) Diğer gelir ve kazançlar ile bağışlardan,

a) Giderleri;

1) Sigortalı işsizlere verilen ödeneklerden,

2) Hastalık ve analık sigortası primlerinden,

3) Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi giderlerinden,

4) İşsizlik sigortası hizmetlerinin yerine getirilebilmesi için gereken her türlü giderlerle mal ve hizmet alımlarından ve sair giderlerden,

oluşur.

Fon; 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanununa tabi değildir.

Fon gelirleri ile bu gelirlerle alınan mallar Kuruma aittir. Kurumun malları 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 765 sayılı Türk Ceza Kanunu bakımından Devlet malı hükmünde olup, alacakları da Devlet alacağı derecesinde ayrıcalıklıdır.

Fon, iktisadi işletmeleri dışında damga vergisi hariç her türlü vergi, resim ve harçtan muafır.

İdari para cezaları ile İdari işlemlere karşı itirazlar

MADDE 48. – Kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle;

a) İşsizlik sigortasına ilişkin yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden indirim veya kesinti yapan işverenlere her bir sigortalı için 65 milyon lira tutarında,

b) 42 nci maddede öngörülen işten ayrılma bildirdesini Kuruma vermeyen işverenlere her bir fiil için ayrı ayrı 160 milyon lira tutarında,

idari para cezası verilir.

Bu ceza miktarları, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere bir önceki yılda uygulanan ceza tutarının, o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükmü uyarınca her yıl Maliye Bakanlığınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu suretle hesaplanacak ceza tutarlarında bir milyon liradan az olan kesirler dikkate alınmaz.

İdari para cezaları tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine itiraz edebilirler. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İşsizlik sigortası uygulamasına ilişkin işlemlere karşı sigortalıların ve işverenlerin yapacakları itirazlardan Sosyal Sigortalar Kurumuna verilen görevlerle ilgili olanlar adı geçen Kuruluşa, diğerleri ise Kuruma yapılır. İtirazların, işlemin tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde yapılması ve 30 gün içinde sonuçlandırılması zorunludur. Yapılan itirazlar daha önce yapılmış bulunan işlemlerin uygulanmasını geciktirmez. İtiraz yoluna başvurulmuş olması ilgililerin yargı yoluna başvurma haklarını ortadan kaldırmaz.

Kadro

MADDE 49 . – Ekli listede yer alan kadrolar ihdas edilerek, 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (III) sayılı cetvelin İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğüne ait bölümüne eklenmiştir.

Yönetmelik

MADDE 50 . – Bu Kanunda çıkarılması öngörülen yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkarılır.

GEÇİCİ MADDE 1 . – 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 21 inci maddesinde öngörülen iş kaybı tazminatı ile işsizlik ödeneğini birlikte almaya hak kazananlara öncelikle iş kaybı tazminatı ödenir. İş kaybı tazminatı için yapılan başvurular aynı zamanda işsizlik ödeneği talep başvurusu yerine de geçer.

İş kaybı tazminatını alma süresi içerisinde Kurumca bir işe yerleştiremeyen veya kendisi bir iş bulamayanlara bu Kanunda belirtilen esas ve usuller dahilinde işsizlik ödeneği verilir. Ancak iş kaybı tazminatı ödenen süreler işsizlik ödeneği ödenecek toplam süreden mahsup edilir.

Yürürlükten kaldırılan maddeler

MADDE 51 . –

a) 506 sayılı Kanunun Ek Madde 20, Ek Madde 21, Ek Madde 22, Ek Madde 23, Ek Madde 34 ve Ek Madde 35,

b) Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair 9.3.1988 tarih ve 3417 sayılı Kanunun 2 ve 3 üncü maddeleri,

yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 52 . – Bu Kanunun ;

a) 8, 11, 17, 29, 33 ve 35 inci maddeleri ile 16 ncı maddeyle eklenen ek 38 inci maddesi, kanunun yayımını takip eden aybaşında,

b) 5, 7, 9, 10, 12, 13 üncü maddeleri, 16 ncı maddesi ile eklenen ek 39 uncu maddesi ve 21, 23, 25, 27, 32 ve 38 inci maddeleri ile 506 sayılı Kanuna eklenen geçici 82 nci maddesi ve 1479 sayılı Kanuna eklenen geçici 11 inci maddesi Kanunun yayımını takip eden yılbaşında,

c) 40 ila 50 nci maddeleri ile 51 inci maddesinin (b) bendi ve geçici 1 inci maddesi Kanunun yayımını izleyen altıncı ayın sonunda,

d) Diğer hükümleri Kanunun yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

(Hükümetin Teklif Etüğü Metin)

Yürütme

MADDE 53. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Bilent Ecevit
Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd. <i>D. Bahçeli</i>	Devlet Bak. ve Başb. Yrd. <i>H. H. Özkan</i>	Enerji ve Tab. Kay. Bak. ve Başb. Yrd. <i>M. C. Ersümer</i>
Devlet Bakanı V. <i>H. H. Özkan</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. T. Toskay</i>	Devlet Bakanı <i>M. Keçeciler</i>
Devlet Bakanı V. <i>F. Ünlü</i>	Devlet Bakanı <i>S. Somuncuoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>Y. Yalova</i>
Devlet Bakanı <i>M. Yılmaz</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. R. Mirzaoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>R. K. Yücelen</i>
Devlet Bakanı <i>H. Gemici</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. Ş. Üşenmez</i>	Devlet Bakanı <i>E. S. Gaydalı</i>
Devlet Bakanı <i>F. Ünlü</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. A. Çay</i>	Devlet Bakanı <i>M. A. İrtemişlik</i>
Adalet Bakanı <i>Prof. Dr. H. S. Türk</i>	Millî Savunma Bakanı <i>S. Çakmakoğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>S. Tantın</i>
Dışişleri Bakanı <i>İ. Cem</i>	Maliye Bakanı <i>S. Oral</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>M. Bostancıoğlu</i>
Bayındırlık ve İskân Bakanı <i>K. Aydın</i>	Sağlık Bakanı <i>Doç. Dr. O. Durmuş</i>	Ulaştırma Bakanı <i>Prof. Dr. E. Öksüz</i>
Tarım ve Köyşleri Bakanı <i>Prof. Dr. H. Y. Gökalp</i>	Çalışma ve Sos. Güv. Bak. <i>Y. Okuyan</i>	Sanayi ve Ticaret Bakanı <i>A. K. Tanrıku</i>
Kültür Bakanı <i>M. İ. Talay</i>	Turizm Bakanı V. <i>R. K. Yücelen</i>	Orman Bakanı <i>Prof. Dr. N. Çağan</i>
	Çevre Bakanı <i>F. Aytekin</i>	

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : SOSYAL SİGORTALAR KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI: TAŞRA

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
GİH	Hastane Müdürü	1	9
GİH	Hastane Müdürü	2	9
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	2	22
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	3	35
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	4	28
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	5	21
GİH	Muhasebeci	4	18
GİH	Muhasebeci	5	26
GİH	Şef	3	54
GİH	Şef	4	88
GİH	Şef	5	132
GİH	Memur	8	237
GİH	Memur	9	396
GİH	Memur	10	551
GİH	Ambar Memuru	10	74
GİH	Santral Memuru	10	267
GİH	Veznedar	10	136
GİH	Daktilograf	9	40
GİH	Daktilograf	10	264
GİH	Şoför	12	324
SHS	Baştabip	1	29
SHS	Baştabip Yardımcısı	1	49
SHS	Baştabip Yardımcısı	2	44
SHS	Uzman Tabip	3	435
SHS	Uzman Tabip	4	725
SHS	Uzman Tabip	5	1 122
SHS	Tabip	5	842
SHS	Diş Tabibi	5	158
SHS	Eczacı	5	410
SHS	Başhemşire	5	26
SHS	Hemşire	8	877
SHS	Hemşire	9	3 516
SHS	Ebe	9	324
SHS	Sağlık Teknisyeni	7	229
SHS	Sağlık Teknisyeni	8	382
SHS	Sağlık Teknisyeni	9	538
SHS	Laborant	7	88
SHS	Laborant	8	176
SHS	Laborant	9	254

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
SHS	Diyetisyen	5	44
SHS	Psikolog	5	18
SHS	Fizyoterapist	5	35
SHS	Çocuk Gelişimcisi	5	9
THS	Teknisyen	9	365
YHS	Teknisyen Yardımcısı	12	101
YHS	Berber	12	64
YHS	Bekçi	12	403
YHS	Aşçı	12	284
YHS	Terzi	12	133
YHS	Gassal	12	18
YHS	Hizmetli	12	4.371
TOPLAM			18 800

(I) SAYILI LİSTE

(İHDAS EDİLEN KADROLAR)

KURUMU : İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI: MERKEZ

CETVEL: III

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
GİH	İşsizlik Sigortası Daire Başkanı	1	1
GİH	Şube Müdürü	1	12
GİH	Şef	3	4
GİH	Muhasebeci	4	4
GİH	Şef	4	8
TH	İstatistikçi	4	4
GİH	Muhasebeci	5	4
GİH	Şef	5	10
GİH	Şef	6	12
GİH	Memur	6	4
TH	İstatistikçi	6	8
GİH	Memur	7	6
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	7	12
GİH	Memur	8	6
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	8	12
GİH	Memur	9	8
GİH	Daktilograf	10	12
TOPLAM			127

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(I) SAYILI LİSTE
(İHDAS EDİLEN KADROLAR)

KURUMU : İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI: TAŞRA

CETVEL: III

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
GİH	Şube Müdürü	1	10
GİH	Şube Müdürü	2	30
GİH	Şube Müdürü	3	40
GİH	Şef	3	25
GİH	Muhasebeci	4	10
GİH	Şef	4	35
TH	İstatistikçi	4	4
GİH	Muhasebeci	5	30
GİH	Şef	5	53
TH	İstatistikçi	5	8
GİH	Muhasebeci	6	40
TH	İstatistikçi	6	7
GİH	Aktüer	6	6
GİH	Memur	6	15
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	6	40
GİH	Memur	7	20
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	7	30
GİH	Memur	8	20
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	8	30
GİH	Memur	9	25
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	9	13
TOPLAM			491

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

İŞSİZLİK SİGORTASI KANUNU TASARISI

(SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, TARIM İŞÇİLERİ SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, TÜRKİYE CUMHURİYETİ EMEKLİ SANDIĞI KANUNU, ESNAF VE SANATKÂRLAR VE DİĞER BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KURUMU KANUNU, TARIMDA KENDİ ADINA VE HESABINA ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA TABİ OLARAK GEÇEN HİZMETLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUNUN BAZI MADDELERİ İLE İŞ KANUNUNUN BİR MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ VE BU KANUNLARA EK VE GEÇİCİ MADDELER EKLENMESİ, İŞSİZLİK SİGORTASI KURULMASI, ÇALIŞANLARIN TASARRUFA TEŞVİK EDİLMESİ VE BU TASARRUFLARIN DEĞERLENDİRİLMESİNE DAİR KANUNUN İKİ MADDESİNİN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI İLE GENEL KADRO VE USULÜ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN EKİ CETVELLERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI)

I. BÖLÜM

SOSYAL SİGORTALAR KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 1. - 17/07/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini işçi çalıştırmaya başlayacağı tarihten önce Kuruma doğrudan vermek veya iadeli taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür."

MADDE 2. - 506 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İşveren çalıştıracığı kimseleri, işe başlatmadan önce örneği Kurumca hazırlanacak işe giriş bildirgeleriyle Kuruma doğrudan bildirmekle veya bu belgeleri iadeli-taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür. İnşaat işyerlerinde işe başlatılacak kimseler için işe başlatıldığı gün Kuruma veya iadeli-taahhütlü olarak postaya verilen işe giriş bildirgeleri ile Kuruma ilk defa işyeri bildirgesi verilen işyerlerinde işe alınan işçiler için en geç bir ay içinde Kuruma verilen veya iadeli-taahhütlü olarak gönderilen işe giriş bildirgeleri de süresi içinde verilmiş sayılır."

MADDE 3. - 506 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin (B) bendine aşağıdaki alt bent ile maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Protez, araç ve gereç bedellerinin %20' sini sigortalı öder. Ancak, ilgiliden alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin birbuçuk katından fazla olamaz."

"Sigortalıların, bu maddenin (A), (B) ve (D) bentlerinde yazılı yardımlardan yararlanabilmeleri için, 60 günü hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki altı ay içinde olmak üzere toplam olarak 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olmaları şarttır."

MADDE 4. - 506 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"B) Yukarıda sözlü edilen kimselerin ayakta yapılan tedavilerinde verilen ilaçlar ile (A/a) bendi uyarınca sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinin %10' u kendilerince ödenir. Ancak protez,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

araç ve gereç bedelleri için alınacak katkı payı ödeme tarihindeki 25/8/1971 tarihli 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücret tutarını geçemez."

MADDE 5. – 506 sayılı Kanunun 55 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Malüllük aylığının hesaplanması

Madde 55. – Malüllük aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya bu Kanunun 61 inci maddesine göre bulunacak ortalama yıllık kazancının % 60'ının 1/12' si oranında malüllük aylığı bağlanır. Sigortalı başka birinin bakımına muhtaç durumda ise bu oran % 70'e çıkarılır. Buna göre hesaplanan malüllük aylığı 61 inci maddenin son fıkrası hükümlerine göre artırılır."

MADDE 6. – 506 Sayılı Kanunun 60 ncı maddesinin birinci fıkrasının (A) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

A) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başlayanların yaşlılık aylığından yararlanabilmesi için;

a) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması ve en az 7 000 gün veya,

b) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması, 25 yıldan beri sigortalı bulunması ve en az 4 500 gün,

malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmaları şarttır.

MADDE 7. – 506 Sayılı Kanunun 61 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yaşlılık aylığının hesaplanması

Madde 61. - Yaşlılık aylığına hak kazanan sigortalıların aylığı, aşağıdaki hükümlere göre belirlenecek ortalama yıllık kazancı ile aylık bağlama oranının çarpımının 1/12'si alınarak hesaplanır.

Sigortalının her takvim yılına ait prime esas kazancı, kazancın ait olduğu takvim yılından itibaren aylık talep tarihine kadar geçen takvim yılları için, her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları endeksindeki artış oranı ve gayri safi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar ayrı ayrı artırılarak bulunan yıllık kazançlar toplamının, toplam prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle bulunacak ortalama günlük kazancın 360 katı, aylığın hesaplanmasına esas ortalama yıllık kazancı oluşturur.

Aylık bağlama oranı, sigortalının toplam prim ödeme gün sayısının ilk 3 600 gününün her 360 günü için % 3,5, sonraki 5 400 günün her 360 günü için % 2 ve daha sonraki her 360 gün için % 1,5 oranlarının toplamıdır.

60 inci maddenin B, C ve D bentlerine göre aylığa hak kazananların aylık bağlama oranı % 60'dan az olamaz.

Hesaplanan yaşlılık aylığı, aylık bağlanması için yazılı başvurunun yapıldığı yılın Ocak ayı ile aylığın başlangıç tarihi arasında geçen her ay için Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları endeksindeki aylık artış oranları kadar artırılarak bağlanır."

MADDE 8. – 506 sayılı Kanunun 63 üncü maddesine (B) fıkrasının birinci bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

"Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken serbest avukat veya noter olarak çalışmalarını sürdürenlerin, sosyal yardım zammı dahil, almakta oldukları aylıklarından %15 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettığı Metin)

MADDE 9. — 506 Sayılı Kanunun 67 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (c) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (d) alt bendi ile (B), (D) ve (E) bentleri yürürlükten kaldırılmış ve (C) bendi (B) bendi olarak değiştirilmiştir.

"c) Toplam olarak 1800 gün veya en az beş yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalının, bu Kanunun 61 inci maddesine göre bulunacak ortalama yıllık kazancının %60'ının 1/12' si olarak hesaplanan aylığı, hak sahiplerine bağlanacak aylığın hesabında esas tutulur. Bu oran sigortalının 8100 ila 9000 gün arasında primi ödenen her 360 gün için 2, 9000 günden sonra ödenen her 360 gün için de 1,5 artırılır. Buna göre hesaplanan ölüm aylığı 61 inci maddenin son fıkrası hükümlerine göre artırılır."

MADDE 10. — 506 sayılı Kanunun 78 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı 4 000 000 TL., üst sınırı ise alt sınırın üç katıdır. Üst sınırı alt sınırın beş katına kadar yükseltmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Günlük kazanç alt sınırı her takvim yılı için, ilk olarak Nisan ayında bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayri safi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar artırılarak belirlenir. Bu şekilde belirlenecek günlük kazanç alt sınırının belirlenmesinde 1 000 liranın kesirleri 1 000 liraya tamamlanır."

MADDE 11. — 506 sayılı Kanunun 79 uncu maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Ay içinde bazı işgünlerinde çalıştırılmadığı ve ticret ödenmediği beyan edilen sigortalıların otuz günden az çalıştıklarını açıklayan bilgi ve belgelerin işverence prim bildirgelerine eklenmesi şarttır."

"Sigortalıların otuz günden az çalıştığını gösteren bilgi ve belgelerin Kuruma verilmemesi veya verilen bilgi ve belgelerin Kurumca geçerli sayılmaması halinde, otuz günden az bildirilen sürelerle ait primler Kurumca resen tahakkuk ettirilerek 80 inci madde hükümlerine göre tahsil olunur. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir."

MADDE 12. — 506 Sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinin (a) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (b) alt bendi yürürlükten kaldırılmış ve (c) alt bendi (b) olarak değiştirilmiştir.

"a) İsteğe bağlı sigortalılığa devam etmek isteyenler ödeyecekleri isteğe bağlı sigorta primlerini, bu Kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasında olmak şartıyla kendileri belirler."

MADDE 13. — 506 Sayılı Kanunun 96 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

"Bu Kanuna göre bağlanacak yaşlılık aylıkları, 61 inci maddeye göre bulunacak yıllık ortalama kazancın % 35'inin 1/12'sinden az olamaz."

MADDE 14. — 506 sayılı Kanunun 130 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

"Teftiş, kontrol ve denetleme yetkisi

Madde 130. — Sigorta müfettişleri, bu Kanunun uygulanması bakımından, İş Kanununda belirtilen teftiş, kontrol ve denetleme yetkisine haizdirler.

Kurum Yönetim Kurulu kararı ile görevlendirilen memurlar, sigortalıların işlemleri ile ilgili olarak işyerlerinde yoklama ve tespit yapabilirler. Bunların nitelikleri ile çalışma esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idarelerin denetim elemanları kendi mevzuatları gereğince işyerlerinde yapacakları her türlü denetim ve incelemeler sırasında, çalıştırılanların sigortalı olup olmadığını da tespit ederek sigortasız çalıştırılanları Kuruma bildirmek zorundadırlar. Kurum bu bildirimler üzerine gerekli yasal işlemi yapar. İlgililerin itiraz hakları saklıdır. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 15. — 506 sayılı Kanunun Ek 5 inci maddesinin son fıkrası ile Ek 24 üncü maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendi yürürlükten kaldırılmış ve Ek 32 nci maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Sigortalıların çocuklarına verilecek protez, araç ve gereçlerin bedellerinin % 20'si kendilerince ödenir. Ancak, sigortalıların çocuklarından alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin birbuçuk katından fazla olamaz."

"Sigortalıların geçindirmekle yükümlü buldukları eşlerinden % 20, Kurumdan sürekli işgöremezlik geliri, malullük ve yaşlılık aylığı almakta olanların geçindirmekle yükümlü buldukları eşleri ile Kurumdan hak sahibi olarak gelir ve aylık almakta olan eşlerden % 10 katılım payı alınmak şartıyla protez, araç ve gereç yardımlarından yararlanırlar. Ancak, sigortalıların eşlerinden alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin bir buçuk katından, sürekli iş göremezlik geliri, malullük ve yaşlılık aylığı alanların eşleri ile Kurumdan hak sahibi olarak gelir ve aylık almakta olan eşlerden alınacak olan katkı miktarı aylık asgari ücretten fazla olamaz.

MADDE 16. — 506 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

"EK MADDE 38. — Bu Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklar ite geçici 76 nci maddeye göre yapılan tefahi edici ödemeler her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi artış oranı kadar artırılarak belirlenir."

"EK MADDE 39. — Bu Kanunun Ek 5 ve Ek 6 nci Maddeleri gereğince sigortalılık süresine ilave edilen gün sayıları, beş yıldan çok olmamak üzere bu Kanunun 60 ve Geçici 81 inci maddelerinde belirtilen yaş hadislerinden indirilir."

"EK MADDE 40. — Bu Kanunun 2 nci maddesine göre sigortalı sayılanlar, çalışmaya başladıklarını işe başladıkları tarihten itibaren 30 gün içinde Kuruma bildirirler.

Bildirimler ile ilgili Kurumca yapılacak işlemlerin usul ve esasları, yönetmelikle belirlenir."

"EK MADDE 41. — 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylık bağlanana Kurumca sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinden katkı payı alınmaz."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 17. - 506 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

***GEÇİCİ MADDE 81 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;**

A) Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce yürürlükte bulunan hükümlere göre yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanmış olanlar ile sigortalılık süresi 18 yıl ve daha fazla olan kadınlar ve sigortalılık süresi 23 yıl ve daha fazla olan erkekler hakkında, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümler uygulanır.

B) a) Sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla 18 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 41 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 22 (dahil) yıldan fazla 23 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,

b) Sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla 17 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 43 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 21 (dahil) yıldan fazla 22 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 46 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,

c) Sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla 16 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 20 (dahil) yıldan fazla 21 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 48 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,

d) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla 15 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 47 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 19 (dahil) yıldan fazla 20 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını doldurmaları ve en az 5150 gün,

e) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla 14 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 48 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla 19 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını doldurmaları ve en az 5300 gün,

f) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla 13 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla 18 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmaları ve en az 5450 gün,

g) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla 12 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla 17 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmaları ve en az 5600 gün,

h) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla 11 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla 16 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmaları ve en az 5750 gün,

ı) Sigortalılık süresi 10 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 15 yıldan az erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmaları ve en az 6000 gün,

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

C - a) 15 yıllık sigortalılık süresini, kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş ve 3600 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunanlara istekleri halinde yaşlılık aylığı bağlanır.

b) (a) fıkrasında öngörülen şartları yerine getirememiş durumda olanlardan kadın ise 52, erkek ise 56 yaşını doldurmuş olması, en az 15 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve en az 3600 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmaları şartıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler."

"GEÇİCİ MADDE 82- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı bulunanlara bağlanacak aylıklar, aşağıdaki (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanacak aylıkların toplamından oluşur.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

a) Sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar prim ödeme sürelerine ait aylığı aşağıdaki şekilde belirlenir.

Sigortalının aylık talep tarihine kadarki toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki hükümlere göre hesaplanacak aylığının sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadarki prim ödeme gün sayısı ile orantılı bölümü, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren aylık başlangıç tarihine kadar geçen takvim yılları için, her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı ve gayri safi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar ayrı ayrı artırılarak hesaplanır.

Hesaplanan yaşlılık aylığı, aylık bağlanması için yazılı başvurunun yapıldığı yılın Ocak ayı ile aylığın başladığı takvim yılının başlangıç tarihi arasında geçen her ay için Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranları kadar artırılır.

b) Sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki prim ödeme sürelerine ait aylığı ise, sigortalının aylık talep tarihine kadar toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden bu Kanunun 61 inci maddesi hükümlerine göre hesaplanacak aylığının, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonraki prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü kadardır.

Sigortalıya yukarıdaki (a) ve (b) bentlerine göre bağlanacak aylıkların toplamı, sigortalının aylık talep tarihindeki toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanan aylığının, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen takvim yılları için her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranına ve bu Kanunun 61 inci maddesinin son fıkrasına göre artırılmış değerinin altında olamaz.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra malüllük aylığına hak kazananlar ile ölen sigortalıların hak sahiplerinin aylıkları, yukarıdaki fıkralarda belirtilen hükümler esas alınarak, 55 veya 67 nci madde hükümlerine göre hesaplanır. Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra prime esas kazancı bulunmayanların malüllük ve ölüm aylıkları, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanır ve yukarıdaki (a) bendindeki esaslara göre artırılarak bağlanır."

II. BÖLÜM

TARIM İŞÇİLERİ SOSYAL SİGORTALAR KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 18. – 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununun 20 nci maddesinin 20/2/1992 tarih ve 3774 sayılı Kanunla kaldırılan (a) fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"a) Kadın ise 58 yaşını, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması"

MADDE 19. – 2925 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yaşlılık aylığının hesaplanması

Madde 21. – Yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, 506 sayılı Kanunun 61 inci maddesinde belirtilen esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır."

MADDE 20. – 2925 sayılı Kanunun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Prime esas alınacak kazanç

Madde 31. — Bu Kanunun 30 uncu maddesi uyarınca alınacak primlerin hesabında esas tutulacak günlük kazanç, 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 78 inci maddesinde belirlenen prime esas kazancın alt sınırır”

MADDE 21. — 2925 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 13, 14, 15, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 39, 41, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60/F, 67, 68, 70, 71, 84, 92, 93, 94, 95, 98, 99, 100, 101, 105, 109, 110, 111, 115, 116, 117, 118, 120, 121, 123, 126, 129, 130, 132, 134, 135/(a), Ek 38, Geçici 82 nci maddeleri”.

MADDE 22. — 2925 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) 13 yıl ve daha fazla sigortalı bulunanlar en az 15 yıllık sigortalılık süresini doldurmuş ve en az 3600 gün prim ödemiş bulunmaları şartı ile aylıklı aylığından yararlanabilirler.

B) a) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla 13 yıldan az olanlar kadın ise 41, erkek ise 45 yaşını doldurmuş olmaları,

b) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla 12 yıldan az olanlar kadın ise 43, erkek ise 46 yaşını doldurmuş olmaları,

c) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla 11 yıldan az olanlar kadın ise 45, erkek ise 48 yaşını doldurmuş olmaları,

d) Sigortalılık süresi 9 (dahil) yıldan fazla 10 yıldan az olanlar kadın ise 47, erkek ise 50 yaşını doldurmuş olmaları,

e) Sigortalılık süresi 8 (dahil) yıldan fazla 9 yıldan az olanlar kadın ise 48, erkek ise 51 yaşını doldurmuş olmaları,

f) Sigortalılık süresi 7 (dahil) yıldan fazla 8 yıldan az olanlar kadın ise 49, erkek ise 52 yaşını doldurmuş olmaları,

g) Sigortalılık süresi 6 (dahil) yıldan fazla 7 yıldan az olanlar kadın ise 50, erkek ise 53 yaşını doldurmuş olmaları,

h) Sigortalılık süresi 5 (dahil) yıldan fazla 6 yıldan az olanlar kadın ise 51, erkek ise 54 yaşını doldurmuş olmaları,

i) Sigortalılık süresi 5 yıldan az olanlar kadın ise 52, erkek ise 56 yaşını doldurmuş olmaları, ve en az 15 yıllık sigortalılık süresi ile 3600 gün prim ödeme şartlarını yerine getirmeleri halinde aylıklı aylığından yararlanabilirler.”

III. BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ EMEKLİ SANDIĞI KANUNU
İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 23. — 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu maddesinin (b) fıkrasının birinci paragrafı, (c, ç ve d) fıkraları ile (k) fıkrasından sonra gelen birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiş ve son iki paragrafı yürürlükten kaldırılmıştır.

"25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını dolduranların istekleri üzerine,"

"c) İştirakçilerden 40 ıncı madde gereğince haklarında yaş haddi hükümleri uygulanacak olanlar kurumlarınca re'sen veya (61) yaşını doldurdıklarında istekleri üzerine,"

"ç) 87 nci maddenin (a, b, c, d, e, g, h, i, j ve m) fıkralarında gösterilenlerden 25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını dolduranların istekleri üzerine,"

"d) 88 inci madde gereğince emekli kesenekleri geri verilmemiş olanların (61) yaşını doldurmalarında istekleri üzerine ve (b) fıkrasındaki durumda iseler re'sen,"

"Emekli aylığı bağlanabilmesi için yukarıdaki (c ve d) fıkralarında yazılı hallerde ilgililerin fiili hizmet müddetlerinin 15 yılı, (e ve f) fıkralarında yazılı hallerde de 25 yılı doldurmuş olmaları şarttır. (b) fıkrasının ikinci paragrafı ile (27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu gereğince kadrosuzluk nedeniyle emekliye sevk edilenler hariç) (d, e ve f) fıkraları kapsamına girenlere 61 yaşını doldurmadan emekli aylığı bağlanmaz."

"(b) ve (ç) fıkralarında gösterilenlerden 32 nci madde gereğince fiili hizmet sürelerine zam yapılanların yaş hadlerinden; eklenilen bu sürenin üç yıldan çok olmamak üzere yarısı indirilir."

MADDE 24. – 5434 sayılı Kanununun 75 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 75. – Kendisinden aylık bağlanacak olanların ölümü tarihinde evli bulunmayan kız çocuklarına, Sandığa, Sosyal Sigortalar Kurumuna, Bağ-Kur' a ve 506 sayılı Kanununun Geçici 20 nci maddesi kapsamında bulunan sandıklara tabi çalışmama veya bunlardan her ne ad altında olursa olsun aylık almama şartıyla, yetim aylığı bağlanır. Ancak, bu kapsama girenlerden yukarıda belirtilen sosyal güvenlik kurumlarına tabi çalışmalarını sona erenlerin bu çalışmalarının sona erdiği tarihi takip eden aybaşından, diğer sosyal güvenlik kurumlarından dul ve yetim aylığı alanların ise; T.C. Emekli Sandığı'ndan da yetim aylığına hak kazanmaları ve bu aylığı tercih etmeleri halinde diğer Sosyal Güvenlik Kurumlarından aldıkları aylıkları kesilmek kaydıyla müracaat tarihini takip eden aybaşından itibaren aylıkları bağlanır.

Ölüm tarihinde evli olmaları sebebi ile aylık bağlanmamış veya evlenmeleri nedeniyle aylıkları kesilmiş bulunan kız çocuklarından, sonradan boşanan veya dul katanlara boşanma veya dul kalma tarihini takip eden ay başından itibaren birinci fıkradaki şartları taşımaları halinde aylık bağlanır. Bu takdirde evvelce 68 inci madde gereğince ölüm tarihinde müstehak dul ve yetimlere bağlanmış olan aylıklarda, bu kere aylık bağlanan çocuk da nazara alınmak suretiyle yeniden düzeltme yapılır."

MADDE 25. – 5434 sayılı Kanununun Ek 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce emekli, adi malüllük, vazife malüllüğü ile dul ve yetim aylığı alanların bu aylıkları Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren; Kanunun yürürlüğünden sonra bağlanacak emekli, adi malüllük, vazife malüllüğü ile dul ve yetim aylıkları ise bağlandığı tarihten sonraki ilk memur maaş artışı tarihinden itibaren her ay bir önceki aya ilişkin Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları endeksi değişim oranına göre belirlenir."

MADDE 26. – 5434 sayılı Kanununun Geçici 139 uncu maddesinin üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, aynı maddenin sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

"Kullanılması resmi sağlık kurulu raporu ile gerekli görülen protez, ortez ve tıbbi araç ve gereç bedellerinin % 10' u hak sahipleri tarafından ödenir. Ancak ödenecek miktar bu Kanunun ek 19 uncu maddesindeki aylıklardan fazla olamaz" (bu Kanunun 64 üncü maddesinin ve 3/11/1980 tarih ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylık bağlananlar hakkında bu hüküm uygulanmaz.)"

"Özel kanunları gereğince sağlık yardımından faydalananlar ile Sandıktan emekli, adi malûl-lük veya vazife malûllüğü aylığı alanların diğer sosyal güvenlik kurumlarına tabi görevlerde çalışan veya bu kuruluşlardan aylık alan eşleri ve sandıktan dul aylığı alanlardan diğer sosyal güvenlik kurumlarına tabi görevde çalışan veya bu kuruluşlardan yaşlılık veya malûllük aylığı alanlar bu madde hükümünden yararlanamazlar. İsteğe bağlı sağlık sigortasından yararlananlar hakkında bu hüküm uygulanmaz."

MADDE 27. – 5434 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

*GEÇİCİ MADDE 205. - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

Kadın iştirakçilerden 20, erkek iştirakçilerden 25 fiili hizmet yılını dolduranların istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır.

a) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 2 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 38, erkek ise 43 yaşını,

b) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 3 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 41, erkek ise 45 yaşını,

c) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 4 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 43, erkek ise 46 yaşını,

d) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 5 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 45, erkek ise 48 yaşını,

e) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 6 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 47, erkek ise 50 yaşını,

f) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 7 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 48, erkek ise 51 yaşını,

g) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 8 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 49, erkek ise 52 yaşını,

h) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 9 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 50, erkek ise 53 yaşını,

i) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 10 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 51, erkek ise 54 yaşını,

j) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 10 yıldan fazla kalan iştirakçilerden kadın ise 52, erkek ise 56 yaşını,

doldurmaları ve kadın iştirakçinin 20, erkek iştirakçinin 25 fiili hizmet süresini tamamlamaları halinde istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır.

32 nci madde gereğince fiili hizmet sürelerine zam yapılanların bu maddede belirtilen yaş hadlerinden; eklenen bu sürenin üç yıldan çok olmamak üzere yarısı indirilir."

"GEÇİCİ MADDE 206. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kendilerine aylık bağlanmış kız çocuklardan Sosyal Sigortalar Kurumu, Bağ-Kur ve 506 sayılı Kanunun Geçici 20 inci maddesi kapsamında bulunan sandıklara tabi çalışan veya bu kurumlardan aylık alanların Sandıkça bağlanan aylıkları bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşıdan itibaren kesilir."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“GEÇİCİ MADDE 207. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte fiili hizmet süreleri 8 yıl ve daha fazla olan iştirakçiler, 61 yaşını doldurmaları nedeniyle istekleri üzerine veya kurumlarının yaş haddinden re’sen emekliye ayrıldıklarında fiili hizmet süreleri 10 yılı doldurmuş olmak şartıyla emekli aylığına hak kazanırlar.”

IV. BÖLÜM

ESNAF VE SANATKARLAR VE DİĞER BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR SOSYAL
SİGORTALAR KURUMU KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 28. – 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Malûllük aylığının hesaplanması

Madde 30. – Malûllük aylığı, sigortalının sigortalılık süresi içinde prim ödediği gelir basamaklarının, bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosu üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının % 65’idir. Başka birinin sürekli bakımına muhtaç malûl sigortalıya % 75 oranında malûllük aylığı bağlanır.

Birinci fıkraya göre bağlanan malûllük aylığı, ayrıca, gelir tablosunun son olarak değiştirildiği ay ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen her ay bir önceki aya göre, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranları kadar artırılır.”

MADDE 29. – 1479 sayılı Kanunun 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yaşlılık aylığından yararlanma koşulları

Madde 35. – Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için sigortalının;

a) Yazılı talepte bulunması, talepte bulunduğu tarihte prim ve her türlü borçlarını ödemiş olması,

b) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması, şarttır.

Kadın ise 60, erkek ise 62 yaşını dolduran ve en az 15 tam yıl prim ödeyen sigortalılara da kısmi yaşlılık aylığı bağlanır.

MADDE 30. – 1479 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yaşlılık aylığının hesaplanması

Madde 36- Yaşlılık aylığı, sigortalının, sigortalılık süresi içinde aylar itibariyle prim ödediği gelir basamaklarının, bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosu üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının aylık bağlama oranı ile çarpılması suretiyle hesaplanır.

Aylık bağlama oranı, sigortalının toplam sigortalılık süresinin ilk on tam yılının her bir yılı için % 3,5, takip eden onbeş tam yılın her bir yılı için % 2 ve yirmibeş yıldan fazla her bir tam yıl için % 1,5 oranlarının toplamıdır.

Birinci ve ikinci fıkralara göre hesaplanan yaşlılık aylığı, ayrıca, gelir tablosunun son olarak değiştirildiği ay ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen her ay için, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranları kadar artırılır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bu Kanuna göre bağlanan yaşlılık, malûllük ve ölüm aylıkları, her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranları kadar artırılır."

MADDE 31. – 1479 sayılı Kanununun 42 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir ve (e) bendi yürürlükten kaldırmıştır."

"a) Sigortalıların almakta olduğu malûllük veya yaşlılık aylığı,"

"d) Sigortalının üç tam yıl prim ödemekle beraber, yirmi beş tam yıldan az prim ödemediği halinde, yirmi beş tam yıl prim ödemiş olanlar gibi, 36 nci maddeye göre hesaplanacak aylık,"

MADDE 32. – 1479 sayılı Kanununun 50 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sigorta primine ve aylıklara esas olan gelir basamakları

Madde 50. – Bu Kanuna göre sigortalıların ödeyecekleri primler ve bağlanacak aylıklarının hesabında, yirmidört basamaklı gelir tablosu uygulanır. Tabloda yer alan gelir basamakları, her yıl Nisan ayında ilk olarak bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayrisafi yurt içi hâsıla sabit fiyatlarla gelişme hızları kadar artırılarak belirlenir.

MADDE 33. – 1479 sayılı Kanununun 52 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Gelir basamaklarının yükseltilmesi

Madde 52. – Sigortalının bu Kanuna göre seçtiği, intibak ettirildiği veya yükseltildiği ilk oniki basamakta bekleme süresi bir yıl, onüçüncü basamaktan itibaren, her bir basamakta bekleme süresi iki yıldır.

İlk onbir basamakta sıra itibariyle basamak yükseltilmesi, prim ödemeye ve talebe bakılmaksızın Kurumca yapılır. Onikinci basamaktan itibaren basamak yükseltilebilmesi için, sigortalının yazılı talepte bulunması ve talep tarihinden önceki ayın sonu itibariyle prim ve diğer borçlarını ödemiş olması şarttır.

Sigortalılar, Kurumca yükseltildikleri tarihten veya yazılı talepte buldukları tarihi takip eden aybaşından itibaren, basamak yükseltme farkı ile yükseltildikleri basamak üzerinden primlerini öderler."

MADDE 34. – 1479 sayılı Kanununun 53 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sigortalılar tarafından ödenmesi gereken primler süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, primlerin ödenmeyen kısmına, sürenin bittiği tarihten başlayarak, gecikilen her ay için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Anme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunla belirlenen gecikme zammı oranları uygulanarak sigortalılardan tahsil edilir."

MADDE 35. – 1479 sayılı Kanununun Ek 7 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanuna göre malûllük, yaşlılık ve ölüm aylığı alanlardan, 1 ila 12 basamaklarda bulunanlara 5.850.000 lira, 13 ila 24 basamaklarda bulunanlara 4.500.000 lira sosyal yardım zammı, aylıklarla birlikte her ay peşin olarak ödenir."

MADDE 36. – 1479 sayılı Kanununun Ek 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sağlık sigortasından faydalanma şartları

Ek Madde 12. – Bu Kanuna göre ilk defa veya yeniden sigortalı olanlar ile sağlık sigortası kapsamından çıktıktan sonra yeniden sağlık sigortası kapsamına girmek isteyenlerin sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için, en az sekiz ay sağlık sigortası primi ödemiş olmaları ve sağlık kartesi talep ettikleri tarihte, prim ve gecikme zammı borçlarının bulunmaması şarttır."

MADDE 37. – 1479 sayılı Kanunun Ek 13 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Ayakta yapılan tedavilerde poliklinik muayene ücretinin ve verilen ilaç bedellerinin %20'si sigortalı ve hak sahipleri, %10'u aylık alanlar ve hak sahipleri tarafından karşılanır. İş kazası ve meslek hastalığı sonucu verilecek olanlar hariç, protez, araç ve gereç bedellerinin %20'si sigortalı ve hak sahipleri, %10'u ise aylık alanlar ve hak sahipleri (3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamına girenler hariç) tarafından karşılanır. Ancak, katkı payı tutarı sigortalılarda birinci gelir basamağının birbuçuk katını, aylık alanlarda ise birinci gelir basamağının % 65'ini geçemez."

"Ağız protezleri hariç, sigortalının bu Kanuna tabi sigortalılığının başladığı tarihten önce, sigortalı ve hak sahiplerinde mevcut olduğu tespit edilen hastalık ve arızalardan dolayı bedeli Kurumca karşılanacak olan ortez ve protezler ek 18 inci maddeye göre hazırlanacak yönetmelikte belirlenir."

MADDE 38. – 1479 sayılı Kanunun Ek 15 inci maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Bu Kanuna tabi ilk sekiz basamakta bulunan sigortalıların sekizinci gelir basamağı tutarının, dokuz ve daha yukarı basamaklarda bulunan sigortalıların ise buldukları gelir basamağı tutarının, 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa tabi ilk altı basamakta bulunan sigortalıların altıncı basamak gösterge tutarının, yedi ve daha yukarı basamaklarda bulunan sigortalıların ise buldukları basamak gösterge tutarının, % 15'i oranında ödeyecekleri sağlık sigortası primleri."

MADDE 39. – 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Sosyal güvenlik destek primi

EK MADDE 20. – Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı bağlananlardan, 24 üncü maddenin (I) numaralı bendinde belirtilen çalışmalarına devam edenlerin veya daha sonra çalışmaya başlayanların, sosyal yardım zammı dahil tahakkuk eden aylıklarından, aylığın bağlandığı veya tekrar çalışmaya başlandığı tarihi takip eden aybaşından itibaren, çalışmalarının sona erdiği ay dahil % 10 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir.

Birinci fıkra hükmüne göre aylıklarından sosyal güvenlik destek primi kesilmesi gerekenlerden, bu Kanunun yayımlandığı tarihten önce aylık bağlananlar Kanunun yayımını, daha sonra tekrar çalışmaya başlayanlar ise çalışmaya başladıkları tarihi takip eden aybaşından itibaren üç ay içinde Kuruma yazılı bildirimde bulunmak zorundadırlar. Bu süre içinde Kuruma yazılı bildirimde bulunmayanlardan sosyal güvenlik destek primi, gecikmeli bildirimde bulunulan veya Kurumca tespit edilen tarihe kadar 53 üncü maddeye göre hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. Birikmiş sosyal güvenlik destek primi ve gecikme zamlarının ödenmemesi halinde aylıklardan yapılacak kesintiler aylık tutarının % 25'ini geçemez.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Sosyal güvenlik destek primi ödenmiş süreler, bu Kanuna göre sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez, ödenen primler 39 uncu madde hükmüne göre toptan ödeme olarak iade edilmez ve bu sürelerle ilgili olarak 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz.

MADDE 40. – 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümlere göre, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibariyle aylık bağlanmasına hak kazananlar ile aylık bağlanmasına hak kazanmalarına iki tam yıl veya daha az kalan sigortalıların, tam veya kısmi yaşlılık aylığı talep hakları saklıdır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibariyle, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödeme süresinin dolmasına;

- a) 2 tam yıldan fazla, 3 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 41, erkeklere 45 yaşını,
- b) 3 tam yıldan fazla, 4 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 43, erkeklere 46 yaşını,
- c) 4 tam yıldan fazla, 5 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 45, erkeklere 48 yaşını,
- d) 5 tam yıldan fazla, 6 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 47, erkeklere 50 yaşını,
- e) 6 tam yıldan fazla, 7 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 48, erkeklere 51 yaşını,
- f) 7 tam yıldan fazla, 8 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 49, erkeklere 52 yaşını,
- g) 8 tam yıldan fazla, 9 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 50, erkeklere 53 yaşını,
- h) 9 tam yıldan fazla, 10 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 51, erkeklere 54 yaşını,
- ı) 10 tam yıldan fazla kalan, kadınlara 52, erkeklere 56 yaşını,

doldurmaları, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemeleri şartıyla ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, 15 tam yıl prim ödeme süresi ile kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurma koşulunu, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren,

- a) 2 tam yıldan fazla, 4 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 51, erkeklere 56 yaşını,
- b) 4 tam yıldan fazla, 6 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 52, erkeklere 56 yaşını,
- c) 6 tam yıldan fazla, 8 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 53, erkeklere 57 yaşını,
- d) 8 tam yıldan fazla, 10 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 54, erkeklere 57 yaşını,
- e) 10 tam yıldan fazla süre içinde yerine getiren, kadınlara 56, erkeklere 58 yaşını,

doldurmaları ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.”

“GEÇİCİ MADDE 11. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanan malîlik, yaşlılık ve ölüm aylıkları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ödenen son aylık tutarlar esas alınarak, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra 36 ncı maddenin son fıkrası hükmüne göre artırılarak ödenir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlara bağlanacak yaşlılık aylığı ;

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

a) Sigortalının, aylık başlangıç tarihindeki toplam sigortalılık süresi esas alınarak, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce bulunduğu gelir basamağının aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosundaki değeri üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanan aylığının, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçen sigortalılık süresinin toplam sigortalılık süresine orantılı olarak hesaplanan tutarı ile,

b) Sigortalının, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında aylar itibarıyla prim ödediği gelir basamaklarının bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir basamakları üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının, aylık başlangıç tarihindeki toplam sigortalılık süresi esas alınmak suretiyle bu Kanunun 36 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre bulunacak aylık bağlama oranı üzerinden hesaplanan aylığın, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra geçen sigortalılık süresinin toplam sigortalılık süresine orantılı olarak hesaplanan tutarı,

toplamıdır. Bu şekilde hesaplanan aylık, bu Kanunun 36 nci maddesinin üçüncü fıkrasına göre artırılır.

İkinci fıkraya göre bağlanacak aylık, sigortalının aylık başlangıç tarihindeki toplam sigortalılık süresi esas alınarak, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce bulunduğu gelir basamağı üzerinden bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanan aylığının, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen takvim yılları için, her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı kadar artırılmış tutarından az olamaz.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olanlara bağlanacak malûllük ve ölüm aylıkları, sigortalının bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sigortalılık süresinin bulunması halinde, bu süreler esas alınarak hesaplanır.”

“GEÇİCİ MADDE 12. – Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra primlerin ve aylıkların hesaplanmasına esas gelir tablosunun 50 nci maddeye göre belirlenmesine kadar, Kanunun yayımı tarihinden önceki hükümlere göre belirlenecek olan yirmidört basamaklı gösterge tablosunun uygulanmasına devam edilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 50 nci maddeye göre belirlenmesi gereken gelir basamaklarının hesaplanmasında yukarıdaki fıkra gereğince uygulanan gelir basamakları esas alınır.”

V. BÖLÜM

TARIMDA KENDİ ADINA VE HESABINA ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 41. – 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yaşlılık aylığından yararlanma şartları

Madde 17. – Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için sigortalının;

- Yazılı talepte bulunması, talepte bulunduğu tarihte prim ve her türlü borçlarını ödemiş olması,
 - Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması,
- şarttır.

Kadın ise 60, erkek ise 62 yaşını dolduran ve en az 15 tam yıl prim ödeyen sigortalılara da kısmi yaşlılık aylığı bağlanır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 42. — 2926 sayılı Kanununun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Prim oranı ve hesaplanması

Madde 31. — Bu Kanuna göre ödenecek malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi, sigortalının seçtiği veya intibak ettirildiği gelir basamağının % 20'sidir."

MADDE 43. — 2926 sayılı Kanununun 36 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sigortalılar tarafından ödenmesi gereken primler süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, primlerin ödenmeyen kısmına, sürenin bittiği tarihten başlayarak, gecikilen her ay için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunla belirlenen gecikme zammı oranları uygulanarak sigortalılardan tahsil edilir."

MADDE 44. — 2926 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Askerlik borçlanması

EK MADDE 2- Bu Kanuna göre sigortalı olanlar, askerlikte er olarak geçen hizmet süreleri ile yedek subay okulunda geçen sürelerinin tamamını borçlanabilirler. Borçlanılan süreye ait primler, talebin yapıldığı ay itibarıyla sigortalının bulunduğu basamak üzerinden ödemek zorunda olduğu yürürlükteki prim tutarları esas alınarak hesaplanır ve talep tarihinden itibaren üç ay içinde ödenir. Öngörülen süre içinde borçların tamamen ödenmemesi halinde, borçlanma talepleri geçersiz sayılır. Ancak, sigortalıların yeniden talepte bulunma hakları saklıdır.

Bu Kanuna göre tespit edilen sigortalılık başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi borçlandırılan süre kadar geriye götürülür.

Sigortalının ölümü halinde hak sahipleri de borçlanma talebinde bulunabilirler. Borçlanılan tutarın süresi içinde hak sahiplerince ödenmesi halinde ölüm aylığı, borcun ödendiği tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar."

MADDE 45. — 2926 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 7. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümlere göre, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibarıyla aylık bağlanmasına hak kazananlar ile aylık bağlanmasına hak kazanmalarına iki tam yıl veya daha az kalan sigortalıların, tam veya kısmi yaşlılık aylığı talep hakları saklıdır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibarıyla, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödeme süresinin dolmasına;

- a) 2 tam yıldan fazla, 3 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 41, erkeklere 45 yaşını,
- b) 3 tam yıldan fazla, 4 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 43, erkeklere 46 yaşını,
- c) 4 tam yıldan fazla, 5 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 45, erkeklere 48 yaşını,
- d) 5 tam yıldan fazla, 6 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 47, erkeklere 50 yaşını,
- e) 6 tam yıldan fazla, 7 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 48, erkeklere 51 yaşını,
- f) 7 tam yıldan fazla, 8 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 49, erkeklere 52 yaşını,
- g) 8 tam yıldan fazla, 9 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 50, erkeklere 53 yaşını,
- h) 9 tam yıldan fazla, 10 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 51, erkeklere 54 yaşını,
- ı) 10 tam yıldan fazla kalan, kadınlara 52, erkeklere 56 yaşını,

doldurmaları, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemeleri şartıyla ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, 15 tam yıl prim ödeme süresi ile kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurma koşulunu, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren,

a) 2 tam yıldan fazla, 4 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 51, erkeklerle 56 yaşını,

b) 4 tam yıldan fazla, 6 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 52, erkeklerle 56 yaşını,

c) 6 tam yıldan fazla, 8 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 53, erkeklerle 57 yaşını,

d) 8 tam yıldan fazla, 10 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 54, erkeklerle 57 yaşını,

e) 10 tam yıldan fazla süre içinde yerine getiren, kadınlara 56, erkeklerle 58 yaşını, doldurmaları ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

"GEÇİCİ MADDE 8. – Sigortalıların 36 ncı madde hükmünün yürürlüğe girdiği tarihe kadar mevcut prim borçları değişiklikten önceki hükümler çerçevesinde hesap ve tahsil edilir."

VI. BÖLÜM

SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA TABİ OLARAK GEÇEN HİZMETLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 46. – 24/05/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir."

"Bu maddenin değişik birinci fıkrasının yürürlüğe girdiği tarihte birden fazla sosyal güvenlik kuruluşuna tabi hizmeti bulunanlardan 31.12.2004 tarihine kadar emekliliğe hak kazananların talepleri halinde haklarında sözkonusu fıkranın yürürlük tarihinden önceki hükümleri uygulanır.."

VII. BÖLÜM

İŞ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 47. – 1475 sayılı İş Kanununun Kıdem Tazminatı başlıklı 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki beşinci bent eklenmiştir.

"5. 506 Sayılı Kanunun 60 ncı maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (a) ve (b) alt bentlerinde öngörülen yaşlar dışında kalan diğer şartları veya aynı Kanunun Geçici 81 inci maddesine göre yaşlılık aylığı bağlanması için öngörülen sigortalılık süresini ve prim ödeme gün sayısını tamamlamaları ile işten ayrılmaları nedeniyle,"

VIII. BÖLÜM

İŞSİZLİK SİGORTASI

İşsizlik sigortasının amaç ve kapsamı ile yetkili, görevli ve sorumlu kuruluşlar

MADDE 48. — İşsizlik sigortasının amacı; işsizlik sigortasına ilişkin kuralları ve uygulama esaslarını düzenlemek ve sigortalılara işsiz kalmaları halinde, bu Kanunda öngörülen ödeme ve hizmetlerin yerine getirilmesini sağlamaktır.

Bu Kanun, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 nci maddesinde belirtilen sigortalılar ile aynı Kanunun geçici 20 nci maddesinde açıklanan sandıklara tabi sigortalıları (Geçici 20 nci maddede kapsamında olmakla birlikte memur veya 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye tabi sözleşmeli statüde bulunanlar hariç) ve müttekabiliyet esasına dayalı olarak yapılan anlaşmalara göre çalışan yabancı işçileri kapsar.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 3 üncü maddesinde sigortalı sayılmayanlar ile sosyal güvenlik kuruluşlarından yaşillık aylığı alıp da sosyal güvenlik destek primi ödeyerek ya da ödemeksizin çalışanlar bu Kanun kapsamına dahil değildir.

İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından Sosyal Sigortalar Kurumu, diğer her türlü hizmet ve işlemlerin yapılmasından İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğü görevli, yetkili ve sorumludur. Bu amaçla, İş ve İşçi Bulma Kurumu bünyesinde; İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılan işçi, işveren ve devlet katkılarının Fon Yönetim Kurulu kararları çerçevesinde değerlendirilmesine ilişkin işlemleri yürütmek, primlerin kişi bazında kaydını tutmak, işsizlik ödeneği ödenmesine ilişkin her türlü işlemleri yapmak, hastalık ve analık sigortası primlerinin Sosyal Sigortalar Kurumuna yandırılmasını sağlamak, işsizlere yönelik mesleki eğitim tedbirleri ile ilgili işlemleri yapmak ve bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak Kanunla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere İşsizlik Sigortası Daire Başkanlığı kurulmuştur.

Bu Kanunun 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57 ve 59 uncu maddeleri ile Geçici 1 inci maddesinde geçen "bu kanun" ibareleri işsizlik sigortasına ilişkin hükümler için kullanılmıştır.

İşsizlik sigortası ile ilgili tanımlar

MADDE 49. —

a) Bakanlık : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,

b) Kurum : İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğünü,

c) İşsizlik sigortası : Bir işyerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, herhangi bir kasıt ve kusuru olmaksızın işini kaybeden sigortalılara işsiz kalmaları nedeniyle uğradıkları gelir kaybını belli süre ve ölçüde karşılayan, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren zorunlu sigortayı,

d) Sigortalı : Bu Kanun kapsamına giren bir işyerinde bir hizmet akdine dayalı olarak çalışan ve çalıştığı süre içerisinde işsizlik sigortası primi ödeyen kimseyi,

e) Sigortalı işsiz : Bu Kanun kapsamına giren bir işyerinde bir hizmet akdine dayalı ve sigortalı olarak çalışırken bu Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen nedenlerle işini kaybeden ve Kuruma başvurarak çalışmaya hazır olduğunu bildiren kimseyi,

f) İşsizlik sigortası primi : İşsizlik sigortasının gerektirdiği her türlü ödeme ile hizmet giderlerini karşılamak amacıyla bu Kanunda belirtilen esas ve usullere göre Devlet, işveren ve sigortalı tarafından ödenen primi,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

g) Fon : İşsizlik sigortası primleri ile bu primlerin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve iratların, Devlet tarafından yapılacak katkı ve yardımların, ayrıca bu Kanun gereğince işçi ve işverenlerden alınacak ceza, gecikme zammı ve faizler ile diğer her türlü gelir ve kazançların toplandığı ve Devlet güvencesinde olan İşsizlik Sigortası Fonunu,

h) İşsizlik ödeneği : Sigortalı işsizlere bu Kanunda belirtilen süre ve miktarda yapılan parasal ödemeyi,

i) İşveren : Bu Kanunun uygulanmasında 48 inci maddede belirtilen sigortalıları çalıştıran gerçek veya tüzel kişileri,

j) İşveren vekili : İşveren nam ve hesabına işin yönetimi görevini yapan kimseleri,

k) İşyeri : Bu Kanunun uygulanmasında 48 inci maddede belirtilen sigortalıların işlerini yaptıkları yerleri,

ifade eder.

Bu Kanunda geçen işveren deyimi işveren vekilini de kapsar. İşveren vekili, bu Kanunda belirtilen yükümlülüklerinden dolayı aynen işveren gibi sorumludur.

İşin niteliği ve yürütülmesi bakımından işyerine bağlı bulunan yerlerle dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitimi yerleri, avlu veya büro gibi diğer eklentiler ve araçlar da işyerinden sayılır.

İşsizlik sigortasına ilişkin genel hükümler

MADDE 50. – İşsizlik sigortası zorunludur. Bu Kanun kapsamına giren ve halen çalışmakta olanlar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, yeni girenler ise işe başladıkları tarihten itibaren sigortalı olurlar.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 ve 9 uncu maddelerine göre Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirilmiş olan işyeri ve sigortalılar Kuruma da bildirilmiş sayılır.

Sigortalılığın başlamasıyla birlikte, sigortalılar ile bunların işverenlerinin sigorta hak ve yükümlülükleri de işlemeye başlar.

İşveren, hizmet akdi 53 üncü maddede belirtilen hallerden birisine dayalı olarak sona ermiş olan sigortalılar hakkında; örneği Kurumca hazırlanacak üç nüsha işten ayrılma bildirgesi düzenleyip, 15 gün içinde bir nüshasını Kuruma göndermek, bir nüshasını sigortalı işsizi vermek ve bir nüshasını da işyerinde saklamakla yükümlüdür.

Sigortalı işsizin, bu maddede belirtilen ödeme ve hizmetlerden yararlanabilmesi için işten ayrılma bildirgesi ile birlikte hizmet akdinin feshedildiği tarihi izleyen günden itibaren otuz gün içinde Kuruma doğrudan başvurması gerekir. Mücbir sebepler dışında, başvuruda gecikilen süre işsizlik ödeneği almaya hak kazanılan toplam süreden düşülür.

Sigortalı işsizlere bu Kanunda belirtilen esas ve usuller çerçevesinde, Kurumca aşağıda belirtilen ödemeler yapılır ve hizmetler sağlanır;

a) İşsizlik ödeneği,

b) Hastalık ve analık sigortası primleri,

c) Yeni bir iş bulma,

d) Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi.

Kurum işsizlik ödeneği alan sigortalı işsizlere mesleklerine uygun ve son yaptıkları işin ücret ve çalışma koşullarına yakın bir iş bulunması hususunda çalışmalar yapar. Kendilerine bu şekilde

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

bir iş bulunamayanlara verilecek meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitiminin esas ve usulleri yönetmelikle belirlenir.

İşveren tarafından geçici görevle yabancı ülkeye gönderilen sigortalıların hak ve yükümlülükleri bu görevi yaptıkları sürece devam eder. Ülkeye dönmeleri ve 53 üncü maddede belirtilen koşulları yerine getirmeleri halinde kendilerine işsizlik sigortasından hak ettikleri ödemeler yapılır ve hizmetlerden yararlanmaları sağlanır.

İşsizlik sigortası primleri ile sağlık sigortası primlerine ilişkin hükümler

MADDE 51. – İşsizlik sigortasının gerektirdiği ödemeleri, hizmet ve yönetim giderlerini karşılamak üzere, bu Kanunun 48 inci maddesi kapsamına giren tüm sigortalılar, işverenler ve Devlet, işsizlik sigortası primi öder. İşsizlik sigortası primi, sigortalının 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77 ve 78 inci maddelerinde belirtilen prime esas aylık brüt kazançlarından, her ne ad altında olursa olsun ay itibarıyla ödenmesi mutad olanların brütü üzerinden, % 2 sigortalı, % 3 işveren ve % 2 Devlet payı olarak alınır. Sigortalıya yapılan ödemelerin ay itibarıyla ödenmesi mutad olan ödemelerden olup olmadığı hususundaki tereddütleri gidermeye Bakanlık yetkilidir.

İşverenler, işsizlik sigortasına ilişkin %3 oranındaki yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden herhangi bir indirim veya kesinti yapamazlar.

Herhangi bir nedenle işçinin sigortalılık durumunun sona ermesi halinde, o ana kadar işçiden ve işverenden kesilen işsizlik sigortası primleri ile Devlet payı iade edilmez.

İşsizlik sigortasına işverenlerce ödenen primler kazancın tespitinde gider olarak kabul edilir, sigortalılarda ödenen primler de gerçek ücretin hesaplanmasında gelir vergisi matrahından indirilir.

Sigortalı işçilerin, işverenlerin ve Devletin her ay için ödeyecekleri işsizlik sigortası primlerinin hesabı, günlük kazancın ve sınırlarının belirlenmesi, prim belgeleri, işsizlik sigortası primlerinin ödenmesi, ödenmeyen primler ve cezalar için düzenlenecek belgeler, yeni işverenin sorumluluğu, teminatın ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulması, yersiz olarak alınan primlerin iadesi hususlarında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83 ve 84 üncü maddeleri hükümleri uygulanır.

İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından, sigortalı ve işyeri bazında kayıtların tutulmasından, toplanan primler ile uygulanacak gecikme zammı, faiz ve cezaların Fona aktarılmasından, teminat ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulmasından, yersiz olarak alınan primlerin iadesinden Sosyal Sigortalar Kurumu görevli, yetkili ve sorumludur.

Sosyal Sigortalar Kurumu bir ay içinde tahsil ettiği primler ile gecikme zammı, faiz ve cezaları ayrı ayrı göstermek suretiyle tahsil edildiği ayı izleyen ayın 15'ine kadar Fona aktarır. Uygulamaya ilişkin hususlar Sosyal Sigortalar Kurumu ve Kurum arasında düzenlenen bir protokol ile belirlenir.

Kurum, Sosyal Sigortalar Kurumunun ay itibarıyla Fona intikal ettirdiği işçi ve işveren payları toplamının beşte ikisini Devlet payı olarak Hazine Müsteşarlığından talep eder. Hazine Müsteşarlığı talep edilen miktarı talep tarihini izleyen onbeş gün içinde Fona aktarır.

İşsizlik ödeneğinin; miktarı, ödeme süreleri ve zamanı ile sağlık primleri ve geçici işgöremezlik durumu

MADDE 52. – Günlük işsizlik ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama net kazancının % 50'sidir. Bu suretle hesaplanan işsiz-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

lik ödeneği miktarı 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin netini geçemez.

Hizmet aktinin sona ermesinden önceki son 120 gün prim ödeyerek sürekli çalışmış olanlardan, son üç yıl içinde;

a) 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 180 gün,

b) 900 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 240 gün,

c) 1080 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 300 gün,

süre ile işsizlik ödeneği verilir.

İşsizlik ödeneği her ayın sonunda aylık olarak işsiz kendisine ödenir. İlk işsizlik ödeneği ödemesi ise, ödeneğe hak kazanılan tarihi izleyen ayın sonunda yapılır. İşsizlik ödeneği damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz. İşsizlik ödeneği, nafaka borçları dışında haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez. Sigortalının kusurundan kaynaklandığı belirlenen fazla ödemeler yasal faizi ile birlikte geri alınır.

Sigortalı, işsizlik ödeneğinden yararlanma süresini doldurmadan tekrar işe girer ve işsizlik sigortası ödeneğinden yararlanmak için bu Kanunun öngördüğü şartları yerine getirmeden yeniden işsiz kalırsa, daha önce hakettiği işsizlik ödeneği süresini dolduruncaya kadar bu haktan yararlanmaya devam eder. Bu Kanunun öngördüğü şartları yerine getirmek suretiyle yeniden işsiz kalınması halinde ise, sadece bu yeni hak sahipliğinden doğan süre kadar işsizlik ödeneği ödenir.

Sigortalı işsizin, hastalık ve analık sigortalılarına ait primleri Fon tarafından işsizlik ödeneğinin ödendiği sürece ilk altı ay için 2/3 oranında, izleyen aylarda tam olarak Sosyal Sigortalar Kurumuna aktarılır. Bu primler, sigorta primlerinin hesabında esas alınan alt kazanç sınırı üzerinden hesaplanır.

İşsizlik sigortasının ödenme süresi içinde ödenmesi gereken geçici işgöremezlik ödeneğinin miktarı işsizlik ödeneği miktarından fazla olamaz. Geçici işgöremezlik ödeneğinin ödendiği dönemde, bu maddede öngörülen hastalık ve analık sigortalılarına ait primlerle 51 inci maddede öngörülen işsizlik sigortası primleri ödenmez.

İşsizlik ödeneğine hak kazanmanın şartları

MADDE 53. – Bu Kanun uyarınca sigortalı sayılanlardan hizmet aktilleri aşağıda belirtilen hallerden birisine dayalı olarak sona erenler, Kuruma süresi içinde şahsen başvurarak yeni bir iş almaya hazır olduklarını kaydettirmeleri, hizmet aktillerinin sona ermesinden önceki son üç yıl içinde en az 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş ve işten ayrılmadan önceki son 120 gün içinde prim ödeyerek sürekli çalışmış olmaları kaydıyla işsizlik ödeneği almaya hak kazanırlar.

a) 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 13 üncü maddesi veya 20/4/1967 tarihli ve 854 sayılı Deniz İş Kanununun 16 ncı maddesi ya da 13/6/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen bildirim önellere uygun olarak hizmet akdi işveren tarafından sona erdirilmiş olmak,

b) Hizmet akdi, süresi belli olsun veya olmasın sürenin bitiminden önce veya bildirim önelini beklemezsizin 1475 sayılı İş Kanununun 16 ncı maddesinin (I), (II) ve (III) numaralı bentlerine ve

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ya 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (II) ve (III) numaralı bentlerine veya 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tazimi Hakkında Kanunun 7 nci maddesi ile 11 inci maddesinin birinci fıkrasına göre sigortalı tarafından feshedilmiş olmak,

c) Hizmet akdi, süresi belli olsun veya olmasın sürenin bitiminden önce veya bildirim önelini beklemezsizin 1475 sayılı İş Kanununun 17 nci maddesinin (I) ve (III) numaralı bentlerine veya 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (III) numaralı bendine veya 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tazimi Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasına göre işveren tarafından feshedilmiş olmak,

d) Hizmet akdinin belirli süreli olması halinde, bu sürenin bitimi nedeniyle işsiz kalmak, 854 sayılı Deniz İş Kanununun 7 nci maddesinin (II) numaralı bendinde belirtilen hizmet akdinin belirli bir sefer için yapılmış olması nedeniyle sefer sonunda işsiz kalmak,

e) İşyerinin el değiştirmesi veya başkasına geçmesi, kapanması veya kapatılması, işin veya işyerinin niteliğinin değişmesi nedenleriyle işten çıkarılmış olmak, 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (IV) numaralı bendindeki nedenlerle işsiz kalmak,

f) 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 21 inci maddesi kapsamında işsiz kalmak.

Ancak, işsizlik ödeneğine hak kazanabilmek için hizmet akdinin başvuru sırasında grev, lokavt veya kanundan doğan ödevler nedeniyle askıya alınmamış olması ve sigortalının herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan gelir veya aylık almaması gerekmektedir.

İşsizlik ödeneği ödenmesinde hak düşürücü nedenler

MADDE 54. — İşsizlik ödeneği almakta iken;

a) Kurumca teklif edilen mesleklerine uygun ve son çalıştıkları işin ücret ve çalışma koşullarına yakın ve ikamet edilen yerin belediye mücavir alanı sınırları içinde bir işi haklı bir nedene dayanmaksızın reddeden,

b) İşsizlik ödeneği aldığı sürede gelir getirici bir işte çalıştığı veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan gelir veya aylık aldığı tespit edilen,

c) Kurum tarafından önerilen meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimini haklı bir neden göstermeden reddeden veya kabul etmesine karşın devam etmeyen,

d) Haklı bir nedene dayanmaksızın Kurum tarafından yapılan çağrılar zamanında cevaplama-yan, istenilen bilgi ve belgeleri öngörülen süre içinde vermeyen,

sigortalı işsizlerin işsizlik ödenekleri kesilir,

Ancak (c) ve (d) bendlerinde öngörülen ödeneklerin kesilme gerekçesinin ortadan kalkması halinde, işsizlik ödeneği ödenmesine yeniden başlanır. Şu kadar ki bu suretle yapılacak ödemenin süresi başlangıçta belirlenmiş olan toplam hak sahipliği süresinin sonunu geçemez.

Muvazzaf askerlik dışında herhangi bir nedenle silah altına alınanlarla hastalık ve analık nedeniyle geçici işgöremezlik ödeneği almaya hak kazanan sigortalı işsizlerin işsizlik ödeneklerinin ödenmesi bu durumların devamı süresince durdurulur.

Kurumun müfettişleri ile sigorta müfettişleri, bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak Kurumlarının görev alanlarına giren hususlarda teftiş, kontrol ve denetleme yetkisini haizdirler.

Fonun kuruluşu, yönetimi, denetimi, gelirleri, giderleri ile mal ve alacaklarının tabi olacağı hükümler

MADDE 55. – Bu Kanunun gerektirdiği görev ve hizmetler için mali kaynak sağlamak, piyasa şartlarında kaynakları değerlendirmek, Kanunun öngördüğü ödemelerde bulunmak üzere “İşsizlik Sigortası Fonu” kurulmuştur.

Fon, Bakanın ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın önerisi üzerine müşterek kararname ile atanan birer temsilci ile en fazla işçi ve işvereni temsil eden işçi ve işveren konfederasyonları tarafından seçilen birer üyeden oluşan dört kişilik Fon Yönetim Kurulunun kararları çerçevesinde Kurum tarafından işletilir ve yönetilir. Üyelerin görev süresi 4 yıldır. İlk defa atanan ve seçilen üyelere, ikinci yılın sonunda biri kamu, diğeri sosyal taraflardan kur'a sonucu belirlenen iki üyenin yerine yeni üye ataması ve seçimi yapılır. Süreleri biten üyeler yeniden seçilebilir. Üyeliklerde süre dolmadan herhangi bir sebeple boşalma olduğu takdirde, boşalan üyelikler için bunların görev sürelerini tamamlamak üzere 1 ay içinde atama veya seçim yapılır. Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan görevlerine son verilemez. Ancak atanmaları veya seçilmeleri için gerekli şartları kaybettikleri tespit edilenler ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı haklarında verilen mahkumiyet kararı kesinleşenler, süreleri dolmadan atanmalarındaki veya seçilmelerindeki usule göre görevden alınırlar. Fon Yönetim Kuruluna Bakanlık temsilcisi Başkanlık eder, Yönetim Kurulu üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır, kararların alınmasında oyların eşit olması durumunda Başkanın tarafı çoğunlukta sayılır.

Fon Yönetim Kurulu üyelerinin; Devlet memurluğuna atanabilme şartlarını taşımaları ve siyasi parti organlarında görevli bulunmamları, ayrıca atama ile gelecek üyelerin hukuk, iktisadi, maliye, finans, işletme, kamu yönetimi, sosyal politika veya iş hukuku dallarında en az lisans düzeyinde öğrenim yapmış olmaları zorunludur.

Toplantılara iştirak eden Yönetim Kurulu başkan ve üyeleri, her ay 8/6/1984 tarihli ve 233 Sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamındaki Kamu İktisadi Teşebbüsleri Yönetim Kurulu üyelerine tanınan mali haklardan yararlandırılırlar. Toplantıya katılmayan üyelerin ücretlerinden, Yönetim Kurulu Yönetmeliğine göre kesinti yapılır.

Fon Yönetim Kurulunun çalışmasına ve fon kaynaklarının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar; Bakanlık, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, T.C. Merkez Bankası ve Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığının müştereken hazırlayacakları ve Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Fon, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu tarafından denetlenir.

Fonun;

A) Gelirleri;

- a) İşsizlik sigortası primlerinden,
- b) Bu primlerin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve iratlardan,
- c) Fonun açık vermesi durumunda Devletçe sağlanacak katkılardan,
- d) Bu Kanun gereğince sigortalı ve işverenlerden alınacak ceza, gecikme zammı ve faizlerden,
- e) Diğer gelir ve kazançlar ile bağışlardan,

B) Giderleri;

- a) Sigortalı işsizlere verilen ödeneklerden,
- b) Hastalık ve analık sigortası primlerinden,
- c) Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi giderlerinden,

d) İşsizlik sigortası hizmetlerinin yerine getirilebilmesi için Fon Yönetim Kurulunun onayı üzerine Kurum tarafından yapılan giderler ile hizmet binası kiralanması, hizmet satın alınması, bilgisayar, bilgisayar yazılım ve donanımı alınması, Yönetim Kurulu üyelerinin ücret ve yolluk ödemelerinden, oluşur.

Bu fon bütçe kapsamı dışında olup, gelirlerinden hiç bir şekilde kesinti yapılamaz ve Genel Bütçeye gelir kaydedilemez. Fon'un gelir ve giderleri üçer aylık dönemler halinde 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanuna göre ruhsat almış, denetim yetkisine sahip meslek mensubu Yeminli Mali Müşavirlere denetletirilerek denetim raporlarının sonuçları ilan edilir.

Fon; 26/5/1927 tarihli ve 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 21/2/1967 tarihli ve 832 sayılı Sayıştay Kanununa tabi değildir. Fon gelirleri ile bu gelirlerle alınan mallar Kuruma aittir. Kurumun malları 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 1/3/1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu bakımından Devlet malı hükmünde olup, alacakları da Devlet alacağı derecesinde ayrıcalıklıdır. Fon, iktisadi işletmeleri dışında damga vergisi hariç her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

İdari para cezaları ile idari işlemlere karşı itirazlar

MADDE 56. — Kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle;

a) İşsizlik sigortasına ilişkin yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden indirim veya kesinti yapan işverenlere her bir sigortalı için 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücret tutarında,

b) 50 nci maddede öngörülen işten ayrılma bildiğesini Kuruma vermeyen işverenlere her bir fiil için ayrı ayrı 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin iki katı tutarında,

idari para cezası verilir.

İdari para cezaları tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine itiraz edebilirler. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz.

İşsizlik sigortası uygulamasına ilişkin işlemlere karşı sigortalıların ve işverenlerin yapacakları itirazlardan Sosyal Sigortalar Kurumuna verilen görevlerle ilgili olanlar adı geçen Kuruluşa, diğerleri ise Kuruma yapılır. İtirazların, işlemin tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde yapılması ve 30 gün içinde sonuçlandırılması zorunludur. Yapılan itirazlar daha önce yapılmış bulunan işlemlerin uygulanmasını geciktirmez. İtiraz yoluna başvurulmuş olması ilgililerin yargı yoluna başvurma haklarını ortadan kaldırmaz.

Yönetmelik

MADDE 57. — Bu Kanunda çıkarılması öngörülen yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkarılır.

IX. BÖLÜM

DEĞİŞTİRİLEN İBARELER

MADDE 58. – A) 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun :

1 - 60 ncı maddesinin (B) fıkrasının (b) alt bendindeki "25 yılı doldurmuş ve" ibaresi metinden çıkartılmış ve "5000" rakamı "8100",

2 - 63 üncü maddesinin (A) fıkrasının üçüncü bendindeki "maddesinin (A) fıkrasının (a) bendine" ibaresi "maddesine", (B) fıkrasının birinci bendindeki "%24" oranı "%30",

3 - 64 üncü maddesinin (a) bendindeki "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 58, erkek ise 60",

4 - 106 ncı maddenin (a) fıkrasındaki "55" ibaresi "60",

5 - 140 ncı maddesinin (e) bendinde yer alan "ikinci" ibaresi "dördüncü",

6 - Ek 24 üncü maddesinin (a) fıkrasının birinci bendinde yer alan "12.919" rakamı "4.690.000",

B) 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununun;

1 - 5 inci maddesindeki "yılbaşından" ibaresi "aybaşından",

2 - 24 üncü maddesindeki "50" ibaresi "58", "55" ibaresi "60",

3 - 30 uncu maddesindeki "% 20" oranı "% 30",

C) 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun;

1- 40 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki "60" rakamı "61",

2 - 43 üncü maddesindeki "60 " rakamı "61",

3 - 54 üncü maddesindeki "60" rakamı "61",

4 - 62 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin ikinci paragrafındaki "60" rakamı "61",

5 - 66 ncı maddesinin (f) fıkrasındaki "60" rakamı "61",

6 - 82 ncı maddesinin (a) ve (ç) bentlerindeki "60" rakamı "61", "10 yıldan az" ibareleri "15 yıldan az",

7 - 90 ncı maddesindeki " iki yıllık" ibaresi " oniki aylık ", "iki yıldan" ibaresi "oniki aydan",

D) 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun;

1 - 1479 sayılı Kanunun 32 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi " kadın ise 58, erkek ise 60",

2 - 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan " kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 60, erkek ise 62",

3 - 42 ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan "(c) fıkrasına " ibaresi "son fıkrasına", (e) bendinde yer atan "kadın ise 50, erkek ise 55' ten " ibaresi "kadın ise 60, erkek ise 62 den",

4 - 45 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "% 60'ndan" ibaresi "% 45'inden ",

E) 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun;

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

1 - 18 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 58, erkek ise 60",

2 - 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 60, erkek ise 62",

3 - 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 58, erkek ise 60",

şeklinde değiştirilmiştir.

X. BÖLÜM

DİĞER HÜKÜMLER

MADDE 59. - Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek, 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (III) sayılı cetvelin 1ş ve 1şçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğüne ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 60. - Ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (III) sayılı cetvelin Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 61. - Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne tahsis edilmiş bulunan serbest kadrolar; Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığınca birlikte hazırlanacak norm kadro sayılarının tespit edildiği yönetmeliğe uygun olarak merkez ve taşra birimleri itibariyle dağıtılır. Bu yönetmelikte, dağıtım cetvellerinin vizesine ilişkin usul ve esaslar ayrıca belirtilir. Norm kadro sayısının değişmesi dışında kadroların dağılımı değiştirilemez.

Bu Kanunla Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne tahsis edilen Genel İdare ve Yardımcı Hizmetler sınıfı kadrolarının % 50'sinde istihdam edilecek personel, Maliye Bakanlığının ve Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü ile kamu kurum ve kuruluşlarının aynı hizmet sınıfından ihtiyaç fazlası olduğu anlaşılan kadrolarında çalışan personelden nakil yoluyla karşılanır. Bu şekilde nakledilen personelin boşaltmış olduğu kadrolar ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının kadro cetvellerinden çıkarılarak iptal edilir.

Kadrolara ilişkin olarak bu maddede belirtilmeyen hususlar hakkında 13/12/1983 tarihli ve 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 7 nci maddesinin son fıkrası hariç olmak üzere diğer hükümleri uygulanır.

Kurumun, Sağlık Hizmetleri ile Yardımcı Sağlık Hizmetleri sınıfına dahil kadrolarına açıktan ilk defa atanacakların hizmet sürelerinin işe başlamalarını takiben en az ilk iki yılında, kalkınmada öncelikli yörelerde görev ifa etmeleri zorunludur. İki yıllık sürenin hesabında her türlü kanuni izin süreleri (yıllık izin ve yataklı tedavi kurumlarında geçen tedavi süreleri hariç) dikkate alınmaz.

MADDE 62. - Bu Kanunun 3, 4, 15, 26 ve 36 ncı maddelerinde öngörülen protez, orteز, araç ve gereçlerden hangilerinin katılım payından muaf tutulacağına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığınca müştereken tespit edilerek 1/1/2000 tarihine kadar Resmî Gazetede yayınlanır.

MADDE 63. - 17/6/1964 tarihli ve 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesi kapsamında hastalık sigortasına tabi olanların tedavi giderleri Devlet Memuru ile diğer Personel Kanunlarına Tabi Kamu Personeli olan eşlerinin kurumlarınca karşılanmaz.

XI. BÖLÜM
KALDIRILAN HÜKÜMLER

Kaldırılan hükümler

MADDE 64. – 1- 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun; 97 nci, Ek 20, Ek 21, Ek 22, Ek 23, Ek 34 ve Ek 35 inci,

2- 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununun; 9, 11, 12, 18, 19, 27, 28, 29 ve 37 nci,

3- 9/3/1988 tarihli ve 3417 sayılı Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanunun 2 ve 3 üncü, maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. – 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 21 inci maddesinde öngörülen iş kaybı tazminatı ile işsizlik ödeneğini birlikte almaya hak kazananlara öncelikle iş kaybı tazminatı ödenir. İş kaybı tazminatı için yapılan başvurular aynı zamanda işsizlik ödeneği talep başvurusu yerine de geçer.

İş kaybı tazminatını alma süresi içerisinde Kurumca bir işe yerleştiremeyen veya kendisi bir iş bulamayanlara bu Kanunda belirtilen esas ve usuller dahilinde işsizlik ödeneği verilir. Ancak iş kaybı tazminatı ödenen süreler işsizlik ödeneği ödenecek toplam süreden mahsup edilir.

GEÇİCİ MADDE 2. – Kadroların belirlenecek norm kadro sayılarına göre dağıtılmasından sonra mevcut personel bu kadrolar ile ilişkilendirilir. İhtiyaç fazlası personelin memuriyet mahalli içerisindeki ya da istekleri halinde memuriyet mahalli dışındaki boş kadrolara atamaları yapılır.

Bu şekilde atamaları yapılamayan personel, buldukları birimde şahsa bağlı olarak eski görevlerini yapmaya devam ederler ve boş kadro temin edilmedikçe başka birimlere atanamazlar. Bu durumdaki personelin herhangi bir şekilde görevden ayrılması halinde, yerlerine başka personel atanamaz. Şahsa bağlı olarak görev yapan personele en son kadrosu esas alınarak aylık ve özlük haklarının ödenmesine devam edilir.

Memuriyet mahalli içindeki birimlerde şahsa bağlı olarak görev yapan personelin durumuna uygun olan bir kadro boşaldığında bu kadroya öncelikle atanırlar.

GEÇİCİ MADDE 3. – Sosyal Sigortalar Kurumunda halen sözleşmeli olarak çalışan personel den 1999 yılı sonuna kadar memurluğa geçmek için yazılı olarak başvuranlar, öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri tavanı aşmamak kaydı ile, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Ek Geçici 1, 2 ve 3 üncü maddesi hükümleri, 8/6/1984 tarih ve 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnemenin 2 nci maddesinde sayılan kuruluşlarda geçen hizmet süreleri de dikkate alınarak derece ve kademeleri tespit edilmek suretiyle boş memur kadrolarına intibak ettirilebilirler.

Yürürlük

MADDE 65. – Bu Kanunun ;

a) 8 inci, 33 üncü, 38 inci, 42 nci, maddeleri ve 58 inci maddesinin (A) fıkrasının 2 numaralı bendi ile (B) fıkrasının (3) numaralı bendi, Kanunun yayımını takip eden aybaşında,

b) 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 7 nci, 9 uncu, 10 uncu, 11 inci, 12 nci, 13 üncü, 15 inci, 16 nci maddesi ile 506 Sayılı Kanuna eklenen Ek 38 inci, 17 nci maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen Geçici 82 nci, 19 uncu, 20 nci, 21 inci, 24 üncü, 26 nci, 28 inci, 30 uncu, 31 inci, 32 nci, 34 üncü, 37

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

nci, 40 nci maddesi ile 1479 sayılı Kanuna eklenen Geçici 11 inci, 43 üncü, 58 inci maddesinin (A) fıkrasının 1 ve 5 numaralı bentleri ile (C) fıkrasının 7 numaralı bendi, 64 üncü maddesinin (1) inci ve (2) nci fıkraları, Kanunun yayımını takip eden yılbaşında,

e) 48 inci, 49 uncu, 50 nci, 51 inci, 52 nci, 53 üncü, 54 üncü, 55 inci, 56 nci, 57 nci ve 59 uncu maddeleri ile 64 üncü maddesinin (3) üncü fıkrası ve Geçici 1 inci maddesi 1/6/2000 tarihinde,

d) 25 inci maddesi Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı işbirakçileri ile ilgili personel kanunlarında gerekli değişikliklerin yapılmasını takip eden yıl başında,

e) Diğer hükümleri Kanunun yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 66. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(I) SAYILI LİSTE

(İHDAS EDİLEN KADROLAR)

KURUMU : İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI : MERKEZ

CETVEL : III

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
GH	İşsizlik Sigortası Daire Başkanı	1	1
GH	Şube Müdürü	1	5
TH	İstatistikçi	6	5
GH	Aktör	6	6
GH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	7	10
GH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	8	12
TOPLAM			39

(I) SAYILI LİSTE

(İHDAS EDİLEN KADROLAR)

KURUMU : İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI : TAŞRA

CETVEL : III

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
TH	İstatistikçi	4	1
TH	İstatistikçi	5	4
TH	İstatistikçi	6	8
GH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	6	40
GH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	7	30
GH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	8	30
TOPLAM			113

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(II) SAYILI LİSTE

KURUMU : SOSYAL SİGORTALAR KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI : TAŞRA

CETVEL : III

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
GİH	Hastane Müdürü	1	9
GİH	Hastane Müdürü	2	9
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	2	22
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	3	35
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	4	28
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	5	21
GİH	Muhasebeci	4	18
GİH	Muhasebeci	5	26
GİH	Şef	3	54
GİH	Şef	4	88
GİH	Şef	5	132
GİH	Memur	8	237
GİH	Memur	9	396
GİH	Memur	10	551
GİH	Ambar Memuru	10	74
GİH	Santral Memuru	10	267
GİH	Veznedar	10	136
GİH	Daktilograf	9	40
GİH	Daktilograf	10	264
GİH	Şoför	12	324
SHS	Baştabip	1	29
SHS	Baştabip Yardımcısı	1	49
SHS	Baştabip Yardımcısı	2	44
SHS	Uzman Tabip	3	435
SHS	Uzman Tabip	4	725
SHS	Uzman Tabip	5	1122
SHS	Tabip	5	842
SHS	Diş Tabibi	5	158
SHS	Eczacı	5	410
SHS	Başhemşire	5	26
SHS	Hemşire	8	877

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
SHS	Hemşire	9	3516
SHS	Ebe	9	324
SHS	Sağlık Teknisyeni	7	229
SHS	Sağlık Teknisyeni	8	382
SHS	Sağlık Teknisyeni	9	538
SHS	Laborant	7	88
SHS	Laborant	8	176
SHS	Laborant	9	254
SHS	Diyetisyen	5	44
SHS	Psikolog	5	18
SHS	Fizyoterapist	5	35
SHS	Çocuk Gelişimcisi	5	9
THS	Teknisyen	9	365
YHS	Teknisyen Yardımcısı	12	101
YHS	Berber	12	64
YHS	Bekçi	12	403
YHS	Aşçı	12	284
YHS	Terzi	12	133
YHS	Gassal	12	18
YHS	Hizmetli	12	4 371
	TOPLAM		18 800

